листи махатм

THE MAHATMA LETTERS

London 1926

ЛИСТИ МАХАТМ

Переклад з видання Російського Теософського Товариства 1993 рік.

м.Київ 2016 рік

ЛИСТ 1 К.Х.- Сіннетту. Отриманий у Сімлі біля 15.10.1880 р.

Шановний, Брате та Друже.

Саме тому, що досвід з Лондонською газетою прикрив би рота скептикам – він, неможливий. З якої точки зору ви не поглянете - світ все ще у першій стадіі визволення, як що не розвитку, відповідно не готовий. Виключно справедливо, ми діємо природними, а не надприродними засобами та законами. Але тому, що з одного боку, наука не здатна (у стані на цей день) пояснити чудо, що надається в її ім'я, а з другого, неосвітчені маси все ж будуть дивитися на феномен у світлі чуда, то кожен свідок випадку не втримає рівноваги і результат буде сумним. Повірте мені, так сталося би, особливо з вами, хто народив цю ідею, і з цією відданою жінкою, яка так не розумно прагне у широко відкриті двері популярності. Ці двері хоча і відкриті такою дружньою рукою, як ваша, дуже скоро виявляться пасткою - і до того дійсно фатальною для неї. Але це, звісно, не є вашою метою?

Бездумні ті, хто розмірковують над сьогоденням, та за доброї волі закривають очі на минуле, тому природно залишаються сліпими до майбутнього! Я далекий від думки віднести вас до останніх, тому і намагаюсь пояснити. Як-би ми погодилися з вашим бажанням, чи знаєте ви, які у дійсності виникли-би наслідки, за кроками успіху? Невблаганна тінь, що крокує за всіма людськими нововведенями, вже насувається. Та все ж, лише невелика частка усвідомлює її наближення та небезпеку. Що мусять очікувати ті, хто дадуть світові новітні засоби, в які, як що і повірять, то завдяки людській неосвіченості, це, ясна річ буде зараховано темним силам, в які вірять та яких жахаються дві третини людства? Ви кажете, половина Лондона була-би навернута, як-би ми змогли надати їм "Піонера" у день його випуску. Наважусь заявити, що як-би люди повірили в правдивість цього, вони вбили-би вас до того, як ви обійшли-би Гайд Парк; якщо не повірили-би у правдивість цього, то найменшим, що відбулося-би, це втрата вашої репутації та доброго ім'я, за пропаганду таких ідей.

Успіх схожої спроби мусить бути розрахований та заснований на знаннях людей, вас оточуючих. Він цілком залежить від соціальних та моральних умов людей, під час торкання до цих найглибших та найбільш таємничих тем, які здатні схвилювати людський розум, про наявність божественних сил в людині та можливостях, закладених в природі. Чи багато хто, навіть посеред ваших кращіх друзів, що оточують вас, більше ніж поверхньо зацікавлені цими незрозумілими таємними проблемами? Ви перерахуєте їх на пальцях вашоі правої руки. Ваша раса вихваляється визволенням у її сторіччі генія, так довго ув'язненого у тісний сосуд догматизму та нетерплячесті -

генія знань, мудрості та свободи думки. Вона каже, що у свою чергу, забобони та релігійне бузувірство закорковані у пляшці, навподобі до злого джина стародавності та запечатані соломонами від науки, наразі у спокої на дні моря та ніколи більше не зможуть потрапити на поверхню щоби царювати над світом, як це було у дні минулі; що суспільний розум повністю вільний та, одним словом здатен сприйняти будь яку повідомлену істину. Але чи дійсно це так, мій шановний друже? Досвід знання не зовсім починається від 1662 року, коли Бекон, Роберт Бойль та Єпіскоп Честерський перетворили за наказом короля свій "Невидимий коледж" на Товариство заохочування до експерементальної науки. Віка до того, коли Королівське Товариство стало реальністю у плані "Пророкованих нарисів", уроджена схильність до таємного, пристрасна любов до природи та її вивчення, привели людей у кожному поколінні до намагань потрапити у її таємниці глибше, ніж це робили попередники. Roma ante Romulum fuit - аксіома, що викладається у ваших англійських школах. Відволікаючі запроси у найбентежніші, сплутані проблеми не виникали у мізках Архімеда як неочикуване, до цього часу недоторкане питання. Це були скоріше роздуми на попередні запити у цьому напрямі людями відділеними від його днів довгим періодом, набагато довшим, ніж час, що відділяє вас від Великого Сіракузця. Вріл "Наступної раси" (роман Э.Булвера.) був звичайним здобутком рас, вже минулих. А тому, що на цей час і саме існування наших велетенських предків підлягає сумнівам, хоча у Гімалаях, на теріторії, що належить вам, ми маємо печеру, повну скелетами цих велетнів - і величезні розміри їх неодмінно сприймаються як поодинокі дива природи, то так саме і Вріл (або Акаша, за нашою назвою) вважається як неможливість - міф. А без досконалого знання Акаші, її комбінацій та властивостей, як може наука пояснити схожі феномени? Ми по за сумнівами, що представники вашої науки відкриті до переконань, та всеж, факти спочатку мусять бути доведені, мусять стати їх власністю, мусять відповідати та підлягати їх методам досліджень, лише після цього вони знайдуть їх можливими у якості фактів. Як що ви поглянете у передмову "Мікрографії" ви знайдете у передумові Хука, що внутрішній зв'язок предметів має найменше значення у його очах, ніж їх зовнішній вплив на почуття, а прекрасні відкриття Н'ютона знайшли у ньому найбільшого противника. Сучасних Хуків багато. Схожі до цього вченого, але неосвідченої людини минулого, ваші сучасні вчені менше за все уболівають за пошук фізичного зв'язку фактів, який міг би відчинити для них багато які окультні сили у природі, а ніж як встановити зручну "класифікацію наукових експерементів"; таким чином, на їх погляд, найважливіша якість кожної гіпотези не у тому, щоби вона була істиною, а лише схожою на правду.

Це має відношення і до науки так саме, на скільки ми знайомі з нею. Що стосується людської природи взагалі, вона така сама наразі, як і була мільйони років тому: забобони, засновані на самозакоханості, загальне небажання відмовитися від встановленого порядку речей за ради нового способу життя та думок - а окультне навчання потребує всього цього та ще багато більшого; пиха та впертий спротив істині, як що це руйнує їх попереднє уявлення про речі. Така характеристика вашого часу, особливо середнього та нижчого класів. То які будуть наслідки найвражаючих феноменів, якщо припустити, що ми погодилися-би виконати їх? Не дивлячись на успіх, небезпека збільшувалася-би пропорційно цьому успіху. Невдовзі не залишилося би вибору, прийшлося би подовжити всі зусилля або втягтися у нескінченну боротьбу з забобонами та неосвітченністю, бути вбитими вашою особистою зброєю. Доказ за доказом були-би потрібні та мусили були-би надані; кожний наступний феномен очікувався-би більш дивовижим, ніж попередній. Ваше щоденне зауваження, що не можна очикувати, щоби людина повірила, доки не стала свідком, але чи вистачило би людського життя, щоби задовольнити увесь світ скептиків? Стало би легкою справою збільшення у Сімлі числа перших,

що повірили до сотні та тисячі, але як же до інших сотень мільйонів, які не можуть бути очевидцями? Невігласи, не маючи можливості змагатися з невидимими операторами, у один з днів дали би вихід власній люті та спрямували її на видимих працюючих агентів; вищі та освітчені класи продовжували би, як завжди впиратися у зневірі, як і раніше, шматуючи вас. Як і інші, ви ганите нас за нашу велику стриманість, та всеж, ми де що знаємо про людську природу, бо досвід багатьох віків навчив нас. Та ми знаємо, доки наука не навчиться хоча-би чомусь, та доки тінь догматизму робить кам'яними серця мас, світові забобони мусять бути переможені крок за кроком, а не нашвидкоруч. Як сива давнина мала більше ніж одного Сократа, так і туманне майбутнє дасть народження не одному мученику. Звільнена наука з призирством відвернула свій погляд від думки Коперника, що повертала теорію Аристарха Самоського, який стверджував, що Земля обертається навколо свого центру, набаго раніше ніж церква примусила принести Галілея у жертву спаленням у ім'я Біблії. Обдарованіший математик при дворі Эдуарда шостого Роберт Рекрод був замордований голодом в буцегарні своїми колегами, які знущалися над його "Фортецею знання", та оголосили його відкриття "даремними фантазіями". У.Гілберт Колчестерский, лікар королеви Елізавети, помер отруєний лише тому, що цей дійсний засновник дослідної науки в Англіі мав сміливість попередити Галілея та звернути увагу на помилкове уявлення Коперника, відносно "третього руху", що пояснювалося паралельністю земної вісі обертання. Величезне значення Парацельсів та Агріп Деїв завжди викликало сумніви. Наука наклала свою руку на видатну працю "De Magnete" - "Небеснаа біла Діва" (Акаша) та на інші. І це був видатний "Канцлер Англіі та Природи" - лорд Верулем Бекон, який отримав ім'я "Батька індуктивної філософії", дозволив собі говорити про вище названих виликих людей, як про "алхіміків фантастичної філософії".

Вся ця історія застара, скажете ви. Дійсно так, але хроніки наших днів не відрізняються дуже істотно від попередніх хронік. Ми мусимо припам'ятати недалекі за часом переслідування медіумів в Англії, спалення уявних чаклунів та чаклунь у Південній Америці, Росії та на кордонах Іспанії, щоби переконатися, що єдиний порятунок справжніх митців в окультних науках полягає в скептицизмі суспільства: шарлатани та штукарі - природні щити Адептів. Суспільна безпека забезпечена лише тим, що ми тримаємо в таємниці жахливу зброю, яка могла бути застосованою проти суспільства та яка стає смертоносною в руках самозакоханої людини та злодія.

Я закінчую та нагадую вам, що феномени яких ви так прагнете, завжди зберігалися як нагорода для тих хто присвятив своє життя служінню Богині Сарасваті - нашій арійській Ізиді. Якби вони були передані профанам, що залишилося би нашим відданим? Багато які з ваших пропозицій, мають підстави, на них буде звернута увага. Я уважно прислухався до бесіди, що відбувалася в будинку містера Х'юма. Його аргументи досконалі з точки зору екзотеричноі мудрості. Але коли прийде час та йому буде дозволено зазирнути у світ езотеризму з його законами, що базуються на математично точних розрахунках майбутнього, на неминучих результатах причин, які ми завжди вільні створювати та формувати, як нам заманеться, але не здатні керувати їх наслідками, які таким чином стають нашими власниками, лише після цього і ви і він зрозумієте, чому непосвяченим наші дії у більшості здаються не мудрими як що не просто безглуздими.

На ваш наступний лист я не зможу надати відповідь, доки не пораджусь з тими хто мають справу, головним чином з європейськими містиками. До того, цей лист, мусить задовольнити вас за багатьма пунктами, які у вашому останньому листі були краще сформульовані, але по за сумнівом, він вас так саме розчарує. Щодо виконання знову придуманих та ще більш дивних феноменів, запропонованих до здійснення за нашою допомогою, ви як людина яка добре знає стратегію, мусите

задовольнитися думкою, що замало користі у придбанні нових позицій, доки не закріплені попередньо здобуті, та ваші вороги не усвідомлюють цілком ваше право на власність, що до них. Іншими словами, ви мали більше різноманітних феноменів, показаних вам самому та вашим друзям, ніж регулярні неофіти бачили протягом багатьох років. Спочатку повідомте людей про феномени з запискою, чашкою та різні досліди з папіром для цигарок, та нехай публіка їх перетравлює. Примусьте їх працювати над поясненями. Таким чином, за виключенням прямого та абсурдного звинувачення в омані, вони ні чим іншим не зможуть їх пояснити, а скептики цілком задоволені наразі своєю гіпотезою відносно феномену броші – то ви принесете дійсну користь справі встановлення істини та справеливості що до жінки, яку примусили за це страждати. Як поодинокий ізольований випадок, про який надрукована рецензія в "Піонері", феномен втрачає будь яку вартість - він стає явно шкідливим для всіх вас: та для вас самого, як редактора газети та для будь кого іншого як, що ви просите мене про дещо схоже на пораду. Не буде справедливим ні до вас ні до неї, що з причини того, що число очевидців здається не достатнім для гарантування суспільної уваги, то свідчення ваше та вашої дружини нічого не вартувало би. Тому, що декілька доказів разом посилюють вашу роль правдивого та розумного свідка різних випадків, то кожен з них дасть вам додаткове право стверджувати те, що ви знаєте. Це накладає на вас священий обов'язок інформувати публіку та готувати її до майбутніх можливостей, поступово відкриваючи очі людей на істину. Ця сприятлива можливість не мусить бути втраченою за недоліком такої великої впевненості у своєму індивідуальному праві стверджувати, як у сера Дональда Стюарта. Свідчення одного добре відомого свідка важать більше ніж свідчення десяти чужинців, і як що в Індії є людина, яку поважають, як маючу довіру, то ця людина - редактор "Піонера". Пам'ятайте, що була лише одна істерична жінка на яку вказують, як на присутню при вознесінні (на небо) та, що цей феномен ніколи не був підтверджений повтором. Все ж, майже 2000 років мільярди сліпо вірили свідченням цієї однієї жінки, а вона була не такою, щоби мати довіру.

ДЕРЗАЙТЕ - та спочатку обробіть матеріали які маєте, а далі ми будемо першими, хто допоможе вам отримати докази. До того часу, повірте мені, залишаюся завжди ваш щірий друг.

Кут Хумі Лал Сінг.

ЛИСТ 2 К.Х.- Сіннетту. Отриманий у Сімлі 19.10.1880 р.

Глибоко шанований сер та брат.

Ми не розумітимемо один одного у нашій кореспонденції до того часу, доки не буде цілком ясно, що окультна наука має свої методи пошуку, такі самі точні та деспотичні, як і методи її антитези – фізичної науки. Якщо остання має свої правила, точно такі має їх і перша. І той, хто бажає перетнути кордони невидимого світу, не може вказати, як він це зробить, так саме як і мандрівник, що намагається потрапити до внутрішніх підземних сховищ благословенноі Лхаси, не може вказати шлях своєму провідникові. Таємниці ніколи не були та ніколи не зможуть бути доступними для звичайниого натовпу, на край випадок, до того бажаного дня, коли наша релігійна філософія не стане загальною, світовою. У всі часи ледве порахована меншість людей володіла таємницями природи, хоча велика кількість була свідками практичних очевидних можливостей цього володіння. Адепт є рідкісна квітка цілого покоління дослідників, і щоби стати їм, необхідно коритися внутрішнім спонукам своєї душі незалежно від обережних міркувань загальної науки та здорового глузду. Ви прагнете, щоби з вами

встановили безпосереднє спілкування з одним з нас, без мадам Б. або будь якого медіума. Ваша ідея, як я розумію, полягає у тому, щоби отримувати від нас повідомлення або шляхом листів, як цей, або словами почутими вухом, та бути таким чином керованим одним з нас у стосунках з суспільством, та головним чином у його інформуванні. Ви прагнете до всього цього та у той самий час, як ви самі кажете, до цього часу ще не знайшли "достатніх підстав", щоби відмовитись від вашого "способу життя", прямо таки ворожого такому спілкуванню. Це навряд чи розумно. Той хто бажає високо підняти прапор містицизму та проголосити наближення його царства, мусить надати особистий приклад для інших. Він мусить бути першим у змінах свого способу життя, та, шануючи вивчення окультних таємниць, як вищу сходинку знання, мусить громогласно проголосити це у супереч "точній" науці та протидії суспільства. "Царство небесне здобувається силою" кажуть християнські містики. І лише озброєною рукою та бути здатним перемогти або загинути, сучасний містик може сподіватися досягти своєї мети.

Мій перший лист, я сподіваюсь, відповів на більшість питань, які були у вашому другому та навіть третьому листах. Повідомивши там свій погляд, що світ у цілому ще не сталий для дуже вражаючих доказів окультної сили, нам залишається займатися лише окремими та ізольованими індивідами, які схоже до вас самого, прагнуть потрапити по той бік завіси матерії, у світ першопричин; тобто ми змушені мати справу лише з вами самим та містером Х'юмом. Цей джентельмен так саме зважив на мене, звернувся до мене на ім'я, запропонував мені декілька запитань та виклав умови, за яких він бажав би серйозно працювати для нас. Але тому, що ваші мотиви та прагнення діаметрально протилежні і тому призведуть до різних результатів, я мушу відповідати кожному з вас окремо.

Перше та головне міркування у нашому рішенні прийняти або відхилити вашу пропозицію, полягає у внутрішньому потягу, який штовхає вас шукати наших порад та у деякому сенсі нашого керівництва. Останнє у будь якому випадку, під умовою, як я це розумію, і тому залишається питанням, незалежним від всього іншого. На цей час, які ж ваші прагнення та мотиви? Я спробую викласти їх у загальних аспектах, без подробиць щодо подальших міркувань. Вони наступні:

1. Бажання мати позитивні та беззаперечні докази, що дійсно існують сили природи, про які науці нічого не відомо.

2. Надія привласнити їх з часом, чим скоріше, тим краще, бо ви не любите чекати, та таким чином отримати можливість:

а. демонструвати їх існування деяким обраним західним розумам;

б. бачити майбутнє життя як об'єктивну реальність збудовану на шкалі знання, а не віри;

в. і на решті, найголовніше посеред інших, хоча і саме найокультніше, та під найбільшою охороною, - довідатися всієї правди про наші Ложі та нас самих; отримати швидко кажучи позитивне свідоцтво, що Брати, про яких так багато чують та яких так мало бачать, дійсно реальні істоти, а не фікція, не видумка неупорядкованих галюцінуючих мізків. Такими у найкращому світлі, явлені нам ваші прагнення у зверненні до мене. У такому дусі відповідаю на них та сподіваюсь, що моя відвертість не буде витлумачена в неправильному світлі або приписана до будь якої ворожості.

На вашу думку ці прагнення, які з громадської точки зору можуть здаватися відвертими, гідними уваги, є самозакоханими (вам треба вибачити мене за те, що вам може здатися суворістю мови, якщо ваше бажання дійсно є, з вашої заяви, знати істину та отримати настанови від нас, які належать до світу, цілком відмінного від вашого). Вони самозакохані, бо ви маєте знати, що головна мета Теософського Товариства не стільки задовольняти індиаідуальні спрямування, скільки служити людству загалом. Дійсна цінність терміну "самозакоханість", який може різати ваші вуха, має особливе значення у нас, якого він не може мати у вас. Тому, та щоби почати з нього, ви маєте сприймати це інакше, ніж у першому сенсі. Можливо, ви краще зважите на наше визначення, якщо я скажу, що з нашої точки зору, найвища спрямованість до загального блага людства має ознаки самозакоханості, коли в розумі філантропа приховується тінь бажання вигоди для себе, або схильність до несправедливості, навіть якщо така існує у ньому несвідомо. Все ж, ви завжди вели дискусії про те, щоби відстоювати ідею Всесвітнього Братства, піддавали сумнівам його корисність та радили перетворити Теософське Товариство за принципом коледжа для спеціального вивчення окультизму. Це, мій поважний та вельмошановний друг та Брат, нікуди не гідне!

Закінчивши з «особистими мотивами» давайте проаналізуємо ваші "умови" за допомогу нам творити суспільне благо. Загалом ці умови в наступному: перше - за нашого люб'язного сприяння мусить бути організоване незалежне Англо-Індійське Теософське Товариство, в адміністрації якого жоден з наших представників не мусить мати голоса; друге - один з нас мусить взяти це нове товариство "під свій захист", бути "у вільних та безпосередніх відносинах з його лідерами" та надати їм "прямі докази, що він дійсно володіє тим вищім знанням сил природи та властивостями людськоі душі, які можуть вселити їм гідну віру у нього, як у водія..." Я процитував ваші власні слова, намагаючись уникнути відхилень у викладанні позиції.

З вашоі точки зору ці умови можуть здатися досить розумними, такими що виключають незгоду; і дійсно більшість ваших співвітчизників, якщо не всі європейці, можуть погодитись з цією думкою. Що може бути, скажете ви більш розумним, ніж просити, щоби Вчитель, який прагне розповсюдити своє знання, та учень який пропонує це зробити, були би поставлені обличчям до обличчя, та один надав би другому свої докази, що його настанови були точними? Світська людина, яка живе в ньому та цілком у згоді з ним, без сумніву ви праві! Але люди іншого, нашого світу, які не сприймають ваш спосіб думки та часом важко сприймають та оцінюють його, не маючи сердешної відповіді на ваші пропозиції, навряд чи можуть бути ганені, як виходить з вашоі думки. Перше та найважливіше з наших заперечень витікає з наших Правил. Правда, ми маємо власні школи та вчітелів, наших неофітів та вищих Адептів, і двері завжди відчинені для вірної людини, що стукає у них. Ми неодмінно вітаємо новоприбувшого, - лише замість того, щоби йти до нього, він мусить прийти до нас. Більше того, до того часу, доки він не досягне того пункту на шляху окультизму, від якого повернення не можливе, незворотно віддавши себе нашому Братству, ми не відвідуємо його або не переступаємо поріг його дверей у видимому явленні, за виключенням випадків крайнього значення.

Чи є посеред вас будь хто, що так сильно прагне знань та благих сил, які він надбає, щоби бути готовим залишити ваш світ та прийти до нас? У такому випадку нехай приходить, але він не мусить думати про повернення, доки печатка таємниці не стулила його вуст, навіть проти випадків його особистої слабкості та необережності. Нехай він йде всією силою, усіма засобами, як учень до Вчителя

та без умов, або нехай чекає, як це робили багато хто з інших, та задовольняється тими крихтами знання, що можуть впасти на його шляху.

Та припустимо, що вам прийшлося так прийти, як прийшла мадам Б. та містер О.- двоє ваших співвітчизників; припустимо, що вам прийшлося все кинути за ради істини; роками працювати, продиратися наверх по важкій, крутій стежці, не зважаючи на перешкоди, залишаючись непохитним за будь яких спокус; прийшлося би вірно зберігати в глибині серця, довірені вам, як іспит таємниці; та ви би працювали самовідверто з усією напругою, щоби здобути істину та спрямувати людей до правильної думки, до правильного життя - вважали би ви справедливим, що після всіх ваших зусиль ми дарували мадам Б. та містеру О. як людям "чужим" ті умови, що ви вимагаєте за для себе? З цих двох людей, одна вже віддала три чверті життя, другий шість років чоловічого розквіту, та обидва будуть працювати таким чином до кінця днів. І хоча вони завжди працюють та заслуговують нагороди, ніколи не вимагають її та не нарікають при розчаруваннях. Та якщо би вони зробили значно менше ніж наразі, хіба не було би великою несправедливістю ігнорувати їх, як ви пропонуєте, у поважній ділянці теософічних зусиль? Невдячність не існує посеред наших вад, і так саме ми не думаємо, що ви нам її стали би пропонувати...

У жодного з них немає найменшого бажання ні втручатися в адміністрування Англо-Індійської Філії, ні керувати її працівниками. Але це нове товариство, як що воно взагалі відбудеться, мусить бути фактично філілею головного товариства, яким є Британське Теософське Товариство у Лондоні; воно мусить внести свій внесок у його життєздатність та корисність, сприяти провідній ідеї Всесвітнього Братства, та також іншим можливим засобам.

Якби невдало не були показані феномени, посеред них, як ви самі це визнаєте, були і бездоганні. «Стукіт по столу, коли до нього не торкаються» та «звуки дзвінчика у повітрі» за ваших слів, завжди сприймалися як «задовільні» тощо. З цього ви робите висновок, що гарні «перевірочні феномени легко можуть бути примножені до безкінечності». Так воно і є, вони можуть бути виконані у будь якому місці, де є наш магнетизм та інші умови, та де ми не змушені діяти за посередництвом заслаблого жіночого тіла, у якому, як ми можемо сказати, більшість часу вирує життєвий циклон. Але, яким би не був недосконалим наш видимий агент, і часто він доволі незадовільний та недосконалий, всеж, він найкращій, який лише можливий у наш час, його феномени вже половину сторіччя викликають подив та ставлять у тупик вишуканіші розуми цього сторіччя. Як що ми неосвітчені в «професійній етиці журналістів» та потребах фізичної науки, то у нас всеж мається інтуїція що до причин та наслідків. Тому, що ви нічого не написали про ті самі феномени які ви, маючи підстави, вважаєте, переконливими, то ми маємо право зробити висновок, що багато дорогоцінної енергії витрачено без доброго результату. Сам по собі феномен «брошки» повністю безкорисний в очах широких мас, і час доведе мою правоту. Ваш добрий намір провалився.

На кінець: ми готові продовжити це листування, якщо викладені вище погляди на вивчення окультизму вам довподоби. Через вказані тяжкі іспити пройшов кожен з нас, якою би не була його країна або раса. Доки що у надії на краще.

З пошаною, як завжди Кут Хумі Лал Сінг.

ЛИСТ 3а К.Х. - Сіннетту.

Я бачив К.Х. у астральному тілі вночі 19 жовтня 1880 р. Коли прокинувся на мить, та одразу після цього знову втратив свідомість (у тілі) та повернувся до свідомості у сусідній кімнаті по за своїм тілом, коли я побачив другого з Братів, про якого в подальшому я дізнався від Олькота, що його звуть Серапіс, та він молодший з Коганів.

Записка щодо цього видіння з'явилася на наступний ранок, та протягом цього дня, 20-го числа ми вирушили на пікнік на Проспект Хіл, де і відбувся «випадок з подушкою».

Мій добрий Брате,

У снах та видіннях наразі, якщо вони правильно перекладені, навряд чи може бути «елемент сумніву». Я сподіваюся довести вам свою присутність біля вас минулої ночі, дечим, що я взяв з собою. Ваша дружина отримає це зворотно на пагорбі. Я не тримаю рожевого папіру для листів, але сподіваюсь скромний білий папір так саме підходить для того, що мені потрібно сказати.

Кут Хумі Лал Сінг.

ЛИСТ 3в К.Х. - Сіннетту.

Мій Дорогий Брате.

Ця брошка номер 2 розташована у досить дивному місці просто за для того, щоби показати вам, як легко створюються справжні феномени та ще легше запідозрити їх дійсність. Думайте про це що забажається, навіть приписуючи мені спільників.

Перешкоду, про яку ви казали у минулий вечір щодо обміну нашими листами, я спробую усунути. Один з наших учнів незабаром відвідає Лахор і Н.В.П. та вам буде відправлена адреса, якою ви зможете користуватися завжди, якщо ви дійсно не віддаєте перевагу листуванню за допомогою подушок. Зверніть увагу, що цей лист не відмічений, як надісланий з Ложі, але з Кашмірськоі долини.

Ваш більше ніж будь коли, Кут Хумі Лал Сінг.

ЛИСТ 3с К.Х. - Сіннетту.

Ще декілька слів: чому ви мусите відчувати себе розчарованим, коли не отримали негайної відповіді на вашу останню записку? Вона була отримана у моїй кімнаті через мить після того, як струм для вирбництва подушкової пошти був встановлений. Та якби я запевнив вас, що людині вашої вдачі, немає чого боятися бути "обдуреною", то не було би необхідності у відповіді. Про одну послугу я неодмінно вас проситиму, та це буде після того, як ви єдиний, кому була дана обіцянка задовольнити, а конкретно: подбайте про те, щоби вказати на помилку легковажному мойору на його велику нерозсудливість та неправоту.

З пошаною до вас Кут Хумі Лал Сінг.

ЛИСТ 4 Можливо отриманий 5 листопада.

Мадам та полковник О. прибули до нашого будинку в Аллахабаді 1.12.1880 р. Полковник О. поїхав до Бенаресу третього числа, мадам приєдналася до нього одинадцятого числа. Обидва повернулися з Аллахабаду двадцятого числа та залишилися до двадцять восьмого.

Амріта Сарас 29 жовтня.

К.Х. - Сіннетту.

Я, зрозуміло, не зможу заперечувати проти стилю, який ви люб'язно застосували, звертаючись до мене на ім'я, тому що це, за вашими словами, результат вашої особистої поваги до мене, яка навіть більше, ніж я встиг заслужити. Умовності стомленого світу, існуючого по за нашими усамітненими Ашрамами, нас завжди мало цікавлять, та менше за все наразі, коли ми шукаємо людей, а не церемонімейстрів, шукаємо відданості а не зовнішньої пристойності. Все більше та більше мертвий формалізм завойовує місце, і я дійсно щасливий, що знайшов неочикуваного союзника у тих колах, де до цього часу їх не було занадто багато - у високо освітчених класах англійського суспільства. Деякого роду криза насунула над нами та наразі мусить бути зустрінута. Я міг би сказати дві кризи: одна - Товариства, друга - Тибету. Бо, конфедеційно, Росія поступово накопичує сили для вторгнення в цю країну під виглядом Китайської війни. Якщо їй не пощастить, то це буде завдяки нам, і цим ми заслужимо, що найменше вашої подяки. Як бачите у нас є справи важливіші, ніж думати про маленькі товариства; всеж, Теософським Товариством не слід гребувати. Ця справа отримала імпульс, який без правильного напрямку, може призвести до дуже поганих наслідків. Припам'ятайте лавини в ваших улюблених Альпах, про які ви так часто думаєте та згадуєте, що спочатку їх маса маленька та поступовий рух невеликий. Засмальцьоване порівняння, скажете ви, та я не можу придумати кращої ілюстрації, коли накидаю поглядом поступове накопичення дріб'язкових подій, які перетворюються на загрозливий рок для Теософського Товариства. Ця картина вимушено виникла на днях переді мною, коли я рухався ущелинами Кунь-Лунь (ви називаєте це Каракорум) та побачив як зірвалася лавина. Я особисто, ходив до нашого Голови для передачі важливоі пропозиції містера Х'юма та прямував до Ладаку по дорозі додому. Які інші роздуми виникли-би потому, я не можу сказати. Та лише я почав користуватися благословеною тишею, яка зазвичай виникає за таким катаклізмом, щоби скласти найбільш зрозуміле уявлення про сьогоднішню ситуацію та настрої "містиків" Сімли, коли був брутально повернутий до дійсності. Знайомий голос, такий же різкий, як голос, приписаний павліну Сарасваті, який якщо вірити легендам, відлякнув короля Нагів, волав по струмах: "Олькот знову підняв самого Сатану на ноги! Англійці божеволіють. Кут Хумі приходь швидше та допоможи мені!" - та у своєму збудженні вона забула, що говорить англійською. Я мушу сказати, що телеграми старої леді, б'ють по людині, як каміння з катапульти!

Що я міг зробити, як не прийти? Доводити крізь простір людині, яка перебуває у повному відчаї, стані морального хаосу, було безкорисно. Таким чином я вирішив з'явитися з свого довготривалого усамітнення, та побути деякий час з нею, втішаючи її якомога краще. Але наш друг не той, що міг би спонукати свій розум дотримуватися філософського смирення Марка Аврелія. Парки ніколи не писали, що вона може сказати: "королівська велич у тому, щоби робити добро, коли про тебе кажуть не добре". Я приїхав на декілька днів, натомість бачу, що я сам більше не можу виносити задушливого магнетизму навіть моїх власних співвітчизників. Я бачив деяких з наших пихатих сикгхів

п'яними та хитаючимися на мармурових підлогах своїх священих храмів. Я чув, як розмовляючий англійською вакіл ганьбив Йога-Від'ю та Теософію, як неправду, заявляв, що англійська наука визволила їх від таких "принизливих забобонів"; він казав, що образою для Індії є ствердження, наче брудним йогам та сан'ясінам відомо про таємниці природи або, що будь яка жива людина може, або колись могла створити будь який феномен! Завтра я вирушаю додому.

Цілком можливо, що доставка цього листа затримається на декілька днів, з причин для вас не цікавих. Доки що я телеграфував вам свою подяку за вашу люб'язну згоду з моїми бажаннями у справах, на які ви натякнули у своєму листі від 24-го числа цього місяця. Я з задоволенням помічаю, що ви не згаяли виставити мене перед широкими масами, як можливого "спільника". Це підносить наше число до десятки, я вважаю? Але я мушу сказати, що ваша обіцянка була добре та з вірою виконана. Лист ваш був отриманий у Амритсарі 27-го числа цього місяця у дві години по обіді, я отримав його за п'ять хвилин потому, знаходячись за тридцять миль за Роул Пінді; свою згоду я телеграфував з Джелума о четвертій годині того самого дня. Наші засоби прискорення доставки та швидких повідомлень, як бачите, не можуть бути нехтувані західним світом або навіть арійськими, розмовляючими англійською та скептично налаштованими вакілами.

Я міг би вимагати більш неупередженого стану розуму у свого спільника, ніж той, що починає встановлюватися у вас. Мій Брате, ви вже доволі значно змінили своє ставлення до нас. Що може додати нашому досконалому порозумнню у один з днів!

Пропозиція містера Х'юма була належним чином розглянута. Він, по за сумнівом, буде радитись з вами за результатами, як вони викладені у моєму листі до нього. Чи матиме він відношення до "нашого методу дій" таке неупереджене як ви, це інше питання. Наш Голова дозволив мені листуватися з вами обома і навіть у випадку, якщо Англо-Індійська філія буде заснована, увійти у особистий контакт з ним. Наразі все залежить від вас. Більше я не можу сказати. Ви цілком праві, що позиція наших друзів в Англо-Індійському світлі матеріально покращилася внаслідок відвідин Сімли; правда те, хоча ваша скромність не дозволяє вам вимовити, що за це ми головним чином зобов'язані вам. Але, залишивши на узбіччі нещасний інцидент з Бомбейськими публікаціми, неможливо, щоби з'явилося дещо більше, у кращому випадку, ніж благосклонний нейтралитет, виявлений вашим народом до нашого. Такі незначні точки контакту між цими двома цивілізаціями, що майже можна сказати, що вони не торкаються. Та не торкалися би, як би не ті декілька диваків, яким, навподобі до вас, сняться більш кращі та сміливі сни, ніж іншим; і, збуджуючи думку, вони власною відвагою наближають обидві ці цивілізації. Чи не приходило вам до голови, що вихід двох Бомбейських публікацій, міг якщо не наразитися на вплив, то, на край випадок, бути допущений тими, хто міг би перешкодити цьому, бо вони бачили необхідність у такому збудженні, за для створення подвійного результату, відволікання уваги від голосного випадку з брошкою та, можливо, випробування сили вашої особистої зацікавленності в окультизмі та теософії? Я не кажу, що так і було, я лише питаю, чи не приходила вам до голови така імовірність? Я вже подбав, щоби вас повідомили, що якщо-би подробиці викраденого листа були до того розміщені в "Піонері" у більш належному місці, де їх використали би краще, то цей документ не важив би того, щоби вкрасти його для "Таймс оф Індія", саме тому імена у пресі не з'явилися би.

Полковник Олькот, безсумніву, "несвоєчасний за почуттями до англійського народу двох класів"; все ж більш ніж хто інший своєчасний для нас. Йому ми можемо довіряти за будь яких

обставин, і його вірне служіння нам забезпечене як за удачі так і навпаки. Мій любий Брате, мій голос - луна неупередженої справедливості. Де ми зможемо знайти таку відданість? Він той, що ніколи не розпитує, але кориться; хто може робити незчисленні помилки від надмірного старання, але ніколи не відмовиться виправити їх навіть ціною величезного самоприниження; хто вбачає у жертві зручностями та навіть життям, як дечим, чим можна з радістю ризикнути, коли у цьому виникнє необхідність; хто буде їсти будь яку їжу, або навіть обійдеться без неї; буде спати на будь якій кроваті, працювати в будь якому місці, брататися з будь яким знедоленим, зносити будь які втрати заради своєї справи. Я визнаю, що його зв'язок з Англо-індійською філією може бути "злом", відповідно він буде мати до нього відношення не більше ніж до Лондонської філії Теософського Товариства. Його зв'язок буде чисто номінальний та може стати ще більш таким з встановленням вашого статуту більш пильного, ніж їх, та надання вашій організації такої самостійної системи керування, у якій рідко, як що взагалі будь коли знадобиться втручання. Але створити повністю незалежну Англо-індійську філію з тими самими загальними та особистими цілями, як і головне Товариство, з тими керівниками за лаштунками, означало би не лише нанести смертельного удару Теософському Товариству, але також покласти на нас подвійну роботу та турботу без найменшої компенсуючої переваги, яку можна було би відчути. Головне Товариство ніколи будь яким чином не втручалося як у справи Британьского Теософського Товариства, так саме і у справи інших філій, будь то питання релігії або філософії. Після того як заснована нова філія, або створені умови для її виникненя, Головне Товариство надає їй грамоту (наразі воно не може цього зробити без нашої санкції та підпису), після чого воно відходить за лаштунки, як сказали би ви. Його подальші зв'язки з підлеглими філіями обмежені отриманням від них квартальних звітів про їх діяльність та списки нових членів, а також ратифікацій виключення членів з філії - лише у тих випадках, коли з цим звертаються з особливим проханням про посередництво тому, що Засновники мають безпосередній зв'язок з нами, тощо. Вони ніколи не втручаються інакше у справи філій, як лише у випадках, коли до них звертаються як до апеляційної інстанції. А тому, що останнє залежить від вас, то що заважае вашому товариству бути фактично незалежним? Ми по відношенню до вас навіть більш щедрі, ніж ви, британці, щодо нас. Ми вам не нав'язуємо силоміць, навіть не просимо вашої санкції для одного індійського "резидента" у вашому Товаристві, щоби він спостерігав за збереженням інтересів Головноі Верховноі Влади після того як ми проголосимо вашу самостійність; ми всебічно маємо довіру до вашої лояльності та вашого слова. Але якщо вам наразі так не подобається ідея про чисто номінальне виконавче верховенство з боку полковника Олькота, людини вашоі раси, американця, ви неодмінно повстали би проти диктата над вами з боку індуса, чиї звички та методи належать його народу; та чію расу, не зважаючи на ваше природне благословіння, ви ще не навчилися терпіти, не кажучи вже про повагу та любов. Добряче поміркуйте до того як просити нашого керівництва. Наші найкращі та найбільш вчені та святі Адепти виникли з раси "засмальцьованих тибетців" та пенджабських сикгхів - ви знаєте, що лев загальновідомий як брудна та неприємна тварина, не дивлячись на його силу та відвагу. Чи можна сподіватися, що ваші співвітчизники з велико легкістю вибачать порушення правил поведінки нашим індусам, ніж людині свого племені з Америки? Якщо мої спостереження мене не оманюють, я мушу сказати, що це сумнівно. Національні забобони здатні залишити будь чиї окуляри не протертими. Ви кажете: "Як раді були би ми, якби цим керівником опинилися ви самі" - маючи на увазі вашого скромного кореспондента. Мій любий Брате, чи впевнені ви, що приємне враження, яке ви можете мати від нашого листування, не зникло би одразу після того якби ви побачили мене? Та хто з наших святих скористався благом навіть тієї маленькоі університетськоі освіти та натяками на європейські манери, що випали на мою долю? Ось вам приклад - я побажав, щоби мадам Б. обрала посеред двох, трьох

арійських пенджабців, вивчаючих Йога Від'ю та наших природжених містиків одного, якого без зайвої до нього щирості, я зміг би призначити посередником поміж вами та нами. Я збирався відправити його до вас з рекомендаційним листом, щоби він розповів вам про йогу та її практичні наслідки. І ця молода людина, яка чиста, як сама чистота, чиї прагнення та думки найбільш духовні та шляхетні та хто завдяки лише своїм зусиллям здатен потрапляти до областей безформених світів, ця молода людина не підходить для вітальні. Пояснивши йому, що величезне благо для його країни може з'явитися, як що він допоможе вам організувати філію англійських містиків, довівши їм практично, до яких чудових результатів призводить вивчення йоги, мадам Б. в дуже обережних та делікатних виразах просила замінити його одежу та тюрбан до того як відправитися до Аллахабада, хоча вона не вказала йому причину, вони були дуже брудними та неохайними. "Ви мусите сказати містеру Сіннетту - сказала вона йому - що принесли йому листа від нашого Брата К. з яким він листується. Але, якщо він спитає вас про нього або про інших Братів, відповідайте йому просто та правдиво, що вам не дозволено роповсюджувитися про цей предмет. Розмовляйте про йогу та покажіть йому, володіння якими силами вами досягнуто."

Ця молода людина, що надала свою згоду, у подальшому написала наступного цікавого листа: "Мадам, ви яка проголошує вищі принципи моралі та правдивості тощо, ви бажаєте щоби я грав роль ошуканця. Ви вимагаєте від мене, щоби я змінив свій одяг, ризикуючи надати неправдиве уявлення про мою особистість та змусити помилятися джентельмена до якого ви мене посилаете. А що буде як що він запитае мене, чи знаю я особисто Кут Хумі, та я буду змушений мовчати та дозволяти йому думати, що я його знаю? Це була би мовчазна неправда, та як винний у ній, я був би відкинутий назад у жахливий вихор перевтілень!" Ось ілюстрація складностей, за яких відбувається наша робота. Не маючи можливості відправити вам неофіта до того часу, доки ви самі не складете клятву відданості нам, ми вимушені або не посилати або посилати такого, який, у кращому випадку, шокує вас, як що одразу не викличе огиду! Листа могло бути надано йому моєю власною рукою; йому лише потрібно обіцяти притримати свого язика по справам, про які він нічого не знає та про котрі він міг-би дати хибне уявлення. До того прийшлося би примусити себе мати більш чистий вигляд. Знову забобони та мертва буква. Більше як тисячу років, каже Мішле, християнські святі ніколи не вмивалися! Скільки часу ще наші святі будуть боятися замінити свій одяг від страху, що їх сприймуть за Мармаліків та неофітів з більш чистих сект?

Але ці наші складності не мусять завадити нам почати роботу. Полковник О. та мадам Б. схоже бажають взяти на себе особисту відповідальність за вас та за містера Х'юма, якщо ви самі здатні відповідати за відданость людини яку ваша партія зможе обрати у якості лідера А.І.Т.Т. Тому ми згодні на це листування. Поле діяльності належить вам та нікому не буде дозволено втручатися у ваші справи, за виключенням мене самого від імені нашого Голови, коли вже ви надаєте мені таку честь та перевагу над іншими. Та до того як будувати будинок, складають план. Припустимо, що ви би склали проект статуту та майбутньої діяльності адміністрації А.І.Товариства, як воно вам накинуте, та надали би його на розгляд. Як що наші Голови проект схвалять, а вони, звісно, не є тими, хто бажає проявити себе, як перешкоджаючі всесвітньому рухові вперед, або затримуючі рух до вищоі мети, то ви одразу отримаєте статут. Але спочатку вони мусять побачити ваш проект, а я маю просити вас пам'ятати, що новому товариству не буде дозволено відриватися від Основного Товариства, хоча ви вільні у своїх справах за вашим особистим поглядом, не лякаючись найменшого втручання з боку його голови до того часу доки ви не порушите загальних правил. Та по цьому пункту я відсилаю вас до правила №-9.

Це перша практична настанова, що вийшла від Цис-та Транс-Гімалайського «печерного мешканця», якого ви вшанували довірою.

А зараз про вас особисто. Я далекий від того, щоби турбувати таку спрямовану людину як ви, створенням неподоланних перешкод на шляху просунення. Ми ніколи не хникаємо по при неминучість, але намагаємося з найгіршого витягти найбільшу користь. Та хоча ми не штовхаємо та не затягуємо у таємниче царство окультизму, тих у кого немає бажання, та ніколи не ухиляємося від проголошення своєї думки вільно та без страху - ми завжди готові допомогти тим, хто йдуть до нас, навіть агностикам, що займають негативну позицію "нічого не знати окрім феноменів та нічому іншому не вірити". Це правда, що одружена людина не може стати Адептом; всеж без зусиль щоби стати Раджа-йогом, вона може придбати деякі сили та принести багато користі людству та часто ще більше, залишаючись в межах свого світу. Тому хіба ми не мусимо просити вас швидше змінити встановлені життєві звички до того часу, коли прийде повне порозуміння та впевненість у необхідності та важливості цього. Ви людина, яку можна віддати особистому водійству, до того без будь якого ризику. Ви прийняли гідне рішення - час довешить останнє. Шляхів до окультного знання більше за один. "Багато мається зерен фіміаму, призначених для того самого вівтаря: одне впаде у вогонь раніше, друге пізніше, різниця у часі - ніщо", - сказала одна велика людина, коли їй відмовили у вищому посвяченні у містерії. Тінь жалю звучить у вашому запитанні, чи буде знову те видіння, яке ви мали вночі напередодні пікніка. Мені здається, що якби ви мали видіння щоночі, ви швидко перестали би їх цінувати. Але маються більш поважні причини, чому ми не повинні бути пересиченими - це було би витратою наших сил. Щойно мені, або будь кому з нас буде дозволено мати зв'язок з вами за посередництвом снів або впливом під час бадьорого стану, або листами (в пдушках чи по за ними), або за особистими відвідинами у астральній формі - це буде зроблено. Але пам'ятайте, що Сімла на 7000 футів вище за Аллахабад і перешкоди, які ми вимушені долати в останньому, величезні. Я не буду підбадьорювати вас, щоби ви не очикували занадто багато, тому що я, схоже до вас самого, не люблю обіцяти того, чого за різних причин не можу виконати.

Термін "Всесвітнє Братство" не є пустий вислів. Людство у власній масі пред'являє нам найвищі вимоги, як я намагався пояснити в своєму листі містеру Х'юму. Це єдина надійна основа світової моральності. Як би це була лише мрія, то вона у будь якому випадку, шляхетна мрія людства та мета спрямувань істинного Адепта.

Ваш відданий Кут Хумі Лал Сінгх.

ЛИСТ 5 К.Х. - Х'юму.

Переклад з книги Сіннетта «The Occult World».

Шановний пан!

Користуючись першою вільною хвилиною, щоби коротко відповісти на вашого листа від 17 числа минулого місяця, я наразі повідомляю вам результати моєї розмови з нашими Главами на предмет пропозиції у вашому листі та спробую одночасно відповісти на всі ваші запитання.

По-перше, я мушу подякувати вас від імені всієї тієї частини нашого братства, яка особливо зацікавлена у добробуті Індії, за пропозицію допомоги, у важливості та відвертості якої ніхто не має сумнівів. Відслідковуючи наш родовід крізь мінливості індійської цивлізації з далекого минулого, ми маємо до нашої батьківщини любов таку глибоку та пристрасну, що вона пережила навіть розповсюджуючий та космополітизуючий (вибачте мене, якщо це не англійське слово) вплив нашого вивчення законів Природи. Тому, я як будь який інший патріот Індії, відчуваю найсильнішу вдячність кожному, хто бажає блага словом або вчинком, на її захист.

Отже, зрозумійте, тому що ми всі переконані, що виродження Індії головним чином зобов'язане придушенню її минулої духовності та все те, що сприяє відновленню того більш високого рівня думки та етики, мусить бути національною силою відродження, кожен з нас був би здатним, природно та без нагадувань, просунути суспільство, чиє можливе формування розглядається, особливо, якщо йому дійсно має бути товариством, незаплямованим корисливими намірами, та метою якого є відродження стародавньої науки, а спрямуванням - реабілітувати нашу країну у очах світу. Сприйміть це, як зазвичай без додаткових запевнень. Але ви знаєте, як і будь яка людина, що читала історію, що патріоти можуть спалювати свої серця дарма, коли обставини проти них. Інколи буває так, що жодна людська сила, навіть неймовірна та міць самого найвищого патрітизму не були здатні відхилити залізну долю від її накресленого курсу, і народи згасали, навподобі до кинутих у воду смолоскипів у поглинаючій темряві загибелі. Потому ми, хто усвідомлює падіння нашої країни, хоча і не можемо підняти її одразу, не можемо чинити як заманеться, торкається це загальних справ або цього особистого випадку. Маючи бажання, але не маючи права йти назустріч вашим пропозиціям більш ніж до середини, ми вимушені заявити, що ідея, вихована містером Сіннеттом та вами частково неможлива. Словом, ні я, ні будь який інший Брат, ні навіть, просунений неофіт, не може бути спеціально призначений та відряджений у якості керівника або голови Англо-Індійської філії. Ми розуміємо, що гарною справою було би робити регулярні настанови для вас та декількох ваших колег та демонструвати вам феномени та їх розумове обгрунтування. Бо хоча ніхто, окрім небагатьох з вас і не був впевненим, все ж було би безсумнівним надбанням, дотати хоча би декількох англійців з першокласними здібностями до вивчаючих азійську психологію. Ми усвідомлюємо все це, та ще набагато більше. Тому не відмовляємося листуватися з вами та різними засобами іншим чином допомагати вам. Але у чому ми дійсно відмовляємо, так це брати на себе будь яку відповідальність, окрім цього тимчасового листування та допомоги нашою порадою, та на скільки випадок сприяє тих відчутних, а можливо і очевидних доказів, які могли би задовольнити вас відносно нашоі присутності та зацікавленості. "Керувати" вами ми не погодимося. Як би багато ми не могли зробити, всеж ми можемо обіцяти сплатити вам повну міру ваших заслуг. Заслужіть багато - і ми станемо чесними боржниками, мало - і вам потрібно буде лише чекати компенсуючоі нагороди. Це не є спрощеним вислівом, запозиченим з зошита школяра хоча і звучить так, а лише недолугим викладенням закону нашого ордену, і ми не можемо переступити його. Якщо ми зовсім не знайомі з західним, особливо англійським станом думки та діяльності, були би вимушені втрутитися у такого роду організацію, ви би помітили, що всі ваші існуючі звички та традиції протирічать, якщо не самим новим спрямуванням, то на край випадок, шляхам їх здійснення, якими вони запропоновані нами. Ви не можете мати одностайну згоду навіть на виконання того, що ви можете зробити власними силами. Я звернувся з проханням до містера Сіннетта накидати план, з вашими спільними ідеями, для надання нашим Главам, що здавалося найкоротшим шляхом до спільної домовленості. Під нашим "керівництвом" ваша філія не може існувати -- ви не є люди, якими взагалі можна керувати у цьому сенсі слова.

Відповідно, це товариство стало-би передчасними пологами та невдачей, яка виглядала-би такою непомірною, як паризький Дюмон, якого тягне упряжка індійських яків або верблюдів. Ви просите вчити вас істинній науці - окультному аспекту відомого боку Природи, і це ви вважаєте, так просто виконати, як і просити про це. Ви, як ми бачимо, не усвідомлюєте велетенські труднощі у засобах передачи навіть засад нашої науки тим, хто навчався за вашими звичними методами. Ви не розумієте, що чим більше ви володієте останніми, тим менше ви здатні інстиктивно зрозуміти перші, бо людина може думати вздовж своєї звичної колії і якщо лише вона не має сміливості закопати її та прокласти собі нову, вона по за волею вимушена рухатися старим напрямом. Дозвольте мені надати декілька прикладів. У згоді з точною наукою ви постулюєте лише одну космічну енергію, та не бачите різниці між енергією витраченою мандрівником, який відкидає гілку, що загороджує йому шлях, та вченим-дослідником який витрачає таку саму кількість енергії, коли призводить до дії маятник. Ми бачимо, бо знаємо, що між цими двома - велика різниця. Перший без користі витрачає та розсіює енергію, другий концентрує та накопичує її. Та тут будь ласка зрозумійте, що я не маю на увазі їх відносну корисність, як можна подумати, але лише той факт, що в одному випадку перед нами лише груба сила, викинута без будь якої трансмутації цієї грубої енергії, у більш вищу потенційну форму духовної рухомої сили, а в іншому саме останнє. Прошу вас не вважати мене смутним метафізиком. Ідея, яку я бажаю вам повідомити така: результатом найвищого міркування про наукові питання, стає утворення тонкої форми духовної енергії в мізках, яка в космічній діяльності здатна спричиняти безмежні результати, у той час коли автоматично діючі мізки утримують або накопичують у собі лише відому кількість грубої сили, безплідної для користі індивіда або людства. Людські мізки є нескінченим виробником найбільш тонкої якості космічної енергії від низької грубої енергії Природи і досконалий Адепт перетворює себе на центр з якого випромінюються потенційності, які народжують кореляції за кореляціями протягом наступних еонів часу. Це ключ до таємниці його здатності матеріалізувати у видимому світі форми, що його уява вибудувала з інертної космічної матерії у невидимому світі. Адепт не створює чогось нового, лише пристосовує та діє з матеріалами, які Природа тримає на поготові навколо нього, та матеріалами які протягом вічностей пройшли крізь всі форми. Йому лише потрібно обрати ту форму, яку він бажає та викликати її назад у об'єктивне існування. Хіба це не матиме вигляд для будь кого з ваших "вчених" біологів, як фантазія божевільного?

Ви кажете, що мало таких галузей науки, з якими ви не були-би більше або менше знайомі та, що ви вірите, що здійснюєте чимале добро довгими роками вивчення, досягаючи стану, який дозволяє виконати це. Без сумніву, ви створюєте, але дозвольте мені ще чіткіше намалювати вам різницю між методами фізичної (що зветься точною за ради компліменту) та метафізичної наук. Остання, як вам відомо, істинність якої перед публікою встановити неможливо, зарахована містером Тіндалем до вигадок поезії. З іншого боку, заснована на факті, реалістична наука цілком прозаїчна. Натомість для нас бідних невідомих філантропів, жоден факт будь якої з цих наук не цікавий, окрім рівня його потенційності щодо моральних результатів та коефіцієнту корисності для людства. І що у власній пихатій ізоляції може бути таким байдужим до всього – живого та не живого - або більш прив'язаним лише до корисної необхідності свого просування, ніж ця заснована на факті, матеріалістична наука? Потому, чи можу я запитати, що спільного закони фарадея, Тіндаля або інших мають з філантропією в її абстракному відношенню до людства, як до розумного цілого? Яка їм справа до Людини, як ізольованого атому цього величного та гармонійного цілого, хоча інколи вони можуть мати практичну користь для неї? Космічна енергія є дещо вічне та безперервне; матерія непорушна; і тут ми маємо наукові факти. Маєте сумніви що до них і ви ігнорамус, відкиньте їх - небезпечний

божевільний, фанатик; наважитесь покращити їх теорії - зухвалий шарлатан. Та все ж навіть ці наукові факти ніколи не давали світові експерементаторів жодних доказів того, що Природа свідомо надає перевагу, що матерія була непорушною скоріше в органічних, ніж неорганічних формах та, що вона повільно та без зупинки працює у напрямку здійснення цієї мети - еволюції свідомого життя з інертного матеріалу. Звідси їх неосвіченість про розсіювання та затвердіння космічної енергії в її метафізичних аспектах, їх розбіжності на рахунок теорій Дарвіна, їх невпевненість відносно рівня свідомого життя в окремих елементах, та як безвихідь - заперечення з презирством будь якого з феноменів по за їх власних умов та самої ідеї про світи наполовину розумні, якщо і не наділені інтелектом, діючих сил у прихованих куточках Природи. Щоби надати вам ще один практичний приклад, ми вбачаєму велику різницю між двома якостями двох рівних кількостей енергіі, використаних двома особами, один з яких, припустимо, на шляху до місця своєї щоденноі спокійної праці, а другий - прямує зрадити свого собрата до поліцейської дільниці, у той час коли науковці не вбачають тут жодної ріниці. Та ми не вони, бачимо визначену різницю між енергією в русі вітра та енергією в русі колеса. Чому? Тому, що кожна думка людини при виявленні переходить до внутрішнього світу та стає активною сутністю шляхом приєднання, ми сказали би приростання, до елементалу - тобто до однієї з наполовину розумних сил в царствах. Вона продовжує існувати, як активна сутність народжена розумом - більший або менший період пропорціно початкової інтенсивності діяльності мізків, які народили її. Так добра думка залишається, як благотворна сила, злобна думка - як злобний демон. І таким чином людина постійно заселяє свій струм у просторі світом власного утворення, породженням її потягів, бажань, імпульсів та пристрастей; поток, який реагує на будь яку чуттєву або нервову структуру, що торкається до нього, пропорційно його динамічної інтенсивності. Буддист називає це своєю "Скандба", індус "Карма". Адепт створює ці форми свідомо, інші люди несвідомо. Щоби бути вдалим та зберігати свою силу, Адепт мусить бути на одинці та більш менш в середені своєї душі. Ще менш точна наука знає, що у той час коли зайнята будівництвом мураха, працелюбна бджола, будуючий гніздо птах аккумулюють, кожен власним скромним способом, стільки космічної енергії в потенціальній формі, скільки Гайдн, Платон або пахар, проводячий свою борозду - власним; мисливець, який вбиває для свого задоволення або користі або позитивіст, який докладає свій інтелект, щоби довести, що плюс помножений на плюс буде мінус, витрачають та розсівають енергію не менше тигра, що кидається на здобич. Всі вони обкрадають Природу, замість збагачення її, та всі вони, відповідно до рівня їх розумових можливостей будуть вимушені відповісти за це.

Точна есперементальна наука не має нічого спільного з мораллю, доброчинністю, філантропією - тому вона не може претендувати на нашу допомогу, доки не об'єднається з метафізикою. Як лише холодна класифікація фактів по за людиною та існуюча до та після неї, її сфера корисності закінчується для нас біля зовнішнього кордону цих фактів та все, що торкається висновків та результатів для людства з матеріалів, здобутих її методами, нас мало цікавить. Тому, що наша сфера цілком лежить поза її кордонами - настільки наскільки шлях Урана поза шляхом Землі - ми рішуче відкидаємо, що будь яке з коліс її конструкції перекидає нас. Для неї тепло, лише вид руху, та рух народжує тепло, але чому механічний рух обертання колеса мусить метафізично мати більшу користь ніж тепло в яке він поступово перетворюється - це для неї ще належить відкрити. Філософське та трансцендентне (відповідно абсурдне) уявлення середньовічних теософів про те, що прогрес праці людини, спрямований незупиняючимися відкриттями людини, мусить одного дня мати кульмінацію в процесі, який у споживанні Сонячної енергії - у її якості безпосереднього двигуна -

скінчиться виділенням їстівних продуктів з неорганічної матерії, таке уявлення не можливе для людей науки. Якби Сонце, величний постачальник, батько нашої планетної системи, висиділо завтра гранітних пташенят з кам'яної глиби, "в умовах досліду" вони (люди науки) сприйняли би це за научний факт, та не втратили-би співчуття на те, що птахи ці не такі живі, щоби нагодувати ними виснажених голодом. Але якщо неочиковано, будь який шаберон перетне Гімалаї під час голоду, та примножить мішки з рисом для стражденних - як він зміг-би - ваші судді та митарі можливо заключили-би його у буцегарню, щоби примусити зізнатися, який засік він пограбував. Такими є точна наука та ваш реалістичний світ. Та хоча ви, як ви кажете, вражені величезним рівнем всесвітнього невігластва з кожного предмету який, до речі характеризуєте як "декілька відчутних фактів, зібраних та грубо узагальнених, та спеціальний жаргон, застосований для приховування людського невігластва на рахунок всього, що лежить за цими фактами" і хоча ви кажете про вашу впевненість у нескінченні можливості Природи, все ж ви згодні витрачати своє життя на працю, задля користі тієї самої точної науки...

З ваших декількох запитань спочатку ми розберемо, як що ви не проти одне, що має відношення до припущення щодо невдач "Братства" залишити будь який відбиток у історії світу". Вони мусили були бути здатні, ви вважаєте, при їх видатних перевагах "збирати у власних школах значну частину найбільш освітчених розумів кожної раси". Звідки ви знаєте, що вони не залишили такого відбитку? Чи знайомі ви з їх зусиллями, успіхами та невдачами? Де ваша лава підсудних, на якій звинувачувати їх? Яким чином ваш світ здатен зібрати докази про діяльність людей, які ретельно тримали зачиненими всі можливі двері, через які інквізиція мала би можливість стежити за ними? Головною умовою їх успіху, була повна відсутність нагляду або втручання. Вони знають ними зроблоне; все що є по за їх колом вони були здатні відчути, були результати, причини яких були приховані з поля зору. Щоби пояснити ці результати, люди у різні епохи винайшли теорії про втручання богів, виключне передбачення, долю, благотворний або ворожий вплив зірок. Не було такого часу у кордонах або від початку так званого історичного періоду, коли наші попередники не ліпили би події та не "робили історію", факти якої у подальшому були неодмінно викривлені істориками, щоби узгодити їх з сьогоденними упередженнями. Чи повністю ви впевнені, що видимі героїчні фігури в цих послідовних драмах не були часом лише маріонетками? Ми ніколи не претендували на здатність приводити народи в цілому до того чи іншого зламу всупереч спільній течії світових космічних відносин. Цикли мусять йти своїми колами. Періоди ментального та морального світла та темряви міняють один другого, як день змінює ніч. Великі та малі юги повинні відбуватися згідно встановленому порядку речей. Та ми, народжені на шляху цієї могутньої течії, можемо лише змінювати та спрямовувати деякі з її менших течій. Як би ми мали здатності уявного Особистого Бога, та всесвітні та незмінні закони були лише іграшками для розваг, то у такому випадку, дійсно ми змогли створити умови, які перетворили би цю Землю на Аркадію для піднесених душ. Але вимушені мати справу з незмінним законом, самі його створіння, ми мусили були робити те, що в наших силах та залишатися вдячними. Були часи, коли "значна частина освітчених розумів" навчалася у наших школах. Такі часи бачила Індія, Персія, Греція та Рим. Але, як я писав в листі до містера Сіннетта, адепт є рідкісна квітка свого часу та завжди відносно мало їх було у кожному сторіччі. Земля є поле битви не лише фізичних, але і моральних сил, та неймовірно тваринних пристрастей під впливом грубих енергій нижчої групи ефірних агентів, які завжди намагаються придушити духовність. Що ще можна чекати від людей, так сильно пов'язаних з низчим царством, з якого вони щойно вийшли? Так дійсно, що наша кількість наразі зменшується, але це завдяки тому, як я вже казав, що ми з людської раси,

підлеглі її циклічному імпульсу, та нездатні зійти з її курсу. Чи зможете ви змінити течію Ганга або Брахмапутри назад до їх витоків? Чи зможете ви хоча би запрудити їх так, щоби води не затопили береги? Ні, але ви можете спрямувати течію частково по каналах, та використати її гідравлічну силу на благо людства. Так і ми, нездатні зупинити світ на шляху його напряму, все ж здатні віднести деяку частину його енергії у корисні канали. Вважайте нас напівбогами, і моє поясненя не задовольнить вас; дивіться як на звичайних людей, лише можливо трохи мудріших внеслідок особливого навчання, і воно мусить відповісти на ваші заперечення.

"Яка користь", кажите ви "буде отримана для моїх побратимів та мене (ми невід'ємні один від одного) за допомогою окультних наук?" Коли місцеві мешканці побачать, що англійці, та навіть деякі високопосадовці Індії, цікавляться наукою та філософією їх предків, вони самі відкрито почнуть її вивчати. Та коли вони зрозуміють, що їх стародавні "божественні" феномени були не чарами, а науковими наслідками, забобони згаснуть. Таким чином, величезне зло, що наразі душить та затримує відродження індійської цивілізації, з часом зникне. Сучасні тенденції освіти - це зробити їх матеріалістичними та викорінити духовність. За правильним розумінням того, що їх предки мали на увазі у своїх писаннях та вченнях, освіта стала-би благословінням, у той час коли зараз вона доволі часто буває прокляттям. Доки що, як неосвітчені, так і вчені тубільці вважають англійців занадто упередженими, з причини християнської релігії та сучасної науки, що би вони намагалися зрозуміти їх, або їх традиції. Вони навзаєм ненавидять та не довіряють один одному. Це змінене відношення до більш стародавньої філософії спонукало би місцевих принців та багачів жертувати суми на утримання освітніх семінарів для пандитів; та старовинні манускрипти, до цього часу приховані по за доступом європейців, знову-би з'явилися на світ, та разом з ними - ключі до багато чого, що було сторіччями прихованим від народного розуміння та на що ваші скептичні санскритологи не додають зусиль, а ваші релігійні місіонери не наважуються зрозуміти. Наука виграє багато, людство - все. Під впливом Англо-Індійського Теософського Товариства ми змогли-би з часом побачити ще одну золоту епоху Санскритськоі літератури.

Як що поглянемо на Цейлон, ми побачимо більш вчених жерців, зайнятих під керівництвом Теософського Товариства складанням нового тлумачення буддійської філософії; та в Галлі 15-го вересня світську Теософську Школу для навчання Сингалезьськоі молоді, відчинену з штатом більше ніж триста вчених; приклад, який буде повторений у трьох інших містах на цьому острові. Якщо Теософське Товариство, за "сучасної організації" дісно не володіє "реальною життєвістю", всеж воно власним скромним чином принесло-би так багато практичного добра, скільки більших результатів можна буде очикувати від суспільства, організованого за більш удосконаленим планом, який ви можете запропонувати?

Ті самі причини, що матеріалізують розум індуса, таким же чином впливають на всю західну думку. Освіта зменшує скептицизм але придушує духовність. Ви можете робити величезне добро, допомогаючи постачати західним народам надійну основу, на якій можна перебудовувати їх гинучу віру. Та те у чому вони потерпають, є доказом, який зможе надати лише одна азійська психологія. Надайте її, і ви подаруєте розумове щастя тисячам. Часи сліпої віри пройшли, прийшли часи досліджень. Дослідження, що лише виявляє помилку, не відкриваючи будь чого, на чому душа може будувати, лише створює іконоборство. Іконоборство, за причини своєї руйнівної вдачи, нічого створити не здатне; воно може лише зносити. Але людина не може бути задоволена голим запереченням. Агностицизм є лише тимчасовою зупинкою. Це момент, коли потрібно спрямувати

зворотній імпульс, який мусить невдовзі прийти, та який штовхає наш час у бік крайнього атеїзму або потягне його назад до крайнього жречества, якщо його не спрямувати до первісної душі вгамовуючої філософії арійців. Той хто спостерігає за тим, що відбувається сьогодні, з одного боку помножуються дива з швидкістю розпліднення термітів, з іншого боку, між невіруючих, які масами перетворюються на агностиків, той побачить напрямок розвику справ. Час наш п'яний від розгулу феноменів. Ті ж дива, що надаються спірітуалістами на противагу догмам вічного прокляття та спокути, католики хором визначають доказом їх віри у дива. Скептики тішаться над всіма. Всі сліпі і немає жодного, хто спрямував би їх. Ви та ваші колеги здатні доставити матеріали для необхідної всесвітньої релігійної філософії; філософії, непохитної до закидів науки, бо вона сама - завершення абсолютної науки та релігії, яка дійсно гідна цієї назви, бо складає у собі відношення людини фізичної до людини психічної та цих двох - до всього, що під та над ними. Хіба це не гідно невеличкої жертви? Та якщо, поміркувавши, ви вирішите стати на цей новий шлях, хай буде вам відомо, що ваше товариство не є демонструючим дива клубом, або спеціально призначеним для вивчення феноменолізму. Його головною метою є викорінити існуючі забобони та скепсис, витягнути з довго зачинених стародавніх джерел докази, що людина може формувати свою власну майбутню долю та знати достеменно, що вона може жити і після, як що лише забажає, та що всі "феномени" це лише прояв природного закону, прагнути до розуміння якого, обов'язок кожної розумної істоти.

ЛИСТ 6 К.Х. - Сіннетту.

Мій любий друже!

У мене є ваш лист від 19 листопада, вийнятий нашим спеціальним осмозисом з конверту у Міруті, та ваш лист до нашої Старій Леді у його наполовину порожньому рекомендованому конверті, надійно надісланому у Каунпор, щоби примусити її вилаятися на мою адресу. Але вона наразі занадто слабка, щоби бути астральним поштарем. З сумом визнаю, що вона знову була неохайною та ввела вас у оману; але це головним чином моя провина тому, що я за власної недбайливості не подіяв зайвий раз на її хвору голову наразі коли вона забуває та плутає більше ніж зазвичай. Я не просив її сказати вам "кинути ідею про Англо-Індійську філію тому, що з цого нічго не вийшло би", але "кинути ідею про Англо-Індійську Філію при співробітництві з містером Х'юмом тому, що з цього нічого не вийшло-би". Я надішлю вам його відповідь на мого листа та моє кінцеве послання, тому судіть самі. Після того, як прочитаєте останнього, запечатайте його, будь ласка, та надішлить йому, просто заявляючи, що ви це робите від мого імені. Якщо він не запитає вас, краще не повідомляйте, що ви читали цього листа. Можливо він буде пишатися цим, хоча не мусив би.

Мій любий, добрий друже, ви не мусите бути незадоволеним щодо мене за те, що я йому сказав про англійців взагалі. Вони пихаті. Особливо по відношенню до нас, тому ми сприймаємо це як національну рису. Та ви не мусите змішувати ваші приватні погляди, особливо сьогоденні, з поглядами ваших співвітчизників загалом. Як що і знайдуться, то мало буде тих (зрозуміло з такими виключенням, як ви самі, коли сила прагнення примушує не звертати уваги, на всі інші міркування) хто будь коли згоден мати "негра" у якості керівника або лідера, не більше ніж сучасних Дездемон, що обрали би сучасних європейських Отелло. Расові упередженя великі, та навіть у вільній Англії нас сприймають як нижчу «расу». Та цей самий тон відчувається у вашому зауваженні про "людину з

народу, що не звикла до вишуканих манер" та "інозмця, але джентельмена", до того останньому надається перевага. Також неймовірно, щоби індус був нездатний мати "вишукані манери", які у ньому непомітні, хоча би він був двадцять разів адептом; та ця сама риса падає в очі у критиці віконта Емберлі про "нечисткровність Ісуса". Якщо би ви перефразували та сказали "іноземець, але не джентельмен" (за англіськими уявленнями) ви не змогли би додати, як ви зробили, то він вважався би найкращим. Виходячи з цього, я знову кажу, що більшість наших англо-індійців, посеред яких термін "індус" або "азієць" зазвичай асоціюється з невиразним, та всеж актуальним уявленням про людину, яка застосовує власні пальці у якості носовичка та не користується милом - безсумніву надали-би перевагу американцю, ніж "засмальцьованому тибетцю". Та вам не треба переживати за мене. Кожен раз, коли я з'являтимуся - астрально або фізично - перед моїм другом А.П.Сіннеттом, я не забуду витратити деяку суму на квадрат тонкого китайського шовку, щоби носити його з собою у кишені моєї чога, а так саме створити атмосферу сандалового дерева та кашмірських роз. Це найменше, що я можу зробити на спокуту гріхів моїх співвітчизників. Але, ви бачите, що я раб своїх хазяїв; і як би мені дозволили задовольняти мої дружні почуття до вас та наділяти вас повагою індивідуально, мені можуть не дозволити наділяти такою самою повагою іших. Навіть більше того, я знаю, що мені не дозволено цього робити, і нещасний лист м-ра Х'юма багато цьому посприяв. У нашому Братстві є окрема група або секція, яка займається доволі рідкими допущеннями до Братства осіб інших рас та крові; це вони провели крізь наш поріг капітана Ремінгтона та двох інших англійців протягом цього сторічча. І ці "Брати" не мають звички вживати квіткові есенції.

Відповідно, випробування 27 числа не було перевірочним феномеом? Так, так. Але чи намагалися ви здобути, як за вашими словами ви бажали, справжній рукопис Джеламськоі депеші? Навіть, якщо було би доведеним, що наш милий, але товстий друг місіс Б. є моїм multum in parvo, писарем моїх листів та виробником моїх послань, все ж, якщо вона не всюди-сутня, або не має здатність перелітати від Амрітсари до Джеламу, відстань більше ніж у 200 миль за дві хвилини, яким чином могла вона написати депешу моїм почерком у Джеламі менше ніж за дві години після того як ваш лист був отриманий нею в Амрітсарі? Ось чому я не пожалів про ваше бажання прислати за цією депешою, тому якщо ви будете власником її, жодні применшення не матимуть сили, навіть скептична логіка містера Х'юма не матиме переваги.

Звісно, вам здається, що "безіменне одкровення", нове відлуння якого наразі чути в Англії, значно з більшою легкістю зазнало би нападів, ніж це відбувалося з боку "Таймс оф Індія", якби були оприлюднені імена. Та тут я знову доведу вашу неправоту. Якби ви першим надрукували цей звіт, "Т.о.І" ніколи не оприлюднила би "Один день у мадам Б." тому, що цього славетного образчика американського "сенсаціоналізму" Олькот зовсім не написав би. У нього не було би його raison d'etre. Стурбований тим, щоби зібрати для свого Товариства всі можливі докази, які підтверджують фактами наявність окультних сил у тому, що він називає першою секцією та дивлячись, що ви мовчите, наш хоробрий полковник відчував зуд у руці, доки не виклав усе на світ божий та занурив у морок та заціпеніння."Et voici pourguon nous n'trons plus au bois" як співається у французській пісні.

Ви написали "мелодію"? Ну, ну. Я мушу вас просити купити для мене пару окулярів у Лондоні. А все ж не "вчасно" та "не у тон" - одне й те саме, здається. Але вам було би кращим сприйняти мою старомодну звичку ставити "рисочки" над m. Ці палички крисні, хоча і не "вчасно та не у тон" з сучасною каліграфією. До того, врахуйте, що ці мої листи не написані, а надруковані або відбиті, та виправлені помилки.

Ми наразі не будемо обговорювати, в якій мірі наші цілі та наміри відрізняються від цілей та намірів містера Х'юма; але якщо він може бути рухомим "більш чистою та широкою філантропією", то манера з якою він розпочинає роботу, щоби досягти цієї мети, ніколи не поведе його далі чисто теретичноі трактовки цієї теми. Безглуздо тут намагатися подати його у іншому світлі. Його лист, який ви незабаром читатимите, як я сказав йому самому, "монумент пихи та несвідомого егоїзму". Він занадто справедливий та високий, щоби бути винним у дрібному марнославстві, тому його пиха здіймається, як пиха міфічного Люцифера, і ви мені можете повірити, якщо я дещо знаю про людську натуру, коли кажу, що це і є істинний Х'юм au naturel. Це не є моїм квапливим висновком, заснованим на будь яких особистих почуттях, але рішенням великого, одного з наших живих адептів Шаберона з Тхан-Ла. До яких питань він не торкався у власній трактовці - завжди те саме; вперта рішучисть підпорядкувати все до заздалегідь складених висновків, або змести все натиском ворожої саркастичноі критики. Містер Х'юм дуже здатна людина, але Х'юм до мізків кісток. Ви зрозумієте, такий стан розуму мало привабливий для будь кого з нас, хто бажав би прийти йому на допомогу.

Ні, я не маю презирства та не буду його мати до будь яких "почуттів", та якими би вони не були протилежними моїм приватним принципам, якщо вони подані так прямо та відверто, як ваші. Ви можливо (та воно без сумніву так і є) більше рухомі егоїзмом, ніж щирокою доброзичливостю до людства. Все ж тому, що ви визнаєте це, не спираючись на ходулі філантропії, можу сказати вам відверто, що у вас значно більше шанців знати багато з окультизму, ніж у містера Х'юма. До того я зроблю для вас все що, зможу за цих обставин, якби ще я не був обмежений у цьому новими наказами. Я вам не буду наказувати відмовитися від того або іншого, бо якщо ви не виявите у собі безсумнівної присутності потрібних здатностей, бо це було-би настільки безкорисно, як і жорстоко. Але я кажу - дерзайте. Відкиньте відчай. Об'єднайте навколо себе декілька рішучих чоловіків та жінок та проведіть досліди по месмеризму та по звичайним, так званим "духовним" феноменам. Як що ви діятимете за прописаними методами, ви, гарантовано на кінець досягнете результату. По за цим я зроблю все, що зможу та ...хто знає! Сильна воля створює, а симпатія притягує навіть адептів, чиї закони забороняють їм спілкуватися з непосвяченими. Якщо ви бажаєте, я пришлю вам нарис, який пояснює, чому для вдалих досягнень у окультних науках у Європі, більше ніж де необхідне Всесвітнє Братство, тобто "рідня" сильних магнетичних та всеж різних енергій та плярностей, сконцентрованих навколо домінуючої ідеї. Того чого не досягне один, об'єднані зможуть досягти. Звісно, якщо ви організуєте таке об'єднання, ви мусите примиритися з Олькотом, як головою головного Товариства, і як наслідок президента всіх існуючих філій. Та він буде не більше вам вождем, ніж зараз є вождем Британського Теософського Товариства яке має свого власного голову, свій статут та внутрішні правила. Він вас затвердить, та це все. У деяких випадках вам потрібно буде підписати один - два документи, та чотири рази на рік звіти, надіслані вашим секретарем; всеж, він не має права втручатися у ваші адміністративні справи або діяльність до того часу, доки вони не заперчують спільному статуту, та він сам безсумніву не має ні здатності ні бажання бути вашим керманичем. Тому зрозуміло, ви (та все товариство) будете мати окрім голови, обраного вами самими, ще й "кваліфікованого професора з окультних наук", щоби вас навчати. Але, мій добрий друже, облиште будь яку думку, що цей "професор" може з'явитися у фізичному тілі у найближчи роки. Я можу прийти до вас персонально, як що ви не відштовхнете мене, як це зробив м-р Х'юм; я можу прийти до всіх. Ви можете мати феномени та докази, але навіть якби ви потрапили у попередню помилку та приписали їх "духам", ми могли-би виправити ваші помилки шляхом філософських та логічних пояснень; жодному адепту не було-би дозволено відвідати ваші збори. Зрозуміло вам слід писати цю книгу. Я не

бачу у якому випадку це було би неможливим. На всяк випадок пишіть, та я вам допоможу, як зможу. Вам потрібно одразу почати листуватися з лордом Ліндсеем, і візміть у якості теми феномени у Сімлі та ваше листування зі мною з цього предмету. Він доволі зацікавлений у всіх таких дослідженнях, та як теософ, член Головної Ради, напевно буде вітати вашу пропозицію. Спирайтесь на те що, ви належите до Теософського Товариства, що користуєтесь широкою популярністю, як редактор "Піонера" та, що знаючи як глибоко він цікавиться "духовними" феноменами, ви пропонуєте йому на розгляд опис доволі незвичних випадків, що мали місце у Сімлі та додаткові подробиці, які не публікувалися. Кращі з британських спірітуалістів були-би навернуті до теософії за належних з ними відносин. Та здається, ні доктор Уайдл, ні м-р Мессі не володіють потрібною для цього силою. Я раджу вам порадитись щодо цього з лордом Ліндсеем, про становище теософів в Індії та на батьківщині. Можливо ви зможете працювати разом; листування яке я раджу, відчинить до цього шлях.

Навіть, як що би мадам Б. була "вмотивована" надавати А.І.Товариству будь які "практичні настанови" боюся, що вона занадто тривалий час залишалась по за сокровенним святилищем, щоби могла принести значну користь у практичних поясненнях. Все ж, хоча це не залежить від мене, я подивлюся, що можу зробити у цьому напрямі. Та боюся, що вона дуже потребує декількох місяців за для поліпшення здоров'я на глетчерах разом зі своїм старим Вчителем, до того як покладати на неї таке важке завдання. Будьте обережні з нею, якщо вона по дорозі додому зупиниться у вас. Її нервова система розгойдана, і вона потребує великоі турботи. Можливо ви будете так люб'язні, що позбавите мене від зайвого клопоту тим, що повідомите мені рік, число та час народження місіс Сіннетт?

Завжди відверто Ваш К.Х.

ЛИСТ 7а Х'юм - Сіннетту. Сімла, 20 лютого 1880р. (Надані фрагменти листа. Цифри у дужках до наступного листа К.Х.)

Мій любий друже Кут Хумі!

Я надіслав Сіннетту вашого листа до мене, а він люб'язно надіслав мені вашого листа до нього, і я бажаю зробити декілька зауважень щодо цього, не для того щоби чиплятися, а тому що бажаю щоби ви мене зрозуміли. Цілком можливо, що це моя самовпевненість, але так чи ні, у мене склалася глибока впевненість, що я міг би робити ефективніше, якби лише бачив свій шлях, і для мене нестерпна думка, що ви відмовляєтеся від мене за будь якого непорозуміння, щодо моїх поглядів. Та всеж кожен ваш лист показує мені, що ви не розумієте того, що я думаю та відчуваю. Щоби пояснити це, я наважуся накидати декілька коментарів, щодо вашого листа Сіннетту.

Ви сказали, що якщо Росія не зможе захопити Тибет, то це відбудеться завдяки вам, та на крайній випадок, ви заслуговуєте подяки; я не згодний з цим у тому сенсі у якому ви розумієте.(1). Якби я вважав, що Росія, взагалі керувала би Тибетом та Індією так, що їх мешканці стали би щасливиші, ніж за наразі за існуючого керівництва, я сам би вітав її та працював би, щоби так відбулося. Та все ж, як я можу судити, російське керівництво представляє собою розбещений деспотизм, ворожий індивідуальній вільній діяльності і тому ворожий істиному прогресу... тощо.

Далі, про вакіла, розмовляючого англійською. Хіба цю людину треба докоряти? Ви та ваші ніколи не вчили її, що в "Йога Від'я" є дещо значне. Єдині люди які потурбувалися про його освіту, навчили його матеріалізму, наразі він вас відкидає, то хто винен у цьому? ...Можливо мої судження мають вигляд суджень сторонньої людини, та мені дійсно здається, що та завіса таємничості, якою ви оточили себе, ці величезні труднощі, якими ви обумовлюєте отримання від вас духовних знань - є головною причиною шаленого матеріалізму, який ви так ганите.

...Ви лише один маєте можливість доводити до свідомості звичайних людей переконання такого роду, але видно, що маючи зобов'язання до стародавніх правил, далеко не без ревнощів розповсюджуєте це знання та огортаєте його у таку густу хмару таємничості, що більшість людей, природно, не вірять у його існування... Не може бути жодного виправдання тому, що ви не даєте Світові у ясному викладенні більш значних положень вашої філософії, супроводжуючи вчення чергою наявних прикладів (демонстрацій), щоби забезпечити увагу всіх неупереджених розумів. Що ви вагаєтеся та боїтеся швидкої передачі дюдству могутніх сил, якими скоріше за все зловживатимуть - це я цілком розумію, та це жодним чином не виправдовує вашої категоричної відмови демонструвати результати ваших психічних досліджень у супроводі феноменів, достатньо ясних та неодноразово повторених, щоби мати докази, що ви дійсно знаєте більше з цього предмету, ніж знає про нього західна наука.(2).

Можливо що ви це заперечуватиме - "а як, щодо справи Слейда?"- але не забувайте, що він брав гроші за те що робив, заробляючи цим на життя. Дійсно іншим був би стан людини, що взялася безкоштовно, явно жертуючи власним часом, зручностями та комфортом вчити тому, що вона вважає за необхідне для людства. Спочатку, по за сумнівом, всі скажуть, що ця людина божевільна або ошуканець, але потому, коли феномен за феноменом будуть повторюватися та повторюватися, вони будуть змушені визнати, що в цьому щось є, та на протязі трьох років всі передові розуми в будь якій цивілізованій країні звернуть увагу на це питання, та з'являться десятки тисяч спрямованих дослідннків, десять відсотків з яких можуть виявитися корисними працівниками, а один з тисячи можливо розвине необхідні можливості, щоби стати на кінець адептом. Як що ви забажаєте вплинути на розуми тубільців через європейський розум, то потрібно так і вчинити. Зрозуміло, я кажу наперед та прошу виправити можливі непорозуміння, викликані незнанням можливостей. Але у будь якому випадку, за це невігластво я не можу мати докір...(3).

Наразі подивимося на фрагмент: "Чи не приходило вам до голови, що вихід двох Бомбейських публікацій, як що не підлягав впливу, то на край випадок був дозволений тими, хто міг би завадити цьому, бо вони бачили необхідність у такому рівні збудження для подвійного результату: відвертання уваги від гучного випадку з брошкою та, можливо, випробування сили вашоі особистоі зацікавленості у окультизмі та теософії? Я не кажу, що це так і було; я лише питаю, чи приходила вам до голови така можливість?" Зрозуміло, що це було спрямовано на адресу Сіннетта; але я всеж відповім на свій розсуд. Першим я бажаю сказати: cui bono такого натяку? Ви мусите знати, було так чи ні. Якщо не було, то навіщо примушувати нас гадати, міркувати, чи було це, коли ви знаєте, що цього не було. Але як що це було так, то я наважуся стверджувати, що по-перше, такий ідіотичний прийом, як цей, не може служити іспитом персональної зацікавленості будь якої людини (існуе багато людських істот, які уявляють собою щось на зразок освічених мавп) у будь чому. По-друге, якщо Брати навмисно дозволили публікацію цього листа, то я можу лише сказати, що з моєї точки зору світської непосвяченої людини, вони помилилися тому, що метою Братів, безсумнівів, було примусити

поважати Т.Т, тому навряд чи вони змогли вибрати більш невдалий спосіб, ніж публікацію цих безглуздих листів... Але всеж під час обговорення цього питаня в загальних рисах, ви запитували себе, чи дозволяли Брати цю публікацію, чи ні, я не можу не відповісти, що якщо вони не дозволяли, то міркування на цей предмет - пуста справа; якщо дозволили, то вчинили неблагорозумно.(4).

Далі йдуть ваші заувження щодо полковника Олькота. Славний старий Олькот, якого всі, хто з ним знайомий, мусять любити. Я цілком приєднуюся до всього, що ви кажете на його користь, але не можу робити виключень для тих слів якими ви вихваляєте його, до того головний сенс цих слів у тому, що він ніколи не замислюється над дорученням, чи правильне воно, а лише слухняно виконує. Це та сама організація єзуїтів, та ця відмова від особистої думки, це самовідречення від особистої персональної відповідальності, це сприйняття зовнішніх голосів у якості замінника особистого сумління - на мій погляд, є гріх, до того не аби-якого розміру... Ні, в подальшому, я відчуваю себе зобов'язаним сказати, якщо ця доктрина сліпої покори є значною частиною у вашій системі, то я маю чималі сумніви, чи зможе це подарувати людству будь яке духовне світло, щоби компенсувати йому втрату особистої свободи діяльності та того відчуття індивідуальноі відповідальності, якого вона (доктрина сліпоі покори) його позбавляє..(5)

Але, якщо би малося на увазі, що я будь коли буду отримувати інструкції робити те чи інше без розуміння, чому та для чого це треба робити, не дивлячись на наслідки, сліпо та бездумно, лише йти та робити, то я скажу: для мене тут кінець, я не військова машина, я заклятий ворог військової організації, а друг та захисник кооперативної системи; і я не приєднаюся до будь якого товариства або організації, які забажали-би обмежити або контролювати моє право особистої думки. Звісно, я не доктринер та не бажаю поводитися з будь яким принципом, як поводяться з іграшковою конячкою...

Щодо Олькота, я не думаю, що його зв'язки з таким товариством матимуть будь яке зло...

По-перше, я у жодному випадку не заперечував-би проти нагляду з боку старого славетного Олькота тому, що я знаю, що цей нагляд буде лише номінальним, бо якби він навіть намагався поставити справу по іншому, то Сіннетт та я - обидва цілком здатні примусити його замовкнути, щойно він почне по за необхідністю втручатися. Але ні один ні другий з нас не сприйме його, як нашого істиного керівника (6) тому, що ми обидва переважаємо його розумово. Це доволі брутальне викладення, як сказали би французи, але gue voulez vous?. Без цілковитої відвертості не буде взаємопорозуміння...

Відверто ваш А.О.Х'юм.

ЛИСТ 7в К.Х. - Сіннетту.

(*) Я добре усвідомив. Але якими-би відвертими вони не були, ці почуття занадто глибоко вкриті шкуринкою самовдоволення та егоїстичної впертості, щоби викликати у мене щось схоже на співчуття.

1. Століттями у Тибеті ми мали високоморальний, щиросердий простодушний народ, позбавлений благословіння цивілізації і тому не заплямований її вадами. Сторіччями Тибет був останнім куточком на плнеті, не зіпсованим до такого становища, щоби заважати поєднанню двох

атмосфер - фізичної та духовної. І він бажає, щоби ми замінили це на його ідеал цивілізації та прав! Це чисте самосхвалення, велика пристрасть почути себе самого за диспутом та нав'язати свої ідеї.

2. Дійсно, м-ра Х'юма було-би надіслати від будь якого міжнародного філантропічного комітету в якості друга гинучого людства, щоби він вчив наших Далай Лам мудрості. Чому він одразу не складе план задля будь-чого схожого на ідеальну "республіку" Платона за новою схемою для всього під Сонцем та Місяцем - не можу втямити?

3. Це дійсно з його боку прихильність, що він так з шкіри лізе, щоби вчити нас. Ясна річ, це чиста люб'язність, а не бажання стати найвищим над всім іншим людством. Це його останнє досягнення в ментальній еволюції, яке, сподіваємося, не перейде у розпад.

4. Амінь! Мій любий друже, вас потрібно було би притягнути до відповідальності за те, що ви не дали яскравої ідеї надати свої послуги в якості головного наставника Тибету, реферматора стародавніх забобонів та рятівника поколінь. Ясна річ, якби він це прочитав, він почав би неодмінно доводити, що я аргументую як "освічена мавпа".

5. Послухайте лише, що ця людина верзе про те, чого не знає. Немає живої людини, яка була би більш вільною, ніж ми після того як вийшли з стадії учнівства. Тямучими і слухняними, та ніколи не рабами мусимо ми бути у той час; інакше, якщо ми будемо проводити час на суперечки, ми ніколи нічому не навчимося.

6. Та хто та коли думав запропонувати його у якості такого? Мій любий брате, невже ви дійсно можете ганити мене за те, що я ухиляюся від більш близьких відносин з людиною, все життя якої, здається складається з беззупинного аргументування та звинувачень? Він каже, що ніякий він не доктринер, між тим, саме ним він і є! Він гідний усілякої поваги та навіть любові тих, хто добре його знає. Але, світила мої! Своїм одноманітним верещанням про свої особисті погляди, менш ніж за 24 години, він паралізував би будь кого з нас, кому непощастило наблизитись до нього на відстань однієї милі. Ні, тисчу разів, ні! З таких людей як він, виходять талановиті державні діячи, оратори та все, що завгодно, але не адепти. Посеред нас немає жодного такого. Можливо, що саме тому у нас не відчувалась потреба у будинках для божевільних. Менше ніж за три місяця він довів би половину населення Тибету до божевілля! На днях з Убали, я надіслав вам листа поштою. Бачу, що ви його ще не отримали.

Завжди ваш з любов'ю Кут Хумі.

ЛИСТ 8

Чи бажаєте ви, щоби феномен з подушкою був описаний в газеті? Я з радістю дослухаюся вашої поради. Завжди ваш А.П.Сіннетт.

Це позасумнівом, було-би найкращим варіантом, та я був-би відверто вдячний вам, маючи на увазі нашого друга, з яким так жорстоко поводяться. Ви вільні навести моє ім'я, якщо це, хоч трошки, допоможе вам.

К.Х.Л.С.

ЛИСТ 9 К.Х. - Сіннетту.

Ви вже знатимете до того, мій друже, що я не був глухим до вашого звернення до мене, хоча не мав можливості відповісти на нього таким чином, як бажалося-би вам та, так саме і мені, піднявши на мить все більш тонку завісу між нами. "Коли?" ви питаєте мене. Я можу відповісти: "Ще ні" Ваше випробовування ще не скінчилося, ще трохи терпіння. Доки що ви знаєте шлях, яким йти; на цей день він лежить відкрито перед вами, хоча вибір більш легкого, якщо і більш довшого шляху може чекати вас у віддаленому майбутньому.

Всього накращого, мій Брате. Завжди співчуваючій вам. К.Х.

ЛИСТ 10 К.Х. - Сіннетту. Отриманий в Аллахабаді біля 10 грудня 1880р.

Ні, ви не "пишите занадто багато". Мені дуже жаль, що у моєму ропорядженні мало часу, а звідси моя нездатність відповісти вам так швидко, як бажалося би. Ясна річ, мені доводиться читати кожне слово, яке ви пишите, інакше я все переплутав би. Та читаю я своїми фізичними очима, чи духовними - часу на це потрібно майже однаково. Те саме можна сказати про мої відповіді, бо "осаджую" я, чи диктую, або сам пишу - різниця у часі дуже мала. Спочатку мені потрібно подумати, сфотографувати кожне слово та речення достеменно у своєму розумі, до того як воно може бути повтореним "осадженням". Як фіксування, на хімічно підготовленій поверхні, зображень, створених фотографічною камерою, потребує попереднього приведення апарата у фокус об'єкта, який фотографують (бо інакше, як це буває у поганих фотографів, ноги сидячого не пропорційні по відношенню до голови, тощо) так саме і ми вимушені розміщувати наші фрази та зберігати у розумі кожну букву, до того як вона стає придатною для читання. Доки це все, що я можу сказати. Коли наука більше знатиме про таємницю літофіла та яким чином відбитки листя з'являються на камінні, я краще зможу пояснити цей процес. Але ви мусите знати та пам'ятати одне: ми лише йдемо та рабськи копіюємо природу у її роботі.

Ні, вам більше не треба розбирати нещасне питання про "Один день у мадам Б" Це тим більше безглуздо, якщо ви самі кажете, що ви не маєте права руйнувати неосвічених та часто шахрайських опонентів в "Піонері", навіть з метою вашої особистої охорони тому, що ваш власник газети заперечує проти самого нагадування про окультизм. Тому, що вони християни, то нічого дивного у цьому немає. Матимемо благі наміри та сподівання, що вони отримають свою нагороду; помруть та стануть ангелами Світла та істини - крилатими бідняками християнських небес. Якщо ви не об'єднаете декількох людей та так чи інакше не організуєти їх, то боюся я мало чим зможу вам допомогти. Мій добрий друже, в мене так саме є свої "власники". З причин, краще за все відомих їм самим, вони мають негативне відношення до ідеї навчання окремих особистостей. Я буду листуватися з вами та час по часу давати докази мого існування та присутності. Вчити або давати настанови для вас - це зовсім інше питання. Відповідно, засідати вам з вашою леді більше ніж безглуздо! Ваші магнетизми занадто схожі, тому ви нічого не отримаєте.

Я перекладу мій нарис та пришлю вам, одразу як зможу. Ваша ідея листуватися з вашими друзями та членами Товариства - найкраще, що ви можете зробити, у найближчому майбутньому. Та неодмінно напишіть лорду Ліндсею.

Ви кажете, що я "трошки жорстокий" щодо Х'юма. Чи це так? Він за своєю природою високо інтелектульний та визнаю, духовний також. Всеж він увесь "сер оракул". Можливо, саме надлишок цього великого інтелекту шукає виходу в кожній щелині та ніколи не минає можливості полегшити мізки, перевантажені думками, маючи у своєму повсякденному житті лише мале поле діяльності з "Мессі та Даусоном", на яких можна викластися. Його інтелект прориває дамбу та обвалюється на кожний уявний випадок, на кожний можливий, хоча малоймовірний факт, підказаний його уявою, щоби витлумачити його у власній манері припущень. Так саме я не здивуюся тому, що такий вправний працівник інтелектуальноі мозаїки, як він, неочикувано знайде більш плодоносне джерело свідоцтв та найбільш дорогоцінні барви, зібрані з ідеї нашого Братства та Теософського Товариства, почне виймати звідти інгрідієнти, щоби розмалювати ними наші обличча. Поставивши нас перед дзеркалом, яке відображає нас такими якими його уява нас малює, він каже: "Ну, ви плісняві залишки пліснявого минулого, подивіться на самих себе, які ви насправді!" Дуже та дуже чудова людина наш друг м-р Х'юм, але він зовсім не придатний для того щоби зробити з нього адепта.

Так саме мало та набагато менше, ніж ви, він здається усвідомлює дійсну мету освіти Англо-Індійської філії. Істини та таємниці окультизму виявляють з себе зведення найвищого духовного значення, глибокого та у той самий час практичного для всього світу. Та все ж, вони даються вам не просто, як додаток до заплутаної маси теорій або спекуляцій у світі науки, та заради їх практичного значення в інтересах людства. Терміни "ненауково", "неможливо", "галюцінація", "ошуканець" були до цього часу вживані дуже розкуто та недбайливо, та вбачали в окультних феноменах дещо приховане, по за нормою або навмисне ошуканство. Ось чому Наші Водії вирішили пролити на деякі обдарованіші розуми більше світла з цього предмету та довести їм, що схожі прояви так саме підлягають законам, як найпростіші феномени фізичного світу. Дурні кажуть: "Часи див минули", і ми відповідаємо: "Вони ніколи не існували". Хоча не безприкладні або не несхожі в історії світу, ці феномени мусять та будуть явлені неодмінно на скептиках та ханжах. Вони мусять бути показані як руйнівними, так і творчими. Руйнівними у згубних помилках минулого, у старих віруваннях та забобонах, які за схожістю до мексиканського зілля, душать своїм ядовитим сморідом все людство; творчими та будуючими у нових закладах сьогоденного практичного Братства Людства, де всі стануть співпрацівниками природи та будуть працювати на благо людства у співпраці з вищіми планетними Духами, єдиними Духами у яких ми віримо.

Феноменальні елементи, про які до цього часу не думали та не мріяли, скоро почнуть мати прояв день за днем постійно збільшуючись у силі та відкриють нарешті таємниці своїх потаємних дій. Платон був правий: думки керують світом, і коли розум людини отримає нові та відкине старі та безплідні, світ почне прискорювати свій розвиток; могутні революції спалахнуть від них, вірування та навіть держави почнуть розпадатися перед їх стрімким рухом, розтрощені цією непереможною силою. Коли час прийде, опір їм буде такий же неможливий, як неможливо зупинити стрімкий потік. Та все це прийде поступово, а до того коли це станеться, ми мусимо виконати борг, що перед нами: змести щонайбільше сміття, залишеного нашими "благочестивими" праотцями. Нові ідеї мусять бути запроваджені на чистих місцях, бо ці ідеї торкають найбільш суттєві сторони життя. Не фізичні феномени, а світові ідеї вивчаеємо ми, бо щоби зрозуміти перші, ми мусимо спочатку зрозуміти останні. Вони торкаються дійсного стану людини у Всесвіті у зв'язку з минулими та майбутніми існуваннями, її походження та кінцеву долю; відношення смертного до безсмертного; тимчасового до вічного; кінцевого до безкінечного; думки більш широкі, більш високі, більш зрозумілі, визнаючи

верховенство Непорушного Закону, незмінного та не зміняємого, по відношенню до якого існує лише вічне сучасне, у той час, коли для непосвячених смертних час або минулий, або майбутній, у зв'язку з їх існуванням на цій матеріальній плямі бруду. Ось це, що ми вивчаємо та що багато хто вирішив.

Наразі від вас залежить вирішати, чого ви бажаете мати; чи найвищу філософію, чи просто маніфістацію окультних сил. Звісно, це далеко не останнє слово між нами, і у вас буде час поміркувати про це.

Старіші Махатми бажають щоби був покладений початок "Братству Людства", істиному Світовому Братству, яке мусить бути виявленим по всьому світові та притягти увагу вищіх розумів. Я пришлю вам мій нарис. Чи будете ви моїм співпрацівником та терпляче чекатимете другорядних феноменів? Здається, я передбачаю відповідь. У будь якому випадку священий світильник, хоча тмяно, але горить у вас, і тому є надія для вас та для мене. Так, беріться за пошук тубільців, якщо не можна знайти англійців. Але ви думаєте, що дух та сила переслідувань зникли у сучасному віці просвітлення? Час покаже. Доки що, як людина я потребую відпочинку. Я не спав більше 60 годин.

Завжди ваш Кут Хумі.

ЛИСТ 11 К.Х. Сіннетту. Отриманий 30.01.1881р. Вкладений до листа О.П.Блаватської з Бомбею.

З вашого боку у всій цій справі немає жодної провини. Мені жаль, що ви думали, що я вам приписую будь яку провину. Якби щось та було, ви майже могли відчути, що вам потрібно покласти провину на мене за те, що я дав надії які не мав права давати. Я мусив-би бути менш оптимістичним, і ви були би менш гарячими у власних очікуваннях. Я дійсно почуваюся так, наче я вас образив! Щасливі, тричі щасливі ті, хто ніколи не погоджувався відвідувати світ по ту сторону увінчаних снігом гір; чиї фізичні очі на жоден день не втрачали з зору безкінечний ряд пагорбів та довгу, безперервну лінію снігів! Істино та дійсно вони знайшли та живуть у власній Ultima Trule…

Навіщо казати, що ви жертва обставин, коли нічого серйозно не змінилося, та багато чого, якщо не все, залежить від майбутніх подій? Від вас не вимагали та не чекали, що ви почнете корінну ломку своїх життєвих звичек, але у той самий час попереджали не чекати занадто багато від такого як ви є. Якщо ви читаєте поміж рядків, ви мали побачити, що я казав про дуже маленьке поле діяльності, де мені дозволено чинити на власний розсуд. Але не сумуйте, бо, все це справа часу. Світ ще не розвинений, він лише у проміжку між двох мусонів, мій любий друже. Якби ви прийшли до мене молодим, років 17, доки світ не наклав на вас свою важку руку, ваше завдання було би у двадцятеро легшим. А наразі мусимо сприймати, а ви мусите бачити себе, таким, який ви є, не таким яким ваша емоційна уява малює для нас. Будьте терплячим, друг та брат; та я знову маю повторити – будьте нашим корисним співробітником, але в вашій власній сфері та у відповідності до вашого зрілого судження. Тому, що наш шановний Хобілган вирішив у свєму мудрому передбаченні, що я не маю права заохочувати вас до шляху, де вам довелося би котити Сизифів камінь, піддаючи затримці з боку ваших більш ранніх та більш священих обов’язків, то дійсно нам залишається лише чекати. Я знаю, що ваші спонуки відверті та правдиві, що з вами дійсно сталися зміни у правильному напрямку, хоча вам самому ці зміни не відчутні. І наші Глави це так саме знають. Але вони кажуть: спонуки за суттю,

випари, такі розріджені, як атмосферна волога; та як остання надає розвитку динамічній енергії на кортсть людині, лише коли вона сконцентрована та пристосована у вигляді пари або гідравлічної енергії, так і практична якість добрих намірів, стає очевидною краще за все, коли вона приймає форму діяльності… «Так, почекаємо та побачимо» кажуть вони. А зараз я сказав вам стільки, скільки мав права сказати. Ви вже не один раз допомагали Товартству, навіть коли до цього не прагнули, і ці ваші діяння збережені у записах. Ні, по відношенню до вас навіть більше схильні, ніж до будь кого іншого, беручі до уваги у цей час ваші добре обґрунтовані уявлення про цю бідну організацію. Цим ви придбали собі друга, значно вищого та кращого за мене, і він в майбутньому допоможе мені захищати вашу справу тому, що він може це робити краще ніж я, бо він належить «іноземній секції». Я вважаю, що виклав перед вами генеральні лінії, згідно до яких ми бажали би, щоби відбулася організація, якщо це можливо, Англо-Індійської Філії; деталізація надається вам, як що ви ще не втратили бажання допомагати мені.

Якщо ви маєте мені сказати, або спитати про щось, ви краще пишіть мені, і я завжди дам відповідь на ваші листи. Та не вимагайте жодних феноменів на деякий час тому, що саме такі нікчемні маніфестації є перешкодою на вашому шляху.

Завжди ваш К.Х.

ЛИСТ 12 К.Х. – Сіннетту. Отриманий через мадам Б. біля 20.02.1881р.

Мій любий друже, ви без сумніву на правильному шляху, шляху дії, а не лише слів: многії літа вам, та дійте далі!... Я сподіваюся, що ви не дивитиметися на ці слова як на заохоченя бути «нещиро благочестивим» - вдалий вислів примушує мене сміятися - але ви дійсно виступаєте схожим до Калкі Аватара, що розганяє тіні Калі Юги, чорну ніч гинучого Теософського Товариства, та женете попереду себе міраж його правил. Я маю примусити слово «здійснив» проявлятися біля вашого імені у незримих, але не зникаючих буквах списку Головної Ради тому, що це може колись виявитися потаємними дверима найсуворішого з Хобілганів…

Хоча я доволі зайнятий – на жаль! – як завжди, я мушу надіслати вам доволі велике прощальне послання, до того як ви попрямуєте у подорож, яка може принести важливі результати – та не лише для нашої справи…

Ви розумієте, чи не так, що це не моя провина, якщо я незможу з вами зустрітися, як бажав-би. Так саме це і не ваша, але скоріше провина вашого, триваючого все життя оточення та доволі делікатного завдання, яке мені довірене з того часу, як я знаю вас. Тому не звинувачуйте мене у тому, що я не з’являюся вам у більш відчутній для вас зовнішності, як ви бажали-би, та я і сам бажав-би. Якщо мені не дозволено це виконати для Олькота, який вже п’ять років працює для нас, то як я можу зробити це для тих, хто не проходили жодного рівня підготовки? Це однаково так саме має відношення до лорда Крауфорда Болкареса, чудового джентльмена полоненного Світом. У нього відверта та шляхетна вдача, можливо трохи стримана. Він питає, яку надію може мати? Я кажу: будь яку, бо він володіє тим, чим володіє мало хто – невичерпним джерелом магнетичного флюїду, який, був би лише час, він міг би викликати цілими потоками, і йому не потрібен інший вчитель, як лише він сам. Його власні сили самі виконували би роботу, а його величезний власний досвід був би йому

відданим керівником. Але він мусить бути уважним та уникати сторонніх впливів, особливо тих, що антагоністичні величному вченню про людину, як інтегрального Браму, мікрокосм, вільну та абсолютно незалежну як від допомоги, так і контролю незримих сил, що «новим одкровенням» (пихате слово!) називаються духами. Його лордство зрозуміє без подальших пояснень, що я хочу цим сказати; він може прочитати ці рядки, якщо забажає та якщо зацікавиться думкою невідомого індуса про нього. Якби він був бідною людиною, він міг би стати англійським Дюпоте з додатком значних наукових досягнень у точних науках. Але, на жаль! Що перство надбало, те психологія втратила… одначе і зараз ще не запізно. Але бачите, навіть після опанування магнетичною, та після впровадження свого могутнього розуму на вивчення найшляхетніших галузей точних наук, йому пощастило підняти не більше, ніж маленький куточок завіси над таємницею. О! Кружляючий, нарядний, яскравий світ, сповнений ненаситного честолюбства, де родина та держава ділять поміж себою найшляхетнішу натуру – людину, як два тигри свою здобич, залишаючи її без надії та світла. Скільки рекрутів ми могли-би взяти звідти, якби не були потрібні жертви! Лист його лордства до вас дихає щирістю, з відтінком жалю. Це гарна людина в серці своєму зі сплячою можливістю бути значно кращою та щасливішою. Якби жереб його був кинутий по іншому та якби всі свої можливості він спрямував на культуру Душі, він досяг би значно більшого, ніж йому колись снилося. З такого матеріалу робилися Адепти у дні арійської слави. Але я не мушу затримуватися далі на цьому та прошу його лордства вибачення, якщо я перетнув якимось чином кордони пристойності у цьому занадто вільному «психометричному опису характеру», як сказали би американські медіуми… «повна міра є лише межею надлишку», але я не наважуся продовжувати. Ех, мій, занадто позитивний та всеж нетерплячий друже, якби у вас були такі сплячі можливості!

«Безпосереднє сполучення» зі мною, про яке ви пишите у вашій додатковій записці, та яке могло би принести «величезну користь самій книзі, якби на це був дозвіл», звісно було би подарованим одразу, якби це залежало лише від мене. Хоча не розумно повторювати самого себе, все ж я хочу, щоби ви усвідомили неможливість виконання такої угоди, якби навіть на це був дозвіл Наших Старших, і тому дозволю собі повернутися до нагадування вже викладених засад.

Ми могли торкатися більш хвилюючого пункту, якому ви, можливо вагалися би вірити, що відмова так торкається особисто вашого порятунку (з точки зору ваших світських матеріальних міркувань), як і моєї вимушеної покори, освяченим часом, Правилам. Знову таки я міг-би вказати на Олькота, який, якби йому було дозволено сполучатися з нами безпосередньо, міг-би виявити менше старанності та відданості, та більше розсудливості. Але це порівняння, без сумніву, здалося-би вам сумнівним. Олькот – сказали-би ви – ентузіаст, впертий багато не міркуючий містик. Який сліпо піде навпростець та не дозволить собі дивитися вперед своїми власними очима. У той час, коли ви - твереза розсудлива людина реального світу, син вашого покоління холодних мислителів, завжди тримаючих фантазію приборканою та кажите ентузіазмові: «до цього місця, та не далі»… Можливо, що ви праві, можливо ні. «Жоден Лама не знає, де бер-чен тисне, доки не вдягне його», каже тибетське прислів’я. Та все ж, залишимо це тому, що я мушу сказати вам, що встановлення «безпосереднього сполучення» було-би можливим лише за таких умов:

1. Зустрітися у наших фізичних тілах: якщо я там де зараз, а ви у вашому будинку, то це матеріальна перешкода для мене.

2. Для нашої зустрічі в астральних формах потрібен мій та ваш вихід з фізичного тіла. Духовна перешкода для цього існує з вашого боку.

3. Можливість чути мій голос поблизу, або всередині вас. Це було би можливим у одному з двох випадків: а) якби наші Старші дали мені дозвіл встановити для цього необхідні умови, але це, на цей час вони відхиляють, або б) вам чути мій природний голос без усіляких психофізичних змін, вжитих з мого боку (як ми часто робимо поміж себе). Але, щоби зробити це, не лише потрібно, щоби духовні центри були більш за норму відкритими, а і сама людина має заволодіти великою таємницею, ще не відкритою наукою, відсторонення, так-би мовити всіх перешкод простору: нейтралізувати на цей час природні перешкоди часток посередників повітря та примусити хвилі натискати на ваше вухо відбитим звуком, або відлунням. Про це ви знаєте наразі стільки, щоби віднестися до цього, як до ненаукової несінитниці. Ваші фізики, не засвоїли акустику у цьому напрямі, далі ніж «досконалого» знання вібрацій, резонуючих предметів та відбитків за посередництвом труб, та можуть спитати: «Де ваші безкінечно довгі, резонуючі предмети, щоби проводити повз простір вібрації голосу?». Ми відповідаємо: «Наші дроти, хоча і невидимі, але не підлягають руйнації та набагато більш досконалі, ніж такі, сучасних фізиків, в яких швидкість передачі механічної сили повітрям дорівнює 1100 футів у секунду та не більше, якщо я не помиляюся. Та хіба це не можуть бути люди, які винайшли більш досконалі та швидкі засоби передачі, які краще ознайомлені з окультними силами повітря (Акаша) та окрім того мають більш досконале судження про звук?». Але про це пізніше.

Є ще більш значна незручність та майже нездоланна перешкода зараз, та така, з якою я мушу рахуватися, навіть коли я лише листуюся з вами, проста річ, досяжна кожному смертному – це моя цілковита нездатність передати вам сенс моїх пояснень, хоча би фізичних феноменів, залишаючи духовнорозумні. Не вперше нагадую про це. Це рівнозначно тому, якби дитина мене попросила пояснити найвищи проблеми Евкліда до того, як вона почала вчити елементарні правила арифметики. Тому лише прогрес, який робить людина у вивченні Таємної науки від ЇЇ первісних засад, призводить поступово людину до розуміння нашої думки. І лише таким чином, і не інакше, зміцнюючи та вдосконалюючи ці таємничі зв'язки симпатій між розумними людьми, тимчасово роз'єднаними частками світової космічної Душі – наближаються вони до повного співвідношення. Коли це встановлено, то лише ці пробуджені симпатії послужать єднанню людини з тим, що за недостатністю європейського наукового слова, яке могло би перекласти думку, я знову примушений викласти: як той динамічний ряд, що пов'язує матеріальний світ з нематеріальним Космосом – Минуле, Сучасне, та Майбутнє – та таким чином прискорює його проникнення, щоби ясно усвідомлювати не лише матеріальне, але і від Духа. Я навіть відчуваю роздратування, вживаючи ці три грубих слова: минуле, сучасне та майбутнє! Жалюгідні уявлення об'єктивних фаз суб'єктивного цілого – вони так саме мало придатні до сенсу, як сокира до тонкого різблення. О, мій бідний друже, розчарований тому, що ви вже так просунулися на Шляху, що звичайна передача думок не буде для вас важкою в умовах матерії. Об'єднанню вашого розуму з нашим, перешкоджає його уроджена нездатність. Така на жаль, спадкова та надбана грубість, важкість західного розуму. Та такі могутні самі слова, що відображають сучасну думку, мають розвиток за лінією практичного матеріалізму, що майже неможливо вам зрозуміти нас, або нам пояснити вам будь що, що торкається до цієї витонченої, ідеальної механіки окультного Космосу. До деякої малої якості, ця здатність може бути надбана європейцями шляхом вивчення та медитації, але це все. Тут лежить перешкода, яка до цього часу не дозволяла переконанням у теософічні істини набути ширшого розповсюдження посеред західної нації, та стала

причиною тому, що західні вчені відкинули вивчення теософії, як безкорисноі та фантастичної. Як я зможу навчити вас читати або писати, або навіть зрозуміти мову, відчутний алфавіт якої або слова, досяжні вашому слуху не були ще знайдені! Як можуть бути пояснені феномени нашої сучасної електричної науки, скажемо елінському філософу часів Птоломея, якби він неочікувано був повернутий до життя з тим самим не з'єднаним hiatus у винаходах, що існував би поміж його та нашим часом? Але чи не були-би для нього самі технічні терміни незрозумілим жаргоном, абракадаброю звуків, а самі інструменти та застосовані апарати потворними чудовиськами «див»? Уявіть на мить, що я почав би вам давати опис відтінкам тих кольорових променів, що знаходяться за так званим «видимим спектром» - променів не видимих для всіх, за вийнятком небагатьох, навіть посеред нас. Щоби пояснити, як ми можемо зафіксувати у просторі один з цих, так званих суб'єктивних, або випадкових кольорів (комплімент мовою математики) більше того, усілякого іншого кольору дихроматичного предмету (одне це звучить безглуздо), вважаєте ви, що змогли би зрозуміти їх оптичний вплив або навіть просто, що я маю на увазі під цим? А тому, що ви не бачите схожих променів та не можете знати їх, та не маєте для них наукової назви, то якби я сказав вам: «Мій добрий друг Сіннетт, будь ласка, не віддаляючись від вашого письмового столу, спробуйте відшукати та виявити перед вашими очима увесь сонячний спектр, розкладений на чотирнадцять призматичних кольорів (семеро з них компліменти), бо лише за допомогою цього окультного світла ви можете бачити мене на відстані, як я бачу вас». Як ви думаєте, якою була би ваша відповідь? Чи не імовірно, що ви заперечили би мені у вашій спокійній манері, що тому що ніколи не було більше сімох (наразі трьох) головних кольорів, які, більше того, ніколи до цього часу жодним відомим фізичним процесом не були розкладені більше ніж на семеро призматичних відтінків, то моя пропозиція так саме не «наукова», як і «безглузда». Додавши, що моя пропозиція шукати уявний сонячний «комплімент» не викличе компліменту вашим знанням фізичної науки, мені можливо, краще шукати мій міфічний «dishromatsc» та сонячні «сполучення» у Тибеті, бо сучасна наука до цього часу була безсила пристовувати до будь якої теорії навіть такий нескладний феномен, як кольри всіх схожих дихроматичних тіл. Та тим не менше, ці кольри достатньо об'єктивні! Таким чином, ви бачите нездоланні труднощі на шляху досягнення, не те щоби абсолютного, а навіть первісного знання в окультній науці для людини у вашому стані. Яким чином вас би зрозуміли - керувати тими наполовину розумними силами, які спілкуються з нами не за допомогою слів, але через звук та колір у співвідношеннях поміж вібраціями останніх? Тому, що звук, колір та світло головні фактори, що складають рівні свідомості цих створінь, про саме існування яких ви не маєте уявлення, та у яких вам не дозволено вірити. Атеїсти, християни, матеріалісти та спіритуалісти всі виставляють свої безпосередні заперечення проти схожих вірувань. Наука заперечує більше за інших, як «принизливий забобон»! Бо вони можуть одним стрибком через прикордонні стіни досягти вершин Вічності. Тому, що ми не можемо взяти дикуна з центральної Африки, та примусити його одразу зрозуміти «Принципи» Ньютона або «Соціологію» Герберта Спенсера; або неграмотну дитину написати Нову Іліаду архаїчною грецькою мовою: або звичайного художника намалювати сцени на Сатурні чи зробити малюнок мешканців Арктура – з причини всього цього, саме наше існування заперечується! Так, з цієї причини віруючі в наше існування оголошені ошуканцями та божевільними, а сама наука, яка веде до найвищої межі найвищого знання, до істинного розуміння Древа Життя та Мудрості, висміяна, як дикий зліт фантазії.

Самим серьозним чином я прошу вас не вбачати у сказаному лише мої особисті почуття. Мені час дорогий та я не можу його втрачати. Ще менше ви мусите вбачати у цьому намагання розчарувати

або відмовити вас від цієї шляхетної праці, яку ви щойно почали. Нічого схожого, бо те, що я кажу, може бути корисним та не більше, але – vera pro gratis – я застерігаю вас та нічого більше не скажу, окрім нагадування вам взагалі, що завдання за яке ви так хоробро беретеся, та mission in partis infidelium, є можливо найневдячніше за всі інші завдання! Але якщо ви вірите у мою дружбу до вас, та цінуєте слово честі людини, яка ніколи за життя не спотворила своїх вуст неправдою, то не забудьте, що я одного разу вам написав (дивіться мого останнього листа) про тих, хто приєднує себе до вивчення окультних наук: той хто це робить, «мусить або досягнути мети, або загинути. Тому якщо, достатньо пройшовши шляхом до Великого Знання, мати сумніви, значить ризикувати божевіллям; дійти до мертвої точки, значить впасти; відмовитися, значить летіти до низу головою у безодню». Не бійтесь якщо ви відверті як зараз. Чи впевнені ви за себе у майбутньому?

Але я думаю, що прийшов час братися до менш трансцентдентних та, які би ви назвали, менш вкритих мороком, та більш світських справ. Тут ви без сумніву значно більше «вдома». Ваш досвід, тренованість, інтелект, ваше знання зовнішнього світу, все це разом допоможе вам виконати завдання, за яке ви взялися. Бо вони ставлять вас на безкінечно більш вищий рівень, у порівнянні зі мною, по відношенню до того, щоби написати книгу, яка буде довподоби вашому Товариству. Хоча моя зацікавленість може викликати подив деяких здатних заперечити мені та моїм колегам нашими власними аргументами та угледіти, що наша «хвалена зверхність над натовпом» (слова вашого друга містера Х'юма) над вподобаннями та пристрастями звичайного людства, мусить повстати проти уваги на якість концепції рядових життєвих справ, я всеж визнаю, що я зацікавлений у цій книзі та її успіху, як і у життєвому успіху її майбутнього автора.

Я сподіваюся, що ви зрозумієте, що ми, (або більшість з нас) далеко не безсердешні, морально висушені мумії, якими нас де хто міг би уявити. «Меджунур» добрий на своєму місці, як ідеальний герой, захоплюючої, та у багатьох відношеннях правдивоі розповіді. Все ж повірте мені, небагато хто з нас був би згоден грати роль засушеної фіалки, закладеної поміж листами тома урочистої поезії. Ми можемо бути не зовсім «парубками» (неповажний вислів Олькота при згадуванні про нас), та все ж жодна з наших стадій не схожа на суворого героя романа Булвера. Легкість спостережень, забезпечена деяким з нас нашими умовами, звісно надає велику широту зору та більш виразну та безпристрасну, так саме більш широко розповсюджену людяність, бо відповідаючи Адісону, ми можемо справедливо стверджувати, що це «справа магії робити людянішими наші природи співчуттям» до всього людського роду, як до всіх створінь, замість того, щоби зосереджувати та обмежувати наші уподобання на одній обраній расі; та всеж не багато хто з нас (за виключенням тих, хто досяг кінцевої відмови від Мокші) здатен настільки звільнитися від впливів наших земних зв'язків, щоби бути не чутливими до вищіх радощів, емоцій та зацікавленностей звичайного людства. До того часу, доки повне визволення не поглинає Єго, воно мусить усвідомлювати найчистіші симпатії, викликані естетичним впливом високого Мистецтва; його більш тонкі струни мусять відповідати на поклик більш святих та шляхетних прихильностей. Звісно, чим ближче до звільнення, тим менше цьому місця, до того часу коли, щоби увінчати всі – людські та чисто індивідуальні особисті почуття, кровні зв'язки, дружбу, патріотизм та расові переваги – все це зникне, щоби об'єднатися у одне загальне почуття єдине, святе та вічне – Любов, Велика Любов до Людства, як до єдиного Цілого. Бо, людство – є величезна Сирота, єдина, залишена без спадку на цій Землі, мій друже! Тому, борг кожної людини, здатної без егоїзму, зробити будь що, навіть найменше, для Суспільного Блага. Бідне, бідне людство! Воно мені нагадує стародавню притчу про війну між людиною та її членами: тут так саме

кожен член цього величезного «Сироти» - без батька та матері – егоїстично турбується лише про себе. Залишене без турботи це тіло страждає вічно, незалежно від того воюють чи ні його члени. Його страждання та муки ніколи не припиняються.

То хто може докоряти його, як роблять це ваші матеріалістичні філософи, якщо у цій вічній ізольованості воно розпліднило богів, до яких «воно завжди звертається за допомогою та залишається не почутим!». Таким чином: «Тому що у людини є надія лише на людину, я не дав-би плакати жодній, яку я можу врятувати!»… Всеж, визнаю, що індивідуально я ще не звільнився від деяких земних прихильностей. Я все ще відчуваю до деяких людей більший потяг, ніж до інших, та філантропія у тому вигляді, як вона викладається Нашим Великим Захисником, «Рятівником Світу – вчителем Нірвани та Закону», не вбила в мені ні індивідуальноі переваги у дружбі, ні любові до моїх наближчих родичів, ні гарячого почуття патріотизму до тієї країни, де останній раз я матеріально індивідуалізувався. Та у зв'язку з цим я колись зможу дати пораду своєму другові м-ру Сіннетту, прошепотіти на вухо редакторові «Піонера» en attendant: «Чи можу я просити повідомити доктору Уайдлу, голові Британського Теософського Товариства про деякі істини стосовно, щодо нас, як було вказано вище? Чи не будете ви так люб'язні переконати цього чудового джентльмена, що жодна з смиренних «крапель роси», які за різних умов прийняли форму випарів та у різний час розчинилися у просторі, щоби створити білі Гімалайські хмари, ніколи не намагалися вислизнути назад, шляхом хворого процесу зависання за ноги або самовдягання у інший «одяг з шкіри» зробленої з священного посліду «тричі священої корови!». Британський голова має доволі оригінальні думки та ідеї про нас, кого він вперто називає «йогами», а ні трохи не розбираючись у величезній різниці яка існує між Хатха та Раджа Йогами. Ця помилка мусить бути на рахунку м-с Б. талановитого редактора «Теософа», яка наповнює власні томи описами діянь різноманітних сан'ясинів та інших «благословенних» з долин, але ніколи не додає декілька рядків пояснень.

Наразі повернемося до більш важливих справ. Час дорогий, та матеріали (я маю на увазі для написання) ще більш дорогоцінні. Тому, що «осадження» у нашому листуванні стає незаконним, нехватка чорнил та папіру у такому самому стані від «Tamasha», та тому що я далеко від дома та в такому місці, де магазини письмового приладдя менш потрібні, ніж повітря для дихання, то наше листування під загрозою неочікуваного обриву, якщо я не вчиню більш розсудливо з підручним матеріалом. Один друг обіцяє забезпечити мене у випадку необхідності декількома, випадково вцілілими у нього аркушами, пам'ятними залишками заповіту його дідуся, на яких той позбавив його спадку, та таким чином залишив йому «статок». Але тому, що мій друг на протязі останніх одинадцяти років не написав жодного рядка (окрім одного разу на іншому папері, як цей «double superfin glace», вироблений у Тибеті так примітивно, що ви би неповажно сприйняли його за фільтровальний папір, а заповіт так саме написаний на такому папері), ми могли би з успіхом одразу перейти до вашої книги. Тому, що ви маєте до мене повагу та цікавитеся моєю думкою, я можу сказати вам, що це чудова ідея. Теософія потребує такої допомоги, а результати будуть такі, як ви очікуете в Англіі. Це так саме може допомогти нашим друзям, головним чином у Європі.

Я не накладаю жодних заборон на використання вами будь чого, що писав вам та м-ру Х'юму та цілком покладаюсь на ваш такт та здоровий глузд по відношенню до того, що потрібно друкувати та як друкувати. Я лише мушу просити вас, з причин про які маю промовчати (та впевнений що ви поважатимете це мовчання), не використовувати жодного слова, жодного уривку з мого останнього листа до вас – того листа, що був написаний після мого тривалого мовчання, та так саме з першого

листа, переправленого вам Старою Леді (я щойно цитував з його четвертої сторінки). Зробіть мені послугу, якщо мої скромні листи взагалі потрібно зберігати, відкладіть його у окремому запечатаному конверті. Ви можете його розпечатати лише з часом. Що стосується інших, я надаю їх шматуючим зубам критики. Так саме я не бажаю втручатися у ваш план, який ви попередньо вже подумки випрацювали. Але я наполегливо рекомендую вам під час виконання його, звернути значну увагу на незначні обставини (чи не можете ви надати мені будь який рецепт синіх чорнил), які можуть бути доказом неможливості омани або таємноі змови. Поміркуйте добряче, яким сміливим підприємством є приписувати адептам феномени, які спірити вже затаврували, як докази медіумізму, а скептики як лихе ошуканство. Ви не мусите пропускати ні йоти, ні крихтинки непрямих доказів задля закріплення вашої позиції – це те, чим ви зневажали у вашому листі «А» у «Піонері». Наприклад, мій друг розповідає мені, що це була тринадцята чашка, та до того такої форми, яку у Сімлі, навряд чи знайдеш. (Так каже м-с Сіннетт. Я сам не оглядав крамниць фаянсового посуду. Так саме пляшку я наповнював своєю власною рукою, та вона була лише одна з чотирьох, що були у слуг, і ці чотирі пляшки були принесені назад порожніми після безплідних пошуків води, коли ви їх відправили до маленької броварні з запискою. Залишаюся з надією, що мені пробачать моє втручання. З поважним привітом леді – ваш Позбавлений Спадку).

Подушка була обрана вами самим, та всеж слово «подушка» зустрічається в моїй записці до вас, так саме як слово «дерево» або будь що інше, якби обрали іншу ємкість замість подушки.

Ви знайдете, що всі схожі дрібниці служитимуть вам міцним щитом від висміювань та глузувань. Потому ви, звісно, намагатиметесь навести докази, що Теософія не новий кандидат, запропонований світовій увазі, а лише нове викладення принципів, що визнавалися ще в дитинстві людства, історична послідовність мусить бути стисло, але вочевидь простежена повз послідовні еволюції філософських шкіл та ілюстрована описами експерементальних демонстрацій окультної сили, приписаної різним теуматургам. Змішані спалахи та затухання містичних феноменів, так саме як і їх міграції з одного населеного пункту до іншого, вказують на гру змагаючихся сил духовності та тваринності. А на кінець з'ясується, що існуюча, та все більша хвиля феноменів з її різноманітними впливами на думку та почуття людства становить поновлення теософічних пошуків у невідкладну потребу. Єдина проблема, яку потрібно буде вирішити, це проблема практична – як краще просувати необхідне вивчення та надати імпульсу до верху спіритуалістичному рухові. Добрим початком буде зробити природні здатності внутрішньої живої людини більш досяжними, зрозумілими. Викласти наукове ствердження, що якщо притягнення та відштовхування є законами природи, то неможливі взаємовідносини між чистими та нечистими Душами, втіленими або невтіленими; відповідно, дев'яносто дев'ять зі ста уявних відносин з духами неправдиві. Саме цей, значний, потребуючий роботи факт, який ви лише зможете знайти, і його не можна зробити дуже ясним. Таким чином, хоча можливо, було зробити кращий витяг ілюструючіх епізодів для «Теософа» у вигляді гарно засвідчених історичних випадків, всеж думка про необхідність навернути мізки полюблювачів феноменів на корисні та повчальні канали, відвертаючі від однієї лише медіумістичноі догми, була правильною.

Що я мав на увазі під «Відчайдушним Підприємством»? Це означало наступне: якщо подивитися на великі завдання, що стоять перед нашими теософськими добровольцями, особливо якщо поглянути на багату кількість активних сил, що вже вишукувалися або збираються, щоби виступити проти них, то ми цілком можемо порівняти виступ теософів з тими відчайдушними намаганнями, спрямованими проти гнітючої переваги супротивника, на які йдуть істинні воїни заради

слави. Ви добре зробили, що побачили «велику мету» у маленькому започаткуванні Теософського Товариства. Зрозуміло, якби ми особистою персоною взяли на себе його заснування та керівництво, цілком можливо, що воно було би досконалішим та зробило менше помилок. Але ми не могли цього зробити та так саме це не було у наших планах: завдання було дано двом нашим агентам і їм було надано право, так саме як і вам, робити все на що вони здатні за існуючих обставин. І багато було зроблено. Під поверхнею спірітуалізму прокладає собі шлях все більш широка течія. Коли вона з'явиться на поверхні, її ефект буде очевидним. Вже багато розумів, навподобі до вас, міркують над питаннями окультних законів, примушені цією агітацією. Схожі до вас, вони не задовольняються тим, що було до цього часу досягнуто, та вимагають чогось кращого. Нехай це підбадьорить вас.

Не зовсім правильно, що такі люди у Теософському Товаристві «були би у більш сприятливих умовах для спостереження» з нашого боку. Краще сказати, що приєднанням інших співчуваючіх до цієї організації вони стимулюються до зусиль та надихають один одного до досліджень. Поєднання завжди надає сил. А тому, що окультизм у наші дні нагадує «Відчайдушне Підприємство», то єднання та співробітництво необхідні.

Я написав декілька слів у листі маратського парубка за для того, щоби показати, що передаючи вам свої погляди він виконує накази. Залишаючи збоку його перебільшений погляд про величезні внески, його лист де у чому заслуговує уваги бо Дамодар індус та йому відомі настрої свого народу у Бомбеї, хоча бомбейські індуси представляють таку анти-духовну публіку, яку лише можна знайти по всій Індії. Але як відданий ентузіаст, цей хлопчина спрямувався за туманним образом своїх власних ідей, навіть раніше ніж я встиг надати їм потрібного напрямку. Важко впливати на всіх швидко думаючих – в мить ока, вони вже попрямували у відчайдушну гонитву, до того як встигли, хоча би половину зрозуміти, що від них потрібно. Ось у цьому наша біда з м. Б. та м.О. Часті невдачі останнього при виконанні доручень, які він інколи має письмово, майже всі зобов'язані своїм походженням його особистій ментальній активності, яка заважає йому відрізняти наші впливи від його особистої концепції. Біда м. Б. у тому (окрім фізичних), що вона інколи прислухається до двох або більше наших голосів: наприклад, сьогодні вранці у той час коли «Позбавлений Спадку», якому я надав місце в цьому листі, розмовляв з нею по важливій справі, вона надала друге вухо одному з нас, який проїзжав через Бомбей з Кіпру до Тибету та таким чином сприйняла їх у неймовірній плутанині. У жінок недостає сили засередитися.

А зараз, мій любий друже та співробітник, умови неможливості поповнення папіру, примушують мене закінчувати. Щасливого шляху! До вашого повернення, якщо ви будете задоволені, як до цього часу, пересилкою вашої кореспонденції звичайним каналом. Ніхто з нас двох не обрав би цього, але до того часу, доки не буде наданий дозвіл на зміни, все мусить залишатися як є. Якби вона померла сьогодні – а вона дійсно дуже хвора – ви не отримали би від мене більше одного, двох листів (через Дамодара або Олькота або через вже встановлені для виключних випадків агентства), і тому, що резерв сили був би вичерпаний, наше розлучення було би неминучим. Та все ж, я не хочу забігати на перед: випадок міг би звести нас десь у Європі. Але зустрінемося ми, чи ні, протягом нашої подорожі, будьте певні, що мої особисті добрі побажання будуть з вами. Якщо вам дійсно час від часу буде потрібна допомога вдалою думкою для вашої роботи, вона, цілком можливо, буде переведена осмозісом до вашої голови, якщо херес не загородить їй шлях, як це вже було у Аллахабаді.

Нехай «глибоке море» ласкаво поводиться з вами та вашим домом. Завжди ваш К.Х.

P. S. «друг» про якого лорд Ліндсей пише вам у своєму листі, мені це дуже неприємно казати, смердючий негідник, який примудрився просякнутися добрим ароматом за його присутності протягом золотих днів їх дружби та таким чином уник викриття свого природного сморіду. Цей Хоум – медіум, навернутий до Римського католицтва, далі до Протестантизму та наразі до Православ'я. Він найзліший та найлютіший ворог містера О. та мадам Б. якого, лише вони мають, хоча жодного з них він ніколи не зустрічав. Деякий час він спромогся отруювати розум лорда та налаштовувати його проти них. Я не люблю будь що казати про людину по за спиною, бо це виглядає як лихослів'я. Всеж з огляду на деякі майбутні події, я вважаю своїм боргом застерегти вас тому, що він виключно погана людина, яку ненавидять спіритуалісти та медіуми настільки, наскільки його презирає той, хто взнав його. Ваша робота безпосередньо торкається до його роботи. Хоча він хворобливий каліка, нещасний паралізований, але його здібтності думати свіжі, як завжди готові до зла. Він не така людина, що зупиниться перед наклепним звинуваченням, яким би негідним та неправдивим воно не було, так що бережіться.

К.Х.

ЛИСТ 13а Отриманий 1.03.1881р. о 20.30. під час подорожі до Європи.

Дорогий О.

Перешліть це негайно А.П.Сіннетту та жодного слова про це О.П.Б. Залиште її у спокої на декілька днів. Буря вгамується.

К.Х.Л.С.

ЛИСТ 13в

Мій дорогий посол.

Щоби заспокоїти вашу тривогу, яку я бачу у вашому розумі та яка має навіть більш чітку форму, ніж ви визначили, дозвольте мені сказати, що я докладу зусилля, щоби заспокоїти нашого вкрай чутливого – не завжди благорозумного старого друга, щоби вона залишалася на своєму посту. Погане здоров'я викликане природними причинами, та душевна тривога зробили її до крайності нервовою та нажаль зменшили її корисність для нас. Два тижні вона була цілком не придатна, і її емоції літали по її нервам, як електрика по дротах. Все було хаотично. Ці рядки я надсилаю Олькоту з одним другом, щоби вони були відправлені без її відома. Радьтесь вільно з нашими друзями у Європі та поверніться з гарною книгою в руках та гарним планом у голові. Підбадьорте відданих братів у Галлі у їх освітній роботі. Декілька слів підтримки з вашого боку нададуть їм мужності. Телеграфуйте інспектору поліції у Галлі Ніколя Діас, що ви член Ради Т.Т. Коли приїдете, я зроблю так, щоби О.П.Б. телеграфувала те саме другій особі. По дорзі подумайте про вашого істинного друга.

К.Х.

ЛИСТ 14 К.Х. – Сіннетту. Отриманий у Лондоні 26.03.1881р.

З глибин невідомої долини, посеред крутих скал та глетчерів Терік-Світу, з долини де ніколи не ставала нога європейця з того дня коли гора, що її народила, піднялася з надр нашої Матінки-Землі, ваш друг надсилає вам ці рядки. Бо саме тут К.Х. отримав ваші «сердешні привіти» та тут він має намір провести свої «літні канікули». Лист з оселі «вічних снігів та чистоти» надісланий до оселі «гріху», та там отриманий… Дивно, чи не так? Бажав-би я, а точніше-міг би я бути з вами у цих «оселях»? Ні. Але я був декілька разів за різного часу в іншому місці, хоча не в «астралі» та не іншому відчутному образі, але просто подумки. Вас не задовольняє? Ну, ну, ви знаєте обмеження, до яких я примушений у випадку з вами, і ви мусите мати терпіння.

Ваша майбутня книга – маленький дорогоцінний камінчик; та хоча вона маленька та крихітна, може прийти день, коли вона підніметься над вашими пагорбами Сімли, як гора Еверест. Поміж всіма іншими творами такого роду у диких джунглях спіритуалістичної літератури вона, безсумнівно, з'явиться спокутою, принесеною у жертву за гріхи спіритуалістичного світу. Вони почнуть з заперечення – ні з паплюження її; але вона знайде своїх відданих дванадцять, і сім'я кинуте вашою рукою на грунт міркувань не зійде бур'яном. Це можна обіцяти. Часто ви занадто обережні. Ви часто нагадуєте читачеві про своє незнання та, подаючи як невибагливу теорію те, у чому ви в серці своєму впевнені, як в аксіомі або первісній істині, цим замість допомоги ви бентежите читача. Але ці живі, проникливі, невеличкі мемуари та як критична оцінка феноменів, яким ви особисто є свідком, вони на багато більше корисні, ніж праця м-ра Уолеса. Це джерело тієї праці, біля якої спіритам було би вгамовувати свою спрагу до феноменів та містичних знань, замість того, щоби ковтати недолугі виливи, які вони знаходять у «Знаменах Світла» та у інших виданнях. Світ у значенні індивідуальних існувань повен тих прихованих значень та глибинних цілей, що лежать у засадах всіх феноменів Всесвіту та окультної науки. Лише розум, що піднявсяся до надчуттєвої мудрості, один лише може надати ключа, за допомогою якого можна відчинити його інтелект. Повірте мені, у житті кожного адепта настає момент коли труднощі крізь які він пройшов, нагороджуються тисячократно. Щоби примножувати подальші знання, йому не потрібно більше рухатися повільним та кропітким процесом вивчення різноманітних об'єктів, йому надана здатність миттєвого, безпомилкового проникнення у будь яку початкову істину. Пройшовши ту стадію філософії яка стверджує, що всі засади істини виникли з сліпих імпульсів (філософія ваших сенсетивістів або позитивістів) та залишивши далеко по заду другий клас раціоналістів або скептиків, які дотримуються думки, що засади істини лише породження інтелекту та, що ми самі є єдиними причинами їх виникнення, адепт бачить та відчуває у самому джерелі всіх основ істин в «Світовій Духовній Сутності Природи», Шива – Творець, Руйнівник та Перетворювач. Схоже на те, як спіритуалісти деградували «Дух», таким самим чином індуси деградували Природу своїми антропоморфічними концепціями про неї. Лише Природа може втілювати дух безкінечного спостереження. «Занурений у абсолютне самонеусвідомлення свого фізичного «Я» та у глибини істинного Буття, яке не є буття, але вічне всесвітне Життя, вся його форма непорушна та біла, як вершини вічних снігів Кайласу, де Він сидить вище турбот, вище смутку, вище гріху та всього світського, бідний мудрець, цілитель, Цар Царів, Йог Йогів» - ось такий ідеал Шиви, «Йога Шастр» кульмінація духовної мудрості…. Ох ви Макси Мюлери та Мон'є Віл'ямси, що ви зробили з нашою філософією.

Але навряд чи можна очікувати, що вам сподобається, або, навіть, що ви розумієте вище наведене одкровення з нашого вчення. Вибачте мені. Я не часто пишу листи, та кожен раз коли

змушений це робити, я більше дотримуюся своїх власних думок, ніж строго дотримуюся предмету, який мені потрібно мати на увазі. Я працював більше чверті сторічча вдень та вночі, щоби утримати власне місце в рядах тієї невидимої, але завжди зайнятої армії, яка працює та готується до завдання, яке не може принести будь якої нагороди, окрім усвідомлення, що ми виконуємо свій борг перед людством. Та зустрівши вас на своєму шляху, я намагаюся – не бійтесь – не завербувати вас, бо це було би неможливим, але просто звернути вашу увагу, збудити вашу зацікавленість, якщо не більш кращі почуття, до однієї істини. Ви виявилися вірним та відвертим та робили все, що було за ваших сил. Якщо ваші зусилля навчать світ лише одній єдиній букві істини, тієї істини, яка одного часу наповнювала увесь світ, ваша нагорода вас не мине. А наразі, після того як ви зустрілися з «містиками» Парижа та Лондона, що ви думаєте про них?

Ваш К.Х.

P. S. Наша нещасна Стара Леді хвора. Печінка, нирки, голова, мізки, ноги, всі органи та кінцівки змагаються та клацають пальцями поперед нею на її намагання не помічати їх. Одному з нас доведеться підсилити, відновити її сили «підправити» її, як каже наш шановний містер Олькот, або з нею буде погано.

ЛИСТ 15 К.Х. – Сіннетту. Перший лист отриманий після повернення Сіннетта до Індії, від 08.07.1881 р. під час знаходження О.П.Б. протягом декількох днів в Бомбеї.

Ласкаво просимо дорогий друже та блискучий автор, ласкаво просимо назад! Ваш лист під рукою і я щасливий бачити, що ваш особистий досвід з «Обраними» у Лондоні виявився таким вдалим. Але я передбачаю, що зараз більше, ніж будь коли ви перетворитесь на втілений знак запитання. Стережіться, якщо ваші запитання будуть передчасними, з боку тих, від кого залежить дозвіл на видачу знань, то замість отримання моїх відповідей у їх незайманій чистоті, ви можете отримати їх перетвореними у ярди порожньої балаканини. Я зайшов занадто далеко, щоби не відчувати руку на моєму горлі кожен раз, коли починаю зневажати кордони заборонених тем, але замало, щоби уникнути відчуття незграбності, як вчорашньому дощовому черв'якові перед нашою «Вічною Скелею» - моїм Коганом. Всім нам мусять бути зав'язані очі, інакше ми залишимося зовні.

А зараз, як що до книги? Le guart d'hture de Rebalais вражаюча та застає мене, якщо не зовсім нездатним боржником, всеж наче тремтячим від думки, що перший пробний випуск може опинитися не на рівні; потрібна ціна – не відповідає моїм замалим можливостям; я сам доведений pro bono public пройти крізь: «Ти можеш ступати до цього місця, але не далі» і хвиля гніву Когана заливає мене синіми чорнилами, і все! Я дуже сподіваюсь, що ви не примусите мене втратити «свою посаду».

Воістину так. Я смутно відчуваю, що ви будете дуже нетерплячим по відношенню до мене, та ясно розумію, що ви не мусите бути таким. Однією з скорботних необхідностей життя є та, що царські потреби інколи примушують людину неначе ігнорувати товариські засади, не у сенсі порушення слова, але відкладати на деякий час занадто нетерплячи сподівання неофітів, як менш важливі. Одна з таких потреб, яку називаю панівною, є потреба вашого майбутнього благополуччя, реалізація мрії, яку ви виховали разом з С.М. Ця мрія (можете назвати видінням?) була у тому, що ви та м-с К.(чому забули Теософське Товариство?) «є співробітниками у великому плані явлення окультної філософії світу». Так цей час мусить прийти і він не далеко, коли ви все правильно зрозумієте, вважаючи

протилежними фази таких явищ, та очевидність примусить вас примирити їх. Але наразі справи виглядають не так: поміж тим пам'ятайте, що ми ведемо ризиковану гру, та ставками є людські душі, тому я прошу вас бути терплячим. Пам'ятаючи, що мушу стежити за вашою «Душею», та і за своєю так саме, я збираюся це виконати за будь яку ціну, навіть ціною ризику не бути зрозумілим для вас, як не був зрозумілим для м-ра Х'юма. Робота стає тим більш важкою тому, що я є одинаком на цьому місці, і це буде до того часу, доки я не надам доказів своїм Старшим, що на край випадок ви маєте на увазі справу по справжньому серьозну. Як мені відмовлено у вищій допомозі, так і вам буде нелегко знайти допомогу у тому суспільстві, у якому ви обертаєтеся та яке збираєтеся розбурхати. Так саме деякий час вам буде мало радощів від тих хто зацікавлений безпосередньо. Наша Стара Леді слаба, її нерви доведені до стану струн, такі самі її мізки. Олькот далеко у вигнанні. Прориваєтьcя назад до порятунку, скомпрометований більше ніж ви можете собі уявити, своїми не благорозумними вчинками у Сімлі, та засновує теософічні школи. М-р Х'юм, який одного разу обіцяв стати першокласним борцем у битві Світла проти Темряви, боронить свого роду озброєний нейтралітет, який дивно бачити. Зробивши чудове відкриття, що ми є корпорація допотопних єзуїтських копалин, прикрашених ораторськими можливостями, він залишився лише для того, щоби звинувачувати нас у перехопленнії його листів до О.П.Б! Та всеж, він має деяку втіху у думці, «які аргументи він надасть у іншому місці (орнітологічне товариство Ейнжел Ліннен) проти істоти на ім'я Кут Хумі».

Істино, наш доволі інтелектуальний та колись спільний друг має у розпорядженні потік слів, достатній, щоби вести військовий корабель ораторської неправди. Та всеж, я поважаю його… Але хто наступний? К.К.Мессі? Але він нещасний батько біля половини дюжини незаконно народжених. Він найбільш чарівний відданий друг, глибокий містик, душевна благородна людина, джентльмен, як кажуть з ніг до голови; він випробуваний як золото, він має все, що потрібно для вивчаючого окультизм, але нічого, що потрібно для адепта, мій добрий друже. Будь що буде, але його секрет належить йому, і в мене немає жодного права його оприлюднити. Д-р Уайдл? Він християнин до мізків кісток. Худ? Приємна натура, як ви кажете, мрійник та ідеаліст в містицизмі та все ж не працівник. С.Мозес? Ось воно. С.М. майже перекинув теософічного човна, спущеного на воду три роки тому. І буде робити все, що в його силах, щоби повторити це знову, не дивлячись на нашого Імператора. Ви маєте сумніви? Слухайте.

Це дивна, рідкісна натура. Його окультні психічні енергії величезні; але вони лежали згорнутими, у сплячому стані, зовсім не відомі йому самому, доки вісім років тому Імператор не поглянув на нього та не примусив його дух піднестися. З того часу у нього виникло нове життя – подвійне існування, але його натура не могла змінитися. Маючи виховання студента теології, він мав розум, знесилений сумнівами. Він відправився на гору Афон та заточився у монастирі, де вивчав східно-грецьку релігію, і саме там був побачений своїм «Духом-Водієм». Звісно, грецька казуїстика не могла розвіяти його сумніви, тому він пішов до Риму, до того, папство його не задовольняло. Звідти він пішов до Германії, з такими самими негативними результатами. Відмовившись від сухої християнської теології, він не відмовився від автора християнства. Йому потрібен був ідеал, і він знайшов його у останньому. Для нього Ісус – реальність, колись втілений, а наразі невтілений Дух, який «надав йому докази своєї персональні тотожності», як він вважає не менше ніж інші «духи», у тому числі і Імператор. Та всеж, ні релігія Ісуса, ні його слова, як вони зафіксовані у Біблії та сприйняті С.М. як дійсні, не сприймаються цілком, цим неспокійним духом. Імператору, який з часом отримав

таку саму долю, повезло не краще. Його розум занадто позитивний. Легше видряпати гравірування на титаніумі, ніж видалити те, що хоча би раз відбилося на його мізках.

Кожен раз, коли під впливом Імператора, він живо сприймає реальності окультизму та переваги нашої науки над спіритуалізмом. Щойно він залишається на одинці, одразу підпадає під пагубний вплив тих, в кого він так міцно вірить, ототожнюючи їх з невтіленими духами – та все знову спотворюється. Його розум не підлягае жодним порадам, не прислухається до жодних доказів, окрім своїх власних, але останні всі з боку спіритуалістичних теорій. Коли старі теологічні пути впали з нього, він уявив себе вільною людиною. Декілька місяців пізніше він став рабом та зброєю «духів»! Лише коли він стоїть обличчям до обличчя зі своїм внутрішнім «Я», лише тоді він розуміє, що існує дещо більш вище та шляхетне, ніж балаканина оманливих духів. Це було в один з таких моментів, коли він вперше почув голос Імператора і це був, як він сам казав «як голос Бога який казав його внутрішньому Я», цей голос став йому з часом знайомим та всеж досить часто він не слухав його. Просте запитання: якби Імператор був тим, ким С.М. його вважає, чи не заволодів би він волею останнього? Та адептам, тобто втіленим духам, заборонено нашими мудрими та незмінними законами цілком підкоряти собі іншу, слабшу волю, волю вільнонародженої людини. Останній метод дій є найулюбленіший засіб, до якого вдаються «брати темряви», колдуни, елементальні привиди, та який як надзвичайне виключення використовується Найвищими Планетними Духами, до тих хто не може більше помилятися. Але це стається на Землі лише при заснуванні кожного нового людського роду, під час поєднання двох кінців Великого циклу. І вони залишаються з людиною не більше часу, необхідного для того, щоби вічні істини, яким вони навчають, могли-би так міцно відбитися на пластинчатому розумі нових рас, щоби вберегти їх від можливості бути втраченими або бути цілком забутими у наступні віки нащадками. Місія Планетного Духа лише надати головний тон істині. Та лише Він спрямував цю вібрацію для неперервного руху течією русла цієї раси до кінця циклу, мешканці найвищіх населених сфер зникають з поверхні нашої планети до наступного «воскресіння у плоті». Вібрації Первісної Істини є ті, що ваші філософи називають «вродженими ідеями».

Імператор далі знову сказав йому, що «лише в окультизмі йому слід шукати і лише там він знайде кордон істини до цього йому невідомої». Але це зовсім не заважає С.М. відвертатися від окультизму кожен раз, щойно будь яка теорія останнього не перетинається з його особистими упередженими та спіритуалістичними поглядами. Йому медіумізм здавався хартією на свободу його душі, воскресінням від духовної смерті. Йому було дозволено користуватися ним до того часу, доки була необхідність ствердити його віру; було обіцяно, що ненормальне поступиться нормальному; йому було наказано готуватися до того часу, коли «Я» у ньому стане свідомим по відношенню до свого духовного незалежного існування, буде діяти та говороти обличчям до обличчя з своїм Вчителем та почне життя у Духовних Сферах нормально та зовсім без зовнішнього та внутрішнього медіумізму. Та все ж, усвідомивши те, що він називає «зовнішньою духовною дією», він більше не відрізняв галюцинацій від істини, дійсного від недійсного, змішуючи інколи елементалів з елементаріями, втілених духів з невтіленими, хоча «Голос Бога» досить часто казав про це та застерігав його проти «тих духів, що літають у Земній сфері». При тому всьому, він міцно вірить, що незмінно діє під керівництвом Імператората, що духи приходять до нього з дозволу його «керівника». У такому разі О.П.Б. була там з дозволу Імператора? Та як ви сприймете наступні протиріччя? Увесь час, з 1876 року, виконуючи безпосередні накази вона намагалася відкрити йому очі на дійсність, що відбувалася навколо нього та у ньому. Діяла вона з дозволу Імператора, чи проти його волі, це він

мусить знати тому, що у останньому випадку вона могла хизуватися тим, що вона сильніша, більш могутня ніж його «керівник», який ніколи не перешкоджав вторгненням. Що відбувається наразі? Описуючи для неї з острова Уайт у 1876 році одне видіння, що відбувалося 48 годин доряду, під час якого він розмовляв та гуляв як зазвичай, але не зберіг найменшого спомину про будь що зовнішне, він просить її сказати йому, чи це було видіння, чи галюцинація. Чому він не запитав про це Імператора? «Ви мені можете сказати тому, що ви там були» він каже… «Ви змінилися, та все ж це були ви самі, якщо у вас є «Я»… вважаю, що воно у вас є але про це не цікавлюся…». Іншого разу він бачив її у власній бібліотеці, як вона дивилася на нього, наближалася та показувала деякі масонські знаки тієї ложі, яку він знав. Він зізнається, що «бачив її, так ясно, як бачив Мессі, який був там». Він бачив її декілька разів, та інколи знаючи, що це О.П.Б. не міг її впізнати. «Ви мені здаєтеся і за зовнішністю і за листами такою різною, часом ваші ментальні засади так відрізняються, інколи мої думки цілком допускають, що ви, як мені про це впевнено розповідали, є сукупність істот… Моя віра у вас абсолютна». У кожному своєму листі він наполегливо вимагав «одного з живих Братів», але на її не двозначну відповідь, що один вже взяв його на свою опіку, він дуже заперечував. Коли йому допомогли звільнитися від свого занадто матеріального тіла він був відсутній у ньому інколи часами та днями; на той час його порожня машина керувалася на відстані зовнішнім живим впливом, та щойно він повертався, у нього виникала уява, що він увесь цей час служив носієм іншого розуму, невтіленого Духа; істина ніколи не приходила йому до голови. «Імператор – писав він до неї - заперечує проти вашої ідеї про медіумізм. Він каже, що не може бути реального антагонізму між медіумом та адептом». Якби він використав слово «провидець» замість «медіум», сенс був би наданий точніше, бо людина не часто стає адептом, щоби не народитися провидцем. Потому, знову у вересні 1875 року він нічого не знав про Братів Темряви, наших найвищіх та найжорстокіших та (чому би цього не визнати) наймогутніших ворогів. У цьому році він дійсно запитав Стару Леді, чи наївся Балвер недосмажених свиних котлет, чи бачив сон коли він надавав опис «потворного мешканця порогу». «Готуйтеся - відповіла вона йому - приблизно через дванадцять місяців ви зустрінетеся з ними обличчям до обличчя та будете битися. У жовтні 1876 року вони почали роботу над ним. «Я б'юся – писав він – з легіонами бісів протягом трьох тижнів; мої ночі стали жахливими муками, спокусами та брудними натяками. Я бачу як вони люто дивляться на мене, без кінця бормочуть, виють та скаляться. Всі види брудних пропозицій, хвилюючих сумнівів та жаху звалюються на мене, наразі я розумію «мешканця порога Заноні»; я доки ще не похитний, їх спокуси стають меншими, слабшими, присутність їх більш віддаленою, жаху менше…».

Однієї ночі вона впала перед своїм Вищім, це одна з небагатьох речей, яких вони бояться, та просила його зробити мановіння руки за океан, щоби С.М. не помер та Теософське Товариство не втратило свого кращого співробітника. «Він мусить бути випробуваний» - була відповідь. Він уявляє, що Імператор надіслав спокусників тому, що С.М. є одним з тих невіруючих, які мусять бачити; він не повірив би, що Імператор не міг завадити їх появі. Він стежив за ними але не міг відігнати їх, якщо жертва неофіт сам не виявиться сильнішим. Але, чи підготували ці людські біси з елементаріями його до нового життя, як він бажав? Як втілення тих ворожих впливів, що оточують внутрішне «Я», яке змагається за свою свободу та рух, вони ніколи не повернулися би, якби він цілком не переміг їх ствердженням своєї особистоі незалежної волі, відмовою від власного медіумізму, від своєї пасивної волі. Але вони повернулися.

Ви кажете про Імператора: «Імператор, без сумніву, не його (С.М.) астральна душа та точно не з більш низького світу, ніж наш не прив'язаний до Землі Дух». Ніхто ніколи не казав, що він такого роду. О.П.Б. ніколи не казала, що він є астральною душею С.М. але дещо, що він часто помилково сприймав за Імператора, було його власне Вищє «Я», його божественний Атман, а не Лінга Шаріра або астральна Душа, або Кама Рупа – незалежний двійник. Імператор не може заперечувати самому собі. Імператор не може бути невігласом щодо істини, так часто не правильно тлумаченої з боку С.М. Імператор не може проповідувати окультні науки та потім захищати медіумізм, навіть не в тій вищій формі, як пише про нього учень.

Медіумізм не нормальний. Коли при подальшому розвитку природне змінює ненормальне, тоді водії відкидаються, пасивна покора більше не потрібна, медіум навчається застосовувати власну волю та власні сили, та стає адептом. Це процес розвитку, тому неофіту потрібно йти до кінця. До того часу, доки він підлягає випадковим трансам, він не може бути адептом. Але С.М. прибуває дві тритини свого життя у трансі.

На наше запитання, чи не є Імператор «Планетним Духом», та чи може бути Планетний Дух людиною, я насамперед скажу, що не може бути такого Планетного Духа, який би не був колись матеріальним, тобто людиною. Коли наш Великий Будда, Захисник всіх Адептів, засновник законів окультної системи, досяг спочатку Нірвани на Землі, він став «Планетним Духом». Його Дух одночасно міг літати за повної свідомості у міжзоряному просторі та у той самий час у власному тілі. Його божественне «Я» здобуло звільнення від матеріального до того, що воно могло за бажанням створювати власного внутрішнього замісника та залишати його в людській оболонці днями, тижнями, інколи роками, жодним чином не порушуючи цією заміною ні життєвого принципу ні фізичного розуму свого тіла. До слова, це найвища ступінь досягнення Адепта, на яку може людина сподіватися на нашій планеті. Та це так рідко, як і самі Будди. Останній Хобілган, який досяг цього, був Цзон-Ка-Па з Коконора (14 сторіччя), поновлювач езотеричного та простонародного Ламаїзму. Багато хто «проривається крізь шкарлупу яйця», та малочисельні ті, хто по за нею здатні діяти у власній Шаріра Намастіка, цілком відділеній від тіла.

Свідоме духовне життя таке важке для деяких натур, як плавання для деяких тіл. Хоча людський устрій за власним об'ємом легше води і кожна людина народжується з такою здатністю, так не багато тих, хто може розвинути можливість ступати по воді, і смерть від втоплення найчастіша випадковість. Планетний Дух схожий до Будди, може за бажанням переходити у інші тіла більш або менш променистої матерії, що існують у інших областях Всесвіту, існує багато інших станів та рівнів, але немає окремого та вічно встановленого класу Планетних Духів. Чи є Імператор «Планетником», втіленим чи ні, чи є він адепт в тілі або по за ним, я не вільний це сказати, як не вільний сказати С.М. хто я, або навіть хто така О.П.Б. Якщо С.М. сам надає перевагу мовчанці, то не має права питати мене. Але наш друг С.М. мусив-би знати, (до того він впевнений що знає) бо з цим персонажем у нього був час для відносин, коли він не зважаючи на ствердження Імператора та не погоджуючись зважати на його бажання, щоби він Імператор та компанія залишалися позбавленими імен та невідомими, за виключенням титулів, змагався з ним неначе Яків, місяцями, щоби встановити особу цього духа. Він повторював біблійне: «Благаю тебе, скажи ім'я своє» та хоча мав відповідь: «Де це сказано, що ти маєш питати про ім'я моє? Що тобі у імені моєму?», йому було дозволено клеяти ярлика, як до валізи. Та таким чином він заспокоївся, бо він «бачив Бога обличчям до обличчя», який позмагався та побачив, що не переміг, сказав: «Відпусти мене» та був вимушений погодитися на умови, висунуті

С.Мозесом. Я вам дуже раджу за для вашого особистого усвідомлення запитати вашого друга, чому він так нетерпляче очікує моєї відповіді, коли він все знає про Імператора? Хіба цей дух не розповідав йому одного разу оповідання, дивне оповідання про те, що йому не слід розповідати про нього та, що він заборонив, навіть будь коли згадувати? Що ще йому потрібно? Факт, що він через мене намагається знати справжню природу Імператора, є гарним доказом того, що він зовсім не такий впевнений у його тотожності, як він думає, або точніше як він примушує себе вірити. Або це відмовка?

Я можу відповісти вам, що я сказав Г.Х.Фехнеру у той день коли він забажав знати погляд індусів на предмет його творів. «Ви праві, що кожен діамант, кожен кристал, кожна рослина та зірка мають власну особисту душу, не кажучи вже про людину та тварину, і існує ієрархія душ від нижчих форм матерії уверх до Світу Духу; але ви помиляєтесь додаючи до вказаного ствердження, що дух тих, що пішли підтримує безпосередні психічні зв'язки з душами пов'язаними з тілом – вони цього не роблять» сумісне становище світів де мешкають люди, у нашій Сонячній Системі вже одне виключило би цю можливість. Бо я сподіваюся, що ви відмовилися би від забавної ідеї природного результату раннього християнського виховання, що можуть бути людські розуми, які мешкають у чисто духовних сферах? Ви тому, так саме легко зрозумієте помилку християн, які зібралися спалювати нематеріальне у матеріальному фізичному аду, як і помилку більш освічених спіритуалістів, які загойдують себе думкою, що хтось інший а не мешканці двох світів, безпосередньо зв'язаних з нашим, можуть спілкуватия з ними. Якими-би не були безтілесними та вичищеними від грубої матерії чисті Духи, всеж вони підпорядковані фізичним світовим законам матерії. Вони не можуть уникнути цього, навіть якби вони заткали провалля, яке відділяє їх світи від нашого. Вони можуть бути відвідані духом, їх же дух не може спуститися та досягти нас. Вони притягують, але не можуть бути притягнутими – їх духовна полярність буде безпосередньою перешкодою на шляху (до справи ви не можете довіряти «Ізиді» буквально. Ця книга лише спроба для того, щоби відволікти увагу спіритуалістів від упереджених концепцій, що до дійсного розуміння речей. Автор мусила натякати та вказувати у правильному напрямі: казати чим речі не є. За провиною коректора сталося декілька серйозних помилок (таких як на стор.1гл.1,том 1, божественну Сутність примушують еманувати з Адама, а не у зворотньому напрямку).

Коли ми вже почали говорити про цей предмет, то я спробую пояснити вам ще ясніше у чому ця неможливість. Та таким чином ви отримаєте відповідь відносно Планетних Духів та духів спіритичних сеансів.

Цикл розумних існувань починається з найвищих світів або планет, термін «найвищий» означає найбільш духовно досконалий. Еволюціонуючи з космічної матерії, яка є Акаша, первісний а не подальший пластичний посередник, або ефір науки інстиктивно підозрюваний але без доказів, як і багато іншого, людина насамперед еволюціонує з цієї матерії у її найбільш духовному стані, та з'являється на порзі Вічності як цілком промениста – не Духовна Сутність – скажемо, Планетний Дух. Він лише однією рискою відділений від загальної Духовної Світової Субстанції – Аніма Мунді греків - або від того, що людство у своєму духовному виродженні принизило до міфічного особистого Бога. Відповідно, на цій стадії Дух-людина у кращому випадку є діюча Сила, незмінна, тому не мислячий принцип (термін «незмінна» застосований тут, щоби визначити цей стан як сучасний, незмінність визнається тут лише для внутрішнього принципу, який перетворюється та розчиняється, одразу коли крихта матерії почне у ньому свою циклову роботу еволюції та перетворень). У його наступних сходженнях, пропорційно збільшенню матерії, він буде більш та більш виявляти свою діяльність.

Далі, скупчення зірок-світів (наша планета так саме) населених розумними істотами, може бути сприйнятим навподобі до орбіти або скоріше епіциклоїду, складенному з кілець як ланцюг або низка світів, зчеплених між собою, сумма яких уявляється безкінечним кільцем або колом. Прогрес людини через все це коло, від початкової та до кінцевої точки, що зустрічаються у найвищому місці кола є те, що ми називаємо Маха-Юга або великий цикл, Kuklos, голова якого зникає у вінку Абсолютного Духу, нижню точку кола знаходимо у абсолютній матерії - точці припинення діяльності активного принципу. Якщо застосувати більш знайоме визначення, ми назвемо Великий Цикл Макрокосмом, а його складові частки, або пов'язані між собою зіркові світи Мікрокосмами, то сенс наданий окультистами, що кожний з останніх є досконалою копією першого, стає очевидним. Великий стає прототипом менших циклів. Та як такий, кожний зірковий світ буде мати у свою чергу свій цикл еволюції, який починається з більш чистоі, та закінчується більш щільною або матеріальною природою. За мірою їх зниження, кожний світ стає більш та більш тіньовим, стаючи абсолютною матерією з протилежного боку. Рухомий нездоланним цикловим імпульсом Планетний Дух мусить зійти, до того як зможе знову піднятися. На своєму шляху він мусить пройти всі сходинки еволюції, не залишаючи жодної, зупиняючись на кожному зірковому світі, наче на станціях. Окрім змушеного циклу нашого та кожного відповідного зіркового світу, він мусить виконати на них свій особистий цикл «життя» повертаючись та втілюючись стільки разів, скільки разів він був невдалим по завершенню тут кола своїх життів, бо він помирає не досягши віку Розуму, як правильно викладено у «Ізиді». До цього місця думка м-с Кінгсфорд, про те, що людське Єго перевтілюється послідовно у велику кількість людських тіл є правильною. Що стосується його народження у тваринних формах після людського втілення, то це результат її недовершеності у викладенні ідей та думок. Ще одна жінка! Вона змішує Душу та Дух; не відрізняються тваринне від духовного Єго, Джив-Атма від Кама-Рупи - дві до того різні речі, як тіло та розум, як розум та думка. Ось що відбувається. Після обертання по колу, такби мовити дугою циклу, обертаючись всередені та зовні його (щорічне та щоденне обертання Землі є гарною ілюстрацією) коли Дух-людина досягає нашої планети, яка є одна з найнижчих, втративши на кожній зупинці частку ефірної та придбавши посилення матеріальної природи, дух та матерія стають приблизно врівноваженими. Але тут йому потрібно виконати земний цикл. І схожим на те, як у процесі інволюції та еволюції матерія завжди намагається заглушити дух, коли досягається найнижча точка його мандрів, колись чистий Планетний Дух стає зведеним до того, що наука погоджується називати примітивною або первісною людиною посеред такої самої первісної природи, геологічно, бо фізична природа йде на рівні з фізіологічним таким самим чином, як і з духовною людиною у своєму цикловому руху. В цій точці Великий Закон починає свою роботу відбору. Матерія, що знайдена цілком роз'єднаною з духом, відкидається у ще нижчі світи – на шлях «переродження» до рослинного та мінерального світу, також примітивних тваринних форм. Звідси матерія перетворена в лабораторії Природи та звільнена від духу, потрапляє назад до свого первинного джерела, у той час коли Єго, звільнене від покидьків, здатне ще раз поновити власний прогрес. Це тут, відповідно, де відсталі Єго гинуть мільйонами. Це урочистий момент переживання більш придатних та знищення непридатних. Це лише матерія (або матеріальна людина), яка вимушена під власною вагою падати на саме дно «циклу необхідності» щоби стати там тваринною формою. Що стосується переможця цього руху у всіх світах, Духовного Єго, воно піднімається від зірки до зірки, від одного світу до іншого, обертаючись прогресивно до верху, щоби знову стати тим самим чистим Планетним Духом, а далі ще вище, щоби цілком досягти первісної точки, та звідти зануритися у Таємницю. Ніколи жоден Адепт не потрапляв за покрови первісної Космічної матерії. Найвище, найдосконаліше видіння обмежене світом форм та матерії. Але моє пояснення на цьому не скінчується. Ми бажаємо знати, чому

вважається надзвичайно важким, навіть неможливим для чистих невтілених духів спілкуватися з людьми через медіумів або Pfantomosophu, я відповідаю:

а) внаслідок антагоністичних атмосфер, відповідно оточуючих ці світи;

б) внаслідок цілковитої різниці фізіологічних та духовних умов;

в) тому, що ця черга світів, про яку щойно йшлося, є не лише епіциклоїдна а і еліптична орбіта існувань, маюча як кожен еліпс не один а два фокуси, які ніколи не можуть наблизитися один до другого. Людина біля одного фокусу, чистий дух біля другого.

На це ви можете заперечити, але я не можу ні допомогти, ні змінити факт, але існує ще значно більша перешкода. Навподобі до чоток, складених з чорних та білих бусин по черзі, так саме і ця черга світів складена з світів причин та наслідків – останні безпосередній результат, вироблений першим. Таким чином стає зрозумілим, що кожна сфера причин (наша Земля одна з них) не лише не торкається та обмежена, але дійсно відокремлена від найближчого сусіда – Вищої Сфери Причинності – щильною атмосферою (у духовному сенсі) наслідків, які межують, навіть торкаються, але ніколи не змішуються з наступною сферою. Бо одна активна, друга пасивна, світ причин позитивний, наслідків негативний. Цей пасивний спротив може бути здоланий лише за умов, про які ваші вчені спіритуалісти не мають жодного уявлення. Будь який рух так би мовити полярний. Дуже важко викласти сенс того, що мається на увазі тут, але доведу до кінця. Передбачаю мою невдачу надати вам те, що для нас аксіомні істини, у будь якій іншій формі, ніж у простому логічному уявленні, бо ці істини доступні у абсолютних та ясних доказах лише найвищому Ясновидцю. Але я дам вам їжу для думок та нічого іншого. Проміжні сфери, які лише відкинуті тіні світів Причин, стають негативними дякуючи останнім. Вони є великими зупинками, станціями на яких перебуває примушене стати Самосвідомим Єго – самонароджене потомство старих невтілених Єго нашої планети. До того, як новий фенікс відроджений з попілу свого батька, зможе піднятися вище, до кращого та більш духовного та досконалого світу (все ж світу матеріального), він мусить пройти через процес нового народження. Та як на нашій планеті, де дві тритини дітей мертвонароджені або помирають у дитинстві, так і у наших світах наслідків. На Землі, це все ще фізіологічні та розумові недоліки, гріхи предків, що впливають на потомство. В країні тіней нове, ще несвідоме Єго – утробний плід стає справедливою жертвою гріхів свого старого «Я», карма якого (заслуга та вада) одна лише формує його внутрішню долю, у цьому світі ми маємо лише несвідомі, самодіючи екс-людські машини, душі у перехідному стані, сплячи можливості, індивідуальність яких лежить, наче метелик у коконі, спіритуалісти бажають щоби вони говорили розумно! Захоплені інколи у водограй ненормальних медіумістичних течій, вони стають несвідомою луною думок та ідей кристалізованих навколо присутніх. Кожний позитивний добре налаштований розум здатний нейтралізувати схожі другорядні, підпорядковані наслідки на сеансах. Світ нижчий за наш, ще гірший. Перший наразі не шкідливий і більш гріховне хвилювання, ніж його прояви. Останній, утримує повну свідомість, та у рази більш матеріальний, однозначно небезпечний. Поняття про ад, чистилище, рай та воскресіння є карикатурною луною єдиної істини, наданої людству в дитинстві його рас кожним Першим Вісником – Планетним Духом, спомини про якого залишаються у пам’яті людини, як Елохім халдеїв, Озиріс егіптян, Вішну та перші Будди індусів тощо.

Нижчий світ наслідків є сфера схожих викривлень думок, більш чутливих уявлень та картин антропоморфічних божеств, породжень їх творців, чуттєвих людських розумів людей, які не

переросли своєї тваринності на Землі. Якщо пам'ятати, що думки матеріальні та мають впертість, в'язкість та життя, що вони дійсні сутності, останнє стане зрозумілим. Позбавлений тіла творець, природно притягується до свого створіння та породження, як Мальстромом, виритим його власними руками. Але я мушу зупинитися, бо не вистачить тома, щоби пояснити все сказане у цьому листі.

Що стосується вашого подиву, про погляди трьох містиків «далеко не тотожніх» - то що дводить цей факт? Якби вони були представлені невтіленими, чистими та мудрими Духами, навіть тими, що існують на вищому плані, на одну лише ступінь вище нашої Землі, хіба не були би вчення тотожніми? Дам відповідь на виникаючи питання: «Чи не можуть духи, як і людство, мати розбіжності в ідеях?». Але, якщо у різних сферах можуть бути різні доктрини, то ці доктрини не можуть складати істину, бо істина єдина, та не може дозволяти протилежні погляди. Та чисті Духи які бачуть її, як вона є, без покровів матерії, не можуть помилятися. Зараз, якщо ми припустимо, що різні аспекти або частки всієї істини, різні посередники або розумні сутності, бачать кожна за різних умов, так, як наприклад, різні частки ландшафту відкриваються перед різними людьми на різній відстані. З різних точок зору; якщо ми припустимо факт різних посередників (індивідуальні Брати, наприклад), що намагаються розвинути Єго деяких індивидів, не підкорюючи їх волю власній (тому що це заборонено), але користуючись для цього їх фізичними, моральними та інтелектуальними особливостями; якщо ми додамо до цього незчисленні космічні впливи, що викривляють та відхиляють всі зусилля закінчити визначене завдання; якщо ми пригадаємо явну ворожість Братів темряви, що завжди готові затуманити та збентежити мізки неофіта, - я думаю не буде важко зрозуміти як навіть, конкретний духовний рух може деяким чином спрямувати різних індивидів до уявних різних висновків та теорій.

Зізнаюся вам, що я не маю права втручатися в секрети та плани Імператора, я мушу визнати, що наразі він виявився самим мудрим з нас. Якби наша лінія поведінки була такою самою, якби я, наприклад, дозволив вам прийти до висновку а потому повірити (нічого не повідомляючи про себе), що я «безтілесний ангел» прозорого енергетичного устрою з надзоряної прозорої зони, ми обидва були би щасливіші. Ви більше не мучили би своїх мізків про те, «чи будуть такого роду органи завжди необхідними», а я не мав би неприємності відмовляти другові в «особистих бесідах та безпосередніх відносинах». Ви могли би сліпо вірити тому, що сприймали від мене, а я почувався менш відповідальним перед моїми «Водіями». Всеж, час покаже, що можливо або ні бути зробленим у цьому напрямі. Книга видана, та ми мусимо терпляче чекати на результати цього першого серьозного пострілу по ворогу. «Art magic» та «Ізіда» написані жінками, та як вважають спіритуалісти більше не можна сподіватися, що до них будуть прислухатися. Наслідки цього спочатку будуть нищівними, бо гармату відкине та постріл рикошетом зачепить автора та його смиреного героя, який не збирається відхилятися. Але він так саме зачепить Стару Леді, піднявши в Англо-Індійський пресі торішні вигуки. Hersites та літературні філістимляни старанно візьмуться за справу: нападки, їдучі епіграми та coups de bec рясно посипляться на неї, хоча мішенню будете ви один, тому, що редактор «Піонера» далеко не користується прихільністю з боку своїх колег в Індії. Спіритуалісти вже почали свою компанію в Лондоні. Редактори янки з «Ангельських» органів попрямують за ними, при чому небесні «Духи водії» будуть проголошувати свої найобраніщі skandalum magnatum. Деякі люди науки – менш за все їх прихильники – паразити, що гріються на сонечку та уявляють, що вони самі сонце, можливо не пробачать вам слова, дійсно дуже лестиві, що класифікують розумові сили бідного невідомого індуса, як «на стільки вище європейської науки та філософії, що лише широко думаючи представники тієї та

іншої здатні зрозуміти, що в людині існують такі сили» тощо. Але що з цього? Все це передбачалося, і цього треба було очікувати. Коли перший шум та ґвалт першої критики замовкне, думаючі люди будуть читати та думати над цією книгою, як вони ніколи не замислювалися над науковими зусиллями Уолеса та Крукса, щоби замирити сучасну науку з духами, і мале сім'я буде рости та квітнути.

Поміж того я не забув своїх обіцянок вам. Щойно потраплю до вашої спальні, я постараюся… Я, сподіваюсь, що мені буде дозволено стільки зробити для вас.

Якщо цілими поколіннями ми оберігали світ від нашого Знання, то це лише з причини його абсолютної не готовності. Та якщо не дивлячись на докази, він все ще відмовляється поступитися очевидності, то ми на кінці цього Циклу ще раз усамітнимося у наше царство мовчання. Ми запропонували відкрити первісну strata людського існування, його засадничу природу та виявити чудові складнощі внутрішнього «Я» (дещо не доступне та недосяжне для фізіології та навіть психології) у його кінцевому прояві, та науково це довести. Їх не стосується, що ці розкопки такі глибокі, скелі круті та гострі, що занурюючись у цей безодній океан, більшість з нас гине у цих небезпечних дослідженнях, бо ми були пірнальниками та піонерами, а люди науки лише жнуть там де ми сіяли. Це наща місія пірнати та приносити перлини істини на повехню, їх наразі, очищати та робити оправи для наукових коштовностей. Та якщо вони відмовляються доторкнутися до потворної мушлі, наполягаючи, що у ній не може бути дорогоцінної перлини, ми ще раз вмиємо руки від відповідальності перед людством. Незчисленні покоління будував Адепт Храм непорушних скель, велетенську Башту Безкінечної Думки, де жив Титан, та буде, якщо це потрібно, жити один, виходячи з неї лише під кінець кожного циклу запросити обраних з людства до співробітництва з ним та допомогти йому навчити забобонну людину. І ми будемо продовжувати цю періодичну роботу; ми не дозволимо збентежити нас в наших філантропічних спробах до того часу, доки засади нового світу думки не будуть побудовані так потужно, що жодна кількість протидії та лукавого невігластва, під керівництвом Братів темряви, не зможе перемогти. Але до того дня цілковитого торжества хтось мусить бути принесений у жертву, хоча ми приймаємо лише добровільні. Невдячне завдання принизило її, призвело до руйнації, страждань та відокремлення. Але вона матиме свою нагороду у майбутньому житті, бо ми ніколи не буваємо невдячними. Що стосується Адепта – не такого як я, дорогий друже, але значно вищого - ви могли би закінчити свою книгу наступними рядками з «Не сплячого сновидця» Теннісона (ви його не знали):

«Як міг ти знати його? Ти все ще був у самому вузькому колі: Він майже досяг останнього, який у сфері Білого полум'я. Чистий без жару у широкому просторі наверх розпалюється. У ефір чорно-синій вбирає всі інші існування…»

Закінчую. Пам'ятайте, 17 липня… для вас стане самою високою реальністю. Прощавайте.

Відверто ваш К.Х.

ЛИСТ 16 К.Х. – Сіннетту. Отриманий у Бомбеї у липні 1881р.

Дякую, ці маленькі штучки виявилися доречними, і я з вдячністю підтверджую їх отримання. Вам належить поїхати до Сімли. Дерзайте. Я визнаю свою слабкість, не бажано, щоби ви це зробили. Як я вже казав вам, ми мусимо терпляче чекати результатів книги. Прогалини провокують та

підлягають «танталовим мукам», але ми не можемо йти проти неминучого. І тому, що завжди добре виправити помилку, то я вже це зробив, та надав «Окультний Світ» увазі Когана. Терпіння, терпіння.

ЛИСТ 17 К.Х. – Сіннетту. Отриманий в Умбалі шляхом до Сімли 5.08.1881р.

Щойно повернувся додому. Листів отримав більше, ніж бажання відповідати, за виключенням вашого листа. Мені немає чого особливого сказати, я хочу просто відповісти на ваші запитання: завдання може здатися легким, але це у дійсності не так, якщо ми пам'ятатимемо, що вони у цьому схожі до божеств, описаних в Упанішадах (Сокамайфта бахух сайм параджайте ети) – «вони люблять бути у більшості та розпліднюватися». У будь якому випадку спрага до знань ніколи не вважалася за гріх, і ви завжди знайдете мене готовим відповідати на запитання, на які можна відповісти.

Без сумніву, я дотримуюся думки, що коли наше листування встановлене задля спільного блага, то мало користі буде для широких мас, якщо ви не перетопите вчення та його ідеї на «форму нариса», не лише за поглядами окультної філософії на творіння, але і за всіма іншими. Чим швидше ви почнете «майбутню книгу», тим краще, бо хто може відповісти за неочікувані інциденти. Наше листування може дочасно розірватися: перешкода може з'явитися від тих, хто знає краще. Їх розуми, як вам відомо, запечатані книги для багатьох з нас, і будь яка кількість «магічного мистецтва» не відкриє їх. Подальший «посібник до міркувань» отримуватимете своєчасно, і те невеличке, що мені дозволено пояснити, сподіваюся буде більше зрозумілим ніж «Вища магія» Е.Леві. Я не здивований тим, що ви вбачаєте цю книгу затемненою, бо вона ніколи не призначалася для непосвяченого читача. Е.Леві вчився за рукописами Розенкрейцерів (цих рукописів залишилося у Європі всього три). У них викладаються наші східні доктрини, надані Розенкрейцем, який після повернення з Азії, одягнув їх у наполовину християнський одяг; задуманий як, захист його учнів від помсти духовенства. Потрібно мати ключа до них, та цей ключ сам по собі є наукою. Розенкрейц вчив усно. Сен Жермен написав благе вчення в числах і цей зашифрований рукопис залишився у його надійного друга та захисника, доброзичливого германського принца, з будинку якого та за його присутності Сен Жермен здійснив свій останній вихід додому. Провал, повний провал! Кажучи про «цифри» та «числа», Е.Леві звертався до тих, хто знає дещо з Піфагорових доктрин. Так, деякі з них дійсно підсумовують всю філософію, та включають всі доктрини. Ісаак Н'ютон розумів їх добре, та утримував це знання за собою для збереження власної репутації, до великого нещастя письменників «Сетедей Ревю» та її сучасників. Вам, неначе ця газета подобається, а мені ні. Якби талановито не була вона складена з літературної точки зору, газета, що надає свої рядки не прогресивним та догматичним ідеям, як та що потрапила до мене нещодавно, мусила-би втратити касту посеред своїх більш ліберальних побратимів! Вона вважає, що люди науки «зовсім не є уважними спостерігачами» при демонстрації сучасної магії, спірітизму та інших чудес «дев'ятьох днів». Але справу потрібно було подати по іншому, додає вона, бо «так відмінно знаючи кордони природного, вона мусила почати з припущення, що те що вони бачать або думають, неможливо здійснити, і вже після шукати помилку» тощо. Кровообіг, електричний телеграф, залізниці та пароплави – все старі суперечки знову. Вони зають кордони природного! О, часи зарозумілості та ментального затемнення! І нас запрошують до Лондона до купи цього академічного ганчір'я, чиї попередники переслідували Месмера та затаврували Сен Жермена самозванцем! У природі доки що все для них секрет. В людині вони знають лише скелет та форму; вони майже не здатні змалювати стежки, якими невідомі посланці, що називаються «почуттями», проходять на своєму шляху до сприйняття людиною; їх шкільна наука є розплідником сумнівів та

припущень, вона вчить лише власній софістиці, інфікує своїм безсиллям, своєю зневагою до істини, своєю неправдивою мораллю та догматизмом, та її представники бажають вихвалятися, що вони знають «кордони природного». Достатньо, мій добрий друже, я забуваю, що ви належите до цього покоління та шануєте вашу «сучасну науку». Її накази та догматичні судження на одному рівні з папським «не можемо». «Сетедей Ревю», всеж, відпустила нас достатньо легко. Не так «Спірітуаліст». Бідненька, розшарпана крихітка-газета! Ви завдали їй гідного удару. Втрачаючи медіумістичний грунт під ногами, вона б'ється на смерть за верховенство англійського адепства над східним знанням. Я майже чую її приглушений крик: «якщо ви ставите нас у незручне становище, то ми вас теософів так саме». Великий «адепт», грозний Дж.К. безсумніву небезпечний ворог. Боюся, що наші Бодхісатви одного часу будуть змушені визнати своє невігластво перед його видатною вченістю. «Справжні адепти, такі як Готама Будда та Ісус Христос не загортували себе у таємницю, а приходили та казали відкрито» - нарікає наш оракул. Якщо вони так чинили, то це новина для нас, смиренних послідовників першого. Готама Будда кваліфікується як «Божественний Вчитель» та у той самий час, як «Божий Посланець» (див. «Спіріт» від 8 липня). Він, виявляється став посланцем того, кого він, Санкх'я К'хучу, дорогоцінна мудрість, скинув з трону 2500 років тому, піднявши завісу над святилищем та показавши, що воно порожнє. Де цей сільський адепт вчив Буддизм, бажаю знати? Вам, дійсно було би посприяти нашому другові К.К.Мессі, проштудіювати разом з цим лондонським діамантом, який так зневажає індійське окультне знання – «Лотос Благого Закону» та «Атма-Буддха» у світлі європайського кабалізму.

Я «засмучений непристойними нотками газет»? Безсумнівно ні. Але я відчуваю, що трохи гніваюся з приводу кощунственних виразів Дж.К. це я визнаю. Я було зібрався відповісти цьому надуманому невігласу, але «до цього місця, та не далі» знову повторилося. Хобілган, якому я показав цей уривок, сміявся, доки сльози не потекли по його старим щокам. Коли Стара Леді це прочитає, один або два кедри в Сімлі зазнають втрат. Дякую вам за ваше дійсно люб'язне запрошення залишити газетні вирізки у моєму розпорядженні: але я бажаю, щоби ви самі зберегли їх тому, що вони можуть мати неочікувану цінність для вас самого за декілька років.

На вашу пропозицію, дати урочисту обіцянку ніколи, нічого не розголошувати без дозволу, на цей час я не можу дати жодної відповіді. Правду кажучи, ні її прийняття ні відмова, не залежить від мене тому, що це був-би безпрецедентний випадок – приводити людину з зовнішнього світу до прийняття нашої особливої форми присяги або обіцянки; нічого іншого не заслуговує схвалення мого Голови. На нещастя для нас двох, одного разу, точніше двічі, ви застосували вислів, який був занесений у запис; та всього три дні тому, коли я просив про деякі привілеї для вас, цей запис був наданий мені зовсім неочікувано, я мушу сказати. Після того як він був проголошений вдруге, і я побачів цей запис, мені залишалося лише підставити покірно, як лише можна, другу щоку для ще більш неочікуваних ударів, нанесених долею за посередництвом поважної руки того, перед ким я так благоговію. Хоча це нагадування здалося мені жорстоким, та все ж справедливим, бо ви у Сімлі сказали: «Я член Теософського Товариства, та жодним чином не теософ». Я не порушую довіри до вас, відкриваючи результат моєї захисної промови, хоча мені радили так вчинити. Доводиться нам мандрувати тим самим повільним кроком, яким рухалися до цього часу, або зупинитися одразу, та написати «кінець» на кінці наших листів. Я сподіваюся, що ви надаєте перевагу першому.

Коли ми вже заговорили на цю тему, то я хочу щоби ви втлумачили вашим лондонським друзям декілька корисних істин, які вони мають схильність не пам'ятати, навіть коли їх знову та знову

нагадують. Окультна наука не така, де окультні секрети можуть бути повідомлені одразу письмовими або словесними засобами. Якби це було так, то все, що залишалося би Братам зробити, це надрукувати керівництво до цього мистецтва, яке могло би вивчатися у школах, як граматика.

Звичайна помилка людей думати, що ми з задоволенням оточуємо себе та наші сили таємницею, що ми бажаємо утримати знання лише для себе та за своєю власною волею «навмисно та злісно» відмовляємося його оприлюднювати. Істина та, що до того часу, доки неофіт не досягне стану, необхідного для тієї стадії просвітлення, на яку має право та для якої здатен, більшість, якщо не всі секрети неможна йому повідомити. Здатність сприймати мусить дорівнювати бажанню навчити. Просвітлення мусить прийти з середини. До цього жодні фокуси-покуси заклинань або засоби, жодні метафізичні лекції та диспути, жодні накладені на себе покаяння не можуть дати цього. Все це лише шлях до кінця і все, що ми можемо робити, це спрямувати до застосування таких методів, знайдених експериментальним шляхом, які сприятимуть досягненню мети. Та це не є таємницею на протязі тисячоріч. Піст, медитація, чистота думок, слів, вчинків, мовчання протягом деяких проміжків часу, щоби надати природі можливість самій говорити тому, хто до неї приходить навчитися; приборкання тваринних пристрастей та імпульсів; абсолютна відсутність самозакоханих намірів; вживання деяких палінь та обкурювань для фізіологічних цілей – все це було опубліковано з часів Платона та Ямблікуса на заході та ще раніше, у часи наших індуських Ріші. Як це потрібно застосовувати, щоби відповідати персональному темпераменту – це зрозуміло справа особистого досвіду кожного та пильної роботи його Вчителя або Гуру. Така у дійсності частина проходження курсу дисціплини, і його Гуру або Ініціатор може допомогти йому лише власним досвідом, але не може більше нічого до часу його останнього та вищого посвячення. Я так саме дотримуюся думки, що мало кандидатів які уявляють собі, яким незручностям, яким стражданням та шкоді наражає себе зазначений Ініціатор за ради свого учня. Особисті фізичні, моральні та інтелектуальні умови неофітів та адептів відрізняються, це кожен зрозуміє, таким чином у кожному випадку вчитель вимушений пристосовувати свої умови до умов учня; напруження тут надзвичайне, бо задля досягненя успіху, ми мусимо привести себе до повної відповідності з суб'єктом, який під нашим керівництвом. Та тому, що чим вище сила адепта, тим менше відповідності до природи профана, який часто приходить до нього в еманаціях брутального натовпу, таких небезпечних, та чим більше часу він по за цим світом, тим важче покладене на себе завдання. Тому, знання може бути викладеним лише поступово; і деякі **з** найвищих таємниць**,** якщо їх формулювати**,** навіть для вашого добре тренованого вуха**,** прозвучали би для вас як тарабарщина без розуму, незважаючи на всю відвертість вашого ствердження, що «абсолютна довіра зневажає на непорозуміння». Ось істинна причина нашої секретності. Ось чому люди так часто скаржаться, виставляючи схожі на правду зауваження, що жодного нового знання їм не повідомлялося, хоча вони працювали ради цього два, три та ще більше років. Нехай ті, що дійсно прагнуть знати, залишають все та приходять до нас, замість того щоби вимагати та очикувати, що ми прийдемо до них. Але як це зробити у вашому світі та атмосфері? «Прокинувся сумним ранком 18 числа», чи не так? Ну, ну, терпіння, мій дорогий брате, терпіння. Щось сталося, хоча ви не зберегли свідомості про цей випадок, та залишимо це у спокої. Лише що більше я можу зробити? Як я можу викласти ідеї, для яких у вас немає мови? Більш вишукані голови отримують, навподобі до вас самого, більше ніж інші, та навіть коли вони отримують додатково, це все губиться за нестачею слів та образів, щоби усвідомлювати напливаючі ідеї. Можливо, та безсумнівно, ви не знаєте до чого мають відношення мої слова. Колись ви це знатимете, терпіння. Надавати більше знань людині, ніж вона може сприйняти – небезпечний експеримент, до того ще і інші міркування утримують мене. Неочікуване повідомлення фактів, що так

перевершують звичайні, у багатьох випадках згубно не лише для неофіта, але і для тих хто його оточує. Це схоже на передачу пекельної машини або зарядженого револьвера з зведеним гачком до рук того, хто ніколи не бачив схожої речі. Наш випадок цілком аналогічний. Ми відчуваємо, що час наближається та, що ми мусимо обрати між торжеством істини або царством невігластва та жаху. Ми мусимо надати небагатьом обраним доступ до вищої Таємниці, або дозволити незчисленним та огидним шамарам затягти кращі розуми Європи до найзгубніших та безглуздих упереджень – спіритизму; і ми відчуваємо, наче передаємо цілий вантаж динаміту до рук тих, яких ми бажаємо бачити захищеними від Братів темряви. Ви цікавитесь якими місцями я мандрую. Ви бажаєте більше знати про мою велику роботу та місію. Якби я вам щось розповів, ви навряд чи, щось зрозуміли. Та всеж, щоби випробувати ваші знання та терплячість, я можу відповісти цього разу. Я зараз прибув з Сакія Юнг. Для вас це слово залишається по за сенсом. Скажіть його перед Старою Леді, та подивіться на результат. Хіба ви не вважаєте, що передаючі однією рукою таку небезпечну зброю світу, а другою утримуючі шамарів (руйнації зроблені ними величезні), чи не вважаєте ви, що ми маємо право зупинятися, вичікувати та відчувати необхідність обережності, як ніколи раніше. За підсумками – зловживання учнем знаннями завжди має відзиватися на ініціаторі; так саме я думаю не знаєте ви того, що поділяючі таємниці з іншим, Адепт незмінним Законом затримує власний особистий прогрес до Вічного Спокою. Можливо те, що я вам сказав, допоможе вам у більш істинному розумінні речей та допоможе краще оцінити наші взаємні стосунки. Хитання на шляху не призводить до його швидшого закінчення. Вас мусить вразити як труїзм, що ціна мусить бути сплачена за все, і кожна істина сплачується кимось, у цьому випадку платимо ми. Не бійтесь – я готовий сплатити свою частку, так я сказав тим, хто запитав мене про це. Я вас не залишу, так саме я не виявлюся менш самовідданим, ніж бідна виснажена смертна, яку ми звемо Старою Леді. Вище сказане мусить залишитись між нами. Я сподіваюсь, що ви будете вважати цього листа виключно конфедеційним тому, що він не для публікацій та не для ваших друзів. Я бажаю, щоби про нього знали лише ви один. Лише, якщо-би це стало більш відомо кандидатам на посвячення, я впевнений, вони були би більш шляхетними, більш терплячими так саме менш схильними до роздратування на предмет того, що вони вважають нашою стриманістю та не рішучостю. Не багато хто володіє вашою поміркованістю. Ще менше тих, хто здатен правильно оцінити досягнені результати. Ваші листи до С.М. не матимуть результату. Він залишиться таким самим непохитним, і ваша праця даремна. Ви не зможете переконати його, що «+» живий Брат тому, що така спроба була невдалою, хіба що ви наразі не навернете його у популярний екзотеричний ламаїзм, який вважає наших «Б’янг Цзюбе» та «Чжан Чабс» - Братів, що переходять з одного тіла великого лами до іншого, як Лха, або невтілені Духи. Пам’ятайте, що я вам сказав у останньому моєму листі про планетних духів. Чжан Чаб (адепт, який з причини рівня знання та просвітлення душі звільнений від необхідності несвідомого перевтілення) має право за власною волею та бажанням замість втілення лише після смерті тіла, втілитися вдруге за життя, якщо бажає. Він має владу обирати для себе нові тіла на цій або на іншій планеті, доки сам ще володіє власним старим тілом, яке він зазвичай зберігає для своїх цілей. Читайте книгу «Кінті» і ви знайдете там ці закони. О.П.Б. може перекласти для вас декілька парас, вона знає їх на пам’ять. Їй можете прочитати цього листа.

Чи часто я сміюся «над безпорадністю з якою я борсаюся у темряві»? Рішуче ні. Це було би так нелюб’язно та так не розумно з мого боку, як з вашого сміятися над індусом за його ламану англійську мову у окрузі де ваше керівництво не ввело її вивчення. Звідки у вас така думка? Та звідки інша думка, мати мій портрет? У мене ніколи не було їх, окрім одного за все життя; це був неякісний феротип, зроблений у часи студентства однією художницею, з чиїх рук мені довелося його забрати. Феротип є,

а зображення зникло; ніс відлупився і немає одного ока. Іншого немає, щоби подарувати. Не наважуюся обіцяти тому, що ніколи не порушую свого слова. Все ж я спробую дати вам одного.

Цитати з Теннісона? Наразі не знаю, що сказати. Якісь випадкові рядки, підняті у астральному світлі або у чиїхось мізках, та які запам'яталися. Я ніколи не забуваю того, що одного разу побачив або прочитав. Погана звичка. Та до того, що я часто несвідомо для самого себе збираю речення з випадкових слів та фраз перд моїми очима, до того з таких які були у вжитку сто років тому, або будуть вживані через сотні років, і все у зв'язку з виключно іншими тілами. Лінощі та дійсний брак часу. Стара Леді назвала мене на днях «піратом мізків» та плагіатором, за вживання речення з п'ятьох рядків, які, як вона цілком впевнена я поцупив з мізків доктора Уайлдера тому, що три місяця тому, вона виклала це речення у його нарисі про пророчу інтуіцію. Я ніколи не дивився у мізкові клітини цього старого філософа. Надбав десь у північному потоці, я не знаю. Пишу це, щоби ви знали, я вважаю це дечим новим для вас. Таким чином може народитися дитина, маюча риси та чималу схожість до іншої особи, яка живе за тисячі миль, яка жодного зв'язку не має з матір'ю та ніколи її не бачила, але її пропливаючій відбиток закріпився у пам'яті її душі протягом сну або, навіть бадьорого стану на чуттєвих фотопластинках живої плоті, які вона носить у собі. Все ж я думаю, що цитовані рядки написані Теннісоном роки тому та були опубліковані. Сподіваюся, що міркування та пояснення без зв'язку, пробачаються людині, яка залишається більше десяти днів без відпочинку та сну верхи. Від монастиря Гхаларінг-Чо (де обговорювався ваш «Окультний Світ») «Небеса бороніть» - подумали ви. Я перетнув Хор Па Ла, територію – «недосліджені землі тюрських племен» пишуть ваші мапи, не знаючі про той факт, що там немає жодних племен; звідти додому. Так, я стомився, тому закінчу.

Ваш відданий К.Х.

У жовтні я буду в Бутані. У мене до вас прохання: спробуйте потоваришувати з Рос Скоттом. Мені він потрібен.

ЛИСТ 18 К.Х. - А.О.Х'юму. Написаний перед остаточним розривом у 1881р.

Мій дорогий сер!

Якщо з нашого листування не буде іншої користі, окрім того, що буде знову продемонстровано, як суттєво відрізняються два антагоністичні елементи – англійці та індуси – обмін нашими декількома листами не буде зайвим. Швидше змішаються масло та вода, ніж англієць хоча розумний, шляхетний та відвертий засвоїть езотеричну індуську думку, не кажучі вже про її езотеричний дух. Це звісно викличе у вас посмішку. Ви скажите: «Я саме цього і очікував». Хай буде так. Але якщо так, то це свідчіть не більше ніж про проникливість та спостережливість того, хто інтуітивно передчуває подію, прискорену його особистим відношенням…

Перепрошую за те, що вимушений відверто говорити про вашого довгого листа. Хоча його логіка переконлива, шляхетні деякі ідеї, палкі прагнення, всеж він лежить біля мене, як саме дзеркало духу нашого часу, проти якого ми боремося все життя! У кращому випадку, це невдала спроба гострого розуму, натренованого у прийомах екзотеричного світу відповісти та надати тлумачення про спосіб життя та думки тих, хто для нього невідомий, бо належить зовсім до іншого світу, ніж той з

яким він має справу. Ви людина з чималим почуттям марнославства. Ви сміливо можете сказати: «Мій дорогий друже, не кажучи про все це, безпристрасно простежте вашого листа, зважте деякі свої фрази, і ви ними пишатися не будете». Чи зможете ви будь коли надати повну оцінку моїм мотивам, чи зрозумієте істині причини, що примушують мене відхилятися наразі від будь якого подальшого листування, я всеж впевнений, що колись ви визнаєте, що цей ваш останній лист, ряжений у шляхетне смирення та зізнання «у слабині та нездатності, недоліках та безрозсудливості» є, без сумніву несвідомим для вас самого монументом пихи, голосною луною того зарозумілого та владного духу, що ховається в глибинах серця кожного англійця. За вашого на цей день душевного стану цілком можливо, навіть після цієї відповіді, навряд чи ви усвідомите, що ви не лише зрозуміли у якому дусі мій лист був написаний, а навіть у деяких випадках не втямили його істинного сенсу. Ви були зайняті однією єдиною поглинаючою ідеєю та, не знайшовши у моєму останньому листі прямої відповіді на неї, не обміркувавши та не зрозумівши його пристосованості у загальному, а не у особистому сенсі, ви одразу почали звинувачувати мене у тому, що я вам дав камінь а не хліба, якого ви просили. Немає необхідності бути юристом у попередніх життях, щоби констатувати звичайні факти. Немає необхідності з «чорного робити біле», коли істина така проста та так легко висказана. Моє зауваження: «Ви займаєте таку позицію, що якщо знавець сокровенного знання не витрачатиме енергію на ваше суспільство..» тощо, ви взяли на власний рахунок, у той час коли зовсім не це малося на увазі. Це мало відношення до очікувань тих, хто можливо забажав-би приєднатися до Товариства на деяких умовах, обміркованих попередньо, на чому ви вперто наполягали з містером Сіннеттом. Лист загалом призначався для вас обох, а цей особливий вислів мав відношення загалом до всіх.

Ви кажете, що я «частково не правильно зрозумів вашу позицію» та що, «цілком викривлено витлумачив» вас. Це до того, очевидно не відповідає дійсності, що для мене буде достатньо процитувати один параграф з вашого листа, щоби довести, що це ви є тим, хто цілком «неправильно зрозумів мою позицію» та «цілком викривлено витлумачив мене». Що інше ви робите, як не перебуваєте під оманливим впливом, коли у своєму прагненні відріктися від того, про що ви колись мріяли, про створення «школи», ви наразі кажете про можливу «Англо-Індійську Філію» вона не є моїм Товариством… «Я усвідомлюю, що ви самі та ваші Глави бажають, щоби Товариство було створеним та щоби я отримав у ньому одну з провідних посад». На це я відповів, якщо і було нашим постійним бажанням розповсюджувати на західному континенті між прогресивних освічених класів Філії Т.Т. у якості вісника Всесвітнього Братства, то у вашому випадку цього не було. Ми (Глави та я) цілком відкидаємо ідею, що такими були наші сподівання (хоча ми могли бажати цього) щодо можливого А.І.Товариства. Прагнення до братства між нашими расами не мало відповіді, ні! Воно спочатку було висміяним, таким чином ми відмовилися від нього ще до отримання листа від Сіннетта. З його боку спочатку пропонувалася єдина думка, створити щось схоже до клубу або «школи магії». Це не є нашою пропозицією, так саме ми не були «авторами цього проекту». Чому потому застосовуються такі зусилля щоби звинуватити нас? Це була мадам Б. а не ми, у неї виникла ця ідея, та Сіннетт був той, хто її підтримав. Не дивлячись на її відверте та чесне зізнання про те, що не маючи можливості опанувати головну ідею Теософського Товариства про Всесвітне Братство, він намагався запровадити мету, лише культувати вивчення окультних наук – зізнання яке примусило би одразу припинити будь які подальші домагання з її боку, вона спочатку змогла отримати згоду, не дуже бажану, я мушу сказати, від свого безпосереднього Голови, а потім мою обіцянку допомагати тому, що для мене це можливо. Далі за моїм посередництвом вона отримала згоду найвищого Голови, якому я показав першого листа, яким ви мене вшанували. Але ця згода, прошу вас це пам’ятати, була

отримана за однією ясною та незмінною умовою, що це Товариство мусить бути заснованим як Філія Всесвітнього Братства та що деяким обраним посеред його членів, якщо вони згодні підкорятися нашим умовам, замість того щоби диктувати їх, буде з часом дозволено почати вивчення окультних наук під письмовим керівництвом одного Брата. Але нам ніколи навіть не снилося створювати «осередок магії». Організація задумана Сіннеттом та вами, неможлива посеред європейців, та вона навіть немоможлива в Індії, якщо ви не готові влізти на висоти 18000-20000 футів посеред глетчерів Гімалаїв. Найбільша та багато обіцяюча з таких шкіл у Європі провалилася дуже показово 20 років тому у Лондоні. Це була таємна школа магії практично заснована під назвою «клубу» дюжиною ентузіастів під керівництвом лорда Літтона (романіст Булвер). Він зібрав з цією метою більше прагнучих та заповзятих, а так саме найбільш відомих вчених з месмеризму та «церемоніальній магії», таких як Еліфас Леві, Рагазоні, копт Зергвай-Бей. Та всеж, у пагубній атмосфері Лондона «клуб» прийшов до дочасного кінця. Я відвідав його з декілька разів та відчув з самого початку, що у ньому нічого не було, та і не могло бути. Це так саме є причиною, чому Британське Т.Т на справді не прогресує ні на крок. Вони є Всесвітнім Братством лише за назвою, та у кращому випадку тяжіють до Квієнтизму – кінцевому паралічу душі. Вони надзвичайно егоїстичні у своїх прагненнях, та одержують плоди власного егоїзму. Не ми почали листування з цього питання. Це був містер Сіннетт. Він за власним бажанням надіслав одному Брату два довгих листа, навіть до того як мадам Б. отримала дозвіл та обіцянку від будь кого з нас відповідати йому. Вона навіть не знала кому з нас треба доправити його листа. Тому, що її керівник категорично відмовився листуватися, вона звернулася до мене. Маючи повагу до неї, я погодився щоби вона повідомила вам всім моє сокровенне тибетське ім’я, та відповів на листа вашого друга. Потому прийшов ваш лист так саме неочікувано. Ви навіть не знали мого імені! Але ваш перший лист був такий відвертий, дух його таким обіцяючим, можливості, що відкривлися цим листом для служіння загальному Благу, здавалися такими величезними, що якщо я не крикнув «евріка!» та не кинув одразу свого Діогенового ліхтаря у кущі, то лище тому, що дуже добре знав людську, та ви мені вибачте, західну натуру. Всеж, я відніс його нашому шановному Голові. Та все, що я міг отримати, це дозвіл на тимчасове листування з тим, щоби дати вам можливість висловитися, та виявити ваші наміри до того, як давати певні обіцянки. Ми не боги, та навіть вони наші Глави, вони сподіваються. Бездонна, невимірна людська натура, та ваша можливо більше така, ніж у інших мені відомих людей. Ваш останній лист є без сумніву, якщо не повним одкровенням, то на край випадок, дуже корисним додатком до мого запасу спостережень за характерами мешканців Заходу, особливо за характерами сучасних високо інтелегентних англо-саксів. Та воно дійсно виявилося би одкровенням для мадам Б. яка не бачила його (за різних причин і воно краще, що не бачила) бо це могло значно зменшити її самовпевненість та віру у власну спостережливість. Я поміж того, міг-би довести, що вона не так помилялася щодо позиції містера Сіннетта у цій справі, як помилялася по відношенню до нас. До того я, ніколи не мав привілеїв бути персонально знайомим з вами, як вона, та знав вас набагато краще ніж вона. Я заздалегідь наврочив їй вашого листа. Замість того, щоби обійтись взагалі без Товариства, вона вирішила спочатку створити Товариство на будь яких умовах, з тим щоби потому покластися на долю. Я попередив її, що ви не та людина, щоби підкоритися будь яким умовам, окрім власних та, що ви не зробите жодного кроку до того, щоби заснувати організацію, якою би величною та шляхетною вона не була, якщо спочатку вам не нададуть докази, які ми даємо лише тим, хто протягом багаторічних випробувань виявився цілком гідним довіри. Вона була проти цієї точки зору та запевняла, що якщо я надам вам один беззаперечний доказ окультних сил, ви будете задоволені, а от містер Сіннетт не буде. Наразі коли ви обидва маєте такі докази, які ми маємо результати? У той час, коли містер Сіннетт переконаний, та ніколи у цьому не

матиме сумнівів, ви дозволили своєму розуму поступово набрати потворних сумнівів та найбільш образливих підозр. Якщо ви будете таким люб'язним, що припам'ятаєте мою коротеньку записку з Джелума, ви зрозумієте, що я мав на увазі, коли казав, що ви знайдете свій розум отруєним. Ви мене того часу неправильно зрозуміли, як і завжди, бо я у записці не мав не увазі листа полковника Олькота у «Бомбейській Газеті», а ваш власний стан розуму. Чи був він правий? Ви не лише сумніваєтеся щодо «феномену з брошкою», ви категорично відмовляєтесь вірити у нього. Ви сказали мадам Б. що вона можливо, є однією з тих, які вважають, що гарна мета виправдовує погані засоби, та замість того, щоби вилити на неї все те презирство, яке схожі дії повинні викликати в людині з такими високими принципами, як ваші, ви запевняєте її у вашій непохитній дружбі. Навіть ваш лист до мене сповнений тим самим духом підозр та те, чого ви не вибачили би самі собі – злочин неправди, ви намагаєтесь запевнити себе, що ви вибачили би це іншій людині. Мій дорогий сер, це дивні протиріччя! Після того, як ви виказали мені вашу благу прихильність рядом безцінних навчальних міркувань, порад та проявів дійсно шляхетних почуттів, ви можливо дозволите мені у свою чергу надати вам на цю тему ідеї покірного апостола Істини, невідомого індуса. Якщо людина є творіння, народжене з вільною волею та володіє розумом, звідки у неї виникає уявлення про добро та зло, то вона сама по собі не є морально досконалою. Уявлення про мораль взагалі поперду всього пов'язане з метою та мотивами, вже лише після з засобами та методами дії. Звідси маємо, що якщо ми не називаємо та ніколи не назвемо моральною людину, яка, дотримуючись правила відомого діяча релігії (Лойола), застосовує негарні порівняння у ім'я шляхетної мети, то тим менше в наших оцінках матиме право зватися моральною така людина, яка застосовує шляхетні на вигляд засоби задля досягнення злої та ганебної мети? Та у відповідності до вашої логіки, коли ви зізнаєтеся у цих підозрах, мадам Б. мусить бути розміщена у першій категорії, а я - у другій, бо якщо ви виправдовуєте у деякій мірі її за відсутності доказів, то по відношенню до мене у вас немає таких застережень, тому ви однозначно звинувачуєте мене у створенні системи обману. Аргумент, наданий у моєму листі щодо «самокерованості», ви кваліфікуєте як «занадто низькі спонуки»; до цього ви додаєте наступне рішуче звинувачення: «Ви не маєте потреби у цій Філії (Англо-Індійській) для роботи… Вам вона потрібна лише як приманка для вашої місцевої братії. Ви знаєте, що вона буде несправжньою, та матиме вигляд справжньої» тощо. Це пряме рішуче звинувачення. На мене вказано, як на винного у переслідуванні потворної мети засобами низьких, заслуговуючіх догани методів, тобто у шахрайстві.

Чи не приходило вам до голови під час складання цього звинувачення, що тому, що майбутня організація мала на увазі дещо більше, величне, шляхетне та важливе, ніж лише задоволення побажань однієї єдиної людини, хоча і поважної, а конкретно, на випадок успіху, сприяти добробуту цілої завойованої нації, то можливо, що вашій особистій пихатості здається «низькою спонукою», на кінець є не що інше, ніж напружені пошуки засобів, які могли би стати порятунком для цілої країни, позбавленої довіри та завжди підозрюваної, засобів, які перетворюють завойовника у захисника! Ви пишаєтеся тим, що ви «патріот», а я ні, бо навчаючись любити країну, людина більше навчається любити людство. Недолік того, що ви звете «низькими спонуками», у 1857 році був причиною того, що мої співвітчизники були знищені гарматами ваших співвітчизників. То чому мені не уявити для себе, що справжній філантроп вважав би потягом до кращого порозуміння поміж урядом та народом Індії доволі похвальним, а не низьким? Ви кажете: «Все, що би я не зробив за для знання філософії на якій воно засноване, якщо воно не корисно людству, не зробило-би мене більш корисним своєму поколінню» тощо. Та коли вам надають засоби, щоби творити таке добро, ви відвертаетесь та з неповагою глузуєте з нас «приманками» та «підробками»! Протиріччя у вашому листі дійсно

вражаючи. А тому ви дійсно у серцях смієтесь над думкою про «нагороду» та «схвалення» з боку інших. «Нагорода яку я очікую - ви кажете - це мати своє власне схвалення», самосхвалення яке так мало хвилює позитивний вирок кращої частини суспільства, у якому благочинність та подвиги існують як високі ідеали, найбільші збудники у змаганнях за добро, таке самосхвалення майже не відрізняється від пихатого, зарозумілого егоїзму. Це вище за будь яку критику «apers moi – lt deluge!» (після нас хоч потоп!) - каже француз, з його звичайною легковажністю. «До того як був Ієгова, я єсмь!», каже людина – ідеал кожного сучасного думаючого англійця. Відчуваючи задоволення від думки, що я став засобом, який дав вам так багато веселощів, а конкретно тим, що попросив вас зробити ескіз загального плану закладу А.І.Філії, я всеж мушу знову нагадати, що ваш сміх був дочасним тому, що ви вдруге не зрозуміли мене. Якби я попросив вас допомогти виробити схему викладання окультних наук або план «школи магії», то наведений вами приклад про неосвіченого хлопчика, якого просили розробити «важку для розуміння проблему про рух ока у середені другого ока», можливо, був би придатний. Але у нашому випадку ваше порівняння не чинне, та його іронія нікого не чипляє тому, що моє застосування цього предмету має відношення до загального плану та зовнішньої адміністрації плану Товариства, та не мало жодного стосунку до вивчення езотеризму; моє нагадування має відношення до філії Всесвітнього Братства, а не до «школи магії», до того, ствердження першого «є умовою, без якої не можна обійтися», для останнього. Безсумнівно, у таких справах, як ця, тобто організації А.І.Філії, яка мусить формуватися з англійців та призначена бути зв'язком між британцями та тубільцями (за умови, що ті хто бажають отримати частку таємного знання, яке є спадком дітей цієї країни, мусять бути здатними милувати цих тубільців, хоча би у деяких привілеях, у яких їм відмовлено), ви англійці більше компетентні у складанні загальних планів, ніж ми. Ви знаєте, які умови вам прийнятні, а які не прийнятні. Ми можемо цього не знати. Я у вас просив ескіз плану, а ви уявили, що я потребую вашої співучасті у викладанні духовних наук! Невдале непорозуміння, та все ж містер Сіннетт, здається, зрозумів моє бажання з першого погляду.

Знову ви виглядаєте не знайомим з індуським розумом, коли кажете: «З десяти тисяч розумів тубільців, жоден не здатен до сприйняття та засвоєння трансцентдентної істини на такому рівнії, як мій». Всеж, ви можливо маєте сенс, коли думаєте, що «між англійських вчених, навіть не буде половини дюжини тих, чий розум здатен до сприйняття цих елементарних принципів (окультного знання), ніж мій» (ваш); та ви помиляєтеся щодо тубільців. Індуський розум особливо відрізняється здатністю до швидкого та ясного сприйняття найбільш трансцендентальної, найбільш глибокої метафізичної істини. Деякі з більш неосвічених індусів з першого погляду второпають те, що дуже часто висклизає від кращого західного метафізика. Ви, можливо, та безсумніву, стоєте вище за нас у галузях фізичного знання, але що до духовних наук, ми були, є та будемо вашими вчителями.

Але дозвольте мені запитати вас, що можу я, наполовину цивілізований тубілець, думати про милосердя, скромність та люб'язність людини, що належить до вищої раси – людини, яку я знаю, як великодушну, справедливу та чутливу у більшості випадків її життя, коли вона не приховуючи презирства каже: «Якщо вам потрібні сліпі, що кидаються вперед люди, не думаючи про кінцевий результат (я ніколи цього не казав), тримайтеся ваших Олькотів, але якщо вам потрібні люди вищого класу, чиї мізки мусять ефективно працювати для вашої справи, пам'ятайте …» тощо. Мій дорогий сер, нам не потрібні сліпі люди; так саме ми не збираємося кидати вірних друзів, які здатні скоріше виглядати дурнями, ніж відкрити те, що вони знають, коли дали урочисту клятву ніколи не відкривати, якщо на те не буде дозволу, навіть за для притягнення людей найвищого класу; також ми не дуже

стурбовані що до цього, за виключенням випадків цілковитої добровільності. Нам потрібні вірні та безкорисливі, безстрашні довірливі душі, та ми легко залишаємо людей «вищого класу» та більш високі інтелекти - нехай самі шукають шлях до Світла. Такі лише дивитимуться на нас, як на підлеглих.

Вірю, ці декілька цитат з вашого листа та відверті, викликані ними відповіді є достатніми, щоби показати, як далеко ми від будь чого схожого. Ви виявляєте лютий войовничій дух та бажання (вибачте мене) битися з тінями, викликаними вашою власною уявою. Я мав честь отримати від вас три довгих листа, до того як ледве встиг в загальних рисах відповісти на вашого першого листа. Я ніколи категорично не відмовлявся виконувати ваші бажання; до цього часу я завжди відповідав на ваші запитання. Як ви можете знати, що майбутне вам наврочило, якби ви зачекали лише один тиждень? Ви запрошуєте мене на нараду, як я бачу для того, щоби вказати мені на недоліки, слабкі місця нашого образу дій та причини нашого удаваного провалу у відвернені людства від шляхів зла. У своєму листі ви без погляду на будь що демоструєте, що ви є початком, серединою та кінцем закону для себе. Навіщо у такому випадку вам турбувати себе листами до мене? Навіть те, що ви називаєте «Парфянською стрілою» (стріла випущена назад тікаючим вершником), ніколи не призначалася у якості такої. Зовсім не я, який не у стані досягти абсолютного добра, почну зменшувати та недооцінювати відносне добро. Ваші «пташки» безсумнівів, коли ви так впевнені, зробили чимало добра на своєму шляху, і мені зрозуміло не снилося будь кого ображати зауваженням, що людська раса та її добробут є менш шляхетним предметом вивчення та не менш бажаним ніж орнітологія. Але я не зовсім впевнений, що ваше останнє зауваження про те, що ми не є невразливими, були вільними від того духу, що надихав відступаючих парфян. Якби там не було, ми задоволені життям, яким ми живемо, невідомі та не зачеплені цівілізацією, яка заснована виключно на інтелекті. Так саме ми зовсім не турбуємося про відродження наших стародавніх мистецтв та високої цивілізації, бо вони мають повернутися у свій час та у більш якісному стані, як свого часу у минулому явилися плезіозаври та мегатерії. Ми маємо слабину, вірити у постійне повернення циклів та маємо надію прискорити воскресіння того, що минуло. Цьому ми не можемо завадити, навіть як би забажали. «Нова цивілізація» буде дитиною старої і нам залишається лише не заважати старому закону діяти, щоби примусити наших померлих вийти з могил; всеж ми, безсумніву заклопотані щоби прискорити цю бажану подію. Не бійтеся, хоча ми «забобонно чипляємося за залишки минулого», наше знання не зникне з поля зору людства. Воно – «дар богів» до того найкоштовніша з усіх реліквій. Утримувачи Сокровенного Світла не для того йшли крізь віки, щоби бути зруйнованими скелями сучасного скептицизму. Нащі керманичі, моряки з доволі великим досвідом, щоби у вас виник привід для побоювань. Ми завжди знайдемо добровольців для заміщення втомлених вартових, та яким-би поганим не був наш світ у його сучасному стані перехідного періоду, всеж він здатен час від часу надавати нам декількох людей. Ви «не пропонуєте подальшого руху у цій справі», якщо ми «не надамо сигналів до подальшого»? Мій дорогий сер, ми виконали наш борг; ми відповіли на ваше звернення та наразі пропонуємо не робити подальших кроків. Ми, трошки знаємо етику Канта, аналізували її доволі уважно, та прийшли до висновку, що погляди навіть такого великого вченого на ту форму боргу, яка визначає метод добродійного вчинка – не дивлячись на його однобоке ствердження про протилежне – не відповідає повному визначенню неупередженого абсолютного принципу моральності, як це розуміємо ми. І ця Кантова нота звучить протягом всього вашого листа. Ви так любите людство - кажете ви - що відмовитеся від самого «Знання», якщо ваші сучасники не зможуть їм скористатися. Та всеж це філантропічне почуття, здається навіть не викликає у вас милосердя до тих, кого ви бачите нижчими за розумовими можливостями. Чому? Тому, що

філантропія, якою вихваляються західні мислителі, не має характеру універсальності, тобто вона ніколи не була започаткована на основі морального універсального принципу, ніколи не підіймалася вище урочистих декларацій; посеред протестантських проповідників, вона є лише випадковим явищем, а не визнаним законом. Навіть самий поверховий аналіз доведе, що не більше ніж будь який інший імпиричний феномен в людській природі, філантропія не може бути визнана за абсолютний стандарт моральної активності, тобто не може бути сприйнятою, як виконуюча ефективну дію. За своєю імпирічною природою, така філантропія схожа до любові, та має характер випадковості та виключності та, як така має егоїстичні спонуки та наміри, і вона безсумніву нездатна зігріти своїми благодатними променями все людство. Я вважаю, що саме тут прихований секрет духовного банкрутства та несвідомого егоїзму нашого часу. Та і ви, у інших відношеннях хороша та мудра людина, несвідомо для самого себе є типом цього духу, тому нездатні зрозуміти наші ідеї про суспільство, як Всесвітне Братство. Тому ви і відвертаєте від нього своє обличчя.

Ваше сумління - кажете ви – збурюється проти того, щоби бути «підставною лялькою для двох або більше десятків смикаючих за мотузку». Що ви про нас знаєте, коли ви не бачите нас? Що ви знаєте про наші цілі, про нас, про кого ви не маєте можливості судити? Ви вимагаєте дивних доказів. Чи дійсно ви вважаєте, що ви «впізнали би» нас або хоча би трохи усвідомили наші «наміри та цілі», як би побачили мене особисто? Боюся, що без схожого досвіду у минулому, навіть ваші природні здатності спостереження, якими-би гострими вони не були, мусять бути визнані більш ніж безкорисними. Так, мій дорогий сер, навіть наші Невидимі посередники та помічники можуть виявитися не по силам самому проникливому політичному резиденту; і жоден ще не вистежений або розпізнаний; а їх месмеричні сили не найвищого ґатунку. Які підозри ви би не мали щодо феномену з «брошкою», у цій справі є одна важлива риса, на яку ваша спостережливість вам вказала - що це можливо пояснити виключно припущенням, що якась більш могутня воля примусила місіс Х'юм думати саме про цей предмет, а не про інший. Та якщо вже мадам Б. хворобливій жінці, приписують такі сили, то як ви можете бути впевнені, що ви самі не будете примушені більш могутньою та тренованою волею, у десятки разів сильнішою ніж її? Я міг би прийти до вас завтра, влаштуватися у вашому будинку, як запрошений, та цілком володіти вашим розумом та тілом протягом 24 годин, при тому ви не на мить цього не відчули би. Я можу бути хорошою людиною, але я також міг би бути, звідки вам знати, злим, складаючім заколоти та маючим глибоку ненависть до вашої білої раси, яка щоденно принижує моїх співвітчизників, та помститися вам, одному з кращіх представників цієї раси. Якщо застосувати сили лише екзотеричного месмеризму, то цієї сили, якою можуть володіти з однаковими можливостями як добрі, так і злі люди, навіть у цьому випадку, навряд чи ви уникли пасток для вас, якщо людина, яку ви запросили, виявилася би гарним месмерізатором, бо ви є надзвичайно податливим у цьому відношенні суб'єктом з фізичної точки зору. «Але моє сумління, моя інтуїція!» - ви можете заперечити. У такому випадку як зі мною – допомога мала. У той час ваша інтуїція примусила би вас відчувати все, за виключенням того, що у дійсності є; а що стосується вашого сумління, хіба ви вважаєте його кантівське визначення правильним? Ви можливо, вірите так саме як і він, що за будь яких обставин, навіть за цілковитої відсутності релігійних уявлень, навіть при жорсткому визначенні понятть, що добре та погано, людина завжди має точне керівництво у своєму власному внутрішньому моральному усвідомленні – сумління? Величезна помилка! При всьому величезному значенні цього морального фактора, він має один радикальний недолік. Сумління, як вже було сказано, можна рівняти з тим демоном, до чиїх наказів так уважно прислухався Сократ та яким він так швидко підкорявся. Схоже до цього демону, сумління може випадково сказати нам, що

ми не мусимо робити. Та воно ніколи не спрямує нас до того, що нам потрібно було-би робити, а також не надає нам конкретної мети нашої діяльності. І нічого не може бути так легко приспано та навіть паралізовано, як сумління, якщо за справу візьметься тренована, більш сильна воля, ніж у власника сумління. Ваше сумління ніколи не скаже вам, чи є месмерізатор дійсним адептом або досить спритним шахраєм, коли він пройшов через ваш поріг та заволодів вашою аурою. Ви кажете про утримання від всього, за виключенням безвинного заняття, схожого до колекціонування пташок, щоби не утворити іншого чудовиська – Франкінштейна… Як воля, так і уява створюють. Підозра є найбільшим могутнім агентом уявлення… Стережіться! Ви вже зачали у собі зародок майбутнього потворного чудовиська, замість втілення ваших чистих та найвищих ідеалів, ви можете одного дня викликати привид, який закриє всі шляхи до Світла. Залишить вас у ще більшому мороку, ніж ви були до того. Та не дасть він вам спокою до кінця ваших днів.

Знову сподіваюся, що моя прямота не буде для вас образливою, я залишаюся, дорогий сер, як завжди ваш покірний слуга

Кут Хумі Лал Сінг.

ЛИСТ 19 К.Х. – Сіннетту. Отриманий у Сімлі восени 1881р.

Я передбачав, що наразі відбувається. У своєму листі з Бомбею я радив вам бути обережним до того, щоби повідомити С.М про (+) та про його власний медіумізм. Я радив розповісти йому лише саму суть сказаного мною. Коли я спостерігав вас у Аллахабаді, я побачив, що ви для нього готуєте завеликі уривки з мого листа, я знову передбачав небезпеку, але не втрутився з деяких причин. Одна є та, що вірю, прийде час, коли необхідність забезпечити соціальні та моральні засади примусить, щоби хтось з Теософського Товариства сказав би правду, навіть у випадку обвала Гімалаїв на нього. Та все ж, викриття гіркої істини мусить проводитися з найвищою обережністю та порозумінням; я бачу що, замість придбання друзів та соратників з табору фелістимлян по той, чи по цей бік океану, багато хто з вас та ви самі створюєте лише ворогів тим, що занадто багатого значення надаєте мені та моїм особистим поглядам. На тому боці роздратування велике, і ви незабаром побачите його спалахи у журналі «Світло» та інших місцях; і ви скоро втратите С.М. Завеликі уривки зробили свою справу, бо вони були занадто великими. Жодна сила, ні людська ні надлюдська не здатна відкрити очі С.М. Безкорисно було відкривати їх силою. На цьому боку, ще гірше. Добрі люди у Сімлі не схильні до метафор, та алегорії не більше пристануть до їх шкіри, ніж вода до пір'я гусака. До того нікому не подобається коли кажуть, що від нього «смердить», і жарт з одного зауваження, повний глибокого психологічного значення, зробив невиправну шкоду там, де якби цього не було, Теософське Товариство могло би придбати більш ніж одного наверненого… Я мушу ще раз повернутися до листа.

Головною причиною для скарги на мене є факт, що моє повідомлення має у собі:

а) деякий виклик до С.М. довести, що (+) є «дух»;

б) я серйозно звинувачений вашим другом у намаганні зробити з (+) ошуканця.

Наразі я можу пояснити, але не вибачатися. Я дійсно мав на увазі і те і інше, але я мав на увазі вас, тобто того, хто просив мене надати цю інформацію, та у жодному випадку не його. Він не довів

своєї правоти, чого я і не очикував від нього тому, що його ствердження цілком засноване на його власній голослівній заяві, залежній від його непохитної вірі у особисті враження. З іншого боку, я легко міг би довести, що (+) зовсім не є невтіленим духом, якби я не мав причини не робити цього на цей час. У моєму листі я дуже уважно стежив за словами, щоби дати вам достатньо поглянути на істину, та у той самий час, дав зрозуміти, що не маю права оприлюднювати «секрети одного Брата». Але, мій добрий друже, я жодним словом не натякав на те, хто він та що таке він. Можливо, я порадив-би вам мати судження про (+) за деякими писаннями, що йому приписують, бо більш щасливі ніж Іов, наші «вороги» ще пишуть «книги». Вони дуже полюбляють диктувати «піднесені» проповіді і тут їх можна спіймати у пастку власного красномовства. Та хто з більш думаючих спіритуалістів, які читали повну збірку творів, приписаних (+), матиме сміливість стверджувати, що за виключенням декількох доволі гарних сторінок, останнє не вище того, що С.М. сам міг би написати, та набагато краще? Будьте впевнені, що жоден розумний та правдивий медіум не потребує духу від невтіленного «Духа». Істина встоїть навіть без «натхнення» від Богів або Духів або, ще краще, встоїть без покори їм всім. «Ангели» у кращому випадку, шепочуть неправду та збільшують запас забобонів.

Мені, дещо назручно, що я мушу утриматися від того, щоби зробити приємне К.К.Мессі. Я не скористуюся його «повноваженнями» та не виконаю його бажання, але я рішуче відмовляюся «розповісти його секрет» тому, що цей секрет стоїть на його шляху до адепства та не має жодного відношення до його характеру. Ця інформація призначається лише для вас у відповідь на ваше дивне запитання, чи є будь які перешкоди до моїх відносин з ним та до мого водійства, що спрямує його до Світла, та ця інформація у жодному випадку не призначається для його вух. У нього можуть бути одна, дві сторінки з історії його життя, які він бажав би забути, але його вірний та порядний інстинкт додає йому переваг та становить вище багатьох людей, які залишаються чистими та добродійними лише тому, що ніколи не знали, що таке спокуса. У майбутньому, мій дорогий друже, нам доведеться обмежити себе виключно філософією та уникати сімейних пліток. Мати справу з скелетами у сімейних сховищах інколи набагато небезпечніше, ніж навіть з брудними тюрбанами, мій уславлений та дорогий друже. І не дозволяйте вашому занадто чуттєвому серцю турбуватися або вашій уяві повести вас до припущення, що будь яке з моїх слів було вам на докір. Ми, на половину дикі азіати, судимо про людину за її спонуками, а ваші були гарні та відверті. Але ви мусите пам’ятати, що ваша школа важка, та ви маєте справу з світом, надзвичайно відмінним від вашого. Особливо ви мусите пам’ятати те, що найменша причина, хоча би випадково створена та за будь яким мотивом, не може бути знищена, і течія її наслідків не може бути зупинена навіть мільйоном богів, демонів та людей разом. Потому вам не потрібно вважати мене занадто вимогливим, коли кажу, що ви більше або менше неблагорозумні та навіть необережні; останнє слово припустиме доки що до одного з членів. Відповідно, ви, можливо зрозумієте помилки Х. що стиль Олькота більше легкого аспекту, ніж здається на перший погляд, якщо навівть англійці, значно розумніші та досвідченіші у світських справах, також помиляються. Бо ви робили помолки індивідуально та колективно, як це буде встановлено у найближчому майбутньому, та робота по справах та успіх Товариства виявляться більш важкими тому, що ніхто з вас не бажатиме визнавати власних помилок. Так саме у вас немає такої здатності як у нього, сприймати та виконувати поради, не зважаючи на те, що ці поради кожен раз засновані на передбаченні подій, навіть у випадках коли попереджено у виразах, не завжди відповідних «належній висоті» Адепта, яким він мусить бути у вашій уяві..

Ви можете розповісти Мессі, що я наразі про нього розповідав, та вказати на причини. Ви можете, та я вам не раджу, прочитати цього листа містеру Х'юму. Але я наполягаю на обережності з вашого боку більше ніж будь коли. Не дивлячись на чистоту ваших намірів, Коган може звернути увагу не результати, а вони погрожують стати занадто невдалими, щоби їх не побачити. Потрібно постійно тиснути на членів Південно-Східного Товариства, щоби вони притримували свого язика та ентузіазм. Та всеж, суспільна думка виявляє все більшу зацікавленість по відношенню до вашого Товариства, і можливо, вам скоро доведеться виявити вашу позицію ясніше. Дуже скоро мені доведеться залишити вас самого з собою протягом трьох місяців. Почнеться це у жовтні або у січні, залежить від імпульсу, даного Товариству у його розвитку.

Я відчував би себе особисто зобов'язаним вам, якби ви погодилися подивитися поему, написану Падшахом та викласти про неї свою думку. Я вважаю, що вона занадто довга для теософського журналу та її літературні якості не зовсім виправдовують претензії авторів. Та всеж, я надаю більшої уваги вашій компетентній думці. Я потурбуюся, щоби журнал у цьому році мав більший успіх ніж до цього часу. Порада провести «Великого інквізітора» - моя, бо його автор, над яким вже нависла рука смерті коли він його писав, надав найправдивіший та найсильніший опис Ордена Єзуїтів, ніж будь хто до нього. У цьму творі викладений великий урок для багатьох, та навіть ви могли-би мати користь від нього. Мій дорогий друже, ви не мусите відчувати подив, якщо я вам скажу, що відчуваю сум та втому від моєї перспективи. Боюся, що у вас не вистачить терпіння дочекатися того дня, коли буде дозволено мені задовольнити вас. Сторіччя тому в Індії складалися відомі правила, за якими потрібно було будувати своє життя. Правила ці наразі стали законом. Наші попередники мусили досліджувати все самі, їм були дані лише основи. Ми радимо закласти такі основи для вас, але ви не погоджуєтеся прийняти будь що менше, ніж цілком завершений будинок, щоби стати його власником. Не звинувачуйте мене у байдужості або неповазі, якщо декий час не отримаєте від мене відповіді. Дуже часто мені немає що вам відповісти, бо ви питаете про те, на що я не маю права відповідати. На цьому я маю закінчити тому, що мій час обмежений та у мене є інша робота.

Алкогольна атмосфера у вашому домі жахлива.

Відверто Ваш К.Х.

ЛИСТ 20 К.Х. – Х'юму. Конфідеційне повідомлення К.Х. про Стару Леді. Отримане у Сімлі восени 1881р.

Я з болем визнаю той факт, що звичайна непослідовність її стверджень, особливо коли вона схвильована, та дивне поводження, на вашу думку, роблять її доволі небажаною «листоношею» наших повідомлень. Потому, люб'язні Брати, ви можливо поглянете на неї трошки іншоми очима, якщо знатимете істину, якщо вам скажуть, що цей неврівноважений розум, її речі та дії, що здаються недотепними, її нервове збудження, швидше кажучі – все, що вважається порушенням спокою тверезо думаючих людей, чиї уявлення про стриманість та манери шоковані дивними спалахами її темпераменту, що вам так неприємно, якщо вам скажуть, що вона у цьому не винна. Не дивлячись на те, що ще не прийшов час цілком викрити цю таємницю, що ви ще не готові до розуміння великої таємниці, навіть коли вам її розкажуть – всеж як наслідок вчиненої по відношенню до неї великої несправедливості та образи, я уповноважений дозволити вам заглянути по ту сторону завіси. Цей її

стан пов'язаний з її окультним тренуванням у Тибеті та викликаний тим, що вона на одинці надіслана у світ, щоби поступово готувати шлях іншим. Після майже сторічних безплідних пошуків Наші Глави вимушені були виконати єдину можливість відправки європейки на європейський грунт, щоби створити зв'язок між їх країною та нашою. Ви розумієте? Звісно, ні. У такому випадку, будь ласка припам'ятайте те, що вона намагалася пояснити та, що ви доволі задовільно від неї сприйняли, а саме факт сімох принципів досконалої людської істоти. Жоден чоловік або жінка, якщо вони не є посвяченими «п'ятого кола», не можуть залишити область Бод-Ласа та повернутися у світ цілком всі, якщо можна так сказати. Найменше, одному з їх сателітів доведеться залишитися за двох причин: перша, щоби створити необхідний зв'язок, провід передач; друга, як найкращу гарантію, що деякі речі ніколи не будуть оприлюднені. Вона не є виключенням з правила; ви бачили інший приклад людини з великим інтелектом, та наразі його вважають занадто ексцентричним. Поведінка та статут останніх шістьох залежать від уроджених якостей, психо-фізіологічних особливостей особи, особливо від спадкових ідіосинкразій, які сучасна наука іменує «атавізмами». Відповідно до моїх побажань, мій брат М. зробив вам через неї запрошення, якщо ви пам'ятаєте. Вам потрібно було лише прийняти це запрошення, та у будь який час за вашим бажанням, ви могли-би на час або більше мати можливість для бесіди, замість того, щоби мати справу з психологічним калікою. Вчора це була його помилка. Йому не слід було посилати її до містера Сіннетта у такому стані, у якому вона була. Та вважати її відповідальною за її чисто фізіологічне збудження та дати можливість бачити ваші зневажливі посмішки було би явно гріховно. Вибачте мене, поважні брати та пани, за мою відверту промову. Я роблю лише так, як ви самі мене просили у своєму листі. Я потурбувався, щоби встановити «дух та значення» того, що було сказано та зроблено у кімнаті містера Сіннетта. Та хоча я не маю права «засуджувати» вас тому, що ви не знали дійсного стану речей, всеж я не можу вчинити по іншому, ніж висказати незадоволення всьому тому, що, яким би відшліфованим воно не було зовні, є жорстокістю, навіть за звичайних обставин.

ЛИСТ 21 К.Х. – Сіннетту. Отриманий у жовтні 1881р.(?)

Мій дорогий друже!

Вашу записку отримав. Те про що ви в ній пишите вказує, що ви відчуваєте деякі побоювання з приводу того, що зауваження Х'юма можуть мене образити. Не хвилюйтеся будь ласка, я ніколи не ображуся. Не зміст його зауважень мене засмучує, а впертість з якою він запроваджує свою лінію аргументації, яка я знаю матиме згубні наслідки. Ця argumentum ad hominum, подовжена та знову створена с того місця, де ми її залишили у минулому році, була майже не здатна на те, щоби відхилити Когана від його принципів, або примусити його на бажані поступки. Я побоювався наслідків, і мої побоювання мали грунт, запевняю вас. Будь ласка запевніть містера Х'юма у моїй особистій до нього симпатії та повазі та передайте мій дружній привіт. Але я протягом наступних трьох місяців не буду мати задоволення «підхопити» будь що з його листів або відповісти на них. Тому що нічого з первісної програми Товариства ще не виконано, і я не маю надії, що буде виконано у найближчому майбутньому, мені доведеться відмовитися від запланованої подорожі до Бутану, і моє місце буде за Братом М. Ми вже дожили до кінця вересня, та нічого не може бути зробленим до 1 жовтня, що виправдало би мою наполегливість та бажання поїхати туди. Мої голови особливо бажають, щоби я був присутнім на новорічних святах у лютому наступного року, і щоби бути готовим до цього, я мушу

скористатися цими трьома місяцями. З цієї причини я прощаюся з вами, мій милий друже, та палко вдячний вам за все, що ви для мене зробили або намагалися зробити. Я сподіваюся, що у січні наступного року буду здатний дати вам знати про себе, та, якщо не виникнуть нові перешкоди для Товариства з «вашого берегу», ви знайдете мене у такомо самому стані та настрою, у якому я розлучаюся з вами обома. Чи зможу я навернути мого любого, але доволі наполегливого Брата М. до моєї течії думок, наразі не можу сказати. Я намагався та ще спробую, але дійсно боюся, що містер Х'юм та він ніколи не зійдуться у поглядах. Він сказав, що відповість на вашого листа та прохання через будь яку третю особу, не через мадам Б. До цього часу вона знає достатньо для забезпечення містера Х'юма десятком лекцій, щоби після прочитаного він зміг змінити деякі негативні думки про неї. М. мені, таки обіцяв трошки освіжити її заслаблу пам'ять та оживити все, чому вона у нього вчилася, до бажаного стану. Якщо це не буде схвалено містером Х'юмом, я можу лише відверто співчувати, це краще, що я можу придумати.

Залишаю моєму «Позбавленому Спадку» наказ спостерігати за всім, за можливістю його слабких сил. Та наразі я мушу закінчити. У мене лише декілька годин щоби приготуватися до тривалої, дуже тривалої подорожі. Сподіваюся, що ми розлучаємося добрими друзями, як завжди та що можемо бути ще кращими. Дозвольте мені «астрально» потиснути вашу руку та ще раз запевнити вас у моїх добрих почуттях.

Як завжди ваш К.Х.

ЛИСТ 22 М. – Сіннетту. Отриманий у Сімлі у 1881р.

Вашого листа отримав. Мені здається, що вам було би спробувати та поміркувати, чи не можете ви викладати ваші думки менш полемічно та менш сухо, ніж він. Я починаю думати, що у вас можливо є дещо, коли ви здатні так цінувати мого улюбленого друга та брата. Я потурбувався про листа брамінського хлопчика та вилучив образливе висловлювання. Ви можете зараз показати його Маха-сахібу, йому хто такий пихатий у своєму bakbak смиренні та такий смирений у власній пихатості. Що стосується феноменів, то ви не отримаєте жодного, я написав через Олькота. Благословенний той, хто знає нашого К.Х. та благословенний той, хто його цінує. У один чудовий день ви зрозумієте, що я думаю. Що стосується нашого А.О.Х. то я знаю його краще, ніж ви будь коли знатимете.

М.

ЛИСТ 23 М. – Сіннетту. Отриманий у Сімлі у 1881р.

Мій дорогий молодий друже, нажаль, наші думки відносно ваших двох останніх пунктів відрізняються. Якщо він здатен витримати один вислів докору, то витримає на багато більше того; що ви бажаєте щоби я змінив. Ou tout ou rien, - як мій, зфранцужений К.Х. навчив мене сказати. Я вважаю пропозиція №1 гарна та доволі прийнятна. Сподіваюся, що колись ви не відмовите мені в уроках англійської мови. Я наказав «Бенджаміну» наклеяти папірець на ту сторінку та підробити мій почерк, доки я палив свою люльку, лежачі на спині. Не маючи права бути з К.Х. я відчуваю себе одинаком без мого хлопчика. З надією, що ви вибачите мені мого листа та мою відмову, впевнений,

що ви не боїтеся сказати правду, якщо це потребує, навіть сину «члена Парламента». Занадто багато очей спостерігають за вами, щоби ви дозволили собі помилятися наразі.

М.

ЛИСТ 24 М. - Сіннетту.

Містер Сіннетт ви отримаєте довгого листа, відправленого поштою у неділю з Бомбею, від юнака браміна. Кут Хумі відвідав його (бо він його учень) до того як підти у «Тонг-па-нги» - стан, у якому він наразі є, та залишив у нього деякі накази. Юнак у цьому наказі дещо трохи наплутав, тому будьте обережні, до того як відправити його до містера Х'юма, щоби останній знову не витлумачив викривлено дійсне значення слів мого Брата. Я більше не терпітиму жодних дурниць або недобрих почуттів по відношенню до нього, та одразу піду. Ми робимо все, що можемо.

М.

ЛИСТ 25 М. - Сіннетту.

Дуже люб'язному Сіннетту-сахібу – величезне дякую та селямі за тютюнову машинку. Наш офранцужений та обіноземлений пандит каже мені, що цю коротеньку річ потрібно охолоджувати – що би він не мав на увазі за цим - я так і робитиму. Трубка коротенька, а мій ніс довгий, таким чином, я надуюся, ми підійдемо один до другого. Дякую, велике дякую.

Становище значно серйозніше, ніж ви можете уявити, і ми будемо потребувати ваших кращих сил та рук, щоби відвернути нещастя. Але якщо ваш Коган бажатиме та ви допомагатимете, ми так чи ні, а виберемося. Існують хмари, що вище вашого обрію і К.Х. правий, буря загрожує. Якби ви поїхали до Бомбея на Роковини, К.Х. та я були би вам надзвичайно зобов'язані, але ви краще знаєте. Ці збори будуть або тріумфом Товариства або його загибеллю та безоднею. Ви не праві що до Сахіба-Пелінга, у якості друга, він такий самий небезпечний, як і ворог – дуже, дуже паганий у якості будь кого - я його добре знаю. Як би там не було, ви Сіннетт-сахіб, замирили мене з багатьма, ви правдиві, правдивим буду і я.

Завжди ваш М.

ЛИСТ 26 М. – Сіннетту.

На вашого листа мені доведеться відповісти вам достатньо довгим листом. Насамперед я мушу сказати наступне: м-р Х'юм думає та каже про мене у таких виразах, які треба помічати лише так, як це відбивається на стані його думок, з якими він збирається звернутися до мене за філософськими настановами. Його повага мене цікавить так саме мало, як його, моє незадоволення. Але не зважаючи на його зовнішню неприязнь, я цілком визнаю доброту його намірів, його обдарованість, його потенційну корисність. Нам краще знову стати до роботи без подальших розмов, і

доки він бажатиме, він завжди знайде мене готовим йому допомогти, але не лестити або сперечатися.

Він до того не правильно зрозумів дух, у якому і записка і постскриптум були написані, що як би він не примусив мене відчути до нього глибоку вдячність за те, що він робить для мого старого бідного учня, я ніколи би не хвилювався про щось, що нагадувало би вибачення або пояснення, або і про те та інше разом. Та, як би там не було, цей борг вдячності до того священий, що я роблю заради неї те, що міг би відмовити навіть Товариству: я прошу Сахіба ознайомити їх з деякими фактами. Найбільш винахідливі англійські сановники ще не знайомі з нашими індо-тибетськими методами дії. Інформація, що я надаю, можливо стане корисною у наших майбутніх справах. Я буду відвертим та чесним, і містеру Х'юму доведеться вибачити мене. Коли я примушений говорити, я маю казати все, або нічого.

Я не такий першокласний вчений, як мій благословенний Брат. Але вважаю, що знаю ціну словам. І якщо я це знаю, то я не розумію. Я неможу зрозуміти, що у моєму постскриптумі могло визвати іронічне невдоволення містера Х'юма щодо мене. Ми, мешканці індо-тибетських хіжин, ніколи не сперечаємося (це у відповідь на деякі викладені ним думки, щодо цієї теми); суперечки та дискусії ми залишаємо тим, хто не здатний оцінити ситуацію з першого погляду, змушений, до прийняття рішення, аналізувати та зважувати все частками, знову та знову повертаючись до кожної деталі. Кожен раз, коли ми – наразі ті з нас, які є dikhita – здаємося європейцеві «не зовсім переконливими у фактах» може бути викликане наступною особливістю; те, що більшість людей мають за факт, нами визначається лише простим наслідком, запізнілим судженням, не гідним нашої уваги, взагалі нас цікавлять лише первинні факти. Життя, шановний Сахіб, навіть коли воно не обмежене часом, занадто швидке, щоби вантажити наші мізки швидко пролітаючими деталями, які є лише тіні. Коли ми спостерігаємо розвиток бурі, ми фіксуємо наш погляд на причині, що її викликала, та залишаємо хмари забаганкам вітру, який їх формує. Постійно маючи під рукою можливості, щоби усвідомити другорядні деталі (якщо вони абсолютно потрібні), ми цікавимося лише головними фактами. Відповідно, навряд чи ми можемо бути абсолютно неправі, у чому ви нас часто звинувачуєте, бо наші висновки ніколи не робляться з другорядних фактів, а з усієї ситуації загалом. З іншого боку, пересічна людина, навіть з числа більш розумних, надає всю свою увагу зовнішнім показникам та формам, і, не маючи можливості усвідомити сутність речей, цілком здатна до помилкових суджень про всю ситуацію та виявляє свої помилки коли вже занадто пізно. Завдяки складній політиці, дебатам та тому, що ви називаєте, якщо я не помиляюся, світськими розмовами, дискусіям у вітальнях, софістика у цей час стала у Європі (та посед англо-індійців) «логічним тренуванням розумових можливостей», у той час коли у нас вона ніколи не переходила початкової стадії «помилкових суджень», де з хитких, не надійних передумов будуються висновки, за які ви з радістю хапаєтеся; а ми неосвідчені азіати з Тибету, більш звичні стежити за думкою нашого співрозмовника, ніж за словами у які він ці думки вдягає, взагалі мало цікавимося точністю його виразів. Ця передмова здаватиметься вам не зрозумілою та безкорисною. Тому ви цілком можете запитати: «куди він хилить?». Терпіння, будь ласка тому, що мені ще треба дещо сказати, до того як розпочати остаточне пояснення.

Декілька днів тому, перед відправкою від нас Кут Хумі, щодо вас, сказав наступне: «Я відчуваю себе стомленим від цих безкінечних диспутів. Чим більше я намагаюся їм пояснити обставини, що керують нами та мають так багато перешкод, щодо вільного спілкування, тим менше вони розуміють

мене! За самих найкращіх обставин, це листування завжди буде незадовільним, інколи навіть дратуючим, бо нічого іншого за особисті розмови, де можуть бути дискусії та швидке вирішення інтелектуальних проблем, щойно вони виникають, їх не задовольняє. Це схоже наче ми кричимо один одному через непрохідну прірву, до того лише один з нас бачить свого співрозмовника. Дійсно, ніде у фізичній природі не існує такої гірської безодні, так безнадійно нездоланної та перешкоджаючої подорожньому, як ця духовна безодня, що не дає наблизитися мені до них».

Двома днями потому, коли його «відправку» було вирішено, при розлученні він запитав мене: «Чи не простежите ви за моєю роботою? Не потурбуєтеся, щоби вона не зруйнувалася?». Я обіцяв. Чого би я не обіцяв йому у той час! У деякому місці, про яке не слід згадувати при чужих, є безодня з хитким місточком з плетеної трави над нею та бурхливим потоком внизу. Найвідважніший член вашого клубу альпіністів навряд наважиться підти ним, бо він висить як павутиння та здається трухлявим та непрохідним, хоча і не є таким. Той хто зважиться на іспит та зможе – як зміг він, якщо це правильно, що йому дозволено - той прийде до ущелини найвишуканішої краси, у одне з наших місць та до деяких з наших людей; ні про це місце, ні про тих людей, що там є, не знає жоден європейський географ. На відстані кинутого камінця від старовинного храма є стара вежа, у череві якої народжувалися покоління Бодхісатв. Ось де покоїться бездиханне тіло вашого друга, мого брата, світла моєї душі, кому я дав своє слово стежити у його відсутність за його роботою. Чи схоже це, питаю я, що лише за два дні після того як він пішов, я його вірний друг та брат, почав би без причини виявляти неповагу до його друга європейця? Яка була би цьому причина, та як могла виникнути така думка в голові містера Х'юма та навіть у вашій? Тому, що одне або два слова були їм зовсім не правильно зрозумілі та застосовані. І я це доведу.

Хіба ви думаєте, що якби вираз «почав ненавидіти» був-би змінений та читався, як «знову почав відчувати спалахи неприязні та тимчасового роздратування», то лише одне це речення дивним чином змінило би результати? Якби була застосована така фразеологія, містер Х'юм навряд чи знайшов би можливим відкидати факт так енергійно, як це він зробив. Це цілком правильна заява, коли він каже, що такого почуття як ненависть він ніколи не мав. Чи буде він так саме здатний заперечувати проти всього сказаного взагалі, це ми побачимо. Він зізнався у тому факті, що він був «роздратований» та відчував «недовіру», викликану О.П.Б. Це роздратування, він не буде більше заперечувати, тривало декілька днів? Де він знайшов неправильне викладення? Давайте ще раз визнаємо, що було застосоване неправильне слово. Тому, якщо він такий наполегливий у застосуванні слів, такий сповнений бажання, щоби вони цілком відповідали думці, то чому він не застосовує це правило до себе? Що вибачається азіату, який не знає англійської мови, тим більше такому у якого немає звички обирати вирази за вказаними причинами, а так саме тому, що поміж своїх він не може бути помилково зрозумілим, то мусить бути не пробачним високо освіченому, знаючому літературу англійцю. У своєму листі Олькоту він пише: «Він (я) або вана (О.П.Б.), або обидва поміж себе так переплутали та неправильно зрозуміли листа, написаного Сіннеттом та мною, що це призвело нас до отримання послання, цілком непридатного до обставин, що і створює недовіру». Смиренно прошу дозволу запитати, коли я, або вона, або ми разом бачили, читали, та як наслідок, «переплутали та неправильно зрозуміли» листа, про який йде мова? Як вона могла переплутати того, чого вона ніколи не бачила? А не маючи ні схильності ні права дивитися та втручатися у цю справу, що має стосунок лише до Когана та К.Х., як міг я, коли не звертав на нього жодної уваги? Хіба вона сказала вам у той день, про який йдеться, що я відправив її до кімнати містера Сіннетта з повідомленням про лист? Я

був там, шановний сахіб, та можу повторити кожне слово з того, що вона сказала: «що це таке?...що ви зробили або сказали К.Х.? – кричала вона з її звичайною нервозністю містеру Сіннетту, який в кімнаті був один - що М. (назвала мене), міг так розлютитися, та наказав мені готуватися перенести нашу штаб-квартиру на Цейлон?». Це були її перші слова, які вказують, що вона нічого конкретного не знала, їй було сказано ще менше, але вона просто вигадала з того, що я їй сказав. А я їй сказав, що краще готуватися до гіршого, поїхати та оселитися на Цейлоні, ніж робити з себе дурня та тремтіти над кожним листом, наданим для пересилки К.Х., що якщо вона не навчиться краще володіти собою, ніж до цього часу, то я зупиню всю цю справу. Ці слова були сказані не тому, що я мав відношення до вашого або іншого листа, або внаслідок будь якого надісланого листа, а тому що мені довелося побачити ауру (атмосферу), оточуючу нове Еклектичне Товариство та її саму – чорна, насичєна майбутніми інтригами - і я відправив її розповісти містеру Сіннетту, але не містеру Х'юму. Моє зауваження та повідомлення (завдяки поганому настрою та розхитаним нервам) розладнали її до смішного, та відбулася добре відома сцена. Чи не внаслідок привида загибелі теософії, викликаного її неврівноваженими мізками, а наразі її звинувачують разом зі мною, що вона переплутала та неправильно зрозуміла листа, якого вона ніколи не бачила? Чи є у заяві містера Х'юма хоча би одне слово, яке можна назвати правильним, до того термін «правильний» застосований мною у його дійсному значенні по відношенню до всього речення, не лише до окремих слів, нехай про це судять більш вищі розуми, ніж у азійців. Якщо мені дозволено мати сумніви до правильності думки людини, так «значно вище за мене» за освітою, розумом та влучностю сприйняття придатності того або іншого, то чому, примаючи до уваги вище наведене пояснення, мене вважають «абсолютно неправим» за наступні слова: «Я так саме бачу неочікувану неприязнь (скажемо роздратування), що виникла з недовіри (містер Х'юм зізнався у цьому, до того застосував тотожній вираз у власній відповіді Олькоту; будь ласка порівняйте цитати з його листа, надані вищє) у день, коли я надіслав її з повідомленням до кімнати містера Сіннетта», хіба це не правильно? Та далі, вони знають яка вона неврівноважена та запальна, тому ці ворожі почуття по відношенню до неї з його боку були майже жорстокістю. Цілими днями він ледве дивився на неї, не кажучи вже про те, щоби розмовляти з нею, та спричиняв її чутливій натурі велику непотрібну біль! А коли містер Сіннетт йому про це сказав, він заперечував цей факт! Цю останню фразу, перенесену на сьому сторінку разом з багатьма схожими істинами, я вирвав разом з іншими (як це було виявлено, коли запитали Олькота, який скаже, що спочатку там було 12 сторінок, а не 10 та, що під час відправлення цього листа в ньому було набагато більше подробиць, ніж наразі, бо він знає про те, що я зробив та чому зробив. Не бажаючи нагадувати містеру Х'юму давно забуті їм подробиці, не маючи відношення до чергової справи, я відірвав сторінку та останнє відправив у забуття. Його почуття до того часу вже змінилисі, і я задоволений).

Наразі питання мається не у тому, «чи дасть містер Х'юм два пенси» за те, що його почуття приємні мені або ні, а скоріше у тому – чи виправдане фактами те, що він писав Олькоту, тобто що я цілком неправильно зрозумів його дійсні почуття. Я кажу: факти не виправдали його. Як він не може заважати мені бути «невдоволеним», так і я не можу турбуватися про те, щоби він відчув інші почуття замість тих, що він відчуває, а конкретно, що він «не дасть двох пенсів за те, що його почуття мені приємні або ні». Все це дитячи забавки. Той, хто бажає приносити користь Людству та вважає себе придатним читати характери інших людей, мусить перш за все навчитися відчувати самого себе, оцінювати особистий характер за гідністю. А цьому, наважуся сказати, він ніколи не вчився. І йому так саме потрібно вчитися знати, у яких особливих випадках результати можуть, у свою чергу, стати важливими первісними причинами. Якби він ненавидів її найбільш лютою ненавистю, він не міг би

причинити її чуттєвим нервам більш страждань, ніж він причинив їй, доки «все ще любив цю стару милу жінку». Він так чинив з тими, кого більше за все любив, та несвідомо для себе буде так чинити не один раз у майбутньому. Та все ж його перший імпульс завжди буде заперечувати це, бо він зовсім не дає собі звіту про той факт, що надзвичайна доброта його серця у таких випадках засліплюється та паралізується іншим почуттям, яке, якщо йому на нього вказати, він так саме заперечуватиме. Не зважаючи на його епітет «гусак та Дон Кіхот», дотримуючись власної обіцянки, наданої моєму благословеному Братові, я скажу йому про це, подобається йому чи ні, бо наразі коли він відкрито виказав свої почуття, ми мусимо або зрозуміти один одного, або порвати. Це не є «напівзавуальована погроза» як він висловлюється, бо – «що гавкіт собаки, то погроза людини» - вона нічого не значить. Я кажу, що якщо він не розуміє непридатність до нас стандартів, за якими він звик оцінювати мешканців Заходу, його власного суспільства, то було би просто втратою часу для мене та К.Х. вчити його, а для нього вчитися. Ми ніколи не дивимося на дружнє попередження як на «погрозу» та не відчуваємо роздратування коли нам його дають. Він каже, що йому цілком байдуже, «порвуть з ним Брати завтра, чи ні»; тому більше причин до порозуміння. Містер Х'юм пишається тим, що у нього ніколи не було «духа благоговіння» будь до чого, окрім його особистих абстрактних ідеалів. Ми про це знаємо. Так саме не можливо йому мати благоговіння до кого або чого тому, що все благоговіння, на яке він здатен, спрямоване на нього самого. Це є фактом та причиною всіх неприємностей його життя. Якщо його численні офіційні «друзі» та його власна сім'я вважають всьому причиною марнославство, вони помиляються та кажуть дурниці. Він занадто інтелектуальний, щоби бути марнославним, він просто несвідомо для самого себе є втіленням пихи. Він навіть не благоговів би перед своїм Богом, якби цей Бог не був його власним створінням, його особистого виробництва. Ось чому він не здатний миритися з будь якою, з вже встановлених доктрин, не підкоритися будь якій філософії, яка не прийде озброєною як грецька Міневра або Сарасваті, з власних його, її батька, мізків. Це може додати світла на той факт, чому я відмовлявся протягом не тривалого часу від мого вчителювання та давав йому не більше половини проблем, натяків та загадок, щоби він сам їх вирішував. Бо він повірить лише у разі, коли його власна непересічна здатність охоплювати суть речей ясно вкаже йому, що це так мусить бути, коли воно збігається з тим, що він вважає математично вірним. Якщо він звинувачує та, ще так несправедливо, К.Х. до якого від дійсно має прихильність, у почутті образливості, у недостатній повазі до нього, то це тому, що він вибудував уявлення про мого Брата за своїм власним образом. Містер Х'юм звинувачує нас у навчанні його зверху. Якби він знав, що в наших очах чесний чистильщик чобіт рівнозначний чесному королю, а нечесний підмітальник на багато вище за та заслуговує прощення більше, за не морального імператора, він ніколи би не пристав до такого оманливого висновку. Містер Х'юм жаліється, (тисяча пробачень, «сміється» більш правильний термін), що ми бажаємо сісти на нього. Я зважуся самим шановливим чином заявити, що це цілковита переверзія, викривлення. Це містер Х'юм, який (знову несвідомо, лише за звичкою всього життя) намагався виконати неймовірну позу з моїм Братом у кожному листі, якого писав до Кут Хумі. Та коли деякі висловлювання, що визначають неймовірне самосхвалення та самовпевненість, та досягають вершини людської пихи, були помічені та м'яко відкинуті моїм Братом, містер Х'юм того самого часу надав їм іншого сенсу та, звинувативши К.Х, у неправильному їх розумінні, почав про себе звати його зверхнім та «образливим». Хіба я цим звинувачую його у нечесності, несправедливості або ще гірше? Жодним чином ні. Більш чесна, відверта та добра людина ніколи не дихала на Гімалаї. Я знаю такі його вчинки, про які ні його власна сім'я, ні дружина нічого не знають, такі вони шляхетні, добрі та величні, що його власна пиха виявилася до того сліпою, що не змогла їх оцінити цілком і тому, щоби він не зробив або не сказав, не применшить моєї поваги до нього. Але, не зважаючи на все це, я вимушений сказати

йому всю правду. І тому, що цей бік його характеру викликає у мене захоплення, пиха його ніколи не матиме мого схвалення, за яке містер Х'юм, ще раз не дасть двох пенсів, та це дійсно мало що значить. Як найбільш відверта людина в Індії, містер Х'юм не виносить протиріч, і будь та особа Дева або смертний, він не може оцінити або навіть припустити без заперечення ту саму якість відвертості ні у кому окрім себе. Так саме його не можна примусити визнати, що будь хто у світі може будь що знати краще за нього, після того як він склав власне враження про предмет. «Вони не почнуть спільної роботи так, як мені це здається кращим» - він скаржиться на нас у листі до Олькота, і ця фраза дає нам ключа до всього його характеру. Вона дозволяє мені побачити роботу його внутрішніх почуттів. Маючи право, він бачить себе ігнорованим та ображеним внаслідок такої «не шляхетної», «егоїстичної» відмови працювати під його керівництвом, він у глибинах свого серця не може по іншому думати про себе, як про великодушну людину, яка замість обурення з приводу нашої відмови «згодна подовжити роботу так, як їм (нам) бажається». І ця наша неповага до його думки не може бути приємною йому і, таким чином, почуття цієї величезної образи зростає та стає пропорційним розміру нашої «егоїстичності» та «образливості». Звідси його розчарування та відверта біль, бо він не знайшов Ложу та всіх нас на рівні його ідеалу. Він сміявся з того, що я захищаю О.П.Б. та, поступився почуттю його не гідному, та на нещастя забув, що у нього самого наразі такий характер, що виправдовує друзів та ворогів, коли ті називають його «захисником бідних» та схожими іменами, та що його вороги, між іншим, не залишають випадку прикласти до нього такі епітети; та всеж далеко від того, щоби зганьбити це шляхетне почуття, яке завжди спонукало його на захист слабих та пригнічених та виправляти зло спричинене його колегами – як у останньому випадку у муніципалітеті Сімли – це загортає його у одежу незгасаючої слави, виткану з подяки та любові людей, яких він так без страху захищає. Ви обидва під впливом дивного відчуття, що ми можемо або навіть дбаємо про те, що, можливо про нас скажуть. Упорядкуйте ваші думки та пам'ятайте, що перша вимога навіть для звичайного факіра – привчити себе мати однакове ставлення як до моральних ударів, так і до фізичних страждань. Ніщо не може спричинити нам особисте горе або радість. Та те, що я вам зараз кажу, скоріше для того щоби ви зрозуміли нас, ніж себе, останнє набагато важча наука. Що містер Х'юм мав наміри викликані почуттям так саме тимчасовим, як і передчасним та забов'язаним власному зростаючому роздратуванню проти мене, кого він звинувачує у намаганні «сісти на на нього», помститися за допомогою іронічного, відповідно, образливого (на європейський погляд) зауваження на мою адресу – це так точно, як і те, що він не влучив у ціль. Він не знає, точніше забуває про той факт, що нам арійцям не прийнятне почуття глузування, яке спонукає західний розум до глузувань над накращими, найшляхетнішими устремліннями людства; якби я почувався ображеним або залещеним людським ставленням, я би скоріше відчував у цьому дещо лестиве для мене, ніж принизливе. Моя раджапутська кров ніколи не дозволить мені бачити ображену жінку без того, щоби не захистити її, не важливо, чи вона «підлягає галюцинаціям», чи, так звана «уявна» образа ніщо інше, як одна з її фантазій. Містер Х'юм достатньо освітчений у наших традиціях та звичаях, щоби знати про залишки рицарських почуттів до наших жінок у нашій дегенеруючий расі. Тому я кажу, що ці сатиричні епітети не дойдуть та не зачеплять мене, бо усвідмлюючи, що він перед гранітною колоною, він підпав під вплив почуття, не гідного його більш шляхетній природі тому, що у першому випадку воно може кваліфікуватися як дріб'язкове почуття помсти, а у другому як дитинство. Тому у листі до О. він жаліється або засуджує (ви мусите вибачити мені, що у моєму вжитку так мало англійських слів) нашу позицію «наполовину погрози» розірвати з ним, яку він буцім-то винайшов в наших листах. Нічого не може бути більш помилковим. У нас не більше бажання розірвати з ним, ніж у ортодоксального індуса підти з будинку, у якому він гостює, доки йому не дадуть зрозуміти, що його присутність більше не

потрібна. Але коли натяк на останнє зроблений, він йде. Так і ми. Містер Х'юм пишається, повторює, що у нього немає бажання нас бачити та наміру з нами зустрічатися; що наша філософія та вчення не принесе найменшої користі йому, який вивчав та знає все, що можна вивчити; що він не дасть щигля за те що ми розірвемо з ним, чи ні. Яка доброта! Між тією повагою, яку, як він вважає, ми від нього очікуємо, та тією, нічим не викликаною воєвничістю, яка у будь який час може стати справжньою, доки не вираженою ворожістю, існує безодня та жодного компромісу, навіть сам Коган не знайде його. Хоча не можна звинуватити його у тому, що він робить похибки, як у минулому, на обставини та наші особливі правила та закони, всеж він постійно прямує у бік тієї прикордонної полоси дружби, де довіра затьмарена і підозри та помилкові уявлення темною хмарою закривають обрій. Я є той, ким я був; та таким який був та є, таким завжди залишаюсь, рабом свого боргу до Ложі та людства; я не лише навчений, але сповнений бажання підкоряти будь яку особисту приязнь, любові до всього людства. Дарма тому звинувачувати мене, або будь кого з нас у егоїзмі та бажанні дивитись та ставитись до вас, як до «нікчемних іноземців» та «віслюків на яких можна іздити», лише тому, що ми не можемо знайти кращих коней. Ні Коган, ні К.Х. ні я сам ніколи не оцінювали містера Х'юма нижче його вартості. Він надав неоціненні послуги Теософському Товариству та О.П.Б, і лише він один здатен перетворити Товариство у ефективний засіб для служіння добру. Коли він під водійством його духовної душі, то немає людини кращої, чистішої та добрішої за нього. Але коли його п'ятий принцип здіймається у нестримній пихатості, ми завжди кидаємо виклик проти. Непохитний його чарівною світською порадою про те, як ви мусите бути озброєні доказами нашої реальності або, що ви мусите почати спільну роботу саме так, як він вважає за краще, я залишуся непохитним до того часу, доки не отримаю протилежних наказів. Щодо вашого останнього листа (Сіннетта) скажу: вдягайте ваші думки у що забажаєте, загортуйте у найприємніші висловлювання; ви здивовані, а містер Сіннетт розчарований, що я непогодився на феномени, і ніхто з нас не погодився зробити крок до зближення з вами. Я тут не можу нічого зробити, та якими-би не були наслідки, моє ставлення не матиме змін доки мій Брат не повернеться до живих. Ви знаєте, що ми обидва любимо нашу країну та нашу расу, що ми вбачаємо у Теософському Товаристві велику потенційність для них, якщо товариство буде у належних руках, що він радісно вітав приєднання містера Х'юма до цієї справи, та що я надав високу (та правильну) оцінку цьому. І такким чином, ви мусите зрозуміти, що все, що ми могли би зробити для більшого наближення вас та його до нас, ми зробили би це від щирого серця. Але всеж, якби довелося обирати поміж нашою непокорою найменшому наказу нашого Когана, щодо того коли нам можна мати зустріч з будь ким з вас або, що та як можна нам писати вам, або куди писати, та втратою вашої доброї думки про нас, навіть почуттям вашої сильної ворожості до нас та розривом з Товариством, ми не вагалися би жодної секунди. Можна це вважати нерозумним, егоїстичним, образливим та смішним, оголосити це єзуїтством та всю провину покласти на нас, та у нас закон є закон, і жодна сила не може примусити нас відступити, хочаби на йоту, від нашого боргу. Ми надали вам шанц отримати все, що ви забажаєте, шляхом покращення вашого магнетизму, шляхом можливості усвідомити для себе більш шляхетний ідеал для спрямування, а містеру Х'юму, як він може принести величезну користь мільйонам людей. Обирайте згідно вашого розуміння. Ви вже свій вибір зробили, я знаю, але містер Х'юм може міняти свої погляди ще не один раз. Я залишусь таким яким був щодо свого гурту та обіцянок, щоби він не вирішив. Також ми не забули відмітити вчинки, які він вже зробив; ці вчинки на наш погляд, тим більше великі, що він стає менш зацікавленим у нашому існуванні та придушує свої почуття з єдиною метою, принести користь людству. Ніхто на його місці не зміг би з таким тактом пристосуватися до свого становища, як він; або більш наполегливо захищати декларацію «головних цілей» на зборах 21 серпня; у той час коли він «доводив громаді тубільців, що

члени керівних класів» так саме мають бажання сприяти проєктам Т.Т. він, навіть терплячє очікував отримання метафізичної істини. Він вже приніс величезну користь та поки що не отримав за це нічого. Та він нічого і не очікує. Нагадую вам, що цей лист є відповіддю на всі ваші заперечення та пропозиції, та додаю, що ви праві та, що у супереч вашій схильності до всього земного, мій благословенний Брат безсумніву відчуває дійсну повагу до вас та містера Х'юма, який (я щасливий це усвідомити) має деякі добрі почуття до нього, хоча він і не такий як ви, та у дійсності «занадто пихатий, щоби шукати собі нагороду у нашому захисті». Лише у одному ви, любий сер і наразі не праві, бо дотримуєтеся думки, що феномени будь коли можуть стати «могутньою машиною», щоби похитати засади помилок західних розумів. Якби там не було, та ніхто, окрім тих хто бачив своїми очима, не повірить. «Переконайте нас, а ми переконаємо світ» - ви сказали колись. Вас переконали, і які результати? І я бажав би, щоби ви зрозуміли, ми не бажаємо, щоби містер Х'юм або ви рішуче доводили публіці, що ми дійсно існуємо. Будь ласка усвідомте, що до того часу доки люди будуть мати сумніви – буде зацікавленість та пошук, а пошук стимулює роздуми, які народжують зусилля; але щойно таємниця нашого існування буде всім без сумнівів відома, не лише скептичне суспільство не матиме користі, але і таємниця нашого місця перебування буде під постійною загрозою та потребуватиме для охорони досить великих витрат енергії. Майте терпіння, друг мого друга. Містеру Х'юму знадобилися роки, щоби набити достатньо птахів для його книги; він не наказував їм залишати свої схованки у листі: йому доводилося чекати, натовкувати чучела та чипляти ярлики, так і ви мусите бути терплячими щодо нас. Ах, сахіби, сахіби! Якби ви лише змогли каталогізувати нас, навісити на нас ярлики та виставити у Британському Музеї, то ваш світ дійсно міг би мати абсолютну висушену істину.

Таким чином все це як зазвичай обертається колом, та спрямоване до точки відправлення. Ви гонялися за нами навколо ваших власних тіней, час від часу хапаючи від нас зникаюче мерехтіння, та ніколи ви не наблизилися до того, щоби позбавитися скелету сумнівів, який йде за вашими п'ятами не зводячи з вас очей. І я боюся, що так буде до кінця глави тому, що у вас не вистачить терпіння дочитати том до кінця. І ви намагаєтеся очами плоті розгледіти духовне, намагаєтеся зігнути те, що не гнеться за вашою грубою видуманою моделлю та, знайшовши, що не гнеться, ви цілком можливо розіб'єте цю модель та назавжди полишите цю мрію.

Наразі декілька прощальних слів у якості пояснення. Замітка Олькота, що дала такі небажані результати та єдине у своєму роді непорозуміння, була написана 27-го. Вночі 25-го мій улюблений Брат сказав мені, що він чув як містер Х'юм казав в кімнаті О.П.Б, що він сам не чув, щоби О. розповідав йому про те, що він О. особисто бачив нас; він так саме чув продовження розмови, що якби Олькот це сказав йому, то у нього було би достатньо довіри до цієї людини, щоби вірити у сказане. К.Х. мав намір просити мене підти до О. та сказати, щоби він дійсно розповів містеру Х'юму. К.Х. вважав, що Х'юм буде радий отримати деякі подробиці. Бажання К.Х. для мене закон. Ось чому містер Х'юм отримав цього листа від О. у той час коли його сумніви вже згасли. У той самий час коли я надіслав своє послання О. я задовольнив його цікавість щодо вашого товариства та сказав, що я про нього думаю. Олькот попросив, щоби я дозволив йому надіслати вам ці записки, на що я погодився. У тому весь секрет. З власних міркувань я бажав, щоби ви знали, що я думав про ситуацію декількома годинами після того, як мій улюблений Брат пішов з цього світу. Коли лист надійшов до вас, мої почуття дещо змінилися, та я надіслав примітку, як я вже казав раніше. Тому, що стиль Олькота примушував мене сміятися, я додав свій постскриптум, який має відношення виключно до Олькота, але містер Х'юм цілком сприйняв його на себе.

Облишимо це. Я закінчую найдовшого листа, якого я будь коли писав у своєму житті, та я це роблю для К.Х. і тому задоволений. Хоча містер Х'юм може думати по іншому, «марку адепта» треба шукати в Шамбалі, а не Сімлі; і я намагаюся триматися на відповідному рівні, яким-би незграбним я не був, як письменник та кореспондент.

М.

ЛИСТ 27 О.П.Б. - Сіннетту. (примітка М. написана на прикінці листа О.П.Б до Сіннетта від грудня 1881р. З листа О.П.Б. наданий лише постскриптум. ред.)

P.S. Ви помилилися у припущенні, що спіритуалісти здіймуть галас на «Фрагменти» містера Х'юма. Жодна газета їх не помітила. У «Light» - ні слова, у «Medium» - ні подиху, єдиний «Spiritualist» виклав недолугу коротеньку примітку, а також довгу та таку саму недолугу статтю про це сьогодні. Я надіслала містеру Х'юму статтю Террі та відповідь на неї з Австралії. Він каже, що жоден пункт не має пояснень! Мені більше немає чого казати. Я сказала містеру Х'юму, що на цю нову статтю від Тері я відповісти не можу, тому що мій стиль дуже відрізняється від стилю у «Фрагментах». Та все ж «Хазяїн» завжди казав, що «Фрагменти» - це відмінно написана стаття. О, Боже, що за життя!

Знову ваша О.П.Б.

М. – Сіннетту.

«Хазяїн» так каже, як і казав. Але «Хазяїн» не буде більше прости містера Х'юма робити будь що для Товариства або для людства. Містер Х'юм надалі їздитиме на власному «віслюку», а так саме і ми залишимося задоволеними своїми власними ногами.

М.

ЛИСТ 28 Х'юм - О.П.Б. Сімла, 4-го січня, 1882р.

(Лист Х'юма до О.П.Б. Коментарі на полях, написані почерком М. відзначені – (К). цифри в дужках відносяться до коментарів М. на прикінці листа. ред.)

Моя дорога Стара Леді.

І хоча у відчаї схильний інколи вірити, що ви неправдива, вважаю, що люблю вас більше, ніж будь кого з них.

Я щойно покінчив з останніми сторінками памфлету, який готую. Ці останні сторінки є уривком з вашого листа стосовно мадам «Текла Лебендорф*». Але ваше пояснення у цьому випадку не зрозуміле, тому після того, як я намагався усвідомити, що ви мали на увазі, я цілком переписав його, виходячи з власної внутрішньої свідомості; Будда знає, чи натрапив я на вірний слід, я не знаю, але ви побачите пробні відбитки, і ви, або Брати мусите виправити будь які помилки.

(К) Як існують зіпсовані натури, які починають любити фізичну потворність напротивагу красі, так існують такі, хто набувають спокою у моральній потворності зіпсованих людей. Такі дивилися би на оману як на обдарованість.

* М-р Сіннетт мусить застосувати свій вплив, щоби заборонити таке зловживання довірою. Її лист до містера Х'юма був особистим. Випадок може бути надрукований цілком. Публікація імен осіб, родичи яких ще живі та живуть на цей час у Росії, мусить бути забороненою М.Б.

Цей памфлет складається з (а) довгого листа, що звинувачує теософію у омані та виставляє всі заперечення проти неї та Братів, висунуті більш розумними науковцями, які не мають сумнівів щодо реальності фактів спіритуалізму.

(К) Такі як, наприклад, м-р Чатерджі?

(б) З значно більшого листа, на жаль занадто довгого, який критикує та вивертає перший.

У цьому я зробив краще на що здатен. Думаю, що він читається достатньо легко – він не є беззаперечним – (за це ви мусите віддячити Братам) (1) але він наводить більш вдале пояснення кожному незграбному факту та надає цілковите пояснення всім іншим фактам. Я маю на увазі будь кого, окрім Братів, та сподіваюся, що якщо Брати існують, деякі з них могли би, коли пробні відбитки будуть зроблені, допомогти нам натяками, якими я міг би закріпити справу. Я використав цю можливість, щоби якомога більше вилити світла на принципи Езотеричної Філософії та питання, що стосуються до Братів та їх modi operandi тощо. У цьому листі є чимало. (2).

Але хоча я вважаю, що довів багато що, хоча і можу переконувати інших – я майже переконав самого себе (3). Ніколи, до того доки я не почав захищати це, я не усвідомлював вкрай слабкий стан нашого становища. Ви, дорогоцінна стара жінка (чи були би ви закостінилими у гріху за нормальних умов?), є найнебезпечнішим отвором за всі; повна відсутність контролю над своїм настроєм, ваша далеко не Буддо та не Христо-подібна манера говорити про всіх, хто звинувачує вас, ваші легковажні ствердження, разом складають акт позову, який важко відкинути; я вважаю, що видряпався з цього.(4) Але, хоча я можу стулити рота іншим, я сам особисто незадоволений. Наразі, ви можливо, скажите: «А хіба ви краще?» Я відповім одразу: без сумніву ні, можливо деяким чином у десятки гірше. Але я не є обраним вісником втілення всієї чистоти та доброти, я – забруднена душа, яка – хоча і кішка може дивитися на короля – не може навіть поглянути на Брата. (5) Наразі я знаю все про можливе пояснення Братів (6), що ви психологічна каліка – один з ваших сімох принципів у якості застави у Тибеті, - якщо так, то тим більша ганьба для них утримувати майно власників з такою шкодою для них. Але припустимо, що це так, та у цьому випадку я проситиму своїх друзів, Братів, «precisez» , як кажуть французи: який ви принцип тримаєте у себе, любі друзі?

Це не може бути Стхула-Шарірам, тіло – це зрозуміло, бо ви могли би сказати разом з Гамлетом: «О, якби ти, моя гладка плоть, розтанула!».

Так саме це не може бути Лінга-Шарірам тому, що вона не може відокремитися від тіла, і це не може бути Кама-Рупа, якби це було так її втрата не може пояснити ваші симптоми.

Так саме, зрозуміло, це не Джив-Атма, у вас є надлишок життєздатності. Також це не п'ятий принцип або розум, бо без нього ви були би «quo ad» відносно зовнішнього світу ідіотом. Також це не

шостий принцип, бо без цього ви були би дияволом, інтелектом без сумління; що стосується сьомого, то це всесвітній, та не може бути захопленим будь яким Братом або Буддою, а існує для кожного у відповідності до того, як відкриті очі для шостого принципу.

Тому для мене таке пояснення не лише не задовільне, але саме те, що воно запропоновано, викликає підозри на всю цю справу.

(К) Занадто зарозумно, але припустимо, що це не є один з сімох окремо, а але всі? Кожен з них «каліка» та без можливості застосовувати всі свої сили цілком? Та припустимо, що такий мудрий закон передбачливої влади!

Таким чином у багатьох випадках: чим більше дивишся на речі, тим менше вони здаються водостійкими. Тим більше вони нагадують видумки, застосовані миттєво, щоби мати можливість протистояти неочікуваним труднощам.

Якщо – як це цілком можливо – все може бути поясненим, то я можу співчувати неосвітченості Вищіх Істот, що відправляють вас битися зі світом, озброєною лише часткою своїх можливостей, та щільно загортують вас сіткою заперечливих та компрометуючих фактів, щоби зробити неможливим для будь кого вас любити і, таким чином позбавити не менше розумного друга можливості інколи відвернути сумніви не лише відносно їх існування, але і відносно вашої порядності. (7)

У листі №2 я безсумніву відповів на всі заперечення - у деякій мірі – та якби мені довелося писати №3 від протилежного боку, хіба мені не довелося би зруйнувати на «пух та прах», хоча би деякі з аргументів листа №2? Вочевидь з протилежного збоку ніхто не може.

(К) Як сказано раніше, для цього є всі пояснення. Тому, що аргументи з обох боків помилкові та легко можуть бути зруйновані на «пух та прах».

Все, що я можу сказати – якщо, як я все ще вірю, порівняти докази, Брати існують, - моліть та просіть їх підсилити вас так, щоби зробити вас такою, яким мусить бути великий духовний реформатор, та підсилити наші руки, щоби захищати вас та просувати їх справу. (8)

Потому, (в) – цей лист Олькота з Цейлону – з одним пропущеним абзацем та декількома зміненими словами – до мене, вишуканий лист; абзац, який світ одразу атакував, як звертаючий увагу на трансцентдентний флірт поміж М. та його «найбільш витонченим прикладом жіночості», сестрою К.Х. я, природньо, викреслив, так саме як і уривок про його можливий вихід з тіла у Н'ю-Йорку, який не переконливий та може бути пояснений як звичайний сомнамбулізм.

(Наступний абзац написаний поверх оригіналу червоними чорнилами М. ред.)

(К) Містер Х'юм вчинив розумно, коли викреслив цей абзац з листа Олькота, та всеж, написані три слова не могли бути пояснені теорією сомнамбулізму тому, що лунатики не проходять крізь щільні стіни. Що стосується того речення про сестру мого брата, ніхто, хто хоча-би трохи має чемності і не подумав би викласти це на публіку. Публіка є до того брудною у думках, що навіть один з її, більш поважних керманичей, не може читати про чисту сестринську дружбу жінки з пожиттєвим братом свого брата у окультних дослідженнях без падіння до принизливої думки про чуттєвий зв'язок, що

мусить бути стадом свиней. Всеж, цей керманич дивується, чому ми не прийдемо до його робочого кабінету та не доведемо, що ми не є видумками божевільної фантазії.

(г) Ця ваша розповідь про Теклу – переписана і я, сподіваюся що вона правдива, і коли вона потрапить до Росії, що неодмінно відбудеться, люди її не відкидатимуть, а навпаки.

Там є передмова великим шрифтом, яку кожен, хто забажає, може вважати написаною Братами або вами, або Президентом, показує, що ці листи, хоча жодним чином цілком не вільні від помилок, все ж надруковані, як такі, що кидають світло на труднощі, які відчувають багато з тих хто цікавиться Теософією. Контрольний друк надійде до вас у свій час; підсильте захист, якщо можете ви або вони; не намагайтеся послабити напад; саме надійне становище завжди досягається шляхом висунення вами самими всього того, що може бути сказано проти вас.

До того, скільки екземплярів потрібно надрукувати бенгальського перекладу «Правил Жінок» тощо. Сіннетт надрукував лише 100 англійською, та здається, що наразі не залишилося жодного! Немає сенсу друкувати більше бенгальських правил, ніж вочевидь буде використано, але я вважаю, що 100 занадто мало. Будь ласка, скажіть скільки, я сплачу цей друк, і С.К.Чаттерджі, який відбуває до Калькути та який доклав всіх зусилль до перекладу, потурбується про їх друк. І я мушу написати йому туди та сказати скільки екземплярів, тому будь ласка, не забудьте відповісти, скільки екземплярів.

Чаттерджі доволі розумний хлопчина, але хоча він вірить у спіритизм або у спіритичну науку, мені не щастить примусити його сприйняти на віру Братів! Я щойно відправив йому листа Олькота та свідоцтво Рамасваміра з постскриптумом М. про те, що ви всі є dzing dzing на думку славетного.

Якщо вони не існують, то якою романісткою ви мусите бути! (9а). Ви, поза сумнівом створюєте ваші характери доволі схожими. Коли наш дорогий Христос, я маю на увазі К.Х. знову з'явиться на сцені, він же ваш найулюбленіший актор (9б). Ну добре, я вважаю, що вони самі краще знають, що їм робити, але якщо по людські, вони роблять помилку, послаблюючі мої енергії, залишаючи мене без будь якого ясного факту про їх існування, та таким чином стомлюючи мене сумнівами; чи можу я викладати доктрини, які, якими би чистими не були самі по собі, можуть бути засновані на омані, та які, якщо засновані таким чином, не можуть принести будь яке добро; сумнівами, чи не втрачаю я даремно свій час та розумові можливості над химерою, час та сили, які я міг би присвятити комусь більш скромному, але можливо більш дійсно корисному для справи. (9в). Але я найнявся на один рік, та протягом його буду робити все, що можу відверто та чесно. Та, якщо за цей час я не отримаю будь якої впевненості, я піду з Товариства з відчуттям, що це неправда, і для мене це не є істиною. Я не відмовлюся від життя (10), бо воно, як би я можливо невдало у ньому борсаюся, цілком заохочує мене. Якщо Товариство засноване на істині, то я хоча би принесу йому деяку користь тим, що писав та робив. Якщо це так, то я не зможу дуже зашкодити, і до цього часу я не йшов далі того, у що вірю.

Ви скажите, що це доволі схвально для вас. Але поміж мною та вами не мусить бути жодних євфемізмів, якщо на завтра будуть потрібні свідчення. Я міг би поклястися, що згідно наданій пораді, я вірю, що ви є абсолютно чистою жінкою, але я не можу поклястися, що вся ця історія з Братами не є видумка, хоча і міг би поклястися, що загалом я вірив у її більшу схожість на правду, ніж навпаки.

Сіннетт, наразі – щасливчик, не має і тіні сумнівів, і з його впевненістю, становищем та талантами він буде надійною підтримкою для вас та Теософії, тому у мене буде мало докорів

сумління, коли я відмовлюся від будь якої відповідальності за цю справу, ніж, якби ви залишилися без будь якого захисника за влади фелістімлян.

Наступним я візьму листа Террі та подивлюся, що з нього можу зробити. У мене ще не було часу обміркувати його як слід.

Я бажав би, щоби ви приєднали мене до листування з вашим пандитом з Тріплікани та схилили його зробити мене щасливим ще декількома листами, як цей останній. Якби лише я мав його до того, як писав ці фрагменти!

Привіт Олькоту!

Завжди люблячий Вас О.А.Х'юм.

(1) Які відмовилися надіслати свої фото, щоби ілюструвати очікуване незабаром переглянуте та виправлене видання «Essays on Viracles» Х'юма.

(2) Це там є. Але великий інтелект не завжди йде разом з великим розумінням дійсного.

(3) Безсумніву. Існують натури, до того запсихізовані власною красномовністю, до того скорені власними ораторськими талантами, що самі першими стають зачарованими. М-р Х'юм однаково легко буде впевнений або навпаки у будь якому ствердженні, якщо лише дозволити йому самому визначати все по пунктах.

(4) Так, але яким коштом!

(5) Лицемірство не завжди «неминучій спадок злочинності», але часто - результат порожнього кокетства з власною натурою. Внутрішній Х'юм позує перед дзеркалом зовнішнього Х'юма.

(6) Він помиляється, він не знає.

(7) Ніколи для тих, хто її добре знає.

(8) І ми неодмінно це зробимо, коли прийде час.

(9а) Так, і яким скульптором та митцем вона мусить бути, як вона справедливо зауважила.

(9б) Ця людина наводить хулу! К.Х. ніколи не буде актором для задоволення будь кого. Нехай він має сумніви щодо цього, але воно не буде тривалим і він невдовзі побачить власну помилку.

(9в) Якщо він має найменші сумніви, та всеж робить це, він не є чесною людиною.

(10) Звертаю вашу увагу на речення у моєму листі до Скотта, у якому я нагадую про можливі загрози. Дата листа м-ра Х'юма – 4 січня. Я з'явився біля Скотта 5-го числа та написав, щоби сказати, що я був радий, що міг це зробити без того, щоби це виглядало поступкою уявним погрозам. Хто би ще не побачив нас, це ніколи не буде м-р Х'юм. Він може підти, але м-ру Сіннетту не треба рвати з ним стосунки.

Нарешті, ми схвалюємо у його сучасному вигляді, памфлет м-ра Х'юма. Відносно мала частина Товариства займається Окультним вивченням або вірять у наше існування. Його памфлет навертає все Товариство і до того і до другого. Там він робить помилку так явно, як Уайдл з Лондона коли проштовхує свої власні погляди, а його передмова, створює уяву, що ми є його авторами, та лише компрометуватиме Товариство надалі більше.

Ваша пропозиція скласти порадник для навчання нових членів схвалена К.Х. Порадьтеся з Мурадом Алі та Олькотом. К.Х. бажає, щоби я сказав, що у нього немає заперечень проти того, що ви видаєте другий наклад, якщо ви лише додасте додаток та різноманітні докази, які на цей час є. Він бажає, щоби ви залишалися тут стільки часу скільки зможете. Він напише через Позбавленого Спадку.

М.

ЛИСТ 29 М. - Сіннетту. Отриманий у січні 1882р.

Мій нетерплячий друже, дозвольте мені, як людині, що має деякий авторитет у ваших теософських медових яствах, уповноважити вас «не рахуватися з правилами» на незначний термін. Примушуйте їх писати анкети та посвячуйте кандидатів одразу. Та, що би ви не робили, робіть без затримки. Пам'ятайте, ви наразі один. Містер Х'юм на цей час занурений у свій вказівник та чекає, що я йому напишу першим та виконаю спочатку пуджу. Я наразі занадто великий на зріст, щоби він міг легко дотягтися до моєї голови, якщо у нього намір вкрити її попілом каяття. Також я не маю наміру вдягтися у мішковину, щоби зображати жах від того, що я зробив. Якщо він буде писати та питати, все добре, я відповідатиму, якщо ні, то я припасу свої лекції для іншого. Час не є для мене перешкодою.

Отримав вашого листа. Я знаю ваші труднощі. Потурбуюся про них. Великим буде розчарування К.Х. коли він повернеться та побачить, що успіху замало. Ви відверті, інші ставлять свою пиху вище за все. А ці праяжські теософи – пандіти та бабу! Вони нічого не роблять та чекають, що ми листуватимемося з ними. Нерозумні та пихаті люди.

М.

ЛИСТ 30 Отриманий у Аллахабаді 1881-1882р.

Замітки Редактора. – Відлуння сумнівів в реченні «Якби «Теософ» був-би так саме еволюціоністом» примушує нас з болем визнати той факт, що м-р Дж.Мессі не є читачем «Теософа», якщо він взагалі будь коли бачив його. Інакше він не міг би не знати того, що дві тритини членів Теософського Товариства є «еволюціоністами» та що їх журнал у першу чергу є таким. (Це написано почерком Х'юма. ред..)

Ви взагалі не відчуваєте сенсу. Просіть містера Сіннетта зробити це для вас, він зрозуміє, що ця людина бажає сказати, та відповість йому. Він сам вчора увечорі наразився на «щось більш важке», не

двічи по два, як він буквально сказав. Нехай у такому випадку він, хто так впевнено поводився у одній справі, чинить таким самим чином, та цим надасть послугу своєму «славетному» другові.

М. Л.Н. краще.

ЛИСТ 31 М. - Сіннетту. Отриманий під час візиту до Бомбея у січні 1882р.

Безсумніву, К.Х. та я бажали би – тому, що Скотт не може бути присутнім на річниці – не те щоби ви приймали будь яку участь у цьому засіданні, але просто були присутнім. Ця незграбна організація ще раз буде репрезентована без жодного європейця з положенням та впливом. Але, звісно, ніхто з нас не бажає примушувати вас до будь якого засобу дії, проти вашої волі. Тому, все що я кажу не мусить бути витлумаченим як наказ або наполегливе прохання. Ми вважаємо, що так було би добре, але ви мусите коритися власному холоднокровному міркуванню, тим більше, що можливо, сьогоднішній день відмічає кризу. Одна з причин, чому я вас запросив, це було бажання К.Х. щоби ви були підставлені під відомі магнетичні та інші окульні впливи, які матимуть результат у майбутньому.

Завтра напишу більше тому, що я всеж, сподіваюся, що ви дасте мені день або два, щоби у нас був час вирішити, що К.Х. може зробити для вас.

М.

ЛИСТ 32 Космологічні нотатки, запитання та відповіді М. Сіннетту. Отримані у січні 1882р. у Аллахабаді.

Запитання 1. Я уявляю собі, що під кінець Пралаї імпульс, від Дхіані-Коганів, не дає розвитку рядам світів одночасно, а один за другим. Усвідомлення процесу, в якому кожний світ утворюється з свого попередника після поштовху початкового імпульсу, можливо краще відкласти до того часу, коли я зможу уявити собі роботу всього механізму – циклу світів – після того, як всі складові його виникли.

Відповідь. Міркування вірні. Нічого в природі не виникає неочікувано, бо підлегле одному єдиному закону поступової еволюції. Усвідомте лише один раз процес Маха-циклу (великого циклу) однієї сфери - і ви зрозумієте все інше. Одна людина народжується навподобі до другої, одна раса народжується, набуває розвитку та приходить у занепад, як всі інші раси. Природа крокує тими самими бороздами від «творця світу» до комахи. Вивчаючи езотеричну Космогонію, спрямуйте духовний зір на фізіологічний процес людського народження: крокуйте від причин до наслідків, фіксуючі… (в оригіналі відсутня частина сторінки) по …людини та світовими. В нашій доктрині… знайдете аналогії між необхідним синтетичним ме… ви мусите охопити все… - тобто поєднати макрокосм…- косм разом – до того, коли ви зможете… вивчати складові окремо або аналізувати… їх з користю для розуміння. Космогонія, є створена духом фізіологія світу, бо існує лише єдиний закон.

Запитання 2. Що, за моїм уявленням відбувається посередині періоду активності, між двома пралайями, тобто мануантарами. Атоми полярізуються у вищій сфері духовного витоку з за покрову первісної космічної матерії. Магнетичний імпульс, що призвів до цього, перекидається з однієї

мінеральної форми на другу у першій сфері до завершення кола існування у цьому царстві першої сфери та спускається струмом тяжіння на другу сферу.

Відповідь. Атоми самі по собі поляризуються в процесі руху, спрямовані нездоланною Силою до дії. В Космогонії та роботі природи позитивні та негативні (або активні та пасивні) сили відповідають чоловічому та жіночому принципам. Ваше духовне наповнення виникає не з за покровів, а є чоловіче сім'я, яке потрапляє у покрови космічної матерії. Активний принцип притягується пасивним, і Великий Наг (змій) – емблема вічності, притягує свій хвіст до пащі та створює таким чином коло (цикли у вічності) у цьому переслідуванні без зупинки негативного позитивним. Звідси емблема лінгама, фалоса та етіса. Єдина та головна якість світового духовного принципу – несвідомого, та вічно діючого надавача життя – розповсюджуватися та виливати, а світового матеріального – збирати та запліднюватись. По за свідомістю та буттям коли вони окремо, та стають свідомостю та буттям, єднаючись. Звідси також Брахма від санскритського кореня «brih» - розповсюджуватися, рости або запліднювати. (Брахма є життя-створююча сила природи у її вічній еволюції)

Запитання 3. Чи розташовані світи наслідків у проміжках між світами діяльності у серіях сходжень.

Відповідь. Світи наслідків не Локи або місця знаходження. Вони – є тіні світів причин, їх душі та світи мають, як і люди, свої семеро принципів, які зростають одночасно з тілом. Таким чином тіло людини прив'язане та залишається завжди у тілі його планети. Її індивідуальний Джив-Атма (життєвий принцип) – те, що фізіологи називають тваринною душею – повертається після смерті до свого джерела – Фохата; її Лінга-Шаріра буде затягнутою до Акаші; її Кама-Рупа знову приєднається до світової Шакті – Сили Волі або світової енергії; її «тваринна душа» запозичена з дихання Світового Розуму, повернеться до Дхіані-Коганів; її шостий принцип, втягнутий або виштовхнутий з материнського лона Великого Пасивного Принципу, мусить залишитися у його власній сфері як частина сирого матеріалу, або як індивідуалізована сутність, щоби знову народитися у вищих світах причин. Сьомий понесе її з Дева-Чану за новим Его до місця його народження.

Запитання 4. Магнетичний імпульс який ще не можна вважати за індивідуальність, крокує на другу сферу, у те саме (всесвітнє) царство, у якому він був на першій сфері, та пробігає все коло перевтілень до третьої сфери. Наша Земля для нього все ще є сферою необхідності. Звідси він переходить до серії сходжень доверху - та з найвищої з них в рослинне царство першої сфери. Без будь якого нового імпульсу творчих сил зверху його біг колом по циклу світів надбав деяких нових властивостей та полярізацій, які примушують його загорнутися в рослинну форму; в рослинній формі він послідовно крокує циклом світів, до того увесь цей цикл все ще цикл необхідності, (тому що жодної відповідальності у несвідомій індивідуальності ще на створено і тому будь де на шляху власного прогресу він не може обрати ту або іншу з відкритих для нього стежок). Або, можливо, є дещо навіть у житті рослини, яка, хоча і безвідповідальна свідомість, може обрати напрям у той або інший бік в критичні моменти свого просування?

Відповідь. Еволюції світів не можуть розглядатися окремо від еволюції всього сутнього. Ваші існуючі уявлення про Космогонію з точок зору теології та науки не сприяють вирішенню вами жодної антропологічної або навіть етнологічної проблеми, і вони постають на вашому шляху, щойно ви намагаєтеся вирішити проблему рас на нашій планеті. Коли людина починає розмову про походження

людини, вона увесь час сперечається з фактами. Постійно стверджуйте: «Наша планета та людина були створені», і ви увесь час будете змагатися з твердими, безсумнівними фактами, аналізуючи та витрачаючи час на мало потрібні подробиці, не маючи здатності охопити всього. Але коли дозволити, що наша планета та ми самі не більш створені, ніж ця снігова вершина, що наразі прямо переді мною (у будинку нашого К.Х.), та що планета та людина є лише станом на цей час; що їх видимість геологічна та антропологічна – тимчасова та лише умовність, сприяюча їм на цьому відрізку еволюції, якої вони досягли циклом сходження донизу – все стає зрозумілим. Ви легко зрозумієте, що мається на увазі під «одним» та «єдиним» елементом або принципом у світі, до того андрогенним. Семиголовий змій Вішну Ананда, Наг (змій) навкруги Будди, великий дракон-вічність, кусаючий своєю активною головою свій пасивний хвіст, з еманацій якого виникають світи, єства та предмети. Ви зрозумієте причину, чому перший філософ промовив: «все – Майя – за виключенням цього єдиного принципа, який спить лише під час махапралай, «ночей Брами».

Наразі подумайте! Наг прокидається, він випускає важкий подих, і цей останній розповсюджується як електричний поштовх дротом, що оточує простір. Підіть до фортепіано , наберіть у нижньому регістрі клавіатури семеро нот нижчої октави – уверх та вниз. Починайте піанісимо, крещендо з першої клавіші, та вдаривши фортісімо на останній нижній ноті, повертайте димінуендо, виймаючи з вашої останньої ноти ледве впізнаваний звук – морендо піанісимо (як я, нащастя для моєї ілюстрації, знайшов надрукованим у одній музичній п’єсі у старій валізі К.Х.). Перша та остання нота представляють вам першу та останню сферу, в циклі еволюції – найвищу! Та, яку ви натисли один раз, є наша планета. Запам’ятайте, ви мусите змінити порядок на фортепіано; починайте з сьомої ноти, не з першої. Семеро голосних, які співалися єгипетськими жерцями сімом проміням на сході сонця та на яких звучав Мемнон, означали лише це. Єдиний життєвий принцип; коли у дії, то рухається обертаючись колом, як це відомо навіть фізичній науці. Він рухається колом у людському тілі, де голова є для мікрокосму (фізичного світу матерії) тим, чим для макрокосму (світу Світових Духовних Сил) вершиною циклу. Навподобі до цього – утворення світів та великих «циклів необхідності», що сходять до низу та підіймаються. Все це є Єдиний Закон. Людина має семеро принципів, зародки яких вона приносить з собою під час народження. Схоже до людини, має їх планета або світ. Від першої до останньої, кожна сфера має власний світ наслідків, проходження крізь який надає місце кінцевого відпочинку кожному з людських принципів, за виключенням сьомого. Світ А народжується, та разом з ним, як мушлі причеплені до корабельного дна, набувають розвитку з його першого подиху життя всі живі істоти його атмосфери від зародків до цього часу інертних, і збуджених наразі до життя першим рухом цієї сфери. Разом зі сферою А починається мінеральне царство та робить оберт по колу мінеральної еволюції. До часу завершення цього, сфера В виявляється у реальність та притягує до себе життя, яке скінчило своє коло на сфері А та зробилося надлишком. (Джерело життя нескінченне, це дійсно Архана, засуджена вічно прясти пряжу, за виключенням часів пралай). Далі виникає рослинне життя на сфері А, та процес повторюється. У своєму рухові донизу «життя» з кожною зміною стану стає щільнішим, більш матеріальним, а зворотнім рухом доверху – навпаки менш щільним. Немає та не може бути будь якої відповідальності до того часу, доки матерія та дух неврівноважені. До людини «життя» безвідповідальне у будь якій формі, не більше ніж як утробний зародок, який у череві матері йде крізь всі форми життя, як мінерал, рослина, тварина, щоби під кінець стати Людиною.

Запитання 5. Звідки вона бере свою тваринну душу, свій п'ятий принцип? Чи був його потенціал присутнім з самого початку у магнетичному імпульсі, який створив мінерал, або з кожним переходом з останнього світу по стороні, що сходить, він, так би мовити, проходить крізь океан духу та асимілює якийсь новий принцип?

Відповідь. Таким чином ви бачите, п'ятий принцип має розвиток з його самого, бо людина, як ви добре висловилися, має «потенційність» всіх сімох принципів у зародку з самого моменту її появи у світі причин у вигляді туманного подиху, що ущільнюється та твердішає разом з рідною йому сферою.

Дух або життя – неподільні. І коли ми говоримо про сьомий принцип, то це не якість, не кількість, не форма, як здається, а скоріше Простір, зайнятий у цьому океані духу результатами або наслідками (благими, як такими, кожного співробітника природи), відображеними у ньому.

Запитання 6. Від вищої тваринної (не людської) форми у першій сфері він досягає другої сфери. Неможливо уявити, щоби він там знову зійшов до самої низької тваринної форми, але як по іншому він може здолати увесь цикл життя на кожній планеті по черзі?

Якщо він здійснює свій цикл по спіралі (тобто від першої форми першої сфери до першої форми другої сфери тощо… потому до другої форми першої сфери, другої, третьої тощо… а потому до третьої форми першої сфери…) у такому випадку, мені здається, що те саме правило мусить застосовуватися до мінеральних та рослинних індивидів, якщо вони існують, хоча деяка відома мені інформація, здається цьму протирічить. (Викладіть їх, і я поясню та відповім). Але доки що я мушу працювати з цією гіпотезою.

За перебігом циклу у вищій тваринній формі, тваринна душа у власному наступному зануренні у океан духу здобуває сьомий принцип, який надає душі шостий. Це визначає її майбутнє на Землі та при завершенні земного життя має достатньо життєвості, щоби утримати власне тяжіння до сьомого принципу, або втрачає його та більше не існує у якості окремої сутності.

Все це помилково усвідомлено. Сьомий принцип завжди присутній, як непомітна сила, у кожному принципі, навіть тілі. Як Макрокосмічне Ціле, він присутній навіть у найнижчій сфері, але там немає нічого, що здатне його асимілювати.

Відповідь. Чому «неможливо уявити»? Найвища тваринна форма у сфері 1 або А, у безвідповідальному стані (немає деградації, падіння для неї) занурюється у сферу 2 або В, як безкінечно мала частинка цієї сфери. Рухаючись, як вам було сказано, доверху, людина знаходить тут, навіть найнижчи тваринні форми вищими, ніж вона сама була на Землі. Як ви можете знати, що людина, тварина і навіть життя на його початкових щаблях не вище у тисячі разів там, ніж тут? Окрім того, кожне царство (у нас їх семеро, але ви знаєте лише три) поділене на семеро складових або класів. Людина (фізично) – є поєднанням всіх царств, та духовно її індивідуальність не гірше від того, була вона в оболонці мурахи, або оболонці короля. Не зовнішня або фізична форма ганить п'ятеро принципів, а лише розумова схибленість. Лише на своєму четвертому великому колі, коли людина цілком починає володіти своїми енергіями та досягає завершеності, вона стає цілком відповідальною, так саме як на шостому колі, вона може стати Буддою, а на сьомому, перед пралаєю – Дхіані-Коганом. Мінерали, рослини, тварини, людина – всі вони мусять пробігти свої семеро великих кілець або циклів за період діяльності Землі – Маха-Юги. Я не заглиблюватимуся у подробиці мінеральних та

рослинних еволюцій, а засереджуся лише на людині, або тварино-людині. Вона спрямовується донизу як звичайна духовна сутність, несвідомий сьомий принцип (Парабрахман не Пара-Парабрахман) з зародками інших шістьох принципів, які лежать не помітними та сплячими у ній. Ущільнюються у кожній сфері її шестеро принципів, прямуючи крізь світи наслідків, а зовнішня форма-оболонка – у світах причин (для цих світів рухом донизу ми маємо інші назви). Коли вона досягає нашої планети, вона лише дивовижний сніп світла у сфері, така сама чиста та не заплямована (бо людство та кожна існуюча сутність на ній збільшуються у матеріальності разом з планетою). У цій стадії наша Земля схожа на голову щойно народженої дитини – м'яка та з неясними рисами, і так саме людина – Адам, до того як «подих життя був вдутий йому у ніздрі» (цитуючи ваші власні, викривлені твори для вашого кращого розуміння). Для людини та (наших планет) природи це є день перший (подивіться викривлені традиції у Біблії). Людина №1, по закінченні сімох великих кілець або періодів двох царств (відомих вам), і таким чином повідомляється про її створення на восьмий день (дивіться Біблію, главу другу; зверніть увагу на вірш 5-й та 6-й та поміркуйте, що мається під «туманом», та вірш 7-й, де Закон, світовий величний утворювач, названий «Богом» християнами та євреями, і еволюцією кабалістами). Протягом цього першого кола «тварино-людина» пробігає, як ви кажите, свій цикл по спіралі. Дугою донизу, звідки вона починає (після завершення сьомого великого кола тваринного життя) свої власні індивідуальні семеро кілець, вона мусить увійти у кожну сферу не як найнижча тварина, як ви це розумієте, але як нижча людина, якщо протягом циклу, що був попереднім до її людського кола, вона виявлявся як найвищий клас тварини. Ваш «Володар Бог» говорить Біблія, глава 1, вірш «25 та 26, створив все та сказав: «Створимо людину за образом та подобою Нашою» тощо… та створює людину двохстатевою мавпою! (зниклу з нашої планети) – найвищої розумності тваринного царства, нащадків якої ви маєте у антропоїдах наших днів. Чи заперечуватимете ви можливість, що найвищі антропоїди наступної сфери будуть розумнішими за деяких людей наразі – дикунів, африканської раси карликів та наших веддхі на Цейлоні? Але людина уникне таке приниження, немає потреби проходити крізь це, коли вона досягла четвертої стадії власних циклічних кілець або кругів, на вподобі до нижчих форм життя та істот протягом її першого, другого та третього кола. І доки вона є безвідповідальним сполученням матерії та духу (жодне з них ще не скривджене усвідомленням їх можливих потреб та застосувань) першої сфери, де вона виконала своє місцеве семи-складне коло еволюційного процесу, від найнижчого до найвищого класу, наприклад, від антропоїда до первісної людини, ясна річ, вона потрапляє на сферу N2 як «мавпа» (останнє слово застосоване для кращого вашого розуміння). У цьому колі або стадії її індивідуальність так саме спить у ній, як і індивідуальність утробного плоду під час зростання. Вона не має ні свідомості, ні почуттів, бо починає як рудиментна астральна людина, та потрапляє на нашу планету як примітивна первісна людина. До цього часу це є лише спрощене проходження механічного руху. Дії за волею та свідомістю само визначеними та визначеними причинами та бажаннями людини, її розум та свідомість прокидаються у ній лише коли її четвертий принцип Кама закінчив власне формування, завдяки контактам з Камами або енергіями всіх форм, крізь які людина пройшла у попередніх трьох колах. Людство нашого часу наразі біля свого четвертого великого кола (людство як вид, але не як раса, nota bene) у циклі еволюції після пралаї; та як його різноманітні раси, так і індивідуальні особистості у них виконують, несвідомо для них самих, свої місцеві семи-складні цикли, звідси велика різниця у їх розумовому розвитку, розвитку енергій тощо. Далі, кожна індивідуальність буде переслідуватися дугою доверху Законом - Карма та Смерть відповідно. Завершена людина або істота що досягла досконалості (кожен з її сімох принципів став таким), не буде народжуватися тут. Її місцевий земний цикл скінчився, і вона або мусить рухатися далі наверх, або бути знищеною як індивідуальність. Незавершені істоти мусять знову народжуватися або

втілюватися. На свєму п’ятому великому колі, після часткової Нірвани, коли зеніт великого циклу досягнутий, вони будуть відповідальними з цього моменту та далі у їх сходженнях від сфери до сфери, бо вони мусять народитися на Землі ще більш розумною та досконалою расою. Цей рух донизу ще не почався, але незабаром почнеться. Та скільки, як багато буде знищених на цьому шляху!

Все вище наведене – є правилом. Будди та Аватари складають виключення, і на щастя , ми ще маємо декількох Аватар, залишених нам на Землі.

Запитання 7. Тваринна душа, що втратила у послідовному проходженні циклів по колу, так би мовити, інерцію, яка спочатку проносила її повз відхиляючися донизу сторонні стежки, потрапляє до нижчого світу на порівняльно короткий цикл, під час якого її індивідуальність розчиняється. Але це можливо лише з такою тваринною душею, яка хоча і поєднана з духом, не дала розвитку стійкому шостому принципу. Якби вона це зробила, і якщо шостий принцип, притягуючи до себе індивідуальність досконалої людини, висушив цим п’ятий принцип, як це робить квітка алое, коли розпускається висушує своє листя, то у тваринної душі не було би достатньо сили зчеплення, щоби почати нове існування у нижчому світі, і вона швидко розчинилася би у сфері тяжіння Землі.

Відповідь. Виправивши ваші уявлення про вище сказане, ви наразі краще зрозумієте. Вся індивідуальність засереджена у трьох середніх або у третьому, четвертому та п’ятому принципах. Під час земного життя все засереджене у четвертому – центрі енергії, бажання та волі. Містер Х’юм відмінно визначив різницю між особистістю та індивідуальністю. Перша ледве тримається, друга, щоби з успіхом здійснити своє семи-складне та восьми-складне просунення, мусить асимілювати вічну життєву міць, що знаходиться лише у сьомому принципі, а потому об’єднати три принципи (4,5 та 7) у один – шостий. Ті хто встигають у цьому, стають Буддами, Дхіні-Коганами тощо. Головна мета нашої боротьби та посвячень у досягненні цього єднання, доки ми ще на Землі. Для тих, хто досягне успіху у цьому, немає жодних загроз протягом п’ятого, шостого та сьомого кола, але це – Таємниця. Наш любий К.Х на шляху до цієї мети, найвищої за всіма нами на цій сфері.

Я мушу подякувати вам за все, що ви зробили для наших друзів. Цей борг вдячності, чим ми вам зобов’язані.

На деякий незначний час ви від мене або від нас нічого не почуєте. Готуйтесь. М.

ЛИСТ 33 «Позбавлений Спадку» - Сіннетту. Отриманий у Аллахабаді у січні 1882р. Конфеденційно.

Шановний сер!

Вчитель прокинувся та наказує мені писати. Він нажаль, не матиме можливості протягом деякого часу поставити себе під вплив думок, які з великою силою вливаються з того боку Хімавату. Тому мені наказано бути тією рукою, що напише вам його послання. Я мушу вам повідомити, що він такий самий дружній до вас, як і до цього часу та цілком задоволений вашими добрими намірами та навіть їх виконанням тому, що це у вашій владі. Ви довели вашу любов та відвертість вашою старанністю. Імпульс, що ви надали нашій спільній Справі, не буде утриманий; тому плоди його (слово «нагорода» уникається – воно застосовується лише для ханжів) не будуть утримані, коли баланс

причин та наслідків вашої Карми буде зведений. Тим, що ви самовіддано, на свій ризик працювали для вашого сусіда, ви більше працювали для самого себе. Один рік зробив великі зміни у вашому серці. Людина 1880 року навряд впізнала-би людину 1881 року, якби вони постали лецем до лиця. Порівняйте їх добрий друже та брате, щоби ви могли цілком надати собі звіт, що зробив час або, що ви зробили з часом. Щоби це зробити, міркуйте наодинці, дивлячись у магічне дзеркало пам'яті. І, таким чином, ви не лише побачите світло та тіні минулого, але так саме можливе світло майбутнього. З часом, ЕГО минулого часу постане перед вами у власній дійсності. Та також ви почуєте мене безпосередньо за найближчої можливості, бо ми не невдячні, і навіть Нірвана не забуває добро.

Це слова Вчителя так, як я можу за його допомогою викласти їх на вашій мові, шановний сер. У той самий час мені дозволено подякувати вам доволі палко за дійсне співчуття, яке ви відчували до мене, коли невелика випадковість, що виникла внаслідок моєї неуважності, примусила мене захворіти.

Хоча, можливо ви вже читали у сучасних творах по месмеризму, як те що ми називаємо «есенцією волі», а ви «флюідом», передається від оператора до об'єкта, ви навряд чи усвідомлюєте, у якій мірі кожна людина реально, хоча і сама того не розуміючі, демонструє цей закон кожен день та момент. Також ви не у стані цілком усвідомити, як тренування на адепта збільшує здатність надавати та сприймати цей вид енергії. Запевняю вас, що хоча я ще лише скромний учень, відчував ваші добрі побажання, спрямовані до мене, як хворий, що одужує в холодних горах, відчуває ласкавий вітерець з долин, розташованих нижче.

Я також мушу вам сказати, що у деякому містері Беннеті з Америки, який незабаром буде у Бомбеї, ви зможете впізнати людину, яка всупереч національному провінціоналізму, такому неприємному для вас, та занадто великій схильності до недовіри, є один з наших агентів (несвідомо для нього самого) по звільненню думки Заходу від забобонних віровчень. Якщо ви зможете знайти шляхи для надання йому правильних уявлень про дійсний сучасний стан азійської, особливо індійської думки, це додало би радості моєму вчителю. Він бажає, щоби я у той самий час довів до вас, що ви не мусите бути занадто вибагливим щодо покладання на себе роботи, залишеної містером Х'юмом. Цей джентльмен бажає робити лише для нього потрібне без будь якої уваги до почуттів інших людей. Його сьогоденна праця – піраміда дарма витраченої інтелектуальної енергії. Його заперечення та доводи розраховані лише на самосхвалення. Вчителю жаль, що він бачить у ньму незмінний дух крайнього несвідомого егоїзму, який взагалі не рахується з користю для справи, представником якої він є. Якщо він здається зацікавленим у цій справі, то лише тому, що коли йому заперечують, він відчуває у собі надлишок войовничості.

Таким чином, відповідь на лист містера Тері, надіслана йому з Бомбею, мусить бути надрукована у січневому номері. Чи будете ви люб'язним потурбуватися про це? Вчитель питає. Вчитель вважає, що ви можете це зробити як і містер Х'юм, якщо намагатиметесь, тому що метафізична здатність у вас знаходиться у стані наполовину сплячому та може цілком розвинутися, якби ви лише розбудили та викликали її до дії, постійним вживанням. Що стосується нашого шановного М. то він бажає, щоби я запевнив вас, що секрет викликаної містером Х'юмом любові до людства базується на випадковій присутності у слові першого складу. Що стосується людського роду, до нього він не має жодного співчуття.

Тому що Вчитель не зможе сам писати вам протягом місяця, або двох та більше (хоча ви завжди почуєте про нього), Він просив вас заради нього не зупинятися у вивченні метафізики та не відмовлятися у відчаї кожний раз, коли вам випадають незрозумілі думки у нотатках Сахіба М. До того найбільшою неприязню у житті М. є писати. Вчитель надсилає вам найкращі побажання і щоби про нього не забули, наказує мені ставити свій підпис.

Ваш покірний слуга Позбавлений Спадку.

P.S. Якщо ви матимите бажання написати Йому, Вчитель буде радий отримати від вас листа, але Сам він не зможе відповідати. Ви це зможите зробити через Демодара К. Маваланкера.

ЛИСТ 34 С.Мозес - Сіннетту. Університетський Коледж. Лондон. 26. 11.1881р.

Коментарі на цьому листі написані чорнилами на оригіналі рукою К.Х.

Мій дорогий Сіннетт!

Мені було-би відповісти на вашого листа до цього, але я затримався, доки не мав задоволення поспілкуватися з місіс Сіннетт. До великого задоволення я мав цю бесіду. Вона, як можна було очікувати з ваших слів, цілком переконана у реальності того, що вона бачила та чула. Схоже до мене, вона не знає, як розуміти останній вихід. Я хочу сказати – щодо моїх дослідів з духами. Я дійсно не знаю, що про це можна сказати. Немає засобів згармонізувати факти до цих умов: і на ваше ствердження, що «Брати не можуть бути необізнаними.. не можуть помилятися», я можу лише відповісти, що безсумнівів вони можуть те та друге щодо мене.

Потому, це могло би бути лише моєю думкою, якби у мене не було низки документальних та інших свідоцтв, у абсолютній послідовності з першої появи Імператора до самого вчорашнього дня. Всі вони зафіксовані у часі повідомлення, нотатки та примітки, що говорять самі за себе, і сутність (зміст) яких може бути підтверджена моїми друзями, які разом зі мною цікавилися та займалися цією справою.

Коли Стара Леді вперше натякнула на зв’язок між «ложею» та мною, я одразу занурився у цю справу з Імператором та повертався до неї знову та знову. Ось один запис який я переписую. 24-го грудня 1876р. «Я виклав декілька запитань відносно одного листа від О.П.Б у якому вона відповідала на мого листа: «Якщо ви глибоко переконані, що я не зрозуміла вас, то ваша інтуїція та ваш медіумізм підвели вас… Я ніколи не казала, що ви помилково сприйняли Імператора за іншого духа. Його неможливо сплутати з другим, коли він знайомий. Він знає, та буде благословенним це ім’я на віки. Ви бажаєте об’єктивних доказів про Ложу. Хіба у вас немає Імператора та ви не можете запитати його, чи кажу я правду?»

На це була написана довга та точна відповідь. Посеред іншого, там було наступне: (Перша особа Імператор завжди згадується у множині, чому?)

«Ми вже казали вам, що ваші Американські друзі не розуміють ні вашого характеру, ні ваших тренувань, ні вашого духовного досвіду. До цього часу ваша інтуїція була з вами і це захищало вас. Ми

не можемо відповісти,(!) у якій якості кожен з тих, з ким ваш кореспондент сполучається, може надати точний про вас опис. Це викликає сумніви тому, що ми знаємо, хоча деякі володіють силами Мага. Але навіть він не розуміє (!!!). я спробую ще одного чесного медіума – Еглінтона, коли він поїде, та подивлюсь що це дасть. Я зроблю це для Товариства. У нього інша робота, не така як у нас, та він не цікавиться вашим внутрішнім життям. Якщо хто має силу, але не бажає її застосовувати. Ми не розуміємо, чи робиться вигляд, що ми самі надали будь яку інформаціюю. Здається, що натяк був наданий без прямої вказівки. Ми одразу можемо запевнити, що на цю тему у нас ніколи не було стосунків з вашим другом. Вона вас не знає, та ми нічого не знаємо про цю Ложу або Братство…»

(Що до того, що я сприйняв за Імператора, духа який грав його роль, сказано).

«Безсумніву, ви не сприйняли жодного іншого духа за нас. Це було би неможливим. Ми ті, якими відкрилися вам і не інші. Наше ім'я та присутність не могли бути сприйняті за щось інше. Ми завжди були вашими охоронцями, і ніхто інший цього місця не займав».

Ні, шості принципи неможливо підмінити.

Та так далі безпомилково. Тут я можу сказати, що Імператор запевнив, коли він вперше прийшов до мене та багато разів після, що він був біля мене все моє життя, хоча я не усвідомлював його присутності, доки він не відкрив її – безсумніву не на горі Афон – але у іншому місці та іншим чином. Послідовний розвиток мого медіумізму був безперервним. Там немає жодних проміжків. Наразі об'єктивний медіумізм скінчився, та відкрилося моє внутрішнє духовне почуття. Ще вчора я шукав та отримав від Імператора, якого я ясно бачив та чув, точне та конкретне підтвердження, того що він так часто мені повторював, що мені соромно шукати подальших пояснень. Але яким би не було поясненя, будьте впевнені, що він безсумніву, не лише не є Братом, але нічого не знає про них. (1).

Ваше застереження, що я на помилковому шляху, якщо вважаю що це придумана Старою Леді історія, прийняте до уваги; потрібно прислухатися до інших теорій, щоби мати пояснення таким речам; але мене не бачили-би роками її захисником від усіляких наклепів, якби я вважав її здатною на брутальний обман. Все ж, від вашого критичного розуму не заховатися і те, що таке ствердження як це, поставлене поряд з таким ясним та досконалим свідоцтвом, як моє, мусить бути доказом у деякій мірі, якщо до нього віднестися з повагою. На жаль той факт, що не лише надані ствердження не сумісні з усіма фактами; але і факти що відсунуті та стверджуються є тими та тільки тими, що були повідомлені мною та тому стали відомими; а догадки до того незграбні та так далекі від істини, що може бути доведено свідоцтвами не лише від мене, що стає ясно - це лише намагання вигадати.

Це руйнівна критика з негативного боку. Які позитивні докази надані? Жодних. Чи може бути будь який наданий? Цей Брат, що кинув на мене погляд на горі Афон та прийняв стиль та титул Імператора. Що він будь коли казав мені та розповідав? Коли та де він виник та які докази може надати про цей факт? Протягом тривалого спілкування, на яке він посилається, він, мабуть мав можливість отримати докази, щоби спростувати такі припущення, як вищє наведені.

Якщо ні, то будь яка розумна людина буде знати, який робити висновок.

Вибачте мене за такиі подробиці. По суті я бачу, що прийшов до місця, де сходяться два шляхи, та я з сумом відчуваю, що Фрагменти Окультної Істини доводять - спіритизм та окультизм

несумісні. Я від щирого серця мав би жаль, якби ви витратили свій час та сили на те, що явно не спиралося би на Істину. Звідси моє бажання дослідити це питання. По іншому ви кажете про Стару Леді, «подумайте лише, які можливості я мав щоби сформувати думку».

З побажаннями від щирого серця завжди ваш У.Стейтон Мозес.

Так саме мадам Лебендорф була побачена та почута російською дівчинкою-медіумом… Також Ісус та Іоанн Хреститель – Едвардом Мейтлендои, таким відвертим, чесним та щиросердним, як і С.М. хоча ніхто з них не знав того іншого Іоанна Хрестителя та не чув Ісуса, що є духовна абстракція, а не жива людина того часу. Та хіба Мейтленд не бачить Гермеса першого та другого, та Ілію, тощо. На кінець, хіба м-с Кінгсфорд не так переконана, як С.М щодо (+), що бачила та розмовляла з Богом!! І це сталося лише декілька днів після того, як вона розмовляла з духом собаки та отримала від нього писмове повідомлення? Перечитайте друже, перечитайте ще раз «Душа та тощо» Мейтленда; стор.180, 194, 239, та 267-8-9. Та хто є більш чистим або більш правдивим, ніж ця жінка або Мейтленд! Таємниця, таємниця – ви кажите – ми відповімо: невігластво, породження того, що ми бажаємо бачити та у що віримо.

(1)Якийсь Брат? Чи знає він або навіть ви самі, що мається на увазі під словом «Брат»? Чи знає він, що ми маємо під Дхіані-Коганами або Планетними Духами, під втіленими та невтіленими Лха? Під – але залишається та мусить залишатися на деякий час лише світченням духа для нас всіх. Мій лист конфеденційний. Ви можете користуватися цими аргументами, та не моїм авторитетом та ім'ям. Все це буде вам пояснено, будьте впевнені. Живий Брат може бути de facto не знати про дещо. Але, щоби всезнаючий Планетний Дух виявив себе необізнаним до того що відбувається навколо – це дещо надзвичайне.

ЛИСТ 35 Субба Роу - О.П.Б. Тріплікан, Мадрас, 3 лютого, 1882р.

Шановна Мадам!

Дякую вам за вашого листа від 28 числа минулого місяця. Я вважаю доволі бажаним, щоби ви приїхали сюди, якщо обставини дозволяють до часу приїзда Олькота з Калькутти. Без сумніву, я особисто дуже бажаю побачитися з вами; але це не є поважною причиною, щоби просити вас сюди приїхати. Хоча тут ще не засновано жодної Філії Теософського Товариства, є доволі багато джентльменів відверто симпатизуючих нашим цілям та намірам, та хто був-би дуже радий побачитися з вами. Вони мало знають про полковника Олькота, за виключенням того, що вони надбали з його публічних промов. Але ваша «Викрита Ізіда» зробила дуже сильний відбиток на їх розуми. Я вже повідомив деяких з цих джентльменів, що полковник Олькот приїде сюди до кінця цього місяця, і вони палко просили мене написати вам, з побажанням, щоби ви також приїхали. Для мене радісна новина, що ви навернули м-ра Р.Рагунатха Роу до теософії. Він – людина з доволі глибокими уподобаннями та серьозний шукач істини та точно виявиться корисним у просуненні справи теософії. Тут також є, я сподіваюся, декілька європейців, що бажають зустрітися з вами. Потому, будь ласка, поміркуйте, чи не зможете ви знайти двійку днів, щоби задовольнити очікування цих джентльменів.

Якщо сказати вам правду, то це є моя «відверта впевненість», що Індія ще не втратила своїх адептів та своє «Невимовне Ім'я» - втрачене Слово! Індія ще не мертва духовно, хоча вона швидко помирає. Ми ще маємо людей навіть посеред нас – збережених від зверхніх зазіхань британських чиновників та зухвалих місіонерів, у темних гірських печерах та непрохідних лісах, які майже досягли берегів океану Нірвани. Ми ще маємо путівну нитку, шоби розуміти вчення наших стародавніх Ріші та доктрини інших систем Філософії, що виникли від Стародавньої Релігії Мудрості. Тому я спроможний стверджувати (хоча ви можете мати сумніви щодо цього), що у нас є ключ, щоби відкрити «Втрачену Формулу», якщо вона дійсно не втрачена. Це не пусті вихваляння, запевняю вас. Дійсна істина з'явиться на світ, коли прийде належний час. Англійським теософам потрібно затямити, що ці люди не дуже бажають, щоби їх існування було визнаним. Для них має доволі мале значення, чи керується Індія добре або ні англійськими чиновниками, ставляться європейці до місцевих мешканців зверхньо та з презирством, або ні, визнається істина Йога Від'ї сучасними скептиками або ні. Вони застосували всі можливості, щоби їх існування стало невідомим. Ці суворі містики досяжні лише для тих, хто відверто вірить у Йога Від'ю та у існування цих Адептів. Навіть коли будь якому англійському теософу, навподобі до містера Х'юма, пощастило випадково схопитися за одного з цих людей, то він дуже швидко почне мати сумніви, щодо його філософії. Його зовнішність не відповідатиме витонченому смаку англійського джентльмена. Зовнішня його поведінка буде, як у божевільного або ідіота, та він буде навмисно нести непотріб, щоби відвернути відвідувача. Але якщо відвідувач ще віритиме, що божевільний перед ним є адепт, то містик неодмінно вкаже йому залишити сім'ю, статок та становище у суспільстві, вдягтися у ганчір'я та йти за ним до лісу, до того як прийме його учнем. Чи є хоча би один англійський теософ, здатний на це?

Але майже не можливо мадам, переконати будь кого з цих містиків з'явитися на публіці та позбавити сумнівів скептиків, відносно реальності Йога Від'ї та існування Адептів. Думаю, що їх неможливо схилити зробити хоча би стільки, скільки зробили К.Х. та М. для англійських теософів і причину цього не треба далеко шукати. Гімалайські Адепти не бояться, що їм будуть заважати якимось чином англійці, якщо їх існування стане відомим. Але Адепти Індії, я вважаю, дійсно відчувають небезпеку, якщо їх існування буде відомим публіці, то прийде кінець їх спокійному Самадхі та усамітненню.

(Не фізично «бояться», але справедливо не бажають побачити свої сховища та самих себе оточеними антипатичним натовпом. М.)

Потрібен деякий час, коли можна буде просити цих містиків зробити щось для теософії.

Я не знаю про кого йдеться у вашому листі, щодо одиного з двох адептів Індії яких ви знаєте недалеко від мене. Та мала доля окультизму, що все ще є в Індії, засереджена у цьому окрузі Мадрасу, і ви в цьому з часом переконаєтеся. Величне відродження Йога Від'ї у часи нашого великого Шанкарачар'ї мало свій початок у цій частині Індії. З тих часів та до наших північна Індія ніколи не мала нещастя бути кинутою всіма своїми посвяченими. Тому що ті декілька посвячених, які все ще є тут, не можуть жити у невеличких громадах як Гімалайські, тому вони живуть як одинаки-відлюдники у небагатьох священих місцях у цьому окрузі.

Ми можемо з часом затвердити обрядову систему посвячення для другої Секції, та я не бачу причин, щоби ми не мали у майбутньому конкретний напрям систематичного окульного навчання для

тих хто досяг згаданої секції. Тому я надав вам одразу за цим мій план втілення цього. Я був-би дуже радий побачити цю секцію у майбутньому, утворену з дійсних посвячених, які діяли би відповідно до настанов Адептів.

Т.Субба Роу.

(Непогано було би мати консультацію з цією молодою людиною, так саме на предмет можливого керівництва. М.)

ЛИСТ 36 М. – Сіннетту. Отриманий у Аллахабаді близько лютого 1882р.

Ваш «славетний» друг не мав на увазі бути «сатиричним», які би інші значення не надавалися його словам. Ваш «славетний» друг просто відчував сум від думки про те велике розчарування, яке К.Х. відчуватиме, коли повернеться до нас. Перший погляд назад у минуле, на роботу, яка така близька його серцю, відкриє такі образчики обміну почуттями як ці два, тут наведені. Негідний, гіркий, саркастичний тон одного принесе йому так саме мало радості, як негідний, нерозумний та дитячій тон другого. Я не торкався би цього предмету, як би ви так неправильно не зрозуміли мої почуття, під впливом яких написаний мій останній лист. Краще, якщо я буду відвертим з вами. Звернення «Високість», на яке я не маю жодного права, більше нагадує сатиру, ніж будь що, до цього мною промовлене. Але тому, що «лайка на комірі не висне», я не звертаю на це уваги, раджу вам робити так саме, та не шукати сатири там, де вона не малася на увазі та, що було лише відвертістю промови та вірним розумінням ваших почуттів по відношенню до тубільців.

Зрозуміло, ваша довірена особа знає краще. Якщо цей абзац не є наклепом, то все, що я можу сказати, це те що ваші закони про наклеп потребують змін. У вас неодмінно будуть незручності з нею відносно «жіночої філії». Її презирство до цієї статі не має кордонів, та навряд чи можна її переконати, що з цих сфер будь коли буде користь. Я знову буду з вами відвертим. Ні я сам, ні будь хто з нас – К.Х. цілком виключається з цього питання – не дали-би згоди стати засновниками, не кажучи вже про те, щоби стати керівниками жіночої філії тому, що ми всі доволі стомлені своїми послідовницями. Всеж ми визнаємо, що чимала користь можлива з такого руху, бо жінки мають великий вплив на своїх дітей та чоловіків. Ви знаток з великим досвідом у цьому напрямі, можете разом з містером Х'юмом принести велику користь К.Х. з поля дії якого жінки, окрім його сестер, завжди були виключені, де лише царювала любов до своєї країни та людства. Він нічого не знає про ці створіння, а ви знаєте. Він завжди відчував потребу залучення жінок; та не бажав втручатися. Тут вам випадок допомогти йому.

З іншого боку ми стверджуємо, що знаємо більше про таємні причини подій, ніж ви світські люди. Я скажу, що причинами паралізуючими прогрес теософського товариства, є образи засновників та загальне неправильне розуміння мети Товариства, і нічого іншого. Немає недоліків у визначенні цієї мети, якби її просто належним чином пояснили. Членам вистачило-би що робити, якби вони спрямували себе до дійсності з половиною тієї палкості, з якою вони переслідують міраж. Нажаль, я бачу, що ви дорівнюєте теософію до намальованого будинку на сцені, а ось в руках істиних філантропів та теософів вона може стати такою сильною, як непероможна фортеця. Становище таке: люди, що вступають до Товариства з єдиною метою досягти влади та заволодіти окультними науками, як головною метою, можуть не йти до нього; вони приречені на розчарування як і ті, що роблять

помилку, дозволяючи собі думати, що Товариство дещо інше. Саме тому, що вони забагато проповідують про «Братів» та дуже мало або зовсім не проповідують про Братство, вони отримують невдачу. Скільки разів ми мали повторювати, що ті хто йдуть до Товариства з однією метою контактувати з нами, з метою, якщо не надбати, то на всяк випадок переконатися у реальності таких сил та нашого об'єктивного існування – ті переслідують міраж. Я ще раз повторюю. Лише той у кого у серці любов до людства, хто здатен у досконалому вигляді охопити ідею про відродження братства на практиці, лише той має право володіти нашими таємними вченнями. Лише він один не зловживатиме своїми силами тому, що у цьому випадку немає сенсу боятися, що він застосує їх за для особистої мети. Людина, яка не вважає блага людства вищіми за свої особисті, негідна бути нашим учнем, вона негідна стати вищою знаннями за сусіда. Якщо вона бажає феноменів, нехай задовольняється можливостями спіритизму. Таким є дійсне становище справ. Колись були часи, коли від моря до моря, від гір та пустель півночі до великих лісів та долин Цейлону була лише одна віра, один військовий заклик – врятувати людство від страждань невірства у ім'я Того, хто перший вчив соліданості людей. А наразі? Де велич нашого народу та Єдиної Істини? Це ви можете сказати: прекрасні видіння, які були реальністю на Землі, але згасли як світло на вечір. Так, наразі ми між людей впертих, неосвітчених, шукаючих знати істину, та не здатних її знайти тому, що кожен шукає її для власної користі та задоволення, не бажаючи подарувати жодної думки іншим. Хіба ви, вірніше вони, не зрозуміють дійсного значення та пояснення тієї великій руйнації та спустошенню, які прийшли до нашої країни та загрожують всім країнам – вашій насамперед? Це егоїзм та виключність вбили нашу країну та вб'ють і вашу, яка на додаток має ще деякі недоліки, які я не називатиму. Світ затяг хмарами світло дійсного знання, а егоїзм не дозволить його повернення, бо він виключає та не бажає знати братства всіх тих, хто народився під одним для всіх, непорушним законом природи.

Ви знову помиляєтеся. Я можу мати докір до вашої «цікавості», коли знаю, що вона безкорисна. Я не можу вбачати як «зухвалість» те, що є лише вільним застосуванням інтелектуальних можливостей для міркувань. Ви можете дивитися на речі у оманливому світлі, і часто це робите. Але ви не засереджуєте всього світла на самому собі, як чинять деякі, і це є вищою якістю, яку ви маєте, на відміну від інших нам відомих європейців. Ваша прив'язаність до К.Х. відверта та палка, і це ваша спокута у моїх очах. Навіщо, у такому випадку нервувати? Щоби не відбулося, ми завжди залишимося вашими друзями тому, що ми не докорятимо відвертість навіть коли вона надана в упередженій формі нехтування лежачим ворогом – нещасним Бабу.

ЛИСТ 37 М. – Сіннетту. Отриманий близько лютого 1882р.

На наше перше запитання можна відповісти: «Чи можете ви будь що зробити, щоб допомогти Товариству?» Бажаєте, щоб я казав відверто? Так я скажу: «ні», ні ви самі, ні сам Володар Санг-гіас, до того часу, доки не буде доведено, що власним подвійним становищем Засновники зобов'язані диявольській люті та систематичним інтригам, не зможе допомогти. Таке становище, яким я його бачу, керуючись велінням Голів. Стежте за газетами – у всіх за виключенням двох або трьох – «мила Стара Леді» піддається глузуванням, якщо не наклепам, а Олькота атакують всі собаки преси та місій. Памфлет під назвою «Теософія» надрукований та розповсюджений християнами у Тіневелі 23 жовтня у день приїзду Олькота разом з буддистськими делегатами у якому стаття з «Сетердей Ревю» та другий негідний напад однієї американської газети. «Центральний Індійський журнал» з Лахору

майже не минає дня без будь якого нападу, предрукованого з інших газет, тощо. У вас англійців, свої погляди, у нас – свої власні на цей предмет. Якщо ви тримаєте чистий носовичок в кишені, а кидаєте у натовп брудний, хто його підніме? Досить. Ми мусимо мати терплячисть та робити доки, що можемо. Моя думка така, якщо ваш Ратіган не зовсім негідник (одна з його газет щоденно бруднить невинну жінку), йому було би першому подати вам ідею перекладу та публікації листів її дядька (до вас та її самої) у «Піонері» та додати, що більш важливі офіційні докази які незабаром очикуються від князя Д., які назавжди владнають питання про те, хто вона така. Та ви краще знаєте. Ця ідея могла прийти вам до голови, але чи сприймуть це будь коли інші у такому освітленні?

Субі Рам дійсно гарна людина, але фанатик іншого помилкового сприйняття. Голос - не його Гуру, а його власний. Голос чистої, самовідданої, серйозної душі, зануреної у помилковий містицизм. Додайте до цього хронічний розлад у тій частині мізків, що реагують на яснобачення і таємниця скоро відкриється: цей розлад мав розвиток на тлі насильницьких видінь за допомогою хатха-йоги та тривалого аскетизму. С.Рам - головний медіум та у той самий час є головним магнетичним фактором, який несвідомо для себе розповсюджує свою хворобу шляхом зараження – прищеплює свої видіння іншим учням. Існує один загальний закон видіння (фізичного, ментального або духовного), але є спеціальний закон, який регламентує, що всі ведіння визначаються якістю або станом людського духу та душі та здатністю переводити у свідомість різноманітні хвилі астрального світла. Існує лише один загальний закон життя, але незчисленні закони, якими кваліфікуються та визначаються міріади сприймаємих форм та почутих звуків. Існують сліпі за власної волі та сліпі по за нею. Медіуми відносяться до перших, сенсетиви до останніх. Якщо відсутні правильне посвячення та тренування щодо духовного зору та одкровень, наданих людині у всі віки, від Сократа до Сведенборга та «Ферна», жодний самоучка-провидець, ніколи не бачить та не чує цілком правильно.

Жодної шкоди, навпаки, багато повчального для вас буде від вашого вступу до Товариства. Продовжуйте до того часу, доки від вас вимагатимуть того, від чого ви зобов'язані відмовитися. Навчайтесь та вивчайте. Ви праві: вони кажуть та стверджують, що один єдиний Бог Всесвіту був втілений у їх Гуру, і якби такий індивід виник, він був би неодмінно вищім за будь якого «Планетного Духа». Але вони вклоняються ідолам, мій друже. Їх гуру не був посвяченим, а лише людиною надзвичайно чистого життя та витривалості. Він ніколи не погоджувався відмовитися від свого уявлення про особистого Бога та навіть Богів, хоча це йому неодноразово намагалися пропонувати. Він народився ортодоксальним індусом, та помер само-покращеним ортодоксальним індусом, дещо схоже на Кешаб Чандра Сена, але вище, чистіше та без будь якого честолюбства, здатного засмутити його світлу душу. Багато хто з нас співчували його самоомані, але він був дуже гарним, що виключало втручання. Приєднуйтесь до них та навчайтеся, але пам'ятайте вашу священну обіцянку К.Х. Ще два місяці, і він буде з нами. Я думаю відправити О.П.Б до вас. Впевнений, що вам пощастить переконати її, бо у цьому випадку я не бажаю застосовувати власний авторитет.

М.

ЛИСТ 38 М - Сіннетту. Отриманий приблизно у лютому 1882р. у Аллахабаді.

Переданого листа доправляє вам Бабу, бенгалець, від якого прошу вас заради К.Х. приховати почуття огиди, що може охопити вас при його появі. Прочитайте листа уважно. Підкреслені рядки

мають зародок великої реформи, більше доброзичливих результатів, будь коли досягнених Теософським рухом. Якби наш друг з Сімли був менш прискіпливим, я спробував би вплинути на нього, щоби він виробив спеціальні правила та обов'язки для мешканок жіночої частини дома Індії. Скористайтеся цим натяком та подивіться, чи не можете ви переконати його зробити це. Негайно напишіть йому у Бомбей, щоби він приїхав та у вашому домі зустрівся з старою жінкою, після чого передайте його далі, його співвітчизнику та спів-члену «Праягському Бабу – «солі» вашого Товариства. Потому телеграфуйте їй у Мірут, щоб вона приїхала, але від мого імені, бо інакше вона не приїде. Я вже від її імені відповів йому. Не дивуйтеся тому, що у мене для всього мається своя причина, яку ви можете знати за декілька років. І чому ви так наполегливо бажаєте побачити мої нотатки до інших осіб? Хіба у вас не мало турбот, щоб розібрати мої листи до вас?

М.

ЛИСТ 39 М. - Сіннетту. Отриманий у Аллахабаді у лютому 1882р.

Якщо моєї поради потребують та просять, то насамперед потрібно з'ясувати, яке становище насправді. Мої обітниці Архата проголошені, і я не можу ні шукати помсти, ні дпопомагати у цьому іншим. Я можу допомогти їй готівкою лише коли знатиму, що жодна копійка, жодна срібна унція не буде витраченою на негідну мету, а помста грішна. Але у вас є захист та вона має на нього право. Вона мусить отримати захист та цілковите виправдання, ось чому я телеграфував та запропонував вибір до того, як подати до суду. Вимагати повернути та погрожувати подачею до суду вона має право; вона так саме може запровадити справу тому, що він візьме назад. З цієї причини я підкреслив необхідність статті, яка не торкатиметься інших тем, окрім вказаного «боргу». Цього одного буде достатньо, щоби налякати наклепника, та виявити його перед публікою – як «наклепника» - та дати зрозуміти, що він у незручному стані. Помилка своїм походженням завдячна нерозбірливому та жахливому почерку Маколіфа (каліграфа та писаки, схожого до мене), який написав повідомлення до «Стейтсмена». Це щаслива помилка тому, що на ній можна збудувати ваше виправдання, якщо ви будете робити розумно. Але її можна використати цілком зараз, інакше ви втратите цей щасливий випадок. Таким чином, якщо ви згодні скористатися ще раз моєю порадою, коли ви вже зробили перший постріл у «Піонері», ви знайдіть звіти в «Теософі», та за цією інформацією у статті у вівторок напишіть за неї гарненького їдкого листа, та підпишіть Олькота та її іменами. Це можна спочатку надрукувати в «Піонері» та, якщо ви не заперечуєте, у будь якій іншій газеті, але у будь якому випадку, потрібно друкувати у вигляді циркулярного листа та надати його до всіх газет країни. Вимагайте у цьому листі забрати назад з «Стейтсмена» та погрожуйте притягненням до відповідальності. Якщо ви так вчините, я гарантую успіх.

Одеська стара леді – Надія (Надія Андріївна Фадєєва – тітка О.П.Б.) дуже прагне вашого автографа, «великого та відомого письменника». Вона каже, що не мала бажання розлучатися з вашим листом генералу, але треба було надіслати вам докази, хто вона така. Скажіть їй, що я «хазяїн» (вона називала мене хазяїном своєї племінниці, коли я відвідував її тричі), випадково сказав про це вам, коли радив написати їй листа та таким чином надати автографа, та також надіслати через О.П.Б її портрети, після того як ви покажите їх вашій дружині, бо вона в Одесі дуже стурбована, та хоче отримати їх назад, особливо те молоде обличча… Воно її, як знав її вперше «милою дівчиною»…

На цей час я зайнятий, але дам вам пояснювальні нотатки, лише буду вільним, скажемо так, на протязі дох-трьох днів. «Славетний» потурбується про все, що потребує нагляду. Як на рахунок чудового звернення містера Х'юма? Чи не зможете ви приготувати його до січневого номера? Те саме щодо вашої статті у відповідь на передовицю спіритів. Сподіваюся, що ви не звинуватите мене у бажанні сісти на вас та також дивитиметеся на моє скромне прохання лише у правильному висвітленні. У мене подвійна мета – надати розвитку вашій метафізичній інтуіції та допомогти журналу шляхом влиття до нього декількох крапель справжньої гарної літературної крові. Ваші три статті, безсумніву, гідні схвалення: гарно виявлена сутність та, як можу судити, розраховані на увагу всіх вчених та метафізиків, особливо перших. Пізніше ви знатимете більше щодо створення. Тим часом мені потрібно приготувати собі обід, боюся, що навряд чи він вам сподобався би.

М.

Ваш молодий друг, Позбавлений Спадку, знову на ногах. Ви дійсно бажали би, щоби він писав вам? У такому випадку краще «провентилюйте» у «Піонері» питання про бажання прийти до згоди з Китаєм щодо встановлення регулярного поштового сполучення між Праягом та Шигадзе.

ЛИСТ 40 М. - Сіннетту.

Я не можу створити чудо, інакше я показався хоча-би місіс Сіннетт, незважаючи на сірники француженки та вас самих, не дивлячись на психічні та фізичні обставини. Зрозумійте, будь ласка, що моє почуття справедливості таке сильне, що я не відмовив би вам у задоволенні, яке я надав Рамасвамі та Скотту. Якщо ви до цього часу мене не бачили, то лише тому, що це було неможливим. Якби ви задовольнили бажання К.Х. та були присутнім на зборах, то фактично жодної шкоди для вас не було би тому, що К.Х. все передбачив та підготував, і саме ваше зусилля, яке ви зробили-би, щоби навіть у випадку можливого особистого ризику, бути непохитним, цілком змінило би ваше становище. Наразі подивимося, що приготувало майбутне.

М.

ЛИСТ 41 М. - Сіннетту. Отриманий близько лютого 1882р.

Я думаю, що дійсно не здатен ясно викласти свої ідеї вашою мовою. Я ніколи не думав надавати значення тому, щоби циркулярний лист, якого я просив вас скласти для них, з'явився у «Піонері», та ніколи на намагався натякати на необхідність цього. Я просив вас скласти для них та надіслати чернетки у Бомбей з тим, щоб вони надрукували їх як циркулярного листа, який коли виданий, на своєму шляху по Індії міг-би бути передрукованим у вашому журналі, так саме і інші газети, напевно, надрукували би його. Її лист Б.Г. був нерозумний та дитячий. Я прогавив його. Але ви не мусите бути під впливом думки, що він зведе на нівець всю користь, принесену вашим листом. Ми маємо декілька чуттєвих осіб, на чиї нерви він впливатиме, але інші ніколи не оцінять його істинного духу, він у жодному випадку не є наклепом, лише вульгарний та нерозумний. Я змушу її припинити.

У той самий час я вимушений сказати, що вона жорстоко страждає, і я не можу допомогти, бо це є наслідки причин, які неможливо знищити – це окультизм у теософії. Вона наразі мусить або перемогти, або померти. Коли прийде час, її заберуть назад до Тибету. Не звинувачуйте цю бідну жінку, звинувачуйте мене. Інколи, вона лише «оболонка», та я часто буваю неуважним, спостерігаючі за нею. Якщо цей сміх не буде спрямований на «Стейтсмена», інші газети знову схоплять м'яча та кинуть у неї.

Не сумуйте. Мужність, мій добрий друже, та пам'ятайте, що допомагаючи для неї, ви відпрацьовуєте свій власний закон долі, бо не лише один жорстокий напад на неї визваний дружнім ставленням до вас К.Х. що використовує її у якості засобу зв'язку. Але – мужність.

Я бачив документи адвоката, та відчув, що у нього немає бажання братися за цю справу. Але він зробить найменше, що від нього потрібно. Притягнення до відповідальності не допоможе, але допоможе оприлюднення як у захисті, так і у питанні про звинувачення, та 10 000 циркулярних листів з доказами, що звинувачення сфальшовані.

До завтра. Ваш М.

ЛИСТ 42 М. - Сіннетту.

Якщо ви так бажаєте знайти те місце, яке я вчора ввечері на пошті підчистив, та наклав шляхом осадження інше речення, я можу задовольнити вашу цікавість, містер Сіннетт! Але «це було знання Когана, що ні ви, ні будь хто інший не турбувалися про дійсну мету Товариства, а також не мали поваги до Братства, лише мали особисті почуття до деяких Братів. Отже, ви цікавилися лише К.Х особисто та феноменами; м-р Х'юм намагався потрапити у таємниці їх філософії, а так саме бажав мати впевненість, що Тибетські Махатми-Лха, якщо вони взагалі існують по за уявою мадам Блаватської, були якимось чином зв'язані з деякими адептами, яких він мав на увазі».

Це все, що К.Х сказав, та що я мусив написати та зробити осадження, замість того, що там було написано цим юнаком та до того у такій фразеології, яка викликала би у містера Х'юма потік красивих слів, а також слово «невігластво» по відношенню до мого Брата. Я навіть не бажав-би, щоб вітер пустелі чув пошепки вимовлені слова, спрямовані проти того, хто спить наразі. Така причина цієї штовханини, утвореної мною, і інших причин немає.

М.

ЛИСТ 43 М. - Сіннетту. Отриманий близько лютого 1882р.

Я знову скажу що вам не подобається, а конкретно, що жодне регулярне навчання, жодне регулярне сполучення між нами не можливе, доки взаємні шляхи між нами не будуть звільнені від багатьох перешкод. Найвищою перешкодою є неправильні уявлення у публіки про Засновників. За вашу нетерплячість вас не можна корити. Але якщо ви розумно не скористаєтеся вашими новими здобутими привілеями, то це дійсно будете не гідними, мій друже. Ще три-чотири тижні, і я піду,

щоби віддати рядом з вами місце тому, кому воно належить, та яке я не дуже задовільно займав, тому що я не письменник та західний вчений. Чи знайде Коган вас самого та м-ра Х'юма більше кваліфікованими, ніж до цього, щоб надавати через вас настанови – це інше питання. Але вам не завадило би приготуватися до цього, бо багато чому має ще відбутися. До цього часу ви відчували лише світло нового дня, ви можете, якщо будете намагатися, побачити за допомогою К.Х сонце півдня, коли воно дійде до свого меридіану. Але ви мусите для цього працювати, щоби вилити світло на інші розуми через ваш. Яким чином, ви спитаєте? До цього часу з вас двох м-р Х'юм був рішуче антагоністичним до наших порад; ви мали пасивний спротив їм час по часу, інколи погоджувалися, всупереч тому, що ви розуміли як своє найкраще судження – така моя відповідь. Результати були такими, якими і треба було очікувати. Нічого гарного або мало чого гарного вийшло з судомного поодинокого захисту друга, можливо налаштованого упереджено на користь тих, на чиєму боці він був та члена Товариства. М-р Х'юм ніколи не бажав слухати поради К.Х. про лекцію у його домі, під час якої він міг би значно звільнити суспільний розум, на крайній випадок від частини упереджень, якщо не цілком. Ви вважали, що немає необхідності публікувати та розповсюджувати посеред читачів свідоцтва відносно того, хто вона така. Ви думаєте Примроуз та Ратіган здатні розповсюджувати інформацію та друкувати звіти, знаючі у чому справа? Та так далі. Натяків цілком достатньо для таких розумів як ваш. Я вам це кажу, бо знаю які глибокі та відверті ваші почуття до К.Х. Я знаю, як погано ви почуватиметися, якщо знову знайдете, що сполучення між вами не покращилося. І так, мабуть буде, коли Коган не знайде успіху з того часу, як він наказав йому працювати з вами. Подивіться, що зробили «Фрагменти» - краща з статей; як мало наслідків вона матиме, якщо опозиція не буде розбурхана, якщо не будуть викликані дискусії, та спіритуалісти не будуть вимушені виставити свої божевільні претензії. Перечитайте у «Спірітуалісті» від 18 листопада «Пряжа Роздумів». О.П.Б не може відповісти на неї, а от ви чи він могли би, і результат буде той, що найбільш дорогоцінні натяки не досягнуть розумів тих, хто прагнуть істини тому, що поодинока перлина швидко губиться у натовпі псевдо-перлин, коли немає ювеліра, щоб показати її дійсну коштовність. Та так далі потому: «Що ми можемо зробити?» - чую я голос К.Х. Отак, друже. Шлях земного життя веде крізь велику кількість випробувань та потрясінь, але той хто нічого не робить для їх здолання, той не може сподіватися на перемогу. Нехай тому, перечуття більш значного усвідомлення наших таємниць за більш кращіх обставин, створення яких цілком залежить від вас самого, надихає вас терпінням очікування, наполегливістю спрямувань та цілковитою готовністю до сприйняти блаженного завершення ваших бажань. А для цього ви мусите пам'ятати, що коли К.Х скаже вам: «Підійди ближче» - ви мусите бути готовим. Інакше могутня рука нашого Когана ще раз опиниться між вами та Ним.

Відішліть обидва портрети, прислані вам з Одеси, назад до О.П.Б коли ви використаєте їх. Напишіть декілька рядків старій генеральші, вона бажає мати ваш автограф – я знаю. Нагадайте їй, що ви обидва належите до одного Товариства та є братами та обіцяйте допомогати її племінниці.

ЛИСТ 44 М. - Сіннетту. Отриманий в Аллахабаді у лютому 1882р.

До того як ми обміняємося ще рядком, ми мусимо домовитися, мій імпульсивний друже. Ви маєте мені надати тверду обіцянку ніколи не судити ні про кого з нас, також про наше місце знаходження або про будь що інше, що має відношення до «міфічних Братів», чи високого вони зросту, товсті чи тонкі – не судіть спираючись на свій життєвий досвід, або ви ніколи не наблизитеся

до Істини. До цього часу, роблячи таким чином, ви лише порушували урочисту тишу моєї вечірньої трапези декілька вечорів до ряду та примушували мій змієвидний почерк, у зв'язку з вашою писаниною та роздумами над нею, переслідувати мене навіть у сні, бо наче по симпатичному зв'язку я відчував, що хтось по той бік пагорбів смикає його за хвоста. Чому ви такі нетерплячі? Попереду у вас ціле життя, щоби листуватися з нами: хоча доки темні хмари Дева-Лока «Еклектика» опускаються за обрій «Головного», листування буде судомним та не надійним. Воно навіть може урватися внаслідок напруги, вчиненої нашим занадто інтелектуальним другом. Оі-Хаі, Рам Рам! Подумати лише, що наша м'яка критика з приводу памфлета, критика, повідомлена вами Х'юму Сахібу, могла привести останнього до того, що він вбив нас одним ударом! Знищів, не даючи можливості запросити священника або, навіть часу покаятися, опинитися живими, та все ж жорстоко позбавленими власного існування, дійсно, сумно, хоча не зовсім неочікувано. Та все це – наша провина. Якби ми замість цього благорозумно надіслали схвальний гімн на його адресу, ми наразі були-би живі та встигали здоров'ям та силою – якщо не мудрістю – на довгі роки, та знайшли у ньому свого Вед-Віаса, щоби оспівувати окультну відвагу Крішни та Арджуни на спустошених берегах Цзам-Па. Наразі, хоча ми мертві та висушені, я все ж можу використати декілька хвилин свого часу, щоби написати вам у якості бухта, найкращою англійською мовою, яку я бачу у мізках мого друга, де я також знаходжу в клітинах пам'яті фосфоруючу думку про короткого листа, якого потрібно надіслати редактору «Піонера», щоби заспокоїти його англійську нетерплячість. Друг мого друга К.Х. не забув про вас; К.Х. не має наміру розірвати стосунки з вами, якщо Х'юм Сахіб не зганить становище до того, що вже не можна буде виправити. Чому би це він почав робити? Ви зробили все, що могли, і це саме стільки, скільки ми будь коли мали намір від будь кого вимагати. А далі ми розмовлятимемо.

Ви мусите цілком відкласти в бік особистий елемент, якщо ви бажаєте просунутися у вивченні окультизму, та на деякий час – навіть самого себе. Зрозумійте, друже, що суспільні зв'язки мають малий (якщо взагалі мають) вплив на будь якого істинного адепта під час виконання свого боргу. За мірою того, як він підіймається до досконалого адепства, схильності та антипатії його минулого «Я» слабнуть (як К.Х. вам пояснив), він уособлює в собі увесь людський рід та дивиться на нього в масі. Ваш випадок – виключний. Ви силою наблизилися та атакували позицію інтенсивністю своїх почуттів до нього, і коли він сприйняв, він мусить нести наслідки у майбутньому. Але питання для нього не у тому, яким може бути видимий Сіннетт, які його спонуки, його світські невдачі та успіхи, зменшена чи збільшена повага до нього. З видимою зовнішньою людиною нам немає чого робити. Вона для нас лише завіса, що ховає від очей профана те друге «Я» у еволюції якого ми зацікавлені. У своєму зовнішньому рупа робіть що бажаєте, думайте що бажаєте, лише коли наслідки цього добровільного дійства стануть помітними на тілі нашого кореспондента, наш обов'язок це побачити.

Ми не задоволені ні навпаки тому, що вас не було на Бомбейських зборах. Якби ви пішли, було би краще у сенсі ваших «заслуг», а тому що ви не пішли, то ви втратили цей маленький бал. Я не міг та не мав жодного права будь як впливати на вас саме тому, що ви не учень. Це було випробування, дуже маленьке випробування, хоча воно здалося вам доволі важливим, що примусило вас думати про «справи дружини та дітей». У вас таких іспитів буде чимало, і хоча ви ніколи не були учнем, ми всеж не надаємо довіри навіть кореспондентам та «протеже», чия благорозумність та мужність духу достатньо не перевірені. Ви є жертвою майї. Тривала у вас буде боротьба, щоби зірвати ці «катаракти», та бачити речі, якими вони є. Х'юм Сахіб для вас – майя така велика, як будь яка інша. Ви бачите лише нагромадження його плоті та кісток, його офіційну особу, його інтелект та вплив. Що таке

він для його дійсного «Я», якого ви не можете бачити? Яке відношення має його здатність сяяти у дурбарі, або у якості голови вченого товариства, до його здатності до окультних пошуків або його становища бути гідним довіри, щоби тримати наші таємниці? Якби ми забажали будь що з нашого життя та праці довести до загальної відомості, хіба колонки «Теософа» не відкриті для нас? Чому ми мусимо сочити факти через нього, щоби він додавав їм приправи для публічної їжі, приправи тошнотворних сумніві та їдкого сарказму, здатного привести у скруту публічне черево? Для нього немає нічого святого ні в окультизмі ні навколо. У нього темперамент вбивці птахів та вбивці віри. Він приніс би у жертву власну плоть та кров так саме без докорів сумління, як і співаючу пташку; він примусив би вас самого та нас, К.Х. та «милу Стару Леді» нас всіх стікати кров'ю насмерть під його ланцетом – якби міг – і до того, з такою самою легкістюю, як з совою, він влаштував би нас у свій музей, начепивши відповідні ярлики, після чого розмістив би некрологи про нас у «Випадковій дичині» для полюблювачів. Ні Сахіб! Зовнішній Х'юм настільки відрізняється та перевищує внутрішнього, наскільки зовнішній Сіннетт відрізняється та поступається «протеже», що утворюється всередині. Знайте це та посадіть останнього для нагляду за редактором, щоби той не викинув будь якого трюку. Наша велика турбота навчити учнів не бути оманутими зовнішньостю.

Як вас вже повідомив Дамодар через Олькота, я вас не називаю учнем; перевірте вашого листа, щоби переконатися у цьому. Я лише, жартома запитав О. чи визнає він вас, як той матеріал з якого роблять учнів. Ви лише побачили, що у Беннета були не миті руки, нечищені нігті, що він вживав брутальні слова, та взагалі для вас мав непривабливий вигляд. Але, якщо такого ґатунку речі є вашим критерієм моральної переваги або потенціалу сили, то скільки адептів або чарівників лам витримають в ваших очах випробування? Це частина вашої сліпоти. Якби Беннету було померти у цю хвилину – я застосую християнську фразеологію, щоби ви краще мене зрозуміли – менше більш палких сліз виллється з очей Ангела Смерті над іншою такою багатостраждальною людиною, скільки їх випаде на долю Беннета. Мало людей, що так страждали та не справедливо страждали – як він страждав; та мало людей, у яких таке добре, самовідверте серце. Це все; і немитий Беннет морально вищий джентльмена Х'юма, як ви вищий вашого носія.

Правильно те, що О.П.Б. повторила вам: «Тубільці не помічають грубість Беннета, і К.Х. так саме тубілець». Що я цим намагаюся сказати? Просто те, що наш схожий до Будди друг, здатен роздивитися крізь шар лаку побудову дерева та всередені слизької мушлі – «приховану безцінну перлину»! Б. чесна людина з відвертим серцем, до того володіє величезною моральною мужністю, та мученик з ніг голови. Таких наш К.Х любить, а до таких як Честерфілд та Грандісон у нього лише призирство. Я вважаю, що сходження джентльмена К.Х. до грубого нечестивця Беннета не більш визиває подив, ніж відоме сходження «джентльмена» Ісуса до повії Магдаліни: існує моральний аромат, так саме як фізичний, добрий друже. Ви бачите, як правильно вичитав К.Х. ваш характер, що не надіслав до вас для розмови молоду людину з Лахору без перевдягання. Солодка м'якіть помаранча прихована під його шкіркою, Сахіб; намагайтесь заглянути у середину футлярів, щоби побачити коштовності, та не майте довіри до тих, що викладені зверху; я знову кажу: ця людина – чесна та дуже серйозна, вона не зовсім ангел – тих треба шукати в модних церквах, на вечірках у аристократичних особняках, театрах, клубах та інших таких закладах, але тому, що ангели існують поза нашою космогонією, то ми раді допомозі так саме і від чесних та мужніх, хоча і «брудних» людей.

Все це я кажу без будь якоі гіркоти або злісті, як ви помилково уявляєте. Ви досягли успіхів протягом минулого року і тому стали ближчими до нас; внаслідок цього я розмовляю з вами як з

другом, якого я сподіваюся навернути з часом до нашого способу думки. Ваш ентузіазм щодо нашого образу мислення має у собі тінь егоїстичності; навіть ваше почуття до К.Х має складний характер, та всеж – ви ближче. Але ви занадто багато мали довіри до Х'юма, та запізно перестали це робити, і наразі його погана карма реагує на вашу карму вам на шкоду. Ваша дружня нескромність щодо таємниць, довірених вам одному з боку О.П.Б. є причиною, наслідками стали його помилкові публікації. Боюся, що це залік вам не на користь. Намагайтеся бути розумнішим надалі. Якщо нашим правилом є бути стриманим у довірі, то це тому, що нас вчать з самого початку, що кожна людина персонально відповідальна перед Законом Відшкодування за кожне слово, що є її добровільним витвором. Містер Х'юм, звісно назвав би це єзуїтством.

Також намагайтеся прорватися через ту велику майю, проти якої вивчаючі окультизм попереджаються своїми Вчителями по всьому світові – через спрагу феноменів. Навподобі до спраги напоїв або опіуму вона зростає, чим більше задоволена. Спіріти сп'янілі цим, вони тауматургічні п'яниці. Якщо ви не можете почуватися щасливим без феноменів, ви ніколи не навчитеся нашої філософії. Якщо ви потребуєте здорової філософської думки та нею будете задоволені, будемо листуватися. Я кажу вам велику істину, що якщо ви, навподобі до вашого автора притчів Соломона, оберете лише мудрість, все інше буде додано своєчасно. Сила наших метафізичних істин від того не збільшується, що наші листи падають з простору вам до рук або з'являються під подушками. Якщо наша філософія не правильна, то диво не зробить її такою. Усвідомте це та будьмо розмовляти як розумні люди. Навіщо нам займатися іграшками, хіба у нас не виросли бороди?

А наразі час скінчити мою доганну писанину та, таким чином звільнити вас від одного завдання. Так – ваша «космогонія»! Ну, добрий друже, ваша космогонія лежить поміж листами моєї Худака Патха (моєї фамільної Біблії) та я докладу зусилля та спробую відповісти на неї, лише звільнюся, бо зараз я на чергуванні. Те що ви обрали – завдання всього життя, та якимось чином, замість узагальнень ви завжди примудряєтесь затримативутися на деталях, які довести найскладніше для початківця. Приміть попередження, мій добрий Сахіб. Завдання важке, і К.Х на пам'ять минулих часів, коли він полюбляв цитувати поетів, просить мене закінчити листа рядками на вашу адресу:

хіба шлях йде увесь час догори та догори? Так, до самого кінця,
хіба денний шлях займе увесь довгий день? З ранку та до вечера, мій друже.

Знання для розуму, схоже до іжі для тіла, надається для підтримки та зростання, але потрібно, щоби воно було добре засвоєним; і чим триваліше та наполегливіше цей процес відбувається, тим краще для тіла та розуму. Я бачив Олькота та порадив, що він мусить сказати нашому мудруючому в Сімлі. Якщо О.П.Б. піде шляхом епістолярних пояснень для нього, зупиніть її, тому що О. покриє все. У мене немає часу доглянути за нею, але я примусив її обіцяти ніколи не писати йому, не погодивши листа з вами.

Вітаю, ваш М.

ЛИСТ 45 К.Х. - Сіннетту. Перший отриманий після повернення у лютому 1882р.

Мій брате, я був у тривалій подорожі за вищім знанням і мені знадобився тривалий відпочинок. Далі, після повернення, я віддав увесь свій час своїм обов'язкам та всі свої думки

Великій-Проблемі. Все це наразі пройшло: новорічні свята позаду. І я знову «Я». Але що таке «Я»? Лише зниклий гість, чиї справі всі схожі до міражу великої пустелі…

Так чи ні, але це моє перше дозвілля. Я віддаю його вам, чіє внутрішнє «Я» мирить мене з людиною, яка дуже часто забуває, що великий той, хто великий у терпінні. Озирніться навколо, мій друже, та ви побачите «три отрути», що шаленіють у серці людини: - гнів, зажерливість, схильність до помилок та п'ятеро затемнень: заздрість, пристрасть, вагання, лінощі та зневіра, які завжди заважають побачити істину. Вони ніколи не позбавляться від забруднення своїх марнославних злісних сердець, не відчують духовної частини самих себе. Чи не бажаєте ви спробувати заради скорочення відстані між нами виплутатися з тенет життя та смерті, у які всі вони спіймані, та менше пестити бажання? Молодий Портман серйозно розмірковує залишити все, перейти до нас та стати «тибетським монахом», як він каже. Його уява, це змішані два різних поняття про «Монаха» або Ламу та живого «Лха» або Брата; але нехай він намагається за будь що.

Так, я лише зараз у стані листуватися з вами. У той самий час дозвольте мені сказати вам, що мені важчє листуватися з вами, ніж раніше, хоча моє добре ставлення до вас збільшилося, замість того, щоби зменшитися, як ви побоювалися, та не зменшиться хіба що внаслідок ваших власних дій. Я добре знаю, що ви намагаєтеся уникати таких перешкод, але людина на кінець стає жертвою свого оточення, доки вона живе у атмосфері суспільства. Ми можемо дуже бажати допомагати тим, у кому зацікавлені, та всеж бути такими безпорадними як людина, що бачить свого друга у хвилях штормового моря, коли жодного човна немає поряд, і її власна воля паралізована більш сильнішою рукою, що стримує її. Так, я бачу вашу думку… але ви не праві. Не кладіть провину на святу людину за те, що вона виконує свій борг по відношенню до людства. Якби не Коган та його вплив, вам не довелося би читати час по часу листи від вашого транс-гімалайського кореспондента. Світ долин антогонистичний світу гір, це ви знаєте; але чого ви не знаєте – це велика шкода, яка виникла внаслідок вашої несвідомої необережності. Навести вам приклад? Пам'ятаєте гнів, збуджений у Стейтоні Мозесі вашим занадто неблагорозумним листом, цитуючим за вашим власним бажанням з вільністю, наслідки якої можуть мати небажані результати, уривки з мого листа до вас стосовно його… Причина, народжена того часу дала свої результати: С.М. наразі не лише відсторонився від Товариства, де деякі члени вірять у нас, але і вирішив у серці своєму знищити Британську Філію. Засновується Товариство Психічних Досліджень, та йому пощастило перетягти туди Уайлда, Мессі та інших. Розповісти вам майбутнє цього новоутворення? Воно буде рости та розширюватися і, на кінець полглине Теософське Товариство у Лондоні. Спочатку воно втратить свій вплив, далі – ім'я, доки Теософія не стане справою минулого. Це зроблено вами одним простим розчерком швидкого пера, створившого нідану та тен-дел, «причину» та її «наслідки», і таким чином праця сімох років постійних невтомних зусиль будівників Теософського Товариства загине, буде вбита зачепленим марнославством медіума.

Цей звичайний акт з вашого боку мовчки риє між нами провалля. Зло ще може бути відвернуте: нехай Товариство існує хоча би на ім'я, до того дня, доки воно зможе мати членів, з якими ми могли би працювати фактично, та шляхом створення іншої протидіючої причини, ми можемо врятувати становище. Лише рука Когана може надати міст порятунку, але ваша рука мусить бути першою, яка дає камінь для цієї роботи. Як ви це зробите? Як можете ви це зробити? Добряче поміркуйте про це, якщо ви зацікавлені у подальших стосунках з нами. Вони потребують чогось нового. Забавляючого їх ритуалу. Порадтесь з Субба Роу з Сан Каріах Деван Наібом з Кохіна, уважно

прочитайте уривки з його брошури, яку ви знайдете у останньому «Теософі». (див. «Світло, пролите на окультне франкмасонство». Стор.35). Я можу наблизитися до вас, але ви мусити притягувати мене очищеним серцем та поступово розвиненою волею. Схоже до голки, адепт прямує туди, куди його тягне. Хіба це не є законом невтілених принципів? Чому, у такому випадку і не законом живих? Так саме як громадські зв'язки втілених людей занадто слабкі, щоби, покликати назад душу померлого, за виключенням випадків, коли ми маємо взаємне родство, що переживає, навподобі до сили в земній сфері, так саме заклики однієї лише дружби або навіть великої поваги занадто слабкі, щоб притягнути «Лха», що пройшов на один прогон шляху далі до того, хто залишився позаду, якщо не станеться паралельного потягу. Гарно та правдиво казав М. про те, що любов до колективного людства є тим, що надихає все більше та більше; та якби будь який індивід забажав би відволікти його увагу на себе, то він був би вимушений здолати цей вплив більш сильною енергією.

Все це я кажу не тому, що сутність всього цього не була вам раніше розказана, але тому, що я читаю у вашому серці та вбачаю там, чи то тінь смутку, чи то розчарування, що там перебуває. У вас були інші кореспонденти, та ви ними не зовсім задоволені. Щоб порадувати, я пишу вам та намагаюсь підримати у вас самому бадьорий настрій. Всі ваші спрямування та перечуття – всі у однаковій мірі помічені, мій добрий та вірний друг. Ви записали їх всі у нетлінні записи Вчителів. Зареєстрована кожна ваша дія, кожна думка, бо хоча ви і не учень, як ви кажете моєму братові М. та навіть не «протеже» - як ви розумієте цей термін – всеж ви зробили крок у бік нашої праці, ви перетнули таємну лінію, що відокремлює ваш світ від нашого, і наразі – чи будете ви наполегливим чи ні, станемо ми у подальшому у ваших очах більш живими реальними істотами або зникнемо з вашої свідомості навподобі до багатьох снів, можливо як кошмарів – ви фактично наш. Ваше сокровенне «Я» відбилося у дзеркалі нашої Акаші. Ваші природні якості – це ваші, але ваша внутрішня сутність (есенція) – вона наша. Полум'я відрізняється від дерев'яного поліна існуючого для нього пальним. Незалежно від того зустрінемося ми в наших більш грубих рупа або ні, та коли скінчиться ваше ілюзорне народження, ви не зможете уникнути зустрічі з нами у Дійсному Існуванні. Так, істино, добрий друже, ваша Карма – наразі наша Карма, бо ви видруковували її щоденно та щогодинно на сторінках тієї книги, де найдрібніші подробиці індивидів, які ступили у середину нашого кола зберігаються; ваша Карма – є ваша єдина особистість, якою вона стане, коли ви станете по той бік. Думками та діями вдень, боротьбою душі вночі ви пишите повість ваших бажань та вашого духовного розвитку. Це робить кожен, хто наближається до нас з хоча би невеликим, серьозним бажанням бути нашим співробітником, він сам «друкує» письмові записи свят іншим процесом, що застосовується нами, коли пишемо в середені ваших запечатаних листів та не розрізаних сторінок книг та брошур, що пересилаються. Я скажу вам це по секрету, та воно не мусить фігурувати у вашій наступній брошурі з Сімли. Протягом останніх декількох місяців, особливо, коли ваші стомлені мізки були занурені у сон, ваша стомлена душа часто шукала мене, і струм ваших думок тиснув на мій захисний бар'єр з Акаші, як невеличкі хвилі на скелястий берег. Тих обставин, які «внутрішнє Я», нетерпляче та стрімке, намагалося взяти на себе – плотська людина, хазяїн світських справ, не затвердила: життєві зв'язки (прихильності) ще доволі міцні, як сталеві ланцюги. Деякі з них дійсно священні, і ніхто не вимагав би, щоб ви їх розірвали. Там, внизу лежить ваше поле корисності та підприємництва. Наше поле не може бути будь чим іншим ніж світлий світ привидів для людини «практично складеної»; і якщо ваш випадок є у де чому виключенням, то це тому, що ваша натура має глибші наміри ніж інші, які ще більш «ділові», та у яких витоки красномовства у мізках а не серці, яке ніколи не торкалося до таємниче-променистого та чистого серця Татхагати.

Якщо ви не часто отримуватиме повідомлення від мене, ніколи не розчаровуйтеся, мій брате, а скажіть: «Це моя провина». Природа зв'язала разом всі частини свого царства тонкими нитками магнетичних симпатій, і є навіть зв'язок між зіркою та людиною; думка протікає швидше електричного струму, і ваша думка знайде мене, якщо буде надіслана чистим імпульсом, так саме як і моя думка знайде та знаходить і часто має відбиток у вашому розумі. У нас можуть бути власні особливі цикли діяльності, але не зовсім відокремлені один від одного. Навподобі до світла у темній долині, яке бачить горець з вершини, кожна світла думка у вашому розумі, мій брате, буде сяяти та притягне увагу вашого далекого друга та кореспондента. Якщо ми таким шляхом відкриваємо наших природних союзників у Світі Тіней – ваш світ та наш по за цими кордонами, і наш закон наблизитися до кожного такого, якщо у нього є найменші проблиски істинного світла Татхагати - то як вам набагато легше притягти нашу увагу. Зрозумійте це, та допущення у Товариство людей, які часто вам не довподоби, не викликатиме у вас подив. «Не здорові потребують лікаря, а хворі» - аксіома, незалежно від того, хто її проголосив.

А наразі дозвольте доки що попрощатися до наступного разу. Не дозволяйте собі хвилюватися про те, яке зло може статися, якщо всі ми не дійдемо так як мусимо за вашим світським міркуванням; не майте сумнівів, бо це затримує та знесилює зріст. Мати здорову впевненість та надію, інша справа, ніж удаватися до нерозумного та непоміркованого оптимізму: розумний до часу гвалт не кричить. Хмара насуває на ваш шлях – вона накопичується біля пагорбів Джеко. Той кого ви зробили довіреною особою (я рекомендував вам стати лише його співробітником та не радив показувати йому того, що мусить бути утриманим), наразі під згубним впливом, та може стати нам ворогом. Ви вчините правильно, якщо спробуєте визволити його від цього, бо це віщує погане йому, вам та Товариству. Його чималий розум збуджений марнославством та підлягає під чари більш слабкого, але хитрішого розуму. Ви легко побачите злісну силу, що стоїть по за ними та застосовує їх як зброю для втілення своїх власних мерзенних планів. Запланована катастрофа може бути зупинена подвійною пильністю та потягом чистої волі з боку друзів С.В.Л. Тому працюйте, якщо бажаєте відхилити цей удар, бо якщо він станеться, ви також не уникните шкоди, якими великими не були-би намагання мого брата. Причина цього ніколи не буде знищена, хоча Сизифів камінь може розтрощити багатьом пальці ніг.

На все краще, ще раз мій друже, на довго чи ні, як ви вирішите. Мене кличуть до обов'язків.

Ваш вірний К.Х.

ЛИСТ 46 М. - Сіннетту. Отриманий в Аллахабаді у лютому 1882р.

Ваш лист був на мою адресу, тому, що ви ще не знали, що К.Х. знову налаштував зв'язок з вами. Тому, якщо до мене писали, я відповім. «Робіть так – будь за що, йдіть вперед». Результат може бути згубним для спіритизму, хоча би дійсність феномену була доведеною, і як наслідок корисною для теософії. Здається жортоким дозволяти нещасному сенситивному хлопцю з'являтися у барлозі лева; але тому, що відмова або прийняття запрошення залежить від медіума, консультованого його могутнім та далекобачним «Ернестом», то навіщо іншим про це хвилюватися.

Тому, що нам, шановний сер, можливо, не доведеться дуже часто листуватися, то я хочу вам сказати дещо, що вам потрібно знати, та з чого ви можете мати користь. 17 листопада цього року

семи-річний термін випробувань, наданий Товариству під час заснування, щоби обережно «нас проповідувати» закінчується. Один або двоє з нас сподівалися, що світ так просунувся інтелектуально, якщо не інтуїтивно, що Окультна доктрина могла мати інтелектуальне визнання та імпульс для нового циклу окультних пошуків. Інші, більш розумні, як це наразі здається, дотримувалися іншої думки, але дозвіл на іспит був даний. Та всеж, було обумовлено, що спроба мусить бути незалежною від нашого персонального керівництва, що не мусить мати місця позанормове втручання. Ми знайшли в Америці людину, гідну стати керманичем, людину величезної моральної мужності, самовідданої та володіючої іншими гарними якостями. Вона була далеко не найкращою, але (як містер Х'юм каже про О.П.Б.) була кращою, яку можна було отримати. З нею ми поєднали жінку з найбільш видатними та дивними здібностями. Разом з цим у неї були великі особисті недоліки; але і такою, якою вона була, вона залишилася неперевершеною тому, що не було у світі більш кращої людини для цієї роботи. Ми відправили її до Америки, поєднали їх разом, та випробування почалися. З самого початку їм обом було дано зрозуміти, що результат цілком залежить від них самих. І обидва вони віддали себе для цього іспиту, за деяку винагороду у далекому майбутньому, як інколи казав К.Х. у якості воїнів, що добровільно почали безнадійну справу. Протягом шести з половиною років вони змагаються проти таких нерівних сил, які позбавили би бажання будь кого, хто не працював би з відчаєм людини, що вклала життя та все що їй найдорожче, у відчайдушне найвище зусилля. Їх успіх не виправдав сподівань їх початкових натхненників, хоча він був феноменальним у деяких напрямках. Ще декілька місяців і термін іспитів скінчиться. Якщо до того часу стан справ у Товаристві по відношенню до них – питання про «Братів» не буде цілком залагодженим (або виключеним з програми Товариства, або прийняте на наших умовах), то це буде останнє про «Братів» усіх форм, кольорів, розмірів та рівнів. Ми зникаємо з поля зору публіки, як випари у океані. Лише тим, хто залишився вірним собі та Істині у всьому, будуть дозволені подальші відносини з нами. Та навіть не для них, якщо, починаючи з голови та нижче, вони не зв'яжуть себе урочистим словом честі дбати з того часу про непорушне мовчання про нас, про Ложу, про Тибетські справи. Вони не мусять відповідати, навіть на запитання найкращих друзів, хоча така мовчанка здавалася би «оманою», про все те що просочилося. У такому випадку зусилля буде призупинене до наступного семи-річного циклу, коли, якщо обставини будуть більш сприятливими, наступна спроба буде зроблена у тому самому, або іншому напрямі.

Моє власне уявлення таке, що памфлет Х'юма-Сахіба, як високо інтелектуальний, міг би бути покращений так, щоби надати допомогу у потрібному повороті у справах Товариства. Якби він більше вірив у справах особистій інтуїції, яка сильна, коли він до неї прислухається, та менше – до голосу того, хто не представляє цілком суспільної думки, як це ви здається думаєте, та не здатен повірити, хоча-би йому надали 1000 доказів, то цей памфлет міг би стати одним з найсильніших творів нашого часу.

Вашими космогонічними запитаннями займуся, щойно буду вільнішим від важливих справ.

М.

ЛИСТ 47 М. - Сіннетту. Отриманий в Аллахабаді 3 березня 1882р. Відповідь на заперечення з приводу відношеннь з Європою. (через Дамодара).

Добре, скажіть що я неосвітчений у ваших англійських звичаях, а я скажу, що ви такий самий у наших Тибетських, різницю поділими навпіл, потиснемо наші астральні руки над Барновеєм та

скінчемо дискусію. О.П.Б.? Звісно, вона буде обурена, але кому яка справа? Та всеж це від неї тримають у таємниці. Немає жодної користі робити її ще більш нещасною, ніж вона є.

Кук – насос мерзоти з постійно працюючими поршнями, і чим швидше він їх прикриє, тим краще для нього. Ваш останній лист до мене менш схожий на «петицію», ніж на протест, мій шановний Сахіб. Його голос більше схожий на військовий заклик моїх предків ніж на дружнє муркотіння. І це мені тим більше подобається, кажу я вам. Він звучить істиною чесною відвертістю. Тому – давайте розмовляти, бо у серці вашому тепло та ви закінчуєте словами: «Затвердите ви чи ні, те що мені здається вірним курсом, я завжди залишуся вашим вірним…» тощо. Європа – місце велике, але Світ ще більший. Сонце Теософії має сяяти всім, а не лише частині. Рух розповсюдився більш ніж ви підозрюєте; і робота Т.Т. поєднана зі схожою роботою, що таємно виконується у всіх частинах Світу. Навіть у Т.Т. є відділ, яким керує один грецький Брат, присутність якого ніхто у Товаристві не підозрює, за виключенням О.П.Б. та Олькота. Та навіть він знає лише те, що йде підготовка, і часом виконує накази, які я йому надсилаю у зв'язку з цим. Цикл, про який я казав, має відношення до руху загалом. Європа не буде залишена, не хвилюйтеся. Але, можливо, що ви навіть не уявляєте, як світло туди проллється. Запитайте у свого серафима К.Х. щоб він розповів вам про це детальніше. Ви кажете про Мессі та Крукса – хіба ви не пам'ятаєте, що чотири роки тому Мессі був запропонований шанс очолити рух в Англії, та він його відхилив? На його місце був поставлений цей старий зловісний ідол з юдейського Сінаю – Уайлд, який у власній християнській пихатості та фанатичній гнилісті не долучив нас до руху. Наш Коган абсолютно заборонив нам приймати будь яку участь. Мессі потрібно поміркувати про це самому, та ви можете йому про це сказати. До цього часу, ви мусили би навчитися нашому методу дій. Ми радимо – та ніколи не наказуємо. Але ми впливаємо на індивідів. Подивіться, якщо бажаєте, у спіритуалістичній літературі до 1877 року, шукайте та знайдіть, якщо зможете, єдине слово про окультну філософію або езотеризм, або будь який елемент, яким наразі так широко користується спіріатулістичний рух. Поспитайте чи не було слово «окультизм» цілком невідоме у Америці, чи не була Кора натхнена від сімох чоловіків, жінка запан та розмовляючий медіум, щоби сказати на своїх лекціях, що це слово щойно вимовлене теософами, які почали з'являтися на обрії; що ніхто раніше ніколи не чув про духів-елементалів та «астральне світло», окрім фабрикантів керосину тощо. Переконайтесь та порівняйте. Це був перший військовий заклик. Палкий жорсткий бій тривав до самого дня від'їзду до Індії. Якщо сказати та вказати на Едісона, Крукса та Мессі – це виглядало би дуже схожим на вихваляння, які ніколи не можуть бути доведені. А Крукс – хіба він не привів науку на відстань оклику до нас своїм відкриттям «променистої матерії»? Що це було якщо не окультний пошук, який привів першим його до цього? Ви знаєте К.Х. мене та все! Але знаєте ви про все Братство та його розгалуження? О.П.Б. звинувачують у незграбності та не точних повідомленнях. «Не питайте забагато, і вам не скажуть неправди». Їй заборонено казати те, що вона знає. Ви можете різати її на шматки – вона не скаже. Але їй наказано, у випадку необхідності заплутувати відповіді; і якби вона за своєю природою була неправдивою, вона могла бути щасливішою та вже давно би отримала перемогу. Але саме тут і проблема. Вона занадто правдива та не здатна на обман, за це її розпинають щоденно. Спробуйте не поспішати, шановний сер. Світ не створений за один день, також хвіст яка не виріс протягом року. Нехай еволюція йде своїм природним шляхом, щоби ми не примусили її відхилитися та створювати чудовиська, думаючи, що ми нею керуємо. Мессі каже про приїзд до Індії, чи не так? Та вважає, що після приїзду сюди та виконання необхідних вимог, займаючись необхідний час тренуванням, він буде відправлений назад з посланням? Та вважає що Круксу, Едісону та іншим відкриється можливість до інших винаходів? Потому я кажу: «Чекайте». Хто знає який стан буде у

листопаді? Ви можливо думатимєте, що він буде таким, що виправдає нас у здійсненні нашої погрози «зачинити двері», але нам він може уявлятися іншим. Робитимемо все, що можемо. Існують цикли у 7, 11, 21, 77, 107, 700, 11000, 21000, та так далі; декілька циклів утворюють один великий тощо. Чекайте свого часу, книга записів ведеться добре. Лише будьте обережні: Дуг-па та Гелуг-па (представники чорної та білої магії. ред.) б'ються не лише в Тибеті, подивіться на їх огидну роботу в Англії посеред «окультистів та провидців»! Чуєте, як ваш знайомий Уоллес пропагує навподобі до дійсного «ієрофанта лівої руки», одруження «душі та духа», та показавши вірний вислів шиворот-навиворот, намагається довести, що кожний ієрофант-практик мусить, на край випадок, бути духовно одружений, якщо він за деяких причин не може цього зробити фізично, бо буде велика небезпека з'єднання Бога з Дияволом! Я вам кажу, шаммари вже там, їх шкідлива робота зустрічається скрізь на нашому шляху. Не дивіться на це, як на дещо метафоричне, але як на реальний факт, яий, цілком можливо, колись буде вам продемонстрований.

Немає жодного сенсу ще будь що казати про ексцентричність Олькота та не досконалість Америки у порівнянні з Англією; все що реально у ваших очах, ми визнаємо та знали давно, але ви не знаєте у якій мірі те, що є лише поверхнева упередженість, сяє у ваших очах навподобі до віддзеркалення тоненької свічки у глибокій воді. Потурбуйтеся про те, щоби ми колись не спіймали вас за такими думками та не залучили вас на місце Олькота, забравши його до себе, про що він мріє останні декілька років. Мучеництво приємно спостерігати та критикувати, але значно важче переносити. Ніколи не було жінки більш несправедливо звинуваченої, ніж О.П.Б. Подивіться на ганебні, образливі листи, що посилаються до неї з Англії з тим, щоби вона публікувала їх проти себе самої, нас та Товариства. Можливо ви знайдете їх негідними. Але «Відповіді Кореспондентам» у «Додатках» написані мною особисто. Тому не звинувачуйте її. Мені важливо знати вашу щіру думку про них. Можливо ви думаєте, що вона сама написала би краще.

М.

ЛИСТ 48 К.Х. - Сіннетту. Отриманий в Аллахабаді 3 березня 1882р.

Добрий друже, я «знаю», звісно. І знаючи без ваших слів, якби я мав дозвіл впливати на вас у одному напрямі, я би з великою радістю сказав: «Це знання ти розділиш зі мною колись», тому, що ви і лише ви один, мусите ткати власну долю. «Можливо скоро а можливо ніколи, але навіщо мати відчай» або навіть сумніви? Повірте мені, ми ще можемо крокувати разом цим важким шляхом. Ми ще можемо зустрітися, але якщо так, то це має статися на тих «Адамантових скелях, якими наші окультні закони нас оточують» - та ніколи по за ними, якби гірко ми не скаржились. Ні, ніколи ми не зможемо продовжити наш подальший рух у згоді цим широким шляхом, на якому спіритуалісти та містики, пророки та провидці штовхають ліктями один одного у наші дні. Істинно, цей барвистий натовп кандидатів може кричати протягом всієї вічності, щоби Сезам відчинився. Цього не буде ніколи, доки вони не триматимуться цих законів. Дарма ваші сучасні ясновидці та їх пророчиці лізуть у кожну щелину, які їм трапляються та не мають ні виходу ні продовження; та ще більше дарма, коли потрапляючи туди, вони голосно кричать: «Евріка! Ми спромоглися одкровення від Господа!». Бо, істино, вони нічого схожого не мають. Вони лише потурбували кажанів, менш сліпих, ніж ті, що до них потрапили, та відчуваючі як вони літають, приймають їх за ангелів, тому що ті також мають крила! Не

майте сумнівів, мій друже, лише з самої вершини наших «Адамантових скель» а не від їх підніжжя, можна побачити всю Істину, осягнувши увесь безкінечний обрій. І хоча вони можуть вам здаватися такими, що загороджують шлях, то це лише тому, що до цього часу вам не щастило відкрити, або навіть мати підозру про причини дії цих законів: тому вони здаються вам такими холодними, безжалісними та егоїстичними у ваших очах, хоча ви самі інтуїтивно визнаєте у них результат Мудрості віків. Всеж, якби будь хто слухняно виконував їх вимоги, вони змушені були би поступитися бажанню його та надати йому все, щоби він не вимагав. Але ніхто та ніколи не міг силою порушити їх без того, щоби самому не стати першою жертвою свого злочину, до такого рівня ризику втратити свою так важко здобуту долю безсмертя тут та там. Запам'ятайте - занадто схвильоване очікування не лише стомлює, але і небезпечне. Кожне палке або пришвидшене биття серця забирає так багато життєвих сил. Той, хто шукає «знати», не мусить вражатися на пристрасті та хвилювання, бо вони «руйнують земне тіло з притаманною їм таємною силою; хто хоче досягти мети, мусить бути холоднокровним». Він навіть не мусить занадто наполегливо або пристрасно бажати тієї мети, до якої він спрямований, інакше саме це бажання буде перешкодою його виконанню, та у кращому випадку – затримає та відкине назад.

У номері, що готується ви знайдете дві статті, які вам потрібно прочитати. Немає необхідності казати вам – чому, тому, що я даю цю можливість вашій інтуїції. Як завжди, це відсутність безпеки, якій я дозволив залишитися тому, що мало тих, якщо вони є, які зрозуміють присутній там натяк, окрім вас. Там не один лише такий натяк, потому ваша увага звертається на «Еліксир життя» та «Філософію Духу» В.Окслі. Перша стаття має посилання та пояснення, туманність яких нагадує людину, що тихо та неочікувано стукає по спині, та потому швидко тікає. Вони безсумніву належать тому класу «Фей», що приходять вночі до людини, коли вона спить, та йдуть тому, що немає кому прийняти їхній дар - про що ви жалілися у своєму листі Братові. На цей раз ви попереджені, добрий друже, тому більше без скарг. Друга стаття написана манчестерським провидцем Окслі. Не отримуючі відповіді на свої заклики до К.Х. він критикує - доки що м'яко – вирази цієї «Внутрішньої Сили», за такий новий титул я скоріше вдячний йому. Побачивши цю м'яку догану наш войовничий редактор не минула спалахнути. Вона не заспокоїлася доти, доки Джул-Кул, з ким цей відомий огляд був зроблений (до того, цьому огляду, якщо він буде помічений вами, не потрібно дозволяти побачити світ) - був уповноважений під безпечною назвою «Оглядача» відповісти (виправляючи деякі помилки) ясновидцю у декількох невинних примітках під рядками. Все ж я мушу сказати, що з усіх сучасних англійських «пророків», В.Окслі – єдиний, хто відчував істину, відповідно, що на нього можна покладатися, і він допоможе нашому рухові. Він постійно або стає, або сходить з прямого шляху, відхиляючись з нього кожен раз, щойно уявить, що найшов нову стежку. Але опинившись у тупику, він неодмінно повертається до вірного напряму. Я мушу зізнатися, що то там, то тут у його писаннях багато тверезої філософії; і хоча оповідання про «Бузиріса» у своєму антропоморфічному викладенні цілковита сміхотворна байка, а його переклад санскритських імен у більшості не правильний; та хоча здається, що він має доволі туманне уявлення про те, що він називає «астро-масонским базисом Бхагават-Гіти та Махабхарати» - обидва твори він, вочевидь, приписує одному автору - всеж у дійсності він виявляється єдиним, у кого загальне розуміння Духу, його можливостей та функцій після першого роз'єднання, що ми називаємо смертю, якщо не цілком вірні, то на край випадок доволі близькі до істини. Прочитайте його, коли воно з'явиться… Потому зрозумієте, чому щоб не відповісти на ваше пряме запитання, я заглиблююся у цю тему до цього часу байдужу для вас. Простежте, наприклад, його тлумачення терміну «Ангел» та спробуйте простежити та осягнути його думки, так незграбно, та всеж вірно викладені, а потому

порівняйте їх тибетським вченням. Бідне, бідне Людство! Коли у тебе буде цілком не сфальшована Істина?! Дивіться, кожен з «привілийованих» каже: «Лише я один правий! Тут немає…» Немає, нікого - на тій спеціальній сторінці, яка…перед ним відкрита та яку він один читає у безкінечному томі «Откровення Духу», що ми називаємо яснобаченням. Але чому таке вперте ігнорування того факту, що існують інші незчисленні сторінки як попереду, так і після тієї єдиної сторінки, яку кожен з таких «провидців» до цього часу ледве навчився розшифровувати? Чому так буває, що кожен з ясновидців вважає себе Альфою та Омегою Істини? Таким чином С.М. навчений, що немає таких «Істот» як «Брати», навчений відкидати доктрину про елементалів та не людських Духів. Мейтленду та місіс К. було відкрито – Ісусом та смим Богом (це вже приголомшило би «+»), що багато з уявних «духів», що контролюють медіумів та спілкуються з відвідувачами спіритуалістами - зовсім не є невтіленими духами, а лише «полум'ями» та залишками собак, кішок, свиней, яким допомагають підримувати відносини з смертними духи «дерев», овочів та мінералів. Хоча більш туманні, ніж людські обережні бесіди визнаного за «+» ті вчення ближчі до істини, ніж будь що висловлене медіумами до цього часу, і я вам скажу; чому коли «провидця» примушують робити одкровення, що «безсмертя жодним чином не забезпечене для всіх..», що «душі згортаються та згасають», що їх натурі «притаманно вигорати та розширюватися»… тощо - вона повідомляє дійсні безперечні факти. І чому? Тому що Мейтленд, та вона сама, як і весь гурток – тверді вегетаріанці, у той час коли М.С. вживає м'ясо, вино та напої. Ніколи не знайдуть спіритуалісти надійних, гідних довіри медіумів та провидців до того часу, доки останні їх «гуртки» будуть наражати себе на кров тварин та мільйони інфузорій перебродженої рідини. Після свого повернення я знайшов неможливим для себе дихати навіть у атмосфері штаб-квартири. М. довелося втрутитися та примусити всіх домашніх відмовитися від вживання м'яса; та всім їм довелося чистити та дезінтифікувати себе у різний спосіб, до того як я зміг взятися за свої листи. І я, уявіть собі, лише у двічі менш чутливий до цих мерзенних еманацій, порівнюючи з тим, як чутлива до них середньо-порядна невтілена оболонка, не кажучі вже про дійсну Присутність, хоча би лише «відзеркалену». Протягом року, або біля того, а можливо і раніше, я зможу знову стати загартованим. На цей час я бачу це неможливим, щоби я не робив.

А зараз з такою передмовою, замість відповіді, я вас запитаю. Ви знаєте С.Мозеса, і ви знаєте Мейтленда та місіс К. особисто. І ви чули та читали про багатьох провидців у минулих та сучасних сторіччах, про таких як Сведенборг, Беме та інших. У їх числі не було жодного, хто не був би доволі чесним, відвертим, розумним та освітченим – навіть був вченим. Кожен з них на додачу до цих якостей мав власного «+», «Охоронця», який надавав Откровення під якимось «таємним» та «містичним» ім'ям, чією міссією було або є, утворювати для свого опікуваного нову систему, що осягає всі деталі духовного світу. Скажіть мені мій друже, чи знаєте ви хоча би двох з них, що узгоджуються між собою? І чому, коли Істина одна, та цілком залишаючи збоку питання про росходження у деталях, ми не знаходимо, щоби вони узгоджувалися у найбільш хвилюючих проблемах, тих що визначають «бути чи не бути» та для яких не може бути двох рішень? Підводячи риску, ми наближаємося до наступного: всі «розенкрейцери», всі середньовічні містики – Сведенборг та інші – кажуть: «Існують таємні Братства посвячених на Сході, особливо у Тибеті та Монголії. Лише там можна відшукати втрачене «Слово» (яке не є Слово) там існують Духи Елементів та Духо-Племена, які ніколи не були втілені (у цьому циклі) та безсмертя умовне».

Медіуми та ясновидці (схожі до Мозеса) кажуть: «Жодних Братів у Тибеті та Індії не існує і «Втрачене Слово» є у виключеному володінні мого «Охорнця», який знає це слово, та не знає Братів.

Безсмертя існує для всіх, і воно не безумовне, немає ніяких духів окрім людських та невтілених, тощо», система що радикально відкидає першу та у антагонізмі з нею. Далі, коли місіс Х.Біллінг та Окслі мають прямі відносини з «Братами», С.Мозес відкидає саму ідею про таких. Потому як «Бузиріс» - є «ангел» у множині, або Дух з скупчення багатьох Духів (Дхіані-Коганів), «+» - є лише душа навтіленого Мудреця. Його вчення авторитетні, та всеж ми знаходимо в них нотки невпевненості та коливань: «Ми наразі не у стані щоби сказати..», «це викликає сумніви..», «ми не знаємо, чи мається на увазі…», «здається що…», «ми не відчуваємо впевненості…» тощо. Так каже людина обмежена та обумовлена у засобах досягнення абсолютного знання. Навіщо, здавалося би «душі, що перебуває у Вселенській Душі», «Духу-Мудрецю» застосовувати таку обережну та невпевнену фразіологію, коли істина йому відома? Чому, у відповідь на її пряме безстрашне та з викликом, зауваження: «Ви бажаєте об'єктивних доказів існування Ложі? Хіба у вас немає «+»? Хіба ви не можете запитати його, чи кажу я правду?» - чому не відповісти (якщо це є «+», хто відповідає) так чи інакше, та сказати: «бідна дівчинка галюцінує»; або (тому що тут не може бути іншої альтернативи, якщо С.М. правий): «Вона обманює навмисно, з такою то метою, бережіться її!». Чому так туманно? «Та істинно тому, що він «+» знає», та «благословенним буде його ім'я» - але він (С.М.) не знає, тому думає так саме як його «духи», «+» вдруге нагадує йому: «Ви здається» не вірно зрозуміли, що ми сказали… «Суперечка збуджує ваш розум та почуття, і замість ясного посередника, ми отримуємо каламутний… Нам потрібен пасивний розум, ми не можемо діяти без нього»… (Див. «Світло» від 4.02).

Тому що ми не «вимагаємо пасивного розуму», а навпаки, щукаємо більш активних, які можуть скласти два плюс два, коли натрапляють на правильний слід, то якщо ви не проти, залишимо цю тему. Нехай ваш розум сам вирішить це завдання.

Так, я дійсно задоволений вашою статею, хоча вона не задовольнить жодного спіритуаліста. Всеж у ній більше філософії та здорової логіки, ніж у дюжині їх, з величезними претензіями, видань. Факти прийдуть пізніше. Таким чином, крок за кроком те, що наразі неосяжне, стане самоочевидним та багато які містичні сентенції засяють перед оком вашої душі як транпорант, що освітлює темряву вашої свідомості. Такий є рух поступового розвитку. Рік, або два тому ви могли написати більш яскраву, але не більш глибоку статтю. Тому, не зневажайте мій добрий Брате, скромним висміяним журналом нашого Товариства та не звертайте уваги ні на його забавну та з претензією обкладинку, ні на «купу сміття», що у ньому, повторюючи співчуттєве та доволі відоме вам прислів'я, яке часто згадується у Сімлі. Але нехай ваша увага буде прикута до деяких перлин мудрості та окультних істин, що час від часу трапляються над тим «сміттям». Наш власний образ дій та прийоми можливо так саме забавні та безглузді – ні, вони навіть перевищують їх. Субба Роу правий: хто нічого не знає про образ дії Сіддх, той буде згоден з поглядами, викладеними не третій сторінці його листа: багато хто з нас будуть сприйняті нашими англійськими джентльменами за божевільних. Але той, хто бажатиме стати сином Мудрості, той обов'язково кине погляд під негладку поверхню. Так і з бідним старим журналом. Подивіться на його містичний самовпевнений одяг! На його численні недоліки та літературні дефекти з усією обкладинкою, яка є повним символом його змісту: найбільша частина цього змісту густо завуальована, все брудно та чорно, як ніч, крізь яку можна побачити сірі крапки, лінії, слова та навіть фрази. Дійсно мудрому ці сірі плями вказують на алегорію, повну сенсу та значення, навподобі до полос сірого ранку на небі Сходу після темної ночі – ранковий світанок «духовно-інтелектуального циклу». І хто знає, скількох з тих, хто не перейнявся його зовнішністю, неприємним заплутаним стилем та багатьма іншими недоліками старого журналу, будуть просуватися

вперед по сторінках та матимуть колись нагороду за свою впертість! Осяяні думки можуть запалати на цих сторінках у той або інший час, виливаючи світло на хвилюючи проблеми. Ви самі, одного разу щасливим ранком, міркуючи над його нерівними стовбчиками, намагаючись розгледіти за допомогою добре відпочившого за ніч розуму, те, що ви наразі бачите як туманні думки з суттю яку важко усвідомити, та маючу консистенцію випарів - ви самі, можливо, випадково схопите вирішення одного старого вашого забутого «сну», який, коли він виплив у пам'яті, відіб'ється, як стійке відображення у вашій сокровенній пам'яті, щоби вже ніколи не згаснути. Все це можливо і може статися, бо наші шляхи – шляхи божевільних…

Навіщо тому почуватися «нещасним» та «розчарованим», мій добрий, мій відданий друже? Пам'ятайте, що відкладена надія, не є втрачена надія. «Умови» можуть змінитися на краще, бо ми також, схоже до привидів, потребуємо винйняткових умов, та навряд чи можемо без них працювати. І тому, ця сумна пригніченість духу, що насувається на вас зараз, як важка хмара на ландшафт, може бути віднесеною першим сприятливим вітерцем. Бхагавані Шанкер зараз у О. і він сильніше та краще пристосований у багатьох відношеннях, ніж Дамодар або, навіть наш «жіночий» друг.

Ні вас не відірвуть від вашого навчання, доки ви цілком не заволодієте алфавітом, щоби навчитися читати самому. Та залежить лише від вас самого «прикувати це занадто цікаве видіння», що здається наразі вам згасаючим… (відсутність цілої сторінки листа) … положення у цілому. Що я ще не «Сераф» - доведене фактом, що я пишу вам цього безкінечного листа. Коли буде ясно, що ви вірно зрозуміли мою думку, я зможу сказати більше. М. щоби дати вам можливість, як він каже, протистояти вашим ворогам, віруючім у матеріалізацію «індивідуальних душ», бажав щоби я познайомив вас з усією кількістю тонких тіл та їх колективною сукупністю, також з розподільчим агрегатом або оболонками. Я вважаю, що це передчасно. До того як привести світ до розуміння різниці між «Сутратма» (нитка– душа) і «Тайджаса» (сяючого або випромінюючого світло), потрібно пояснити природу більш грубих елементів. За що я його дорікаю, то це за те, що він дозволив вам почати з іншого кінця – що доволі важко, якщо людина не володіє попередніми знаннями. Я подивився ваші рукописи на адресу М. та не один раз помічав на білих полях тінь вашого обличчя з серйозними, запитуючими очами: ваша думка відкидала ваше зображення на те місце, до якого був прикутий розум, та яке вам бажалося повернути зворотньо наповненим – місце, «прагнуче», як ви кажете більше записів, більше інформації. Ну якщо його «лінощі» і далі візьмуть верх над його добрими намірами, то я сам це зроблю, хоча мій час обмежений. У будь якому випадку, писати для вас не є невдячне завдання тому, що ви найкращим чином пристосовуєте те мале, що ви отримуєте то там то тут. Дійсно, коли ви скаржитеся на свою нездатність зрозуміти значення писань Еліфаса Леві, то це лише тому, що вам не щастить, як і багатьом іншим, знайти ключа до його методу письма. При більш уважному спостереженні ви знайдете, що у окультистів не було наміру дійсно будь що приховувати з того, що вони писали для серьозних та рішучіх дослідників. Але скоріше їх наміром було закрити свою інформацію заради збереження у безпечний ящик, ключем до якого є інтуїція. Вважаю, що настав час з вами попрощатися. Сподіваюся, що вам краще буде читати сині ніж червоні ієрогліфи. Олькот буде у вас незабаром і вам потрібно використати цей момент, який може бути останнім для вас обох. А наразі – чи потрібно мені нагадати вам, що цей лист виключно конфіденційний?

Ваш, як би там не було, К.Х.

Вставка:

Нехай ваш розум сам розбереться з цією проблемо. Так я дійсно задоволений вашою останньою статтею. Хоча вона не задовольнить жодного спіритуаліста. Всеж у ній більше філософії та глибокої логіки, ніж у дюжині їх більш претензійних виданнь. Вдячність прийде з часом. Таким чином, крок за кроком те, що на цей час неосяжне, стане самоочевидним. І багато які положення невідомого значення засяють перед вашим духовним оком, як прозорість у темряві вашої свідомості. Такий шлях поступового розвитку: рік або два тому ви написали би більш яскраву, але не більш глибоку статтю. Тому не зневажайте, мій добрий брате, скромним висміяним журналом вашого Товариства та не звертайте уваги на його забавну та з претензією обкладинку, ні на «купу сміття», що в ньому, повторюючи співчуттєве та вам добре знайоме прислів'я, яке часто згадується у Сімлі.

ЛИСТ 49а

Неможливо: немає сили тут, буду писати через Бомбей. К.Х.

ЛИСТ 49б

Коротенька нотатка, отримана в Аллахабаді під час перебування там Олькота та Бхагавані Рао.

Мій добрий друже, нам доволі легко надавати феноменальні докази, коли маємо необхідні для цього умови. Наприклад, магнетизм Олькота після шестирічного вичищення цілком симпатичний нашому магнетизму фізично, а морально він постійно все більше стає таким. Тому що Дамодар та Бхагавані Рао симпатичні від народження, то їх аури допомагають, замість того, щоби відштовхувати та перешкоджати феноменам. З деяким часом, ви самі зможете стати таким – це залежить від вас. Виконувати феномени за присутністю магнетичних та інших перешкод заборонено так саме суворо, як банківському касиру витратити гроші, які йому лише довірені. Містер Х'юм не може цього зрозуміти. Він «обурений» тому, що різноманітні перевірки, які він таємно для нас приготував, зазнали невдачі. Вони потребували десятикратних витрат сили тому, що він оточив їх не аурою довіри, а аурою підозри, люті та очикування глузуваннь. Навіть зробити таку маленьку послугу для вас було би неможливим, якби не магнетизм, який О. та Б.Р. принесли з собою, і більше нічого я не можу зробити.

К.Х.

P.S. Я, всеж, поставлю для вас дату, 11 березня 1882р.

ЛИСТ 50 К.Х. - Сіннетту. Отриманий в Аллахабаді 18 березня 1882р.

Мій дорогий друг, ви не зовсім зрозуміли значення моєї записки від 11 березня. Я сказав, що легко демонструвати феномени, коли є необхідні умови, але не мав на увазі, що присутність Олькота та Маллапура у вашому будинку призвела такий наплив сил, що їх було би достатньо для побачених вами демонстрацій.

Останні є цілком розумними з вашої точки зору і я не докоряю вас за те, що ви їх просили. Я сам бажав би дати вам таку можливість заради задоволення вашого особистого бажання, не для публіки, бо ви знаєте, що утаких випадках впевненість досягається шляхом власного досвіду. Свідоцтво з інших рук нікого не влаштовує, окрім довірливих (або точніше не скептичних) розумів. Жоден спірит який читає у другомі томі твір про самі феномени, які ви мені назвали, ні на секунду не похитнеться приписуючи їх будь чому іншому, ніж медіумізму, і ваша дружина і ви самі, скоріше за все були би зараховані ними до медіумістичних факторів. Подумайте! А ні, то чекайте коли прийде ваш час. Ви поступово додаєте матеріали для того, що ми тут, як ви знаєте, називаємо справжнім dgiu; докладіть до цього всіх сил. Не фізичні феномени переконують серця невіруючих у «Братство», але скоріше феномени інтелекту, філософії та логіки, якщо можливо так сказати. Подивіться на «Настанови Духів» від «+», у тому вигляді, як вони викладені Окслі, найбільш розумним, також як і більш освітченим з усіх медіумів. Читаєте, та сумно стає! Хіба ви не бачите куди ми «хилимо», як О. каже? Хіба ви не бачите, що якби не наш виключний інтелект та його допомога, Коган давно зачинив би всі двері між нами? Так, читайте та вивчайте, мій друже, бо мета існує. Ви здавалися засмученим та розчарованим, коли читали слова: «Неможливо: немає сил тут, буду писати через Бомбей». Ці вісім слів коштуватимуть мені вісім днів оздоровчої роботи у тому стані, у якому я наразі. Але ви не розумієте, що я маю на увазі; ви виправдані.

Вам немає чого ховати від себе складнощі при розробці проєкта «Ступінів». Я бажаю, щоби ви розвинули його у вільний час, «як дух вам підказує». Бо, навіть, якби вам не пощастило сформувати схему, що відповідає потребам Азії та Європи, ви могли потрапити на дещо таке, що було би корисним для однієї або іншої, та вже інші руки додали би частину якої недостає. Азійці, як правило бідні, і книги недосяжні їм у цей час виродження, тому для вас ясно, яка різниця між планами інтелектуальної культури у приготуванні до практичних вправ за для розкриття їх психічних сил. У давнину цей недолік компенсувався з боку Гуру, який вів учня крізь труднощі дитинства та юнацтва і надавав йому на словах таку саму кількість інформації або більше, ніж за допомогою книжок для росту ментального та психічного. Недолік у такому «водії, фІлософі та другові» (хто ще більше заслуговує такого потрійного титулу?) ніколи не може бути компенсованим, як би там не було. Все, що ви здатні зробити, це підготувати інтелект; імпульс до «культури душі» мусить бути виявлений індивідом. Тричі щасливі ті, хто прорвався крізь порочне коло сучасного впливу та піднявся над випарами!

Повернемося до ваших «Ступінів». Чи не занадто туманні, неясні лінії ви маєте між першими трьома або чотирма гуртами? Яку перевірку ви застосовуєте щоби визначити їх відповідні ментальні рівні? Як застерегти від чистого «зазубрення, копіювання та підміни у писаннях»? Деякі спритні єзуїти могли пройти всі ваші рівні, навіть до шостого та сьомого, і потому потрапили у другу секцію. Припам’ятайте уроки минулого та Картера Блека. Як Мурад Алі Бей сказав та Олькот підтвердив - тому хто пройшов перші п’ять стадій, цілком можливо придбати «окультні здатності» у шостій. Ні, цього можна досягти без допомоги вказаного – шляхом застосування метода Архатів, Дастур, Йогів або Суфій. Посеред кожної з перерахованих груп містиків багато хто, навіть не можуть читати та писати. Якщо психічна ідіосинкразія відсутня, жодна культура її не замінить. Найвищою теоретичною та практичною школою цього роду є та, у якій навчалися ми, ваші зацікавлені кореспонденти.

А зараз, що до вашого сміху останніми числами вересня з приводу уявної небезпеки для того, хто проводить феномени. Небезпечних явищ, що зростають пропорційно розмірам зроблених

феноменів та неможливості заперечити їх. Пам'ятаєте запропонований феномен доставки сюди газети «Таймс». Мій добрий друже, якщо дріб'язкові феномени (бо вони є такими у порівнянні з тими, які можуть бути зроблені), продемонстровані Еглінтоном викликали таку люту ненависть, створюючи перед нашими очима сцени заключення до буцегарні за лжесвідоцтвом, то якою би була доля бідної Старої Леді! Ви все ще варвари, не дивлячись на вашу хвалену цивілізацію.

А зараз про М. (Це виключно між нами, та ви не мусите згадувати про це навіть м-с Гордон). Еглінтон готується до від'їзду, та залишає у свідомості бідної м-с Г. страх, що вона обдурена, що жодних «Братів» не існує, якщо Еглінтон заперечує їх існування, та «духи» мовчать з цього приводу. Тому на минулому тижні М. увійшов у барвистий натовп, взяв цих привидів за горло, і як результат неочікуване визнання Братів, їх дійсного існування та честі, наданої персональним знайомством з «Просвітленим». Урок для вас та інших з вищенаведеного може знадобитися у майбутньому, бо події будуть наростати та розвиватися.

ЛИСТ 51 К.Х. - Сіннетту. Отриманий в Аллахабаді 24.03.1882р. (Конфедеційно)

Добрий друже, у цьому листі, я не забуду повторити знову ті чималі зауваження, що могли бути зроблені щодо різних заперечень, які ми мали право мати проти спіритуалістичних феноменів та медіумів. Ми виконали свій борг; і тому, що голос істини йшов по каналу, який лише не багатьом був приємним, його назвали неправдивим, а з ним і Окультизм. Час на суперечки вичерпаний, і час коли Світу буде доведено, що окультна наука, замість того, щоби бути за словами доктора Чемберса «цілковитим упередженням», як вони схильні думати, виявиться пояснювачем та руйнівником всіх забобонів, цей час поряд. З причин які ви зрозумієте, хоча спочатку будете схильні бачити (щодо себе), як «не справедливі», я вирішив на цей раз, у вигляді виключення, зробити те чого раніше ніколи не робив, а конкретно персоніфікуватися у іншій формі і, можливо, характері. Тому у вас не мусить бути недобрих почуттів до Еглінтона за відчуте ним задоволення персонально, розмовляти зі мною та бути «ошелешеним» за наслідками моїх відвідин його на борту «Веги». Це буде зроблено між 21-м та 22-м числами цього місяця, і коли ви читатимете цього листа, це вже буде «видінням минулого», якщо Олькот відправить вам листа сьогодні.

«Все існуюче загорнуте у таємниці; ми поясняємо таємниці таємницями» - скажете ви. Так, так, для вас, як людини попередженої це не мусить бути таємницею; тому що за деякими причинами, до того одна краще другої, я беру вас у свої повірені. Одна з них – щоби зберегти вас від почуття (це звучить дивно, чі не так?) коли ви про це почуєте. Тому те, що він побачить, дещо відрізнятиметься від дійсного К.Х. хоча це буде всеж К.Х. то вам не треба відчувати себе ображеним з боку свого транс-гімалайського друга. Друга причина – треба позбавити цього бідолагу від підозр у вихваляннях; третя та найважливіша, хоча і не остання, що теософія та її прихильники мусять бути реабілітовані. Еглінтон повертається додому, та якщо при цьому він не знатиме про Братів, то для старої О.П.Б. та Х.С.О прийдуть гіркі часи випробувань. Містер Х'юм докоряв, що ми не показали себе Еглінтону. Він глузував та кидав нам виклик з'явитися Ферну та іншим. За причин які, можливо він зрозуміє, а можливо і ні, але ви зрозумієте, ми не могли, вірніше не бажали цього робити доти, доки Еглінтон в Індії. До того у нас є не менш важливі причини, за яких ми заборонили О.П.Б. листуватися з ним або надавати йому занадто багато уваги у журналі «Теософ». Але зараз коли він вже поїхав і 22 буде

далеко у морі, та коли не буде місця для підозр у омані одного та другого, настав час для експерименту. Він хоче випробувати її – але буде випробуваний сам.

Тому, мій відданий друг та співробітник, будьте готові. Тому, що я буду рекомендувати Еглінтону та у свою чергу місіс Гордон дотримуватися обережності, бо ця добра леді у цьому відношенню може зайти занадто далеко, приймаючи це за la letter, то я заздалегідь забезпечую вас буллою для зняття печатки з її вуст.

А зараз про містера Х'юма. Він працює для нас та певно має право, щоби ми з ним рахувалися – доки що. Я би з задоволенням писав йому сам, але вигляд мого почерку, з яким він знайомий, може зробити поворот у його почуттях до гіршого, до того як він почне читати написане. Чи не будете ви таким люб'язним, щоби взяти на себе це делікатне завдання повідомити його про те, що я зараз пишу вам? Скажіть йому, що є люди – вороги, які палко бажають звинуватити Стару Леді у омані, зловити її, так би мовити та, що саме за цієї причини я вирішив раз та назавжди покінчити з цим питанням. Скажіть йому, що скориставшись його порадою, я - К.Х. з'явлюся Еглінтону власною персоною у морі між 21-м та 22-м числами цього місяця; та якщо пощастить навернути на розум цього бунтівника, який заперечує існування «Братів», то місіс Гордон та її чоловік будуть негайно про це повідомлені. Це все. Щоби виконати наш екперимент, ми навмисне чекали до його від'їзду, і наразі діятимемо.

Завжди ваш К.Х.

Вважається, що до 25-го березня ви будете тримати свої вуста запечатаними – як при смерті – після сімох десятків років. Жодному ні слова, за виключенням м-с С. вашої доброї дружини, ніхто не мусить знати і слова з цього листа. Цього я очікую від вашої дружби та підлягаю це випробовуванню. Містеру Х'юму ви можете писати зараз з тим, щоби він отримав листа 24-го березня після обіду. Ваше майбутне залежить від цього – від вашого мовчання. К.Х.

ЛИСТ 52 К.Х. - Сіннетту. Написаний у поперек рядків листа О.П.Б – А.П.С. від 25.03.

Новий «керівник» мусить вам сказати декілька слів. Якщо вам не байдужі наші відносини, то краще спробуйте вплинути на вашого друга та колегу містера Х'юма, щоби він відмовився від своєї божевільної ідеї відправитися до Тибету. Невже він дійсно вважає, що якщо ми дозволимо, то він або будь яка армія пелінгів буде здатна відшукати нас або повернутися з повідомленням, що ми кінець з кінцем виявилися «місячним світлом», як він нас називає. Божевільна та людина, що вважає, що навіть Британський Уряд достатньо сильний, багатий та могутній, щоби допомогти йому у здійсненні його божевільного плана! Якщо ми бажаємо, щоби хтось довідався про нас, то ця людина знайде нас біля самого кордону. Ті, хто налаштували проти себе Коганів, як це він зробив, не знайдуть нас, навіть якщо підуть на Лхасу армією. Здійснення його планів було би сигналом для абсолютного роз'єднання вашого світу та нашого. Його ідея звернутися до Уряду за дозволом відправитися до Тибету смішна. Він зустріне небезпеку на кожному кроці та навіть, не почує будь яку звістку про нас самих та про наше, навіть приблизне, місце знаходження. Вчора ввечері потрібно було відправити листа йому та місіс Гордон. Коган заборонив це. Добрий друже, ви попереджені – дійте відповідно.

К.Х.

ЛИСТ 53 К.Х. - Сіннету.

Я щойно взяв вашу записку з того місця куди вона була покладена; хоча я мав можливість іншим шляхом отримати її зміст, я знав, що ви бажаєте, щоби вона сама перейшла до моїх рук. Хіба це здається вам порожньою справою, що ви цілий рік займалися лише «сімейними обов'язками»? Але що заслуговує кращу нагороду, яка дисципліна краще, як не щоденне та щохвилинне виконання боргу? Повірте мені мій «учень», що чоловік або жінка, розміщені Кармою посеред малих простих обов'язків, жертв та щирої доброти - відвертим їх виконанням підіймуться до великих висот Боргу, Жертви, Милосердя та Співчуття до всього Людства, та який кращій шлях до Просвітлення ви можете обрати, як не щоденне підкорення себе та наполегливість за для досягнення мети, не дивлячись на відсутність відчутного психічного успіху та перенесення невдач, зберігаючі спокій та мужність, які перетворюють їх у духовний рух тому, що добро та зло не можуть бути виміряні у подіях на нашому фізичному плані. Не майте зневіри від того, що ваша практика не встигає за вашим прагненням; всеж зважаючи на таку можливість, не задовольняйтесь тим, що ви усвідомлюєте, бо у вас занадто часто переважає схильність до ментальних та моральних лінощів, та схильність йти за течією життя, ніж своїм власним шляхом. Ваш духовний прогрес значно більше ніж ви знаєте та можете усвідомити, і ви правильно чините, що вірите, такий розвиток сам по собі більш важливий, ніж його усвідомлення вашою свідомостю на фізичному плані. Я наразі не бажаю торкатися інших тем тому, що цей лист є співчуттєвим визнанням ваших зусиль та підтримкою за для збереження спокою та хоробрості духу щодо зовнішніх подій на цей час та надію на майбутне у всіх планах.

Істинно ваш К.Х.

ЛИСТ 54 К.Х. - Сіннетту. Лондон, 27.04. А.П. Сіннетту, редактору «Піонера».

Мій добрий друг!

Хоча містер Еглінтон обіцяв повернутися на кінець липня, він не зможе цього зробити після тієї небезпеки, що загрожувала у самий день його від'їзду з Калькути, та якщо він не буде старанно захищеним від повтору іншого ганебного випадку. Якщо містер Х'юм намагається заполучити його, то нехай за відсутністю кращого, запропонує йому посаду власного секретаря на рік або біля того наразі, коли містер Девісон пішов. Якщо ви та містер Х'юм дійсно так бажаєте мене побачити (точніше моє астральне «Я»), то для вас з'явився шанс. О.П.Б. занадто стара та не достатньо пасивна. До того, доволі багато вона зробила послуг, щоби її примушувати. З містером Еглінтоном, за його бажанням, це легко можна зробити. Тому використайте цей шанц, тому що через рік буде запізно.

Ваш К.Х.

ЛИСТ 55 К.Х. - Сіннетту. (лист не має початку)

Яке ганебне життя. Я спробую зробити з нього вегетаріанця та непитущого. Абсолютна відмова від м'яса та спиртних напоїв дуже мудро застосована містером Х'юмом, якщо він бажає досягти результатів. У гарних руках містер Е. може принести величезну користь Т.Т. Індії, але для цього він

мусить пройти тренування очищення. До його від'їзду М. довелося готувати його протягом шістьох тижнів, інакше для мене не було можливим спрямувати проекцію навіть «свого двійника» у його атмосферу. Я вже казав вам мій друже, що те що він бачив не був я. Також я не зможу надати проекцію цього відображення для вас, якщо не буде старанної очистки. Тому, що таким чином влаштовані справи, мені немає сенсу заперечувати проти умов містера Х'юма як вони викладені у його останньому «офіційному» листі, за виключенням поздоровлень від всього мого серця. За тієї самої причини мені немає можливості відповісти йому на його запитання саме зараз. Будь ласка, нехай він буде терплячім у справі Еглінтона. У Лондоні посеред спіритуалістів починають діяти брутальні змови; і я не зовсім впевнений, що Еглінтон встоїть проти потока, який погрожує його поглинути, якщо вони не отримають від нього хоча би часткового зречення. Ми відійшли від нашої звичайної тактики, та експеримент був проведений на «Везі» виключно заради блага деяких англо-індійських теософів. Містер Х'юм був здивований, що навіть «духи» Е. нічого не знали про нас, та що всупереч справам, ми не з'явилися навіть для нього. З іншого боку калькутські спіритуалісти та місіс Гордон разом з ними святкують і полковник Г. вчинив за їх прикладом. Незначний проміжок часу, доки він був у Калькутті «дорогі, що пішли» обгорнулися ароматом святості, а «Брати» опинилися доволі низько. Багато хто з вас думав, що наша поява перед Е. «врятувала би ситуацію» та примусила спіритуалістів визнати Теософію. Будь по тому, ми виконали ваше бажання. М, та я показали вам, що не було жодних засад для такої надії. Фанатизм та сліпота спіритуалістів, підгодовані егоїстичними спонуками професійних медіумів величезні, і опоненти наразі у відчаї. Ми мусимо надати можливості розвитку природному руху подій та можемо допомогти кризі, що наближається, все більш та більш частими викриттями. Ми нічого не отримали-би, якби форсували події тому, що це лише створило би «мучеників» та надало їм привід для нової манії. Тому, будь ласка, майте терпіння. М-р Х'юм, якщо не буде і надалі впертим у своїх рішеннях, має пред собою велику та шляхетну працю істинного засновника нової суспільної ери філософських та релігійних реформ. Це так широко та шляхетно задумано, що якщо, я сподіваюся, ми прийдемо до порозуміння, то йому вистачить роботи протягом того часу, який мені потрібен для підготовки Еглінтона. За декілька днів я напишу містеру Х'юму та дам відповідь за всіма пунктами, до того поясню йому стан справ, як я розумію. Доки було би гарним показати йому цього листа. Ваша рецензія «Досконалого Шляху» більш досконала, ніж задум автора. Дякую за ваші добрі послуги, мій друже. Ви починаєте звертати на себе увагу Когана. Якби ви лише знали, яке це значення має, ви не почали би вираховувати, на яку нагороду ви маєте право за деякі згадані недалекі послуги.

Відверто ваш К.Х.

ЛИСТ 56 Тріплікан, Мадрас, 7 травня 1882р. Субба Роу - Сіннетту.

Шановний сер!

Протягом останніх трьох місяців мадам Блаватська декілька разів просила мене надати вам практичні настанови з нашої окульної науки, які можуть бути дозволені по відношенню до людини вашого становища; а зараз мені наказано допомогти вам частково підняти першу завісу над таємницею. Навряд чи мені потрібно говорити вам, що від Махатм не потрібно чекати, що вони особисто надаватимуть настанови та вестимуть спостереження за початківцями, схожими до вас,

якою би відвертою та серьозною не була ваша віра у їх існування та у реальність їх науки і ваш потяг вивчити таємниці цієї науки. Коли ви більше знатимете про них та про їх не звичайний спосіб життя, я впевнений, що ви не матиме схильності докоряти їх за те, що вони особисто не навчають вас тим знанням, до яких ви так прагнете.

Повідомляю вам, що обіцяна вам допомога, буде надана, якщо ви згодні на наступні умови:

1. Ви мусите дати мені ваше слово честі, що ви ніколи, нікому не викриєте Таємниць, повідомлених мною, незалежно від того, є вони власністю Теософського Товариства чи ні, якщо ви заздалегідь не отримаєте мого дозволу.

2. Ви мусите вести таке життя, яке повністю буде узгоджене з духом правил, які були вже надані вам для користування.

3. Ви мусите знову повторити вашу обіцянку сприяти всіма силами, за вашими можливостями, меті Теософського Товариства.

4. Ви мусите строго діяти за наказами, які ви отримуватимете під час обіцяного навчання.

До сказаного я мушу додати, будь що схоже до стану коливання розуму по відношенню до реальності окультної науки та ефективності застосуваних процесів, може зашкодити отриманню бажаних результатів. Я сподіваюсь, що ви будете люб'язним, та у відповіді на мого листа повідомите мені, чи знайомий вам санскритський алфавіт та чи можете ви вимовляти санскритські слова правильно та ясно.

Залишаюся відверто вашим Т.Субба Роу.

ЛИСТ 57

Нотатки К.Х. до глави, названої Х'юмом «БОГ» та призначеної бути передмовою до видання окультної філософії (скорочено). Отримані Х'юмом у Сімлі 1882р.

Ні філософія наша, ні ми самі не віримо у Бога, менш за все того, займенник якого потребує прописної букви. Наша філософія така, як її визначає Гоббс. Вона є переважно наука наслідків за їх причинами та причин за їх наслідками, а тому, що вона є так саме і наукою творінь від первоначала, як це визначє Бекон, то до того як прийняти такий початок, ми мусимо знати його та не маємо права навіть дозволити його можливість. Все ваше пояснення збудоване на одному єдиному припущенні, зробленому просто для того, щоби аргументувати у минулому жовтні. Вам було сказано, що наше знання обмежене нашою сонячною системою; відповідно, як філософи, що бажають бути гідними цього ім'я, ми не можемо ні заперечувати ні стверджувати існування того, кого ви називаєте вищим, всемогутнім, розумним єством, деяким чином по за кордонами цієї сонячної системи. Але якщо схоже існування і не зовсім не можливе, все ж, якщо закони природи зберігаються у цих межах, ми стверджуємо, що воно у вищому рівні неймовірне. Тому, ми відкидаємо позицію агностицизму у цьому напрямі та у межах сонячної системи. Наша доктрина не має компромісів. Вона або стверджує, або відкидає, та надає лише те, що відомо як Істина. Тому ми не визнаємо Бога як філософи та як

Буддисти. Ми знаємо планетні та інші духовні існування і ми знаємо, що у нашій системі немає такої істоти, як Бог особистий, або без-особистий. Парабрахман не є Бог, а абсолютний та незмінний Закон, а Ішвара є наслідок Авід'ї та Майї, невігластво, засноване на помилці. Слово «Бог» було винайденим задля визначення невідомої причини тих наслідків, якими не розуміючи їх, захоплювалася або страшилася людина. А тому, що ми стверджуємо та у стані довести те що стверджуємо – тобто знання цієї причини та причин, то можемо наполягати, що немає Бога, або Богів за ними. Ідея Бога не уроджене, а надбане поняття, і у нас є лише одне положення спільне з теологами – ми розкриваємо Безкінечність. Але коли ми даємо всім феноменам, що витікають з безкінечного простору, тривалість та рух, матеріальну, природну, розумову та відому (нам) причину, теїсти приписують їм духовні, надприродні і нерозумні та невідомі причини. Бог теологів просто уявна могутність, un loup garou, як це висловив Д,Голбах – міць, яка ніколи ще себе не маніфестувала. Наше головне задання звільнити людство від цього кошмару, вчити людину добродії заради її самої; вчити проходити життя, покладаючись на самого себе, замість богословських милиць, які безкінечні часи були безпосередньою причиною майже всіх людських бідувань. Пантеїстами нас можуть назвати, агностиками ніколи. Якщо люди здатні сприйняти та дивитися як на Бога на наше Єдине Життя – незмінне та несвідоме у власній вічності, вони можуть це зробити, та таким чином дотримуватися ще однієї помилкової назви. Але їм доведеться сказати разом з Спінозою – «Не існує, та ми не можемо уявити собі іншої субстанції, ніж Бог»; або як цей нещасний філософ говорить «praeter Deum neque dari neque concepi potest substantia» - та таким чином стати пантеїстами… Хто як не теолог, вигодований на таємниці та на самому недолугому над-натуралізмі, може уявити самоіснуюче єство, безкінечне та всемогутнє, по за проявами безкінечного Всесвіту. Слово «Безкінечність» лише заперечення, що виключає кордони. Цілком очевидно, що єство, незалежне та всемогутнє, не може бути обмеженим будь чим по за ним самим: ніщо не може бути по за ним - навіть порожнечя. Де тому місце для матерії, для цього видимого світу, навіть якщо він був би обмеженим? Якщо ми запитаємо теїстів – чи є ваш Бог порожнечя, простір або матерія? – вони дадуть відповідь – ні. Не зважаючи на це вони стверджують, що їх Бог протинає матерію, хоча він сам і не матерія. Коли ми говоримо про наше Едине Життя, ми так саме кажемо, що воно є у сутності кожного атома матерії і тому воно не лише має відношення до матерії, але і так саме має всі її властивості. Відповідно воно матеріальне, тобто само є матерія. Як може розум бути створений від нерозумності? - питали ви мене у минулому році. Яким чином могло розумне людство – людина як вінець розуму - розвинутися з сліпого нерозумного закону або сили? Але, коли ми вже міркуємо у цьому напрямі, я у свою чергу можу запитати: як могли уроджені ідіоти, нерозумні тварини та всі інші бути створені, або мати розвиток з абсолютної Мудрісті, якщо вона є розумне, думаюче Єство, творець та Володар Всесвіту? «Яким чином – говорить доктор Кларк у своєму пошуку доказів існування Божества - Бог, що створив око не буде бачити, Бог, що створив вухо, не буде чути?». Але, відповідно до таких міркувань, вони мусять визнати, що Бог, що створив ідіота, Бог – ідіот, якщо він створив таку кількість нерозумних істот, фізичних та моральних чудовиськ, мусить бути нерозумною істотою.

Ми не Адвайтисти, але наше вчення, повага Єдиного Життя, тотожнє до вчення Адвайти, щодо Парабрахмана. Та жоден адвайтист, що володіє філософським розумом, ніколи не називатиме себе агностиком, бо він знає, що він є Парабрахман та у всіх відношеннях тотожній з Світовим Життям та Душею – Макрокосм є мікрокосм, і він знає, що немає Бога по за ним, а немає творця, немає і істоти. Коли ми знайшли гнозис, ми не можемо стати до нього спиною, та стати агностиками.

Дозволяючі думку, що навіть Найвищі Дхіані-Когани здатні помилятися під впливом ілюзій, істинно для нас не існувало би реальності дійсності, та окультна наука опинилася би такою самою химерою, як і Бог. Якщо безглуздо відкидати те, чого ми не знаємо, то ще більш безглуздо надавати тому невідомі закони.

Відповідно до логіки «ніщо» є те, про що все можна заперечити та нічого ствердити. Тому поняття про кінцеве чи безкінцеве «ніщо» є протиріччя у визначеннях. Та всеж, відповідно до теологів – «Бог, самоіснуюча істота, найбільш проста, незмінна, безпорочна істота; по за поділом образу, руху або будь яких інших схожих якостей, які ми бачимо у матерії. Тому, всі схожі якості вочевидь та неминуче визначають кінцевість у самому понятті та рішуче не співпадають з досконалою безкінечністю». Тому Бог, запропонований тут для пошани XIX сторіччу, позбавлений всіх якостей, про які людські мізки можуть скласти думку. Що ж це є, як не істота про яку вони не можуть стверджувати нічого такого, чого не можна одразу заперечити? Їх власна Біблія, їх Одкровення руйнують всі моральні поняття, які вони покладають на Нього, хіба що вони визнають досконалими якості, які здоровий глузд кожної людини має за недоліки, мерзотні пороки та брутальне беззаконня. Більше того, хто читає наші Буддійські писання, написані для забобонних мас, не знайде там демона такого мстивого та несправедливого, жорстокого та тупого, як цей небесний тиран, якому Християни так щиро віддають своє рабське обожнювання, а Богослови покладають всі ті досконалості, які заперечуються на кожній сторінці їх Біблії. Істинно, ваші теологи створили свого Бога для того, щоби знищити його частками. Ваша церква баснословний Сатурн, який народжує дітей, щоби поісти їх.

Далі про Космічний Розум. Декілька роздумів та доказів потрібні для підтримки кожної нової ідеї. Наприклад, ми переконані у звинуваченні нас у наступних протиріччах:

1. Ми заперечуємо існування думаючого, свідомого Бога тому, що такий Бог мусить бути обмеженим, обумовленим та схильним до змін, відповідно не безкінечним.

2. Якщо він наведений нам як вічне, необмежене та незалежне єство, позбавлене будь якої крихти природи у самому собі, то ми відповідаємо, що це не істота, а незмінний, ультимативний, сліпий принцип – закон. Але вони заперечують нам, що ми віримо у Планетних духів та наділяємо їх космічним розумом, і це потребує пояснення.

Наші доводи разом можуть бути подані таким чином:

1. Ми заперечуємо безглузде припущення, що може бути навіть у безкінечному та безмежному Всесвіті два безкінечних, вічних та скрізь присутніх Буття.

2. Матерія ми знаємо вічна та не має початку.

а. Бо матерія - є сама природа;

б. Та така, що не може знищити саму себе та бути знищеною будь ким, існує безумовно, сама тому вона не може мати початку, як і закінчити існування;

в. Надбаний досвід віків також як і точна наука, показують нам матерію (або Природу) дієвою енергією, як її сутністю. Жодний атом цієї матерії ніколи не був у стані абсолютного спокою, тому вона

завжди мусить існувати, тобто, її матеріал – вічна зміна форм, комбінацій та якостей, але принципи її та елементи абсолютно непорушні.

3. Що стосується Бога, якого ніхто ніколи не бачив, то якщо він не є сама сутність та природа цієї безмежної та вічної матерії, її енергія та рух, то ми не можемо дивитись на нього, як на вічного, безкінечного та самоіснучого. Ми відмовляємося сприйняти єство або буття, про яке нічого не знаємо:

а. Бо немає місця йому за наявності матерії, беззаперечні якості якої цілком нам відомі.

б. Якщо він або воно є лише частина цієї матерії, то безглуздо стверджувати, що він двигун та володар того, чого він сам складає лише залежну частку.

в. І, якщо вони скажуть, що Бог є самоіснуючий чистий дух, незалежний від матерії (божество по за Всесвітом) ми відповімо, що навіть дозволяючи можливість такої неможливості, тобто його існування, ми, стверджуємо, що чисто нематеріальний дух не може бути розумним, свідомим володарем, тому що не може мати будь якої якості, які йому надають теологи, та таким чином, такий Бог стає лише сліпою силою. Розум притаманний нашим Дхіані-Коганам, є здатність, що може належати лише маючим прояви та наділеним душею істотам, якою би невидимою, була матеріальність цих істоти. Розум потребує необхідності мислення. Щоби думати, ми мусимо мати уявлення. Уявлення упереджуються почуттями, які фізично матеріальні. Яким же чином будь що матеріальне може належати чистому духу? Якщо заперечать, що думка не може належати матерії, ми запитаємо, чому? Ми мусимо мати безперечні докази цього ствердження, до того як сприйняти його. Теолога ми спитаємо, що заважає його Богу, якщо він визнаний Творець всього існуючого, надати матерії здатність думати? Отримавши відповідь, що можливо Йому це було не довподоби та, що це така сама таємниця, як і неможливість, ми наполягатимемо на поясненнях, чому неможливо, щоби матерія утворила дух та думку, ніж духу та думці Бога створити матерію?

Ми не схиляємо голови до землі перед таємницею розуму, бо ми відкрили її багато віків тому. Відкидаючи з презирством теїстичну теорію, ми так саме відхиляємо і автоматичну теорію, за якою, стан свідомості виникає внаслідок руху мізкових молекул; також мало ми відчуваємо поваги до другої гіпотези – породження молекулярного руху свідомістю. То у що ми віримо? Ми віримо у багато висміяний флогістон та у те, що багато хто з фізиків назвали би постійним, хоча зовсім не примітним (звичайним почуттям) рухом або впливом однієї речовини на іншу - у пульсацію інертної матерії – її життя. Тіла Планетних Духів створені з речовини, яку Пристлі та інші називають флогістоном та для якої ми маємо іншу назву. Ця субстанція у своєму найвищому сьомому стані є матерією, що обгортує форми найвищіх та найчистіших Дхіані, у той час коли її найнижчий та найщильніший стан (такий не відчутний, що наука вважає його енергією або силою) є покриттям Планетних Духів першого або нижчого рівня. Іншими словами ми віримо лише у матерію, як природу яку ми бачимо або не бачимо, як всемогутній та скрізь присутній Протеус у його постійному русі, що є життя яке Природа виявляє з себе, бо Вона є Величне Все, по за якою нічого не може існувати. Як правильно стверджує Белінджер, «рух є род існування, який беззаперечно випливає з самої матерії; матерія рухається своєю власною енергією, її рух зобов'язаний силі, яка є вродженою; різноманітність рухів та феноменів, витікає з великої кількості якостей та комбінацій, що попередньо існують у первісній матерії», поєднанням яких є Природа, та про них ваша наука знає менше, ніж будь який з наших тибетських погоничів яків про метафізику Канта. Існування матерії, відповідно, є факт, існування руху – другий факт, їх самосутність

та вічність або незнищуваність – третій факт. І уявлення чистого Духа, як істоти або Буття – називайте це як бажаєте – є хімерою, найбільшою безглуздістю!

Наші уявлення про добро та зло. Зла немає як такого, є лише відсутність добра. Зло існує лише для того, хто став його жертвою. Воно виникає з двох причин та не більше, ніж добро є незалежною причиною у природі. Природа позбавлена добра та зла, вона лише виконує незмінні закони, даючі життя та радість або страждання та смерть та руйнує нею створене. Природа має протиотруту проти будь якої отрути, та її закони – відшкодування за кожне страждання. Метелик, знищений птахом, стає цим птахом, а маленький птах, вбитий твариною, переходить у більш високу форму. Це є сліпий закон незмінності та вічного пристосування проявів, і тому він не може бути названий злом у Природі. Дійсне зло створюється людським розумом, та його походження цілком пов'язане з думаючою людиною, яка роз'єднала себе з природою. Таким чином, лише саме людство є істиним джерелом зла. Зло є прибільшеним добром, породженням людської жадібності та самозакоханості. Поміркуйте глибше – і ви знайдете, що окрім смерті, яка не є зло, але неминучий закон, та нещасних випадків, які завжди знайдуть відшкодування у майбутньому житті – походження кожного зла, великого або маленького, виникає з людської дії, розум якої робить її єдиною вільною робітницею у природі. Не природа породжує хвороби, але людина, місія та обов'язок якої в економії природи, помирати у природний спосіб від старості; за виключенням випадковостей, жоден дикун або дикий звір не помирає від хвороби. Іжа, статєві функції є природніми та необхідними для життя, але надлишок їх приносить хвороби, нещастя, страждання розумові та фізичні, та все це переходить як величезна біда майбутнім поколінням, потомству злочинців. Честолюбство, бажання забезпечити благополуччя та зручності для тих, кого ми любимо, надбанням поваг та багатств, гідні схвалення та природні почуття, але коли вони перетворюють людину на честолюбивого жорсткого тирана, скупого, самозакоханого егоїста, вони приносять численні біди оточєнню, як нації так і окремим особам. Таким чином, все це – їжа, багатство, честолюбство та тисяча інших речей, які ми мусимо залишити без уваги, стають джерелом та причиною зла через надлишки так саме як і через надлишок іх відсутності. Станьте ненажерою, розпусником, тираном, і ви станете джерелом хвороб та людських страждань. Не маючи всього цього ви помираєте з голоду, вас зневажають як ніщо, та більшість ваших товаришів роблять з вас мученика на все ваше життя. Тому не природа та уявне Божество мусять бути ганені, але людська природа, що стала низькою через самолюбство. Поміркуйте гарненько над цими декількома словами: відшукайте кожну причину зла, яку лише ви можете собі уявити та простежте її до самого виникнення, і ви вирішете тритину всієї проблеми зла. І тому, дозволяючи деякі бідування, які природні та такі, що не можуть бути відхилені та такі не численні, що я закликаю всіх метафізиків Заходу не називати їх злом, а простежити іх безпосередньо до незалежної причини, а я вкажу головну причину майже двох третин бідувань, що переслідують людство з того часу, як ця причина стала міццю. Це релігія, у будь якій формі та будь якій національності. Це каста жерців, священники та церкви. Саме в цих ілюзіях на які людство дивиться як на священні, мусить воно відшукати джерело незчисленних бідувань, які є величезним прокляттям людства та які майже пригнітили людину. Невігластво створило Богів, а хитрість використала з вигодою вдалий випадок. Подивіться на Індію та на Християнство, на Іслам, Юдаїзм та фетишизм. Це священицька омана, яка представляє цих Богів такими загрозливими; це релігія, яка створює з нього самозакоханого ханжу, фанатика, який ненавидить все людство по за його сектою, не роблячи його кращим або більш моральним; це віра в Бога та Богів, яка робить дві тритини людства рабами купки тих, хто обманюють його за брехливим приводом спасіння. Хіба не здатна людина вчинити будь яке зло, якщо їй скажуть, що її Бог або Боги вимагають зробити цей злочин?

Добровільна жертва уявного Бога, нещасний раб своїх вправних священників, ірландський, італійський та славянський селянин заморить голодом себе та буде смиренно дивитися на голод та злидні власної сім'ї, щоби нагодувати та вдягти свого священника та Папу. Дві тисячі років Індія стогне під вагою каст – одні Браміни відгодовані на жиру країни. А наразі, послідовники Христа та Магомета перерізають один одному горло у ім'я та славу своїх вірувань. Запам'ятайте, сума людських бідувань не зменшиться до того часу, доки краща частина людства не зруйнує заради Істини, моральності та загального милосердя алтарі цих брехливих Богів.

Якщо заперечать, що ми також маємо храми, що у нас також є священники та, що наші лами так саме живуть на дорброхотні пожертви… доведіть до їх уваги, що вище перераховані об'єкти мають спільну лише назву з Західними еквівалентами. Так, у наших храмах не вклоняються ні Богу ні Богам, лише тричі священій пам'яті найвищої та найсвятішої людини, яка будь коли жила. Якщо наші лами, щоби почитати братство Бхікку, засноване самим нашим Благословенним Вчителем, йдуть з тим, щоби годуватися у мирян, то про останніх, численністю від 5 до 25000, турбується та годує Самгха (братство ламаїських монахів); монастир забезпечує необхідним бідних, хворих та нужденних. Наші лами приймають іжу, але ніколи не приймають грошей, і це у тих храмах, де людям пояснюється та втлумачується, звідки витік зла. Ім так саме викладають чотирі благородні істини – ariya sakka, та ряд причинності (12 нідан), що вирішує проблему походження та руйнації страждань.

Читайте Махаваггу та спробуйте зрозуміти не упередженим розумом, а духом інтуїції та істини, що Просвітлений говорить у першій Кхандхака. Дозвольте мені для вас перекласти: «На той час Благословенний Будда був в Урувеллі на берегах річки Неровігара, коли Він відпочивав під Бодхі Деревом Мудрості після того як він сам став вже Самбуддха, та на прикінці сьомого дня загостривши свій розум на шляху причинності, сказав так: «З невігластва виникають самкхари потрійної природи – продукція тіла, мови та думок. З самкхар виникає свідомість, з свідомості виникає назва та форма, з цього утворюються шестеро сфер (шестеро почуттів, сьоме належить просвітленим); від них виникає дотик, з нього відчуття; з цього виникає спрага (або Бажання, Кама, Танха), з спраги –прихильність, існування, народження, старість та смерть, сум, нарікання, страждання, відчай та смуток. Знову завдяки знищенню невігластва, знищуються самкхари та їх свідомість, назва, форма, шестеро сфер, дотик, почуття, спрага, прихільність (егоїзм), існування, народження, старість, смерть, сум, смуток, нарікання, страждання та відчай. Таким чином вся ця кількість страждань припиняється».

Знаючі це, Благословенний сказав наступні слова: «Коли істинна сутність речей стає ясною медитуючому Бікшу, зникають всі його сумніви тому, що він знає, яка ця сутність та, що є її причиною. З невігластва виникає все зло. Від знання виникає знищення всієї цієї кількості нещасть, і медитуючий Брахман розвіює армії Мари, навподобі до сонця, що освітлює небо». Медитація тут означає над-людські (не над-природні) якості або архатство у його найвищіх духовних силах.

Переписано у Сімлі 28 вересня 1882р.

ЛИСТ 58 Уривки з листа К.Х. – Х'юму. Отримані Сіннеттом наприкінці 1882р.

Чи приходило будь коли вам на розум і наразі, з точки зору вашої Західної науки та підказки вашого власного ЕГО, яке вже охопило основи кожної істини, приготуйтесь висміяти помилкову ідею –

не народжувалося у вас припущення, що Світовий Розум, як і кінцевий людський розум, може мати дві ознаки або подвійну міць – одна вільна та свідома, друга підлегла та несвідома або механічна сила. Щоби узгодити важкість багатьох теїстичних та атеїстичних припущень, обидві ці сили суть філософська необхідність. Можливості першої або вільної та свідомої за ознаками по відношенню до Безкінечного Розуму, не дивлячись на ствердження всіх ЕГО у всьому існуючому світі, завжди залишаться лише гіпотезою, у той час коли кінцевий розум, є науковим фактом. Найвищій Планетний Дух так саме неосвітчений щодо першого, як і ми, і гіпотеза залишається такою самою, навіть у Нірвані – це просто висновок як тут так і там.

Візьміть людський розум у зв'язку з тілом. Людина має двоє різних фізичних мізків: головний з його двома півкулями у передній частині голови – джерело вольових нервів; та мозочек, розміщений у задній частині черепу – фонтан недовільних нервів, що є посередниками несвідомих або механічних сил розуму для дій. І яким би слабким та невпевненим був контроль людини над його недовільними проявами, такими як кровообіг, серцебиття, дихання, особливо під час сну, всеж, наскільки могутнішою та з потенціалом виявляється людина як володар та повелитель сліпого молекулярного руху – законів, які керують його тілом (докази цього надані феноменальними силами Адепта та навіть звичайного Йога), ніж те, що ви називаєте Богом, виявляється над незмінними законами Природи. Напротивагу кінцевому, «безкінечний розум», який ми називаємо так лише умовно, бо називаємо його безкінечною Силою, виявляє лише функції свого мозочку, існування припущених головних мізків уявляється, як було сказано, лише як гіпотеза, що витікає з кабалістичної теорії (правильної у всіх інших відношеннях), що Макрокосм є прототип Мікрокосма. Наскільки ми знаємо (підтвердження цього сучасною наукою приймається мало до розрахунків) та наскільки Вищі Планетні Духи підтвердили це (які, запам'ятайте, існують у такому самому відношенні до транс-космічного світу, коли потрапляють за первісні покрови космічної матерії, як і ми, коли потрапляємо за покрови цього нашого фізичного світу), безкінечний розум виявляється для них, так саме як і для нас, не більше ніж чітка та несвідома пульсація вічного загального пульсу Природи протягом міріад світів у межах, так саме як і по за межами первісних покровів нашої сонячної системи.

Стільки ми знаємо. У межах та до крайніх кордонів, до самої межі космічних покровів ми знаємо беззаперечність цих фактів завдяки особистим дослідам. Що стосується до інформації, зібраної про те, що відбувається за цими кордонами, ми зобов'язані Планетним Духам та нашому Благословеному Володарю Будді. Ясна річ, що це, можливо сприймається як свідоцтво з других рук. Є такі, які скоріше нададуть перевагу вважати планетних богів безтілесними філософами, що «помиляються», якщо не дійсними брехунами, ніж дозволять очевидність факту. Нехай так. «Кожна людина володар своєї мудрості», каже тибетське прислів'я, і вона вільна поважати чи принизити свого раба. Та всеж, я продовжу далі для користі тих, хто зможе осягнути мої пояснення проблеми та зрозуміти її рішення.

Існує особлива здатність неповільній могутності Безкінечного Розуму, якого ніхто та ніколи не думав звати Богом, вічно вливати суб'єктивну космічну матерію у об'єктивні атоми (ви мусите пам'ятати, що ці прикметники застосовані лише у відносному сенсі) для того, щоби з часом вона розвинулася у форми. Та це та сама неповільна механічна сила, яку ми бачимо такою напруженною та дієвою у всіх відомих законах природи, яка контролює та керує тим, що називається Всесвітом або Космосом. Є декілька сучасних філософів, що довели-би існування Творця з руху. Ми кажемо та стверджуємо, що цей рух – вічний світовий рух, який ніколи не зупиняється, ніколи не уповільнюється

та не збільшує своєї швидкості, навіть під час Пралай або «ночей Брами», але рухається схоже до млина, незалежно від того чи є що молоти, чи немає (тому що пралайя це тимчасова втрата форми, але жодним чином не знищення космічної матерії, яка вічна), ми кажемо, що цей безперервний рух, і є вічне не створене Божество, яке ми у стані визнати. Дивитись на Бога, як на розумного духа та у той самий час визнавати його абсолютну нематеріальність – значить уявити собі абсолютну порожнечу, що є безглуздістю. Дивитись на Бога як на Сутність, як на ЕГО та сховати його розум за якимись таємничими причинами, є остання недолугість; нагородити його розумом перед лицем сліпого, брутального Зла, значить робити з нього ворога – підступного Бога, істотою, хоча і величезною, займаючою простір, маючою довжину, ширину та щільність, звісно – Божеством Моісеєвого закону. «Небуття» та спрощений принцип призводить вас безпосередньо до буддійського атеїзму, або ведичного примітивному Акосмізму. Що лежить по той бік та позасвітами форм та істот, у світах та сферах у їх найбільш духовних станах (можливо, ви зробите нам послугу та скажете де це по той бік може бути, коли увесь Всесвіт безкінечний та безмежний) цілком безкорисно будь кому шукати, коли навіть, Планетні Духи не мають ні знання, ні відчуття того. Якщо наші найвищі Адепти та Бодхісатви самі ніколи не потрапляли за нашу сонячну систему (ця думка, здається, чудово відповідає вашій упередженій теїстичній теорії, мій поважний Брате), всеж, вони знають про існування інших схожих соняшних систем з тією математичною точністю, як будь який західний астроном знає про існування невидимих зірок, до яких він ніколи не наблизиться щоби дослідити їх. Але про те, що лежить у межах світів та систем не транс-безкінечності, (забавний вираз) але скоріше цис-безкінечності, у стані найчистішої та неуявної нематеріальності, ніхто ніколи не знав та не зможе сказати, відповідно, це і є дещо, не існуюче для світу. Ви вільні надати місце у цій вічній Порожнечі розумовим або повільним силам вашого Божества, якщо ви можете уявити собі дещо схоже.

А доки ще ми можемо сказати, що рух керує законами Природи, та що він керує ними як механічний імпульс, наданий воді, що тече, який буде рухати її вздовж правильної лінії або вздовж стін бокових борозд, які їй доведеться зустріти на своєму шляху, байдуже, борозди будуть природні, або зроблені руками людини, каналами. Та ми стверджуємо, що де лише є життя та буття у будь якій високо духовній формі, там немає місця для морального керування, ще менше для морального Керівника – Істоти, яка у той самий час не позбавлена форми та не займає простір! Воістину, якщо світло сяяло у темряві і темрява не знала його, то це тому, що такий природній закон, але наскільки це ясніше та має сенс для того хто може сказати, що свіло ще менше здатне зрозуміти темряву та ніколи не зможе знати її, бо протинаючи її, світло вбиває темряву миттєво. Чистий, та маючий волю Дух, є абсурд для довільного розуму. Послідовності організму не можуть існувати незалежно від організованих мізків, а організовані мізки створені з нічого, ще більша помилка. Якщо ви запитаєте мене: «Звідки тому незмінні закони – вони не можуть створити самих себе?» - Я, у свою чергу запитаю вас: «Звідки їх уявний творець?» творець не може створити або зробити себе, якщо мізки не створені, бо це буде ствердженням, що мізки діяли раніше за своє існування; як може розум, прояв організованих мізків, діяти раніше за свого творця?

Все це нагадує суперечку – хто головний. Наші доктрини відрізняються від ваших теорій, тому ми відмовимося від цієї теми та будемо розмовляти про щось інше. Вивчить доктрини Непалійських Свабхаватиків, головної буддійської філософської школи Індії, і ви знайдете їх найбільш вченими, так саме і найбільш логічними співрозмовниками у світі. Їх пластична, невидима, вічна, скрізь присутня, несвідома Свабхават є Сила або Рух, яка постійно утворює свою електрику, що і є життя.

Так, існує сила, так саме безмежна як і думка, така могутня безмежна воля, така протинаюча як субстанція життя, та така неймовірно могутня у власній руйнівній силі, що якби вона була застосована як ричаг, вона могла би зрушити світ до самого центру, але ця Сила не Бог, коли існують люди, що вивчили таємницю підкорення цієї сили власній волі, якщо це потрібно. Подивіться навколо себе, на міріади проявів життя, таких безкінечно різноманітних, життя у русі та змінах. Що є причиною цього? З якого невичерпного джерела виникли вони, яким чином? З невидимого та суб'єктивного вони увійшли у нашу маленьку площину видимого та об'єктивного. Діти Акаші, конкретні еволюції з ефіру, Сила виявила їх до свідомості і Сила з часом забере їх з поля зору людини. Чому одна рослина у вашому саду виросла такою, а друга зліва зовсім інша? Чи не є це наслідки різних дій Сили – не схожі, різноманітні сполуки? Якби існувала повна тотожність проявів у всьому світі, ми мали би повну схожість форм, кольорів, видів та якостей у всіх царствах природи. Безкінечна різнобарвність, що переважає, зобов'язана руху з виникаючим з цього поштовхами, нейтралізацією, рівновагою та поєднанням. Ви кажете про розумного та доброго (якості обрані доволі невдало) Батька, морального керівника та володаря світу та людини. Деякі умови речей існують навколо нас, які ми називаємо нормальними. У цих межах нічого не може трапитися, що було би вище за наш щоденний досвід «божественних незмінних законів». Але, уявімо, що змінимо цю умову, без якої волос не впаде з вашої голови, як кажуть вам на Заході, та використаємо її краще. Потік повітря йде до мене з озера, поблизу якого я пишу цього листа майже замерзлими пальцями, користуючись комбінаціями: електричними, магнетичними, одичними або іншими впливами, я міняю течію повітря, завдяки якому німіють мої пальці, у більш теплий вітерець. Цим я заперечив наміри Всемогутнього та позбавив вінця за своєю волею! Я можу зробити це і коли не хочу, щоби Природа утворювала дивні, занадто помітні феномени. Я примушую власне «Я», яке бачить та вливає природу, неочікувано прокидатися до нових прагнень до знань, та таким чином стаю своїм Творцем та Володарем.

Невже ви думаєте, що ви праві, коли кажете, що «Закон виникає»? Незмінні закони не можуть виникати, коли вони вічні а не створені, що рухаються у Вічності, та сам Бог, якби він існував, не мав би сили зупинити їх. І коли я казав, що ці закони були випадковими per se? Я мав на увазі їх сліпі сполучення, ніколи не відкидав самі закони, або вірніше закон, бо ми визнаємо лише один закон у Всесвіті, закон гармонії, досконалої рівноваги. Тому для людини, обдарованої такою тонкою логікою та таким тонким розумінням сенсу ідей взагалі, та слів особливо, для людини такої точної, якою ви зазвичай є, кидатися словами з приводу «всемудрого, всемогутнього та сповненого любові Бога», здається, що найменше, дивним. Я зовсім не протестую, як ви це думаєте, проти вашого теїзму та віри у будь який абстрактний ідеал, але я не можу не спитати вас, як ви знаєте або можете знати, що ваш Бог всемудрий, всемогутній та повен любові, коли все у природі фізичній та моральній доводить, що якщо схожа сутність є, то все у ній протирічить тому, що ви кажите про неї. Дивна помилка, яка здається, небайдужа вашому розуму!

Важкість пояснення факту, що «нерозумні Сили здатні створити високорозвинені істоти, як ми самі», виправдовує вічний прогрес циклів та процесів еволюції, у постійному русі, який покращує власну роботу. Якщо у вас немає віри у цикли, не потрібно вивчати те, що утворює лише новий претекст для вас, мій дорогий Брате, для відхилення цієї теорії та міркувань ad infinitum. Так саме я зовсім не винний у єресі, у якій звинувачений щодо духа та матерії. Уявлення матерії та духа, як виключно різних та обох вічних, ясна річ, ніколи не могло бути у моїй голові, як би мало я не знав про них, бо це одна з елементарних та фундаментальних доктрин Окультизму, що двоє є одне і

відрізняються лише у відносних проявах і лише у обмеженому вивчені чуттєвого світу. Тому, як не «полишені філософської широти», доктрини наші визнають лише один єдиний принцип у природі – дух-матерію, або матерію-дух, третій ультимативний Абсолют або квінт-есенція обох, якщо мені дозволено застосувати такий сумнівний термін у даному випадку, якого втрачають перед духовним зором навіть «Боги» або Планетні Духи. Цей третій принцип, кажуть філософи Веданти, є єдиною реальністю, все інше лише Майя, бо жодне з схожих Протею проявів духу та матерії або Пуруш та Пракріті, не вважалися будь коли у іншому світлі, ніж тимчасова вада почуттів. Навіть у ледве накиданій філософії «Ізіди» ця ідея ясно виявлена. У книзі «Kin-te» Дух має назву ультимативної сублімації матерії, а матерія, кристалізацією духа. Неможна надати кращої ілюстрації, ніж у звичайному феномені льоду, води та пари та кінцевому розчиненню останнього. Феномен цей у зворотньому напрямі проявів називається Духом що падає у зародження або матерію. Ця трійця, яка перетворюється на Єдине – доктрина така стародавня, як і світ думки – була запозичена деякими ранніми християнами, які чули про неї у Олександрійських школах та перетворили її на Батька, або Духа, Сина або матерію – людину, та Святого духа, нематеріальну сутність або вершину трикутника – ідея, яку ми бачимо наразі у пірамідах Єгіпту. Потому, ще раз доведено, що ви цілком не розумієте сенс, коли заради скорочення, я застосовую фразеологію, звичайну для західників. Але у свою чергу, я мушу зазначити, що ваше уявлення, наче матерія є тимчасова алотропічна форма Духу, яка від нього відрізняється як вугілля від діаманту, таке саме анти-філософське, як і ненаукове з точки зору Сходу та Заходу. Вугілля є лише різновид залишку матерії, у той час коли матерія per se не підлягає руйнації та, як я стверджую, єдино-сутня з духом – тим духом якого ми знаємо та можемо уявити. Позбавлений матерії Пуруша (Дух) не має прояву, тому не існує, стає нічим. Без Духу або Сили, навіть те, що наука називає «неорганічною матерією» (мінеральні інгредієнти, що годують рослини) ніколи не могли бути виявлені у форми. Є момент у існуванні кожної молекули або атома матерії, коли з будь якої причини остання іскра Духу або руху або життя (як забажаєте) зникає, і у той самий момент з швидкістю, що швидше за думку, атом, молекула або їх сукупність знищуються, щоби повернутися у первісну чистоту інтракосмічної матерії. Вони притягуються до свого витоку з швидкістю кульки ртуті до центральної маси. Матерія, сила та рух суть трійця фізичної об'єктивної природи, така сама як і потрійне єднання духа-матерії належить духовній та суб'єктивній природі. Рух вічний, бо Дух вічний. Але жодний рух не може бути виявлений без його співвідношення з матерією. Повернемося до вашої дивної гіпотези, що зло з власним шлейфом злочинів та страждань не є наслідком матерії, але є імовірно, мудра схема морального керівника світу. Хоча схожа ідея можлива для вас, вихованого на згубній помилці християнства «шляхи Господа незбагненні», для мене вона цілком неуявна. Мушу знову повторити, що кращі Адепти досліджували Світ тисячоріччями, та ніде не знайшли такого макіявелічного Винахідника, а лише все той самий незмінний та невблаганний закон. Потому, ви мусите вибачити мене, якщо я цілком відмовляюся гаяти час на такі дитячі міркування. Не «шляхи Господа», а швидше шляхи деяких людей, дуже розумних у всьому, за виключенням однієї слабинки, мені не зрозумілі.

Як ви кажете, це «нічого не значить» між нами особисто. Але значить багато, якщо ви бажаєте вчитися та пропонуєте мені вчити. Хоч вбийте мене, а я не розумію, як я можу викласти вам те, що я знаю як A,B,C, що є така шкала, на якій таємниці окультного Всесвіту, по цей чи той бік покровів увічнені, а ви неодмінно мені заперечуєте a priori. Мій дорогий брат, або ми щось знаємо, або нічого не знаємо. У першому випадку, яка вам користь від вашого навчання, коли ви вважаєте що ви краще знаєте? У другому – навіщо втрачати час? Ви кажете, що це не має значення, чи є ці закони виразом волі розумного свідомого Бога, як ви думаєте, або складають неминучі атрибути не розумного,

несвідомого «Бога», як я вірю. Я кажу, що має значення; потому, ви серйозно вірите, що ці фундаментальні питання (про дух та матерію, про Бога та Не бога) «знаходяться імовірно за межами нас обох» - іншими словами, ні я, ні наші найвищі Адепти незнають більше за вас, то чому я можу вас навчити у такому випадку? Ви знаєте, щоби навчитися читати, вам потрібно спочатку вивчити букви, та всеж ви бажаєте знати про події до та після Пралайї, про кожну подію тут на нашій планеті після початку нового циклу, саме таємницю, яка відкривається лише на одному з останніх посвячень, як було сказано містеру Сіннетту, бо мій лист до нього про Планетних Духів був просто випадковістю, як наслідок одного з його запитань. А зараз ви скажете, що я уникаю прямої відповіді. Я розповідав вам про другорядні питання, але не пояснив вам того, що ви бажаєте знати та про що ви просили. Я «уникаю» як завжди. Вибачайте, що я заперечую вам. Існують тисячі питань, на які мені ніколи не дозволять відповісти, та саме це було би «уникненням», якби я відповів по іншому, ніж так. Я кажу вам відверто, ви не здатні вчитися, бо ваш розум занадто завантажений, там немає навіть жодного вільного куточка, звідки його мешканець не виліз би та не почав вигоняти нового. Тому я не зникаю, а даю вам час поміркувати та зробити висновки, а головне – добре затямити надане вам раніше, до того як ви зможете схопити щось нове. Світ Сили є світ Окультизму, та єдиний куди найвищи Адепти занурюються для вивчення таємниць Буття. Тому ніхто окрім цих посвячених не може знати будь що про ці таємниці. Керований своїм Гуру учень насамперед відкриває цей світ, далі, його закони, далі, доцентровану еволюцію у світ матерії. Щоби стати досконалим Адептом, потрібні тривалі роки, але на кінець, учень стає володарем. Приховане стає очевидним, таємниця та чудо зникають назавжди. Він бачить як спрямувати силу у будь якому напрямі, щоби мати бажані наслідки. Таємні хімічні, одичні або електричні властивості рослин, трав, коренів, мінералів, тваринної тканини такі самі для нього, як пера ваших птахів для вас. Жодні зміни у ефірних вібраціях не можуть вислизнути з під його уваги. Він докладає свої знання, та являє диво! І він, який відкидає будь яку можливість дива, миттєво зараховується до чудотворців або поважається неосвіченими, як наполовину бог, або відкидається ще більшими невігласами як шарлатан! Щоби ви побачили, яка точність такої науки, як Окультизм, дайте мені сказати, що засоби, якими ми користуємося, всі викладені для нас у найменших дрібницях у зведенні правил, у кодексі такому старому, як і людство, але кожен з нас мусить почати спочатку а не з кінця. Наші закони такі самі незмінні, як і закони Природи, і вони були відомі людині та вічності до того, як зухвалий бійцівський півень – сучасна наука – випав з яйця. Якщо я не надав вам modus operandi або почав не з того боку, то всеж я показав вам, що ми будуємо нашу філософію на досвіді та висновках, якщо ви не бажаєте піддавти сумнівам та заперечувати цей факт, як інші.

Вивчайте насамперед наші закони та займайтесь вихованням ваших почуттів, шановний Брате. Контролюйте ваші довільні сили та удосконалюйте у правильному напрямку вашу волю і ви з учня перетворитеся на Вчителя. Я не відмовлю надати вам те, на що маю право. Але я мусив вчитися п'ятнадцять років до того, як наблизився до доктрини про цикли, та мусив спочатку вчитися більш простим речам. Та якби там не було, та що би не сталося, я вірю, що більше ми не сперечатимемося, що безкорисно та хворобливо.

ЛИСТ 59 К.Х. - Сіннетту.

Я радий, мій «учень», що ви писатимете мені так, як ми домовилися – незалежно від того є чи немає у вас будь яких особливих запитаннь. За станом вашого фізичного здоров'я, неможливо

відобразити на ваших фізичних мізках свідомість вищіх планів буття; та всеж пам'ятайте, що відчуття покращення магнетичної свіжості не є дійсним виміром духовної користі, і ви можете досягти більшого духовного прогресу у той час, коли вам здається, що ваш психічний розвиток стоїть без руху.

Наразі відповімо на ваші запитання.

1. В езотеричних вченнях «Брама», «Пітрі» та «Дева» - Локи, є стани свідомості, що належать різноманітним ефірним ієрархіям або класам Дхіані та Пітрі («творці» та «предки» людства) та Девам; деякі з них значно вище людини (духовно), деякі з класів Дев значно відстали, знаходяться на дузі еволюції до низу і мусять досягти людської фази у наступній Манвантарі. Езотерично, ці Локи представляють собою Нірвану, Дева Чан та Астральний Світ. Значення термінів «Дева Чан» та «Дева Лока» ідентичні; «Чан» та «Лока» однаково визначають місце або помешкання. Дева є слово занадто вільно вживане у Східних творах, та інколи це просто завіса.

2. Ви будете праві, якщо матимете «Дійсне Знання» та «Істинну Причину» цитованих віршів про духовне просвітлення найвищого плану; «найвища темрява», з якою досконалий «Сідха» на кінець єднається, є та Абсолютна Темрява, яка є Абсолютним Світлом. Дійсне Знання, про яке тут йшлося, не є ментальний, але духовний стан, який визначає повне об'єднання вчення та вивчаючого.

Я сподіваюся, що ці коротенькі відповіді додадуть достатньо світла на ці пункти.

З відвертою доброзичливістю відданий вам К.Х.

ЛИСТ 60 М. - Сіннетту.

Ваша гіпотеза ближча до істини, ніж гіпотеза Х'юма. Два фактори потрібно мати на увазі.

А. визначений період;

Б. визначена швидкість розвитку; обидва взаємопов'язані між собою.

Хоча період Маха Юги майже неосяжно тривалий, всеж він є визначеним терміном, і протягом цього часу мусить бути завершений увесь порядок розвитку, або мовою окультної фразеології, занурення духу у матерію та його повернення для нового сходження. Низка бус, де кожна з них це світ – ілюстрація, вже знайома вам. Ви вже замислювалися над життєвим імпульсом, що починається з кожною Мануантарою для розвитку першого з цих світів, щоби удосконалити його та заселити послідовно всіма повітряними формами життя. Після закінчення на цьому першому світі сімох циклів або змін розвитку у кожному з царств еволюція йде далі дугою донизу щоби розвинути наступний світ у низці, вдосконалити його та залищити; далі наступний, та так далі, доки семи-складний оберт колом еволюцій світів вздовж низки не буде завершеним і Маха Юга закінчена. Після цього знову хаос – Пралайя. Тому, що цей життєвий імпульс (на сьомому та останньому малому колі від планети до планети) рухається вперед, він залишає після собе помираючі та доволі швидко «мертві планети».

Коли людина останнього сьомого малого кола перейде до наступного світу, залишений світ з усім його мінеральним, рослинним, та тваринним життям (за виключенням людини) починає поступово помирати та з зникненням останньої animalcula згасає, або, як каже О.П.Б затухає, або

часткова Пралайя. Коли дух-людина досягає останньої бусини у низці та потрапляє до кінцевої Нірвани, цей останній світ так саме зникає, або стає суб'єктивним. Таким чином посеред зіркового шляху народження та смерть світів вічно йдуть один за одним правильною чергою урочистого поступу Закона Природи. Та як вже сказано, остання бусина нанизана на пасма Маха Юги. Коли останній цикл, що несе людину скінчиться на останній плодючій землі і людство досягне у власній масі рівня Будди та перейде з об'єктивного Буття до таємниці Нірвани, «прийде час», видиме стане невидимим, конкретне повернеться до свого до циклового стану атомічного розподілу.

Але померлі світи, залишені позаду життєвим імпульсом, не залишаються цілком мертвими. Рух є вічний закон всього існуючого, і спорідненість та тяжіння є його співробітниками у всіх проявах. Тремтіння життя знову поєднає атоми та з'явиться на інертній планеті, коли прийде час. Хоча всі його сили залишилися Статус Кво, наче сплячі, поступово, коли прийде час, воно назбирає потрібне для нового циклу людського прояву та народить більш високий тип у моральному та фізичному відношенні, ніж у попередній Манвантарі. І його космічні атоми вже у диференційованому стані (диференційовані у проявах сили у механічному сенсі руху та наслідків), залишаються Статус Кво, також як і планети та все інше у процесі утворення. Така «гіпотеза, що цілком співпадає з вашим (моїм) зауваженням». Тому, що розвиток планет так саме прогресує, як і людська або расова еволюція, то час Пралаї захоплює серії світів у послідовних стадіях еволюції: кожен досяг відомого рівня еволюційного розвитку, кожен зупиняється тут до того часу, доки зовнішній імпульс наступної Мануантари не рушить його з цієї точки навподобі до знову заведеному хронометру. Ось чому я застосував вираз у «диференційованому стані». Під час Пралаї ні людина, ні тварина, ні навіть рослина не житимуть, щоби бути свідками її, але будуть землі або планети з їх мінеральними царствами. Всі ці планети будуть фізично розкладені у Пралаї, але не знищені, бо вони мають свої місця у складі еволюції, і їх «властивості», знову виявляться з суб'єктивності та знайдуть конкретну точку, від якої вони мусять почати рух навколо низки «проявлених форм». І це як вам відомо, продовжується безкінечно у Вічності. Кожен з нас пройшов це вічне коло, та повторюватиме його. Кожне відхилення зі шляху та швидкість прогресу від Нірвани до Нірвани керуються причинами, які людина сама створює з обставин, у яких знаходить себе заплутаною.

Ця картина вічного руху може лякати розум, що звик мріяти про існування безкінечного спокою. Але їх уявлення не підтримуються ні аналогами у природі, ні, яким-би невігласом мене не вважали у вашій західній науці (хіба не так?), доказами цієї науки. Ми знаємо, що періоди діяльності та спокою рухаються один за другим у всіх проявах природи, від Макрокосму з його Сонячною системою до людини та його планети Земля, яка має свої періоди діяльності, які змінюються сном. Таким чином вся природа, так саме як і народжені нею живі форми, мають свій час для відпочинку (або зворотнього накопичення сил). Так саме і духовна індивідуальність, Монада, яка починає власний циклічний оберт колом донизу та вгору. Проміжні періоди між кожним великим Мануантарним «Колом» пропорційно подовжені, щоб нагороджувати за тисячі існувань, проведених на різних планетах. Час, наданий між кожним новим «народженням раси» або малими колами, як ви це називаєте, доволі тривалий, щоби у цей проміжок, використаний у свідомому блаженстві після відродження ЕГО, винагородити будь яке життя, сповнене страждань та боротьби. Уявити для себе вічність блаженства або страждань та нагородити цим за вчинки, за уявою гідні чи ні, істота, що прожила сторіччя або навіть тисячоріччя у тілі, може бути запропоновано лише тим, хто ніколи ще не усвідомлював страшного значення слова Вічність та не замислювався над законом справедливісті та

рівноваги, який охоплює всю Природу. Подальша інформація яка, можливо, буде надана вам, доведе, як точно явлена справедливість не лише по відношенню до людини, але і до підлеглих істот, та додасть світла, я сподіваюся, на хворобливе питання добра та зла.

А зараз, щоби завершити мої зусилля (письменницькі), я так саме можу сплатити один старий борг та відповісти на ваше запитання про земні втілення. Кут Хумі відповів на деякі з ваших запитань, вочевидь вчора почав писти, але був відірваний обов'язками та я, як зможу, допоможу йому. Вважаю, що ви не зустрінете значні труднощі, їх буде не так багато, як до цього часу, щоби розібратися у моєму листі. Я наразі став доволі ясним писакою, з того часу як він довів мені, що я примушую вас втрачати дуже дорогий час, щоби з'ясувати те, що я надряпав. Його догана досягла мети і як ви бачите, я виправився та зійшов зі шляхів зла.

Подивимося, що каже ваша наука про етнографію та інші предмети. Останні висновки, до яких, вочевидь, дісталися ваші західні мудреці, викладають коротко суть таке.

1. Найраніші сліди людини, які вони можуть знайти, зникають перед закінченням періоду, про який лише копалини у скелях надають їм єдиний грунт.

2. Виходячі з цього, вони визначають чотири раси людини, які послідовно заселяли Європу.

а. Раса, що селилася по течіям річок, могутні мисливці (можливо Німрод?), які заселяли західну Європу у тропічній зоні того часу, застосовували примітивну кам'яну зброю та були сучасниками мамонтів та носорогів.

б. Так звана печерна людина – раса, що розвинулася під час льодовикового періоду (ескімоси, кажуть вони єдині, які залишилися, представниками цього типу), та мала більш витончену зброю та інструменти з обробленого каміння, бо вони виконували з дивовижною точністю зображення тварин, застосовуючи гострий кремінь на частках оленячих рогів, кістках та камінні.

в. Третя раса – людина Неолітичного періоду, вже точить кам'яну зброю, будує житло та човни, робить глиняний посуд – словом, мешканці Швейцарських озер.

г. Нарешті, четверта раса, що прийшла з Центральної Азії. Це білошкірі Арійці, які поєдналися з темними іберійцями – представниками смуглих басків Іспанії. Це є раса, яку вони вважають батьківською ваших сучасних народів Європи.

3. Вони додають, що людина – мешканець течії річок – була перед льодовиковим періодом, відомим геологам як Плейцостенський період, який виник біля 240.000 р. тому, у той час коли людські істоти (дивіться Джейке, Докінса, Фіске та інших) населяли Європу найменше на 100.000 р. раніше.

За одним виключенням вони всі помиляються. Вони підходять доволі близько, та всеж втрачають сліди у кожному випадку. Було не чотирі, а п'ять рас; і ми є п'ятою з залишками четвертої. (Більш досконала еволюція або раса з кожним Махациклічним колом). Перша раса виникла на землі не пів-мільйона років тому (теорія Фіске), а декілька мільйонів. Остання наукова теорія належить німецьким та американським професорам, які повідомляють вустами Фіске: «Ми бачимо людину, мешканця Землі, можливо пів-мільйона років тому за всіма ознаками німою».

Він правий і не правий. Правий відносно того, що раса була «німою», бо тривалі віки мовчання знадобилося для еволюції мови, від стогіну та буркотіння першої людської істоти після найбільш розвинених антропоїдів (раси наразі зниклої, бо природа зачиняє за собою двері у своєму русі вперед більш ніж у одному сенсі), до першої людини, що видає примітивні одно-складні звуки. Але він не правий у всьому іншому.

До того ви мусите прийняти будь яку спільну термінологію, коли обмірковуєте еволюції циклів. Наші терміни не перекладаються, та без серьозного знання нашої системи (яка не може бути видана, за виключенням справжніх посвячених) вони нічого конкретного не дадуть вашій уяві, а лише стануть джерелом плутанини, як з термінами «душа» та «дух» для ваших метафізичних письменників.

Ви мусите бути терплячим з Субба Роу. Дайте йому час. Він наразі у своєму тапасі і його не можна турбувати. Я йому скажу, щоби він не нехтував вами, але він дуже ревнивий та дивиться на навчання англійців, як на святотатство.

М.

P.S. Написано гарно, але папір не для каліграфії. Не можу писати англійською, пензликом – було-би гірше.

ЛИСТ 61 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Сімлі у 1882 р.

Запитання 1. Декілька людей п’ятого кола вже почали з’являтися на Землі. Чим вони відрізняються від людей четвертого кола у сьомому земному втіленні? Я вважаю, що вони у першому втіленні п’ятого кола і, що великий прогрес буде досягнутий, коли вони дойдуть до сьомого втілення.

Відповідь. Уроджені провидці та ясновидці навподобі до м-с Кінгсфорд та м-ра Мейтленда; великі Адепти будь якої країни; генії мистецтва, політики та релігійних реформ. Значних фізичних розбіжностей доки що немає: занадто рано – вони прийдуть пізніше. Цілком вірно. Якщо ви звернетеся до додатку 1 (лист 62), ви знайдете там пояснення.

Запитання 2. Але якщо один з перших людей п’ятого кола присвятить себе окультизму та стане Адептом – чи уникне він подальших втілень на Землі?

Відповідь. Ні, якщо ми виключимо Будду – істоту шостого кола, тому що він так вдало завершив еволюційний рух у попередніх життях, що випередив, навіть своїх попередників. Але посеред білльйона людських істот такий знайдеться лише один. Він також відрізняється від інших людей фізичною зовнішністю, як і духовністю та знанням. Всеж лише він уник подальших втілень на цій землі. І коли останні люди шостого кола та третього малого кола підуть з Землі, Великий Вчитель втілиться на наступній планеті. Тому, що він жертував нірванічним блаженством та відпочинком заради порятунку своїх побратимів, він відродиться у найвищому - сьомому колі вищої планети. До цього він буде осяювати кожне десяти-тисячоріччя. (додамо: «вже осяяв обрану індивідуальність, яка взагалі змінила долі народів». Див. «Ізіда» т.1 стор. 34-35, останній та перший абзаци цих сторінок).

Запитання 3. Чі існує значна духовна різниця між чоловіком та жінкою, або стать - звичайна випадковість кожного народження та чі буде так саме у майбутньому?

Відповідь. Звичайна випадковість, як ви кажете. Взагалі - справа випадку, та всеж спрямованого індивідуальною Кармою, моральними можливостями, характерними рисами та діями попереднього народження.

Запитання 4. Більшість людей вищіх класів цивілізованих країн, я думаю, належать до людей сьомого малого кола (тобто сьомого земного втілення) четвертого кола. Австралійські тубільці на мою думку, більш низького малого кола? Якого? Та чи є люди нижчих класів цивілізованих країн представниками різних малих кіл, або лише одного, яке нижче сьомого? Та чи всі люди сьомого малого кола народжені у вищіх класах, та чи можуть деякі з них народитися між бідних?

Відповідь. Не обов'язково. Вишуканість, шліфованість та блискуча освіта, у вашому сенсі цих слів, має дуже мало збігів з рухом вищого єства. Візьміть африканця сьомого малого кола або монгола п'ятого кола і ви можете зробити з них, якщо почнете з колиски, найбільш блискучих та досконалих англійських лордів, окрім фізичної зовнішності. Та всеж вони залишаться лише зовні інтелектуальними папугами. (Додаток 2)

Запитання 5. Стара пані сказала мені, що більша частина мешканців цієї країни у деякому відношенні, менш просунута, ніж європейці, хоча більш духовна. Належить вона більше низькому малому колу цього самого кола або ця різниця має відношення до деяких принципів національного циклу, який не має відношення до індивідуального прогресу?

Відповідь. Більшість народів Індії належать до найстарішого або самого раннього паростка п'ятої раси людства. Я бажав, щоб М. закінчив свого листа вам з коротеньким підсумком останніх наукових теорій ваших вчених етнографів та дослідників природи, щоби позбавити мене самого від роботи. Прочитайте, що він пише, а після зверніться до моїх додатків.

Запитання 6. Яке пояснення «Ернеста» та другого керівника Еглінтона? Вони елементарії, що витягують з нього свою свідому життєвість, або замасковані елементали? Коли «Ернест» взяв того листа приміток «Піонера», як він примудрився взяти його боз допомоги медіума?

Відповідь. Можу вас запевнити, що не потрібно вам зараз вивчати дійсні натури цих «Ернестів» та «Джо» та інших керівників тому що, коли ви познайомитесь з еволюцією розпаду елементальних залишків сімох Принципів в людині, вас охопить відчуття нездатності зрозуміти, що таке вони у дійсності; для них не існує писаних статутів та навряд чи від них можна очікувати, що вони скажуть своїм друзям та шанувальникам компліменти за правду, мовчання та стриманість. Якщо деякі мають зв'язок з ними, як чинять деякі бездушні медіуми – вони зустрінуться. Якщо ні, краще залишити їх у спокої. Вони мають тяжіння до схожих до них, до медіумів. Їхній зв'язок не створений, але примушений нерозумними та грішними торговцями феноменами. Вони і елементарії і елементали, у кращому випадку – низький, глузливий, деградуючий дзвін. Ви бажаєте занадто багато схопити знання за один раз, мій дорогий друже; одним стрибком ви не зможете потрапити до всіх таємниць. Та все ж, поглянте у Додатки, які у дійсності є листом.

Я не знаю Субба Роу – він учень М. І, напевно, він дуже мало знає про мене. Всеж я знаю, що він ніколи не погодиться приїхати до Сімли. Але, якщо М. йому накаже, він вчитиме з Мадрасу, тобто корегуватиме рукописи, як робив М. коментуватиме їх, відповідатиме на запитання та буде дуже, дуже корисним. Від дуже поважає та є палким прихильником О.П.Б.

К.Х.

ЛИСТ 62 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Сімлі у червні 1882р.

ДОДАТКИ.

1. Кожна духовна індивідуальність мусить пройти гігантський еволюційний шлях, завершити величезний процес колооберту. Перше – з самого початку великого Манвантарного обертання по колу, від першої до останньої планети, які несуть людину; на кожній з них Монада мусить пройти крізь семеро послідовних людських рас. Від німого нащадка мавпи (остання достатньо відрізняється від відомих видів) до сучасної п'ятої раси, або вірніше різновиду, та ще через дві раси, до того як вона закінчить з цією Землею, та далі на наступну вищу та ще вищу. Але ми обмежимо нашу увагу лише цією Землею. Кожна з сімох рас викидає семеро різних гілок з батьківської гілки; та крізь кожну з них людина мусить еволюціонувати, до того як перейти до наступної вищої раси; і так семеро разів. Можете широко відкрити ваші очі та відчути себе схвильованим, але це так. Гілочки типізують різноманітні види людства фізично та духовно, та ніхто з нас не може минути жодної щаблини цих сходів. До всього того не існує такого перевтілення, на яке вказує Лондонська провидиця місіс А.К. тому, що проміжки часу між втіленнями величезні, щоби дозволити будь яку схожу фантастичну ідею. Будь ласка, запам'ятайте, що коли я кажу «людина», я маю на увазі істоту нашого типу. Існують інші несчисленні Мануантарні низки планет, що несуть на собі розумних істот і в середені і по за нашою сонячною системою, деякі фізично та інтелектуально нижчі, інші невимірно вищі, ніж людина нашої низки. Але окрім згадування про них, ми про них не розмовлятимемо.

Через кожну расу людина мусить пройти та зробити семеро послідовних входів та виходів, надаючи при цьому розвиток інтелекту від нижчого до вищого рівня у послідовності. Швидше кажучи, її земний цикл з власними малими колами та суб-колами є цілковитою копією Великого Циклу – лише у мініатюрі. Запам'ятайте, що інтервали між цими спеціальними «расовими перевтіленнями» величезні тому що, навіть самий тупий з африканських бушменів мусить отримати нагороду своєї Карми, як і його брат бушмен, що можливо у шестеро разів розумніший за нього.

Ваші етнологи та антропологи добре чинили-би, якби завжди тримали на увазі незмінний закон семи-складності, який протинає всі прояви Природи. Від Кювіє – останнього великого майстра протестантської теології, чії Біблією наштовхані мізки, примусили його ділити людство лише на три різновиди рас – до Блуменбаха, який ділив на п'ятеро – всі вони помиляються. Лише Причард, що пророкував семеро, був близький до істини. Я читав у «Піонері» від 12 червня, переправленого мені О.П.Б. листа по мавпячий теорії, який має чудове тлумачення гіпотези Дарвіна. Останній абзац першої колонки шостої сторінки можна вважати, за виключенням декількох помилок, одкровенням віків, якби його зберегли. Майже 9 рядків, починаючі від 21 (знизу), ви маєте факт доказ, який доки лише декілька дослідників природи у стані зрозуміти. П'ята, шоста та сьома раси п'ятого Кола (кожна

наступна раса еволюціонує та «тримає крок», такби мовити, з колами «Великого Циклу») та п'ята раса п'ятого великого кола мусить виявити значну фізичну, інтелектуальну, а також моральну різницю по відношенню до четвертої «раси» або «земного втілення» - ви праві, коли кажите, що «величезний прогрес буде досягнутий людьми п'ятого великого кола сьомого втілення».

2. Так саме багатство або бідність, народження у верхах або низах не мають на це жодного впливу, бо все це результат Карми. Також те, що ви називаєте цивілізацією, не має великого впливу на прогрес. Це внутрішня людина, духовність, осяяння фізичних мізків світлом духовного та божественного розуму – ось це і є мірило. Австралійці, ескімоси, бушмени, веддхи тощо – всі вони бокові гілки, «печерні люди», третьої раси (за вашою наукою, другої), яка еволюціонувала на цій планеті. Вони є залишками печерних людей сьомого малого кола, «які зупинилися у рості і є призупиненими формами життя, приреченеми в'янути у боротьбі за існування».

Читайте «Ізіду» глава 1, сторінка 1: «Божественна Сутність (Пуруш) навподобі до сяючої арки, продовжує рухатися колом - Мануантарною низкою, і коли досягає найвищої (або першої відправної) точки рухається знову донизу повертаючись до Землі (до першої планети), маючи більш високий тип людства у своєму обертанні – і так семеро разів. Наближаючись до нашої Землі він (тип) стає все більш та більш темним, та після дотику до Землі, стає темним як ніч, тобто зовні він є матерія, тому що Дух або Пуруша прихований під п'ятьма шарами перших п'ятьох принципів». Далі прочитайте три рядки на 5 стор. Замінивши слово «людство» словами «людські раси» та «цивілізація» - на «духовну еволюцію раси» - і ви матимете істину, яка мусила бути прихованою у тій початковій пробній стадії Теософського Товариства.

Знову, читайте на сторінці 13 останній абзац та на 14 перший, та зверніть увагу на підкреслені рядки про Платона. Далі прочитайте на сторінці 32, пам'ятаючі різницю між Мануантарами, як вони там вираховані, та між Махамануантарами (всі семеро кіл між двох Пралай, до того чотири Юги повертаються семеро разів, по разу для кожної раси). Після цього візьміть олівець та рахуйте. Це примусить вас лаятися, що не дуже зачепить вашу Карму – вона байдужа до словесної профанації. Читайте уважно у зв'язку з цим (не з процесом лайки, а процесом еволюції) сторінка 301, останній рядок «а наразі наближаємося до таємниці..» та далі до сторінки 304. «Ізіда» не була викрита, але були зроблені доволі великі розриви, щоби запропонувати порожнечу для інтуїції самого вивчаючого. У цьому рагу цитат з різноманітних філософій та езотеричних істин, навмисно завуальованих, побачте наше вчення, яке наразі частково дається європейцям вперше.

3. Як сказано у моїй відповіді на ваші нотатки, більшість народів, за виключенням семітських Могулів, належать до стародавньої гілочки нашої п'ятої людської раси, що виникла в центральній Азії більше, ніж мільйон років тому. Тому, що західна наука знайшла гарні підстави для теорії, що людські істоти заселяли Європу до 400.000 років до нашої ери, то це не завадить вам випити вина за вечерею. Всеж Азія, як і Австралія, Африка та Америка та північні території зберігають свої залишки четвертої та, навіть третьої раси (печерні люди та іберійці). У той самий час ми маємо менше людей сьомого малого кола четвертої раси, ніж Європа, та більше першого малого кола п'ятого великого кола, тому що старіші за європейську гілку, відповідно і з'явилися раніше. Те, що вони «менш просунуті» цівілізаційно та у вишуканості, мало хвилює їх духовність. Карма – така тварина, що залишається байдужою до лакованого бального взуття та до білих лайкових рукавичок. Також ваші ножі та веделки, опери та вітальні не більш підуть за вами у вашому руху вперед, як і кольори осіннього листя

одягу британських естетів, охороняють їх власників та носіів від зарахування у ряди тих, на яких дивитимуться, бажають вони цього або ні, люди майбутніх шостого та сьомого великих кіл, як на плотоядних та лікеро-питущіх «дикунів» часів «Королівського Товариства». Це залежить від вас як зробити безсмертним ваше ім'я, щоби примусити майбутні вищі раси поділити ваш час, надаючі назву одній частині «Плейсто-Сіннеттичний Період», але цього не може бути доки ви під впливом, що «мета яку, наразі маємо на увазі, може бути досягнута розумною стриманостю». Окульна наука – ревнива хазяйка та не дозволяє і тіні самоухвалення. Вона дійсно фатальна не лише для звичайної течії життя одружених, але навіть для м'яса та вина. Боюся, що археологи сьомого великого кола, вивчаючи копалини майбутньої Помпеї Пенджаба – Сімли, у один чудовий день, замість дорогоцінних залишків Теософського «Еклектика», знайдуть скам'янілі залишки «продовольчого пайка». Таке останнє пророцтво, що циркулює у Шигадзе.

А зараз до останнього запитання. Ну щож, як я вже сказав «керівниками» є і елементали і елементарії і навіть не пристійні «половина на половину», сама піна у келиху медіумістичного пива. Декілька таких аркушів почтового папіру виникли під час знаходження Е. в Калькутті у атмосфері м-с Г. тому, що вона часто отримувала листи від вас. У той час це була легка справа для цих тварин, що виконали неусвідомлене бажання Е. та притягли інші розкладені частинки з вашого ящика, щоби утворити дублікат. Він сильний медіум, і якби не уроджена добра натура та інші гарні якості, що під сильним впливом марнославства, лінощів, егоїзму, жадібності до грошей та інших вад сучасної цивілізації за відсутності будь якої волі, з нього вийшов би чудовий Дуг-па; всеж кажуть, що він «добрий малий» від голови до ніг, праведний від природи, під контролем - навпаки. Я бажав би, якби міг врятувати його від…(інша частина листа відсутня. Почерк К.Х.)

ЛИСТ 63а Субба Роу - О.П.Б.

Уривки, які я отримав для вас від Ріші М. Дивись мої примітки.

Без сумніву, йому спричинило би великі незручності, якби його зобов'язали змінити свої умови життя цілком. З цих листів ви зрозумієте, що ми дуже сильно бажаємо наперед знати природу тих сідхи або чудодійних сил, які він очикує надбати шляхом застосування ритуалу, який маю намір запропонувати йому.

Сила, з якою він ознайомиться у процесі, про який йдеться, безсумніву розвине чудові можливості щодо зору та слуху у деяких з їх вищіх кореляцій. І найвища кореляція визначена нашим Ріші М. - для провадження кандидата через перші три стадії посвячення, якщо лише він буде достатньо підготовлений до цього.

Але наразі я ще не можу запевнити містерв Сіннетта, що я буду навчати його будь яким вищім кореляціям. Те, що я маю надати йому, будуть попередні знання, що необхідні для вивчення таких кореляцій…(Частина листа відсутня. Перші два рядки написані почерком К.Х. ред.)…моя пропозиція для обговорення.

Тому, що я багато їздив у різних напрямах після мого прибуття сюди, я не зміг закінчити своєї другої статті з приводу книги містера Окслі. Але я докладу зусиль, щоби закінчити її по можливості швидше.

Доки що залишаюся вашим покірним слугою Т.Субба Роу.

Коконада, 3 червня 1882р.

Мій дорогий друг, я рішуче раджу вам на цей час не брати на себе завдання, яке вище ваших сил та можливостей; бо якщо одного разу заприсягнувши, ви порушили клятву, це зупинило би ваш подальший прогрес на роки, якщо не назавжди. Я з самого початку казав Ріші М. що його намір гарний, але план дикий. Як ви можете взяти на себе таке завдання у вашому стані? З окультизмом не можна жартувати. Він вимагає всього, або нічого. Я читав вашого листа до С.Р. якого він надіслав М. та бачу, що ви не розумієте початкових принципів навчання учня. Бідний Субба Роу, "потрапив у халепу» ось чому він вам не відповідає. З одного боку у нього непокірна О.П.Б. яка вимагає від М. нагороди для вас, та і М. сам бажав би якби міг, задовольнити ваші намагання; з іншого боку він наражається на нездоланний китайський мур правил та законів. Вірте мені, добрий друже, вчиться тому, чому можливо у цих обставинах, а точніше – філософії феноменів, нашим доктринам по Космогонії, про внутрішню людину, тощо. Цей Субба Роу допоможе вам вчитися, хоча його термінологія тому, що він посвячений брамін та дотримується браманічного езотеричного вчення – буде відрізнятися від термінології «Архат-Буддійської». Але по суті обидві те саме – фактично едентичні. Моє серце стискає, коли я читаю відвертого та шляхетно написаного листа містера Х'юма – особливо, між рядків. Так, людині з його точкою зору наша поведінка мусить здаватися егоїстичною та жорстокою. Я бажав би бути вчителем! За п'ять або шість років я сподіваюся стати власним «керівником», потому дещо зміниться. Але навіть Цезар, закований у ланцюги, не може кинути їх у бік та перенести їх на Хіпо або Трасо – тюремників. Давайте зачекаємо. Я не можу думати про містера Х'юма, та не згадувати алегорію моєї країни: геній пихи охороняє скарби – невичерпне багатство людської доброчинності, божественні дари Брами людині. Геній заснув над власними скарбами, і вони один за другим починають виглядати… Прокинеться він до того як вони всі встигнуть звільнитися від власних довічних в'яз? Ось це запитання.

К.Х.

ЛИСТ 63б Коконада, 26 червня 1882р. Субба Роу - А.П.Сіннетту.

Шановний сер!

Прошу вибачити мене, що затримав відповідь на вашого листа до цього часу. Обмежена згода, яку ви надали на запропоновані вам умови, примусила мене звернутися до Братів за їх наказами. А зараз, нажаль, я мушу повідомити вам, що нічого схожого на практичне вивчення ритуалу окультних наук, неможливе на ваших умовах. Як мені відомо, жоден учень окультної філософії, не встиг у розвитку своїх психічних сил без життя за умовами, які обов'язкові для таких учнів; та не у владі Вчителя зробити виключення для будь якого учня. Правила, встановлені стародавніми Вчителями Окультної Науки, неухильні. Та жодному Вчителю не дозволено на свій погляд втілювати або не

втілювати їх у життя, дивлячись на обставини. Якщо ви вважаєте неможливими зміни вашого способу життя, не можете очикувати практичних настанов до того часу, доки не будете здатним на необхідні жертви. А доки ви мусите бути задоволені тими теоретичними настановами, які будуть можливими. Навряд чи існує необхідність повідомити вам, чи розвинуть обіцяні у моєму першому листі настанови, за умови їх виконання, сили, що дадуть вам можливість або бачити Братів яснобаченням, або чути відповідно. Окультне тренування, якби воно не починалося, з часом обов'язково розвине такі сили. Ви матимете дуже низьку думку про окультні науки, якщо вважатимете, що лише придбання психічних сил складає найвищій та єдиний бажаний результат окультних тренувань. Одне лише надбання чудодійних сил, ніколи не забезпечить безсмертя учню окультної науки, якщо він поступово не навчиться переносити свідомість власної індивідуальності з підвласного розкладу матеріального тіла у непідвласне розкладу вічне Небуття, яке представлене його сьомим принципом. Будь ласка, дивіться на це як на істинну мету Окультної Науки, і ви зрозумієте, чи необхідні ті правила, щоби зробити таку величезну зміну. За цих обставин Брати просили мене, щоби я запевнив вас та містера Х'юма, що я цілком готовий надавати вам такі теоретичні настанови, на які буду спроможний по стародавній Брамінській релігії та по Езотеричному Буддизму. Я збираюся поїхати до Мадрасу 30 числа цього місяця.

Залишаюся відверто ваш Т.Субба Роу.

ЛИСТ 64 К.Х. - Х'юму. 30.06.1882р.

Звичайний глузд викликає у мене побоювання від думки, що я потрапляю у нову роль «наставника». Якщо М. вас мало задовольняв, то я боюся задовольню вас ще менше тому, що окрім того, що я обмежений у поясненнях обітницею мовчання (бо існують тисячі речей, які мені доведеться залишити не розкритими), у мене значно менше часу, ніж у нього. Та всеж, спробую зробити, що зможу. Нехай не кажуть, що я не надаю потрібної уваги вашому відвертому бажанню бути корисним Товариству, а звідси і людству, бо я глибоко усвідомлюю той факт, що немає в Індії кращого ніж ви, на кого можна розраховувати, що він розжене морок забобонів та широко розповсюджених упереджень пролиттям світла на затемнені проблеми. Але до того як відповісти на ваші запитання та далі пояснити наші доктрини, мені доведеться забезпечити мої відповіді цією передмовою. Перед усім та знову звертаю вашу увагу на надзвичайну складність знаходити відповідні терміни в англійській мові, які можуть передати освіченому європейському розуму хоча-би приблизно відповідне поняття різних предметів, до яких ми торкнемося. Щоби проілюструвати мою думку я підкреслю червоним технічні слова, які застосовують ваші вчені, які цілком заводять у оману, не лише коли застосовуються до таких трансцендентних предметів, як тут, але навіть коли вживаються для їх власних систем мислення.

Щоби зрозуміти мої відповіді, ви насамперед мусите бачити вічну субстанцію Свабхават, не як складний елемент, який ви називаєте «дух-матерія», але як один елемент, для якого Захід не має назви. Він пасивний та активний, чисто духовна субстанція у своєму абсолютному абсолютизмі та спокої, цілковита матерія у її кінцевому та умовному стані, як невагомий газ або величне невідоме, якому наука дала назву Сила. Коли письменники кажуть про «безмежний океан Незмінності», ми мусимо дивитись на це визначення, як на дивний парадокс, коли ми стверджуємо, що немає такого поняття, як Незмінність, принайні у нашій сонячній системі. Незмінність, кажуть теїсти та християни, є

властивістю Бога, і тому вони нагороджують цього Бога кожною непостійною та мінливою якістю, знаною та не знаною, та вважають, що вони вирішили неможливе, та перетворили коло на квадрат. На це ми відповідаємо: якби те, що теісти називають Богом, а наука Силою та «Потенційною Енергією», лише на секунду стало незмінним навіть під час Махапралаї, період коли і Брама, творець та зодчій світу, занурюється у Небуття, не могло бути і Мануантари, та простір єдиний царював у несвідомості та величі вічності та часу. Наразі теїзм, коли каже про незмінність незмінності не більш недолугий, ніж матеріалістична наука, коли міркує про «приховану потенціальну енергію» та незнищуваність матерії та сили. Що мусимо ми вважати за незнищуване? Це є дещо невидиме, що рухає матерію, або це енергія тіл, що рухаються? Що знає сучасна наука про уроджену силу або сили, причину, або причини руху? Як може існувати така річ, як потенціальна енергія, що має приховану, недіючу міць, коли вона є енергія лише тоді, коли вона рухає матерію, та якби вона будь коли зупинилася рухати матерію, вона перестала би існувати, а разом з нею зникла і сама матерія. Хіба «Сила» є більш вдалим терміном? Біля 35 років тому доктор Мейєр запропонував гіпотезу, наразі прийняту за аксіому, що сила у розумінні сучасної науки, так саме як і матерія не знищуються, тобто коли вона не виявляється у одному стані, вона існує та перейшла у якийсь інший стан. Потому, ваші вчені не знайшли жодного моменту, коли одна сила перетворюється на іншу, і пан Тиндаль заперечує своїм опонентам, «що у жодному випадку сила, що утворює рух не знищується або змінюється на дещо інше». Більш того, ми зобов'язані сучасній науці новим відкриттям, що існує кількісне співвідношення між динамічною енергією, що виробляє дещо, та цим «дещо». Без сумніву існує кількісне співвідношення між причиною та наслідками, між сумою енергії витраченої на побиття носа сусідові та ушкодженнями, нанесеними цьому носові, але це не вирішує таємниці того, що вони називають співвідношенням, коли це легко може бути доведеним (спираючись на авторитет цієї самої науки), що ні рух, ні енергія не можуть бути знищені та, що фізичні сили у будь якому випадку та жодним чином не перетворюються одна на іншу. Я проекзаменую їх у їхній фразеології та ми побачимо, розраховані їх теорії таким чином, щоби створити перешкоди нашим «приголомшуючим доктринам». Готуючись запропонувати вченя кардинально протилежне, цілком справедливо, щоби я звільнив грунт від наукового сміття, інакше те, що я маю сказати, впаде на забруднений грунт та виростє лише бур'ян. «Ця потенційна та уявна матерія prima не може існувати поза формою» - каже Релі, і він правий у цьому, тому що матерія, prima науки існує лише у їхній уяві. Чи можуть вони сказати, чи завжди одна кількість енергії рухала матерію Всесвіту? Зрозуміло ні, доки вони вчать, що коли елементи матеріального Космосу, елементи, що спочатку мусили виявитися у своєму простому, не поєднаному газовому стані, почали сполучатися, сума енергії, що рухає матерію, була у мільйони разів більша, ніж наразі, коли наша планета охолоджується. Куди зникло те тепло, що було народжене цим страшним процесом створення світу? У незайнятий простір – відповідають вони. Чудово, але якщо воно зникло назавжди з матеріального світу, а енергія діюча на Землі, ніколи не була тією самою, то як можуть вони стверджувати «незмінність кількості енергії», цієї потенційної енергії, яку предмет інколи може виявляти, сили, що переходить з одного предмета до іншого, народжуючи рух, і яка вона, у такому пипадку, незнищена та незмінна на дещо інше? Нам відповідають; «Але ми всеж дотримуємося її незнищуваності, доки вона зв'язана з матерією вона не може не існувати, зменшитись або збільшитись». Подивимось чи це так? Я кидаю цеглу робітнику, який зайнятий будівництвом покрівлі храму. Він ловить її та кріпить до покрівлі. Сила тяжіння здолала рушійну енергію, яка викликала рух до верху цієї цегли та динамічну енергію цегли і вона припинла рух. Але у цей самий момент вона була спіймана та закріплена до покрівлі. Жодна природна сила не може зараз зрушити її, тому вона більше не володіє потенціальною енергією. Рух та динамічна енергія до верху

цегли цілком знищені. Інший приклад з їх власник посібників. Стоячи біля пагорба, ви стріляєте з револьвера вгору, куля застрягає у щелині скелі на цьому пагорбі. Жодна природна сила не може зрушити цю кулю протягом невизначеного проміжку часу, та таким чином куля, як і цегла втратили свою потенційну енергію. «Увесь рух та енергія, які були відняті від кулі силою тяжіння, цілком знищені, та жодний інший рух або енергія не виникають і тяжіння не отримало збільшення енергії». То що, хіба енергія не знищена?!! Яким же чином ваші авторитети вчать, що «у жодному випадку сила, виробляюча рух, не знищується а змінюється на дещо інше?»

Я цілком передбачаю вашу відповідь та надаю ці ілюстрації, щоби ви побачили, які хиткі терміни, застосовані вченими, та не переконливі та не неаргументовані їх теорії, та на кінець, які не всеохоплюючи їх вчення. Ще одне заперечення та я скінчив. Вони вчать, насолоджуючись специфічними назвами, що всі фізичні сили, як то тяжіння, інерція, зчеплення, світло, тепло, електрика, магнетизм, хімічна спорідненість можуть бути перетворені одне на друге. Якщо так, то виробнича сила мусить завершити своє існування, щойно сила народжена нею виникла. «Ядро летить лише завдяки власній силі інерції» коли воно падає, воно виробляє тепло та інші наслідки, але його сила інерції не зменшилася. Потрібна така сама кількість енергії, щоби пустити його знову з тією швидкістю, як і раніше. Ми можемо повторити процес тисячі разів та доки кількість матерії залишатиметься тією самою, кількість сили інерції залишатиметься незмінною. Те саме щодо тяжіння. Метеор падає та виробляє тепло. Тяжіння – причина цього, але сила тяжіння на тіло, що впало не зменшилася. Хімічна спорідненість притягує та утримує частки матерії разом, зіткнення їх виробляє тепло. Чи перейшло перше у останнє? Ні, бо ми бачимо знову взаємне тяжіння часток після їх роз’єднання, і це доводить, що хімічна спорідненість не зменшилась, бо тяжіння триматиме їх так міцно, як і раніше. Тепло, кажуть вони, народжує та виробляє електрику, але вони не помічають втрати тепла у цьому процесі. Електрика виробляє тепло, кажуть нам. Електрометри вказують, що електричні токи, проходячі, наприклад платиновим дротом, нагрівають його; та знову та сама кількість електрики, немає втратт її або зменшення. То що перетворилося на тепло? Знову сказано, що електрика народжує магнетизм. Перед мною на столі стоять декілька примітивних електрометрів до яких учні цілий день приходять відновити власні сили. Я не бачу найменшого зменшення кількості зібраної електрики. Учні намагнетизовані, але їх магнетизм, точніше магнетизм їх жезла, не є сама електрика під новим аспектом так саме як полум’я тисяч свічок підпалених однією, не мають полум’я цієї однієї. Тому, якщо у мінливих сутінках сучасної науки ми бачимо аксіомну істину, що «під час життєвого процесу стається лише перетворення, але не народження матерії або сили». (DR.J.R.Mayer «Organie Motion in its connection with Nutrition») – для нас це половина істини. Це не перетворення та не народження, але те, для чого наука доки ще не має визначення.

Можливо зараз ви краще готові зрозуміти труднощі, з якими нам доводиться мати справу. Сучасна наука наш найкращий союзник. Не дивлячись на це, зазвичай ця сама наука застосовується як зброя, щоби розбити наші голови. У будь якому випадку ви мусити запам’ятати:

а) що ми визнаємо лише єдиний елемент у природі (духовний чи матеріальний) за яким не може існувати природа, бо він сам є сама Природа, та який як Акаша насичує нашу сонячну систему; кожен атом, що є частка його, наповнює простір і є сам простір у дійсності, який пульсує як у глибокому сні під час Пралаї, та як світовий Протей, вічно дієва Природа під час Мануантар;

б) що, як наслідок, дух та матерія єдині, та лише є диференціаціями в станах, але не сутності, та що грецький філософ, який стверджував, що світ є величезна тварина, влучив у символічне значення Піфагорової монади, (яка двоїться, далі стає трійкою, і нарешті, ставши досконалим квадратом та таким чином, виявивши з себе чотири та втягнувши три, створює священне сім) – і це далеко випереджає всіх вчених сучасності;

г) що наші поняття про «космічну матерію» діаметрально протилежні уявленням західної науки. Можливо, якщо ви запам'ятаєте все це, нам пощастить передати вам хоча би елементарні аксіоми нашої езотеричної філософії краще ніж раніше. Не бійтеся, мій добрий брате, ваше життя не полишає вас та не згасне, доки ви не завершите вашу місію. Я нічого більше не можу сказати, за виключенням того, що Коган дозволив мені присвятити свій вільний час настановам тим, хто бажає вчитися, та вам вистачить роботи, щоби випускати ваші «Фрагменти» з інтервалами від двох до трьох місяців. Мій час дуже обмежений, та всеж я зроблю, що можу. Та більше чим це, обіцяти не можу. Я мушу берегти мовчання з приводу Дхіані-Коганів; так саме не можу ділитися з вами таємницями, що до людей сьомого кола. Знання вищіх фаз людського існування на цій планеті не може бути осягнуте голим накопиченням фактів. Томи, найбільш досконало складених повідомлень не здатні відкрити людині життя у вищіх сферах. Потрібно надбати знання духовних фактів шляхом особистого досвіду та актуального спостереження, бо як каже Тіндаль «безпосередньо побачені факти життєві, та коли вони перекладаються на слова, половина соку з них зникає». І тому, що ви визнаєте цей принцип особистого спостереження, та негайно застосовуєте практично отриману корисну інформацію, то це можливо і є причиною, чому невловимий до цього часу Коган, мій Вчитель, нарешті дозволив мені присвятити у деякій мірі мій час просуненню Еклектика. Але я лише один, а вас багато, та жоден з моїх Побратимів, за виключенням М. не допомагатимуть мені у цій роботі, навіть наш наполовину європейський грецький Брат, який лише декілька днів тому висловився, що «коли еклектики на пагорбі стануть шукачами правди, він подивиться, що може зробити». Та як ви знаєте на це мало надії. Люди шукають знання до повного знесилення, але навіть потому вони не відчувають бажання допомогти своїми знаннями сусідам; звідси виникають взаємні холод та байдужість, які роблять того, хто знає, невідповідним самому собі та негармонійним до середовища. З нашої точки зору, зло більше на духовному ніж матеріальному боці людини; звідси моя відверта вам подяка та бажання спрямувати вашу увагу до такої діяльності, яка сприятиме дійсному прогресу та досягне більш значних результатів шляхом перетворення вашого знання у зрозуміле вчення у вигляді статей та брошур.

Що стосується вашої мети, а конкретно – для більш ясного розуміння надзвичайно глибоких та спочатку не зрозумілих теорій нашої окультної доктрини, ніколи під час вашої літературної роботи, а також і до того як сісти за роботу, не дозволяти руйнувати спокій вашого розуму. Лише на спокійній та стриманій поверхні несхвильованого розуму, видіння, зібрані з суб'єктивного, отримують відображення у об'єктивному світі. Інакше ви дарма шукатимете цих видінь, цих спалахів світла, які вже допомогли вирішенню багатьох менших проблем та які єдині можуть викласти істину перед очима душі. Ми змушені з величезною увагою охороняти свій розумовий план від ворожих впливів, які щоденно виникають під час нашого проходження крізь земне життя.

Я можу відповісти лише на деякі з тієї великої кількості запитань у ваших листах. Відносно Еглінтона прошу вас чекати подій. Щодо вашої люб'язної леді (дружини) питання значно серьозніше, і я не можу взяти на себе таку відповідальність, щоби примусити її змінити дієту так круто, як ви радите. Від вживання м'яса вона може відмовитися будь коли тому, що це ніколи не зашкодить; що стосується

напою, яким місс Х. давно підримує свій організм, то ви самі знаєте які фатальні наслідки можуть бути, якщо зневолений організм одразу позбавити збудника. Її фізичне життя не є дійсним існуванням, що спирається на запас життєвих сил, але штучним, базованим на есенції напою, якою би малою не була його кількість. У той час коли міцне тіло може витримати перший шок такої зміни, як вважається, її шанці такі, що її здоров'я піде під ухил. Те саме було би з нею, якби її підтримували опіум або миш'як. Знову нічого не обіцяю, але зроблю у цьому напрямі все, що можу. «Спілкуватися з вами та вчити крізь астральне світло?» такого роду розвитку вашої сили психічного слуху або як ви це називаєте – сіддхі чути окультні звуки - зовсім було-би не такою легкою справою, як вам здається. Цього ніколи не робили для будь кого з нас тому, що залізний закон вимагає, щоби кожен самотужки здобував будь які сили. І коли вони надбані та готові до застосування, вони лежать німі та сплячі у власній потенційності навподобі до колес та часового механізму у музикальному ящику, і лише потому можна легко завести та привести їх до руху. Зрозуміло у вас більше шанців, ніж було у мого плотоядного друга містера Сіннетта, який навіть якби відмовився від вживання тварин у їжу, всеж відчував потяг до такої їжі – яким він не міг би керувати, і перешкода у цьому випадку була би тією самою. Всеж, кожна серйозно налаштована людина фактично може придбати такі сили, тобто їх завершеність; у цьому між людьми не більше різниці, як і у тому на кого сонце світить, та кому повітря віддає свою життєву силу. Перед вами сили всієї природи – беріть, що можете.

Про вашу пропозицію відносно ящика я поміркую. Потрібен засіб, щоби відвернути розрядження сили, коли ящик буде зарядженим під час пересилки та після; я обміркую та спитаю поради, точніше дозволу. Але я мушу сказати, що ідея доволі неприємна, як і все, що смердить духами та медіумізмом. Для нас переважними є природні засоби, як, наприклад, під час пересилки вам мого останнього листа. Це був один з учнів М. хто залишив листа для вас під покриттям для квітів, куди він зайшов ні ким не побачений у своєму природному тілі, як він заходив багато разів у ваш музей та інші кімнати, всім вам невідомий, під час перебування Старої Леді та після. Але, якщо він не отримає наказу від М. то ніколи не зробить цього. Ось чому ваш лист до мене залишився непоміченим. Ви маєте несправедливі почуття до мого Брата, добрий сер, бо він кращій та більш могутній, ніж я; до того він не такий обмежений як я. Я просив О.П.Б. надіслати вам філософські листи від одного голандського теософа у Пеназі, людини, якою я цікавлюсь; ви прагнули більше роботи – ось вона. Це перклади, оригінали тих частин Шопенгауера, які найбільше збігаються з нашими доктринами Архатів. Англійська мова не ідіоматична, але матеріал цінний. Якби ви були схильні використати будь яку його частину, я порадив би вам почати безпосереднє листування з містером Сандерсом, Ч.Т.Т. перекладачем. Цінність філософії Шопенгауера доволі відома в західних країнах, як порівняння або додаткове значення його вчення про волю тощо, з тим, що ви отримали від нас, було би повчальним. Так, я готовий переглянути ваші 50 або 60 сторінок та зробити примітки на полях – підготуйте їх будь що, та надішліть мені через маленького «Деба» або Демодара, і Джул Кул передасть їх. За декілька днів, можливо завтра, ви отримаєте відповіді на ваші два запитання.

Тим часом відверто ваш К.Х.

P.S. Переклад з тибетської ще не зовсім готовий.

ЛИСТ 65 К.Х. - Сіннетту. Відповіді на запитання. Отримані 9 липня 1882р.

Запитання 1. Ми розуміємо, що людський цикл необхідності у нашій сонячній системі складається з тринадцяти об'єктивних глобусів, з яких наш найнижчий: шестеро вище нашого у циклі підйому, а шестеро рухом донизу з чотирнадцятим світом, що ще нижче ніж наш. Це вірно?

Відповідь. Число не зовсім правильне. Існують семеро суб'єктивних та семеро об'єктивних планет (мені щойно вперше дозволили сказати вам правильне число) – світи причин та наслідків. Перші мають нашу Землю, яка займає найнижчу поворотну точку, де дух та матерія врівноважуться. Але не стомлюйте себе обчисленнями, навіть спираючись на таку точну інформацію, це лише хвилюватиме вас, бо безкінечні розгалуження числа сім (які одна з найбільших наших таємниць) так щильно поєднані та взаємно підлеглі з сімома принципами природи та людини, тому лише це число дозволено мені доки що назвати вам. Що я можу відкрити, я зроблю це у листі, який закінчую наразі.

Запитання 2. Ми розуміємо, що нижче людини ви нараховуєте не три царства, як ми (мінеральне, рослинне та тваринне), але семеро. Будь ласка, назвіть та поясніть їх.

Відповідь. Нижче людини існують три царства в об'єктивній та три в суб'єктивній області, з людиною – семеро. Двох з трьох перших ніхто, окрім посвяченого, не може собі уявити; третє є Внутрішне Царство – нижче кори Землі, яке ми можемо назвати, але не пояснити. Ці семеро царств мають інші багато численні семи-складні стадії та комбінації.

Запитання 3. Ми розуміємо, що монада починає свій шлях у найвищому світі у серії що сходить до низу, виявляється там у мінеральній оболонці та йде крізь серію сімох змін оболонок, що відповідають сімом класам мінерального царства, і коли це скінчено переходить на наступну планету та все повторює, (я навмисне кажу про світи наслідків, де вона сприймає на себе розвиток результатів того, що вона пройшла у останньому світі, та потрібні приготування до наступного) і таким чином всого крізь тринадцять сфер, разом 91 мінеральне існування.

а. Чи це правильно?

б. Якщо це правильно, то які це класи, на які ми мусимо ділити мінеральне царство?

в. Яким чином монада переходить з однієї оболонки до іншої? У випадках переходу монади з рослини до рослини, з однієї тварини до іншої, рослина та тварина гинуть, але ми знаємо, що мінерали не вмирають, то яким чином монада у першому колі переходить з однієї до іншої інменталізації?

г. І має кожна окрема молекула мінерала свою монаду, або її мають лише окремі групи молекул, де можна побачити визначену структуру, наприклад як кристали?

Відповідь. Так, на нашій низці світів монада починає з сфери А, серії, що сходить до низу, пройшовши крізь всі попередні еволюції та комбінації перших трьох царств, вона нарешті з'являється тут у власній першій мінеральній формі (у тому що я називаю расою, коли кажу про людину, та що ми можемо називати загалом класом) у класі першому. Але вона проходить лише крізь семеро, а не «тринадцять сфер», навіть пропускає проміжні «світи наслідків». Йдучі крізь свої семеро проміжних

класів, розрядів інменталізацій з їх семи-складними розгалуженнями, монада дає народження рослинному царству та рухається вперед до наступної планети «В».

а. Як ви, наразі бачите, за виключеннм чисел.

б. Ваші геологи, як я розумію, поділяють камні на три великих гурти: пісчаник, граніт та крейда; або осадкові, органічні та вулканічні, за наслідками їх фізичних особливостей та ознак, навподобі до того, як психологи та спіритуалісти поділяють людину на – тіло, душу та дух. Наш метод зовсім інший. Мо поділяємо мінерали (так саме і інші царства) у відповідності до їх окульних якостей; у відповідності до відносної пропорційності сімох світових принципів, з яких вони складені. На жаль мушу відмовити вам, я не можу, мені недозволено дати вам відповідь на ваше запитання. Потому, щоби полегшити вам розуміння звичайної номенклатури, я раджу вам вивчити семеро принципів в людині та поділити відповідно семеро великих підрозділів мінералів. Наприклад, гурт осадкових відповідав би (мовою хімії) тілу людини або її першому принципу; органічні – другому (дехто називає його третім) принципу або Дживі, та так далі. Ви мусите тренувати вашу власну інтуїцію у цьому. Таким чином ви можливо зазирнете у деякі істини стосовно їх якостей. Я дуже бажаю допомогти вам, але це мусить бути відкрито поступово.

в. Окультним осмосом. Рослина та тварина залишають свої оболонки, коли життя зникає, так саме і мінерал, лише через більші проміжки часу, бо його тверде тіло більш міцне. Він помирає під кінець кожного Манвантарного циклу або по завершенню одного великого кола, як ви назвали би його. Це має пояснення у листі, що я готую для вас.

г. Кожна молекула є частка Світового Життя. Людська душа (її четвертий та п’ятий принципи) є лише поєднання прогресуючих істот більш низького царства. Надлишок їх або перевага одного над іншим часто визначають інстинкти та пристрасті людини, якщо вони не пом’якшуються під впливом шостого принципу.

Запитання 4. Зверніть будь ласка увагу, ми називаємо Великим Циклом те, що монада створила у мінеральному царстві протягом одного великого кола, який у нашому розумінні має тринадцять (семеро) зупинок або об’єктивних, або більш менш матеріальних світів. На кожній з цих зупинок вона робить те, що ми називаємо малим планетним колом, яке має у собі семеро інменталізацій, по одній у кожному з сімох класів цього царства. Чи сприймається це у якості правильної номенклатури?

Відповідь. Вважаю, що це призведе до подальшої плутанини. Великим колом ми домовилися називати проходження монади від сфери «А» до сфери «Z» («людина на планеті» стор.145), через прояв у всіх та у кожному з чотирьох царств – як мінерал, рослина, тварина та людина або царство Дев. М. радить містеру Сіннетту визначитися з номенклатурою, до того як рухатись далі. Декілька випадкових фактів були дані вам до цього часу «конрабандою». Але коли ви маєте намір дійсно та серйозно вивчати та використовувати нашу філософію, потрібно почати працювати відповідно. І те, що ми вимушені відмовити нашим друзям познайомити їх з вищою математикою, не причина відмовити у арифметиці. Монада виконує не лише мале планетне коло або семеро головних інметалізацій, інгербарізацій, озонізацій та інкарнацій, але незчисленні суб-кола або залежні, підлеглі колооберти – вихори, всі у семи-складних серіях. Як геолог поділяє кору Землі на великі поділи, під-поділи та менші поділи та зони; ботанік рослини на розряди, класи та види, а зоолог – свої суб’єкти на класи, розряди

та сімейства, так і ми маємо нашу класифікацію та номенклатуру. Але окрім того, що все це для вас незрозуміло, це з багатьох томів книг «Kin-te» та інших, які мусили були би бути написані, їх коментарі ще гірше, вони мають найбільш сокровенні математичні обчислення, ключи до більшості з яких у руках найвищіх Адептів. А тому, що вони показують нескінченність феноменальних маніфестацій у посередніх проявах Єдиної Сили, то вони сокровенні. Тому я маю сумніви, чи дозволять мені надати вам на цей час будь що окрім загальної ідеї. У будь якому випадку спробую зробити, що зможу.

Запитання 5. Ми розуміємо, що у кожному з ваших шістьох царств монада виконує велике коло; у кожному великому колі, зупиняючись на кожній з тринадцятьох зупинок, тим самим виконуючи мале коло з сімох життів, по одному у кожному з сімох класів, на які кожне з шести згаданих царств поділяються. Якщо це правильно, чи не назвете ці семеро класів цих сімох царств?

Відповідь. Якщо під царствами маються на увазі семеро царств або областей Землі, та я не розумію як під цим можна мати щось інше, то на це запитання вже дана відповідь у відповіді на запитання 2, і якщо це так, то п'ятеро з сімох вже перераховані. Перші два, а також третє відносяться до еволюції елементалів та Внутрішнього царства.

Запитання 6. Якщо ми правильно вирішили, то загальна кількість існувань, попередників людського періоду, є 637. Чи правильно це? Або ми маємо у кожному класі кожного царства 4459? Або – які загальні суми та як вони поділяються? Ще одне. Чи є число життів у цих нижчих царствах, так би мовити незмінним, чи воно міняється, у такому випадку, як, чому та у яких межах?

Відповідь. Не маючи можливості надати вам всю Істину або розголосити числа окремих частин я не можу задовольнити вас, даючи все число. Будьте певні, мій дорогий Брат, що для того хто не шукає стати практиком-окультистом, ці числа імматеріальні. Навіть нашим високим учням відмовляється у цих подробицях до моменту їх посвячення у Адепти. Ці обчислення так пов'язані з найглибшими психологічними таємницями, що розголошення ключа до схожих обчислень, означає наближення жезла могутності до меж досягнення кожної спритної людини, яка прочитає вашу книгу. Все що я можу вам сказати, це те, що у межах сонячної Мануантари число існувань або життєвих проявів монади визначене, але існують місцеві зміни в числі в малих системах, індивідуальних світах, колах та планетних колах відповідно до обставин. І у зв'язку з цим запам'ятайте так саме, що людські особи часто викреслені, у той час коли сутності (індивідуальності) поодинокі, або поєднані виконують всі малі та великі цикли необхідності у різноманітних формах.

Запитання 7. Сподіваємося, що до цього часу ми зрозуміли більш або менш правильно, але як лише наближаемося до людини – починається плутанина.

Відповідь. Нічого несподіваного у цьому немає, якщо вам правильної інформації не давали.

Запитання 7а. Виконує монада людини (схожа до мавпи та вища як людина) один або семеро кіл, як вище вказано? Ми схильні до останнього.

Відповідь. Монада людини, як людини-мавпи, виконує стільки великих та малих кіл, як і кожна раса або розряд. Вона виконує велике коло та на кожній планеті від «A» до «Z» мусить йти крізь семеро основних рас людини-мавпи, так саме і субрас… тощо, як вищезгадана раса.

Запитання 7.б. У кожному великому колі складене його планетне коло з сімох життів у сімох расах (49) або лише з сімох життів у одній расі? Ми не цілком впевнені як ви застосовуєте слово раса; чи існує лише одна раса для кожної зупинки кожного великого кола, тобто одна раса на кожне планетне коло; або існує семеро рас (з їх сімома розгалуженями та життям у кожній у першому та другому випадках) у кожному планетному колі? Більше того, з того як ви застосували слова «та через кожен з них людина мусить пройти у еволюційному процесі, до того як вона перейде до наступної раси і це семеро разів», ми не впевнені, що немає сімох життів у кожному відгалуженні, як ви їх звете – субрасах, як ми бажаємо сказати. Таким чином, можливі семеро великих кіл, кожне з сімома расами, кожне з сімома субрасами, кожне з сімома втіленнями – 13x7x7x7x7 дорівнює 31313 життів, або одне коло з сімома расами та субрасами та по одному життю у кожній – 13x7x7 = 637 життів або знову 4459 життів. Будь ласка, спрямуйте нас та повідомте число життів (точні числа можуть бути різними внаслідок існування ідіотів, дітей, тощо, що не враховуються) та як вони поділяються?

Відповідь. Як вище зазначена раса. На кожній планеті, як і на Землі, людина мусить пройти семеро малих кіл крізь семеро рас та крізь семеро помножених на семеро відгалужень. Існує семеро корінних рас та семеро субрас, або відгалужень. Наша доктрина дивиться на антропологію, як на недолугу порожню мету релігійних фанатиків, та обмежується етнологією. Що я називаю «расою», ви можливо, визначите як «рід», хоча субраса визначає краще те, що ми маємо на увазі, ніж слово «сімейство» або підрозділ genus homo. Тому, щоби спрямувати вас на правильний шлях, я скажу – одне життя у кожній з сімох корінних рас, семеро життів у кожній з 49 субрас або 7x7x7=343 та додайте ще семеро. А далі серія життів у гілках та відгалуженнях рас, які складають суму всіх втілень людини на кожній зупинці або планеті -777. Принцип прискорення та уповільнення застосовується таким чином, щоби виключити всі нижчі роди, племена та залишити лише єдиний вищій, щоби закінчити останнє мале планетне коло. Не потрібно сперечатися за декілька мільйонів років, які людина проводить на одній планеті. Візьмемо лише один мільйон років, про який мала підозри, а наразі сприйняла ваша наука, щоби уявити цілком знаходження людини на нашій планеті Землі у цьому великому колі. Якщо взяти середнім числом одне сторіччя для кожного життя людини то ми маємо, що коли вона за всі свої життя на нашій планеті (у цьому колі) прожила лише 77 700 років, у суб'єктивних сферах вона прожила 922 300 років. Не дуже багато задоволення для надзвичайно сучасних реінкарністів, які пам'ятають декілька своїх попередніх життів!

Якщо ви візьметесь до обчислень, не забувайте, що ми обчислювали тут лише повні середні, свідомі та відповідальні життя. Нічого не було сказано про невдачі Природи, такі як – народжені ідіоти, померлі у їх перші сім років життя, ні про виключення про які я не можу говорити. Так саме вам потрібно запам'ятати, що середнє людське життя значно відрізняється по відношенню до великих кілець. Хоча я мушу зберігати інформацію відносно багатьох пунктів, якби ви вирішили цю проблему самостійно, мій обов'язок сказати вам це. Спробуйте вирішити проблему 777 втілень!

Запитання 8. М. сказав, що людство наразі у четвертому колі, п'яте ще не почалося, але скоро почнеться. Це так? Якщо ні, то порівнюючи з вашою інформацією, ми робимо висновок, що все людство наразі у четвертому колі (хоча нам здавалося, що ми у п'ятому), та найвищі люди, які наразі живуть на Землі, належать до першої субраси п'ятої раси; більшість належить до сьомої субраси четвертої раси окрім залишків інших субрас четвертої раси та сьомої субраси третьої раси. Будь ласка, підкорегуйте нас.

Відповідь. М. мало знає англійську та не любить писати. Але навіть я можу застосувати той самий вислів. Декілька крапель дощу не визначають мусону, хоча вони і передбачають його. П’яте коло ще не почалося на нашій планеті, і раси і субраси одного кола не мусять бути змішані з расами іншого кола. Про людство п’ятого великого кола можна буде сказати, що воно «почалася», коли на планеті попередньої до нашої, не залишиться жодної людини цього кола, а на нашій Землі, жодної четвертого кола. Ви мусили би знати, що випадкові люди п’ятого кола (не численні), що приходять до нас як вісники, не народжують потомства п’ятого кола. Платон та Конфуцій були людьми п’ятого кола, а наш Володар – шостого. Навіть син Готами Будди був людиною четвертого кола.

Наші містичні терміни у недолугому та грубому перекладі з Санскрита, не задовольняють нас як і вас. Це особливо має відношення до М. і якщо в листі до вас один з нас не візьме своє перо та не писатиме як Адепт, від першого до останнього слова, то він може помилятися, як будь хто інший.

Ні, ми не у п’ятому колі, але люди п’ятого кола приходили на Землю протягом останніх декількох тисячоріч. Але, що такий не виликий проміжок часу у порівнянні з мільйоном або навіть декілька мільйонами років, які проходять за одне коло люди на Землі.

К.Х.

ЛЮДИНА НА ПЛАНЕТІ

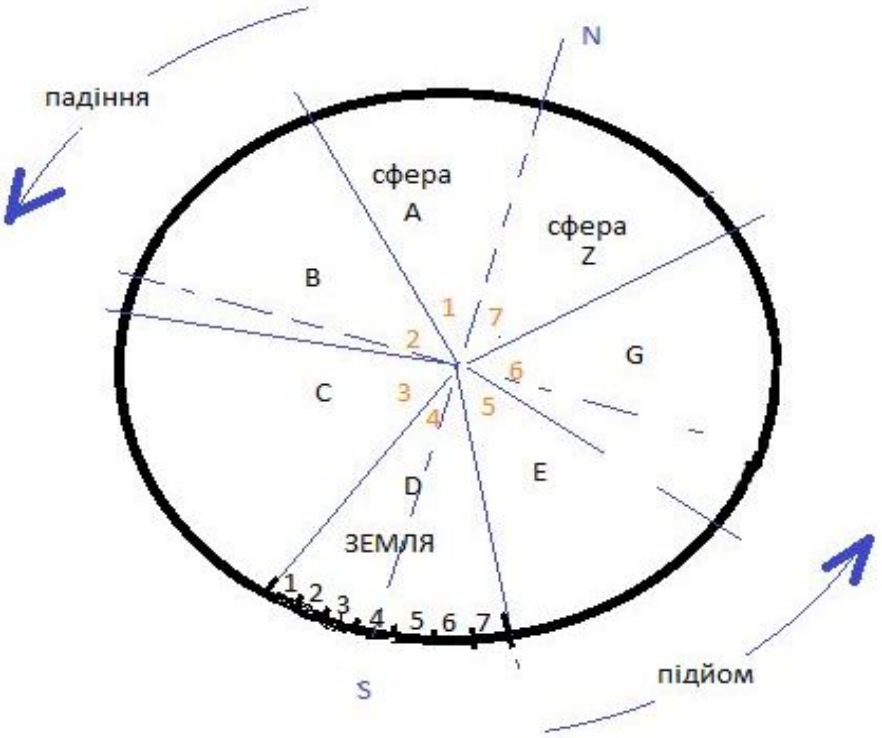

A.B.C.D.E.G.Z. - сфери, планети.
1.2.3.4.5.6.7. - раси на планеті Земля.

ДОДАТКОВІ НОТАТКИ.

Коли якесь запитання про еволюцію або розвиток у одному з царств виникає постійно, майте на увазі, що все існуюче у природі підлягає семи-складному правилу серій у їх відповідностях та взаємних відносинах. У людському розвитку маються: верхня точка та нижня точка, дуга до низу та дуга до верху. Бо це «Дух» перетворюється на «Матерію» (не матерія що підіймається) та матерія, що ще раз розчиняється на дух; ясно, перша раса еволюції та остання на планеті, як у кожному колі, мусить бути більш духовною; четверта та найнижча, самою фізичною (прогресуючи з кожним великим колом) та у той час, тому що фізичний розум є останнім проявом духовного розуміння, кожна еволюцінуюча раса дугою до низу, мусить бути фізично розумнішою за попередню, а кожна дугою до верху мусить мати більш витончене мислення у поєднанні з духовню інтуїцією. Перша раса першого кола після Сонячної Мануантари (будь ласка почекайте мого наступного листа, до того як дозволити собі сумніви – він пояснить багато чого), буде расою Бого-людей, з майже невідчутною оболонкою, і так воно і є. Але далі стає важким для учня примирити цей факт з еволюцією людини та тварини, якою високою не була би її форма між антропоідами. Але це прийнятно для того, хто буде свято дотримуватися аналогії між діяльністю двох світів – видимого та невидимого – у дійсності одного світу, бо один працює, так би мовити всередені самого себе. Далі, є та мусять бути «невдачі» у безплотних расах багаточисленних рівнів Дхіані-Коганів або Дев, також як і між людей. Але тому, що ці «невдачі» занадто високо розвинені та духовні, щоби бути відкинутими силою назад з їхнього стану Дхіані-Коганів у вихор нової первинної еволюції планети у нижчи царства, ось що відбувається. Коли нова сонячна система починає розвиток, ці Дхіані-Когани (припам'ятайте індуську алегорію про Дев, скинутих Шивою у Андарах, яким дозволено Парабрамою враховувати це як проміжний перехідний стан, де вони можуть підготуватися чередою повторних народжень у цій сфері для вищого стану – нового відродження) народжуються там раніше за всіх елементалів та залишаються, як прихована або недіюча духовна сила у аурі світу нової системи яка народжується до того часу, доки не досягнутий рівень людської еволюції. У цей час Карма досягає їх, і вони мусять прийняти до останньої краплі гірку чашу відшкодування. Вони стають дієвою Силою та у поєднані з елементалами або розвиненими істотами чистого тваринного царства, починають поступовий розвиток повноцінного типу людства. У цьому поєднанні вони втрачають свою високу розумність та духовність, щоби знову надбати їх під кінець сьомого малого кола у сьомому великому колі. Таким чином ми маємо:

1 Коло – безтілесна істота, нерозумна, але над-духовна. У кожних з наступних рас, субрас та менших рас еволюції вона має розвиток у більш та більш щільну істоту, але все ще ближче до безтілесної. Та навподобі до тварини або рослини вона розвиває велетенські тіла, відповідно до оточуючих її грубості та примітивності.

2 Коло – вона все ще гігант та безтілесна, але стає вже більш щільною у тілі, більш фізичною людиною, та все ще менш розумною, ніж духовною, бо розум більш повільна та важка еволюція, ніж фізична оболонка – розум не може мати швидкий розвиток як тіло.

3 Коло - вона вже має цілком конкретне та щільне тіло. Спочатку форма величезної мавпи, більш розумна (скоріше хитра), ніж духовна. Бо вона досягла нижчої точки, де її первісна духовність затьмарена народженими розумовими здатностями. В останній половині цього третього кола її величезний зріст зменшується, тіло покращується у тканини (можливо мікроскоп допоможе довести це) та вона стає більш розумною істотою, хоча все більше мавпа ніж Дева-людина.

4 Коло – розум отримує велетенський розвиток у цьому колі. Німі раси отримують нашу людську мову на нашій планеті, на якій починаючи з четвертої раси, мова удосконалюється та знання фізичних речей збільшується. У цій половині четвертого кола людство проходить точку вісі меншого Мануантарного циклу. До того у точці середини еволюції кожної головної або корінної раси кожного кола, людина проходить екватор свого шляху на цій планеті, це правило притаманно всій еволюції або сімом колам малої Мануантари. На цій точці світ, відповідно, сповнений результатами розумової діяльності та духовного уособлення. У першій половині четвертої раси наука, мистецтво, література та філософія були народжені, затьмарені у одній нації та народжені у іншій. Цивілізація та розумовий розвиток обертаються у семи-складних циклах, як все інше; та лише у другій половині кола духовне ЕГО починає свою дійсну боротьбу з тілом та розумом, щоби затвердити свої трансцентдентні сили. Хто допоможе їй у цій наступній гігантській боротьбі? Хто? Щаслива людина, що допомогає руці яка допомагає!

5 коло – той самий відносний розвиток та боротьба продовжується.

6 та 7коло – про ці немає сенсу говорити.

ЛИСТ 66 К.Х. - А.О.Х'юму. Отриманий 10 липня 1882р.

Запитання 1. Хіба завжди мінеральна форма, рослина, тварина має у собі ту істоту, яка має потенційність розвитку у планетного духа? У цей час та на цій Землі, чи існує така істота або дух чи душа, назва не має значення, у кожному мінералі?

Відповідь. Поза сумніваом, але точніше буде називати її зародком майбутньої істоти, якою вона була віками. Візьміть людський утробний плід. З моменту свого першого виникнення, до того як він завершить свої семеро місяців зростання, він повторює у мініатюрі мінеральний, рослинний та тваринний цикли, які він проходив у попередніх оболонках, і лише пртягом останніх двох надає розвитку власній людській істоті. Розвиток закінчується лише на сьомому році життя дитини. Але вона існувала без будь якого збільшення або зменшення еони та еони до того, як проклала свій шлях вперед, у лоні матері-природи, як вона робить це зараз у лоні власної земної матері. Справедливо сказав один вчений філософ, який має більшу довіру до інтуїції, ніж до вказівок – dicta сучасної науки: «Щаблі людського утробного існування мають у собі стислий запис деяких невідомих сторінок історії Землі». Тому ви мусите подивитися на тваринні, рослинні та мінеральні істоти. Ви мусите взяти кожну сутність від її початкової точки у Мануантарній течії, як первісний атом, вже диференційований першим подихом Мануантарного життя. Бо потенціал розвитку вдосконаленого Планетного Духа, вже прихований у ньому, та у дійсності є той самий первісний космічний атом, що притягується своєю хімічною спорідненістю та єднається з іншими схожими атомами. Сукупність таких поєднаних атомів з часом стане планетою, носієм людини, після того як період туманності, спіралі та сфери вогняного туману, ущільнення, затвердіння та охолодження планети будуть пройдені. Але майте на увазі, не кожна сфера (глобус) стає носієм людини. Я лише констатую факт, не зупиняючись на ньому у цьому відношенні. Велика перешкода у розумінні ідеї вищевказаного процесу у схильності формувати більш або менш не повні уявлення про прояви єдиного елементу, та його обов'язковій присутності у кожному невагомому атомі та у наступному беззупинному множенню нових центрів діяльності, без будь якого впливу на початкову свою кількість. Візьмемо схоже поєднання атомів, визначених для

створення нашої планети, та простежимо, швидким поглядом на всю головну роботу схожих атомів. Ми дамо назву первісному атому – *A*. Як необмежений центр діяльності, але початкова точка Мануантарного вихору еволюції, він народжує нові центри, яким ми можемо дати назу – *B.C.D*. та так незчисленно. Кожна з цих менших точок народжує менші центри – *a. в. c*. тощо, створюючи таким чином, засади або надаючи розвиток причинам нових народжень, видів, розрядів та так далі ad infinitum. Далі – ні первісне *A* та його супутники атоми, ні їх незчисленні породження *a,в,c* не втратили жодної йоти власної початкової сили або життєвої субстанції за рахунок розвитку своїх створінь. Сила тут не перетворюється на дещо інше (як я казав у моєму листі), але з кожним розвитком нового центру, з середини самої себе помножується до безкінечності, ніколи не втрачаючи ні частки власної природи у кількості та якості свого єства, лише додає дещо, прогресуючи у власній диференціації. Ця так звана «Сила» є дійсно нищівною, але і такою яка не сполучається та не перетворюється у сенсі, прийнятому членами Королівського Товариства. Скоріше можна сказати вона росте та має розвиток у дещо інше, у той час коли її власна потенційність та сутність залишаються недоторканими цими перетвореннями. Так саме не може бути це названим «Силою», коли вона є лише атрибут Інь-Сінь (Єдина Форма Буття, Аді-Буддхі або Дхармакая – містична вилита по всьому світові субстанція), коли вона має прояв у феноменальному світі почуттів, саме вже відомий вам Фохат. У зв'язку з цим подивіться статтю Субба Роу «Arian Arhat Esoteric Doctrines» про семеро принципів людини, його рецензію на ваші «Фрагменти». Посвячені Браміни звуть Інь-Сінь та Фохат Брахманом та Шакті, під час прояву у вигляді цієї сили. Можливо, ми будемо ближче до істини, якщо назвемо це нескінченим життям та джерелом будь якого життя видимого або ні, сутністю невичерпною та вічно існуючою, або Свабхават (Свабхават у Її світовому значенні; Фохат, коли має прояв у феноменальному світі або Всесвіті, який ми бачимо та відчуваємо, відповідно і у його обмеженнях). Це Правріті у активності та Нірвіті в пасивності. Називайте це Шакті-Парабрахманом, якщо бажаєте та скажіть з послідовниками Адвайти (Субба Роу один з них), Парабрахман плюс Майя стають Ішварою – творчим принципом, зазвичай названим Богом, який зникає та помирає з усім іншим, коли приходить Пралайя. Або ви можете дотримуватися північних Буддійських філософів та звати це «Аді-Будхі» - всесвітнім найвищім та абсолютним Розумом, з його періодично виникаючим божеством – Авалокітешварою (Мануантарна розумна природа завершена людством) – містичне ім'я, яке ми даємо воїнству Дхіані-Коганів (N.B. сонячним Дхіані-Коганам або воїнству нашої сонячної системи), взятими колективно та разом. Це воїнство є початковим джерелом, колективом усіх розумів які були або будуть на нашій низці планет що несуть людей, або у будь якій частині нашої сонячної системи. За аналогією ви побачите, що у свою чергу Аді-Буддхі (за самою назвою) є колективний Розум світових розумів, у тому числі і розумів Дхіані-Коганів навіть найвищіх. Це все, що я можу відповісти вам на це спеціальне запитання. Тому, коли я кажу про людство, і не визначаю його, ви мусите розуміти, що я вважаю Людство не нашого четвертого кола, яким ми його бачимо на цій плямі бруду у просторі, але вся кількість, яка вже еволюціонувала.

Так, як я вам вже написав у листі, існує один єдиний елемент, та неможливо зрозуміти нашу систему не маючі правильного уявлення цього, твердо зафіксованого в розумі. Тому ви мусите вибачити мене, якщо я зупиняюся на цьому предметі довше, ніж це здається необхідним. Але до того часу, доки цей великий первинний факт не ясно усвідомлений, все останнє не буде зрозумілим. Таким чином, цей елемент є, метафізичною мовою, єдиним Субстратом або незмінною причиною всіх проявів у феноменальному світі. Стародавні кажуть про п'ятеро осяжних елементів – ефір, повітря, вода, вогонь та земля та про один неосяжний елемент (для непосвячених) про шостий принцип

Всесвіту – назвіть його Пуруша-Шакті. Говорити про сьомий за межами святилища, каралося смертю. Але ці п'ятеро лише диференційовані прояви єдиного. Як людина є семи-складною істотою, так і Всесвіт: – семи-скадний мікрокосм по відношенню до семи-складного макрокосму, те саме, що крапля дощу по відношенню до хмари, звідки вона впала, та куди з часом повернеться. У цьому єдиному маємо стільки можливостей до еволюції повітря, води, вогню тощо (від чисто абстрактного шкалою донизу до конкретного стану), і коли ці останні називаються елементами, то це лише для того, щоби звернути увагу на їх виробничий потенціал до несчисленних змін форм або еволюції істот. Уявимо собі невідому кількість як *X*; ця кількість є єдиний незмінний вічний принцип – та *A, B, C, D, E* – п'ятеро або шестеро менших принципів або інгредієнтів того самого: принципи землі, води, повітря, вогню та ефіру (Акаша), відповідно з рівнем духовності, та починаючи з найнижчого. Існує шостий принцип, відповідний шостому принципу Буддхі в людині (Щоби уникнути плутанини, пам'ятайте, що дивлячись на це з боку падаючої донизу шкали, абстрактне все, або вічний принцип буде числами визначений як перший, а феноменальний світ як сьомий, незалежно від того матиме відношення до людини чи до Всесвіту; дивлячись з іншого боку, ряд чисел буде зворотнім), але нам не дозволено називати його за виключенням посвячених. Всеж я можу натякнути, що це пов'язане з процесом найвищого розуміння. Назвемо його *N*, окрім того для всіх видів діяльності феноменального світу існує збуджуючий імпульс від *X,* назвемо його *Y*. Алгебраїчно наше рівняння матиме вигляд: *A+B+C+D+E+N+Y=X.* Кожна з цих шістьох букв визначає, такби мовити, дух або абстракцію того, що ви називаєте елементами (ваша скудна англійська не дає інших слів). Цей дух контролює всю лінію еволюції навколо всього Мануантарного циклу у своєму власному відділі. Надихаючий, життя-утворюючий та рухаючий, він еволюціонує причини позаду незчисленних феноменальних маніфестацій у цьому відділі Природи. Спробуємо визначити цю думку одним прикладом – візьміть вогонь. *D* – первинний, вогняний принцип, що існує у *X* – є першопричина кожного феноменального прояву вогню на всіх планах низки. Найближчі причини є еволюціонуючи другорядні вогняні посередники, які уважно контролюють семеро сходжень вогню на кожній планеті. Кожен елемент має свої семеро принципів і кожен принцип свої семеро субпринципів, і ці другорядні посередники перед своїм проявом, у свою чергу, стають першими причинами. *D* – це семи-складне поєднання, найвища дія якого, є чистий дух. На нашій планеті ми бачимо його у найбільш грубому, матеріальному стані, такому самому щільному у своєму роді, як людина у її фізичній оболонці. На попередній планеті вогонь був менш щільним, ніж на нашій; на ще попердній - ще менш щільний. Таким чином щильність полум'я була все більше чистою та духовною та все менше та менше щільною та матеріальною на кожній попередній планеті. На самій першій Мануантарній низці вогонь виник як майже чисте об'єктивне сяйво – Махабуддхі, шостий принцип вічного Світла. Наша планета наразі внизу дуги, де матерія як і дух, виявляються у своєму найгрубішому вигляді. Коли елемент вогню виникне на наступній після нашої планети по дузі доверху, він буде менш щильним, ніж ми бачимо його наразі. Його духовна якість буде тотожною до тієї, якою вона була на попередній до нашої Землі, планеті дугою до низу; друга планета дугою до верху буде відповідати якості другій попередній до нашої планети тощо. На кожній планеті низки, існують семеро проявів вогню, з яких перший в ряду буде схожий духовною якістю до останнього на попередній планеті: процес буде у зворотньому порядку, якщо дивитися з протилежної дуги. Міріади специфічних проявів цих світових елементів у свою чергу, є лише одне відгалуження гілки єдиного первісного «Древа Життя».

Візьміть дарвінівське геніалогічне дерево життя людської раси та інших, та пам'ятаючи мудру стародавню приказку: «як знизу, так і зверху» - тобто світову систему відповідностей, спробуйте

зрозуміти за аналогією. Таким чином ви побачите, що наразі на цій Землі у кожному мінералі, тощо є такий дух. Скажу більше – кожна піщинка, кожен валун або скеля граніту є цей дух, кристалізований або скам'янілий. Ви маєте сумніви! Візьміть абетку геології та подивіться, що стверджує наука з приводу формації на нарощення мінералів. Яке походження усіх скель осадкових або вулканічних? Візьміть шматок граніту або пісчаник, і ви побачите, що один складений з кристалів, другий з пісчинок різного каміння (органічні скелі або камні, створені з залишків колись живих рослин та тварин не знадобляться для нашої меті, вони реліквії наступних еволюцій, тому, що ми цікавимося лише первісними). Далі - осадкові та вулканічні скелі складені з піщаного гравія та глини, останні з лави. Нам залишається лише простежити походженя їх. Що ми бачимо? Ми бачимо, що один був складений з трьох елементів або, більш точно, з декількох проявів одного елементу – землі, води та вогню, та, що другий був складений таким же чином (хоча при інших фізичних умовах) з космічної матерії – уявної першоматерії, яка сама один з проявів (шостий принцип) – єдиного елементу. Яким чином ми можемо мати сумніви, що мінерал тримає у собі іскру Єдиного, навподобі до всього іншого у цій об'єктивній природі.

Запитання 2. Коли приходить Пралайя, що стає з тим Духом, який не закінчив еволюційного шляху до людської сходинки?

Відповідь. Період, необхідний для завершення сімох земних або планетних менших кілець (не кажучі про семеро великих кіл та менших Мануантар, за якими йдуть їх семеро менших Пралай), – завершення так званого мінерального циклу, непомірно триваліший ніж будь який інший цикл. Ви можете рахувати за аналогією, що кожна планета до того як досягти дорослого стану, мусить пройти крізь період формації так саме семи-складно. Закон природи однаковий і запліднення, формація, народження, прогрес та розвиток дитини відрізняється від планетного лише розмірами. Планета має два періоди: зубний та волосяний - її перші скелі, які вона також кришить, щоби дати місце іншим, - та її папоротники та мхи, до того як виростуть ліси. Як атоми в людині міняються кожні сім років, так і планета міняє свою Strata кожні сім циклів. Секція однієї частки Кап-Бретонських кам'яновугільних полів, виявляє семеро стародавніх прошарків з залишками такої самої кількості лісів, і якби хто прокопав на таку глибину, були би знайдені семеро інших схожих на перші секцій.

Існують три різновиди Пралай та Мануантар.

1. Загальна або Маха-Пралайя та Маха-Мануантара.
2. Сонячна Пралайя та Мануантара.
3. Мала пралайя та мануантара.

Коли Маха-Пралайя (1) закінчена, світова Мануантара починається. Увесь Всесвіт мусить еволюціонувати знову. Коли приходить Пралайя сонячної системи, вона стосується лише цієї сонячної системи. Одна сонячна Пралайя дорівнює сімом малим пралайям. Малі пралайї (3) стосуються лише нашої маленької низки планет, населених або ненаселених людьми. До такої низки належить наша Земля. Окрім того у малій пралайї існують ще умови планетного спокою, або як кажуть астрономи, «смерть» - схожі до нашого сучасного Місяця, де скеляста основа планети існує, але життєвий імпульс залишив її. Наприклад, уявіть собі, що наша Земля належить до групи сімох планет або населених людями світів, більш або менш еліптично розташованих. Наша Земля розташована у найнижчий центральній точці орбіти еволюції, на половині кола – ми назвемо першу планету A, а останню – Z.

Після кожної сонячної Пралайї відбувається знищення нашої системи її абсолютне, об'єктивне перетворення, кожен раз на все більш досконале за попереднє.

Таким чином життєвий імпульс досягає А, або скоріше те чому визначено стати А, та що наразі є лише космічним пилом. Центр засновується в туманності згущення сонячного пилу, розвіяного у просторі; і серії трьох еволюцій, невидимих тілесному оку, здійснюються послідовно: три царства елементалів або сил природи мають розвиток, іншими словами, тваринна душа майбутньої планети формується, або, як сказав би кабаліст, гноми, саламандри, ундіни створюються. Відповідність між матір'ю планетою та її дитиною людиною може бути виявлена таким чином – обидва мають власні семеро принципів. На планеті елементали, (яких всього семеро видів) створюють:

а) її щільне тіло;
б) її флюїдичний двійник (Лінга-Шаріра);
в) її життєвий принцип (джива);
г) її четвертий принцип Кама-Рупа створюється її творчим імпульсом від центру кола;
д) її п'ятий принцип (тваринна душа або Манас, фізичний розум) уособлюється у рослинному (у зародку) та тваринному царствах;
є) її шостий принцип (або духовна душа Будхі) є людина;
ж) її сьомий принцип (Атма) розташований в оболонці духовної Акаші, яка оточує планету.

По завершенню трьох еволюцій планета, яку можна відчути, починає формуватися. Мінеральне царство, четверте у всіх серіях, але перше у цій стадії, головує на шляху. Його осадки спочатку схожі до пари, м'які та пластичні стають твердими та конкретними лише у сьомому малому колі. Коли коло завершене воно перекидає свою сутність, субстанцію, на планету В, яка вже пройшла через попередню стадію формування, і мінеральна еволюція починається на цій планеті. На цьому злитті еволюція рослинного царства починається на планеті А. Коли останнє ззакінчить своє мале коло, його сутність переходить на планету В. У цей час мінеральна сутність рухається до планети С, а зародки тваринного царства потрапляють на планету А; коли тваринне царство пройде тут семеро малих кілець, його життєвий принцип потрапляє на планету В, а сутність рослинна та мінеральна рухаються далі на сферу С. Далі на планеті А з'являється людина, бліда тінь тієї щільної істоти, якою їй належить стати на Землі. Вона розташовує семеро головних рас з багатьма відгалуженнями субрас як і царства природи, завершує власні семеро кіл та переходить послідовно на кожну з планет до Z.

З самого початку людина має у собі семеро принципів у зародку, але жоден не розвинутий. Якщо ми порівняємо її з дитиною, ми будемо праві; ніхто ніколи у численних розповідях про привиди не бачив привида дитини, хоча уява кохаючої матері може створити зображення втраченої дитини у снах. І це доволі символічно. У кожному великому колі, яке виконує людина, один з принципів має повний розвиток. У першому великому колі її усвідомлення нашої Землі загальмоване, тривале, туманне та бліде як у маленької дитини. Коли вона досягає нашої Землі у другому великому колі, вона стає частково відповідальною, та у третьому цілком. На кожній сходинці, на кожному колі її розвиток йде у рівень з розвитком планети, на якій вона знаходиться. Дуга падіння від А до нашої Землі (D), має назву тіньової або туманної, підйому до (Z) – сяючою. Ми люди четвертого великого кола, вже майже досягли останню половину п'ятої раси нашого людського великого четвертого кола, у той час коли люди (декілька ранніх прибульців) п'ятого кола, хоча ще лише у першій расі (скоріше розділі) вже невимірно вище, ніж ми духовно, якщо не розумово; тому що до завершення або повного розвитку п'ятого принципу (інтелектуальної душі) вони значно ближче ніж ми, та мають значно щільний контакт

з своїм шостим принципом Буддхі. Зрозуміло, диференційовані індивіди навіть у четвертій расі численні, бо зачатки принципів неоднаково розвинені у всіх, але таке правило.

Людина приходить на планету А після того, як інші царства вже просунулися вперед. Ми поділяємо наші царства на семеро, останні чотири є ті, які екзотерична наука поділяє на три, до них додамо царство людини або Дев. Відповідні сутності ми поділяємо на зародкові, інстинктивні, напівсвідомі та цілком свідомі. Коли всі царства досягнуть планети Z, вони не рухатимуться далі, та знову увійдуть на планету А попереду людини, але під законом уповільнення, діючим від центральної точки, або Землі до Z, який врівноважує принцип прискорення на падаючій дузі, вони лише закінчать свою відповідну еволюцію видів, коли людина досягне свого вищого розвитку на планеті Z, у тому та другому великому колі. Причина цього у значно більшому часу, потрібному для розвитку їх нескінченої різнобарвності, у порівнянні з людиною. Відносна швидкість розвитку у малих колах, внаслідок цього природньо збільшується, коли ми підіймаємося шкалою від мінерала. Але ця різниця у швидкості так вирахована завдяки більш тривалим зупинкам людини у міжпланетних сферах спокою для добробуту або бідування, що всі царства закінчують свою роботу одночасно на планеті Z. Наприклад, на нашій планеті ми бачимо прояв закону рівноваги – з першої появи безсловесної людини до сучасної четвертого та наближаючогося п’ятого великого кола істоти - запланована структура її організму радикально не змінилася. Етнологічні характеристики хоча і різноманітні, всеж не вплинули на людину, як на людську істоту. Копалини людини або її скелет періоду гілки ссавців, вершиною якої вона є, або скелет циклопа або карлика, можуть бути визнані на перший погляд, як людські залишки. Рослини та тварини, тим часом стають більше та більше несхожими на те, чим вони були раніше. Схема з її семи-складними подробицями була-би не зрозумілою для людини, якби у неї не було сили, як це довели Адепти, розвинути передчасно шосте та сьоме почуття, які будуть для всіх природними у відповідних великих колах. Наш Володар Будда – людина шостого великого кола – не з’явився би у наш час, такими великими були його заслуги у попередніх життях, якби не Таємниця.

Окремі індивіди не можуть бути попереду людства свого кола більше, ніж на одну сходинку, бо це математично не можливо – кажете ви (як наслідок): якщо фонтан життя безперервний, то мусять бути люди всіх великих кілець на Землі у всі часи тощо. Натяк на відпочинок у міжпланетних сферах може розвіяти таку уяву з цього питання.

Коли людина вдосконалена цілком у цьому колі на планеті А, вона зникає (як деякі рослини та тварини). Поступово планета втрачає життєздатність і накінець досягає стану Місяця, тобто смерті, та залишається такою, доки людина закінчує свої семеро малих кіл на Z, та проходить міжциклічний період, до того як почати своє наступне велике коло. Схоже ми бачимо на всіх планетах почерзі.

Тому що людина, яка скінчила своє сьоме коло на А, лише почала своє перше коло на В, і А помирає, коли вона залишає її для В, окрім того вона мусить залишатися у між циклічній сфері після Z, (як і між кожними двома планетами) до того часу доки імпульс знову не сколихне низку, ясно, що ніхто не може бути попереду свого виду, більш ніж на коло. Будда є винятком завдяки Таємниці.

Ми маємо людей п’ятого великого кола посеред нас, бо ми у останній половині нашого семи-складного малого земного кола – у першій половині цього не могло статися. Незчисленні міріади нашого людства четвертого великого кола, які випередили нас та скінчили свої семеро малих кілець на Z, вже встигли провести свій інтерциклічний період, починають нове велике коло, та рухаються до

планети D (нашої). Але як можуть бути тут люди першого, другого, третього, шостого та сьомого великих кіл? Ми є представниками перших трьох, людина шостого кола може пройти лише крізь деякі проміжки та передчасно, навподобі до Будд (лише у створених умовах), потому як останні, перераховані сьомого кола, ще не еволюціонували. Ми простежили людину від одного великого кола до Нірванічного стану між Z та A. A залишилося у останньому колі мертвим. З початком нового великого кола воно схоплює новий вплив життя, прокидається та народжує всі свої царства до самого останнього, вже на вищій сходинці. Після того, як це було зроблено семеро разів, приходить мала пралая; низка світів не знищується розкладом та розвіюванням своїх часток, а переходить у abcondito з якого вони з'являться у свою чергу під час наступного семи-складного періоду. Протягом одного сонячного періоду проходять семеро малих схожих періодів по шкалі доверху прогресуючого розвитку. Повторимо – існують у одному великому колі семеро малих планетних та земних кіл для кожного царства та одна обскурація кожної планети. Мала Мануантара складається з сімох великих кіл, сорока дев'яти малих і сімох обскурацій. Один сонячний період – з сорока дев'яти великих кіл.

Дікшити називають періоди з Пралайями та Мануантарами «Сонячними Мануантарами та Пралайями». Думка розчинюється під час обчислень, скільки наших Сонячних Пралай мусить відбутися до того як прийде велика Космічна ніч. Але це прийде.

У малих пралайях немає нового початку, лише продовження призупиненої діяльності. Рослинні та тваринні царства, які під кінець меншої Манвантари досягли лише часткового розвитку, не знищуються. Їх життя, або життєздатні сутності – називайте деяких з них «неті», якщо бажаєте, - знаходять також відповідну ніч та спокій - вони також мають свого роду Нірвану. Чому ні? Утробні та дитячі сутності – всі вони схоже до нас, народжені з єдиного елементу. Як ми маємо наших Дхіані-Коганів, так і вони у своїх численних царствах мають елементарних охоронців та так саме добре охороняються загалом, як і людство. Єдиний елемент не лише наповнює простір, але і кожний атом космічної матерії.

Коли приходить час Сонячної Пралаї, хоча процес людського руху у його останньому сьомому великому колі однаковий, кожна планета, замість того, щоби просто перейти з видимого стану до невидимого, коли людина її у свою чергу залишає, знищується. З початком сьомого великого кола сьомої малої Мануантари, кожне царство досягає свого останнього циклу, і тому на кожній планеті після людини залишається лише Майя від колись живих та існувавших форм. З кожним просуванням людини дугою доверху або донизу, з планети на планету, залишена позаду планета стає пустою хрізалоїдною оболонкою. З відходом людини починається відлив істот з кожного царства. Очікуючі переходу у потрібний час у більш високі форми, вони звільнюються; бо до дня наступної еволюції вони відпочиватимуть у літаргічному сні у просторі до моменту, коли вони знову будуть пробуджені до життя у новій сонячній Мануантарі. Попередні елементали будуть відпочивати, доки не будуть у свою чергу, примушені стати оболонками мінералів, рослинних та тваринних істот (на іншій та вищій низці планет) на їх шляху стати людськими істотами, у той час коли зародкові сутності найнижчих форм, а до часу загального удосконалення залишиться таких дуже мало, будуть висіти у просторі, навподобі до крапель води, неочікувано перетворених у льодяні борульки. Вони розтануть від першого палкого подиху сонячної Мануантари та утворять душу майбутніх планет…

Повільний розвиток рослинного царства передбачається тривалим міжпланетним відпочинком людини… Коли починається сонячна Пралайя, все очищене людство занурюється у

Нірвану і з цієї поміжсонячної Нірвани буде народженим у вищих системах. Низка світів руйнується та зникає як тінь на стіни, після вимкнення світла. Ми маємо інформацію, що у цей самий момент схожа сонячна Пралайя почалася та ще дві менших закінчуються десь.

З початку сонячної Мануантари до цього часу суб'єктивні елементи матеріального світу, розкидані у космічному пилу, отримують імпульс від нових Дхіані-Коганів нової сонячної системи (Найвищі з попередньої системи ідуть вище) та занурються у первісні хвилі життя де перетворюються на диференційовані центри діяльності та сполучаються послідовно за шкалою сімох стадій еволюції. Схоже до будь якої сфери простору, наша Земля до досягнення стану кінцевої матеріальності – та нічого у цьому світі не може надати вам уявлення цього стану матерії – мусить пройти гаму сімох стадій щільності. Я кажу «гаму» навмисно, тому що діатонічна шкала надає найкращу ілюстрацію постійного ритмічного та циклічного руху падіння та підйому Свабхават – у її поступовій зміні тонів. Ви маєте посеред вчених членів вашого Товариства одного, який хоча і не знайомий з нашою окультною доктриною, інтуїтивно зрозумів з точки зору науки ідею сонячної Пралайї та Мануантари у їх засадах. Я маю на увазі відомого французького астронома Фламаріона «La Resurrection et la Fin des Mondes». Він говорить як істиний провидець. Факти такі самі, як він уявляє, з незначними змінами. Як наслідок охолодження (вірніше старість та втрата життєвих сил), висихання та скам'янілості планети, Земля досягає точки, коли стає заслаблим розпущеним конгломератом. Період народження дітей пройшов. Потомство вигодоване, і період його життя завершений. Від цього часу її складові маси відходять від покори законам тяжіння та поєднання, що взаємно тримали їх разом. І стаючи схожою до трупа, залишеного на розпад, вона надає можливість кожній молекулі з її складу, звільнитися та відділитися від тіла назавжди, щоби у майбутньому підкоритися хвилям нових впливів. Тяжіння Місяця (якби він лише знав весь обсяг його згубного впливу) саме робило би руйнації, народжуючи замість водної хвилі, хвилі відливу земних часток.

Його помилка у тому, що він вважає, що травилий час потрібен для знищення сонячної системи. Ми знаємо що це відбувається миттєво, але не без багатьох попереджень. Інша помилка, що Земля впаде на Сонце. Сонце першим розкладається під час сонячної Пралаї. Усвідомте природу та сутність шостого принципу світу та людини і ви опануєте найвищу таємницю цього світу – чому би і ні – хіба ви не оточені ним? Як і його відомі прояви – месмеризм, одична сила тощо? – всі різновиди однієї тієї сили, готової до застосування як на добро так і навпаки.

Посвяченя Адепта мають семеро стадій, на яких він відкриває таємницю семи-складних принципів природи та людини та пробуджує свої сплячі сили.

ЛИСТ 67 Субба Роу – О.П.Б. Тріплікан, Мадрас, 10 серпня 1882р.

Шановна Мадам!

З причини важкої професійної праці я не мав можливості надіслати вам відповідь на вашого листа від 1-го числа цього місяця до цього часу, та зараз я сердешно дякую вам за вашого люб'язного листа та фотографію, які, ви були такою доброю, надіслати мені. Я забув повідомити вас у моєму минулому листі, що вже відправив листа Х'юму. Звісно, я нічого не сказав йому у відповіді про «надання йому місця у моєму серці» або його симпатіях та люб'язності щодо моїх співвітчизників;

також я нічого не сказав про його приїзд сюди. (К.Х. Таке велике його упередження, як ви бачите, що він навряд повірить М. або мені, якщо ми запевнятимемо його у вашій відданості). Я видалив це речення, бо не маю права ставити його у незручне становище. Він не знає вас.

Не дуже легко буде примусити мене повірити, що будь який англієць реально матиме наміри працювати на благо моїх співвітчизників, не маючи іншого приводу, як лише сердечні почуття та симпатії до них. Заради М. та К.Х. заради вас, я погодився допомогти містеру Х'юму та містеру Сіннетту у їх окультних пошуках.

За даних обставин, сприяння будь яких впливових англійців, без сумніву необхідне для Справи. Індуси до цього часу безпомічні, пригноблені, дезорганізовані та майже притуплені власними нещастями. Схвалення та підтримка, навіть декількох людей правлячої раси, абсолютно необхідні для просування будь якого руху або реформ. Мені так саме зрозуміло, що дієву працю реформи або відродження повинні почати самі індуси. Але доки народ не пробуджений від сучасного стану літаргії, ми мусимо так чи інакше рухатися вперед з тими небагатьма англійцями, яких нам пощастило отримати. Але на нашому шляху існують великі перешкоди. Ці джентльмени не погоджуються надбати окультне знання тим шляхом, яким зазвичай роблять учні. Якби один або двоє з них, яких Брати обрали, бажали відбути до Тибету, як це роблять інші учні, та отримати деякі знання Окультної Науки таким чином, який дозволенний та предумовлений правилами Гімалайського або Тибетського Братства, повернутися у цей жалкий світ, коли буде дозволено, та вчити співвітчизників працювати на благо людства, то у цій справі не було би перешкод. Але зараз Брати не можуть навчати їх так, як навчають учнів у Тибеті. Їм можна відкрити лише деякі речі; і дуже важко провести риску між тим, що їм може бути викладеним, а що – ні, якщо лише вони не є дійсними кандидатами на посвячення. Окрім того обставини, за яких Окультну Науку вивчають наразі, відмінні від тих за якими вчили у минулі часи. У стародавні часи звичайний натовп мав абсолютну віру у своїх посвячених та Ріші. Вони ніколи не питали про причини відкриття їм істин; і Ріші ніколи не турбувалися про те, щоби очевидно доводити правильність своїх вчень згідно до формальних законів логіки. Вивчаючий Окультну Науку, зазвичай усвідомлює істину вчення свого Гуру дійсним сприйняттям, а не переконанням себе у тому, що міркування Гуру вірні. Але наразі, мадам, відношення між ними інші. Кожне ствердження, яким ясним не було би, мусить бути підтверджене поясненнями у правильній силогічній формі, до того як воно буде сприйняте тими, хто отримав так звану гуманітарну освіту. Якби, наприклад, Гуру сказав своєму учневі, що той не мусить вбивати або красти, то учень неодмінно запитав би: «Добре сер, але яка у вас основа, стверджувати це?». Таке відношення сучасного розуму, і ви можете бути впевнені, що це так, з праць Бентама.

За таких обставин ви легко можете зрозуміти, як важко дати засади будь якої істини (вони лише голослівні ствердження для скептиків) окультної науки. Уявимо, що я скажу містеру Х'юму, що Адепт може відправити своє астральне тіло у будь яке місце, яке він бажає бачити, він неодмінно спитає мене: «Звідки ви це знаєте? Як ви можете це довести?». У випадку Адепта, що навчає свого учня, він доведе своє ствердження або дійсною відправкою свого астрального тіла у будь яке місце, або навчить учня самого так робити. Уявимо, що ці два методи не досяжні вам - бачите як важко буде надати пояснення для підтвердження. Таке пояснення, якщо навіть надане, ніколи не може бути переконливим знайомому лише з методами аргументації та доказів, прийнятими так званою, сучасною наукою; звідси виникають перешкоди у вивченні Окультної Науки для людей у становищі містера Х'юма та Сіннетта. У моєму випадку ця перешкода значно більша за двох причин:

1. Тому, що я не маю права показати будь що з Окультної Науки практично.

2. Тому (К.Х. Зараз ви бачите чого він боїться. Обіцяйте йому письмово не питати та не наполягати, щоби він відповідав на ваші запитання про нас, і він з задоволенням дасть настанови, та і як ви бачите, він не такий неправий) що я вимушений робити вигляд, що не знаю Братів, у той час коли я лише відмовляюся говорити про них. Тому існує небезпека, що ці люди з часом розчаруються та повернуться до попереднього стану скепсису, якщо немає небезпеки, що вони стануть нам ворогами, коли побачать, що їм не надані практичні настанови.

За цих причин я не дуже бажаю братися за навчання їх нашій стародавній філософії та науці. Але тому, що М. та К.Х. просили мене це зробити, то я можу лише виконувати їх накази; і я цілком готовий робити все, на що здатний у цій справі. Але, ця небезпека, яку я передбачаю у майбутньому, дуже скоро опиниться поряд, коли містер Х'юм з'явиться тут та побачить мене особисто.

1. За моїм сучасним стилем життя (адвокат) він безсумніву вважатиме, що я не можу бути дійсним учнем Махатм.

2. Він неодмінно зробить мені тисячу та одне запитання про Братів; і я буду вимушений сказати йому, що мені не дозволено відповідати на такі запитання. Він, звісно може сказати: «Добре, це не значить надавати практичні настанови, я лише прошу деяку інформацію; ви бачите, що я живу відповідно до настанов; і яка шкода у повідомленні мені деякої інформації про Махатм, коли я ваш побратим теософ.» (К.Х. І він неодмінно так скаже).

3. День та ніч я буду змушений давати йому факти та роз'яснення, які можуть задовольнити його (ви чудово знаєте, як він сперечався з М. про П.Г.) або мушу сказати, що не буду більше нічого розповідати та тощо.

Так, чи інакше, але ця справа не призведе до бажаного завершення.

Сердешно вдячний за добру пораду та всі зусилля, щоби не відхилитися від визначеного мені шляху. Але мадам, ви однозначно перебільшуєте мої можливості. Що стосується Адепства, то я добре знаю який далекий я від цього. До цього часу я не чув, щоби будь кому за таких умов пощастило стати Адептом. Навіть практично я знаю дуже мало про нашу Стародавню Таємну Науку. (К.Х. Це не зовсім так, він знає достатньо для будь кого з вас). Мої уявлення про неї у більшості туманні та не чіткі. Всі вони є численними видіннями, які можуть бути підтвердженими або ні з часом. Це велике нещастя для Індії, що за таких обставин на мене мусять дивитися, як «останній порятунок». Я неодмінно сповнений рішучості робити все, що можу для Теософії та моєї країни до самого кінця життя. Ваша безкорисна праця на благо моєї країни неодмінно потребує такої підтримки з мого боку та з боку всіх індусів, які люблять свою країну. Для мене достатньо знати, що один з наших Славетних Братів був таким добрим, що побачив мене та де у чому допоміг.

Будь ласка, попросіть полковника Олькота відправити телеграму містеру Рагхунатха Роу та мені та повідомте мені дату коли він приїде. І я сподіваюся, що ви зробите так саме, якщо знайдете можливість приїхати сюди. Ми не можемо дозволити, щоби ви приїхали суди як звичайні незнайомці. Деякі з видатних членів місцевого товариства, я переконаний, вітатимуть ваш приїзд сюди. (К.Х. Чому з ним не порадитися?) Я вдячний вам за інформацію відносно книги, яка мені була потрібна у зв'язку

з Великою Пірамідою Єгипту. Існує таємничий зв'язок між планом за яким вона побудована, та нашим Езотеричним Шрічакрам. Але ви, ще не повідомили мені, чи є інформація, яку я отримав відносно вашого…(інша частина листа відсутня)

ЛИСТ 68 К.Х. - Сіннетту. Отриманий 12 серпня 1882р. Скріплено разом з коректурою листа по Теософії.

Так, дійсно відомо та сміливо стверджено Адептами, від яких: «Жодна завіса не приховує Єлисейськіх сфер, ні тих бідних оболонок з прозорого праху; Бо все, що сліпить видіння духу, є ненависть, пристрасть та пиха». (не для публікації)

Виключні випадки, мій друже. Самовбивці можуть і взагалі роблять, але не так буває з іншими. Добрі та чисті сплять блаженним сном, сповненим щасливими видіннями земного життя, та не усвідомлюють, що вони вже назавжди по за цим життям. Ті, які не погані та не гарні сплять спокійним без сновидінь сном, у той час коли потворні, пропорційно власної спотвореної моралі терплять докори сумління у кошмарі, що триває роками: їх думки стають живими істотами, їх пристрасті – реальною субстанцією, і вони отримують назад на свою голову все те зло, яке вони робили іншим. Дійсність та факт, якщо їх змалювати, набагато більш жахливе пекло, ніж Данте міг уявити.

ЛИСТ 69 Уривки з листа К.Х. до О.О.Х. та А.П.С. написані рукою Сіннетта. Отримані Сіннеттом 13 серпня 1882р.

Один з ваших листів починається цитатою з мого власного листа… «Пам'ятайте, що всередені людини немає постійного принципу»; за цією фразою я побачив ваше зауваження: «А як же шостий та сьомий принципи?» на це я відповім, що ні Атма, ні Буддхі ніколи не були всередені людини; це маленька метафізична аксіома, яку ви можете вивчити для себе у Плутарха та Анаксагора. Останній зробив свій самоіснуючий дух, nous, єдиним визнаним ноуменом, у той час коли перший вчив на вченнях Платона та Піфагора, що semomnius, або цей nous, завжди залишається по за тілом; що він осяює верхню частину голови людини, і лише недалекі люди думають, що він всередені.

Будда каже: «Ви маєте цілком вивільнитися від всіх тимчасових суб'єктів, що складають ваше тіло, щоби ваше тіло стало по за часом. Тимчасове ніколи не змішується з вічним, хоча обидва єдині. Але це буває лише коли всі зовнішні прояви зникли, та залишився лише єдиний принцип життя, який існує незалежно від всіх зовнішніх феноменів. Це є той вогонь, що горить у вічному світлі, коли пальне скінчилося та полум'я згасло, бо цей Вогонь а ні у полум'ї, а ні у пальному ні всередені того або іншого, але над, під ними скрізь». (Парінірвана Сутра kwen XXXIX).

…Ви бажаєте придбати обдарування. Беріться за роботу та спробуйте розвинути яснобачення. Останнє не є дар, але загальна можливість, притаманна всім. Як висловився Люк Бурк: «Воно притаманне ідіотам та собакам, до того у сильнішому прояві, ніж найінтелектуальнішим людям. Це тому, що ідіоти та собаки не покладаються на думки, а дають своїм інстинктам абсолютну волю».

…Ви вживаєте забагато цукру у їжі. Їжте фрукти, хліб, чай, каву та молоко – користуйтесь ними вільно, як вам забажається, але не вживайте шоколаду, тістечок та лише трохи цукру. Бродіння їм викликане, дуже шкідливе, особливо у вашому кліматі. Методи, що застосовуються для розвитку яснобачення наших учнів, легко мужуть бути використані вами. В кожному храмі є темна кімната, північна сторона якої цілком вкрита листом сплава металів, головним чином міді, добре відшліфованим, з поверхнею як у дзеркалі. Учень сидить на ізольованому триногому стільці, розміщеному у пласкому сосуді з товстого скла – лама оператор так саме; обидва разом з дзеркальною стіною утворюють трикутник. Над головою учня підвішений магніт з північним полюсом зверху, але щоби він не токався голови. Оператор після того, як справа пішла, залишає учня одного, який уважно дивиться у стіну, і після третього разу оператор непотрібен.

ЛИСТ 70 К.Х. - Сіннетту.

Запитання 1. Зауваження, додані до листа у останньому номері «Теософа» на стор.226, стовбчик 1, уявляються мені доволі важливими та визначальними, я не кажу заперечливими, це значна кількість від того, що нам казали щодо спиритизму.

Ми вже чули про духовний стан життя, у якому ЕГО знаходится у свідомому існуванні деякий час перед втіленням у іншому світі; але ця сторона предмету до цього часу залишається затемненою. Наразі за цим приводом зроблені декілька пояснень, з яких виникають нові запитання.

У Дева-Чані (я позичив свого «Теософа» другу, і його немає під рукою, щоби перевірити, але якщо пам’ять мені не зрадить, така назва стану духовного блаженства), здається нове ЕГО зберігає цілковиту пам’ять про земне життя. Так це, чи немає тут будь якого відхилення або помилки?

Відповідь. Дева-Чан або країна «Сукхаваті» алегорично була описана Самим нашим Володарем Буддою. Що Він сказав, можна знайти у «Шань Мунь-Тун».

Говорить Татхагата: «За багаті тисячі міріад систем світів за нашим є країна блаженства за назвою «Сукхаваті». Ця країна оточена сімома рядами перил, сімома рядами величезних завіс, сімома рядами хитаючихся дерев; це священне житло Архатів керується Татхагатами (Дхіані-Коганами), і Бодхісатви володіють нею. У ній семеро дорогоцінних озер, у яких течуть кришталеві води, які мають семеро та одну якість або з чітко відмінними якостями (семеро принципів, емануючих з одного). Це, о Саріпутра, є Дева-Чан. Його божественна Умбадара квітка пускає корінь у тіні кожної Землі та розквітає для всіх тих, хто його досягає. Народжені у цій благословенній країні істинно щасливі, для них більше не існує ні горя, ні скорботи у цьому циклі… Міріади духів приходять сюди на відпочинок і потому повертаються у свої власні області (які ще не скінчили свої малі земні кола). Знову, о, Шаріпутра, у цій країні радості багато з там народжених, є Айвайварт’ями (буквально – ті, що ніколи не повернуться – люди сьомого великого кола)».

Запитання 2. Далі, за виключенням того факту, що час перебування у Дева-Чані обмежений, він дуже нагадує умови небес (раю) у звичайних релігіях, без ідеї антропоморфічного Бога.

Відповідь. Так, нове ЕГО, лише воно народилося в Дева-Чані, утримує протягом деякого часу , пропорційно його земному життю, пам’ять про своє життя на Землі. Але воно ніколи не може

повернутися на Землю з Дева-Чану. Так саме останнє, за виключенням антропоморфічної ідеї про Бога, не має жодного вподобання до раю або неба, будь якої релігії; це літературна уява О.П.Б підказала таке дивовижне порівняння.

Запитання 3. Наразі важливе запитання. Хто йде на небо або до Дева-Чану? Досягають цей стан дуже добрі, яких небагато, або не дуже пагані, яких багато – по закінченню більш тривалого часу, у несвідомому стані інкубації або нарощення?

Відповідь. «Хто потрапляє до Дева-Чану?» - Особисте ЕГО, зрозуміло, але благе, очищене, святе. Кожне ЕГО – комбінація шостого та сьомого принципів, яке після періоду несвідомого нарощення знову народжується у Дева-Чані з причини необхідності, таке саме невинне та чисте як немовля. Самий факт його народження свідчить про перевищення добра над злом у його минулій особистості. І доки Карма (зла) тимчасово відступає, щоби йти за ним у його майбутнє земне втілення, він приносить з собою до Дева-Чану лише карму своїх добрих справ та думок. «Худо» є для нас відносним поняттям, як вам було сказано. Закон Відшкодування є єдиний закон який ніколи не помиляється. Тому, всі ті, хто не застряг у бруді невідкупних гріхів та тваринності, йдуть до Дева-Чану. Вони мусять відплатити за свої гріхи, вільні та невільні, пізніше. Доки, що вони нагороджені; отримують наслідки причин, створених ними. Звісно, це стан, такби мовити інтенсивного егоїзму, під час якого ЕГО пожинає нагороду своєї безкорисності на Землі. Воно цілком занурене у блаженство своїх земних схильностей, переваг та думок, та збирає тут плоди своїх шляхетних вчинків. Жодна біль, смуток, навіть тінь горя не затьмарює світлий обрій його чистої радості, бо це стан безперервної Маї.

…Тому, що свідоме відчуття своєї особистості на Землі є лише тимчасовий сон, це відчуття буде таким і у Дева-Чані, лише у сто разів підсилене. Тим більш так, бо щасливе Его не здатне бачити крізь покров зло, горе та біду, яким можуть бути пригноблені ті, кого воно любло на Землі. Воно живе у солодкому сні з тими кого любило, що пішли раніше або все ще живуть на Землі. Воно бачить їх коло себе такими щасливими, блаженними та невинними, як і сам, безтілесний сновидець. Та всеж, за виключенням рідких видінь, мешканці нашої грубої планети не відчувають цього. Під час схожої умови цілковитої Маї, душі або астральні Его чистих, люблячих, чутливих людей, під впливом цієї ілюзії, думають, що їх кохані сходять до них на Землю, у той час коли це їх особистий дух підіймається до тих, хто у Дева-Чані. Багато з яких суб’єктивних духовних повідомлнгь - більшість якщо чуттєва людина розумово чиста – правдиві. Але дуже важко для непосвяченого медіума зафіксувати на своєму розумі правильну та чітку картину того, що він бачить та чує. Деякі феномени психографії (хоча не часто) так саме правдиві. Дух чистої особистості оділізується, такби мовити, з аурою Духа у Дева-Чані та стає на декілька хвилин цією особистостю та пише почерком останньої, її мовою та думками, якими вони були під час сну його життя. Два духи об’єднуються у одному, та перевага одного над другим під час цих феноменів визначає перевагу особистості у характерних ознаках, знайдених у таких писаннях та промовах під час трансів. Те, що ви називаєте «співвідношенням» - є тотожністю молекулярної вібрації між астральними сторонами втіленого медіума та невтіленої особи.

Я щойно звернув увагу на статтю «Про запах» англо-індійського професора та бачу у ній дещо потрібне для нашого випадку. Як і у музиці, два окремих звуки можуть бути співзвучні та окремо відрізнені і це гармонія або навпаки, залежить від одночасної вібрації та додаткових періодів; так саме існує співвідношення між медіумом та «контролем», коли їх астральні молекули рухаються у відповідності. І питання, чи буде повідомлення віддзеркалювати ту або іншу індивідуальність

сильніше, вимірюється відносною напругою обох комплексів вібрацій у складній хвилі Акаші. Чим менше ідентичні імпульси вібрацій, тим більш медіумістичне та менш духовне буде послання. Таким чином, вимірюйте моральний стан вашого медіума, станом так званої «контролюючої свідомості» і ваші випробування у правдивості не бажатимуть кращого.

Запитання 4. Чи велике різнобарв'я умов існує, так би мовити, в межах Дева-Чану – різноманітність, що призводить до приблизно однакового стану, з якого вони народжуються у світі причин у більш менш вищіх станах. Немає користі у множенні кількості гіпотез, нам потрібна інформація, щоби мати за основу.

Відповідь. Так існує величезна різноманітність у станах Дева-Чану. Стільки різноманітності у блаженстві, скільки на Землі відтінків почуттів та здатностей оцінити схожу нагороду. Це є уявний рай, у кожному випадку створений самим ЕГО, у оточенні ним самим створеному, та сповненому подіями та людьми, яких воно очикувало-би зустріти у схожій сфері відшкодованого блаженства.

Ця різноманітність притягує тимчасове особисте ЕГО у струм, який приведе його до нового народження у більш низьких або більш високих умовах у наступному світі причин. Все так гармонійно пристосоване у природі, особливо у суб'єктивному світі, що не може бути зроблено помилки Татхагатами, або Дхіані-Коганами, які керують імпульсами.

Запитання 5. З першого погляду на цю ідею, чисто духовний стан є надбанням лише істот, які на Землі були високо духовними. Але існують міріади дуже добрих моральних людей, які зовсім не духовні. Як вони можуть бути пристосовані до періоду власних споминів цього життя, від матеріального до духовного стану існування?

Відповідь. Це є «духовний стан» лише у порівнянні з нашим грубим матеріальним станом і як вже сказано, рівні духовності створюють та визначають велику різноманітність станів у межах Дева-Чану. Мати з дикого племені не менше щаслива, з своєю втраченою дитиною на руках, ніж мати з королівського палацу. І хоча, як справжнє ЕГО, діти, передчасно померлі, до удосконалення їх семи-складної сутності не знаходять шляху до Дева-Чану, всеж, любляча уява матері знаходить своїх дітей, не відчуваючі жодного разу недоліку у тому, до чого серце прагнуло. Скажете, це лише сон, та що є об'єктивне життя само по собі, як не панорама ярких недійсностей, нереальностей? Радощі червоношкірого індіанця у його щасливих мисливських землях у цій «Країні Снів», не менш інтенсивні, ніж екстаз знавця, що проводить еони, у захваті, слухаючи божественні Симфонії уявних ангельських хорів та оркестрів. Тому, що не провина першого, якщо народився з інстинктом вбивати, хоча це і спричинило смерть багатьом невинним тваринам, то чому, якщо разом з цим він був люблячим батьком, сином, чоловіком, чому йому не мати своєї долі у винагороді? Випадок буде виключно іншим, якщо ці самі жорстокі вчинки будуть зроблені освітченою цивілізованою людиною заради звичайного спорту. Дикун, у новому втіленні, лише отримає низьке місце на шкалі розвитку, з причини свого низького морального стану, а Карма другого буде забрудненою моральним злочином.

Кожен, за виключенням, ЕГО, що притягується завдяки власному брутальному магнетизму та падає у потік, який спрямує його на «планету Смерті» - ментальний та фізичний супутник нашої Землі – пристосований перейти у відносний «духовний» стан у відповідності до його попередніх умов життя та стану думок.

Як я пам’ятаю, О.П.Б. пояснила містеру Х’юму, що людський шостий принцип, як дещо виключно духовне не може існувати, або мати свідоме буття у Дева-Чані, якщо він не асимілював будь що з більш абстрактного та чистого з розумових якостей п’ятого принципу або тваринної душі – його Манаса та пам’яті. Коли людина помирає, її другий та третій принципи помирають разом з нею. Нижча трійка зникає, а четвертий, п’ятий, шостий та сьомий принципи утворюють виживаючу четвірку. З цього часу починається смертельна боротьба між вищою та нижчою дуальностями. Якщо вища перемагає, то шостий принцип притягує до себе квінтесенцію Добра з п’ятого - його шляхетні схильності, його більш священні, хоча і земні, прагнення та найбільш духовні частини розуму, йдуть за своїм божественним початківцем (сьомим принципом) до стану «Нарощення». П’ятий та четвертий залишаються у поєднанні, як порожня оболонка (вираз досконало точний), щоби блукати у атмосфері Землі з на половину втраченою особистою пам’яттю з найбільш грубими інстинктами, цілком живучими на відомий період – одним словом «елементарій». Це і є «Ангел-керівник» середнього медіума. Якщо з іншого боку Вища Дуальність тут вражається, то це її п’ятий принцип втягує до себе (асимілює) все, що могло бути залишеним від особистої пам’яті та почуттів її особистої індивідуальності у шостому принципі. Але з усім цим додатковим матеріалом вона не залишається у Кама-Лоці – «світі бажань» або атмосфері нашої Землі. По закінченню дуже нетривалого часу, як соломинку, плаваючу у сфері тяжіння водообертів та глибин Мальстрома, її затягує у великий оберт людських ЕГО; у той час коли шостий та сьомий, вже чисто духовна монада, без будь якого залишку останньої особи, не має звичайного періоду нарощення для проходження, бо немає очищеного особистого ЕГО для відродження, після більш або менш тривалого періоду спокою у безкінечному просторі, знайде себе у новій особистості, народженій на наступній планеті. Коли настає період «повної індивідуальної Свідомості», перед Абсолютною Свідомістю у Паранірвані, це втрачене особисте життя стає як висмикнута сторінка з Великої Книги Життів, навіть без будь якого слова, залишеного, щоби зазначити її відсутність. Ощищена монада не побачить та не пам’ятатиме її між минулих народжень, що було би неминучим, якби вона пішла у «Світ Форм» (Рупа-Локу), і її погляд назад не побачить найменшої ознаки на таке існування. Світло Самма-Самбуддх – «…те світло, що світить за межами нашого смертного розумового обрію? Риса всіх життів у всіх світах» - не кине жодного проміню на це особисте життя у серії попередніх.

До поваги людства, я мушу сказати, що таке знищення з скрижалів Світового Буття не так часто буває, щоби складати великий відсоток. У дійсності, як і часто пригаданий «уроджений ідіот», схожий випадок є lusus naturae – виключення але не правило.

Запитання 6. Яким чином духовне існування, у якому все поєднане у шостому принципі, сумісне з тією свідомістю індивідуального та особистого життя, яке надається ЕГО у Дева-Чані, якщо воно утримує свою земну свідомість, як викладено у «Теософі».

Відповідь. Наразі запитання достатньо пояснене, як мені здається. Шостий та сьомий принципи, окремо від інших, складають вічну але також несвідому «Монаду». Щоби пробудити до життя її сплячу свідомість, особливо свідомість особистої індивідуальності, потрібні Монада плюс найвищі якості п’ятого – тваринної душі. Саме це створює особисте ЕГО, яке живе та насолоджується життям у Дева-Чані.

Дух, або чисті еманації Єдиного – останній створює з шостим та сьомим принципами найвищу Трійцю – жодна з цих еманацій не здатна асимілювати будь що, окрім доброго, чистого та святого.

Тому, жодні почуттєві, матеріальні та не чисті спомини не можуть йти за очищеною пам'яттю ЕГО у межі Блаженства. Карма споминів злих вчинків та думок досягає ЕГО, коли воно міняє свою особистість у наступному світі причин.

Монада, або «духовна індивідуальність» залишається незаплямованою у будь якому випадку. Немає ні горя ні страждань для тих, хто народжується тут (Рупа-Лока Дева-Чану); бо це чиста країна. Всі області у просторі мають схожі країни (Шаквала), але ця країна Блаженства найчистіша. У Джнана-Прастхана шастрі сказано: «Особистою чистотою та глибоким зірцевим поглядом ми йдемо поверх меж Світа Бажань та потрапляємо до Світу Форм».

Запитання 7. Період нарощення між смертю та Дева-Чаном до цього часу мені здається доволі тривалим. Наразі сказано, що у деяких випадках він триває лише декілька днів та не більше, ніж декілька років. Це здається викладено ясно, але я прошу підтвердити це остаточно, тому що забагато навколо цього обертається.

Відповідь. Ще один образчик звичайного безладу у якому знаходится ментальне обладнання О.П.Б. Вона каже про «Бардо» та навіть не пояснює читачам, що це значить. Як і у її кабінеті безлад та десятикратна мішанина, так і у голові ідеї наштовхані у такому хаосі, що коли вона хоче їх викласти, хвіст вилазить раніше за голову. «Бардо» не має жодного відношення до предмету, який ви маєте на увазі. «Бардо» є період між смертю та новим народженням та може тривати від декількох років до цілої Кальпи. Він поділений на три субперіоди:

1. Коли ЕГО звільнене від смерті, потрапляє до Кама-Локи (місцезнаходження Елементаріїв).
2. Коли воно ступає у «Стан Нарощеня».
3. Коли воно знову народжується у Рупа-Лоці Дева-Чана.

Субперіод (1) може тривати від декількох хвилин, до декількох років. Субперіод (2) дуже тривалий, інколи триваліший ніж ви можете уявити, всеж пропорційний духовній силі ЕГО. Субперіод (3) триває пропорційно добрій Кармі, після якого Монада знову втілюється. «Агама Сутра» каже: «У всіх цих Рупа-Локах духи однаково мають народжуватися, старіти та помирати» це значить лише, що ЕГО народжується там, потім в'яне та помирає, занурюється у несвідомий стан, попередній до нового народження. Та закінчується шлока наступними словами: «Коли Духи виходять з цих Небес, вони знову потрапляють у більш низький світ», залишають світ блаженства, щоби народитися у світі причин.

Запитання 8. У такому випадку, якщо припустити, що Дева-Чан не є містом лише виключно Адептів та осіб високодуховних, там існують умови рівнозначні перебуванню на Небесах, з яких земне життя може спостерігатися великою кількістю раніше пішовших!

Запитання 9. Чи триває цей стан духовного блаженства роками, десятиріччами, віками?

Відповідь 8. Дійсно, Дева-Чан не є виключно поселенням Адептів. І, зрозуміло, існують «Небеса», якщо ви бажаєте застосувати цей астро-географічний християнський термін для величезної кількості раніше пішовших. Але життя на Землі не може спостерігатися жодним з них за вже пояснених причин Закону Блаженства плюс Майї.

Відповідь 9. На роки, десятиріччя, сторіччя та тисячоріччя, часто ще помножені, все залежить від Карми. Візьміть маленьку філіжанку з маслом та міський резервуар для води, запаліть обидва та

подивіться, який горітиме довше. ЕГО – фітіль, масло – Карма. Різниця у кількості масла (у філіжанці або резервуарі) покаже вам величезну різницю у терміні різних карм. Кожний наслідок мусить бути пропорційним до причини. А тому, що час втіленого існування людини малий пропорційно до періодів його існування між народженнями у Манвантарному циклі, то доброзичливі думки, слова та вчинки у кожному з цих життів на планеті є причинами наслідків, на завершення яких потрібно набагато більше часу, ніж на розвиток самих причин. Тому, коли ви читаєте у Джатах та інших «казкових» розповідях Буддійських Писань, що той або інший добрий вчинок буде нагороджений Кальпами різноманітних блаженств, не посміхайтесь на ці абсурдні перебільшення, але пам'ятайте, що я вам сказав. З маленького сім'я, ви знаєте, виростає дерево, чиє життя триває двадцять два віки; я маю на увазі, Анурадха-Пура Бо дерево. Ви не мусите сміятися, якщо вам потрапиться «Піндха-Дхана» або інша будь яка Буддійська Сутра, де ви прочитаєте: «Між Кама-Лока та Рупа-Лока є місцевість, помешкання Мари (смерті). Ця Мара, сповнена пристрастями та хтивістю руйнує всі добродійні принципи, схоже до того, як камінь меле зерно. (Мара, як ви самі можете зрозуміти, є алегоричне зображення сфери, що має назву «Планета Смерті» - вихор, у якому зникає життя, приречене на знищення. Ця боротьба точиться між Кама та Рупа Локами). Її палац займає 7000 йоджан за площиною, та оточений семи-складним парканом. «Ви не мусите сміятися, тому що ви наразі відчуваєте себе більш готовим до розуміння цієї алегорії. Також коли Біл або Борноф, або Ріс Девіс у невинності своїх християнських та матеріалістичних душ дозволяють собі робити такі переклади, які у них зазвичай трапляються, не почувайтеся до них не добре, за їх коментарі, бо вони кращого не знають… Але що може означати наступне: «Назва цих Небес (це помилка перекладу; Лока – не є небеса але місцевість або помешкання) Бажань – Кама-Лока тому, що істоти які там живуть, мають бажання їсти, пити, спати та кохати. По іншому вони мають назву помешкань п'ятьох класів чуттєвих істот – Дев, людей, асурів, звірів та демонів». («Лантан-Сутра» у перекладі С.Біл). Це значать, що якби шановний перекладач був ознайомлений з доктриною трошки краще, він поділив би:

1. Дев на два класи та дав їм назву Рупа-Деви та Арупа-Деви (які мають форму, або об'єктивні та які не мають форми або суб'єктивні, Дхіані-Когани).
2. Те саме він зробив би з людським класом. Тому, що існують оболонки та «Мара-Рупа», тобто тіла зречені на знищення.

Всі вони такі:

1. Рупа-Деви – Дхіані-Когани які мають форму. Це планетні духи не найвищі, як ви можете уявити, тому, що Суба Роу каже у власній критиці на писання Окслі, жоден східний Адепт не бажав би, щоби його порівняли з Ангелом або Девом.
2. Арупа-Деви – Дхіані-Когани, які не мають форми. Ці дві категорії – у минулому люди.
3. Пішачі – двопринципні привиди.
4. Мара-Рупа – зречені на смерть трипринципні.
5. Асури – елементали, які мають людську форму.
6. Звірі – елементали другого класу – тваринні елементали. (Категорії 5 та 6 – майбутні люди)
7. Ракшаси – демони, душі та астральні форми чаклунів. Це душі, що дсягли вершин знання у забороненій науці. Мертві чи живі, вони такби мовити, обдурили природу. Але це лише тимчасово, до того часу, доки наша планета піде у обскурацію, за цим, бажають чи ні, вони будуть знищені.

Саме ці семеро гуртів, головні розділи мешканців суб'єктивного світу. Категорія 1 подає розумних Керівників цього Світу матерії, які при всій власній мудрості, є лише сліпо виконуюча зброя Єдиного; активні агенти Пасивного Принципу. Навподобі до цих, всі наші Сутри не вірно витлумачені та перекладені. Та всеж, навіть у цій плутаніні доктрин та слів, для людини, яка навіть поверхово

знайома з істиним вченням, існує міцна основа на чому стояти. Так, наприклад, у перерахуванні сімох Лок «Кама-Локи» Аватамсака – Сутра у якості сьомої називає «Територію Сумнівів». Прошу вас запам'ятати цю назву тому, що ми до неї повернемося з часом. Кожний такий «світ» всередені Сфери Наслідків має Татхагату або Дхіані-Когана для протекції та спостереження, але не втручання. Звісно, що поміж всіх людей, спіритуалісти будуть першими у відкиданні наших доктрин у «склад підірваних забобонів». Якби ми запевняли їх, що кожна з їх «Країн вічного літа» має семеро пансіонів з таким самим числом «Духовних Водіїв», щоби «господарювати» в них та звали би їх «ангелами», святими Петрами, Іоаннами та святими Ернестами – вони вітали би нас. Але хто чув про Татхагат та Дхіані-Коганів, асурів та елементалів? Недолугість? Всеж нащастя, нам дозволено нашими друзями (на край випадок містером Еглінтоном) мати деякі знання у окультних науках. Та таким чином, навівть цей шматочок «Знання» до ваших послуг та допомагає мені відповісти на ваше наступне запитання.

Чи існує будь який проміжний стан між духовним блаженством Дева-Чана та кинутим життям тіні колись напівсвідомої елементарної religuae людської істоти, яка втратила власний шостий принцип. Тому, якщо це було би так, це надало locus standi в уяві Ернестам та Джо спіритичних медіумів, кращої частини контролюючих «духів». Якщо це так то такий світ мусить бути дуже заселеним, звідки може прийти велика кількість «духовної» інформації.

На жаль – ні, мій друже, наскільки мені відомо. Від «Сукховаті» до «Території Сумнівів» існують різноманітні духовні стани, але я не знаю жодного такого «проміжного стану». Я вам казав про Сакуали (хоча я і не можу їх перерахувати, бо це було-би і безкорисно), і навіть про Авітхі – Пекло, з якого немає повернення, та про це мені немає що додати. (У Абхідхарма-Сутрі ми читаємо: «Будда вчив, що за кордонами всіх Сакуал існує інтервал мороку, без сонця та місячного світла для тих хто туди потрапляє. Звідти немає народження. Це холодне Пекло, велика Нарака. Це Авітхі.) «Жалюгідній тіні» залишається робити, що вона може. Щойно ЕГО зробило крок за межі Кама-Лока та пройшло «Золотий Міст» до «Сімох Золотих Гір», воно більше не може розмовляти з безтурботними медіумами. Жодний «Ернест» або «Джо» ніколи не повертається з Рупа-Локи, не кажучи вже про Арупа-Локу, щоби підтримувати приємні відносини зі смертними.

Зрозуміло, є кращій вид залишків «religuae»; та «оболонки» або «блукаючі по землі», як їх звуть, не всі неодмінно погані. Але навіть ті, непогані стають тимчасово поганими, завдяки медіумам. «Оболнки», звісно, можуть не хвилюватися, їм немає чого втрачати. Але є другий вид духів, яких ми не згадали: самовбивці та вбиті випадково. Обидва ці види можуть спілкуватися та обидва мусять дорого платити за такі візити. Знову мушу пояснити, що маю на увазі. Цей розряд є той, який французькі спіритуалісти називають «Les Esprits Souffrants». Вони виключення з правил тому, що примушені залишатися у сфері земного тяжіння та в атмосфері Кама-Локи, до самого останнього моменту того часу, коли скінчилося би їх земне життя. Іншими словами, ця окрема хвиля еволюції життя мусить котитися до власного берега. Але грішно та жорстоко піднімати їх пам'ять та підсилювати їх страждання, надаючи їм випадок жити штучним життям; випадок погіршити Карму, зваблюючи їх відкритими дверима через медіумів та чутливих особистостей, бо вони будуть змушені платити за кожне таке задоволення. Я поясню. Самовбивці, які марно сподіваються уникнути життя, находять себе все ще живими, мають наперед достатньо страждань у цьому самому існуванні. Їх покарання у інтенсивності життя. Втративши через нерозумний вчинок шостий та сьомий принципи (хоча і не назавжди, бо вони можуть їх повернути), замість прийняття покарання та спроби знайти можливість спокути гріхи, вони часто жаліють за втраченим життям та намагаються повернути його захватом,

злочинним шляхом. У Кама-Лоці, місті найсильніших спокус, вони можуть задовольняти земні бажання лише через живий організм та, вчиняючи так, вони назавжди втрачають Монаду. Щодо жертв нещасного випадку – для них ще гірше. Якщо вони не були такими добрими та чистими, щоби бути негайно втягнутими у Акашне Самадхі, тобто бути зануреним у стан спокійного сну, сповненого розових снів, де вони не пам'ятають нещастя, але діють та живуть серед близькіх друзів до того часу, доки природний строк життя не скінчиться, потому вони знаходять себе народженими у Девва-Чані. У протилежному випадку – сумна їх Доля. Нещасні тіні, якщо злочинні та чуттєві, вони блукають (не оболонки, бо їх зв'язок з двома вищими принципами не зовсім зруйнований) до того часу доки час смерті не прийде. Відірвані у розквіту земних пристрастей, які притягують їх до знайомого оточення, вони спокушаються можливостями, які надає медіум, щоби задовольнити їх у якості замінника. Вони суть – Пішачі, Інкуби та Сукуби середньоріччя. Демони прожерливості, жадоби та пристрасті – елементарії інтенсивної підступності, потвори та жорстокості, які викликають свої жертви на жахливі злочини, та насолоджуються своїми дорученнями. Вони не лише гублять свої жертви, але ці психічні вампіри, захвачені власними адськими імпульсами, під кінець, у визначений час завершення їх природного терміну життя, виносяться з аури Землі у області, де віки вони потерпають жахливі, вишукані страждання та закінчують цілковитим знищенням.

Але якщо жертва нещасного випадку або насилля не дуже добра та не дуже погана – звичайна особа – то ось що може статися з нею. Медіум, що притягує її, створює не бажані для неї речи: нову комбінацію Сканд та нову важку Карму. Але я хочу надати вам більш ясне уявлення про те, що я маю на увазі під важкою Кармою у цьому випадку.

У зв'язку з цим, якщо ви так зацікавлені цією темою, дозвольте раніше вам сказати, що нічого кращого ви не можете зробити, ніж як найдосконаліше вивчити обидві доктрини Карми та Нірвани. До того часу доки ви не засвоїте дві основи – подвійний ключ до метафізики Абхідхарми, ви завжди плаватимете у відкритому морі, намагаючись зрозуміти останнє. Ми маємо декілька різновидів Карми та Нірвани у різноманітному пристосуванні до Всесвіту, Світу, Духів, Будд, Бодхісатв, людей та тварин, друга має у собі власні семеро царств. Карма та Нірвана є дві з сімох великих таємниць Буддійської Метафізики; та лише чотири з сімох, відомі кращім орієнталістам, та не зовсім досконало.

Якщо ви запитаєте вченого буддійського священника – що є Карма – він відповість вам, що Карма це те, що християнин назвав би Долею (лише у деякому сенсі), магометанин – Кісмет – рок або доля (знову у одному значенні). Цей найголовніший догмат вчить, що щойно свідома істота людина, Дева або тварина помирає, створюється нова істота та вона або воно виникає у новому народженні, на цій або іншій планеті за умовами, створеними власними попередніми вчинками. Або, іншими словами, Карма є керуюча сила –Трішна (на мові Палі – Танха) – спрага або бажання чуттєвого життя – безпосередня сила або енергія – результат людських або тваринних вчинків, яка з старих Сканд народжує новий гурт, створює нову істоту та контролює якість народження. Ще ясніше, нова істота нагороджується або карається за досягнення або втрати останньої (попередньої). Карма надається як «Книга Записів» (реєстрацій), у якій всі вчинки людини – гарні, пагані та нейтральні старанно заносяться на її дебіт або кредіт нею самою, так-би мовити, точніше, самими цими вчинками. Там, де християнська думка створила та бачить записуючого Ангела-Охоронця, сувора та реалістична буддійська логіка побачила необхідність того, щоби кожна причина мала свої наслідки, та засвідчує її дійсну присутність. Противники Буддизму надавали величезне значення несправедливості, що той хто зробив уникне, а невинна жертва страждатиме, тому що це, різні істоти. Справа у тому, що у одному

сенсі, вони можуть вважатися такими, а в іншому, вони тотожні. «Минула істота» є єдиний народжувач – мати та батько одночасно, нової істоти. Це перша, що у дійсності є формоутворювачем останньої; та у значно більшій мірі, ніж її батьки у плоті. Коли ви добре засвоїте значення Сканд, ви побачите, що я маю на увазі. Цей гурт Сканд, що утворює та складає фізичну та розумову, ментальну Індивідуальність, яку ми назтваємо людиною, або взагалі істотою. Цей гурт у езотеричному вченні складається з п'ятьох Сканд – конкретно:

Рупа – матеріальні якості та властивості;
Вєдана – почуттєва;
Санна – абстрактні ідеї;
Санкхара – схильності фізичні та розумові;
Вінана – розумові сили та розширення четвертої, маються на увазі розумові, фізичні та моральні уподобання.

Ми додаємо до них ще дві, властивості та назви яких, ви зможете знати пізніше. Достатньо зараз сказати вам, що вони пов'язані та створюють Саккіядіттхі, «Єресь, або ілюзія індивідуальності», та Аттаваду – «доктрину самості». Обидві вони (у випадку п'ятого принципу або душі) спрямовують до ілюзії єресі та віри у дієвість безкорисних обрядів та служінь під час молитв та ходотайств.

Наразі, повертаючись до питання тотожності між старим та новим ЕГО, я можу нагадати вам, що навіть ваша наука прийняла старий, дуже старий факт – підтверджений нашим Володарем – що людина будь якого конкретного віку, хоча почуттями та сама, всеж, фізично не така, якою була декілька років тому. (Ми кажемо сім років та готові довести це). Відповідно до Буддизму, її Сканди змінилися, у той самий час вони постійно безперервно працюють, готуючи абстракну форму – privation – «особливості» майбутньої нової істоти. Тому, якщо справедливо, що людина у 40 років буде насолоджуватися або страждати за власні вчинки, скоєні у двадцятирічному віці, то так саме справедливо, щоби істота нового народження, яка цілком тотожня з попереднею, якщо вона є її породженням, відчула такі наслідки. (Дивіться «Абхідхарма Коша В'якхія», «Сутта Пітака» та інші північні Буддійські книги. У всіх знайдете Готаму Будду, який стверджує, що жодна Сканда не є Душа, бо тіло постійно міняється. Ні людина, ні тварина, ні рослина не є тими самими, що були протягом двох днів та навіть хвилин. «Бідуючі! Знайте, що немає в людині «постійного принципу» і лише наставлений учень отримує мудрість, коли каже: «Я - є», та знає, що каже».)

Ваш західний закон, карає невинного сина, за провини батька, та забирає батьківські права та майно; ваше цивілізоване суспільство, безчестить невинну дочку потворної матері; ваша церква та Писання вчать, що Бог знімає гріхи батьків з дітей до третього та четвертого коліна – хіба це не більш жорстоко та несправедливо, ніж, будь що зроблене Кармою? Замість того, щоби карати невинного разом зі злочинцем, Карма здійснює помсту та винагороджує першого, що ніхто з ваших трьох, вищезазначених володарів, ніколи не мав думки зробити. Але, можливо, на наше фізіологічне спрямування, заперечать, що лише тіло міняється, бо є лише молекулярне переродження, яке не має нічого спільного з розумовою еволюцією; та що Сканди це не лише ряд матеріальних але також і розумових та моральних якостей. Але чі існує, запитую я, будь яке почуття, абстрактна ідея, схильність розуму або розумова міць, які можна було би визнати абсолютно не молекулярними феноменами? Чи можуть відчуття або найбільш абстракні думки, які по суті ніщо, створитися з нічого або бути нічим?

Далі, причини, що народжують «нову істоту» та визначають характер Карми, як зазначено раніше, Трішна (або Танха); перше є бажання чуттєвого існування та Упадана, або здійснення та завершення Трішни або бажання. Саме їх медіум допомагає робурхати та надати розвитку до nec plus ultra в елементарії, самовбивця він або жертва. (Лише оболонки та елементали залишаються неушкодженими, хоча моральність чуттєвих особистостей жодним чином не покращиться цим спілкуванням). Це правильно, людина, що померла природною смертю, залишається від декількох годин до багатьох років у межах земного тяжіння, у Кама-Лоці. Але виключення існують у випадках самовбивств та померлих від насильницької смерті. Так, одному з таких Его, якому планувалося жити, скажемо, 80 або 90 років, але який вбив себе або був вбитий випадково, уявимо, у 20 років, вимушений був провести у Кама-Лоці не декілька років, але у його випадку 60 або 70 років, у вигляді Елементарія, або скоріше як «блукаючого Землею», тому, що за нещастям для себе він, навіть не «оболонка». Щасливі, тричі щасливі у порівнянні з ним ті невтілені сутності, що сплять або живуть у сні у лоні простору. Та біда тим, Трішна яких притягне їх до медіумів, та біда останнім, що спокусили їх таким легким Упадана. Бо, володіючі ними, та задовольняючі їх спрагу до життя, медіум допомагає розвинути (у дійсності є причиною) новий ряд Сканд з гіршими схильностями та пристрастями, ніж втрачені раніше. Все майбутнє цього нового тіла буде визначене наступним чином: не лише Кармою минулих вчинків, але так саме і нових, майбутньої істоти. Якби медіуми та спіритуалісти знали, як я сказав, що з кожним новим «Ангелом Керівником», так гаряче вітаємим ними, вони притягують його до Упадани, яка народить цілу низку зла для нового ЕГО, що народиться під цією зловісною тінню. І що з кожним сеансом, особливо для матеріалізації, вони примножують причини для бідувань, які зашкодять нещасному ЕГО у його духовному народженні або примусять його народитися у найгірше ніж будь коли існування – вони, були-би менш доброзичливими.

А наразі вам зрозуміло, чому ми так сильно заперечуємо проти спірітизму та медіумізму. І ви також зрозумієте, чому, щоби задовольнити містера Х'юма хоча-би у одному напрямі, я потрапив у неприємне становище перед Коганом та, дивно сказати, перед обома сахібами, молодими людьми на ім'ям Скотт та Баннон. Щоби вас потішити, я попрошу О.П.Б. надіслати вам одну сторінку з «Папірусу Баннона», його статті, у якій він робить сувору літературну догану мені, смиренному. Тіні Ассурів! Як вона спалахнула після того як прочитала цю доволі неповажну критику! Жаль, що вона не друкує з причин «фамільної честі», як сказав «Позбавлений Спадку». Щодо Когана, то з ним справи більш суворі, і він далеко не задоволений, що я дозволив Еглінтону повірити, що це був саме я. Він дозволив цей доказ сили живої людини, з тим щоби вона була надана спіритуалістам через їх медіума, але деталі програми віддав нам самим; звідси його незадоволення з приводу деяких незначних наслідків. Скажу вам, дорогий друже, що я значно менше вільний чинити так, як бажаю, ніж ви у справах «Піонера». Ніхто з нас за виключенням найвищіх Чутукту, не є повним господарем собі. Але я відволікаюся.

А наразі, коли вам багато повідомлено та пояснено, ви можете прочитати цього листа нашому невгамовному другу м-с Гордон. Ці пояснення можуть бути холодним душем на її спіритуалістичні намагання, хоча у мене є причини мати сумніви щодо цього. У будь якому випадку, це покаже, що ми не маємо нічого проти істинного спірітизму, але лише проти нерозбірливого медіумізму та фізичних проявів, матеріалізації та особливо захопленням у тарнсах. Якби лише спіритисти розуміли різницю між індивідуальністю та особистістю, між індивідуальним та особистим безсмертям, легше було би переконати іх, що окультисти можуть бути цілком впевненими у безсмерті Монади, та всеж відкидати

безсмертя душі особистого ЕГО; що вони можуть твердо вірити та самі практикувати духовні повідомлення та бесіди з невтіленими ЕГО у Рупа-Лоці та потому, сміятися над нерозумною думкою «потискання руки» Духу! Та, що на кінець окультисти є справжніми спіритистами, у той час, коли сучасна секта з цією назвою складена лише з матеріалістичних феноменалістів.

А зараз, ми обмірковуємо «індивідуальність» та «особистість» і цікаво, що О.П.Б. коли наражала мізки бідного Х'юма мукам, своїми заплутаними поясненями, ніколи не думала, до отримання пояснень від нього самого про різницю між індивідуальністю та особистістю, що це та сама доктрина що була їй надана, тобто Paccika-Yana та Amita-Yana. Обидва терміни точний та буквальний переклад з Палі, санскритські та навіть китайсько-тибетські технічни назви для численних особистих істот, поєднаних у єдину Індивідуальність – довга нитка життів, емануючих з однієї безсмертної Монади. Вам потрібно запам'ятати їх:

1. Paccika-Yana (санскрит – «Прат'єка») буквально «особистий провідник» або особисте Его, комбінація п'ятьох нижчих принципів.

2. Amita-Yana (санскрит – «Амріта») перекладається; «Безсмертний провідник» або Індивідуальність, Духовная душа або Безсмертна Монада – поєднання п'ятого, шостого та сьомого принципів.

Запитання. Мені здається, що одна з наших великих перешкод у намаганнях зрозуміти прогрес справ, у не знанні до цього часу поділів сімох принципів. Кожен, нам кажуть, у свою чергу, складений з сімох елементів – чи не можна нам розповісти дещо більше відносно цього складу, особливо щодо четвертого та п'ятого принципів. Очевидно, у цьому поділі таємниці майбутніх та багатьох психічних феноменів тут під час життя.

Відповідь. Цілком так. Але мені мусить бути дозволено мати сумніви, що разом з бажаним поясненням ця перешкода зникне та ви станете здатним осягнути «секрети психічних феноменів». Ви мій добрий друже, якого я мав задоволення чути раз або два граючим на піаніно у проміжках між вдяганням фрака та м'ясним з кларетом обідом, скажіть мені, чи не зробите мені послугу, та зіграєте окрім вальсів, одну з величних сонат Бетховена? Будь ласка, майте терплячість! Я жодним чином не хочу вам відмовляти. Ви знайдете четвертий та п'ятий принципи поділеними на корені та гілки на одній з вільних сторінок листа, якщо буде час. (P.S. Часу не знайшлося. Надішлю днем або двома пізніше). А зараз, чи довго ви утримуватиметесь від знаків запитання?

P.S. Я сподіваюсь, що наразі, відкинув всі причини для докору, не дивлячись на затримку у відповіді на ваші запитання, та що моя репутація відновлена. Ви самі та містер Х'юм отримали більше інформації та пояснень нашої Філософії, ніж будь коли надавалося непосвяченому, на скільки я знаю. Ваш розум мусив давно підказати вам, що це сталося не лише за ваших поєднаних добродіянь, хоча містер Х'юм, мушу визнати, висовує великі претензії з часу свого зверненя або мого особистого уподобання до когось з вас, скоріше внаслідок інших доволі очевидних причин. З усіх наших наполовину учнів, ви двоє найбільш здатні, щоби надані вам факти застосувати на загальне благо. Ви мусите на них дивитися як надані на користь всього Товариства; щоби вони передавалися, застосовувалися благочинно та всіляко на добро. Якщо ви містер Сіннетт бажаєте задовольняти нашого Транс-Гімалайського друга, не дозволяйте, щоби місяць пройшов без написання «Фрагменту», довгого або короткого для журнала, а потому для випуску у вигляді памфлета, як ви його називаєте.

Ви можете підписатися під ним, як «світський учень К.Х.» або якось інакше на ваш вибір. Не наважусь про це просити містера Х'юма, який вже зробив більше, ніж свою долю вуіншому напрямі.

На ваше запитання у зв'язку з «Піонером» я вам відповім; дещо може бути сказано з обох боків.Та у будь якому випадку не приймайте не вивірених рішень. Ми наразі наприкінці циклу, та ви зв'язані з Т.Т. За схильністю моєї Карми, я маю намір завтра відповісти на великого люб'язного та особистого листа містера Х'юма. Велика кількість рукописів від мене останнім часом означає, що я найшов трошки вільного часу; їх вкрита плямами, брудна та корегована зовнішність також доводить, що вільний час виникає уривками з постійними перервами та, що писалося то тут, то там на матеріалах, доступних на той час. Якби не правило, що забороняє використання найменшої кількості психічної сили до того часу, доки не випробувані всі звичайні засоби, до того без успіху, я звісно міг вам надати чудове «осадження» по каліграфії та композиції. За жалку зовнішність моїх листів, я втішаюся думкою, що можливо ви не станете їх менше цінити за ці ознаки моєї особистої підлеглості дорожнім неприємностям, які ви англійці так вдало мінімізуєте власними засобами. Як ваша дружина одного разу люб'язно відзначила, вони (листи) доволі переконливо знімають з нас покрови дива та роблять нас людськими істотами, більше відчутними - це мудре зауваження, за яке я вдячний.

О.П.Б. у відчаї: Коган відмовив у дозволі М. поїхати їй далі Чорної Скелі, і М. холоднокровно примусив її розібрати дорожній сундук. Спробуйте втішити її, якщо зможете. До того вона дійсно більше потрібна у Бомбеї, ніж в Пінлорі. Олькот на шляху до Ланки, та Дамодар зібрався на місяць у Пуну; його нерозумний аскетизм та важка праця підірвали його фізичну конституцію. Мені доведеться зглянутись на нього та можливо забрати, якщо буде на гірше.

Зараз я можу надати вам трошки інформації щодо питання про дозвіл нами феноменів. Єгипетська операція ваших земляків тягне за собою такі місцеві наслідки для корпорації окультистів, які все ще залишаются там, та для того, що вони охороняють, що двоє з наших Адептів вже там приєдналися до деякого братства Друзів, та ще троє на шляху туди. Мені запропонували приємний привілей стати свідком людської бійні, алея з подякою його відхилив. Для такої великої крайньої необхідності у нас зібрана сила, та відповідно, ми не мусимо її витрачати на світські помилки.

Через тиждень нові релігійні церемонії, нові сяючі бульбашки, щоби втішати малечу та я знову буду зайнятий вдень та вночі, вранці та вечером. Інколи я відчуваю незначний сум, що у Когана не виникає щаслива ідея дозволити нам так саме «регулярний пайок» у вигляді невеликої кількості вільного часу. О, якби кінцевий Спокій! Якби Нірвана, де «можна бути єдиним з життям та всеж не жити». На жаль, на жаль! Усвідомлюючі особисто висновок, що: «…Душа Речей мила, Серце сущого – небесний Спокій», Бажаю вічного Спокою!

Ваш К.Х.

ЛИСТ 71 К.Х. - Сіннетту.

Хочу уважно та у подробицях відповісти на вашого листа. Тому мушу просити вас надати мені ще декілька днів, коли я буду цілком вільний. Нам дійсно потрібно вжити засоби для захисту нашої країни та реабілітації духовного авторитету нашого Духовного Короля. Можливо, ніколи з часів

нашестя Олександра та його героїчних легіонів така кількість озброєних європейців не стояли так близько біля наших кордонів, як зараз. Мій друже, ваші кореспонденти, здається, знайомлять вас з новинами лише поверхово – у кращому випадку, можливо, тому, що вони самі не знають їх. Нічого, колись це все буде відомо. Всеж, коли у мене будуть вільних декілька годин, ви знайдете у власному розпорядженні вашого друга.

К.Х.

Спробуйте, більше ніж наразі, вірити Старій Леді. Вона інколи дійсно говорить заплутано, але вона правдива, та робить все краще, на що здатна для вас.

ЛИСТ 72а Х'юм - К.Х. Серпень 1882р.

Мій шановний Вчитель, щодо «Фрагменту №3», коректуру якого ви незабаром отримаєте, можна сказати, що він далеко не задовільний, хоча я і намагався з останніх сил.

Було необхідним проштовхнути доктрину Товариства на другу стадію таким чином, щоби відкрити очі спіритистам, тому я залучив, як найпотрібніше, запитання про самогубство тощо, погляд викладений у вашому останньому листі до С. але саме це мені уявляється самим незадовільним, що викличе багато запитань, і я буду розгубленим, не знаючі як відповісти на них.

Наша перша доктрина та, що більшість об'єктивних феноменів своїм походженням зобов'язані оболонкам 1,5 та 2,5 принципів, цілком відірваних від своїх шостих та сьомих принципів.

(Лист А.О.Х'юма має декілька пронумерованих абзаців, підкреслених синім олівцем К.Х. Номера у дужках мають відношення до відповідей К.Х. що наведені у листі 72в).

Але як показує (1) подальший розвиток, ми припускаємо, що існують деякі духи тобто такі, у яких п'ятий та четвертий принципи не зовсім відірвані від шостого та сьомого і вони так саме можуть з'являтися на сеансах. Вони духи самовбивць та жертв нещасних випадків або насильницької смерті. Тут доктрина складається з того, що кожна окрема хвиля життя мусить докотитися до визначеного берега, за виключенням дуже гарних, та що всі душі, дочасно роз'єднані з нижчими принципами мусять залишатися на Землі, доки не прийде час їх природної смерті.

Все це дуже добре, але коли це так, то ясно, що всупереч нашій попередній доктрині, оболонок буде мало, а духів багато (2).

Бо яка може бути різниця, якщо взяти випадки самовбивства, будуть вони свідомі або ні; розбила людина собі голову, або спричинила смерть пияцтвом та жінками або вбила себе перевтомленням у науках? У кожному з цих випадків рівно смертний час наближений передчасно, та як результат буде дух, а не оболонка; або знову, яка різниця, повішена людина за вбивство, вбита на війні, потягом або вибухом пороху, втопла чи сгоріла, померла від холери або чуми, лихоманки джунглів або іншої тисячі та однієї епідемії, зародків яких у її організмі не було, та які потрапили туди внаслідок відвідин нею відповідної місцевості або завдяки особливому випадку, до того, всього цього

можна було уникнути? Отже у всіх цих випадках природний смертний час наближений передчасно, і як результат, ми маємо дух а не оболонку.

В Англії вираховано, що навіть 15% населення не доживають до свого природного смертного часу, а що вже казати про лихоманки, голод та їх наслідки; боюся що цей відсоток не на багато більше навіть тут, де люди у більшості вегетаріанці, та як правило, живуть у менш лагідних умовах.

Таким чином, більшість всіх феноменів спіритистів мусять бути приписані, як мені здається, цим духам, а не оболонкам. Я буду радий отримати подальшу інформацію з цього питання.

Маємо ще другий пункт (3); доволі часто, як я розумію, духи середньо гарних людей, померлих природною смертю, залишаються деякий час у земній атмосфері від декількох днів до декількох років. Чому такі не можуть сполучатися з людьми? А якщо вони можуть, то це доволі важливий пункт, якого не потрібно уникати.

(4) Та третє, це факт, що тисячі духів з'являються у чистих гуртках (спіритистів) та вчать найвищій моральності та, більше того, повідомляють у подробицях істину, щодо невидимого світу (свідоцтво книги Алана Кардека, де багато сторінок ідентичні з тим чому ви вчите), та нерозумно буде вважати, що вони є оболонками або потворними духами. Але ви нам не дали будь якої надії для великого числа чистих високих духів, до того часу доки вся теорія не буде належним чином викладена та буде місце для цілком встановлених фактів, ви ніколи не перетягнете спіритистів на свій бік. Я наважусь сказати, що це стара історія – нам розповідають лише частину істини, а останнє утримують – якщо це так, це просто перерізання горла Товариству. Краще нічого не казати зовнішньому світові, ніж сказати половину істини та створити незакінченість, яка буде одразу помічина, та як наслідок зверхнє з презирством ставлення до Істини - її неможливо сприйняти у цьому фрагментарному вигляді.

Ваш відданий А.О. Х'юм.

ЛИСТ 72б Сіннетт – О.П.Блавтській. Сімла, 25 липня. Отриманий у серпні 1882 р.

Моя шановна Стара Леді.

Я маю спробу відповісти на листа Н.Д.К. одразу з тим, щоби нотатка одразу з'явилася у найближчому номері «Теософа» за серпень, якщо К.Х. цього бажає. Але я швидко потрапив у плутанину. Так, ми не отримали інформації, яка є вичерпною для цього запитання, хоча я вважаю, що ми мусимо бути здатними з шматочків скомбінувати відповідь. Перешкода у тому, щоби надати правильне пояснення загадкам Еліфаса Леві у вашій статті у жовтневому «Теософі».

Якщо він посилається на долю цієї, у цей час існуючої раси людства, то його ствердження, що проміжна більшість ЕГО, викидається з Природи або знищуються, були-би у цілковитому протиріччі з вченням К.Х. Вони не помирають без пам'яті, якщо вони утримують її у Дева-Чані та знову її отримують (навіть у минулих особистостях, як сторінки книги) у період цілковитої індивідуальної свідомості, попередньої абсолютній свідомості у Пара-Нірвані.

Але мені прийшло до голови, що Е.Л. можливо має на увазі людство, як єдине, а не просто людей четвертого великого кола. Велика кількість особистостей п'ятого великого кола приречених на загибель, та я розумію, що і ці можуть бути проміжною безкорисною частиною людства. Але потому, індивідуальні духовні монади, як я розумію, не гинуть будь що, і якщо монада досягає п'ятого великого кола разом з власними попередніми особистостями, збереженими на сторінках його книги, яка очікує майбутнього читання, вона не буде викинута та знищена тому, що деякі з її сторінок п'ятого кола «негідні для публікації». Таким чином, знову виникає перешкода у застосуванні цих стверджень.

Х. Але, знову неможливо, щоби духовна монада, хоча і пережила знищення сторінок свого третього та четвертого великих кіл, не може пережити знищення сторінок п'ятого та шостого великих кіл. Таким чином, невдача в реалізації хороших життів у цих великих колах значить знищення всієї індивідуальності, яка вже ніколи не досягне сьомого великого кола.

Але з іншого боку, якби це було так, випадок Еліфаса Леві не пояснявся би гіпотезою, бо ще до того, індивідуальності, що зробилися працівниками природи на зло, самі були знищені обскурацією планети між п'ятим та шостим великими колами, якщо не обскурацією між четвертим та п'ятим колами, бо на кожне велике коло є одна обскурація, так нам кажуть(5). Тут є ще одна перешкода, тому, що деякі люди п'ятого великого кола вже є тут, та не зрозуміло, коли обскурація почнеться. Чи почнеться вона за цим avant couriers п'ятого великого кола, які не вважатимуться початковими п'ятого, чи ця епоха почнеться лише після того, як існуюча раса цілком вимре - але ця ідея не наразі.

Коли вчора у своїх роздумах я дійшов до цього місця, то вирішив підти до Х'юма подивитися, чи не може він розібратися у цій плутанині, таким чином, щоби я міг написати, те що потрібно з цією поштою. Але коли ми подивилися на це та на жовтневого «Теософа», то прийшли до висновку, що єдине можливе пояснення лише те, що стаття у жовтневому «Теософі» цілком не правильна, та відрізняється від нашого останнього вчення. Хіба це дійсно вирішення цього питання? Я думаю, по іншому К.Х. не бажав би, щоби я це погодив.

Але ви зрозумієте, що як би я не бажав, я не здатен виконати це завдання, і якщо мій шановний Охоронець та Вчитель подивиться на ці замітки, то він побачить дилему до якої я потрапив. Тому, у спосіб найменшого неспокою для нього, або через вас, він можливо, вкаже на лінію, якою пояснення мусить бути спрямованим. Очевидно, це неможливо зробити для серпневого номера, але я схильний думати, що це і не було у його намірах, тому, що часу залишилося мало.

Ми всі співчуваємо вам, що ви перевтомлюєтеся посеред жари та мук. Коли ви закінчите серпневий номер, можливо ви зможете приїхати сюди трошки відпочити між нас. Ви знаєте, як ми будемо раді вас бачити у будь який час. Доки що мої особисті плани трошки неузгоджені. Можливо мені доведеться повернутися до Аллахабада, щоби залишити Хенсмана вільним для подорожі у Єгипет у якості спеціального кореспондента. Я б'юся зубами та нігтями з своїми хазяйвами, щоби відвернути це, але протягом декількох днів рішення буде ще невідоме.

Завжди ваш А.П.С.

Тому, що вам імовірно знадобиться надрукувати листа у цьому номері, я його долдаю, але сподіваюся, що цього не відбудеться та що ви знову повернете мені його, щоби я зміг належним чином виконати моє маленьке завдання за допомогою декількох слів, щодо лінії напряму.

ЛИСТ 72в К.Х. - Сіннетту. Отриманий у серпні 1882р.

Якщо виключити те, що він постійно застосовує терміни «Бог» та «Христос», які у їх езотеричному сенсі, просто є «Благо» у подвійному аспекті абстрактного та конкретного, та нічого догматичного, Еліфас Леві у жодному прямому протиріччі з нашим вченням не знаходиться. Це знову соломинка з копиці сіна, звинувачена вітром, що вона належить копиці. Більшість тих, що ви можете назвати, якщо забажаєте, кандидатами до Дева-Чану, помирають та відроджуються у Кама-Лоці без споминів, хоча (і саме тому) вони отримують дещо з них у Дева-Чані. Неможна назвати це цілковитою пам'яттю, лише частковою. Навряд чи ви назвете повною пам'яттю один з ваших снів. Деякі особисті уболівання або випадки, у тісних межах яких, ви знайдете декількох людей, яких ви кохали безсмертним коханням, це святе почуття єдине що залишається, та жодної пам'яті про інші події та уявлення. Любов та ненависть – єдині безсмертні почуття, що залишаються після руйнації Едему, або феноменального світу. Уявіть себе у Дева-Чані з тими, кого ви можливо кохали безсмертним коханням, з тими знайомими туманними уявленнями, пов'язаними з ними як задній план та цілковита відсутність будь якої пам'яті щодо всього іншого, що торкається вашого внутрішнього, громадського, політичнгого, літературного та світського життя. І тому, перед обличчям цього духовного, виключно містичного існування, цього недоторканого блаженства, триваючого пропорційно силі почуттів, створивших його, від декількох до багатьох тисячоріч – назвіть це особистими споминами А.П.Сіннетта, якщо ви можете. «Занадто одноманітно», можливо подумаєте ви. Ні – відповім я вам. Хіба відчували ви одноманітність, наприклад під час такого моменту, який ви вважали у той час та вважаєте зараз, як момент найвищого блаженства, яке ви будь коли відчували? Зрозуміло ні. Тим більше там, у цьому проходженні Вічності, де мільйон років не більше однієї секунди. Там де немає усвідомлення зовнішнього світу, не може бути визначення різноманітностей. Тому немає відчуття контрастів, однотонності або різнобарв'я, нічого одним словом по за цим безсмертним почуттям кохання та симпатичного потягу, сім'я якого закладені у п'ятому; рослини пишно квітгуть всередені та зовні четвертого принципу, але коріння мусить бути глибоко у шостому принципі, щоби пережити нижчі гурти. (А зараз я маю намір вбити двох птахів одним камінцем – відповісти на ваше та містера Х'юма запитання одночасно). Запам'ятайте обидва, що ми самі створюємо наш Дева-Чан, так саме як і Авітхі, доки ми ще на Землі та найбільш за все у часи останніх днів та навіть моментів наших розумних та чуттєвих життів. Те почуття, яке найміцніше у цей важливий час, коли як у ві сні події минулого життя у найменших подробицях, проходять суворим кроком у декілька секунд у нашому баченні (це видіння виникає коли людина вже визначена, як мертва, мізки з усіх органів помирають останніми) – це почуття створює ваше блаженство або горе – життєвий принцип нашого майбутнього існування. У останньому ми не маємо істинного буття, а лише тимчасове, термін якого не має впливу, так саме як і наслідків щодо цього буття, яке, як і будь які наслідки тимчасової причини, буде швидкоплинне та у свою чергу зникне. Дійсна, істинна вся пам'ять про наші життя прийде лише під кінець малого циклу – не раніше. У Кама-Лоці ті, що утримують пам'ять при собі, не матимуть насолоди у великий час споминів, ті, які знають, що померлі у їхніх фізичних тілах можуть бути лише Адептами або чаклунами, є виключенням від загального правила. Як ті, так і інші, у якості співробітників природи у її праці створення та руйнації, перші на благо, останні на зло, є єдиними, яких можна вважати безсмертними – зрозуміло у кабалістичному та езотеричному сенсі. Повне або істине безсмертя, що визначає безмежне свідоме життя, не може мати ні перерв, ні затримок, ні зупинок у Самосвідомості. Та навіть оболонки тих добрих людей, сторінки яких не будуть вилучені з Великої Книги Життів на порозі Великої Нірвани, навіть вони матимуть свою пам'ять або уявну самосвідомість лише після того, як

шостий та сьомий принципи з еманацією п’ятого (останній мусить забезпечити матеріалом навіть для цього часткового повернення пам’яті особистості, яке необхідне для цієї мети у Дева-Чані) – перейдуть у стан нарощення, не раніше. Навіть у випадку самовбивць та тих, що загинули насильницькою смертю, свідомість потребує деякого часу на встановлення нового центру тяжіння щоби розвинути (як сер Гамільтон сказав би) своє «власне поняття» та з того часу залишитися відмінним від «власної уяви». Таким чином, коли людина помирає, її душа (п’ятий принцип) стає несвідомою та втрачає пам’ять про речі внутрішні також як і зовнішні. Триває її перебування у Кама-Лоці лише секунди, хвилини, часи, дні, місяці або роки, померла вона природною або насильницькою смертю, трапилося це у молодих або ні літах, було Его добрим, злим або ніяким, свідомість залишає її так саме неочікувано, як полум’я гнот, якщо на нього дмухнути. Коли життя зникло з останньої частки мізкової матерії, її здатності до знань зникають назавжди, її духовні сили мислення, спостереження та вольові (всі ті здатності, одним словом, які не уроджені та не придбані органічною матерією) – на деякий час. Її Майяві Рупа може з’явитися у об’єктивність, як у випадках з привидами після смерті. Але, якщо вона виявлена зі знанням (прихованим або потенційним) або завдяки інтенсивності бажання бачити та явитися перед кимось, промайнувшим у помираючіх мізках, така поява буде лише автоматичною. Вона не буде зобов’язаною будь якому симпатичному тяжінню або вольовій дії та не більше, ніж віддзеркалення людини, що пройшла несвідомо повз дзеркало, зобов’язана бажанню останнього. Пояснюючи таким чином становище, я підсумую та знову запитаю, чому стверджується, що те, що дане Еліфасом Леві та О.П.Б. у протиріччі з моїм вченням? Е.Леві окультист та кабаліст, який пише для тих які, знають елементарні принципи кабалістичних догм, який застосовує спеціальну фразеологію для власної доктрини і О.П.Б чинить так саме. Єдина помилка, за її провиною, у тому, що вона не застосувала слово «західна» між словами «окультна» та «доктрина». Вона фанатик свого роду та не здатна писати та пам’ятати, що звичайна публіка потребує всіх тих зрозумілих пояснень, які для неї здаються не потрібними. А тому що ви збираєтеся промовити: «Це так саме має відношення і до нас, і ви, здається, про це забуваєте» - я надам ще декілька пояснень. Як помічено на полях жовтневого «Теософа» слово «Безсмертя» для посвячених та окультистів має зовсім інше значення. Ми називаємо «безсмертним» лише Єдине Життя у його світовій сукупності та Абсолютній Абстракції; те, що не має ні початку, ні кінця, ні перерв у його безперервності. Чи можливе це визначення для будь чого іншого? Зрозуміло, ні. Тому стародавні Халдеї мали декілька префіксів до слова «Безсмертя», одне з яких грецьке, рідко вживаний термін – пан-еонічне безсмертя, що починається з Мануантарою, та закінчується Пралаєю нашого Сонячного світу. Воно триває еон або період нашої пан або «всієї природи». Безсмертний, відповідно, той хто у пан-еонському безсмертний, чия визначена свідомість та усвідомлення власного Я, у будь якій формі, у жодному випадку не зупиняється ні на секунду під час його самості. Ці періоди численні і кожен має власну відмінну назву у сокровенних вченнях халдеїв, греків, єгиптян та арійців і якби вони були можливі до перекладу (а вони ні) – хоча би до того часу доки ідея, що у них залишається неосяжною для західного розуму, я міг би надати їх вам. Достатньо вам знати, що людина, Его, схоже до вашого або мого, може бути безсмертним від одного великого кола до другого. Скажемо, я починаю своє безсмертя на цьому четвертому великому колі, як повний Адепт (яким я на нещастя не є) я зупиняю руку Смерті за бажанням і коли нарешті, примушений підкоритися, моє знаня таємниць природи ставить мене у становище, що дозволяє мені утримувати свою свідомість та відчуття свого Я, як предмет для моєї особистої думаючої свідомості та осягнення, та таким чином уникнути всі схожі розчленування принципів, які як правило, стаються після фізичної смерті середньої людини. Я залишаюся як Кут Хумі, у моєму ЕГО у всіх різновидах народжень та життів у сімох світах та Арупа Локах до того часу, доки

нарешті не з’явлюся на цій Землі посеред п’ятої раси людей, п’ятого великого кола. У такому випадку я був-би «безсмертним» на протязі неосяжно тривалого періоду (для вас) у декілька мільйонів років. Та все ж, чи є я істинно безсмертним, завдяки всьому цьому? Якщо лише я не зроблю таких зусиль, як наразі, щоби забезпечити для себе ще схожу відпустку у Закона Природи. Кут Хумі зникне та можливо стане містером Смітом, або невинним Бабу, коли його відпустка скінчиться. Є люди, які стають такими могутніми істотами. Є люди між нами, які можуть стати безсмертними протягом останніх кіл, а потому зайняти власне визначене місце між найвищіх Коганів, Планетних свідомих «ЕГО-Духів». Зрозуміло, Монада «ніколи не гине, будь що», але Еліфас говорить про особисте, не духовне ЕГО і ви так саме зробили цю помилку (що дуже природно).

…як і К.К.М. хоча я мушу визнати, що уривок з «Ізіди» був дуже незграбно поданий, як я вже казав про цей самий абзац у одному з моїх минулих листів. Мені довелося «удосконалювати власну винахідливість» над ним, як янки кажуть, але мені поталанило зашити цю діру, я вважаю, як мені ще багато разів доведеться це робити, мабуть доки не закінчемо з «Ізідою». Дійсно її було-би переписати наново заради чесноти прізвища.

Х. Це, звісно, неможливо, тому немає будь якої користі обговорювати цей предмет.

Х. Ви не зрозуміли вчення тому, що не були ознайомлені про те, що вам наразі повідомлено:

а) хто істинні співробітники природи;

б) що це зовсім не всі співробітники зла, хто потрапляє у восьму сферу та знищується. (Знищуються, як людські ЕГО та особистості, які продовжують існування у цьому світі чистої матерії у різних матеріальних формах, неуявно тривалий час, до того як повертаються до первісної матерії).

Потенційність до зла така сильна в людиниі, навіть сильніша ніж до добра. Виключення з правил Природи – виключення ці у випадку Адептів та чаклунів стають у свою чергу правилом та так саме мають свої виключення. Уважно прочитайте уривок який К.К.М залишив не цитованим. Знову таки, вона уникає наказів, що цей випадок має відношення лише для тих чаклунів, співпраця яких з природою на зло, надає їм можливості заволодіти нею, та таким чином досягати так саме пан-еонского безсмертя. Але яке жахливе безсмертя, та наскільки краще знищення, за таке життя! Хіба ви не бачите, що все, що ви бачите у «Ізиді», ледве змальоване та накидане – нічого закінченого або цілком розкритого. Добре, час настав, але де працівники для такого величезного завдання?

Каже містер Х’юм (лист 73, уривки Х,1,2,3). А зараз коли ви ознайомлені з запереченнями до цієї доволі незадовільної доктрини, як містер Х’юм її називає, яку ви мусили були зпочатку знати цілком, до того як почати вивчати частками, ризикуючи задовільнити вас не краще, почну пояснення.

1. Хоча не цілком відірвані від своїх шостого та сьомого принципів та «активні» та «потенційні» на сеансах, всеж, до дня коли вони мусили померти природною смертю, вони відокремлені безоднею від своїх вищіх принципів. Шостий та сьомий залишаються пасивними та негативними, у той час коли, за випадкової смерті, вищі та нижчи гурти взаємно притягуються. У випадку доброго та невинного ЕГО, останні (нижчі) притягуються нездоланно до шостого та сьомого, та таким чином воно або дрімає, оточене щасливими снами, або спить глибоким сном без сновидінь до свого часу. Поміркувавши трошки та спрямувавши погляд на вічну справедливість та пристосованість речей, ви

побачите чому. Жертва добра чи зла, не відповідальна за свою смерть, навіть коли це наслідок минулого або майбутнього життя, це є дією закона Відшкодування а не безпосереднім результатом добровільної дії ЕГО у цьому житті, під час якого воно було вбитим. Якби воно прожило ще деякий час, то мало би можливість спокути гріхів ще більш вдало: та навіть зараз Его, сплативши борг свого засновника (попереднього ЕГО) звільняється від ударів відшкодування справедливості. Дхіані-Когани, не керують живими людськими ЕГО, але охороняють безпорадну жертву, силоміць викинуту з її стихії до нової, до того як вона стане пристосованою до неї. Ми кажемо вам те, що знаємо, бо ми вчимося цьому на особистому досвіді. Ви знаєте, що я маю на увазі, але більше сказати не можу! Так, жертви гарні або ні, сплять, щоби прокинутися у час останнього суду, який є час великої боротьби між шостим і сьомим, та п'ятим і четвертим на порозі стану нарощення. Та навіть піля того як шостий та сьомий, забрали частку п'ятого та пішли у Акашне Самадхі, навіть там може статися, що духовна здобич стане недостатньою, щоби бути відродженою у Дева-Чані, у такому випадку вона (монада) одразу втілиться у нову оболонку суб'єктивної істоти, створеної Кармою жертви (або не жертви) та увійде у нове земне існування на цій або іншій планеті. У жодному випадку, відповідно, за виключенням самогубців та порожніх оболонок, немає можливості для інших, бути притягнутими на сеанс. Ясно, що це вчення не протирічить цій нашій «попередній доктрині» і тому, «облонок» буде багато – Духів дуже мало.

2. Тут на мою думку, немає значної різниці. Ми, що дивимося з точки зору, яка буде неприйнятною для товариства страхування життя, скажемо, що існують дуже мало людей, якщо існують взагалі, забруднених вадами, які були-би впевнені, що такий напрям поведінки призведе їх до передчасної смерті. Таке покарання Майї. Пороки не уникнуть свого покарання, але це причина, а не наслідки, яка буде покарана так саме, як і у випадку непередбачених, хоча і ймовірних наслідків. Таким самим чином можна назвати самогубцем людину, яка зустрічає смерть у бурю на морі, або вбиває себе надмірною розумовою працею. Вода здатна втопити людину, а надмірна розумова праця спричинити пом'якшення мізків, що призведе до смерті. У такому випадку ніхто не має переступати Калапані, або навіть купатися, боячись втопитися, відчувши себе неочікувано погано. (нам відомі схожі випадки) Так саме не мусить людина, виконуючи обов'язки, жертувати собою, навіть заради високої шляхетної мети, як це роблять багато хто з нас. (О.П.Б. так саме). Почав би містер Х'юм звати її самогубцем, якби вона впала мертвою над власною працею? Спонука є все, і людина карається лише у випадку цілковитої відповідальності, і жодним чином по іншому. У випадку жертви, природний час смерті був порушений нещасним випадком, у той час коли при самогубстві смерть вчинена добровільно та з усвідомленням наслідків. Таким чином, людина, що спричиняє собі смерть під час тимчасового нападу божевілля, не є самогубцем, на привеликий жаль Товариства страхування життя. Так саме не залишається вона як здобич всім спокусам Кама-Локи, але засинає, як і інші жертви. Якийсь Гіто (можливо вбивця Лінкольна, ред.) не залишиться у земній атмосфері з власними вищіми принципами над ним – недіючими та паралізованими, але вони все ще там. Гіто перейшов у стан, протягом періоду якого він буде завжди стріляти у свого президента, чим хвилюватиме та перемішуватиме долі мільйонів людей, де його завжди будуть судити та вішати. Занурюючись у віддзеркалення власних дій та думок – особливо тих, що були на ешафоті…(у цьому місці два рядки вичищені.ред.)… його фатум. Що стосується тих хто «помер від холери, чуми або лихоманки», то вони уникли би цих хвороб, якби у них не було зародків для розвитку їх від народження. «Таким чином найбільша кількість всіх фізичних феноменів спіритуалістів», мій шановний брате, не зобов'язані своїм походженням «Духам», але дійсно «оболонкам».

3. Духи моральних та зазвичай гарних людей, померлих природною смертю, залишаються у атмосфері Землі від декількох днів до декількох років, період що залежить від здатності зустріти свої породження, а не їх засновника; доволі сокровенна тема, яку ви вивчите пізніше, коли ви так саме будете більше готові. Але чому їм спілкуватися? Хіба ті, яких ви кохаєте спілкуються з вами об'єктивно під час сну? Ваш Дух, у години небезпеки або сильної симпатії, вібруючи одним та тим самим спрямуванням думки, яка у схожих випадках створює телеграфний духовний провід між вашими тілами, може зустрічатися та взаємно утримувати це у пам'яті; але у такому випадку ви живі а не мертві тіла. Але як може несвідомий п'ятий принцип отримати відбиток або сполучатися з живим організмом, якщо він не став оболонкою. Якщо вони за різних причин, залишаються у такому стані літаргії протягом декількох років, дух живої людини може піднятися до них, як вам було вже сказано, і це може статися набагато легше, ніж у Дева-Чані, де Дух занадто занурений у власне особисте блаженство, щоби звернути багато уваги на втручання елементу. Я кажу – вони не можуть.

4. Вибачайте, але я проти вашої заяви. Я нічого не знаю про «тисячі духів», що з'являються у спирітуалістичних гуртках, та більше того – однозначно не знаю жодного «цілком чистого гуртка», «який вчить вищій моралі». Сподіваюся що ви мене не зарахуєте до наклепників на додаток до інших назв, які останнім часом були спрямовані на мою адресу, але істина зобов'язує мене зробити заяву, що Алан Кордек, не був непорочним протягом свого життя; так саме він не став дуже чистим духом з того часу. Що стосується настанов «вищої моралі» то ми маємо дуг-па Шамара недалеко від мого місця перебування. Чудова людина. Як чаклун, він не дуже сильний, але надмірно сильний як п'яниця, злодій, брехун та оратор. У останній ролі він запхає за пасок та переможе Г.У.Гледстона, Бредло та, навіть поважного Г.В.Бітчер (немає у світі більш полум'яних проповідей моральності та водночас більш великих порушень заповітів власного Господа у США). Цей Шапа-Тун лама, коли відчуває спрагу, може примусити величезну аудиторію «жовтошапочних» парафіян виплакати увесь власний річний запас сліз розповіддю про власне покаяння та страждання вранці, а ввночі, напитися пьяним та пограбувати все село, зануривши його мешканців гіпнозом у глибокий сон. Проповіді та навчання моральності, що мають на увазі якусь мету, доводять дуже мало. Прочитайте статтю Д.П.Т. у «Світлі» та те, що я сказав матиме підтвердження.

(Для А.П.С.) 5. Обскурація (планет) стається лише після того як остання людина будь якого Кола перейшла у сферу наслідків. Природа занадто добре, занадто математично налаштована, щоби дозволяти помилки під час виконня власних функцій. Обскурація планети на якій мають розвиток раси людей п'ятого великого кола буде, звісно, за тими декількома avant couriers, які наразі тут. Але до того як цей час прийде, ми мусимо розпрощатися, щоби більше ніколи не зустрічатися, як редактору «Піонера» зі своїм смиреним кореспондентом.

А зараз, довівши, що жовтневий номер «Теософа» не був «вкрай неправильним» та так саме «не мав розбіжностей з подальшим вченням» - чи може вам К.Х. запропонувати «примиритися»?

Щоби ще більше замирити вас з Еліфасом, я надішлю вам деяку кількість його рукописів, які ніколи не публікувалися. Вони написані крупним ясним та красивим почерком, та скрізь мої коментарі. Краще за це, нічого не дасть вам ключа до кабалістичних загадок.

Я мушу написати містеру Х'юму на цьому тижні, втішити його та показати, що якщо у нього немає великого бажання жити, то йому немає чого вболівати про Дева-Чан. Якщо людина не дуже

сильно кохає або ненавидить, вона не буде ні у Дева-Чані ні у Авітхі. «Природа викидає ніяких з вуст своїх» - значить лише те, що вона знищує їх особисті ЕГО у Кама-Лоці та Дева-Чані. Це не чим не заважає їм негайно народитися знову – і якщо їх життя були не дуже погані, немає причини для Монади, не знайти сторінку цього життя чистою у Книзі Життя.

К.Х.

ЛИСТ 72г

(Стаття Еліфаса Леві, опублікована у «Теософі» за жовтень 1881р, з коментарями К.Х. на полях, які у цьому виданні розміщені у дужках з поміткою «К.Х.»; примітки, зроблені редактором «Теософа»)

Смерть.

Смерть є необхідним розпадом недосконалих комбінацій (К.Х. – 1,2,3,4,5). Це зворотнє повернення грубого силуету індивідуального (К.Х. – Особистість та особисте ЕГО) життя у велику працю всесвітнього життя; лише досконале (К.Х. – 6 та 7 принципи) безсмертне.

Це є купання у забутті (К.Х. – до часу споминів). Це джерело молодості, куди з одного боку занурюється старість, а з другого народжується дитинство (ред. «Теософа» - нове народження після смерті. Східна, особливо буддистська доктрина про еволюцію нового Его з старого).

Смерть є різновид живого; трупи, суть лише пожовкле листя Дерева Життя, яке ще отримає власне листя на весні (К.Х. – На мові кабаліста «Весна» значить початок стану, коли ЕГО досягає всезнання). Воскресіння (К.Х. – халдейське воскресіння у «житті вічному» запозичене християнами, значить воскресіння вуНірвані) людей нагадує це листя.

Тимчасові форми обумовлені вічними типами.

Всі хто жили на Землі живуть там у нових типах, але ті душі які перевершили свій тип, отримають у іншому місці нову форму, засновану на більш досконалому типові у відповідності до руху по сходах світів (ред..»Теософа» - від однієї Локи до іншої; від позитивного світу, світу причин та активності, до негативного, наслідків та пасивності); не якісні зразки руйнуються та їх матерія повертається до загальної маси (ред..»Теософа» - у космічну матерію, коли вони втрачають свою самосвідомість (К.Х. – Власну Монаду, 6 та 7 принципи.) або знищуються, як кажуть східні кабалісти).

Наша душа, можна сказати музика, інструментом є тіло. Музика існує без інструментів, але вона не може бути почута без матеріального посередника (К.Х. – тому дух не може спілкуватися); нематеріальне не може бути уявленим або осягнутим.

Людина у своєму сучасному існуванні лище зберігає визначені схильності з минулих власних існувань (К.Х. – Карма)

Заклики до померлих є лише уривки пам’яті, уявні фарби тіней. Викликати тих, кого більше немає тут, значить примусити їх типи знову вийти з уяви природи (ред..»Теософа» - пристрасно бажати побачити померлу особистість, значить викликати образ цієї соби, викликати його з

астрального світла або ефіру, де сберігаються сфотографовані образи Минулого. Це те, що частково робиться на «сеансах». Спіритуалісти – несвідомі некроманти).

Щоби бути у безпосередньому контакті з уявою природи, людина мусить бути сплячою, сп'янілою, у екстазі, стані каталепсії, або божевільною. (К.Х. та щоби бути у безпосередньому контакті з розумом Природи людина мусить стати Архатом).

Вічна пам'ять зберігає лише вічне: все що з часом минає, справді підлягає забуттю.

Захоронення трупів є порушенням законів природи; це образа гідності смерті, яка приховує діяльність руйнації, як нам належить приховувати діяльність розмноження. Зберігати трупи, значить створювати фантоми в уяві Землі (ред..»Теософа» - підсилювати ці образи у астральному світлі) (К.Х. – ми ніколи не хоронимо наших мертвих. Їх спалюють або залишають над землею) привиди кошмарів, галюцинацій та страх – це лише блукаючі фотографії захоронених трупів. (К.Х. – їх віддзеркалення у астральному світлі). Саме ці захоронені трупи розповсюджують чуму, холеру, заразні хвороби, смуток, скептицизм та відразу до життя (ред. «Теософа» - люди починають усвідомлювати цю істину, і зараз у багатьох містах Європи виникають установи для спалювання). Смерть видихає смерть. Цвинтарі заражають атмосферу міст, та шкідливі випарування трупів отруюють дітей навіть у череві матері.

Поблизу Ієрусалима у долині Гієнни підтримувався постійний вогонь для спалювання сміття та залишків тварин; і на цей вічний вогонь натякав Ісус, коли казав що зіпсовані будуть кинуті у «Гієнну», маючи не увазі, що з мертвими душами обходимуться як з трупами.

Талмуд каже, що душі тих, хто не вірить у безсмертя, не стануть безсмертними. Лише віра надає вічне безсмертя (ред. «Теософа» - віра та сила волі. Безсмертя обумовлене, як ми завжди казали. Це є винагорода для чистого та доброго. Зіпсована людина, матеріальна та чуттєва, лише виживає. Той хто цінує лише фізичне задоволення, не буде та не може жити у потойбічному світі, як самосвідома Істота). (К.Х. у Дева Чані ЕГО бачить та відчуває лише те до чого спрямоване. Той хто не бажає подальшого чуттєвого особистого життя після фізичної смерті, не матиме його. Він народиться несвідомим, як у переході); наука та розум можуть лише підтвердити загальне безсмертя.

Смертним гріхом є самовбивство душі. Це самовбивство виникає коли людина присвячує себе злу з повною силою свого розуму, з досконалим знанням добра та зла та свободи, яка уявляється неможливою практично, але яка можлива теоретично тому, що сутність незалежної особистості є необмежена свобода. Божество нічого не нав'язує людині, навіть існування. Людина навіть має право позбавити себе божої доброти, та догма про вічний Ад є лише ствердження вільної волі.

Бог нікого не скидає до Пекла. Саме людина може вільно за своїм вибором відправитись туди.

Ті, хто у Пеклі, тобто посеред мороку зла (ред. «Теософа» - тобто вони знову народжуються у «нижчому світі», який не є ні «пекло» ні будь яке богословське чистилище, але світ майже цілковитої матерії та який попередній своєму останньому у «колі необхідності», з якого немає «визволення, бо там панує абсолютна духовна темрява» - «Книга Кіу-те») та страждань необхідного покарання, без абсолютного бажання цього, закликаються вийти з нього. Це Пекло для них є лише чистилище. Зречений цілком абсолютно та без майбутнього є Сатана, який не є розумна істота, а необхідна гіпотеза.

Сатана є останнє слово творіння. Він є кінець, безмежно звільнений. Він бажав бути схожим до Бога, протилежністю якого він є. Бог є необхідна гіпотеза для розуму, Сатана – для безумства, як необмежена воля.

Щоби бути безсмертною (К.Х. – Як правило, герметисти, коли застосовують слово «безсмертя», обмежують термін від початку до кінця меншого циклу. За недоліки власних мов їх не можна карати. Було-би невдало сказати – наполовину безсмертя. Стародавні називали це «пан-еонічною вічностю», пан – все або Природа, еон – термін часу, що не має конкретного обмеження за виключенням для посвячених (див. словарі – еон період часу, під час якого живе особа, період під час якого існує Всесвіт, і так саме – вічність. Це було «слово містерій» та було навмисно замаскованим) у добрі, людина мусить отожнювати себе з Богом; щоби бути безсмертним у злі – з Сатаною. Це суть два полюси світу душ; між ними живе та помирає без пам'яті непотрібна частина людства.

Примітки ред. (О.П.Б.) – це може бути не зрозумілим звичайному читачеві, бо це один з найбільш важко зрозумілих принципів Окультної (К.Х. – західної) доктрини. Природа подвійна; у неї є фізичний та матеріальний аспекти, так саме як духовний і моральний, і у неїє як добро так і зло. Останнє є неминуча тінь її світла. Щоби втягнути себе у потік безсмертя або, точніше, забезпечити собі безкінечний ряд перероджень у якості свідомих індивідуальностей – каже «Книга Кіу-те», том XXXI (К.Х. – глава III), людина мусить стати співробітником Природи – або на благо або на зло, у її праці створіння або руйнації, (К.Х. - це речення говорить про два види посвячених – Адептів та чаклунів) вона позбавляється лише від непотрібних трутнів, палко примушуючи гинути мільйонами (К.Х. – одне з численних прибільшень). Таким чином, у той час коли добрі та чисті намагаються досягти Ніпанг (Нірвану, або той стан абсолютного існування та свідомості, які у світі обмеженого сприйняття суть не існування та не свідомість) – злі, з іншого боку, скоріше матимуть потяг до низки життів у якості свідомих, конкретних сутностей або істот, обиратимуть вічні страждання за законами відшкодування (К.Х. –Карми), ніж відмовляться від своїх життів, як частки інтегрального, всесвітнього цілого. Добре усвідомлюючи, що вони ніколи не можуть сподіватися досягнути кінцевого спокою у чистому дусі, або Нірвані, вони скоріше хапатимуться за життя у будь якій формі (К.Х. – за допомогою медіумів, які існували скрізь та завжди), ніж відмовляться від того «бажання жити» або Танха, яке викликає нову сукупність Сканд або перевтілення індивідуальності. Природа всеж, гарна мати як для безжального хижого птаха, так і для лагідного голуба. Мати Природа покарає свою дитину, але після того, як вона стала співробітником на руйнацію, вона не може знищити її (К.Х. – протягом еона, якщо вона знає, як примусити її. Але це життя страждань та вічної ненависті. Якщо ви не вірите у нас, як ви не можете вірити у них). Існують зіпсовані та потворні люди, і так саме високоінтелектуальні та спрямовані на зло духовно, (К.Х. брати тіні) як ті, хто духовні на благо. ЕГО їх може уникнути кінцевої руйнації на віки (К.Х. – більшість мусить підти з цієї планети на восьму, але найвищі будуть жити до самого порога кінцевої Нірвани). Це те, що Еліфас Леві має на увазі під «безсмертним у злі» шляхом ототожнення з Сатаною. «О якби ти був холодним або палким» - говорить видіння «Одкровення» Св.Іоанна (III, 15-16). «Але тому, що ти теплий, а не гарячий або холодний, то відкину тебе з вуст Моїх» - «Одкровення» є чисто кабалістичною книгою, жар та холод , суть два «полюси», тобто добро та зло, дух та матерія. Природа відкидає «теплого» або «не придатну частину людства» з вуст своїх, тобто знищує їх. Думка, що значна частина людства може не мати безсмертні душі, не буде новою навіть для європейського читача. Сам Кольрідж порівняв це з дубом, маючим мільйони жолудів, але з яких за мінімальних умов (К.Х. – нормальних умов) менше одного з тисячі будь коли мають стати деревом, та призводив до

думки, що так саме як більшості жолудів не щастить стати деревом, таким чином, можливо, більшості людей не щастить стати новою істотою.

Сатана.

Сатана є лише символ, а не реальний персонаж. Це є символ, протилежний Божественному символу, необхідний контраст у нашому уявленні. Це є уявна тінь, яка робить для нас видимим безмежне світло Божественого. Якби Сатана був реальним, то було би два Боги і вірування махінейців було би вірним.

Сатана, є уявне поняття абсолюта у злі; поняття необхідне для ствердження людської волі, яка за допомогою цього уявного абсолюта здається вільною, бути противагою будь якій владі, навіть Бога. Це найзавзятіша та найграндіозніша мета людської пихи. «Ви будете як Боги, знатимете добро та зло» - казав алегоричний змій Біблії. Дійсно створювати науку зла, значить творити Бога зла, та якщо будь який дух може вічно протистояти Богові, то більше немає одного Бога, але є два. Щоби протиставити себе Безмежному, необхідна безмежна сила, та дві безмежних сили, протиставлені одна другій, мусять нейтралізувати одна іншу.* Якщо спротив з боку Сатани можливий, то влади Бога не існує, Бог та сатана знищують один одного, і людина залишається сама; вона залишається сама з фантомом Богів, гібридним сфінксом, крилатим биком, що тримає у людській руці меч, блискавки якого женуть людську уяву від одної помилки до другої та від деспотизму світла до деспотизму темряви.

Історія земних страждань є лише оповідання про війну Богів, війну ще нескінчену, доки християнський світ вклоняється Богу у Дияволі та навпаки. Цей антагонізм сил є анархія у Догмі номер один. Таким чином, церкві, яка стверджує, що Диявол існує, світ відповідає логікою; тому Бог не існує; та безкорисно намагатися уникнути цього аргументу та шукати верховенство Бога, який дозволив дияволу стати причиною прокляття людей; такий дозвіл є жахлива співучасть, та Бог, який спільник диявола, не може бути Богом. Диявол Догматів є образ Атеїзму. Диявол філософії є перебільшений ідеал людської волі. Реальний або фізичний диявол є магнетизмом зла. Пробудження диявола є уявлення собі на мить цієї особи. Це має наслідки у вигляді потворності, божевілля та відповідних вчинкв. Результатом цього є смерть душі з причин божевілля – навіть смерть тіла, ураженого крововиливом у мізки. Диявол вічно вимагає, але нічого не дає навзайм. Святий Іоанн називає його «Звірем», тому що сутність його людське невігластво.

*Тому, що зло є безмежним та вічним, бо воно тотожнє до матерії, то логічним буде, що немає ні Бога, ні Диявола – як особистих істот, є лише Один Нестворений, Безмежний, Незмінний, та Абсолютний принцип або Закон: зло або Диявол – чим більше він падає у матерію, добро або Бог, щойно він очищений від останньої та знову чистий Дух або Абсолют, у його вічній, незмінній суб'єктивності. (К.Х. – вірно) – Ред. «Теософа».

ЛИСТ 73 К.Х. - Сіннетту.

Мій дорогий друже!

До того як дам вам на вашого ділового листа конкретну відповідь, я хочу порадитися з нашим шановним Коганом. У нас, як ви кажете, 12 місяців часу. На цей час у мене маленька справа, дуже

важлива і тому, що вона залежить від цілої низки інших навмисних неправд, довести істиний характер, підійшов останній час. Нас називають у багатьох словах, вірніше у п'ятьох листах «брехунами» та звинувачують «у низькій невдячності». Вирази гучні, і хоча ми і бажали навчитися багатьом гарним речам у англійців, думаю, що поваги не навчимося у того класу джентльменів, який представлений містером Х'юмом. Сама по собі справа вам дійсно може здаватися незначною у порівнянні з іншими фактами, але якщо беззаперечними показами не довести, що це викривлення фактів, вона має тенденцію перетворитися на причину, яка дасть несприятливі наслідки та зруйнує всю споруду. Тому я прошу вас не починайте обговорювати не важливість пустяшного спомину, але, маючи довіру, що ми бачимо, дещо з прихованого для вас майбутнього, будь ласка, дайте відповідь на моє запитання як друг та брат. Після чого ви знатимете, навіщо цей лист був написаний.

О.П.Б. щойно сперечалася з Джуль Кулом, який наполягав, що Девісон не записав неприємний випадок до протоколу, а вона заперечувала що він це зробив. Звісно він був правий, а вона ні. Всеж, якщо її пам'ять про цю деталь, відмовила, що стосується самого факту, вона добре послужила для неї. Ви, звісно, пам'ятаєте цей випадок. Збори еклектиків у більярдній кімнаті. Свідки – ви самі, чета Гордонів, пара Х'юмів, Девісон та О.П.Б. Тема: С.К.Чатерджі, його лист до Х'юма, який виказує неповагу до теософії та підозру у чесності О.П.Б. Надаючи містеру Х'юму листа, якого я повернув, вона сказала, що я через неї надав наказ Головній Раді просити Бабу відмовитися від посади. На це містер Х'юм зробив наполегливу заяву: «У такому випадку ваш К.Х. не джентльмен. Лист приватний, та за таких обставин, жоден джентльмен навіть не думав би чинити так, як він бажає». Але лист не був приватним тому, що містер Х'юм розповсюдив його посеред членів. У той час я на цю заяву не звернув увагу. Я про це знаю не від О.П.Б. а від Джуль Кула, який сам його чув та у якого відмінна пам'ять.

Зробіть послугу, напишіть пару рядків та розкажіть як ви розумієте цей інцидент. Мали відношення слова «не джентльмен» до вашого слуги або назагал. Прошу вас як джентльмен, не як друг.Це має дуже важливе значення у майбутньому. Після цього я покажу вам, як останнім часом мала розвиток притаманна нашому другові безкінечна «кількість винахідливості». Можливо, що за інших обставин, бахвальство містера Х. про високу думку лорда Ріпона відносно теософії Х'юма, та його «хвалькуваті заяви» про свої літературні, грошові та інші послуги, зроблені нам, могли бути непоміченими тому, що ми всі знаємо його слабину. Але у цьому випадку з цим потрібно так чинити, щоби не залишити для нього жодної соломинки за що вхопитися тому, що останній його лист до мене (який ви побачите) є не лише повним протиріччям за всіма визнаними законами вихованості, але і тому, що якщо зараз його неправдиві заяви не будуть спростовані, він буде після вихвалятися, що сказав нашому Братству неправду, та всі члени останнього дозволили це. Ви не можете не побачити дивний контраст між його уявною впевненістю у власні чудові можливості та перевершеність, та тим почуттям образи, яке він виявляє при найменших зауваженнях від мене. Потрібно, щоби він зрозумів, що якби він був таким великим, як він стверджує, або якби він сам був задоволеним власною величчю та відмінною пам'яттю, то щоби Адепти не думали, він залишився би непохитним, у будь якому випадку, так вульгарно не ображав би як зараз. Його чуттєвість сама по собі свідчить про сумніви у його мізках, на рахунок виключності тих претензій, які він так хвалькувато виставляє, звідси його роздратованість, що збужується всім та чим завгодно, що може порушити його самообман.

Я сподіваюся, що ви не відмовите у прямій та ясній відповіді на моє пряме та ясне запитання.

Ваш, завжди люблячий вас, К.Х.

ЛИСТ 74 К.Х. - Сіннетту.

Дійсно, сумно опинитися так систематично неправильно витлумаченим, побачити власні наміри невірно сприйнятими, увесь план втягнутий у небезпеку цим нескінченим поспіхом. Хіба нам ніколи не буде довіри у тому, що ми знаємо, чого бажаємо та ніколи не сприймуть на віру наші слова тому, що відсутні розумні докази, ми що вирішили перешкоджати розвитку Теософського Товариства? Х'юм стверджує, що він зовсім не казав, що «К.Х. або будь хто з Братів неправий» у той час коли кожний рядок його численних листів до мене та О.П.Б. дихає жалем та гіркими звинуваченнями. Я вам кажу, мій друже, він ніколи не буде задоволеним, щоби ми не робили! І тому, що ми не можемо погодитися наводнити, ризикуючи затопити, вченням, яке потрібно давати обережно, по трохи, навподобі до сильного тонізуючого засобу, яке може вбивати як і лікувати. Як результат, станеться реакція у його невтомній спразі і потому – ви самі знаєте наслідки. Додані обидва листа написані на її адресу, але мають на увазі мене. Добре, доки що нічого кращого ми зробити не можемо. Товариство, як інститут, ніколи не загине, хоча філії та індивіди можуть. Щоби догодити йому, я останнім часом зробив би для нього, навіть більше, ніж робив для вас; і ви можете судити за становищем по хаотичним, але цілком розумним зауваженням, з якими О.П.Б. сьогодні звертається до містера Х'юма.

Потрібно надати можливість нам самим судити та бути кращими суддями. Все буде пояснено та повідомлене у відповідний час, але потрібно нам дати можливість діяти так, як ми вважаємо за краще. Інакше краще відмовитися від Еклектичного Товариства. Я отримав томи від нього протягом минулого тижня! Надсилаю вам декілька приміток через неї. Тримайте це у таємниці.

Ваш К.Х.

ЛИСТ 75 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у серпні 1882р.

Мій дорогий друг!

Я почуваюся жахливо зхвильованим (ментально) цим нескінченим станом постійної протидії та постійних атак на наші твердині! Протягом всього мого тихого свідомого життя я ніколи не зустрічав людину більш ціпку та неблагорозумну. Я так не можу більше продовжувати життя у безкорисному протесті; і якщо ви не зможете на нього по дружньому вплинути, нам всім доведеться розлучитися у недалекому майбутньому. Я був у Когана, коли отримав листа, якого я додаю, і Коган був обурений та дав назву всьому цьому, що тібетською означає «комедія». Не те, що він намагається «робити добро» або «допомогти успіху Т.Т.». Це просто, вірите ви мені, чи ні, ненаситна пиха у ньому; тваринне інтенсивне бажання почуватися та показати іншим, що він «обраний», що він знає про те, про що інші лише уявляють. Не заперечуйте, це безкорисно. Ми знаємо, а ви ні. На днях Коган чув ідотські, але до болі відверті скарги «дружини» та звернув на них увагу. Не така людина, яка намагається стати «досконалою душею», та той хто здатен писати про брата теософа, так як він писав мені про Ферна, той не теософ. Нехай це буде строго таємно, та не доводьте до його відома нічого, окрім того, що він сам прочитає у моєму листі до нього. Я бажаю, щоби ви прочитали обидва листи, до того як віднести їх до нього, та прошу вас бути присутнім коли він їх читатиме.

Я подивлюся, що можна зробити для полковника Чезні та вважаю, що Джуль Кул дивиться за ним. Думаю, що я вперше у житті прийшов до справжнього суму. Та все ж, заради Товариства я не бажав би втрачати його. Добре зроблю, що можу, але боюся, що колись він сам зіпсує супа.

Ваш відверто К.Х.

ЛИСТ 76 Сіннетт - К.Х. 12.08.1882р; К.Х. – Сіннетту. 22.08.1882р.

Мій дорогий Охоронець, боюся, що останні листи по теософії небагато важать, бо я працював, спираючись на занадто буквальне розуміння деяких фрагментів, з вашого листа про Дева-Чан. Здається становище випадково вбитих та самогубців підлягає небезпеці потрапляння їх на сеанси.

Ви писали: «Але існує інший вид духів, на яких ми не звернули уваги – самогубці та випадково вбиті. Духи обох цих видів можуть спілкуватися та обидва мусять дорого платити за такі відвідини…» (К.Х. – Правильно.) Та далі, поглянувши у подробицях на становище самогубців, ви кажите: «Що стосується жертв нещасних випадків, їх становище значно гірше… Нещасні тіні… відрізаниі у розквіті земних пристрастей…вони суть пішачи, тощо. Вони не лише гублять свої жертви та… тощо». (К.Х. – Знову правильно. Пам'ятайте, що виключення підтверджують правила).

А якщо вони не дуже гарні та не дуже погані, «жертви нещасних випадків та насилля» придбають нові Сканди завдяки медіуму, який їх притягує. (К.Х. Я пояснив це становище на полях коректури. Див.примітки)

Ось над цим текстом я працював. Якщо це не мусить бути змінено, або якимось чином, доки що мені не відомим, ці слова мають не те значення, яке здавалося їм належить, можливо буде кращим зовсім анулювати ці два листи або зберегти для переробки. Попередження зроблене у занадто піднесеному тоні, та небезпеці надається велике значення, якщо це має відношення лише до самовбивць, та у останньому після коректури видалені «випадково вбиті», робить смішним те, що залишилося тому, що у такому випадку ділимо самогубців лише на чистих, шляхетних та медіумістичних людей, тощо.

Мені здається, навряд чи підійде, якщо навіть залишити лист (1) без уваги, хоча він і не має у собі цієї помилки, бо у нього не було би resion d'rtre, якби за цим не прийшов лист (2). Обидва листи відправлені до Стейтона Мозеса для пересилки у «Світло» - перший звідси поштою 21 липня, другий останньою поштою – вчора. Наразі, якщо ви вирішите, що краще їх затримати або анулювати, я саме встигну зателеграфувати додому Мозесу; як вчинити? Я це зроблю негайно, щойно отримаю телеграму про це від вас або Старої Леді.

Якщо нічого не буде зроблено, вони вийдуть у «Світлі» такими як вони написані, тобто як рукопис з коректурою, за виключенням декількох незначних помилок, які, як я бачу, зробила моя дружина, коли переписувала їх. Загалом, це занадто неприємна плутанина. Можливо, я був необачним, коли відсилав їх додому, але я думав що уважно прочитав викладене, у вашому великому листі про Дева-Чан.

В очикуванні ваших наказів Завжди відданий вам А.П.С.

К.Х. На полях я писав «мало», але я не писав слова «ніколи». Нещасні випадки відбуваються за різних обставин, і люди бувають вбитими не лише випадково або помирають як самогубці, але їх і вбивають – дещо таке, чого ми навіть не торкалися. Я добре розумію ваші проблеми, але навряд можу допомогти. Запам'ятайте, що будь яке правило має виключення, а на них ще виключення з іншого боку, та будьте готовими завжди почути щось нове. Мені легко зрозуміти, що нас звинувачують у протиріччах та невідповідностях – навіть у написаному, а згодом запереченні написаного. Те чому ми вас вчили, є правило. Добрі та чисті «випадкові» (жертви) сплять в Акаші, не підозрюючи про зміни, що сталися з ними; дуже потворні та брудні потерпають від страждань та мук кошмарів. Більшість - не дуже гарних та паганих, жертви нещасних випадків або насилля, так саме жертви вбивств, деякі сплять, інші стають двупринципними привидами, у той час коли мала меншість може стати жертвами медіумів та надбати нові Сканди від медіума, що їх притягнув до себе. Якою би нечисленною була їх кількість, доля їх гідна співчуття. Що я сказав у примітках на вашому рукописі, було відповіддю містеру Х'юму на його статистичні обчислення, які призвели його до заключення, що у такому випадку «на сеансах духів більше ніж оболонок».

Вам потрібно багато вчитися, та нам потрібно вас багато чому навчити; і так саме ми не відмовляємося йти до самого кінця. Але ми, дійсно, мусимо вас просити утриматись від передчасних заключень. Я не докоряю вас мій дорогий друже, я скоріше докоряю себе, якщо тут потрібно мати докори, за виключенням наших відповідних зразків думок та звичек, так діаметрально протилежних одне одному. Тому що ми звикли навчати учнів, які знають достатньо, та знаходяться за межами «якщо» та «але» під час навчання, я цілком здатний забути, що займаючись з вами виконую роботу яку зазвичай виконують ці самі учні. На майбутне, я витрачатиму більше часу для відповідей на ваші запитання. Ваші листи надіслані до Лондона не можуть завдати шкоди, і я переконаний, що навпаки будуть корисні. Вони чудово написані, а виключення можуть бути пригадані та все інше охоплене у одному з майбутніх листів.

У мене немає заперечень, щоби ви зробили витяги для полковника Чезні, окрім одного, він не теософ. Лише будьте обережним та не забувайте подробиць та виключень, коли пояснюватимете ваші правила. Запам'ятайте ще, що навіть у випадках самогубців є багато таких, хто ніколи не дозволить собі бути втягнутим у вихор медіумізму, та будь ласка не звинувачуйте мене у протиріччах, коли ми підійшли до суті. Якби ви лише знали, як я пишу листи та скільки часу можу виділити для них, у вас було-би не таке критичне відношення, щоби не сказати прискіпливе. Добре, як вам подобається ідея та мистецтво Джул Кула? Протягом останніх десяти діб я навіть на мить не бачив Сімли.

Люблячий вас К.Х.

ЛИСТ 77 А.П.Сіннетту. Отриманий 22.08.1882 р. Сімла.

Я зробив декілька змін та наказав додати до ваших «Листів» примітку. У будь якому випадку, як я відчуваю, завжди можна побачити наші ідеї підміненими конкретними та неправдими зразками у думках ваших читачів. Якби вам спромоглося надати їм лише відносну, не абсолютну істину, ви зробили би для публіки велике благо.

К.Х.

ЛИСТ 78 К.Х. – Сіннетту. Отриманий 22 серпня 1882р. (Таємно)

Мій добрий друже!

Пам'ятайте, що у феномені, призначеному для полковника Чезні була, є та буде лише одна феноменальна річ, або точніше акт окультизму – схожість вашого покірного слуги з кращим з двох творів Д.Кула, на жаль для вас. Останнє у цьому поданні, незважаючи на таємничий характер, є щось занадто натуральне, чого я зовсім не схвалюю. Але я не маю права йти проти традиційних методів дій, як би я не бажав уникнути практичного застосування. Тримайте це міцно у вашому дружньому серці, доки не прийде день відкрити деяким особам, що ви будете повідомлені про це. Я не наважуюся більше сказати. Іспити суворі протягом всього циклу і цілком не співпадуть з європейськими поняттями про вірність та відвертість. Але яким-би не було моє небажання застосовувати такі засоби або, навіть дозволити їх застосування щодо мого учня, всеж я мушу сказати, що обман, відсутність доброї довіри та пастки, з намірами затягти до них Братів, так збільшились останнім часом, та так мало залишилося часу до того дня, який вирішить відбір учнів, що я не можу не думати, що наші Володарі, і особливо М., неправі. У боротьбі з ворогом потрібно застосовувати рівнозначну або кращу зброю, але не дозволяйте собі бути обманутим зовнішньостю. Бажано було би, щоби я міг бути таким же відвертим з містером Х'юмом, якого я так саме відверто поважаю за деякі його справжні якості, як дорікаю за інші. Коли хоча би хто з вас знатиме та розумітиме, хто ми такі у дійсності, замість занурення у світ вигадок!

У випадку, якщо полковник Чезні казатиме вам про деякі речі, скажіть йому щоби він не мав довіри до зовнішнього вигляду. Він джентльмен, тому не можна дозволити, щоби він помилився у тому, що до нього відношення не має, а лише як випробування для тих, хто намагався нав'язати себе нам нечистим серцем. Криза близько. Хто стане переможцем?

К.Х.

ЛИСТ 79 К.Х. - Сіннетту.

Мій найдорожчий друже!

Вибачте мені будь ласка, що я турбую вас власними особистими справами – але хоча Коган примушує мене відповісти, я дійсно не знаю, чи я у межах вашого кодексу поваги чи ні – я так саме мушу писати вам великого листа про дещо, що мене турбує та прошу вашої поради. Я потрапив у дуже неприємне становище тому, що ризикую зрадити другу та вашому кодексу честі (друг це не ви). Я сподіваюся, що можу цілком полягатися на вашу особисту дружбу і зрозуміло, честь.

Честь! Яке дивне, дуже дивне уявлення ви маєте про це священне поняття! Не лякайтеся тому, що це скоріше смішно ніж небезпечно. Всеж, існує небезпека втратити містера Х'юма.

Завтра напишу детальніше. Ферн маленький віслюк, та він володіє яснобаченням хоча трошки галюцінує. Але містер Х'юм занадто суворий до нього. Хлопчина сподівається, що якщо ми є міф або кажемо неправду, то він нас викриє. Добре, яка шкода від такої галюцинації? Але, Х'юм зраджує його довіру та надсилає мені листа довжиною у три ярди з порадою, як вийти з становища! Він бажає бути

нашим добродієм, щоби ми були вічно у боргу перед ним тому, що він ще раз врятував М. від пастки Ферна. Я надіслав би вам його листа, але на ньому надпис «особисте та конфіденційне», і я був-би у його очах не джентльменом, якби він дізнався про таке порушення довіри. Але у будь якому випадку я хочу, щоби ви прочитали цього листа та залишаю вам для вибору відіслати або знищити. Якщо ви не бажаєте, щоби він знав, що ви читали його – ну, наклейте марку та киньте у поштову скриньку. Я не думаю, що він вам довірить свою таємницю. Та я можу помилятися. З часом ви знатимете більше.

Люблячий вас К.Х.

ЛИСТ 80 К.Х. - Х'юму.

Мій дорогий Брате!

Можливо, тиждень тому, я навряд чи згаяв би цей випадок, щоби сказати, що ваш лист стосовно Ферна, є цілковитим злим тлумаченням духа та найбільше позиції М. щодо згаданого молодого джентльмена, що є наслідком вашого незнання цілей, які він переслідує, та більше нічого я не сказав би. Але наразі багато що змінилося. І хоча вам «стало відомо», що ми «дійсно не володіємо силою читання думок», на що претендували, всеж ми знаємо достатньо про дух, у якому мої останні листи були сприйняті, про створене незадоволення, щоби мати підозри, якщо не знати напевно, що якою непривабливою не здається істина, всеж для мене прийшов час поговорити з вами відкрито. Неправда – прихисток слабких, але ми достатньо сильні, навіть не дивлячись на ті недоліки, які ви знайшли в нас, щоби не боятися правди. Так саме ми не збираємося казати неправду лише тому, що ми зацікавлені мати вигляд мудрихув питаннях, у яких ми невігласи. Таким чином, можливо, що було би розумним сказати, що ви знали про те, що ми дійсно не володіємо силою читання думок, якщо ми не будемо у поєднанні, тобто не зконцентруємо уваги на людині, чиї думки бажаємо знати – тому, що це був беззаперечний факт, замість пустої уяви, яка вона є у вашому листі. Але як би там не було, я бачу, що перед нами два шляхи та будь якої можливості компромісу. З цього часу, якщо ви бажаєте працювати з нами, ми мусимо робити це при повному порозумінні. Вам надається свобода казати нам, коли ви вже прийшли до такої впевненості, що більшість з нас, завдяки таємниці, що огортає нас, приписує собі володіння знаннями, яких у дійсності немає. Мені, у свою чергу, так саме мусить бути надане таке право, як і вам, доводити до вашого відома, що я думаю про вас, до того з вашого боку ви мусите обіцяти, що ви не будете зовні сміятися та відчувати недобре почуття внутрішньо (дещо, чому ви, незважаючи на ваші зусилля, майже не можете протистояти), але якщо я помилятимусь, то ви будете доводити це беззаперечними доказами, а не пустопорожніми запереченнями. Якщо ви не даєте такої обіцянки, то немає сенсу для будь кого з нас витрачати час на суперечки та листування. Кращє обмінятися астральними рукостисканнями у просторі та почекати, доки або ви надбаєте більші можливості відрізняти істину від фальші, ніж наразі, або доки не буде доведено, що ми самозванці (або ще гірше – брехливі привиди), або, що деякі з нас здатні продемонструвати наше існування вам самому або містеру Сіннетту – не астрально тому, що це підсилить теорію, що ми лише «духи» - а шляхом відвідин вас особисто.

Тому що стає цілком безнадійним переконувати вас, що навіть ми за випадком читаємо думки інших людей, то чи можу я сподіватися, що ви вірите у достатність наших знань англійської мови, щоби витлумачити неправдиво вашого доволі простого листа? Чи повірите ви мені, якщо я скажу, що

цілком розуміючи вашого листа, я відповідаю таким же чином: «Мій найдорожчий Брате, ви помилилися від початку до кінця!». Увесь ваш лист заснований на непорозумінні, на цілковитому незнанні «недостатніх ланок», які лише одні могли надати вам потрібного ключа до розуміння всієї ситуації. Що ви могли мати на увазі під наступним?

«Мій дорогий Вчитель. Посеред вас ви надзвичайно псуєте Ферна – на жаль - бо він у серці своєму гарна людина та дуже спрямований до окультних знань; у нього сильна воля та велика здатність до підкорення плоті; я впевнений, що він може бути корисним для ваших цілей. Але його марнославство стає нестерпним, та сам він стає фантазером, і цим він зобов'язаний вам всім. Спочатку він цілком обманув М.(!) а зараз постійно каже неправду Сіннетту, та щоби підтримати свою неправду, що він начеб-то користується довірою М. який прийняв його в учні та довіряє йому таємниці; і наразі він вважає себе рівним до всіх… М. відповідає, потрапивши у пастку, яку ця неправда… по за сумнівом, розпочата у ваших інтересах тощо».

Мені необхідно повторити те, що казав раніше, а конкретно, щодо отримання вашого першого листа відносно містера Ферна, я ніколи не звертав на нього найменшої уваги. У такому випадку – хто «посеред нас» псує цього молодого джентльмена? Хіба М.? Ясно, що ви знаєте про нього ще менше, ніж знає він, за уявою, що у вас на розумі. «Він цілком обманув М.». Чи це так? Мені жаль, що я змушений сказати, що з точки зору вашого західного кодексу, воно мало би зворотній вигляд – мій любий Брат був би тим, хто обманув Ферна, якби цей термін не мав у нас іншого значення та назви. Останнє, зрозуміло, може вам здаватися ще більш «потворним» тому, що навіть містер Сіннетт, який є луною всіх світських людей англійського суспільства, дивиться на це, як на дещо зовсім потворне для почуттів пересічного англійця. Цією другою назвою є слово «випробування», дещо, чому мусить підлягати кожен учень на більший або менший термін, якщо він не бажає залишитися лише прикрасою. З причини того, що випробування, без сумніву, має у своїй основі те, на що ви мешканці заходу завжди дивитиметесь як на обман та хитрість, я який знає поняття європейців краще, ніж М. завжди відмовлявся зрозуміти або навіть дивитись на вас двох, як на учнів. Таким чином, у тому, що ви сприйняли за «обман» від містера Ферна, ви звинуватили М. Якби ви лише знали трошки більше про нашу лінію поведінки, у той час коли істина у тому, що один цілком безвідповідальний за те, що він робить, а другий виконує те, про що він чесно попередив Ферна; і якщо ви читали, як ви кажете, цю кореспонденцію, то ви мусили знати з листа О.П.Б. Ферну з Мадраса, у якому вона у власних ревнощах щодо М. пише йому у Сімлу, сподіваючись його відлякати. Учню, що під випробуванням, дозволено думати та чинити так, як він забажає. Його попереджують, йому кажуть заздалегідь: вас спокушатимуть та навертатимуть на обман: два шляхи лежатимуть перед вами і обидва до однієї мети, яку ви бажаєте досягти; один легкий і він швидше дозволить вам почати виконувати накази, які можуть бути вам надані; другий шлях більш важкий, більш тривалий, сповнений каміння та терній, на яких ви не один раз спіткнетеся; і під кінець шляху ви, можливо, втратите вдачу та не будете у стані виконувати Накази, надані для виконня будь якої меленької роботи. Але тому, що отримані на другому шляху ушкодження на кінець будуть зараховані вам, як заслуга, легкий шлях надасть вам лише тимчасове задоволення, легке виконання завдання. Учню надається повна свобода, і часто з точки зору зовнішніх обставин, його можна виправдати, якщо у нього виникають підозри до свого Гуру у «обмані» у всьому сенсі цього вишуканого слова. Навіть більше того, чим більше, чим відвертіше його обурення, викладене воно словами або кипінням серця, тим більше він гідний, тим краще він кваліфікований, щоби стати Адептом. Він має право вживати найбільш образливі слова та

вирази щодо дій та наказів свого Гуру та не притягуватиметься до відповідальності, аби він вийшов переможцем з цього вогняного випробування, аби він утримався від будь яких спокус, відмовився від будь яких приманок, та довів, що навіть та обіцянка, що дорожче йому за життя, найдорожча нагорода – його майбутне посвяченя в Адепти, не здатні примусити його змінити шлях істини та чесності, або стати нечесною людиною. Мій дорогий сер, навряд чи ми будь коли з вами матимо спільний погляд навіть у визначеннях слів. Ви колись назвали нас єзуїтами. Дивлячись на речі вашими очима, можливо ви праві, дивлячись на нас так, коли за зовнішністю, наші системи навчення не дуже відрізняються. Але це лише зовнішньо. Як я вам сказав раніше, вони знають, що те чому вони вчать, є неправда; ми знаємо, що те що ми викладаємо є істина, Єдина Істина та нічого іншого, ніж істина! Вони працюють на зміцнення слави свого Ордену; Ми – для міці та кінцевої слави індивидів окремих одиниць, людства загалом, і ми задоволені, більше того, змушені залишати Наш Орден та його Володарів у тіні. Вони (єзуїти) працюють, надриваються та оманюють заради земної міці у цьому житті. Ми працюємо та дозволяємо нашим учням тимчасово бути обманутими, щоби завдяки цьому мати можливість більше ніколи не бути у такому становищі та бачити все зло лицемірства не лише у цьому житті, але і у майбутніх. Вони (єзуїти) жертують внутрішнім принципом, духовними мізками ЕГО, щоби краще наситити та розвинути фізичні мізки особистості тимчасової людини, вони приносять на спалення все людство у жертву їх Товариству, ненаситному чудовиську, що годується мізками та кістками людства; викликають невиліковний рак на кожному місці здорового тіла, до якого вони торкаються. Ми, вже критиковані та не зрозумілі Брати, намагаємося привести людину до жертви її особистості, тимчасового спалаху на благо всього людства, відповідно і їх власних безсмертних ЕГО, частини останнього, бо людство є лише частка інтегрального Цілого, чим людство у майбутньому стане. Вони навчають спокушати, Ми – викривати. Вони самі виконують роботу смітника, коли застосовують для цього декілька нещасних відвертих союзників з свого середовища – con amore та для марнославних цілей. Ми залишаємо це нашим слугам Дуг-па, що у нас на службі, чим надаємо їм «carte blanehe» на відповідний термін з єдиною метою виявити всю внутрішню природу учня, більшість кутів та закутків якої залишаться прихованими назавжди, якби не було можливості випробувати почергово всі ці закутки. Виграє або втратить учень цю нагороду, залежить цілком від нього самого. Ви мусите запам’ятати, що наші східні уявлення про «спонуки», «чесність» та «правдивість» значно відрізняються від ваших західних ідей. Схоже до вас, ми так саме вважаємо, що казати правду – морально, та не морально казати неправду, але будь яка аналогія завершується і наші поняття значно відрізняються. Наприклад, надзвичайно було би важко пояснити мені, яким чином ваше цивілізоване західне суспільство, церква та держава, політики та представники комерції можуть огорнутися у доброчинність, коли цілком не можливо, щоби освітчена людина, державний діяч, торговець або будь хто з живих у світі необмежено її застосовував? Чи може будь хто з вище зазначених класів, квіти англійського лицарства, найбільш пихаті пери та найвидатніші члени Палати Громад, добродійні та правдиві леді, може будь хто з них, я запитую, казати правду вдома або у суспільстві під час виконання громадських обов’язків або у сімейному колі? Що ви думатимете про джентельмена або леді, чия люб’язність манер та чемність мови не були би вкриті фальшем? Хто з них під час зустрічі з вами скаже коротко та відверто, що він думає про вас або ще будь кого? Та де ви знайдете цю перлину – чесного торговця або богобоязливого патріота, політикана або просто вашого випадкового відвідувача, який не приховував би увесь час власних думок, примушений страхом, що його вважатимуть твариною та божевільним, казати неправду умисно та з непорушним виразом обличча, якщо лише його не примусять казати правду, що він думає про вас? Лише за дива він вимовить правду, якщо власні почуття цього потребують. Все неправда, все фальш навколо та

всередині нас, мій Брате. Ось чому вас дивує, якщо не чіпляє, коли ви зустрічаєте людину, яка каже правду вам у обличча; ось чому вам важко зрозуміти, що у людини, що чесно та відверто каже вам у обличча про власне ставлення до вас, не має будь якого ворожого ставлення та почуттів, навіть навпаки, за деякі речі вона може поважати вас. Звертаючи увагу на думку М. про вас, зазначену у деяких його листах (хоча вони написані його почерком, ви не мусите бути впевненими, що він сам їх писав; та всеж кожне слово у листах санкціоновано ним, щоби воно служило визначеним цілям), ви кажете, що у нього «що найменше, особлива манера висловлюватися». Ця «особлива манера» просто гола правда, яку він готовий писати вам або навіть сказати та повторити вам в лице без найменших змін та приховування (якщо він без наміру дозволив прибільшення у деяких виразах за тих причин, що були зазначені вище). Поміж людей яких я знаю, він той хто зробить це без найменших коливань! І за це ви називаєте його «дуже властолюбним малим, сердитим коли йому заперечують», але додаєте, що ви «не маєте злоби до нього та любите його не менше за цим». Це не так мій Брате і ви це знаєте. Та я готовий дозволити це визначення у обмеженому сенсі та погодитися з вами (та з ним самим, що стоїть поряд), що він доволі властолюбний малий, та зрозуміло, цілком здатний інколи бути сердитим, коли йому заперечують у тому, де він знає, що правий. Почали би ви думати про нього краще, якби він приховував своє невдоволення, казав неправду самому собі та іншим, дозволяючи їм приписувати йому доброчинність, якої на цей час немає? Якщо є схвальним, видалити з корінням кожне почуття люті, щоби ніколи не відчувати нападів цієї пристрасті, яку ми вважаємо доволі гріховною, ще більше гріховним є, коли ми удаємо, що це почуття видалене. Будь ласка прочитайте «Елексир Життя» №2 (квітень, стор.169). Та всеж в поняттях Заходу все зведене до зовнішності навіть у релігії. Приймаючий сповідь не питає, чи відчував той що кається лють, але питає, чи виявив він лють що до будь кого. «Ти мусиш уникати, щоби тебе звинувачували у неправді, крадіжці та вбивстві тощо» - здається, є головною заповіддю Господа Бога цивілізації, суспільства та його думки. Це єдина причина, за якої ви, який належить цьому суспільству, навряд будь коли будете у стані зробити оцінку таким характерам, як М. людини так саме суворої до себе та до власних недоліків, як поблажливої до недоліків інших людей, до того не на словах, а у сердешних почуттях. Бо, завжди готовий сказати вам у обличча, щоби він про вас не подумав; він завжди був для вас найбільш стійким другом, ніж я сам, часто коливаючись, щоби не образити будь кого, кажучи найчистішу правду. Таким чином, якби М. був людиною, що сходить до пояснень, він сам сказав би вам: «Мій Брате, на мою думку, ви доволі егоїстичні та пихаті. У вашому визначенні самого себе та у самозалещенні, ви зазвичай втрачаєте з поля зору інше людство і я дійсно вірю, що в вашій уяві увесь Всесвіт створений для однієї людини, і ця людина – ви самі. Якщо я не можу прийняти заперечень, коли знаю, що правий, то ви ще менш здатні їх сприйняти, навіть коли ваше сумління прямо каже вам, що ви не праві. Ви не здатні забути найменшої неуваги до вас, хоча припускаю, що здатні вибачити. І тому, що ви відверто усвідомили, що я ігнорую вас (підсів на вас, як ви сказали), то до цього часу це уявне припущення образи має мовчазний вплив на всі ваші думки щодо моєї особи. І хоча ваш великий інтелект ніколи не дозволить будь якому почуттю помсти володіти найкращою частиною вашої натури, всеж ці почуття, не без впливу на ваші можливості думати тому, що ви маєте задоволення (хоча навряд чи ви з цим згодні) у винаходах засобів, щоби спіймати мене на помилках, щоби уявити мене у ваших думках нерозумним, довірливим невігласом, здатним потрапити у пастку Ферна! Поміркуємо, мій Брате. Відкинемо факт, що я є посвяченим Адептом, та обміркуємо становище, створене для мене вашою здатністю уяви як два звичайних смертних, з деякою кількістю здорового глузду у моїй голові та набагато більшою кількістю у вашій. Якщо ви згодні на це, я у стані довести вам, що є абсурд думати, що мене можна спіймати у тенети жалкої пастки! Ви пишете, що для того, щоби повірити мені, Ферн, мусить знати, «чи

бажає М. щоби це (його видіння) було опублікованим, і М. відповів, цілком потрапивши у цю пастку, що він бажає цього». Повірити останньому ствердженню доволі важко. Потрібно лише бути людиною з пересічним розумом та здатністю до міркувань, щоби відчути, що маються дві нездоланні перещкоди на шляху до застосування вашої попередньої думки про мене та віра у те, що я дійсно потрапив у пастку.

1. Суть змісту цього видіння. В цьому видінні фігурували три таємничі істоти – «Гуру», «Могутній» та «Батько». Останній, це ваш покірний слуга. Далі, важко повірити, що якщо мені лише не приписуються здатності галюцінуючого медіума, що я добре усвідомлюю, то до цього часу я ніколи не наближався менш, ніж за милю до цього молодого джентльмена та не відвідував його у снах, що я повірив би у реальність цього видіння або, на крайній випадок, що в мене не виникли сумніви з приводу таких дивних стверджень.

2. Вижкість застосування подвійного факту, що я є «властолюбним малим», який стає дуже сердитим, коли заперечують, та моя спокійна покора до непослуху, повстанню учня, що під іспитом, який щойно усвідомив, що М цього хоче, щоби його видіння було опублікованим, обіцяв переписати його, а насправді не збирався підкоритися цьому бажанню і після того; бідний нерозумний «Гуру» та «Батько» більше не думали про цю справу. Все вище викладене, є цілком зрозумілим навіть для людини з пересічними розумовими можливостями. Але вийшло навпаки – людина, без сумніву, великого інтелекту була спіймана у неймовірно жалке сплетіння фальші, та звідси імперативний висновок, та жодного іншого не може бути ніж наступний: ця людина непомітно для себе дозволила власним маленьким почуттям думок шукати задоволення ціною логіки та здорового глузду. Достатньо, ми більше про це не розмовлятимемо. До всього цього, я відкрито визначаю власну неприязнь до вашої зверхності та егоїзму, та відверто визнаю та засвідчую власну повагу до ваших багатьох видатних якостей, до здорового глузду у всьому, що не пов’язано з вами самим, а у цьому випадку ви стаєте властолюбцем як я сам, лише більш нетерплячим, та я від щирого серця сподіваюся, що ви мені вибачите мою прямоту, та згідно до вашого західного кодексу поведінки, брутальну мову. У той самий час, схоже до вас я скажу, що не лише не маю до вас злоби, а люблю вас не менше за це, але це сказане мною є дійсністю, справжніми моїми почуттями а не лише словами, що написані заради виконання взятих на себе зобов’язань.

А наразі, після того як я став для вас представником М. можливо мені буде дозволено сказати декілька слів від самого себе. Я почну з нагадування вам, що останнім часом, особливо двох останніх місяців, ви двічі пропонували себе учнем, перший обов’язок якого є у тому, щоби без люті та злоби вислухати все, що буде сказане Вчителем. Як можемо ми вчити а ви вчитися, якщо ми мусимо підтримувати становище, цілком непридатне нам та нашим методам – позу двох світських людей? Якщо ви дійсно бажаєте бути учнем, знати наші Таємниці, ви мусите пристосовуватися до наших засобів, а не ми до ваших. Та до того часу, доки ви не зробите цього, безкорисно для вас очикувати більше того, що ми можемо дати за звичайних обставин. Ви бажали вчити М. і ви можете побачити (і побачите, якщо М. дозволить мені діяти таким чином як я бажаю), що він вам дав урок, який або зробить нас друзями та братами назавжди, або якщо ви більше від західного джентльмена, ніж від вихованого учня та майбутнього Адепта, то ви розірвете з нами з неповагою та, можливо, зробите про це об’яву на увесь світ. Ми до цього готові та намагаємося прискорити кризу тим або іншим шляхом. Листопад швидко наближається, і до того часу все мусить вирішитися. Друге питання: чи не думаєте ви, Брате, що нецивілізований властолюбий малий, який чесно, та заради вашої власної користі

готовий сказати вам все, що він про вас думає та у той самий час турботливо, хоча і непомітно охороняє вас самого, сім'ю вашу та репутацію від будь якої шкоди, навіть стежить дні та ночі за одним головорізом, слугою мусульманином, що має намір помститися вам, і фактично вже зруйнував його наміри, чи не думаєте ви, що він коштує десять разів стільки золота, скільки важить британський резидент, джентльмен, який на тріски руйнує вашу репутацію за вашою спиною, але посміхається та сердешно потискає вам руки кожен раз, коли вас зустрічає? Чи не вважаєте ви, що набагато шляхетніше сказати, шо думаєш, та сказавши те, що ви зазвичай вбачаєте за зухвалість, надавати тій самій людині послуги, про які остання не лише ніколи не почує, але і не знатиме, ніж робити так як чинив високоцивілізований полковник або генерал Ватсон, а особливо його леді, коли вперше у житті, побачила у власному будинку двох чужих – Олькота та місцевого суддю з Барода, та схопилася за цей привід, щоби з неповагою казати про Товариство, тому що ви його член! Я не бажаю вам повторювати неправду, у якій вони винні, прибільшення та наклеп на нас з боку місіс Ватсон, підкріплені її чоловіком, хоробрим воїном; таким враженим та непохитним був бідний Олькот цим неочікуваним нападом, він, хто завжди пишався тим, що ви член Товариства, що у власному смутку звернувся до М. Якби ви чули, що останній казав про вас, як високо він цінує вашу роботу та стан думок, ви погодилися би з його правом інколи виглядати грубим. Він заборонив йому розповідати О.П.Б. більше, ніж він їй вже розказав, що вона чисто по жіночому одразу передала містеру Сіннетту; і хоча на той час була сердитою на вас, її глибоко обурили образи на вашу адресу і вона дійсно поглянула у те минуле, коли за словами місіс Ватсон, ви користувалися гостинністю у їх будинку. Ось така різниця між уявними друзями західного вищого походження та визнаними недоброзичливими, представниками східної нижчої раси. Залишаючи це з боку, я надаю вам право бути сердитим на М. бо він зробив дещо, хоча і у відповідності до наших правил та методів, та всеж таке, що коли стане відомим, викличе глибоке обурення у західних думках. Якби я своєчасно, коли можна було зупинити, знав, неодмінно зробив би це. Безсумніву, досить люб'язно з боку містера Ферна оприлюднити власний намір «спіймати» нас. Зрозуміло, не звинувачувати Стару Леді, бо яке відношення до всього цього має бідолажна Стара Леді? Але він може застосувати будь що, щоби спіймати нас та навіть звинуватити у неправді не лише для вашого власного захисту, але і для захисту всього світу, якщо це може бути втіхою у його невдачах. А невдачу він отримає, це без сумніву, якщо не припинить подвійну гру. Рішення про прийняття чи неприйняття його у якості учня залежить від Когана. М. лише мусить випробувати, спокушати та вивчати його всіма можливими засобами, щоби виявити його істину сутність. Це правило для нас так саме обов'язкове, як воно і образливе на ваш західний погляд, і я не можу перешкодити цьому, навіть якби мав бажання. Не достатньо знати досконало, на що учень здатен, та на що ні, за цих обставин, протягом випробувань, ми мусимо знати на що він може бути здатний за різних обставин. Ми застосовуємо всі застереження. Жодна з наших учениць та жоден учень, ні О.П.Б. або Олькот, ні навівть Демодар, не можуть бути звинувачені. Він може робити що завгодно, показувати всі листи, що в нього є; оприлюднювати те, що йому пропонується робити (йому запропонований вибір між двома шляхами) та, те що він у дійсності зробив, або скоріше – не зробив. Коли час прийде, якщо він, на нещастя, прийде, у нас є засоби, щоби побачити скільки тут правди або неправди та власної його уяви. А доки я даю вам пораду – спостерігайте та не кажіть ні слова. Він був, є та буде спокушатися на різноманітні неправильні вчинки. Як я кажу, я нічого не знав про те, що відбувається, до самого останнього часу; але коли стало відомо, що навіть моє ім'я умовно торкається цього випробування, я попередив, кого слід, та заборонив змішувати мої справи з всім цим. Всеж він чудовий суб'єкт для яснобачення та не такий поганий, як ви вважаєте. Він сповнений самовдоволення, а хто ні? Хто з нас цілком позбавлений цього недоліка? Він може уявляти та казати все, що йому завгодно, але те, що ви

дозволили собі зацікавитись упередженою думкою, існування якої ви навіть для себе не можете визнати, це надзвичайно дивно. Що ви відверто повірили у повідомлення, що М. обдурений та спійманий у пастку містера Ферна – є дотого безглуздим, що навіть О. не лише Стара Леді, ніколи не вірили тому. що знали, що він на випробуванні, а так саме знали, що це значить. Декілька днів тому М. доклав зусиль, щоби довести вам, що він ніколи не був обдурений, як ви сподівалися та, що він сміється над самою цією думкою; і поза сумнівом, Олькот надасть вам гарні докази, щодо цього, хоча на цей час він у ценрі Цейлону, куди листи, не кажучи про телеграми, не доходять. Цей «обман», якщо ви так це називаєте, не був початий на нашу користь тому, що ми у ньому не зацікавлені, але на користь Ферна та Товариства, за ідеєю О.П.Б. Але чому це називати обманом? Він просив у неї поради, турбував, молив її і вона сказала йому: «Працюйте для нашої справи, намагайтесь знайти та шукати, щоби мати можливі докази про існування Братів. Вони не прийдуть у цьому році, але кожен рік багато лам спускаються до Сімли та навколо, і таким чином, здобувайте будь які докази для самого себе та містера Х'юма тощо. Чи є наразі у цьому щось ганебне? Коли вона отримала рукопис про його видіння, вона спитала М. і той, кого у ньому називають «Могутнім» та «Батько» сказав їй правду і потому наказав спитати Ферна, чи бажає він публікувати опис, до того повідомивши її та О. що він не буде цього робити. Що М. відомо про це та інші видіння, знає лише він сам, і я ніколи не втручаюся у його методи тренувань, якими-би неприйнятними особисто для мене вони не були. Стара Леді, коли ви питаєте, звісно, нічого не знає. Але ви мусите знати, що з того часу як вона поїхала до Бароди, її думка про Ферна стала ще гіршою за вашу. Вона там зрозуміла деякі речи про нього та Крукса та ще дещо почула від останнього тому, що він, як ви знаєте, був у Бароді помічником Ферна. Вона жінка, і хоча вона Упасіка (учениця), для неї важко утримати язика, коли мова йде про окультні справи. Я вважаю що досить про це говорити. Щоби не відбулося або відбудеться, це торкатиметься лише Ферна та нікого іншого.

Я чув про проект великої теософської Співбесіди і, якщо до того часу, ви ще будете теософами, то ясна річ краще, щоби вона відбувалася у вашому будинку. Наразі я бажаю вам сказати декілька слів на завершеня. Не дивлячись на те, що я знаю про ваш головний та майже єдиний недолік, про який ви самі повідомили у останньому вашому листі до мене, я бажаю, щоби ви повірили мені, мій найдорожчий Брате, коли кажу, що у всіх інших справах я про вас високої думки, та моя повага до вас велика та відверта. Так саме, щоби не відбулося, я не забуду, що протягом багатьох місяців ви, не чекали будь яких нагород для себе, а працювали день у день за для користі Товариства та Людства загалом з однією надією робити благо. Та я прошу вас добрий Брате, не дивитися на мої зауваження, як на «докори». Якщо я почав сперечатися з вами, то лише тому, що був примушений тому, що Коган дивиться на них (ваші поради) як на дещо цілком безпрецидентне, як вимоги, до яких з його позиції, не потрібно прислухатися. Хоча ви наразі можете дивитися на аргументи проти вас у світлі «незаслужених докорів», все колись ви зможете визнати, що ви дійсно «бажали не обґрунтованих вчинків». Той факт, що ваші наполегливі пропозиції, щоби вам (а не будь кому іншому) було дозволено, якщо можливо, надбати деякий феноменальний дар, який можна застосувати для переконання інших, хоча і може бути сприйнятий за визначенням мертвої букви, як «порада на (мій) погляд» та жодним чином не вимоги, всеж для кожного, хто здатен читати між рядків, він здається певною вимогою. У мене всі ваші листи, та навряд чи поміж ними буде знаденний один, який не дихав би духом рішучої вимоги, заслуженого прохання, тобто вимоги того, за чим, якщо йде відмова, виникає право почуватися ображеним. Без сумніву, ваші наміри не були такими, коли ви писали. Але такими були ваші таємні думки, і ці приховані почуття завжди помічалися Коганом, чиє ім'я ви

вимовили декілька разів та який це почув. Ви не оцінили отримане до цього часу, спираючись на протиріччя та не повну інформацію. Я вам казав: беріть на замітку протиріччя, як ви їх називаєте, починаючі з тих, які у наших перших аргументах відносно «за» та «проти» існування Бога та накінець уявними протиріччями щодо нещасних випадків та самовбивств. Потому надішліть їх мені, та я доведу вам, що для людини, яка добре знає всю доктрину, там немає жодних протиріч. Дивно звинувачувати людину, яка цілком володіє власними мізками, що у середу вона писала одне, а у суботу або неділю майже все забула та категорично собі протирічить! Я не думаю, що навіть нашу О.П.Б. з її заслаблою пам'яттю, можна звинуватити у такій забудькуватості. На вашу думку «не варто працювати лише для другорядних розумів», ви радите, йти шляхом аргументу, або отримати все, або кинути цю роботу, якщо вам негайно не буде дана «система філософії, здатна витримати розгляд та критику таких людей, як Герберт Спенсер». На це я відповідаю, що ви грішите проти більшостей. Не між Гербертів Спенсерів, Дарвінів або Джон Стюарт Міллів потрібно шукати тим мільйонам спіритуалістів, які наразі інтелектуально гинуть, але є тими, які складають більшість «другорядних розумів». Якби ви лише мали терплячисть, ви отримали би все, що забажали, з нашої спекулятивної філософії, маючи на увазі при цьому, що вона залишиться такою для всіх, за виключенням, зрозуміло Адептів. Та у дійсності, мій дорогий Брате, ви не перевантажені цією доброю якістю. Та всеж, я не розумію, чому вам засмучуватися з приводу цієї ситуації.

Щоби не відбулося, я сподіваюсь, ви не будете обурені з приводу дружніх істин, які ви від нас почули. Навіщо ви робили би це? Хіба ви обурювалися голосом власного сумління, яке шепоче вам, що інколи ви буваєте нетерплячим та не таким витриманим, яким бажаєте бути? Так, ви працювали для нашої справи без перерви протягом багатьх місяців та у різних напрямах, але ви не мусите думати, що ми не мали зацікавленості до того, що ви робите, не виголошували нашої подяки за це у своїх листах, що ми навмисно ігноруємо або невдячні вам за зроблене вами тому, що у дійсності це не так. Бо, хоча ніхто не мусить очикувати вдячності за виконання свого боргу перед людством та справою істини, тому, що той хто працює для інших, працює для себе, тому мій Брате, я відчуваю глибоку вдячність до вас за те, що ви зробили. Я за власної природи не схильний виявляти почуття, але сподіваюся колись довести вам, що не є таким невдячним, як ви думаєте. Та ви самі, хоча ви дійсно були стриманими у листах до мене, та не жалілися на те, що ви називаєте слабкими місцями та протиріччями, всеж ви зайшли так далеко у стриманості, щоби дати часу подальші пояснення, дійсно це слабкі місця або лише на поверхні такими уявляються? Ви жалілися Сіннетту, а спочатку навіть Ферну. Якби ви лише на п'ять хвилин погодилися уявити себе у стані місцевого Гуру та європейця учня, вам швидко стало би ясно, якими жахливими мусили здатися такі відносини тубільскому розуму, і ви би ніколи не мали докорів за неповагу. Будь ласка, зрозумійте мене, я не жаліюся, але один факт, що ви звертаєтесь до мене як до «Вчителя», робить мене посміховиськом для всіх посередників, які нічого не знають про наші відносини. Я ніколи не згадав би цього факту, але мушу дати вам почитати листа від Субба Роу який, додам до цього, повний вибачень, та другого до О.П.Б. так саме з відвертою правдою тому що обидва вони учні. Я сподіваюся, що цим не чиню не скромно за західними поняттями. Будь ласка поверніть їх після того як почитаєте, та зверніть увагу на те, що у них написано. Це надсилається таємно та для вас особисто. Звідти ви знатимете, скільки вам англійцям, потрібно анулювати в Індії, до того як ви матимете можливість принести будь яку користь цій країні. Доки що я мушу закінчити листа та запевнити вас у моїй відвертій повазі.

Ваш К.Х. Повірте мені, ви занадто суворі та несправедливі щодо Ферна.

ЛИСТ 81 К.Х. - Сіннетту. Цілком таємно та з довірою.

Мій терплячий друже!

Вчора я надіслав поштою коротеньку записку у супроводі довгого листа Х'юму; він відправлений рекомендованим десь у центральній пошті щасливим вільним другом; сьогодні довгого листа вам, та він здається буде супроводжений дзвіном ієреміади, сумною розповіддю про руйнацію планів, яка, можливо примусить вас сміятися, як це було з моїм величезним Братом, що примушує мене почуватися поетом, що не спить ночами: «Бо душа його світила вогнями всю ніч перед очима». Я чую як ви пошепки вимовляєте: «Що він хоче сказати?» Терпіння, мій кращій англо-індійський друг, терпіння; і коли ви почуєте про не пристойну поведінку мого не морального Брата, який посміхається більше ніж будь коли, то ви побачите, чому мені доводиться жаліти, що замість вживання плодів Дерева Знання Добра та Зла у Європі, я залишився в Азії, у всій простоті невігластва з приводу ваших методів діяльності та манер, бо у такому випадку я так саме сміявся би!

Я бажаю знати, що ви скажете, коли знатимете страшну таємницю! Я дуже бажаю знати, щоби позбавитися від кошмару. Якби ми зараз вперше зустріли мене у тінистих алеях вашої Сімли та вимагали від мене всю істину, ви почули би її, але дуже незадовільну для мене. Моя відповідь нагадала би світу, якби ви були таким жорстоким, що повторили її – відому відповідь Уорена Хастінгса «собаці Дженнінгса» під час його першої зустрічі з бувшим керівником після поверненя з Індії: «Мій дорогий Хастінгс - запитав Дженнінгс, - чи це можливо, що ви такий шахрай, як каже Берк, та чому увесь світ схильний вірити?» «Можу вас запевнити, Дженнінгс - була сумна та коротка відповідь - і хоча я інколи примушений виглядати шахраєм, у моїх власних очах я таким ніколи не був». Я жертва спокути гріхів Братства. Але - до фактів.

Зрозуміло, ви знаєте, я вважаю, Стара Леді розповідала вам, що коли ми беремо кандидатів в учні, вони дають обіцянку тримати у таємниці та зберігати мовчання щодо кожного отриманого наказа. Потрібно бути гідним до учнівства, до того як стати гідним до адепства. Ферн саме під таким випробуванням, і у гарне становище вони мене поставили! Як ви знаєте з мого листа Х'юму, Ферн мене не цікавить, я нічого про нього не знаю, окрім його чудових здібностей до яснобачення та яснослухання, та ще чудову наполегливість шляхом до мети, сильну волю тощо. Розбещений та деморалізований тип багато років, «Перікл кабаків з милою посмішкою для кожної вуличної Аспазії», він неочікувано виправився після вступу до Теософського Товариства, і М. взяв його до рук серйозно. Не моя справа роповідати вам скільки з його видінь бувають правдиві, скільки галюцинації або можливо навіть видумки. Скоріше за все він обдурював нашого друга Х'юма, тому що останній розповідав про нього неймовірні розповіді. Але саме погане у цій справі наступне – Ферн дурив його так гарно, так ефективно, що коли Х'юм не вірив жодному слову, Ферн казав правду, але майже кожну неправду наш поважний голова «Еклектика» сприймав за євангельську істину.

Далі вам буде ленгше зрозуміти, мені не можна відкривати містеру Х'юму очі на дійсний стан речей тому, що Ферн є учнем М. і я не маю права ні звичайного ні за законом, відповідно до нашого кодекса, втручатися у їх дії. З більшості неприємностей, ця найменша. Іншим з наших зобов'язань, є доставка листів та послань нашим учням у зовнішній світ з дотриманням ними умови – якщо немає у цьому особливої необхідності, забути та більше ніколи про це не думати. Доволі часто листи від нас самих, якщо у них немає важливого або таємного, пишуться нашим почерком нашими учнями. Саме

так у минулому році деякі з моїх листів на вашу адресу були доправлені шляхом осадження, а коли приємне просте осадження було відставлено, то було порібно сконцентрувати свій розум, вільно розташуватися та думати, а моєму відданому «Позбавленому Спадку» залишалося копіювати мої думки лише випадково помиляючись. О, мій друже, завдяки цьому і легким же було моє життя до того самого дня, коли «Еклектик» почав своє хитке існування… У цьому році з причин про які немає потреби нагадувати, мені самому залишається виконувати всю цю роботу. Від цього інколи стає важко і я роблюсь нетерплячим. Джон Поль Ріхтер говорив: «З наших тілесних страждань найхворобливіша не тілесна або не матеріальна, а саме наша нетерплячість та ілюзія, що це триватиме вічно…». Одного разу, дозволивши собі, наче я у власній душевній простоті підпав під вплив, та довірив священну недоторканість власних листів до рук свого другого Я, малого «без моралі», вашого «Славетного», який не кращим чином скористався моєю довірою і, таким чином, я потрапив у це становище! Безчесний сміється з учорашнього дня, та сказати вам правду, я схильний думати так саме. Але ви як англієць, будете вражені розмірами його злочину. Ви знаєте, що не дивлячись на власні недоліки, містер Х'юм доки що потрібен Т.Т. Мене інколи дратують його дріб'язкові почуття та дух помсти. Всеж, мені доводиться миритися з його слабинками, які примушують його в один момент обурюватися, що ще немає, а у другий момент, що вже є полудень. Але наш «Славетний» не такої думки, він вважає, що пиха та марнославство містера Х'юма бажають, відповідно до нашого прислів'я, щоби все людство стояло на колінах та молилося лише йому, але М. не збирається догодити Х'юму. Звісно, М. не буде йому шкодити або докучати. Навпаки, він має намір захищати Х'юма, як це робив до цього часу, але не підніме навіть мізинця, щоби вивести Х'юма з омани.

Його аргументи наступні: «Х'юм сміявся над справжнім дійсним феноменом (виконання якого майже визвало немилість у Когана щодо нас) лише тому, що демонстрація відбувалася не за його планом та не для його власної користі та честі. А зараз хай відчуває себе щасливим та пихатим від таємничих явищ свого власного приготування та витвору. Хай він насміхається над Сіннеттом у глибині свого пихатого серця та навіть кидає натяки іншим, що навіть Сіннетту не надана така довіра та прихильність. Ніхто, ніколи не намагався навмисно ввести його в оману, так саме нікому це не дозволено. Все йшло власним природним шляхом. Ферн був у руках двох спритних «мешканців порогу», таку назву їм дав Булвер – двух Дуг-па, яких ми тримаємо для роботи смітниками та для виявлення таємних недоліків, якщо такі є, у кандидатів на унівство. І Ферн, загалом, виявив себе значно кращим та більш моральним, ніж очикували від нього. Ферн робив лише те, що йому було наказано. І він не дає волі власному язику, бо це його перший обов'язок. Що стосується його ролі ясновидця перед Х'юмом та іншими, то якщо він примусив самого себе у це повірити та те, що це лише деякі подробиці які дійсно можна назвати видумкою, або менш м'яко висловлюючись, брехнею, то тут шкоди нема нікому, окрім йому самому. Ревнощі та пиха Х'юма завжди будуть перешкодою, щоби не дозволити йому повірити істині настільки, наскільки і прикрашеній видумці; а Сіннетт достатньо проникливий, щоби відсіяти та дуже легко відрізнити реальність Ферна від мрій… «Чому, у такому випадку, мушу я або ви, або будь хто ще» - робить висновок М. – «радити людині, яка жодним чином не сприйме цієї поради або, ще гірше, у випадку якщо він подумає, що з нього роблять дурня, скоріше за все стане непримиренним ворогом Товариству, нашій справі, багатостраждальним Засновникам та всім. Нехай залишається строго на самоті… він не буде вдячним за відкриття його помилок. Навпаки, він не розумітиме, що немає кого звинувачувати, окрім самого себе, за те що ніхто ніколи не прошепотів йому слова, які допомогли би йому уникнути помилки. І він повернеться найбільш люто до тих хлопців Адептів, та називатиме їх публічно самозванцями, єзуїтами та

лицемірами. Йому явили доки один справжній феномен, що мусило переконати у можливості різних інших феноменів».

Такі міркування М. і такими були би і мої міркування, якби я не був безпосередньо замішаний у все це. Та внаслідок, обману цієї маленької мавпи – Ферна, я змушений потурбувати вас – просити вашої дружньої поради тому, що наші методи дії відрізняються від ваших. Дивіться що сталося: Х'юм останнім часом отримував багато листів від мене. Я сподіваюсь, що ви простежите разом зі мною долю трьох з них, отриманих ним з початку листування. Спробуйте так саме зрозуміти моє становище та мій власний стан. Тому, що у нас було три учня у Сімлі - два справжніх та один кандидат – Ферн, мені прийшла до голови нещасна ідея про збереження енергії, про економію, наче я мав «ощадну касу». Сказати правду, я намагався відділити, на скільки обставини дозволяли, «штаб-квартиру», що була під підозрою, від всіх феноменів, зроблених у Сімлі, відповідно, від листування між Х'юмом та мною особисто. Якщо О.П.Б. Демодар та Деб не були цілком роз'єднані, важко було би уявити, що могло відбутися. Перший лист, який був знайдений в оранжереї, я дав М. щоби він відправив його з одним з двох прийнятих учнів у будинок містера Х'юма. М. передав Субба Роу, якого бачив того дня. Субба Роу відправив звичайним шляхом поштою Ферну з проханням або передати Х'юму або відправити поштою у тому випадку якщо боїться, що Х'юм його питатиме, бо Ферн не міг та не мав права відповідати йому і таким чином був би примушений говорити неправду. Декілька разів Д.К. намагався потрапити до Ротні Кастл, але кожен раз важко страждав і тому я сказав не робити цього. (Він готувався до посвячення і внаслідок цього міг не витримати). Ну, а Ферн відправив не поштою а своїм Дуг-па, який поклав листа в оранжереї, біля другої години ночі. Це був феномен на половину, але Х'юм сприйняв його, як повний, та дуже роздратувався, коли М. як він вважав, відмовився взяти відповідь таким самим чином. Потому, щоби втішити його я написав з відвертістю, яка не дозволяла порушення довіри М. у зв'язку з Ферном, що Д.К. на цей час нічого не міг зробити для нього, і що це був один з учнів М. який поклав листа та тощо. Я думаю, що мій натяк був достатньо широким, та жодної омани не відбулося? Другого листа було кинуто йому на стіл Джул Кулем (його ім'я правильно Гюль, але фонетично не так), і тому, що це було зроблено ним самим, то це був ортодоксальний феномен і Х'юму жалітися не було на що. Декілька листів надсилали йому різноманітними шляхами, і він може бути впевнений у одному: якими звичайними не були засоби доставки листів для нього, вони не можуть бути не феноменальними тому, що доправлялися в Індію до Тибету. Але це, здається, він не бере до уваги. А наразі ми підходимо, дійсно, до найгіршої частини всього цього, за яку я цілком звинувачую М. як дозволившого це, та виправдовую Ферна, який інакше не міг. Звісно, ви розумієте, що я пишу вам це виключно конфедиціально, покладаючись на вашу честь і щоби не сталося, ви не видасте Ферна. Дійсно (і я вивчив цю справу доволі ретельно), цей парубок був доведений до звинувачення в умисній єзуїтсьій омані скоріше не припиняючимися образами, підозрами та навмисними знущанями за столом та за працею з боку Х'юма, ніж будь яким іншим мотивом або моральною розпустою. Потому листи М. (продукція люб'язного Дуг-па, у дійсності екс-Дуг-па, чиї минулі гріхи ніколи не дозволять цілком спокути власні злочини) ясно кажуть: «Чиніть так або так, або ось таким чином». Вони спокушають його та приводять до думки, що коли немає шкоди будь якій людській істоті та спонуки шляхетні, то будь який вчинок стає законним! Мене таким чином спокушали у молодому віці, і я двічі майже спокусився, та був врятований від потрапляння до пастки своїм дядьком. Те саме було і з «Славетним», який є самим ортодоксальним окультистом та дотримується стародавніх традицій та методів. І те саме було би з будь з ким з вас, якби я погодився прийняти вас в якості учнів. Але тому, що мені з самого початку було відомо, що ви визнали у одному

з листів до О.П.Б. а конкретно, що для європейськіх розумів вищого класу у понятті випробування, знаходження під випробуванням, є дещо потворне; я завжди ухилявся від пропозицій Х'юма, стати моїм учнем. Це можливо, надасть вам ключа до всієї ситуації. Але, ось що сталося.

Ферн отримав через одного учня мого листа з наказом, що лист мусить бути негайно надісланий за призначенням. Вони йшли снідати і втрачати часу було неможна. Ферн вже кинув листа на один з столів і його треба було там і залишити, тому що у такому випадку йому не довелося би казати неправду. Але він мав докори до Х'юма та утнув таку хитрість. Він сховав листа у складках серветки Х'юма, і той за сніданком скинув листа на підлогу. Здається, це викликало жах «Моггі» та відчуття приємної неочикуваності у Х'юма. Але у нього виникли минулі підозри (у ньому постійно копирсалися підозри з того часу коли я написав йому, що мій перший лист був покладений у його оранжерею одним з учнів М. та що мій учень мало що міг зробити, хоча до того відвідав невидимим, усі частини будинку). Х'юм уважно дивиться на Ферна та питає, чи не він поклав листа туди. У мене перед очима вся картина того, що виникає у голові Ферна на цей момент. Там швидкий спалах: «Це мене врятує… тому, що я можу поклястися, що ніколи не клав його туди» (маючи на увазі місце на підлозі, куди лист впав). Ні, ні – він сміливо відповідає - я ніколи не клав його туди, додаючи подумки. Далі видіння М. та почуття величезного задоволення та полегшення, що не винний у безпосередному обмані. Далі сплутані думки… та жодної про само-обман! Так, наш друг був обманутий лише один раз, але я сплатив би будь яку ціну, якби мав можливість відвернути цей випадок та замінити свого листа на будь який інший. Але ви бачите у якому стані я наразі. М, надає мені свободу казати вам, що завгодно, але бажає щоби я жодного слова не казав Х'юму. Так саме він не вибачив би вам, каже він, якби ви почали втручатися між покаранням пихи Х'юма та долею. Ферна дійсно, не можна звинуватити за думку, що коли результат досягнутий, то подробиці не грають ролі тому, що він був вихований у такій школі, а його серцю дійсно близька турбота про успіх нашої справи, у той час коли у Х'юма, за добрих намірів – самозакоханість, егоїзм – головні та єдині мотиви. «Егоїстичний людино-любець» є виразом, що малює його портрет на повний зріст.

Далі про полковника Чезні. Тому що він дійсно та відверто був люб'язним тому, що здається, дещо побачив у рисах вашого скромного друга – відбиток, вийнятий імовірно з глибин уяви, ніж з будь якої дійсної присутності такого зображення, як ви кажете, у продукції Джул Кула або М – перший відчував пиху та просив мого дозволу на осадження другого такого зображення для полковника Чезні. Зрозуміло, було дозволено, хоча я сміявся над цією ідеєю, і М, сказав Д.К. що полковник так саме сміятиметься над тим, що вонни вважатимуть моїм марнославством. Але Д.К. дуже бажав спробувати та пішов за дозволом особисто надати зображення полковнику Чезні, у чому, зрозуміло, Коган йому відмовив та зробив зауваження. Але картина була готовою за три хвилини після мого дозволу і Д.К. здавалося був цим надзвичайно задоволений. Він каже, і він правий я думаю, що з усіх трьох, ця найбільш схожа. І вона пройшла звичайним шляхом Джул Кула, Деба та Ферна тому, що О.П.Б. та Дамодар на цей час обидва були у Пуні. М. тренував та перевіряв Ферна на феномен, зрозуміло на справжній, з тим щоби Ферн міг виконати у будинку полковника Чезні демонстрацію; і хоча Ферн закладався, що йому потрібні лише три місяці на приготування, М. знав, що за цей час він ніколи не приготується. Моя думка, що він і в наступному році не буде здатний. Якби там не було, він довірив нову картину Ферну, кажучи знову, що краще надіслати її поштою, що якщо Чезні знатиме, що тут замішаний Ферн, то навіть не повірить, що вона створена осадженням. Але Джул Кул бажав, щоби картина була отримана негайно та як він сказав: «Доки у полковника Вчитель у голові ще теплий», а

Ферн, молодий дурень, відповів: «Ні, до того як щось робити з цим «портретом», я мушу вивчити полковника Чезні цілком! Я бажаю на цей раз досягти найкращих результатів, які лише можливі. Тому, що бачив автора «Битва біля Доркіна», я не був задоволеним ним… Батько мені казав, щоби я був його «очі та вуха» - у нього самого не завжди є час – я мушу вивчити характер людини, з якою ми мусимо мати справу!».

Тим часом, я боюся, що «вчитель» Ферн надумає, можливо, розташувати портрет у складках серветки полковника Чезні та виконати деякий «духовний феномен власною ногою», написав вам з Пуни через Демодара, надаючи відчутний, на власну думку, натяк, який ви не зрозуміли, але наразі зрозумієте. Вчора вранці Д.К. прийшов до мене та сказав, що картина все ще у Ферна, і що він побоюється за будь який зіграний або майбутній трюк. Далі я звільнив занадто спокійного свого Брата від стану апатії. Я довів йому, яким загрозливим є становище тому, що парубок нерозбірливий, та ще і моральні почуття значно пригнічені «випробуваннями» та обманами, на які він дивився як на законні та дозволені, та – підняв його нарешті до дії. Телеграма власним почерком М. була відправлена Ферну на цей раз з центральних провінцій (з Бусавлі, я вважаю, де мешкає один учень), з наказом негайно відправити пакет поштою на адресу полковника, і Ферн як я бачу отримав її вчора до обіду. Таким чином коли ви про це почуєте, ви будете знати всю істину.

Я суворо заборонив давати мої листи або будь що, що має відношення до моїх справ, Ферну. Таким чином, містеру Х'юму, вам та всім іншим у Сімлі надаю власне чесне слово, що Ферн більше не матиме жодного відношення до моїх справ. Але мій найдорожчий друже, ви мусите мені міцно обіцяти заради мене, ніколи нікому не розповідати жодного слова з того, що я вам розказав, і особливо Х'юму та Ферну, якщо лише останній власними видумками не примусить його зупинити. У такому випадку ви можете сказати йому що потрібно, щоби примусити замовкнути, всеж, таким чином, щоби він не знав, як та від кого ви знаєте. Окрім того, застосовуйте це знання на ваш погляд. Читайте мого листа, відправленого вчора з Бусавлі на ваше ім'я, вірніше, мій лист Х'юму, читайте уважно та подумайте, до того як відправити його, бо він може викликати у Х'юма напад люті, зачепити пиху та примусити одразу підти з Товариства. Краще тримайте його, як засіб на крайній випадок, щоби довести йому, що я людина, яка бажає, щоби навіть схильність супротивника не здобувалася не чесним шляхом. Найменше, я так дивлюсь на засоби, які містер Ферн, здається здатний застосовувати. Але більше за все, добрий та вірний друже, не дозволяйте собі неправильно судити про дійсний стан нашого Великого Братства. Хоча темною та нерівною може здатися вашому західному розуму та стежка та шляхи, якими наших кандидатів ведуть до Великого Світла, та ви будете першим, хто схвалить ці шляхи, коли знатимете все. Не судіть за видимістю, бо цим ви можете створити велику несправедливість та втратити ваші власні можливості знати більше. Лише будьте уважні та спостерігайте. Якщо містер Х'юм погодиться чекати, він отримає значно більше феноменів, щоби примусити замовкнути критиків, які у нього до цього часу були. Застосуйте власний вплив на нього. Пам'ятайте у листопаді наступить велика криза, і вересень буде повен небезпеки. Збережіть за цієї руйнації хоча-би наші особисті відносини. Ферн – дивний психологічний суб'єкт, якого я будь коли зустрічав. Перлина у середені та дійсно глибоко прихована у неприємній мушлі. Ми не можемо зруйнувати її одразу і так саме не можемо дозволити собі втратити такого суб'єкта. Захищаючи себе, захищаєте його від Х'юма. Взагалі, я ніколи не довіряю жінкам більше ніж відлунню. Обидві жіночого роду тому, що богиня Луна, схожа до жінки, завжди має останнє слово. Але з вашою дружиною інше,

та я вірю, що ви можете довірити їй вище сказане, якщо вважатимете за потрібне. Але стережіться бідної місіс Гордон. Вона чудова жінка, але заговорить Смерть до смерті. Наразі все.

Ваш завжди вірний К.Х.

Будь ласка не дивіться на це, як на комплімент, але повірте мені, коли кажу, що ваші два листи а особливо «Еволюція Людини» - просто чудові. Не бійтесь жодних протиріч та невідповідностей. Я знову кажу – беріть їх на замітку та надсилайте мені, і ви побачите.

Я вас прошу, люб'язний сер, зачиніть цього нерозумного листа, надісланого Х'юму, до сундука, та нехай він лежить там, доки не знадобиться. Я вам кажу, що він створить лише зло та нічого іншого. К.Х. занадто чуттєвий, занадто – він стає у вашому західному суспільстві справжньою баришнею.

Ваш М.

ЛИСТ 82 М. - Сіннетту. Отриманий у Сімлі у 1882р.

Я вдячний вам, мій дорогий пан Сіннетт, за особисту послугу. Тому що К.Х. занадто досконалий Йогі-Архат, щоби зупинити руку, яка не зважаючи на невдачу намагнається спіймати тибетського яка за шию та зігнути її під власним ярмом, тому все, що мені залишається робити, це знову з'явитися на «натакашала» та покласти край виставі, яка загрожує стати одноманітною, навіть для нас, добре натренованих у терпінні. Я не можу скористатися вашою люб'язною порадою писати містеру Х'юму моїм червоним кольором тому, що це означатиме відкрити нові двері для безкінечного листування. Від такої честі я краще відмовлюсь. Замість того я пишу вам, надсилаю телеграму та відповідаю на зворотній стороні для вашої уваги. Що це за манера розмови? Повага може не бути у його (Х'юма) натурі, і ніхто жодним чином не турбується про це. Але я вважав, що його голова здатна тримати деяку кількість здорового глузду. І цей глузд міг би підказати йому – або ми те на що претендуємо, або ні. У першому випадку, якими перебільшеними не були би заяви на захист наших сил, всеж, якщо наші знання та передбачення не перевершують їх, ми не більше як самозванці, та чим швидше він розірве з нами, тим краще для нього. Але, якщо ми у будь якому сенсі є ті, на що претендуємо, у такому випадку він чинить як дикий віслюк. Нехай запам'ятає – що ми не індуські раджі які примушені приймати політичних няньок та вихователів, щоби вести нас на паску. Товариство було засноване, діяло та буде діяти з ним або без нього – хай пристосується до останнього.

До цього часу його допомога, яку він вперто нам нав'язує, нагадує іспанських гідальго, які однією рукою пропонують мандрівнику свою шпагу для охорони, другою хапають за горло – до цього часу, як мені відомо, не була дуже корисною для Товариства. Не доброчинна жодному з Засновників, у будь якому випадку для тієї, яку він майже вбив у минулому році у Сімлі, та яку він наразі тривожить, чіпляючись до неї, як не відворотна смерть, перетворюючі її кров на воду та поїдаючи печінку.

Тому я чекаю від вас, що ви втлумачите Х'юму, що «ми принесемо йому нашу вдячність» лише у випадку коли він перейматиметься власним «Еклектиком» та надасть можливість Головному Товариству турбуватися самому за себе. Його поради та допомога редактору «Теософа» без сумніву були корисними і вона (О.П.Б.) дуже вдячна йому за це, та всеж, у більшості вона вдячна вам. Але ми вважаємо за потрібне зробити заяву, що деяка риска мусить бути зроблена між вказаним редактором

та нами, бо ми не зовсім та Тибетська трійця, за яку він нас сприймає. Тому, чи то неосвічені дикуни або Східники ми у його уяві, кожен хазяїн у власному домі, але ми маємо право знати наші справи краще та ввічливо відхиляємо його послуги у якості капітана вести наш теософський корабель, навіть «океаном світського життя», як метафорично він висловлюється. Ми дозволили йому, за гарним приводом рятування становища з британськими теософами, провітрювати власну лють до нас в органі нашого власного Товариства та малювати пародії наших портретів пензликом, змоченим у жовч, що йому ще потрібно? Я вже сказав О.П.Б. телеграфувати йому відповідь, що він не єдиний видатний мореплавець у світі. Він намагається уникнути західних айсбергів, а ми тримаємо курса, таким чином, щоби обійти східні мілини. Чи має намір він на додаток до всього давати вказівки всім, починаючи з Когана та впритул до Джул Кула та Деба, що ми мусимо, а чого ні, робити!? Рам, Рам та священні Наги! Невже після століть незалежного існування, ми мусимо потурати чужому впливу та робитися маріонетками Набоба з Сімли? Хіба ми школярі або дещо схоже у його уяві, щоби підкорятися лінійці іноземного шкільного вчителя?

Не дивлячись на його дурний стан духу, я прошу вас розповісти йому, що ви чули від мене та що я просив повідомити йому мій ультиматум: якщо він не скінчить з усіма пересудами та назавжди – я не дозволю втручання його мудрості між нашим невіглаством та Головним Товариством. Так саме, він не має мститися за власний дурний настрій на людині яка не відповідальна за наші дії, на жінці, яка така хвора, що я знову примушений, як 1877 році забрати її, хоча вона так потрібна там, де вона є, у штаб-квартирі, та запобігти таким чином, щоби вона не розсипалася на шматки. І що цей стан виник останнім часом як наслідок її постійної стурбованості за Товариство, та частково, якщо не цілком, за наслідками його поведінки у Сімлі – у цьому я даю власне слово. Становище загалом та майбутне Еклектика тримається на К.Х. якщо ви не допоможете йому. Якщо, незважаючи на мою пораду та незадоволення Когана, він, містер Х'юм, буде сперечатися, ставити себе у безглузде становище, та приносити себе у жертву, у якості злого генія Товариства у одному напрямі – ну, то це його справа, та я не хочу мати до цього жодного відношення. Вашим дійсним другом я залишуся назавжди, навіть, якщо би ви повстали проти мене у найближчі дні. Ферн був випробуваний та знайдений як Дуг-па за власної моральністі. Подивимося, подивимося; але мало залишилося надії, не дивлячись на всі його чудові здібності. Натякни я йому, щоби він обдурив власного батька або мати, він би на додаток прихопив і їх батьків та матерів. Негідна, негідна та безвідповідальна натура. Ох, ви, західники, вихваляєтеся вашою моральністю! Нехай збереже вас та всіх ваших світлий Коган від лиха, що наближається, це відверте бажання вашого друга.

М.

ЛИСТ 83 Уривки з листа О.А.Х'юма – К.Х. з коментарями К.Х. у дужках.

…Я не лише не супротивник вашого застосування цього права, але пристрасно цього бажаю та був би радий, якби ви завжди висловлювали власну думку набагато вільніше, ніж наразі. Я заперечую проти брутальності – деякі люди такі брутальні – це не рахуючи того (К.Х.- Чи називає він власні листи до М. та О.П.Б. ввічливими?), що ображає мене, чіпляє мої почуття джентльмена так як сморід, дратує мої нерви…

Що стосується до тієї характерної риси, на яку ви звертаєте увагу, тобто моєї великої мінливості, то я дійсно вважаю, що у вас маються prima facie привід для нападу. Всеж справи не зовсім такі, як ви вважаєте. У дійсності я не такий вже і не сталий!... Я не можу покладатися виключно на вас – у вас занадто мало часу і єдиний засіб, яким ви здатні, здається, навчати мене – листами, такий довго-тривалий та незадовільний, що для мене буде несправедливим, не дивитися будь куди ще. (К.Х. – К.К.М. в очевидь, вважав би це «щиросердним»?)

…Обставини заважали…вам поставити мене у становище, щоби я був переконаний, що те чому ви навчаєте, є правильним. Цілком можливо, що це так, але інші люди, найвищої вченості, які безсумніву, у значній кількості володіють тими самими засадами, що і ви – у більшості заперечують ваші погляди. По-перше, вони вочевидь вважають, що ви, Архати, всі на неправильному шляху, що ви лише витончені високоосвітчені тантрики, спрямовані до Упасани Шакті або Кама Рупи замість Упасани Пранави або Брахмана! Вони рівним чином не згодні з вашим поглядом, що немає жодного Бога. (К.Х. – Ведантичні адвайтисти?)

У цьому я не претендую на те, щоби сказати хто правий з нас. Як я можу бачити, їх вченість та йогічні сили не менші за ваші. (К.Х. – Його «добрий старий Свамі» не володіє взагалі жодними силами – логічним висновком було би, що і ми не володіємо).

Але мій друже… дозвляючі, що ви праві, я боюся, що філософія з вінцем голого та брутального атеїзму на якому ви наполягаєте у ваших примітках, бо ви не бажаєте прийняти моє замасковане формулювання, не буде прийнятою навіть у цьому матеріалістичному віці. (Чи це чистосердно? І чи потрібен нам такий спосіб дії?) Європа не сприйме її, так саме як і Азія… Але, більш за це, якщо ми спромоглися би розповсюдити її, чи принесло би це добро за сучасним станом світу? …Для вас та людей вашої чистоти та шляхетності характеру, навіть для людей, хто значно нижче на цих сходах, схоже до мене, чистий атеїзм можливо і не спричинить шкоди, але не розвиненим та цілком духовно не пробудженим класам, я побоююся він спричинить зло. (К.Х. – А хіба можливо, щоби упереджена забобонна віра у чистий міф, будь коли принесла добро? Він називає нас єзуїтами, а натомість його політика виключно – лойольська).

…Але вплив попереднього навчання, як скажете ви, інтуїція, як стверджую я, не дозволяє мені прийняти вашу думку, як доведену. …Я не можу відверто сказати, що вірю, що жодного Бога немає. Я скоріше, вірю, що якийсь Бог є. (К.Х. – «Я набагато більший адвайтист, ніж М. або К.Х.» писав містер Х'юм лише вчора.)

…Я не думаю, що ви праві щодо моєї мінливості, я багатобічний, рухаючись, я обертаюсь, і ви бачите різні боки у різний час, але ви побачите, що моя орбіта, не враховуючи деяких змін, доволі рівна, та вся уявна ретрогресія суть оптичні ілюзії, зобов'язані вашому куту зору. У будь якому випадку, це кмітливе пояснення.

Завжди відверто ваш А.О.Х'юм.

(К.Х. – Звісно, без сумніву, він доволі «кмітливий».)

ЛИСТ 84 К.Х. - Сіннетту.

Співчуваю за все, що сталося, але цього потрібно було очикувати. Містер Х'юм потрапив до осиного гнізда, та не мусить жалітися. Якщо моє зізнання не змінило ваших почуттів, я вирішив не впливати на вас і тому не дивитимуся на ваш шлях та не питатиму які ваші справи, мій друже, та чи не сповнені ви відразою до нашої системи та засобів дії. Коротко кажучи, якщо у вас все ще є бажання листуватися та вчитися, щось треба робити, щоби притримати безвідповідального «благочинця». Я завадив їй (О.П.Б.) у відправці Х'юму гіршого листа, ніж той якого вона написала вам. Не можу примушувати її пересилати листи Х'юма до мене, або мої до нього; а тому що мені більше неможливо довіряти Ферну, та навряд чи можна за будь яким почуттям справедливості, принести Г.К. у жертву людині цілком не здатній побачити будь яку послугу, за виключенням власної, то що ми можемо у такому випадку зробити? Коли ми змішалися з зовнішнім світом, ми не маємо права ні пригнічувати особисту думку його індивідуальних членів, ні уникати їх критики, якою би вона несприятливою для нас не була. Тому був даний рішучий наказ О.П.Б. публікувати статтю містера Х'юма. Але, таким чином, як ми бажаємо, щоби світ бачив обидва боки питання, ми так саме дозволили об'єднаний протест Деба, Субба Роу, Демодара та деяких інших учнів, щоби вони виступили одразу за його критикою нас та нашої системи у «Теософі».

Я вам надав лише натяки на те, про що ішим разом напишу більш ширше. Доки що я думаю про перешкоди, які природно виникають на шляху, і якщо ваша дружба до мене відверта, не будемо перевантажувати та погіршувати наших зв'язків боротьбою з ними. Що стосується до мене, я згоден на ризик бути сприйнятим неосвітченим, який сам собі протирічить, бути критикованим у виданнях безмежно з боку містера Х'юма, аби вчення пішло вам на користь, та ви час по часу ділилися ним з людством. Але я ніколи більше не ризикну викладати власні думки у незамаскованому вигляді будь якому іншому європейцю окрім вас. Як ви бачите наразі, зв'язок з зовнішнім світом може принести лише смуток тим, хто так вірно нам служить, та недовіру нашому Братству. На азійців ніколи не вплинуть егоїстичні напади містера Х'юма на нас (результат мого останнього листа та вимушеної від нього обіцянки, що він писатиме мені не так багато, як він це робив раніше), але ці напади та критика, які європейськими читачами будуть сприйняті як одкровення та зізнання, без підозр, звідки вони взялися та якими глибоко егоїстичними почуттями вони народжені, ці напади розраховані на велику шкоду у напрямку, який вам ніколи і не снився. Коган вирішив не втрачати таку важливу зброю (корисну в одному напрямі, звісно), та дозволив моє спілкування з містером Х'юмом. І я запевняв його, що він (Х'юм) розкаявся та став іншою людиною. І як я наразі погляну у очі моєму Великому Вчителю, над яким зараз сміються, хто став предметом глузування містера Х'юма, кого останній називає Рамзесом Великим, по відношенню до якого він застосовує такі негідні зауваження? У листах він застосовує терміни, чія звіряча брутальність, не дозволяє мені їх повторювати, які обурили мою душу, коли я читав їх; слова до того брудні, що вони забруднили навіть повітря, що торкалося до них, тому я поспішив відправити їх вам разом з листом, у якому вони були, щоби не було цих сторінок у моєму будинку, у якому багато молодих та невинних учнів, яких я бажаю застерегти від прослуховування будь коли таких висловлювань.

Потому ви самі, мій друже, під його впливом більше ніж думаєте та підозрюєте, ви самі дуже схильні з часткових фактів мати «протиріччя». Новина або не підлягаючий поясненню аспект будь якого, висунутого у нашій науці факту, ще не є достатньою причиною до негайного їх віднесення до протиріч та не дають права проголошувати, як це робить містер Х'юм у власній статті, що він може

надати за один тиждень стільки, скільки він вилучив від нас протягом вісімнадцяти місяців, бо наше знання до цього часу таке обмежене, що йому було-би важко сказати скільки ми знаємо або ні.

Але я затримався занадто багато на цьому нерозумному, антифілософському та нелогічному нападі на нас самих та на нашу систему. Одного разу ми доведемо невідповідність заперечень висунутих Х'юмом. Його можуть вважати мудрим радником муніціпалітету, але навряд він буде розглядатися в такому світлі нами. Він звинувачує мене, що через нього я надав світові «неправдиві ідеї та факти», та додає, що він тримався би збоку, розірвав з нами, якби не його бажання принести користь Світові! Ось дійсно найкращий легкий спосіб відправити на той світ всі науки, бо немає жодної, де не були-би «неправдиві факти» та дикі теорії. Лише у той час, коли західні науки посилюють плутанину, наша наука пояснює всі уявні протиріччя та замирює будь які дикі теорії.

Тому, якщо ви не приведете його до тями, скоро прийде всьому кінець, та на цей раз остаточно. Мені немає необхідності запевняти вас у моїй відвертій повазі до вас та нашій вдячності за те, що ви зробили для Товариства та умовно для нас обох. Я бажав би якби знав яким чином, зробити все для вашого друга полковника Чезні. Заради вас, якщо криза минеться та темні хмари будуть розвіяні, я надаватиму йому настанови як зможу. Та чи не буде занадто пізно?

Ваш вірний К.Х.

ЛИСТ 85 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Сімлі восени 1882р.

Нічого немає «під поверхнею», мій вірний друже, абсолютно нічого. Х'юм просто скажено ревнивий до кожного, хто отримав або може отримати повідомлення, ознаки уваги або дещо схоже від нас. Слово «ревнивий» смішне але правильне, якщо ми не назвемо його заздрісним, що ще гірше. Він вважає себе ображеним тому, що йому не щастить стати центром уваги. Він малюється сам перед собою та почувається доведеним до сказу тим, що не знаходить нікого, хто би пишався ним; пише єврейський уривок, який має у книзі Еліфаса Леві те значення, яке я йому визначив та, отримавши поразку у тому, щоби зловити мене у новому протиріччі (для чого він і шукав цю цитату) примушує себе повірити, що він на багато більший адвайтист, ніж М. та я, що доволі легко довести тому, що ми ніколи не були адвайтистами. Та пише образливого листа О.П.Б. проти нашої системи та нас самих, щоби заспокоїтися.

Невже дійсно ви так великодушні, що вже давно не підозрюєте істини? І хіба я вас не застерігав? І чи можливо, що ви ніколи не відчували, що він ніколи не дозволить, щоби будь хто, навіть Адепт, знав краще за нього; що його скромність напускна; що він актор, який грає роль особисто для себе, незалежно задоволені чи ні глядачи, хоча якщо останнє виявлено у найменшій формі, він повернеться, чудово приховавши свою лють та шипіння, та плюне внутрішне. Кожен раз, коли я заперечую та доводжу його неправоту, чи то у питаннях тибетських термінів, чи будь який інший дріб'язок, рахунок, який він на мене має, набухає і він нападає на мене з новими звинуваченнями. Мій дорогий брате, немає сенсу увесь час повторювати, що є або можуть бути протиріччя у тому, що вам було дано. Можуть бути неточності у виразах або недостатньо подробиць, але звинуватити нас у грубих помилках, дійсно смішно. Я просив вас декілька разів робити замітки,

відсилати їх мені, але ні Х'юм ні, навіть ви не подумали про це. А у мене дійсно мало часу, щоби вивчати старі листи, порівнювати записи, дивитися у ваші голови тощо.

У одній справі, таки я визнаю своє незнання. Я не можу зрозуміти, чому вираз, застосований мною щодо відповіді О.П.Б. від К.К.М. мусив був вас шокувати; і чому вам заперечувати «рафінування винахідливості»? У випадку, якщо ви цьому надаєте інший сенс, ніж я, ми обидва у тупику за відсутності порозуміння. Станьте на мить на моє місце та подивіться чи не стали би ви рафінувати власну винахідливість, якою володієте, у такому випадку, як у К.К.М. та О.П.Б. У дійсності немає протиріччя між тією цитатою з «Ізіди» та нашим пізнішим вченням. Декому, хто не чув про сім принципів, які постійно згадуються в «Ізіді», як потрійність, без будь яких подальших пояснень це, безсумніву, мусило здатися таким протиріччям, що краще не треба. «Пишіть так та так, давайте до цієї межі, але не більше» - постійно казали, коли вона писала цю книгу. Це було на самому початку нового циклу, у дні коли ні християни ні спіритуалісти не думали, вже не кажучи про згадування про більше, ніж двох принципів в людині – тіла та Душі, яку вони називали Духом. Якби у вас був час переглянути спіритичну літературу того часу, ви знайшли би, що у феноменалістів як і християн, Душа та Дух були синонімами. О.П.Б. була перша хто виконуючи наказа Атрія (його не знаєте), пояснила у «Спіритисті» різницю між «психе» та «ноус», «нефеш» та «руах» - Душею та Духом. Їй довелося надавати увесь арсенал доказів, цитати з Павла та Платона, з Плутарха та Джеймса тощо, доки спіритисти визнали правоту теософів. Це було коли їй наказали написати «Ізіду» роком пізніше після заснування Товариства. І тому, що там здійнялася війна навколо цього, безкінечна полеміка та заперечення про те, що не може бути у людині двох Душ, ми вирішили, що ще передчасно давати назагал більше ніж він здатен засвоїти, доки не прийнято «двох душ». І таким чином подальший поділ потрійності на семеро принципів залишився незгаданим в «Ізіді». Тому, що вона підкорялася нашим наказам та писала навмисно вуалюючи деякі власні факти, хіба зараз, коли на вашу думку прийшов час, викласти більшу частину істини, якщо не всю, ми мусимо залишити її у біді? Хіба я, або будь хто з нас залишать її будь коли як мішень для спіритистів, щоби вони стріляли у неї та сміялися над протиріччями, коли вони лише уявні та випливають лише з їх власного невігластва, незнання повної істини; а істину вони би не слухали. Так саме, зрозуміють вони істину зараз, лише як з протестами та обумовленнями? Безсумніву – ні. І коли я застосовую слово «винахідливість», яке може бути американським жаргонним виразом, наскільки я знаю, та може у англійців мати інше значення, але я не мав на увазі «хитрість», та нічого схожого до «ухиляння», а просто бажав визначити становище у якому я опинився, щоби пояснити правильне значення, маючи попереду себе безкінечний незграбний абзац, який наполягав на перевтіленні, не маючи жодного слова для пояснення того, що останнє має відношення лише до тваринної душі не до духу, до астральної, але не для духовної монади.

Чи не будете ви таким люб'язним пояснити мені за першої можливості, що маєте на увазі , посилаючись на моє висловлювання як на «нещасну фразу»? Якби ви попросили вашого друга намалювати для «Піонера» корову, і цей друг, зважившись на малювання з наміром показати корову, та внаслідок нездатності намалював вола або бізона, і ця гравюра була надрукована можливо тому, що ви були завантажені іншою роботою та не помітили цього недоліка, чи не почали би ви «рафінувати вашу винахідливість» та робити все, що у ваших силах, щоби спрямувати читачів у правильному напрямку, доводити, що митець мав на увазі корову та, визнаючи нездатність вашого друга, щоби там не було, намагалися би у той самий час захистити його від несправедливих звинувачеь? Так ви праві. У Х. немає ні витончених сприйняття та почуттів, ні справжньої сердешної

доброти. Він здатен принести у жертву власну сім'ю – тих найближчих та найдорожчих (якщо для нього такі існують, у чому я сумніваюся) заради будь якої власної забаганки. Він був би першим хто дозволив би гекатомби трупів, якби йому знадобилася крапля крові. Він наполягав би на бажаності суті, якби це був єдиний засіб підтримувати в ньому тіло та допомогати затерплими пальцями виконувати свою роботу, доки він буде наполегливо писати трактат на деяку філантропічну тему та подумки наспівувати самому собі «Осана». Ви думаєте це перебільшення? Ні не так, бо ви не маєте уявлення про потенційну самозакоханість, яка у ньому є, про жорстокий без будь якого сумління егоїзм, який він приніс з собою з свого останнього втілення - самозакохання та егоїзм які залишаються прихованими лише внаслідок невідповідності грунту тієї сфери, у якій він є, суспільного становища та освіти. А ми маємо це уявлення. Ви вірите йому, що він написав власну видатну статтю у «Теософі» з тих причин, які він виклав для вас, щоби не дозволити падіння та врятувати становище, та за допомогою відповіді Девісону та К.К.М. та так далі, спростити відповіді у майбутньому та примериння протиріч у минулому? Аж ніяк. Якщо він у цій статті без докорів сумління приносить у жертву О.П.Б. та автора огляду «Шляху Досконалості» та виставляє «Братів», як нижчих за розумом у порівнянні з «освіченими європейськими джентльменами» та не маючими будь яких правильних уявлень про чесність або правильність чи ні, на європейський погляд – егоїстичних, холодних, впертих та занадто владних, то це не тому, що він хоча би трохи турбується про будь кого з вас, а менше за всіх про Товариство; але тому, що напередодні деяких можливих подій, які він завдяки власному високому інтелекту не може не передчувати, він бажає прикритися, він бажає бути єдиним, хто вийде без подряпинки, якщо і зовсім неушкодженим у випадку краху, та станцює, якщо знадобиться, «танок смерті» макабреанців біля розпластаного тіла Т.Т. скоріше, ніж ризикне мізинцем великого «Я єсмь» з Сімли, щоби стати посміховиськом. Знаючи його таким, ми кажемо, що містер Х'юм цілком вільний цитувати «нещасну фразу» стільки разів на день, скільки дозволить дихання, якщо це деяким чином заспокоїть його збуджені почуття. М. бачить його ясно наскрізь, так ясно, як я мого листа перед очима. Ось чому він дозволив цей «обман», як ви називаєте. Ні, досить, бо все таким чином приготоване, що у випадку, якщо «Еклектик» піде на дно, він буде єдиним, хто піде разом з ним; він буде єдиним з кого сміятимуться та таким чином його самозакоханість та старанно приготовані плани, не допоможуть йому. Вважаючи, що знає краще за мене, він був таким люб'язним та ввічливим, що додав власні пояснення до моїх, у відповіді О.П.Б. наданої К.К.М. та, за виключенням Карми, яку він доволі гарно пояснив, з іншого зробив плутанину. А зараз коли вперше я заперечую проти того, що він каже у його статті, він повернеться як скажений, та викаже власну відразу до того, що він називає моїми (не своїми) протиріччями. На жаль, мені доводиться займатися, як це можливо вам здається, його викриттям. Але я примушений звернути вашу увагу на той факт, що у дев'ятьох випадках з десяти, коли він звинувачував мене у хибному розумінні того, що він мав на увазі, він казав те, на що будь яка людина має право вказати, як на навмисну неправду. Приклад Е.Леві: «Я єсмь те, що я єсмь» - гарний приклад. Для того, щоби довести, що я помиляюся йому довелося стати адвайтистом та відрікатися від власного «морального Володаря та Керівника Всесвіту» шляхом викидання його за «борт» протягом останніх двадцяти років». Це не чесно мій друже і я не бачу чим я можу тут зарадити. Бо хто може довести, коли він каже, що аргументи у його листах до мене, не були виразом його власних віросповідань та поглядів, але були застосовані, лише для відповіді на можливі заперечення теїстичної публіки, що це просто шулерство? З таким розумовим акробатством, завжди готовим до відтворення «великого стрибка», як по відношенню до того, що він викладає вустами, так і на папері – навіть ми опинимося побитими. Про останнє, ми мало хвилюємося. Але у такому випадку він завжди святкуватиме перемогу у власних приватних листах та навіть у пресі. Він бажає щоби ми існували – він

достатньо розумний, щоби у цей час ризикнути бути звинуваченим у слабкому передбаченні тому, що він знає від кореспондентів, які смертельно ненавидять «Засновників», у дійсному існуванні нашого Братства, але він ніколи не визнає за такими силами знання, які зробили би його непрохані поради та втручання такими смішними як і безкорисними; і він працює над цим.

Я не мав жодного права заборонити «образливу статтю», як ви її називаєте, за деяких причин. Дозволивши зв'язати наше ім'я з Т.Т. та оприлюднити нас, ми повинні понести «покарання за нашу велич», як сказав би Олькот. Ми мусимо дозволити викладати будь яку думку – доброзичливу і недоброзичливу; мусимо бути готовими у один чудовий день відчувати себе розбитими на тріски та «проголошеними» на другий; шанованими на наступний та заплямованими брудом на четвертий. Інша причина – Коган наказав. У нього це значить нові події, неочікувані результати та небезпека, я боюся. Два перших підписи з дванадцяти протестуючих учнів, належать особам, що користуються довірою самого Когана. У цьому напрямі для містера Х'юма немає жодної надії – відбулося! Він зайшов занадто далеко і у мене більше не буде випадку вимовляти його ім'я перед нашим шановним Володарем. З іншого боку обговорення принесло користь. Коган наказав, щоби молодого Tyjirmoy, парубка років з чотирнадцяти, сина Бабу Нобін Банерджі, якого ви знаєте, прийняли у якості учня до одного з наших монастирів біля Чамто-Донг у ста милях від Шигадзе, а його сестру незайману вісімнадцятирічну йогіню – до жіночого монастиря Палі. Таким чином у Засновників будуть два свідки у потрібний час, і вони не залежатимуть від примх містера Х'юма, надумає він нас вбити чи ні. Що стосується доказів, знаємо ми чи не знаємо більше таємниць природи, ніж ваші вчені та теологи, то це залежить від вас та тих, кого ви візьмете собі для допомоги у цьому важливому завданні.

Я сподіваюся, мій дорогий друже, що ви спробуєте втлумачити містеру Х'юму наступні факти: хоча робота, виконана ним для Товариства була на кінцевий рахунок надзвичайно важлива, і хоча вона могла принести найбільш корисні результати, всеж його засуджуюча стаття майже знищила його працю. Більше ніж коли, люди дивитимуться на нього, як на божевільного; члени індуси будуть ганити його роками; наших учнів ніщо не примусить дивитися на нього інакше, як на руйнівника образів, високомірну, нав'язливу людину, нездатну на будь яку вдячність, відповідно – не гідну стати однією з них. Це ви мусите видати за власну думку. Зрозуміло останнього не потрібно, якщо вона не співпадає з вашими особистими почуттями та не може бути висловленою, як ваша, дійсно власна думка за цією справою, бо я особисто отримав наказ не розривати з ним до того часу, коли прийде криза. Якщо він забажає утримати власний офіційний статут у Еклектику, допоможіть йому у цьому. Якщо ні, я вас наполегливо прошу прийняти посаду президента. Але я надаю все вашому такту та розумінню. Сповістіть йому так саме, що протест учнів не є справою наших рук, а є результатом категоричного наказа Когана. Протест був отриманий у штаб-квартирі на дві години раніше за поштаря, який приніс видатну статтю, і у той самий день були отримані телеграми від декількох учнів в Індії. Разом з примітками, надісланими Джул Кулом, щоби додати до статті У.Окслі, вересневий номер розрахований на створення деякої сенсації не лише між наших індусів але і містиків Англії та Америки. Щодо «Братів», то зацікавленість підтримується, і це може принести свої плоди. Красномовне перо містера Х'юма, під маскою люблячого людей, виливає потоки гіркої жовчи, нападає на нас зі зброєю, яка під виглядом законності та для самої шляхетної мети, переслідує мету ображати та висміювати. Та всеж, він таким чином зберіг подобу істиної віри у наше знання та, що нас більше ніж імовірно, наперед, будуть уявляти такими, якими ми у дійсності є. Що я одного разу про нього сказав, того і

дотримуюсь. Зовні, він може інколи відверто вибачати, але він ніколи не може забути. Він той про яких кажуть, Джонсон палко кохав – «гарний ненависник».

О мій друже, не дивлячись на всі ваші недоліки та ваше доволі бурхливе минуле, як невимірно вище ви стоїте у наших очах, ніж наш «Я єсмь» з усіма його «цілком чудовими ментальними здібностями» та зовнє привабливою натурою, що приховує внутрішню відсутність будь чого схожого справжнім почуттям та серцю!

М. бажає, щоби я сказав вам, що він рішуче відмовляється застосовувати будь які застереження такого роду, як ви радите. Він зневажає Х'юма цілком. Все ж у випадку дійсної небезпеки він першим захистив би його за його труди для Т.Т. Він каже, що якщо Х'юм знатиме про його смішну помилку, він готовий довести іншим існування окультних сил, але не залишить Х'юмові жодної ноги на чому стояти. Його покарання мусить бути повним, інакше воно не матиме впливу, і він лише звертатиме помсту на безвинні жертви. Х'юм показав нас світові як безчесних та неправдивих до того як отримав будь які беззаперечні докази того, що ми такі, та, що він виправданий у власних звинуваченнях, хоча би лише видимістю схожості до безчестя. Якщо завтра Х'юм вирішить змалювати нас як вбивць, М створить майю, щоби ці слова здійснилися, а потому знищіть її та виявить його як наклепника. Боюся, що він правий, щодо наших правил та звичаїв. Вони анти-європейські, я визнаю. За виключенням телеграми та одного листа М. я ніколи не писав Ферну. П'ятеро або шестеро інших листів почерком М. - виробництво Дуг-па, який опікується Ферном. Він сподівається, що ви не зашкодите його роботі та, що ви завжди залишатиметися вірним та істиним другом йому так саме, як і він вам. Ферн ніколи не повторить будь якого експеремента, схожого до серветки тому, що більше листів йому не довірятимуть. Я отримав листа від полковника Чезні та відповім йому за декілька днів через молодого учня, який доправить відповідь вам для передачи разом з моїм привітом. Не лякайте цього хлопця. Він відповість на всі дозволені запитання, але не більше. З Сімли він поїде до Будда Гайя та Бомбею за справами та повернеться біля листопада.

З відвертою дружбою Ваш К.Х.

ЛИСТ 86

Мені наказано моїм улюбленим Вчителем, відомим в Індії та Західних країнах під ім'ям К.Х.Л.С. щоби я зробив від нього наступну заяву у відповідь на деякі повідомлення, зроблені містером У.Окслі та надіслані ним для публікації до журналу «Теософ». Вищезазначений джентльмен стверджує що мій вчитель К.Х. тричи відвідав його «у астральному тілі» та мав бесіду, під час якої, як стверджує містер Окслі, він надавав пояснення з приводу астральних тіл взагалі та про нездатність його власного Майяві-Рупа зберігати свідомість одночасно з тілом «на обох кінцях проводу», тому мій Вчитель повідомляє, що:

1. Кого би не бачив би містер Окслі та не мав бесіду з ним у зазначений час, це був не К.Х. автор листів опублікованих у «Окультному Світі».

2. Недивлячись на те, що мій Вчитель знає цього джентльмена, який одного разу надіслав свого власноручного листа, та дав таким чином можливість познайомитися з ним та відверто

захопитися його інтуінтивними здатностями та західною вченістю – всеж він (К.Х.) не наближався до нього ні астрально ні іншим шляхом. Так саме, він не мав бесіди з містером Окслі, тим більше, що і предмет розмови, і те, про що там говорилося, і передумови та висновки – все було помилковим.

3. Внаслідок вищезазначеного ствердження, повторення якого розраховане на те, щоби ввести у оману наших теософів, мій Вчитель вирішив викласти постанову.

Від цього часу будь який медіум або ясновидець, який схильний стверджувати, що або він був відвіданий моїм Вчителем, або мав бесіду з ним, або бачив його, мусить наводити доказ що до цього шляхом розміщення по переду текста свого повідомлення трьох таємних слів, які він, мій Вчитель, довірить містеру А.О.Х'юму та містеру А.П.Сіннетту президенту та віце-президенту «Еклектичного Теософського Товариства» у Сімлі. До того часу, доки вони не знайдуть цих трьох слів правильно повтореними будь яким медіумом або у заголовку будь якого відповідного повідомлення, чи то на словах, чи то надрукованими, від нього або неї, або від їх імен – будь яке ствердження мусить вважатися таким, що не заслуговує довіри, і жодної уваги до нього не мусить бути. Нажаль, мій Вчитель, був вимушений застосувати цей засіб тому, що на нещастя останнім часом такі випадки стали частим явищем та потребують швидкого припинення.

Вищезазначена заява мусить бути додатком у вигляді примітки до публічного повідомлення містера Окслі.

За дорученням Джул Кул. М.ХХХ.

ЛИСТ 87 К.Х. - Сіннетту.

Мій дорогий друже!

Цього листа доправить до вашого будинку Дарбхагарі Нат, один з моїх учнів, та його спів-учень Чандра Кушо. Їм заборонено заходити до будь якого будинку без запрошення. Тому я прошу вас вибачити наші дикі звичаї та у той самий час пристосуватися до них, посилаючи від свого імені запрошення та, якщо ви можете прийняти їх на одинці та без ризику, що вони у вашому будинку зустрінуть чужинця; або у будь який інший час сьогодні ввечері або пізно вночі.

Я не маю жодного заперечення, якщо місіс Сіннетт, ваша леді побачить будь кого з них, але я прошу щоби вона не зверталася до них тому, що за законами нашої релігії їм заборонено говорити з будь якою жінкою, за виключенням матерів та сестер, бо вона їх хвилюватиме. Я прошу її зробити це заради мене. Я так саме маю довіру до вашої дружби, що ніхто окрім вас не розмовлятиме з ними. У них власна місія і вони не мусять йти далі ніж:

1. Передати до ваших рук мої «відповіді на славетні протиріччя»;

2. Зустрітися з містером Ферном. Якщо у вас є для мене відповідь, то коли будете готовим, Дхарбхігірі Нат у будь який час прийде за нею. Я так саме дуже серйозно прошу вас не нав'язувати їм містера Х'юма. Не думайте про те, що сталося, доки все не буде поясненим.

Завжди ваш К.Х.

P.S. Їм так саме заборонено вітатися рукостисканням, тобто торкатися до будь кого. Але ви можете запросити мого малюка прийти до вас та говорити з вами скільки забажаєте за умови, що будете обережними.

ЛИСТ 88а Сіннетт – К.Х. «Видатні протиріччя». Отримані восени 1882р. (відповіді К.Х. у листі 88б)

Я сподіваюся, що ви врахуєте мою слухняність, що я ретельно та проти власної схильності спробував зібрати до однієї справи для позивача так звані протиріччя. Як я вже сказав у іншому місці, вони мені не здаються важливими, щоби про них потрібно турбуватися, хоча на цей час вони залишають у мені не ясними мої уявлення про Дева Чан та жертви нещасних випадків. Я до цього часу не дослухався до вашої поради, відмічати їх тому, що вони мені не заважали.

1. Х'юм був схильним шукати протиріччя у деяких ваших листах про еволюцію людини, але під час розмови з ним я завжди наполягав, що це зовсім не протиріччя, а просто справа у мові та плутанині що до кілець та рас. Тому, він робить вигляд, що ви створювали власну філософію протягом поступу, та щоби не перевантажуватися винайшли значно більше рас, ніж було спочатку, цю гіпотезу я завжди сприймав як абсурд.

2. Я не переписав про жертви нещасних випадків, процитованих у моєму листі від 12 серпня які заперечують правкам у коректурі мого «Листа про теософію». Ви вже висловили власну думку з приводу цих цитат на зворотній стороні того самого листа.

3. «Мені легко зрозуміти, що нас звинувачують у протиріччах та несумісностях навіть у тому, що сьогодні пишемо одне, а завтра заперечуємо це. Якби ви знали, як я пишу ці листи та скільки часу можу мати для них, то можливо ви віднеслися до них менш критично, якщо не прискіпливо».

4. Ось цей уривок примусив мене думати, що можливо, деякі більш ранні листи самі стали «жертвами нещасного випадку». Але повернемося до справи позивача:

5. «Більшість тих, кого ви можете назвати кандидатами до Дева Чану, помирають та знову народжуються у Кама Лоці без споминів… Навряд ви можете назвати спомином один з ваших снів, будь яку окрему сцену або сцени, у обмежених кордонах, де ви знайдете декілька людей…тощо. Назвіть це особистими споминами А.П.Сіннетта, якщо можете». Написано на зворотній стороні мого листа до Стаої Леді.

6. «Зрозуміло, нове ЕГО, лише народилося у Дева-Чані, утримує на деякий час пам'ять, пропорційно до його земного життя, «всеосяжна пам'ять про власне духовне життя на Землі…» Довгий лист про Дева-Чан.

7. Всі ті, хто не застрягли у бруді невиправного гріху та тваринності, ідуть до Дева-Чану.

8. Він (Дева-Чан) є уявним Раєм, у кожному випадку створений самим Его та сповнений сценами подій та заселений людьми, яких ЕГО очікувало зустріти у сфері відшкодованого блаженства.

9. Так саме не можемо ми назвати це всеосяжною пам'яттю, але лище частковою.

X. Любов та ненависть – єдині безсмертні почуття – єдині, що виживають після руйнації Едема або феноменального світу. Уявіть себе у Дева-Чані з тими, кого ви любили безсмертною любов'ю з туманними знайомими пейзажами у якості фона та цілковита відсутність всього, що має відношення до вашого соціального, політичного та літературного життя – попередній лист, тобто записки.

10. «Тому, що свідоме відчуття власної особи на Землі є лише тимчасовий сон, то це відпочуття буде так саме схожим до сну у Дева-Чані, лише сторазово посилене. Довгий лист про Дева-Чан.

11. «…знаток, який у захваті протягом еонів слухає божественні симфонії у виконанні уявних ангельських хорів та оркестрів». Довгий лист дивіться (9) X. Дивіться мої записки 10 та 11 про Вагнера.

12а. Ви кажете: «У жодному випадку, відповідно, за виключенням самовбивць та порожніх оболонок, немає можливості притягнути на сеанси…» Примітки.

12б. «На полях я писав «рідко» але я не вимовляв слова «ніколи». Додаток до листа від 12.08.

ЛИСТ 88б К.Х. - Сіннетту.

А.

На цьому етапі нашого листування, помилково сприйняті, як мені здається, навіть вами особисто, мій вірний друже, буде корисним для нас двох, щоби вам були повідомлені деякі факти, пов'язані з адепством. Запам'ятайте тому наступні пункти:

1. Адепт, як найвищій, так і найнижчий, стає адептом лише протягом застосування ним окультних сил.

2. Кожен раз, коли ці сили потрібні, суверенна воля відчиняє двері до внутрішньої людини (Адепта), яка може з'явитися та вільно діяти лише за умови, що її тюремник, зовнішня людина, буде або цілком або частково паралізована залежно від випадку, а конкретно:

а) Ментально та фізично;
б) Ментально, але не фізично;
в) Фізично, але не зовсім ментально;
г) Ні те ні друге, але з акашним фільмом, між зовнішньою та внутрішньою людиною.

3. Найменше застосування окультних сил, як ви бачите, потребує зусиль. Ми можемо порівняти це з мускульними зусиллями атлета, що готується застосувати фізичну силу. Мало імовірно, що будь який атлет увесь час напружував би власні мускули у передчутті підйому важкого; так саме неможна уявити, що будь який Адепт триматиме увесь час у напрузі внутрішню людину, тримати її функціонуючою, коли у цьому немає необхідності. Коли внутрішня людина відпочиває, Адепт стає звичайною людиною, обмеженою його фізичними почуттями та функціями фізичних мізків, звичка загострює інтуїцію останнього, але нездатна зробити над-чуттєвими почуття. Внутрішній Адепт завжди наготові, ніколи не спить, і цього достатньо для наших цілей. Під час спокою, його можливості так саме у спокої. Коли я за їжою або одягаюся, читаю або будь яким чином зайнятий, я не думаю про тих хто поблизу мене. І Джул Кул легко може розбити собі носа до крові у темряві об балку, як це сталося з ним вчора ввечері (саме тому, що замість введення «фільму», він легковажно паралізував всі власні

зовнішні почуття, доки розмовляв з другом на великій відстані) – і цей факт залишився цілком невідомий мені. Я не думав про це, звідси моє незнання.

З вищесказаного ви легко зробите висновок, що Адепт є звичайним смертним у всі моменти щоденного життя, за виключенням тих, коли діє внутрішня людина.

Додайте до цього неприємний факт, що нам заборонено застосовувати навіть частку нашої сили у зв'язку з «Еклектиком» (за що, ви мусите бути вдячними вашому Президенту) та те мале, що зроблене – зроблене, так би мовити, контрабандою, тому почніть сілогізувати таким чином: К.Х. коли вам пише не є Адепт. Не Адепт підлягає помилкам. Тому К.Х. легко може зробити помилки.

Помилки у знаках пунктуації, що можуть змінити сенс речення; ідіоматичні помилки, що дуже імовірні за таким поспіхом як у мене під час написання; помилки, що виникають з випадкової плутанини у термінах, які мені доводилося чути від вас тому, що ви є автор «великих», «малих», «Земних кілець» тощо. Далі, разом з усим цим, я прошу дозволу сказати, що після того як я сам уважно перечитав «Видатні протиріччя» знову та знову, після передачи їх для читання М. та ще одному великому Адепту, чиї сили сформовані канцелярією Коганів, щоби він їх не розпорошував на негідні справи за особистої схильності, після всього цього я отримав наступну відповідь: «Все це цілком правильно. Знаючи, що ви бажаєте сказати, не більше ніж будь яка інша людина, знайома з цією доктриною, я не можу знайти в цих окремих уривках нічого, що дійсно протирічить одне одному. Але тому, що багато які речення не всебічні та предмет розроблений хаотично, то я не здивуюся, що ваші світські учні знаходять в них недоліки. Так, вони потребують більш вичерпного пояснення». Таке рішення одного Адепта і я підтримую його; я спробую додати інформації заради вас.

У одному єдиному випадку, відзначеному на ваших сторінках та у моїх відповідях (12 та 12в), останній «позивач» має право, бути почутим, але не на гроші компенсації збитків, бо за законом жоден – ні позивач, ні відповідач – не мають права посилатися на не знання закону. Так саме і у Окультних Науках світських учнів було би краще примушувати вірити на слово Гуру у тих випадках, коли за власного незнання цього, вони схильні до неправильного тлумачення сенсу, а ніж звинувачення Гуру у протиріччах! Наразі дозвольте констатувати, що по відношенню двох речень, відповідно відзначених як 12 та 12в, ми маємо дійсні протиріччя, але лише для того, хто не знайомий з цим вченням. Ви не були знайомі і тому я визнаю себе «винним» у прогалині, але «не винним» у протиріччах. І навіть по відношенню до першого, ця прогалина була така мала, що я навподобі до дівчини звинуваченої за вбивство дитини, яка у виправдання сказала судді, що динина була такою малою, що її не можна було назвати дитиною, я міг би сказати таке саме, якби перед моїми очима не було жахливого викриття у власній «рафінованій винахідливості». Коли так, то прочитайте пояснення у моїх «Записках та Відповідях», та судіть.

До того мій Брате, я не мав підозр щодо вашої придатності до захисту та вибачення того, що не пробачається, яку ви виявили під час захисту мене від звинувачень у «рафінованій винахідливості». Якщо стаття (відповідь К.К.Мессі) написана у дусі, який ви мені приписуєте у вашому листі, і якщо я або будь хто з нас має «схильність дозволяти більш тонкі та прямі засоби під час досягнення мети», ніж це взагалі вважається чесним правдивим та відвертим європейцями (чи включений Х'юм до цієї категорії?) то дійсно ви не маєте права вибачати такий метод діяльності, навіть мені. Так саме ви не маєте права дивитись на це як «просто у сенсі плям на Сонці», бо пляма є пляма, де би вона не була,

на світилі чи на свічнику. Але ви помиляєтесь мій друже. Тут не було ні більш тонких, ні прямих видів діяльності, щоби врятувати її з становища, викликаного подвійним стилем та не знанням англійської мови, але не незнанням предмету, що не є те саме, та цілком змінює справу. Так саме я знав, що М. писав вам з цього предмету тому, що це було у одному з його листів (у останньому випадку до того як я взяв цю справу на себе), у якому він торкнувся питання про «раси» вперше та казав про перевтілення. Якщо М. наказував вам бути обережним та не повністю довіряти «Ізіді», то це було лише тому, що він викладав вам істину і факт та, що у той час, коли цей абзац був написаний, ми ще не прийняли рішення з приводу широкого без розбору навчання людей. Він надавав вам декілька таких прикладів – якби ви лише перечитали його листа, додаючі, що такі та такі речення, написані таким-то чином, набагато краще пояснюють факти, на які лише натякалося.

Дійсно, для К.К.М. цей абзац мусить здатися неправильним та заперечливим, бо він «оманливий» як каже М. Багато тем в «Ізиді», навіть таких, з якими О.П.Б не було дозволено ознайомитися; всеж вони не заперечливі і не «оманливі». Примусити її сказати, як я примусив, що «критикований абзац був не всеосяжний, хаотичний, неясний, незграбний, як і багато інших абзаців у цій праці» - було я вважаю достатньо «відвертим зізнанням», щоби задовольнити найбільш примхливого критика. Визнати, що «цей абзац був неправильний», з іншого боку, дорівнювало би безкорисній неправді, бо я стверджую, що він правильний, бо якщо він не дає всієї істини, він не викривляє її в уривках тих доказів, що надані у «Ізиді». Сутність невдоволеної критики К.К.М. не у тому, що не була надана вся істина, але у тому, що істина та факти 1877р. були вказані як помилки та відкинуті у 1882р. і це було те питання, шкідливе для Товариства, для його світських та внутрішніх учнів, та нашого вчення, яке було потрібно показати у його істинному світлі, саме як помилкове розуміння, зобов’язане тому факту, що доктрина «семи-складності» ще не була оприлюднена світові, у час написання «Ізіди». І таким чином це і було показано. Мені жаль, що ви вважаєте, що її (О.П.Б.) відповідь, написана під моїм безпосереднім впливом, «не зовсім задовільна», бо це доводить мені лише те, що ви ще міцно не засвоїли різницю між шостим, сьомим та п’ятим або безсмертною та астральною або особистою «монадами-ЕГО». Ця підозра має підтвердження тим, що Х. викладає у критиці на моє пояснення наприкінці свого листа у вересневому номері; ваш лист перед моїми очима дає докази цього. Без сумніву «дійсне ЕГО присутнє у вищіх принципах, які втілюються» періодично кожні одну, дві або більше тисяч років. Але безсмертне ЕГО «індивідуальна монада», не є особиста монада, якою є п’ятий принцип; і цей абзац у «Ізиді» не відповідав східним вченням про втілення, які стверджувалися у тій самій «Ізиді», і ви прочитали-би, що індивідуальність або безсмертне ЕГО мусить знову виявитися у кожному циклі, але західні, особливо французькі реінкарністи, які вчать, що собиста або асатральна монада, Манас або інтелектуальний розум, просто кажучи, п’ятий принцип є тим, який кожен раз втілюється. Таким чином, якщо ви ще один раз прочитаєте цитований К.К.М уривок з «Ізіди» проти «Спостерігача Досконалого Шляху», ви можливо знайдете, що О.П.Б. та я були цілком праві, коли стверджували, що у вищезазначеному уривку малася на увазі лише «астральна монада». А далі ми маємо значно більший «шок невдоволення», для мого розуму, коли я знайшов, що ви відмовляєтеся визнати у астральній монаді особисте ЕГО, у той час коли ми всі називаємо його, безсумніву, саме цим ім’ям і звали протягом тисячоріч; цей шок буде більш сильний ніж буде ваш, коли ви зустрінете цю монаду під справжнім ім’ям в «Уривках про Смерть» Еліфаса Леві.

«Астральна монада» є особисте ЕГО і тому вана ніколи не перевтілюється, всупереч вченню французьких спіритів; вона перевтілюється лише у «виключних обставинах», і у такому випадку

перевтілючись, вона не стає оболонкою. Якщо вона має успіх у власному другому втіленні, вона стає оболонкою та поступово втрачає власну особистість після того, як стає, так би мовити, порожньою від власних кращих та вищих духовних атрибутів, які забрає безсмертна монада або «духовне ЕГО» протягом останньої боротьби. «Струс почуттів», тому мусив би бути з мого боку, тому що дійсно, це лише «здається ще однією ілюстрацією різниці між східним та західним методами», але не у цьому випадку. Мені зрозуміло мій друже, що у прохолодних умовах, у яких ви наразі ментально, ви здатні грітися навіть у промінях поховального багаття, на якому відбуваються сучасні Саті; але чому, чому звати це сонцем з його плямою – трупом?

Лист на мою адресу, який ваша делікатність не дозволила вам прочитати, був для вас та надісланий з цією метою. Я бажав, щоби ви прочитали його.

Ваш натяк щодо наступного випробування Дж.К. у мистецтві майстерний, але недостатній, щоби приховати білі нитки єзуїтської чорної інсинуації. Дж.К. тим часом, за цим спіймали; «Nous verrons nous verrons!» - говорить французька пісня.

Джул Кул надсилає власні щирі селямі та каже, що ви «неправильно» визначили рух подій щодо першого портрету. Він каже наступне:

1. «У той день, коли вона прийшла», вона не просила вас «дати їй аркуш паперу», до того як ви почали розмову про мій портрет, на рахунок якого вона мала сумніви, що ви зможете його отримати. Лише після пів-годинної розмови про це у вітальні, ви удвох створили дві верхні точки трикутника біля дверей вашої контори, а ваша леді створила нижчу точку (він казав, що він був тут, коли вона сказала вам, що він намагатиметься). Саме у той час вона попросила аркуш товстого білого папіру, а ви дали аркуш тонкого з слідами дотику дуже антимагнетичної особи. Та всеж він каже, що зробив, що міг. У наступний день місіс С. поглянула на нього за 27 хвилин до завершення портрета, а не за «одну або дві годии до того» як ви кажете, бо він сказав С.Л. щоби вона подивилася саме перед сніданком. Після сніданку вона попросила у вас шматок брістольського картону, а ви дали два куски, обидва мічені, а не один, як ви кажете. Коли вона винесла його вперше, це була невдача (він каже: «брови наче п'явки») і він був закінчений лише протягом вечора, доки ви були у клубі та на обіді, на який стара Упасіка відмовилась підти. І знову це був він, Джуль Кул, «великий митець», який прибрав ці п'явки та поправив шапку та риси, і який зробив його «схожим на Вчителя» (він вперто називає мене Вчителем, хоча у дійсності він більше не мій учень), тому що М. після того як зіпсував його (портрет), не потурбувався щоби виправити його, але вирішив лягти спати; і під кінець, він каже мені, що схожість велика та була би ще більшою, якби Сахіб М. не втрутився та надав свободу дій Дж.К. з власним «художнім» засобом. Така його розповідь, і він не задоволений вашим описом і про що повідомив Упасіку, яка роповіла вам все по іншому. Наразі повернимося до моїх приміток.

1. Мене вони так саме не дуже хвилюють. Але тому, що вони надають нашому спільному другу привід проти нас, який він імовірно використає колись огидним чином, переважно належним йому, краще ще раз поясню з вашого люб'язного дозволу.

2. Так, так, це наш звичайний прийом, щоби видряпатися з халепи. Самі, як «винайдені», ми сплачуємо винахідникам винаходом уявних рас. Ми маємо ще багато, у чому нас звинувачують, щодо винаходів. Ну, ну, але у будь якому випадку маємо одну річ, у винаході якої нас не можна звинуватити, це сам містер Х'юм. Винайти дещо схоже не під силу найвищим Сідхі-енергіям, які я

знаю. А зараз, добрий друже, до того як ми рушимо далі, будь ласка прочитайте додаток А. Прийшов час, коли ви мусите нас знати такими, які ми є. Лише для того, щоби довести вам, якщо не йому, що ми не винайшли ті раси, я видам вам заради вашої користі, те що ніколи раніше не видавалося. Я поясняв вам главу з праці Ріса Девідса, щодо буддизму, точніше ламаїзму, який від свого природного невігластва, автор вважає викривленням буддизму! Тому що ці джентльмени орієнталісти беруть на себе сміливість давати світові soi disant переклади та коментарі на наші священі книги – нехай теософи показують велике невігластво цих «світових» пандитів шляхом надання публіці правильних доктрин та пояснення того на, що вони схильні дивитися як на фантастичну теорію.

3. І тому, що я визнаю поверхову або уявну суперечливість – та лише у випадку з людиною, яка, як і ви, не повністю знайома з нашими доктринами, - чи може це бути причиною, за якої вони мусять бути визнані суперечливими у дійсності? Уявимо собі, що у одному з попередніх листів я би написав: «Місяць не має атмосфери», та після перейшов на інші предмети; а після у іншому листі написав: «Бо Місяць має власну атмосферу» та тощо. Безсумніву, мене звинуватили би у тому, що сьогодні я кажу чорне, а завтра – біле. Але де у цих реченнях побачив би протиріччя кабаліст? Я запевняю вас, що він не побачив би, тому що кабаліст знає, що Місяць не має атмосфери схожої до земної, але має власну атмосферу, відмінну від тієї яку ви називаєте атмосферою. Знає так саме, що схоже до західників, ми східники, особливо окультисти, маємо наші власні засоби викладення думок, такі ясні для нас, як ваші для вас. Для приклада спробуйте навчати астрономії вашого слугу. Скажіть йому сьогодні: «Подивіться як яскраво заходить Сонце, подивіться як швидко рухається, як сходить та заходить» а завтра спробуйте втлумачити йому, що Сонце відносно нерухоме, та Земля сама втрачає його з очей та знову бачить у власному добовому обертанні; і десять до одного, що ваш учень, якщо у нього є мізки, прямо звинуватить вас у протиріччі самому собі. Чи буде це доказом вашого незнання геліоцентричної системи? І могли ви бути звинуваченим, за присутності будь якої справедливості, що «ви у один день пишите одне, а на другий це заперечуєте», хоча і ваше власне почуття підказує, що вам «легко визнати таке звинувачення».

Я пишу листи таким чином, що накидаю декілька рядків та дві години потому додаю до них пару слів, підхопивши знову низку думок з цього предмету. Мене відривають дюжину або ще більше разів між початком та кінцем і я не можу обіцяти вам нічого схожого на західну акуратність, відповідно – єдина «жертва нещасного випадку» - я сам. Невинний перехресний допит, на який ви мене наражаєте і я не маю заперечень, та рішучий намір містера Х'юма спіймати мене на брехні, кожного разу, коли виникає можливість – поведінка, що вважається цілком виправданою та чесною за звичаями Заходу, але проти якої ми, азійські дикуни, дуже рішуче заперечуємо – дали моїм колегам та Братам високу думку про мою схильність до страждань. І на їхній погляд я став чимось схожим до Індо-тибетського Сімона Стиліта. Підхоплений нижнім гаком знака запитання Сімли та насаджений на нього, я бачу самого себе балансуючим у найвищій точці цього напівкола, боючись зірватися за кожним необережним рухом назад або вперед. Такий сьогодні стан вашого смиренного друга. З того часу, коли я взяв на себе це непомірне завдання навчати двох дорослих учнів, які мають мізки у яких методи західної науки кристалізувалися роками, до того один з двох доволі схильний надати місце новому вченню боротьби з образами, і потребує обережного відношення, у той час коли другий нічого не бажає сприйняти, як лише за умови гуртування предметів таким чином, як він бажає їх гуртувати, але не природним рядом - з того часу наші Когани тримають мене за божевільного. Мене серйозно питають, чи не зробило мене спілкування з західними «пелінгами» наполовину пелінгом та

не навернуло у «дзінг», галюціонера. Все це очикувалося, і я не жаліюсь; я розповідаю факти і смиренно потребую довіри у цьому та сподіваюсь що це знову не буде помилково сприйнятим за витончений трюк, щоби виплутатися зі становища.

5. Кожна, яка щойно скинула тіло четверична істота, помирає вона природною смертю або насильницькою, від самогубства або нещасного випадку, розумово здорова, або душевно хвора, стара або молода, гарна, погана або ніяка – всі у момент смерті втрачають пам'ять, всі спомини ментально знищуються; вони сплять власним Акашним сном у Кама-лоці. Цей стан триває від декількох годин (рідко менше) днів, тижнів, місяців, інколи років. Все це у відповідності до істоти, її ментального стану у момент смерті, характеру смерті, тощо. Ця пам'ять повертається поступово та не поспіхом під кінець нарощення (до сутності ЕГО), ще триваліще та значно недосконало та не сповна до оболонки, і вся до ЕГО лише під час його вступу до Дева-Чану. Останнє є стан, створений та обумовлений попереднім життям. Его потрапляє до нього не стрімко, а занурюється поступово, легкими сходинками. З першого спалаху цього стану з'являється минуле життя (або скоріше ЕГО ще раз проживає минуле життя) від першого дня свідомості до останнього. Від найважливіших подій та до незначних, все йде святковою ходою перед очима духовного ЕГО; але не так як у подіях дійсного життя, залишаються лише ті, що обрані новим мешканцем (вибачте за це слово), який чіпляється за деякі сцени, і акторів – ці залишаються постійно, у той час коли інші згасають, щоби зникнути назавжди, або повернутися до власного творця – оболонки. Зараз спробуйте зрозуміти цей дуже важливий, тому справедливий закон у його дії. З цього повернутого минулого нічого не залишається окрім того, що ЕГО відчуло духовно, що мало розвиток крізь духовні можливості або за їх посередництвом, що переживалося цими здатностями і вони суть любов та ненависть. Все, що я намагаюся змалювати, насправді неможливо зробити тому, що немає двох едентичних людей, навіть немає двох однакових фотографій однієї і тієї людини, так саме як немає двох листочків абсолютно схожих один на другого. Так саме немає двох однакових станів у Дева-Чані. Якщо він не Адепт, який може ясно усвідомлювати такий стан у власних періодичних Дева Чанах, як можна очікувати будь від кого, щоби він правильно сформував його картину?

6. Тому немає протиріччя у сказаному, що коли ЕГО знову народилося у Дева-Чані, то воно «утримує деяким часом пропорційно власному земному життю, всі спомини про своє (духовне) життя на Землі». Тут, лише пропуск слова «духовне», створив неправильне розуміння.

7. Всі, хто не вислизають до восьмої сфери, йдуть до Дева-Чану, де тут протиріччя?

8. Стан Дева-Чану, я повторюю, може бути так мало описаний або пояснений, якби детально не були зроблені описи стана випадково обраного ЕГО, як життя всіх людей можна описати «життям Наполеона», або будь якої іншої людини. Існують мільйони станів щастя та нещастя, емоційні стани, джерелом яких є фізичні так саме як і духовні здатності та почуття, та лише останні переживають. Чесний працівник почуватиметься по іншому ніж чесний мільйонер. Стан дівчинки «Нічного солов'я» буде значно відрізнятися від стану молодоі нареченої, яка померла до того, доки не сталося те, що вона вважала щастям. Двоє, щойно згадані, люблять власну сім'ю; філантроп людство, для дівчини увесь світ сконцентрований у майбутньому чоловікові; меломан не знає більшого щастя та блаженства ніж музика – найбільш божественне та духовне з усіх мистецтв. Дева-Чан, від самої високої сходинки до самої низької переходить невідчутними градаціями, потому як з останньої сходинки Дева-Чану ЕГО часто може опинитися у слабкому стані Авітхі, яке під кінець «духовного

відбору» подій може стати bona fide Авітхі. Запам'ятайте, кожне почуття відносне, немає ні добра, ні зла, ні щаста, ні нещастя самих по собі. Тимчасове блаженство порушника подружньої вірності, який цим актом вбиває щастя подружнього, не менш народжене духовно завдяки власній злочинній природі. Якщо докори сумління (останнє завжди надходить від шостого принципу) відчувалися протягом періоду блаженства та дійсно духовного кохання, народженого шостим та п'ятим принципами, то якби воно не було скривджене четвертим або Кама Рупою – цей докір сумління мусить пережити та неодмінно буде супроводжувати сцени чистого кохання. Немає необхідності занурюватися у деталі тому, що фізіологічний експерт, за якого я вас вважаю, навряд потребує, щоби його уява та інтуїція підштовхувалися психологічним спостерігачем схожим до мене. Шукайте у глибині вашої свідомості та пам'яті, та намагайтеся побачити, які ті картини, які зможуть міцно заволодіти вами, коли ще раз за їх присутності ви відчуєте, що ви знову їх переживаєте, та що під їх впливом ви не пам'ятатимете іншого, у тому числі і цього листа, бо за рухом подій воно виникне значно пізніше у панорамі вашого воскреслого життя. Я не маю права дивитися у ваше минуле життя. Кожен раз, коли мені потраплялися його спалахи, я відвертав очи, бо я мушу мати справи з А.П.Сіннеттом (з значно більш «новим винаходом», ніж екс-А.П.С.) а не з минулою людиною.

Так, Любов та Ненависть є єдиними безсмертними почуттями, але градації тональностей за шкалою семеро по семеро всієї клавіатури життя несчисленні і тому, що ці два почуття (або, щоби бути точним, чи не мушу я ризикнути ще раз бути неправильно сприйнятим та сказати ці два полюси людської «душі», яка сама єдине?) формують майбутній стан для Дева Чану або Авітхі, то і різноманітність таких станів мусить бути невичерпною. А це призводить нас до вашої скарги або звинуваченню 9.

9. Бо, якщо викинути з вашого минулого життя Ратіганов та Рідів, які з вами ніколи не переходили за межі нижчої частини вашого п'ятого принципу з власним носієм Кама, що це буде, як не «частковий спомин» про одне життя? Рядки, відмічені вашим самим червоним олівцем, так саме відкидаються. Бо як ви можете заперечувати той факт, що музика і гармонія є для Вагнера, Баварського Короля і багатьох інших митців та меломанів предметом найглибшої духовної любові та поваги? З вашого дозволу я не зміню жодного слова у цьому пункті.

10. Жаль, що ви не додали власних коментарів до ваших цитат. Для мене не зрозуміло, у якому сенсі ви заперечуєте проти слова «сон»? Так, блаженство та нещастя лише сон. А тому, що вони духовні, вони лише підсилюються.

11. Відповідь вже надана.

12а, 12б. Якби я лише написав, коли відповідав на заперечення містера Х'юма, який після статистичних розрахунків, зроблених з очевидним наміром повалити наше вчення, стверджував, що на кінець спіритуалісти були праві, і більшість привидів на сеансах були «духи», «у жодному випадку, за виключенням самогубців та оболонок та тих жертв нещасних випадків, які помирають сповнені різноманітними земними пристрастями тощо», я був би цілком правий? Лише подумати, що ви, який так намагається сприйняти доктрини, що протирічать деяким найбільш важливим положенням фізичної науки з початку до кінця, ви погодилися би на запрошення містера Х'юма сперечатися над звичайним пропуском! Мій дорогий друже, дозвольте мені сказати, що звичайний здоровий глузд мусив підказати вам, що людина яка в один день каже: «У жодному випадку…», а декількоми днями

потому заперечує, що вона застосовувала слово «ніколи» - не лише не є Адепт, але мусить або страждати пом'якшенням мізків або іншим «нещасним випадком». «На полях я писав рідко, але не писав слова «ніколи» - має відношення до коректури вашого листа 2; ті поля, або щоби уникнути нового звинувачення, шматок папіру, на якому я написав декілька зауважень з цього предмету, приклеєний до полів вашої коректури, ви вирізали так саме як і чотири рядки вірша. Чому ви так вчинили, ви самі краще знаєте. Але слово «ніколи» має відношення саме до ціх полів.

У одному гріху я визнаю, що «винний». Цей гріх у дуже гострому почутті роздратування проти містера Х'юма після отримання його піднесеного статистичного листа, відповідь на який ви маєте у складі вашого, коли я писав вам матеріал для вашої відповіді на лист містера Кхандаллавала, якого ви відносили назад до О.П.Б. Якби я не був роздратований, я можливо не мав би провини у пропуску. Це наразі моя Карма. Мені не слід було дратуватися та втрачати спокою; але цей його лист, я вважаю був сьомим або восьмим у такому роді протягом двух тижнів. І я мушу сказати наш друг застосовує свій інтелект шахрайським чином, виставляючі неочікувані софізми, щоби лоскотати людські нерви, які я будь коли знав! Під виглядом строго логічного міркування він робить випади на супротивника, і кожен раз опинившись неспроможним знайти слабке місце, до того і викритим, він відповідає з найбільш невинним виглядом: «Що ви! Це ж для вашої користі, і ви мусили-би бути вдячним! Якби я був Адептом, я завжди знав би, що мій кореспондент мав на увазі, тощо». Як Адепт у деяких малих справах, я знаю що він у дійсності має на увазі; і це «має на увазі» у наступному; якби ми виклали йому всю нашу філософію, не залишивши жодної несумісності не поясненою, це ні до чого не привело би. Бо, як у спостереженні, втіленому у вірші Hudibrassian: «У цих мух є інші, що кусають їх, а у тих мух – власні мухи і так без кінця».

Так саме і з його запереченнями та аргументами. Поясніть йому одне, і він знайде недолік у поясненні; задовольніть його доказом, що останнє було правильним, і він кинеться до вас за те, що ви розмовляєте дуже повільно або занадто швидко. Це не можливе завдання, і я від нього відмовляюся. Нехай це триває до того часу, доки все не буде розчавлене власною вагою. Він каже: «Ні у якого папи римського цілувати взуття я не можу», забуваючи про те, що ніхто його про це не просить. «Я можу любити, але не можу вклонятися», говорить він мені. Пусті слова – нікого він не може любити і нікого не любить, окрім А.О.Х'юма, і ніколи не любив. І дійсно, можна сказати: «О, Х'юм, порожні слова твоє ім'я!» - і це доводиться наступними словами, які я виписую з його одного з листів: «Якщо не за іншої причини, я би любив М. за його велику відданість вам, а вас я завжди любив(!), навіть коли найбільше злився на вас, тому, що завжди найчутливіший до тих, про яких найбільше турбуюсь, навіть коли я був впевнений що ви – міф, навіть у той час моє серце тягнулося до вас, як воно інколи тягнеться до цілком вигаданих героїв». Якась сентиментальна Беккі Шарп, у листі до коханого, навряд чи змогла краще вказати на власні почуття!

Вашими науковими питаннями переймусь на наступному тижні. Я наразі не вдома, а біля Дарджилінга у монастирі, предметі бажань бідної О.П.Б. Я міркував про від'їзд під кінець вересня, але вбачаю це доволі важким у власній шкірі розмовляти з Старою Леді, якщо М. доправить її сюди. А він мусить її доправити, або втратити назавжди, особливо, що стосується її фізичної трійці. Наразі до побачення! Я вас ще раз прошу - не лякайте мого маленького хлопчика; він може виявитися вам корисним у один з чудових днів, але на забувайте – він лише привид.

Ваш К.Х.

ЛИСТ 89 К.Х. - Сіннетту.

Мій друже!

Чи можу я вас попросити передати Дарбхагірі Нату, коли ви його побачите, вкладені 50 рупій? Хлопець потрапив у біду, але потрібно дати йому урок; і найкраще покарання для прийнятого учня, це отримати докір через «світського» учня. На шляху від Гума до Бенгалії він за необережності загубив гроші, і замість того, щоби звернутися прямо до мене, спробував ухилитися від «очей Вчителя» та надіслав телеграму одному учню, який на випробуванні, і від якого він не мав жодного права вимагати, щоби той допоміг йому у його становищі. Так, будь ласка, скажіть йому, що Рам С. Гаргія не отримав з Бердвана його телеграми і, що вона потрапила прямо до рук Лами, який мене про це повідомив. Нехай у майбутньому він буде більш обережнішим. Наразі, ви бачите, як небезпечно молодих учнів залишати без нагляду навівть на декілька днів. Грошові втрати – це ніщо, але жахливі ті наслідки, які це тягне, і спокуса. Мій друг, я боюся, що ви знову були необережні. Я отримав від полковника Чезні листа – дуже ввічливого та цілком дипломатичного. Декілька таких листів можуть діяти як чудовий refrigerator.

Ваш К.Х.

Я радий бачити вас, що ви у «Піонері» з «Vaniti Fair» передрукували «Один день з моїми індійськими двоюрідними братами» Атеджі Сахібджі тощо. У минулому році я просив вас надати будь яку роботу автору цих нарисів, написаних навподобі до колись відомого Алі-Баба - але мені відмовили. Вам здавалося, що для «Піонера» він не пише достатньо добре. Ви не довіряли тубільцю і наразі його статті були прийняті в «Vaniti Fair».

Я тішусь за бідного Падшаха. Він дурисвіт, але з чудовим серцем і дійсно відданий теософії та нашій Справі.

Я мушу порадитися з вами. Х'юм пише О.П.Б. (дуже люб'язного листа). Він надсилає їй два виправлених екземпляри власного листа, надрукованого в «Піонері» від 20 числа, з приміткою, що час прийшов, коли, якщо у всій країні місцева преса буде, лише за його водійством, просувати питання рішуче – матеріальні концесії будуть отримані - він відмічає: «Ви, дійсно, передрукуєте його у «Теософі». Як вона (О.П.Б.) може це зробити, не пов'язуючи свій журнал з політикою? Я надзвичайно бажав би, щоби його лист про «Освіту» з вашого «Піонера» був надрукований у «Теософі», але коливався сказати про це, боюся, що це надало би журналу нового забарвлення. Деякі з його статей надзвичайно талановиті.

Ну, а що ви збираєтеся робити у зв'язку з роковиною «Еклектика» та закінченям циклу?

Вона почувається краще і ми залишили її поблизу Дарджилінга. У Сіккімі для неї небезпечно. Опозиція Дуг-па жахлива, і якщо ми не присвятимо свого часу для її охорони, то Стара Леді потрапить у біду тому, що вона нездатна про себе потурбуватися. Дивіться, що сталося з хлопцем – він вам розповість. Вам було би забрати її до себе на жовтень та листопад.

Знову ваш К.Х.

Цей маленький негідник примусив мене червоніти перед вами внаслідок власної нескромності «з європейської точки зору». Я не можу постійно стежити за учнями під час їх подорожей – та і їх знання ваших методів дій та звичаїв дорівнює нулю! І лише сьогодні через Джул Кула мені стало відомо, що він позичив у вас 30 рупій. Він не мав жодних причин та права це робити; але ви мусите зрозуміти його тому, що у нього немає жодної уяви про різницю між тибетськими та європейськими учнями, і він так саме безцеремонно віднісся до вас, як віднісся би до Джул Кула. Я з вдячністю повертаю вам позичені гроші, з надією, що ви не вважатимете нас всіх дикунами!

Пишу вам великого листа, як зазвичай уривками. Коли цей лист буде надісланий, я надішлю вам другий, з відповідями на ваші запитання.

Смішний випадок трапився з листом К.К.М. про який я вам розповім у наступному листі.

Вітаю та бажаю успіху «новому Президенту», нарешті!!

Завжди ваш К.Х.

Вибачте за неминучу затримку. Цей лист разом з вкладеним не може досягнути Дарджилінга раніше ніж за 4 або 5 діб.

ЛИСТ 90 К.Х. - Сіннетту.

Мій привіт полковнику Чезні на його лист був вже написаний та готовий до пересилки через мого хлопця лист, коли я отримав вашого з порадою не листуватися з ним. Тому я надсилаю читати листа вам, щоби ви знайшли його гідним, чи ні для відправлення адресату. Здається образливим залишити його лист без підтвердження – співчуває чи не співчуває він нашому рухові. Але мій добрий друже, цю справу залишаю цілком у ваших руках та прошу вас застосувати всю вашу обережність. Ви мусите знати, що молодий Ферн безсумніву маленький хвалько та, ще гірше, уроджений, хоча часто безвідповідальний брехун. У власному останньому листі, він намагається надурити М. та примусити його повірити, що він Ферн новий Заноні en herbe. Він нас випробовує різноманітними засобами і, незважаючи на постійні зіткнення, він має відомий та доволі сильний вплив на Х'юма, якого він дурить уявними «силами», місія яких зайняти місце Братів. Неопосередковано, він примусив його повірити, що він належить Товариству, «ім'я якого не вимовне», Товариству, яке нікого не шукає, у якому один член не знає інших, і не знатиме, доки істинна натура «Братів» не буде оголошена публічно, хоча система у якій він працює, виключає будь який обман, та тощо. Він пише М. що усвідомлює, що «йому не потрібно було спокушати» його (Х'юма). Бо, прибільшуючі його можливості, «він став причиною його падіння, не бажаючі цього»!! Цей індивід став причиною багато чого, що трапилося. Стежте за ним та стережіться його. Всеж одна річ зрозуміла. Наразі не час, щоби суворо карати цих двох нерозумних та лише частково вірних «світських учнів» за їх образи. Наразі, коли містер Х'юм примусив відвернутися Когана і М., я залишаюся один щоби продовжити працю. Ви читали листа Х. Як вам подобається ця величезна тінь Йога з виставленою рукою та зверхнім поглядом, з жестом презирства, що відкидає наміри зашкодити Товариству. Дозвольте додати

співчуття до вашого суму за бідне Товариство та, до того як знову розчинюся в туманній далечині між Сімлою та Парі Дзонгом, запевнити вас у моїх дружніх почуттях до вас.

К.Х.

Містер У.Окслі бажає приєднатися до «Еклектика». Я скажу, щоби вона надіслала вам його листа. Люб'язно напишіть, що йому не потрібно ображатися на мою відмову. Я знаю, що він цілком відвертий та так саме не здатний на обман і навіть прибільшення, як і ви. Але він занадто довіряє власним підлеглим. Нехай він буде обережним та дуже пильним; і якщо він приєднається до Товариства, я можу допомогти йому і, навіть листуватися через вас. Він цінна людина і дійсно більше заслуговує відвертої поваги, ніж будь який інший спіритуалістичний містик, якого я знаю. І хоча я ніколи не наближався до нього астрально та не розмовляв з ним, я часто вивчав його подумки. Не забудьте написати йому першим пароплавом.

К.Х.

ЛИСТ 91 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Сімлі у жовтні 1882р.

Мій дорогий друг!

Зміщення та зречення нашого великого «Я єсмь» (Х'юма) найприємніша подія у цьому сезоні для вашого покірного слуги. «Моя вина!» - я кажу та з задоволенням підставляю власну голову під дощ попілу від сімлських сигар, якщо я вам цим догоджаю, тому,що я це зробив! Деяку користь з цього ми маємо у вигляді чудової літературної праці (хоча правду кажучи, я надаю перевагу вашому стилю) для Головного Товариства, але жодної для нещасного «Еклектика». Що він зробив для нього? Він жаліється у листі до Шишир Кумар Гошу, що внаслідок його Х'юма беззупинних зусиль він майже «навернув Чезні до теософії», коли великий антихристиянський дух «Теософа» з силою відштовхнув полковника. Це те, що ми називаємо фальсифікацією історичних данних. Надсилаю вам його останнього листа до мене, з якого ви побачите, що він наразі повністю під впливом свого нового Гуру – «гарного ведентиста Свамі» (який запрошує його вчити філософію адвайти з Богом у ній, доданим у якості покращення) та Сандараманського Духу. Його аргументом як ви бачите є те, що у «доброго старого Свамі» він хоча би щось буде знати, у той час коли у нас неможливо «будь що знати». Я ніколи не намагався вплинути, що всі ці листи не є плодом винахідливості мізків Старої Леді. Навіть наразі він додає, коли він отримав суб'єктивну впевненість, що ми є істотами відмінними від мадам Б. «я не можу сказати хто ви – ви можете бути Джул Кулем або духом високого східного плану» та тощо. У доданому мною листі, він каже, що ми можемо бути «тантриками» (добре усвідомте собі цінність цього комплименту) та що він готується, ні вже готовий – кинутися з крайнього адвайтизму до трансцендентального теїзму ще раз. Амінь. Передаю його до Армії Порятунку.

І тому я не бажав би, щоби він цілком розірвав зв'язки з Товариством, по-перше тому, що йому притаманні літературні здібності і ще тому, що у вас виникне невтомний та таємний ворог, який увесь свій час віддаватиме писанням, випорожнюючі чорнила проти теософії та засуджуючи всіх та кожного у Товаристві та поза ним, та робитиме неприємності на кожному кроці тисячами інших можливостей. Як я раніше казав, йому може здаватися, що він пробачив. Він саме така людина, яка здатна дурити

самого себе, вважаючи що він великодушно пробачив, дивлячись у дзеркало, але у дійсності він не вибачає та ніколи не забуває. Це була приємна новина для М. та всіх нас почути, як одноголосно та спокійно ви були обрані Президентом, і ми всі – «Вчителі» та учні палко та по братньому вітаємо ваше сходження на пост. Цей факт замирює нас навіть з сумними та принизливими повідомленнями, що містер Х'юм виявив повну зневагу до учнів і навіть їх вчителів і, що його мало цікавіть зустріч з тими та другими. Але досить про нього, хто може бути краще змальований словами тибетського прислів'я: «…схожий до птаха нічного; вдень він вишуканий кіт, вночі потворний щур».

Невелика порада – серьозне попередження від нас обох: жодним чином не довіряйте Ферну – бережіться його. Його спокій та посмішки, коли він говорить «про м'який нагоняй змішаний з прощенням» про те, що краще отримати нагоняй, ніж бути відкинутим – все це напускне. Його покаяний лист до М. зі скаргами, які М. надсилає вам для збереження, не відвертий. Якщо ви не стежимете уважно за ним, він сплутає вам карти так, що це призведе до руйнації Товариства, бо він поклявся самому собі, що Товариство мусить або впасти або піднятись з ним самим. Якщо йому знову не пощастить досягти власної мети у наступному році, а не дивлячись на всю його обдарованість, як може такий невиліковний маленький єзуїт та брехун витримати, він зробить все, що може, на край випадок намагатиметься звести на нівець у Товаристві віру у «Братів». Спробуйте врятувати його, якщо можливо, мій дорогий друже, зробіть все, що можливо, щоби навернути його до правди та самовідданості. Дійсно жаль, що такі таланти мусять бути втопленими у трясовині пороку, так глибоко прищепленему йому минулими вчителями. Доки що стережіться дозволити йому побачити будь який з моїх листів.

Далі про К.К.Мессі та ваші листи. І його відповідь і ваша – чудові. Безсумніву, більш відвертої, правдивої та шляхетної людини (С.Мозес не виключення) важко знайти у середовищі британських теософів. Його єдиний та головний недолік – слабкість. Якби він мав знати, як глибоко він був неправий у думках щодо О.П.Б. не було би людини, яка почувалася більш нещасною, ніж він сам. Але про це не наразі. Якщо ви пам'ятаєте у моєму листі до Х'юма з цого питання, я «заборонив всі приготування» з простої причини, що Британське Теософічне Товариство зруйнуване і фактично його більше не існує. Але якщо пам'ять мені не завадила, я додав, що якщо вони знову відновлять його на міцній основі з такими членами як міссіс К. та її писар, то у нас не буде заперечень вчити їх через вас. Я дійсно заперечував, щоби мої листи друкувались та циркулювали навподобі до послань Павла на Ефеському базарі заради користі (або можливо критики та висміювань) окремих членів, які важко вірять у наше існування. Але в мене немає заперечень у випадку такого становища, яке запропоноване К.К.М. Нехай він спочатку організує, залишаючи таких ізувірів, як Уайлд, строго у холодку. Він відмовив сестрі Х'юма місіс Б. з тієї причини, що вона ніколи не бачила месмеричних феноменів і тому не вірила у месмеризм. І він відмовив Круксу, якого рекомендував К.К.М. Я ніколи не відмовлю у допомозі угрупуванню людей, відверто та палко бажаючих вчитися, бо якщо знову будуть допущені такі люди як Х'юм, які взагалі мають задоволення грати у кожній організації, куди вони потрапляють, ролі Тіфона та Арімана у єгипетських та зороастрійських системах, то краще цей план залишити. Я боюся появи у пресі нашої філософії у викладенні Х'юма. Я прочитав три його нариси або глави про Бога (?), космогонію та уривки про виникнення всього взагалі, і мені довелося майже все викреслити. Він робить з нас агностиків! Ми не віримо у Бога тому. що у нас немає до цього часу доказів, тощо. Це просто смішно. Якщо він оприлюднить все те, що я читав, я накажу О.П.Б. або Джул Кулу все це заперечити, бо я не можу дозволити, щоби наша священна філософія так спотворювалася.

Він каже, що люди не зрозуміють всієї істини, якщо ми не зглянемося на них та не дамо надію, що може існувати «люблячий Батько та Творець на Небі», тому наша філософія буде відкинута одразу. У такому випадку, чим менше такі недоумки будуть знати про наші доктрини, тим краще для обох. Якщо вони бажають істини та нічого іншого окрім істини – запрошуємо. Але ніколи вони не знайдуть нас (у будь якому випадку) згодними на компроміс та потураючими суспільним упередженням. Чи назвете все це ви чистосердним та чесним з вашої європейської точки зору? Читайте цього листа та вирішуйте. Правда у тому, мій друже, що не зважаючи на велику хвилю містицизму, яка наразі над частиною освічених класів Європи, люди заходу доки що мало навчилися визнавати те, що ми називаємо мудрістю у її найвищому сенсі. До цього часу, лише той вважався мудрим у власному колі, хто найбільш легко вміє вести власні життєві справи так, щоби останні могли принести йому найбільше матеріальніх благ – шанувань та грошей. У істиній мудрості завжди було відмовлено та буде відмовлено – до самого завершення п'ятої раси, тому хто спрямований до могутності розума для самого себе, для власного задоволення та цілей, не маючи другої мети спрямовувати розум у бік досягнення матеріальних благочинних здобутків. Більшістю ваших, шануючих золото земляків наші факти та засади вважалися би злетами фантазії, уявами божевільних. Нехай «Фрагменти» і навівть ваші власні чудові листи, надруковані у «Світлі», потраплять до рук та читатються публікою, будь то матеріалісти, теїсти або християни, десять шанців проти одного, що кожен пересічний читач кривитиме власні губи у посмішці та з зауваженням «все це можливо досить глибоко та вчено, але яка користь від цього у практичному житті?» та викине з голови і листи і «Фрагменти» назавжди.

Але на цей час ваші відносини з К.К.М. здається міняються і ви поступово наближаєте його до себе. Він відверто прагне ще раз спробувати окультизм і «підлягає переконаням». Ми не мусимо його розчаровувати. Але я не можу забезпечити ні його, ні навіть вас новими фактами до того часу, доки все раніше надане не буде сформоване з самого початку (дивіться нариси містера Х'юма), та не буде викладене, системно засвоєне та перетравлене ними.

А наразі я відповім вам на численні запитання, наукові та психологічні, і вам вистачить матеріалів на один два роки. Зрозуміло, я завжди готовий надавати і подальші пояснення та неминучі доповнення, але я рішуче відмовляюся вчити далі, до того як ви засвоїте та зрозумієте все, що вже надано. Так саме я не бажаю, щоби друкували будь що з моїх листів без попереднього редагування нами. У мене немає часу писати формальні статті. До того мої літературні можливості не розповсюджуються так далеко.

Далі на рахунок розуму К.К.М. так налаштованого проти автора «Ізіди» та нас самих, які наважилися на спробу ввести Еглінтона у священні межі Британського Т.Т. та назвати (+) Братом? Чи не стануть наші об'єднані гріхи та порушення з європейської точки зору грозно на нашому шляху до взаємної довіри та чи не призведуть вони нас до нескінченних підозр та непорозумінь? Наразі, я не збираюся надавати британським теософам докази про наше існування з плоттю та кістками, або про те, що я аж ніяк не «спільник» О.П.Б. бо все це питання часу та Карми. Але навіть припускаючи, що дуже легко довести перше, було би набагато важче відкинути останнє. К.Х. тобто смертний звичайної зовнішності та доволі гарно знайомий з англійською мовою, Ведантою та Буддійською філософією та трошки навіть з «фокусами» вітален, легко може бути знайдений та доправлений, щоби довести його об'єктивне існування поза будь яких сумнівів та зачипок. Але як на рахунок того, щоби створити моральну переконаність, що цей індівід, який таким чином може з'явитися, не є підроблений К.Х.будь який спільник О.П.Б.? Хіба Сен-Жермен і Каліостро, обидва джентльмени з вищою освітою та

досягненнями, за зовнішністю європейці а не «темношкірі», навподобі до мене, не вважалися на той час, та і сучасними нащадками вважаються, як самозванці, спільники, штукарі та таке інше? Всеж я морально зобов'язаний заспокоїти його розум за вашим люб'язним посередництвом щодо О.П.Б. яка начебто ошукала його. Він здається вважає, що має на це докази, які цілком беззаперечні. Я кажу, що їх немає. Те, що він має, є просто доказ негідності деяких людей та бувших теософів, таких як Харрічанд Чинтамон з Бомбею, наразі з Манчестеру та ще з одного місця. Ця людина, що пограбувала Засновників та Даянанда на 4000 рупій, брехала з самого початку (ще у Н'ю-Йорку) і коли її викрили та виключили з Товариства, втікла до Англії, і зараз постійно шукає та прагне помсти. Є і другий, такий як доктор Біллінг, чоловік гарної чесної жінки, єдиного надійного та чесного медіума, яких лише знаю – місіс М.Холліс-Біллінг, на якій він одружився заради декількох тисяч фунтів стерлінгів. Він розорив її протягом першого року подружнього життя, після чого увійшов у відносини з іншим медіумом. І коли О.П.Б. і Олькот палко докорили його, він залишив і дружину і Товариство переймаючись палкою ненавистю до обох жінок. З того часу він безупинно намагається отруїти мізки британських теософів та спіритистів, налаштовуючи їх проти власної дружини та О.П.Б. Нехай К.К.М. складе разом ці факти, нехай відкриє таємницю та простежить зв'язок між власними інформаторами та двома наклепниками на двох безвинних жінок. Нехай він дослідить уважно та терпляче, до того як повірить деяким повідомленням та навівть висунутим доказам, щоби не перевантажити власну Карму гріхом, важчим за багато інших. Немає каменя, якого не перекинули би ці дві людини для здійснення власної злобної задумки. Доки що Харрічанд Чинтамон ніколи не полишав випадку викласти власну довіру кожному теософу, щоби вливати до вух фальшиві новини з Бомбею про двурушність Засновників та розповсюджувати плітки між спіритуалістами про фальшивість феноменів мадам Блаватської, змальовуючи їх просто «нахабними трюками» тому, що вона буцім-то не мала жодного уявлення про сили йоги; або знову демонструючи її листи, отримані у той час, коли вона була в Америці, у яких вона змаальована як така, що радить видавати себе за одного з «Братів», та таким чином, ще краще навертати на неправду британських теософів. Поки Х.Ч. робить все це та набагато більше, Біллінг у цей час «обробляє» лондонських містиків. Він позує перед ними, як жертва власної занадто великої довірливості до жінки, яка виявилася фальшивим хитрим медіумом, що користується підтримкою та допомогою О.П.Б та Олькота. Він жаліється на власну жорстоку Долю та клянеться честю (!), що він залишив її лише тому, що відкрив у ній самозванця і його честь заперечує такий союз. Таким чином, за достовірності повідомлень від таких людей та довірливості осіб, які допомагають їм, К.К.М. поступового підходить до того, що відрікається та не визнає потворного зрадника, якого підклали йому під маскою О.П.Б. Вірте мені, що це не так. Якщо він вам скаже, що йому були надані документальні докази, відповідайте йому, що лист написаний його почерком за власним його підписом, який, якщо передати його до рук закону, за 24 години відправив би його на лаву підсудних, може бути підроблений з легкістю, як і будь який інший документ. Людина здатна на підробку підпису на підробному заповіті вкладеному у руки померлої людини, щоби водити рукою з пером померлої людин за готовим підписом, та тим самим надати свідкам можливість присягнути, що вони бачили як людина підписувала, така людина може зробити набагато більше, ніж просто звести наклеп на не популярного іноземця. Коли, пригноблений соромом внаслідок викриття, палаючий помстою Х.Ч. приїхав три роки тому з Бомбея, К.К.М. не прийняв би його, та не слухав би виправдовувань тому, що Даянанд, якого він визнавав на той час духовним головою, надіслав йому повідомлення, щоби він не підтримував будь яких зв'язків з злодієм та зрадником. Але сталося так, що і К.К.М. і К.Картер Блек, єзуїт виключений з Товариства за наклеп у газеті Пел Мел на Свамі та Харрічанда стали близькими друзями. Картер Блек більше ніж два роки перевертав небо та землю, щоби знову бути прийнятим до

Товариства, але О.П.Б. виявилася китайським муром. Обидва бувші члени домовилися, порадилися та з того часу почали працювати разом. Так створився третій таємний ворог. На шляху їм стояла відданість К.К.М до О.П.Б. - вони почали працювати на руйнацію об'єкту цієї відданості – О.П.Б. шляхом розхитування довіри К.К.М. до неї. Біллінгу, який ніколи не міг розраховувати на успіху цьому напрямі тому, що К.К.М. знаючи його занадто добре, виступив як захисник закону у справі його розореної та кинутої дружини, пощастило збудити у ньому підозри до місіс Біллінг, як медіума, проти друга та захисника О.П.Б. тому, що грунт був добре здоблений для будь якого бур'яну. Далі, як блискавка з неба неочікуваний напад Свамі на Засновників і він стався смертельним для дружби К.К.М. Це сталося тому, що Свамі був поданий нею як високий учень та посвячений. Він же уявив, що ніколи не був таким і що О.П.Б. ввела у оману всіх! Після квітневого зіткнення він став легкою здобиччю для її ворогів. Візміть «Світло», порівняйте дати та різні приховані напади. Побачите коливання К.К.М. та його неочікуваний напад на неї. Хіба ви не можете читати між рядків, друже?

Але як відносно Мозеса? Він, на край випадок, не така людина, щоби сказати навмисну неправду, та ще менше повторювати наклепницькі чутки. Він такий же як і К.К.М. джентльмен до кінчиків пальців та чесна людина. Ну то що з того? Ви забули його глибоке та відверте роздратування на нас та О.П.Б. як спіритиста та обраного сосуда Імператора. К.К.М. не знайомі закони та таємниці медіумізму, і він його надійний друг. Візьміть знову «Світло» і побачите як відкрито зростає його роздратування та стає голосним у його «Записках Манівцем». Він зовсім не так зрозумів, що ви намагалися сказати, або точніше ваші цитати (за якими не було пояснень) з мого листа до вас, та хто у свою чергу ніколи не сприймав правильно ситуацію. Що я того часу сказав, повторюю і наразі: між найвищими та найнижчими рівнями планетних духів – безодня (це у відповідь на ваше запитання – чи є (+) Планетний Дух), і тому моє ствердження, що (+) є «Брат». Але що таке «Брат» у дійсності – ви знаєте? За те, що О.П.Б. додала, можливо з глибин її власної свідомості, я не вважаю себе відповідальним, бо вона з повною впевненостю нічого не знає про (+) та часто «дивлячись сни», робить власні висновки. Результат: С.М. дивиться на нас, як на самозванців та брехунів, якщо ми взагалі лише не є видумка, у такому випадку цей комплімент повертається до О.П.Б.

Далі, які факти та звинувачення, висунуті проти О.П.Б. Багато тіней проти неї у розумі К.К.М. та з кожним днем вони все чорніші та потворніші. Я наведу вам приклад, перебуваючи у Лондоні у Біллінгів у січні 1879 року О.П.Б. вийняла з під столу порцелянову філіжанку. К.К.М. попросив її дати йому будь який вироблений феноменом предмет. Зголосившись, вона примусила маленьку коробочку для карт, які виготовляються у Бомбеї, з'явитися у кішені його пальта, що висіло у вітальні. Всередині її у той час або пізніше, була знайдена полоска папіру з факсімиле підпису Х.Ч. У той час у нього жодних підозр не виникало тому, що у дійсності для підозр не було грунту. Але зараз, ви бачите, він вірить, що це якщо не зовсім трюк, то напевне наполовину обман. Чому? Тому, що того часу він вірив, що Х.Ч. є учень, маже великий Адепт, як було затямлено та дозволено думати самій О.П.Б. а зараз він знає, що Х.Ч. ніколи не був учнем тому, що він сам це заперечує, що він ніколи не володів жодними силами та заперечує знання та віру у такі і каже кожному, що навіть Даянанд ніколи не був йогом, а лише «честолюбивий самозванець» навподобі до Магомета. Просто купа неправди була приписана Засновникам. Далі її листи та доповіді, гідних довіри свідків, про її співробітництво з місіс Біллінг. Як наслідок звідси – спільна діяльність між нею та Еглінтоном. Вона виявилася, в будь якому випадку, архізаколотницею, брехливою та швидкою шахрайкою; або вона галюцінуюча божевільна, одержимий медіум! Європейська західна логіка. Листи? Дуже легко підмінити слова, переплутати

сенс фрази. Такі справи з її листами до Свамі, які він вільно перекладає, цитує та коментує у червневих «Додатках». Будь ласка, зробіть послугу – уважно знову прочитайте «Захист». Зверніть увагу на ганебну брехню «великого реформатора» Індії. Пам'ятаєте у чому вам зізналися а далі заперечували. І якщо для вас моє чесне слово щось значить, то знайте, що Свамі був посвяченим йогом, доволі високим учнем у Бадрінаті, який володів великими силами та знанням декілька років тому і наразі втраченими, що О.П.Б. казала вам лише правду, так саме як і Х.Ч. був його учнем, що обрав «лівий шлях». А зараз подивіться, що сталося з цією дійсно великою людиною, яку ми всі знали та на кого покладали надії. Ось він – моральний каліка, згублений власним честолюбством, що задихається у останній боротьбі за верховенство, якого він знає ми не залишимо у його руках. А далі, якщо ця людина, що у десять разів вища морально та інтелектуально, ніж Харрічард, могла так низько впасти та застосувати такі ганебні засоби, на що не буде здатний його учень Харрічанд, щоби задовольнити власну жагу помсти? Перший, наразі має пробачення – власне люте честолюбство, яке він помилково сприймає за патріотизм; його друге «я» не має жодного вибачення, окрім як бажання шкодити тим, хто його викрив. І щоби цього досягти, він готовий робити все що завгодно. Але ви можливо запитаєте, чому ми не втрутилися? Чому ми природні захисники Засновників, якщо і не Товариства не зупинили цих ганебних заколотів? Случне запитання, але я маю сумніви, що моя відповідь буде усвідомленою ясно, незважаючи на повну відвертість. Ви не знайомі з нашою системою, і якби мені пощастило вам пояснити, то будуть десять шанців проти одного що «ваші кращі почуття» європейця будуть обуренними, якщо не гірше, такою «шокуючою» дисципліною. Фактом є те, що до останнього та вищого посвячення, кожний учень (і навіть деякі Адепти) віддається самому собі, власному розуму. Нам доводиться самим битися у власних війнах і старе знайоме прислів'я «Адептами стають – їх не роблять» - правильне буквально. Тому, що кожен з нас стає творцем та народжує причини, що ведуть до тих чи інших результатів, то ми мусимо жати те, що сіяли. Нашим учням надається допомога лише коли вони не винні у причинах, що призвели до неприємностей; коли ці причини утворені чужими, зовнішніми впливами. Життя та боротьба за Адепство були-би занадто легкими, якби за кожним з нас стояли прибиральники, щоби відкидати наслідки, народжені нами, нашою легковажністю та самовпевненостю. Кожному учню, до того як підти у світ, надаються сили яснобачення у більшій або меншій мірі. За виключенням цієї якості, яка якби за нею не спостерігали та своєчасно не зупиняли, могла привести до викриття деяких таємниць, які не мусять бути викритими, їм надана свобода у застосуванні власних сил, якими би вони не були. Чому би їм їх не застосовувати? Таким чином, крок за кроком та після ряду покарань на гіркому досвіді учень привчається керувати власними імпульсами. Він втрачає власну необачність, власне самовдоволення та ніколи не робить тієї самої помилки вдруге.

Все, що наразі відбувається, викликане самою О.П.Б. і вам мій друже та брате відкрию її недоліки, бо ви були перевірені та випробувані і ви єдиний, хто витримав ці іспити, принайні у одному напрямі – у обережності та мовчанні. Але до того як я відкрию її один великий недолік (недолік, дійсно великий за результатами, але у той самий час і добродія) я мушу вам нагадати про те, що ви всим серцем так ненавидите, а конкретно, що кожен, хто контактує з нами, кожний бажаючий знати більше про нас, мусить бути перевірений та випробовується нами. Таким чином К.К.М не більше ніж інші, міг уникнути іспитів. Його спокушали та дозволили бути оманутим очевидністю, дозволили дуже легко впасти жертвою власної слабкості – підозрілості та недостатньої самовпевненості. Коротше – його знайшли позбавленим першого елементу успіху кандидата – непохитної віри у те, на чому тримається його впевненість та що пустило коріння у знання, а не просто віру у деякі факти.

К.К.М. знає, що деякі її феномени реальні та беззаперечні. Його становище у цьому відношенні таке саме, як і ваше та вашої дружини відносно жовтого камінця на обручці. Вважаючи, що у вас є підстави вірити, що камінець про який йде мова, був просто доставлений (перенесений навподобі до ляльки), а не збільшений, як вона запевняла, і з відразою у глибині серця до такої непотрібної неправди – як ви завжди думали – з її боку, ви з цієї причини не відмовилися від неї, не викривали та не жалілися у газетах, як чинив він. Швидше кажучи, навіть не визнаючи у глибині серця правильність її заяви, ви не сумнівалися у самому феномені, але лише у точності пояснення. І хоча ви були цілком не правий, безсумніву, вчинили правильно, залишаючись таким обережним у такій справі. Не так було у його випадку. Після того як він три роки мав до неї сліпу віру, що доходила, майже до благоговіння, за першого вітерця наклепу він, вірний друг та гарний адвокат, падає жертвою ганебного заколоту, і його відношення до неї міняється на рішуче презирство та впевненість у її провині! Замість того, щоби вчинити так, якби ви вчинили у такому випадку, а саме – або ніколи не згадувати про цей факт, або просити у неї пояснень, надаючи звинуваченій можливість, захищатися та чинити у відповідності до власної чесної натурі, він знайшов кращим дати волю почуттям через пресу та, щоби задовольнити власну злобу проти неї та нас, зчинив напади на викладене нею у «Ізіді». До того, прошу у вас вибачення за відхилення, він здається не вважає її відповідь у «Теософі» «відвертою»? Дивна логіка, коли вона від такої строго логічної людини. Якби він казав, що автор та автори «Ізіди» не були відвертими, коли писалася ця книга, що вони часто та навмисно приводили до омани читача тим, що не додавали необхідних пояснень та давали лише частини істини, навіть якщо він сказав як це зробив Х'юм, що ця праця повна «справжніх помилок» та навмисно неправдивих заяв, він був би виправданий тому, що він був би правий з «європейської точки зору», і ми від щирого серця вибачили би його, знову таки з причини європейського стилю судження – це дещо вроджене, і тут нічого не можна зробити. Але називати правильне та правдиве пояснення «не відвертим», є дещо, що мені важко зрозуміти, хоча я знайомий з тим, що його погляд поділяється вами. На жаль, мої друзі, я дуже боюся, що ваші стандарти правильного та неправильного не збігаються з нашими тому, що спонука та мотив для нас – все, а ви ніколи не підете далі очевидності. Та повернемося до головного питання.

Таким чином К.К.М. знає. Він доволі гарний спостерігач людської натури, щоби залишитися не знаючим про той найважливішиий факт, а саме – у цієї жінки немає мотиву для обману. У його листі ми маємо фразу, яка, якщо була би складена у більш добрішому намірі, дуже підійшла би, щоби довести, як добре він здібний оцінити та визнати дійсні мотиви, якби його розум не був отруєний упередженою думкою, зобов'язаною, можливо, більше роздратуванню С.Мозеса, ніж намаганнями трьох вище зазначених ворогів. Він відмічає, кажучі похапки, що система обману може бути зобов'язана своїм походженням її старанністю, але дивиться на неї як на не чесну старанність. А зараз, чи бажаєте ви знати у якій кількості її провина? Знайте, тому що якщо вона будь коли була винна у справжньому дійсному обману з причини «старанності», то це було, коли при створенні феноменів, за виключенням простих, як стук та звук дзвіночків – постійно заперечувала, що вона особисто має до них відношення. З вашої європейської точки зору це пряма та голосна неправда, а з нашої азійської – це, хоча не благорозумна старанність, неправдиве прибільшення або те, що янки звуть «кричуще самовдоволення», зроблене на користь «Братів». Та, якщо ми поглянемо на мотив, спонуку, вони самовіддані, шляхетні, піднесені, але не безчесні! Так, у цьому, та лише у цьому вона постійно стає винною у обмані друзів. Її ніколи неможна було примусити зрозуміти безкорисність та небезпеку такої старанності, зрозуміти, що вона помилилася у власній думці, що буцімто вона цим збільшує нашу славу, потому як приписуючи нам, доволі часто, феномени занадто дитячого характеру, вона лише

робила нас нижчими за оцінками публіки та підтверджувала заяви ворогів, що вона «лише медіум»! Але це було безкорисно. Відповідно до наших правил М. не дозволялося забороняти таких її дій. Швидше кажучі, у неї мусила була бути повна свобода дій, свобода створювати причини, які у визначений час стали її лихом, її ганебним стовпом. Він міг у кращому випадку заборонити їй виконувати феномени, і цю останню міру він запроводжував так часто, як міг, до великого незадоволення її друзів теософів. Був це або є недолік розумового сприйняття у ній? Без сумніву – ні! Це психологічна хвороба над якою у неї мало влади. Її імпульсивна натура, як ви правильно зазначили у вашій відповіді, завжди готова витягти її за межі істини до перебільшень, та навіть без будь якої тіні підозри, що вона цим оманює друзів та зловживає великою довірою до неї. Типова фраза: «Це не я. Я особисто нічого не можу робити… Це все вони – Брати… Я лише їх покірна рабиня та зброя» - це явна брехня. Вона може та виконує феномени завдяки її природним силам та довгим рокам регулярних тренувань, і її феномени інколи кращі, чудовіші та досконаліші, ніж деяких високих посвячених учнів, яких вона перевершує у художньому смаку та чисто захіною оцінкою мистецтва, наприклад – у миттєвому створенні картин. Ось свідоцтво – її портрет факіра Тіравалла, згаданий в «Натяках», у порівнянні з моїм портретом створеним Джулом Кулом. Не дивлячись на його перевершеність у порівнянні з її силами, його молодості, протиставленій її старісті, а так саме беззаперечна та важлива перевага з його боку у тому, що його чистий не вкритий мороком магнетизм, ніколи не мав прямого торкання до великого бруду вашого світу та суспільства, всеж, роби він будь що, він ніколи не створить такої картини просто тому, що він нездатний уявити її у власному розумі та у тибетському мисленні. Таким чином, приписуючи нам авторство різного роду безглуздих, часто незграбних та підозрілих феноменів, вона беззаперечно допомогла нам у багатьох випадках, заощаджувала нам дві тритини застосованої енергії, і коли її за це докоряли, бо часто ми були нездатними завадити їй і у цьому на її кінці лінії – вона відповідала, що для неї вона не потрібна та її єдина радість – бути корисною нам. І таким чином, вона вбивала себе дюйм за дюймом здатна віддати заради нашої користі та уславлення, як вона думала, власну кров життя краплю за краплею, і при цьому неодмінно заперечувала перед свідками та стверджувала, що вона до цього не має жодного відношення. Чи називатимете ви це високе, хоча і безглузде зречення безчесним? Ми – ні. Та так саме ми ніколи не погодимося дивитися на це у такому висвітленні. Далі підійдемо до сенсу: рухома таким почуттям та впевнена на той час (тому, що було дозволено) що Харрічанд є гідний учень (учнем він безсумніву був, але не був гідним, тому що завжди був егоїстичним, складаючим заколоти негідником, за що отримував платню з таємних сум небіжчика Гайєквара) йога Даянанда, вона дозволила К.К.М. та всім тим, хто був присутнім, мати уявлення, що Харрічанд є та особа, що зробила феномен, а потому на протязі двох тижнів тріскотіла про великі сили Свамі та доброчинність Харрічанда – його пророка. Як жорстоко вона була покарана, кожен у Бомбеї (як і ви самі) добре знає. Спочатку «учень» перетворився на зрадника по відношенню до свого вчителя та його спільників, далі він став звичайним злодієм. Потому «великий йог», «Лютер Індії» приніс її та Х.С.О, у жертву власному безмежному честолюбству. Цілком природно, що у той час, коли зрадництво Харрічанда, яким би не обурливим вважалося воно для К.К.М. та інших теософів – залишило її не доторканою, бо Свамі, сам пограбований, взявся захищати «Засновників», зрадництво «Верховного Голови Теософів Арія Самадж» не було викладено у відповідному світлі; вийшло що він відкинув фальшиву гру, але вся провина лягла на цю нещасну та занадто віддану жінку, яка піднімаючі його до небес, була примушена з метою захисту викривати його задумки та істині мотиви в «Теософі».

Така правдива історія та факти відносно її «обману» або, у кращому випадку «нечесної старанності». Без сумнівів, що вона заслуговує частку цих докорів: неможливо заперечувати, що вона захоплюється перебільшеннями взагалі, і коли справа доходить до «роздмухання» тих, кому вона віддана, її ентузіазм не має меж. Таким чином вона з М. зробила Аполона Бельведерського, її палкий опис його фізичної вроди примушував його неодноразово підхоплюватися у гніві та зламати власну озонову трубку, лаючись при цьому, як істиний християнин; так саме за її красномовної фразеології я сам мав задоволення почути як мне перетворили на «янгола чистоти та світла», лише без крил. Інколи ми не можемо не обуритися, та більше сміємося. Всеж, всі почуття, які є основою всіх цих смішних випадків, занадто палкі, занадто відверті та правдиві, щоби їх не поважати або навіть бути байдужим до них. Я не думаю, що будь коли був так глибоко зачеплений, чому я був свідком у власному житті, як я був зворушений захопленою радістю цього бідного старого створіння, коли ми недавно зустрілися двоє у власних фізичних тілах, один - після трьох років, другий – майже після двох років відсутності та тілесного розлучення. Навіть флегматичний М. втратив рівновагу від таккого прояву почуттів, де він був головним героєм. Йому довелося застосувати власну силу, та занурити її у глибокий сон, інакше у неї могли бути пошкоджені судини, нирки, печінка та інші «нутрощі», як каже наш друг Окслі, у намаганнях розплющити власного носа об його плащ для вершника, забруднений Сікімським багном! Ми обидва сміялися, та всеж, хіба можна було залишитися байдужим? Звісно, вона зовсім не придатна у якості справжнього Адепта; її натура занадто схильна до пристрасної прив'язаності, а ми не маємо права бути залежними від особистих схильностей та почуттів. Ви не можете знати її так, як ми. Тому, ніхто з вас ніколи не зможе судити її безпристрасно та правильно. Ви бачите поверхню речей. І те, що ви називаєте «доброчинністю», дтримуючись очевидності, то ми називатимемо лише після того, коли вивчемо об'єкт до його найбільших глибин, і взагалі надаємо очевидності можливість турбуватися самій про себе. У вашій уяві О.П.Б. у кращому випадку, для тих хто кохає її ради саме її, незвичайна дивна жінка, психологічна загадка – імпульсивна та добросердна, але не вільна від пороку неправди. Ми з іншого боку, під одягом ексцентричності та дурісті бачимо в її внутрішньому «Я» більш глибоку мудрість, ніж ви будь коли зможете усвідомити. У поверхових деталях її простого звичайного повсякденного життя та справ ви розрізняєте лише не практичність та жіночі імпульси, часто – абсурдність та дурість. Ми, навпаки, щоденно наштовхуємся на риси її внутрішньої натури у найвищій якості витончені та вишукані, які коштували би справжньому психологу постійного напруженого спостереження та багатьох годин щільного аналізу та зусиль, щоби скласти уявлення про глибини найбільш тонкої з таємниць – людської свідомості та однієї з найскладніших машин – розуму О.П.Б. та таким чином зрозуміти її внутрішнє «Я».

Все це ви вільні розказувати К.К.М. Я уважно його спостерігав та відчуваю достатньо впевненості, що те, що ви йому скажите, матиме значно більший вплив на нього, ніж дюжина К.Х. могла розповісти йому особисто. «Імператор» стоїть між нами і буде, боюсь стояти так назавжди. Його відданість та віра у ствердження живого друга європейця, ніколи не може бути піддана сумнівам, ствердженнями азійців, які для нього, якщо лише не плід уяви, ніщо інше, як нічим не гребуючі «спільники». Але я бажаю, якщо можливо, показати вам його велику несправедливість та образу, яку він спричинив невинній жінці, у будь якому випадку, відносно невинній. Яким би божевільним ентузіастом вона не була, даю вам чесне слово, що вона ніколи не була неправдивою. Так саме вона ніколи не вимовляла навмисної неправди, хоча її становище часто мало безглуздий вигляд, тому, що вона була вимушена приховувати багато чого у відповідності до її учнівських обітниць. Наразі я покінчив з цим питанням. Я далі збираюсь, добрий друже, торкнутися предмету, який я знаю доволі

огидний для вашого розуму, тому, що ви двічи говорили та писали про це. Та всеж, щоби надати вам ясне розуміння у деяких речах, я примушений говорити. Ви часто питали, «чому Брати відмовляються звернути свою увагу на таких гідних та відвертих теософів, як К.К.М. та Худ, або такий дорогоцінний суб'єкт, як С.Мозес?» Наразі, я дам вам ясну відповідь, що ми так чинили з самого початку, одразу як вказані джентльмени почали контактувати з О.П.Б. Всі вони були перевірені та випробувані різними засобами, та ніхто з них не опинився на бажаній висоті. М. звернув увагу на К.К.М. за причин, які я поясню, та результатами, які на цей час вам відомі. Ви можете сказати, що такий таємний метод випробування людей не чесний, що ми мусимо попередити їх, тощо. Все, що я можу вам сказати з цього приводу, що можливо це і так з вашої європейської точки зору, але як азійці, ми не можемо відхилятися від власних правил. Характер людини, його істинна внутрішня натура ніколи не може бути з'ясована, якщо людина знає, що за нею стежать, або вона спрямована до мети. До того, полковник Олькот ніколи не робив таємниці з нашого методу, і всі британські теософи, якщо вони не знають, мусили би знати, що всі вони сукупно, після нашої санкції, перебувають під постійним випробуванням. Що стосується К.К.М з усіх теософів, якого обрав М. з особливою метою, як наслідок наполегливих вмовлянь О.П.Б. та обіцянки його самого: «Він колись повернеться до вас спиною, pumo!» М. повторив цю відповідь на її молитви, прийняти його у регулярні учні з Олькотом. «Цього він ніколи не зробить!» - була відповідь. «К.К.М. кращій, шляхетніший тощо» був рядок прикметників. Двома роками пізніше вона повторила те саме про Росс Скотта. «В мене ніколи не було таких вірних та відданих друзів» - вона запевняла свого «хазяїна», який лише сміявся у бороду та наказав мені влаштувати «теософічне весілля». Добре, один був випробуваний протягом трьох років, другий – трьох місяців, з якими результатами, чи потрібно нагадувати. Не лише спокуси не були на їх шляху, але останній був забезпечений дружиною, цілком достатньою для його щастя, та зв'язками, які будуть йому корисними будь коли. К.К.М. отримав об'єктивний беззаперечний феномен, на який спирався; Р.Скотт, окрім того, був відвіданий М. у астральному тілі. Для одного з них виявилася гідною помста трьох безпринципних людей, для другого – заздрість мілкого дурня, щоби швидко покінчити з великою дружбою та показати Старій Леді, чого коштує ця дружба. О, бідна, довірлива натура! Прибери від неї сили яснобачення, закоркуй у деякому напрямі її інтуїцію, як за правилами мусив чинити М. і що залишається? Безпомічна, з розбитим серцем жінка!

Візміть інший випадок – Ферна. Його розвиток, що тривав на ваших очах, буде вам корисним уроком та дасть натяк на значно щільні методи, що застосовуються у індивідуальних випадках, щоби досконало перевірити моральні якості людини. Кожне людське єство утримує у собі величезні можливості, і обов'язком Адептів є, оточити кандидата з претензіями на учня обставинами, які допомагатимуть йому обирати «правильний шлях», якщо він володіє цією здатністю. Ми не більше вільні відмовляти у шанці шукаючому, ніж вести та спрямовувати його у потрібному руслі. У кращому випадку ми лише можемо після того як період іспитів його успішно завершений, показати, що якщо він зробить так, то піде по правильному шляху, якщо ні то по неправильному. Але доки він не пройшов цей період, ми даємо йому самому битися у власних битвах, як він лише може. І так інколи чиним з вищими та посвяченими учнями, з такими як О.П.Б. коли їм дозволено працювати у суспільстві, якого ми всі більш або менш уникаємо. Більше того, і краше знайте це одразу, якщо мої попередні листи вам про Ферна, ще не відкрили очі достатньо – ми дозволяємо, щоби наші кандидати випробувалися на тисячі різноманітних засобів з тим, щоби виявити їх внутрішню натуру та надати шанц залишитися переможцем, так чи інакше. Те що сталося з Ферном, відбувалося з кожним його попередником та буде з різними результатами з кожним, хто йтиме за ним. Нас всіх так перевіряли, і

тому як де хто Мурад Алі не витримав, я витримав. Вінок перемоги надається лише тому, хто сам виявляється гідним його носити; тому хто атакує Мару у власній боротьбі та перемагає похоті та земні пристрасті, а не тому хто сам кладе його на власне чоло. Не порожня фраза Татхагати: «Той, хто перемагає себе, той величніший за того хто перемагає тисячі у битві». Немає іншої, більш важкої боротьби. Якби це було не так, адепство було би дешевим надбанням. Так ось, мій добрий брате, не дивуйтесь та не звинувачуйте нас з такою впевненостю, як ви це вже робили, за будь яким розвитком нашого послідовного курсу що до претендентів минулого, сучасного та майбутнього. Лише ті, які можуть дивитися вперед, у віддалені наслідки, здатні судити про придатність наших власних дій, які ми дозволяємо іншим. Те що може здаватися безсовісним, може опинитися під кінець самою істинною, самою благочинною відданістю. Нехай час вкаже, хто правий, а хто не гідний довіри. Людина правдива, яка заслуговує сьогодні схвалення, може завтра виявитися, за нових обставин, зрадником, невдячним боягузом, слабким на розум. Тростинка, зігнута надмірно, ламається навпіл. Звинуватимо ми її? Ні, але тому, що ми можемо її жаліти та жаліємо, ми не можемо відбирати її до числа тих тростинок, які були випробувані та знайдені міцними, відповідно придатними як матеріал для того храму, який ми так старанно будуємо.

А далі повернемося до інших справ.

У нас задумана реформа, і я розраховую на вашу допомогу. Наполегливе та безсоромне втручання містера Х'юма у справи Головного Товариства та його пристрасть до верховенства скрізь та у всьому примусили нас зробити висновок, що варто розпочати наступну спробу. Нехай будуть сповіщені всі «кого це стосується», через «Теософа» і циркуляри, надіслані кожній філії, що до цього часу вони занадто часто та без необхідності брали у якості посібника приклад Головного Товариства. Це зовсім не прийнятно. Окрім того факту, що Засновники мусять серйозно намагатися проявити себе, як всі для всіх та всього – існує велика різноманітність вірувань, думок та очикувань, які потребують виконання, і їм не можливо у один і той самий час задовольнити всіх, як вони би бажали. Вони намагаються бути безпристрасними і ніколи не відмовляти одним у тому, у чому надавалася згода іншим. Таким чином, вони неодноразово публікували критичні статті про Ведантизм, Буддизм та Індуїзм у їх різноманітних проявах, про «Веда Башія» Свамі Даянанда, у той час найвідданішого та найбільш цінного союзника. Але тому, що ця критика була спрямована проти не християнських релігій, ніхто не звертав на неї найменшої уваги. Більше ніж протягом року журнал регулярно виходив з заявами ворожими об'явам «Веда Башия» надрукованими рядом з ним, щоби задовольнити бенареского ведантиста. А зараз містер Х'юм публічно виступає з суворою критикою Засновників та домагається заборони антихристиянських статей. Я бажаю, щоби ви це мали на увазі та звернули увагу на ці факти полковника Чезні, який здається вважає, що теософія ворожа лише християнству, у той час коли вона лише безпристрасна і якими не були би особисті погляди Засновників, журналу Товариства немає до цього справи, і він так саме з задоволенням друкуватиме критику проти ламаізму як і проти християнства. У будь якому випадку тому, що ми обидва цього бажаємо, О.П.Б. завжди з вдячністю сприйме вашу пораду у цій справі; і я був би тим, хто порадив би їй «лягнути», як вона каже проти намагань містера Х'юма на прояв авторитету і ви вільні повідомити йому цей факт.

Маючи на увазі виправлення справ, що ви думаєте про ідею постановки філій зовсім на іншу ногу? Навіть християнство, з власними божественними претензіями на Всесвітнє Братство має тисячу та одну секту, і хоча вони можуть бути об'єднані під прапором хреста, всеж вони ворожі одна одній, і папська влада у ніщо сприймається протестантами, потому як рішення Синоду останніх висміюються.

Зрозуміло, я навіть у гіршому випадку не уявляю, що теософічні об'єднання можуть бути у такому стані. Чого я хочу, це просто проєкт про бажаність перебудови сучасного устрою філій та їх привілеїв. Нехай це буде занесене до статуту та затверджене Головним Товариством, як це було цього часу, і нехай залежність філій стане номінальною. У той самий час до занесення до статуту, нехай кожна філія обере для себе одну мету для роботи, зрозуміло – мету, відповідну генеральній лінії Теософського Товариства, але всеж визначену власну мету за релійним, освітнім або філософським напрямом. Це надасть Товариству більш широкі можливості по головним операціям. Збільшується кількість реальної корисної роботи; і кожна філія буде таким чином, так би мовити незалежна у власному modus operandi. Залишається менше місця для скарг та par conseguence – для втручання. У будь якому випадку цей туманний ескіз, я сподіваюсь, знайде чудовий грунт для власного проростання та розквіту у вашій кмітливій голові. І якщо би ви могли до того часу написати статтю, засновану на вищезазначених поясненнях з приводу позиції, яку зайняв «Теософ» щодо всього вищезазначеного та значно більше для грудневого номера (якщо не встигнете для листопадового) – я і М. були би вам цілком зобов'язані. Неможливо і небезпечно довіряти цю справу, яка потребує делікатного відношення, одному або іншому з наших редакторів. О.П.Б. ніколи не втратила би такого гарного випадку, приниження голов падре, а Х.С.О. тонко додав би один або два компліменти на адресу Засновників, що було би цілком безкорисно, бо я намагаюся виставити двох – редактора та засновника – відділеними один від одного, хоча вони і злиті у одній і тій самій особистості. Я не відчуваю себе практичною діловою людиною і тому відчуваю себе непридатним для цієї мети. Чи не допоможете ви мені друже? Звісно, було би краще, якби «пробна куля» з'явилася у листопадовому номері, неначе відповідь на цілком неповажний лист Х'юма, який я не дозволю публікувати. Але ви могли би використати його як засади для вибудови на них відповіді вашої статті. Повернемося до реформи філій. Зрозуміло це питання мусить бути серйозно обміркованим та зваженим, до того як вирішити його остаточно. У членів Товариства, коли вони ними стали, не повинно бути більше розчарувань. Кожна філія мусить обрати для себе ясно визначену місію для роботи над нею, та найвища турбота мусить бути проявлена при обранні Президентів. Якби «Еклектик» одразу був поставлений у такі умови чіткої незалежності - його справи були би кращими. Солідарність думок та дій у широко викреслених межах головних принципів Товариства завжди мусить існувати у відношеннях між Головним Товариством та його філіями; всеж у всьому іншому, що не протирічить цим принципам, кожній філії потрібно надати свободу дії. Таким чином, філія складена з лагідних християн, співчуваючих меті Товариства, могла би залишитися нейтральною у всіх питаннях інших релігій та цілком байдуже відноситися до особистих вірувань «Засновників». «Теософ» міг би вільно надавати власні сторінки для гімнів на честь Агнця, так саме і для шлок, присвячених святості корів. Як би ви могли розробити цю ідею, я би надав нашому шановному Когану, який ласкаво посміхається куточком ока, замість того, щоби хмуритися як за звичай, доки ви не стали Президентом. Як би мене у минулому році з причини люті екс-Президента не «відправили спати» раніше визначеного часу, я вже запровадив би цю ідею. У мене є лист від 8 жовтня з зверхнім докором «я єсмь». У ньому він надсилає за вами на п'яте число та пояснює власне небажання утримувати цей пост і його велике «бажання», щоби ви зайняли це місце. Він засуджує «цілком систему та провадження справ», встановлені нами. Вони видаються йому «цілком не правильними». Він закінчує так: «Зрозуміло, я прошу вас вплинути на Стару Леді, щоби вона утрималася від висунення мене до Ради Товариства». Немає чого тут хвилюватися. Він може спати спокійно, ні ким не потурбований та бачити себе у вісні Далай Ламою теософів. Але я мушу внести власний обурений протест про його визначення нашої системи, як «порочної». Тому, що йому пощастило схопити декілька випадкових спалахів з нашого Статуту і так

саме тому, що його не допустили до вивчення та перебудови всього, ми мусимо бути такими, якими він нас змальовує! Якби ми могли дотримуватися вчень, які він нам приписує, якби ми хоча би трошки були схожими на намальовані ним наші портрети, якби ми могли хоча би годину вистояти під вагою, приписаних нам звинувачень, якими він нас закидує у власному вересневому листі, дійсно ми могли би втратити будь яку довіру з боку теософів! Нас, було би викинути з Товариства та з людської думки, як шахраїв та самозванців – вовків у шкурах овець, які приходять, щоби викрасти людські серця містичними обіцянками, які мають деспотичні наміри та намагаються навернути у рабство довірливих учнів, відвернути маси від істини та «божественного одкровення голосу природи» з тим, щоби спрямувати до повного та «морокового атеїзму» через зневіру у «доброго милосердного Батька, Творця всього» (зла та нещастя, можемо додати?), який сидить, відкинувшись на спинку крісла з калених метеоритів та ковиряє у зубах вилами з блискавок… Дійсно, дійсно, набридло нам це безкінечне бряцькання на юдейській арфі християнського одкровення!

М. думає, що «Додаток» мусить бути збільшеним, якщо знадобиться. У ньому мусить бути місце для викладення думки кожної філії, якими би діаметрально протилежними вони не були. «Теософ» мусить надбати визначений колір та стати єдиним у власному сенсі. Ми готові надати необхідні екстра суми для цього. Я знаю, ви зрозумієте мою ідею, якби туманно вона не була викладена. Я залишаю ваш план цілком у ваших руках. Успіх у цьому є протидією циклічній кризі. Ви питаєте, що вам робити? Немає нічого кращого, та більш діяльного, ніж запропонований план.

Я не можу закінчити, не розповівши вам про один інцидент, який хоча і смішний, примушує мене благословити власну долю, та так саме сподобатися вам. Ваш лист з вкладеним до нього листом К.К.М. був отриманий мною наступним ранком того числа, коли передали його «Малюку». Я у той час був поблизу Парі-Дзонга у чан-па одного друга та був доволі зайнятий важливими справами. Коли я отримав повідомлення про прибуття листа, я йшов внутрішнім двором монастиря. Тому, що я уважно прислухався до голосу лами Тендеб Гічао, у мене не було часу читати листа. Тому, механічно відкривши товстий пакет, я лише поглянув на нього, та поклав як мені здавалося до сумки, яку я носив через плече. Але у дійсності виявилося, що конверт впав на землю і його вміст розсипався від падіння. Нікого не було по близу, а моя увага була цілком поглинута розмовою. Я вже наблизився до сходів, що вели до бібліотеки, як почув голос молодого гілунга, що кричав з вікна. Зупинившись, я з першого погляду усвідомив ситуацію, інакше ваш лист ніколи не був би прочитаний мною, тому що я побачив поважного старого козла, який снідав цим листом. Це створіння вже поїло частину послання К.К.М. та з розумним виглядом готувалося покінчити з вашим, як більш м’яким та легшим для жування його старими зубами. Врятував залишене за мить, не дивлячись на огиду та протидію тварини. Але від листа так мало залишилося! Конверт з вашою емблемою зник, букви неможна було відрізнити, я був приголомшений цією шкодою. Зараз ви розумієте чому я опинився у такому важкому становищі: я не мав права реставрувати цього листа, тому що він прийшов від «Еклектика» та у всіх відношеннях був пов’язаний з нещасними «пелінгами». Що я міг зробити для відновлення знищених частин? Я вже вирішив звернутися до Когана за таким виключним дозволом, як побачив Його святе лице з незвичайно виблискуючими очима та почув голос: «Навіщо порушувати правила? Я сам це зроблю». І він відновив відсутні частини і до того чисто, як ви бачите, і навіть перетворив зім’ятий конверт, доволі пошкоджений на новий, з емблемою та всим іншим. Я знаю яку велику силу потрібно застосувати для таких реставрацій, і це надає мені надію на зменшеня заборон у найближчи дні. Тому я від всього серця віддячив козлу. А тому, що він не належав до раси пелінгів, то щоби виявити власну вдячність, я

підкріпив залишки його зубів, щоби могли пережовувати більш тверду їжу, ніж англійські листи, протягом багатьх років.

А зараз декілька слів про учнів. Дійсно, ви мусили би мати підозри до того, якщо Вчителю заборонені найменші тамас-прояви, те саме заборонено і учню. Чому потому ви очікували або «відчували себе трохи розчарованим» його відмовою відправити до мене ваші листи крізь простір у вашій присутності. «Малюк» - багато обіцяючий хлопчина і набагато доросліший ніж виглядає, але він не досвідчений у мудрості та у звичаях європейців, тому виникають деякі його не благорозумні вчиники які, як я вам сказав, примушують мене червоніти та ніякововіти від вчинків цих двох дикунів. Ідея приходити до вас за грошима була абсурдна до крайнього! Будь який інший англієць, окрім вас, почав би після цього дивитися на них, як на мандруючих шахраїв. Я сподіваюся, що до цього часу, ви вже отримали назад цей заєм, який я повертаю з вдячністю.

Ні, правий щодо народної вимови слова «Кін-Ті». Люди зазвичай вимовляють його, як «Кін-то», але це не правильно. Але він не правий у власних поглядах на Планетних Духів. Він не знає цього слова та вважає, що ви маєте на увазі «Дев» - слуг Дхіані-Коганів. Останні – суть Планетні Духи, і зрозуміло не логічно казати, що Адепти вище за них тому, що ми всі намагаємося стати Дхіані-Коганами на кінець. Всеж існують Адепти, більш «великі», ніж наші рівні Планетних Духів. Таким чином, ваші погляди не протирічать нашим вченням, як він казав вам, що було би якби ви вважали «Дев» або ангелів «маленькими богами». Окультизм без сумнівів, не є необхідністю для доброго та чистого ЕГО, щоби стати ангелом всередині або зовні Дева-Чану тому, що ангельство є результатом Карми. Вважаю, ви не матимете докорів, що мій лист занадто короткий. За ним прийде інша об'ємна кореспонденція – «Відповіді на ваші запитання».

О.П.Б. підправлена, якщо не зовсім, то на деякий час точно.

З сердешним привітом ваш К.Х.

ЛИСТ 92 К.Х. відповідає на запитання Сіннетта.

А. Отриманий у Сімлі у жовтні 1882р.

До цього – вибачаюсь за кількість, та надсилаю декілька записок з запитаннями. Можливо, ви будете люб'язним, візьмете їх до уваги та відповісте, як час дозволить.

Memo – за можливістю надішліть А.П.С. не опубліковані записки Еліфаса Леві з анотаціями К.Х.

К.Х. Надіслані давно нашому другові у «Джеко».

I

Запитання 1. У вашому останньому листі є декілька цікавих натяків, коли ви кажете про Х'юма, ви кажете про деякі характерні риси, принесені ним з минулих втілень.

Відповідь. Всі, всі ми приносимо з собою деякі характерні риси з наших минулих втілень. Це неминуче.

Запитання 2. Володієте ви силою дивитися у минулі життя сучасних людей та ототожнювати їх?

Вілповідь. На нещастя, деякі з нас володіють. І як один з таких, я не люблю цього робити.

Запитання 3. У такому випадку, чи не стане занадто, просити вас про будь які подробиці мого власного минулого втілення?

Відповідь. «Людина осягни саму себе» - каже Дельфійський оракул. Зрозуміло, що немає нічого не доброго у такій зацікавленості. Та хіба не буде більш кращим вивчати нашу сучасну особистість, до того як намагатися знати про її творця, попередника та формоутворювача – людину, яка була? Добре, колись пригощу вас маленьким оповіданням – зараз немає часу, яле я не обіцяю жодних подробиць; просто один або два натяки, щоби випробувати силу вашої інтуїції.

II

Запитання 1. Чи можна якимось чином пояснити цікаву стрімкість людського прогресу протягом останніх двох тисяч років у порівнянні з відносно закам'янілим станом людей четвертого великого кола до початку сучасного прогресу.

Відповідь. Останній завершує дуже важливий цикл. Кожне велике коло, кожне мале коло, так саме як і кожна раса мають власні великий та малий цикли на кожній планеті, на якій живе людство.

Людство нашого четвертого великого кола має один власний великий цикл і так саме мають його раси та субраси. «Цікава стрімкість» зобов'язана подвійному ефекту, по-перше – початку шляху сходження до низу; та по-друге (меншому циклу нащої субраси), що рухається до власної кульмінації. Запам'ятайте, ви належите до п'ятої раси, але всеж ви лише західна субраса. Не дивлячись на ваші намагання, те що ви називаєте цивілізацією, обмежене лише останньою та її гілками в Америці. Випромінюючи навколо власне оманливе світлло, може здаватися, що вона світить на більш далекі відстані, ніж у дійсності. У Китаї немає жодної «стрімкості», а з Японії ви робите просто карикатуру. Учень окультизму не мусить казати про скам'янілу свідомість народів четвертої раси, бо історія майже нічого не знає про цей стан «до початку сучасного прогресу» інших народів, окрім західних. Що ви знаєте про Америку, наприклад, до вторгнення іспанців? Менш ніж два сторічча до приїзду Кортеса, там було таке саме спрямування до прогресу між субрасами Перу та Мексики, яке спостерігається зараз в Європі та Сполучених Штатах Америки. Їх субраса закінчилася майже повним знищенням внаслідок причин, народжених нею; схоже буде і з вашою під кінець циклу. Ми можемо казати про «скам'янілий стан», до якого за законом розвитку, росту, сталості та занепаду кожна раса і субраса потрапляють протягом їх перехідного періоду. Лише з останнім станом знайома ваша «Загальна Історія», залишаючись у вищому стані невігластва навіть відносно того стану у якому була Індія будь яких десять сторіч тому. Ваші субраси спрямовані зараз до вершин власних циклів. Історія не йде далі назад, ніж до періодів занепаду декількох інших субрас, що належать у більшості попередній четвертій расі. І яка площина та період часу, охоплені її Світовим оком? – Протягом не більшим ніж декілька дюжин сторіч – могутній обрій, дійсно! За цим - все темрява та лише гіпотези!

Запитання 2. Чи існувала будь коли в попередні періоди протягом життя на Землі людей четвертого великого кола така велика цивілізація, як наша у сенсі інтелектуального розвитку, яка цілком зникла?

Відповідь. Безсумніву існувала. Єгіпетські та Арійські рекорди, особливо таблиці Зодіаку, забезпечують вас всіма доказами, окрім ще і нашого внутрішнього знання. Цивілізація це спадок, родинне надбання, яке переходить від раси до раси шляхами циклів сходження до верху та низу. Під час дитинства субраси вона охороняється попередниками, які зазвичай вимирають, коли перша досягає досконалості. З початку більшість з них тринькають власним надбанням або залишають його у сундуках предків. Вони з презирством відкидають поради своїх старших та вважають за краще, як діти, граютися на вулиці, ніж вивчати та мати як найбільше з багатств, складених для них в рекордах Минулого. Таким чином, під час вашого перехідного періоду – у середньовіччі – Європа відкинула свідоцтва Стародавностей, називаючи таких мудреців як Геродот та інших вчених греків «батьком неправди», доки не стала знати більше та змінила на «Батька Історії».

Замість того, щоби зневажати, ви наразі збираєте та додаєте до вашого скарбу. Як і будь яка інша раса, ви мали ваші підйоми та падіння, ваші періоди слави та навпаки, ваші темні ночі, а наразі ви наближаєтеся до вашого сяючого полудня. Наймолодша у сім'ї п'ятої раси, ви були віки не люба та зневажена Сандрільйона у вашому домі. А зара, коли багато ваших сестер померло, а інші все ще помирають, у той час як декілька старих, що пережили у власному другому дитинстві, чекають свого Месію – шосту расу, щоби воскреснути до нового життя та почати знову разом з сильнішими на шляху нового циклу; наразі коли західна Сандрільйона неочікувано перетворилася на пихату заможну принцесу, красу, якої ми всі бачимо і захоплюємося, як же вона чинить? Менш щиросердна, ніж Принцеса у казці, замість того, щоби запропонувати власній старшій, більш ображеній долею сестрі, найстарішій у дійсності, бо їй майже «мільйон років», та єдиній, яка ніколи не поводилася з нею погано, хоча можливо і не помічала її, замість того щоби запропонувати їй «поцілунок миру», вона застосовує до неї lex talionis з такою помстою, яка не робить кращою її природну вроду. Це далеко не прибільшена алегорія, але Історія.

Запитання 3. Навіть п'ята раса (наша) четвертого великого кола почалася в Азії мільйон років тому. Що було з нею протягом 998000 років, перед останніми 2000? Чи виникали та приходили до занепаду більш величні цивілізації протягом цого періоду?

Відповідь. П'ята раса – наша – почалася у Азії мільйон років тому. Чим була вона протягом 998000 років, перед останніми 2000? Гарне запитання, запропоноване, до того, виключно у християнському стилі, який відмовляється повірити, що будь, що гарне могло статися будь де або будь коли, за виключенням Назарету. Щож вона робила? Вона була достатньо зайнятою так саме як і наразі, бо просить вибачення містера Грант Алена, який влаштував би нашого примітивного предка, дику людину у ранній період Еоценського віку. Дійсно, ваші вчені письменники покладаються на власні гіпотези доволі безстрашно, як я бачу. Істино, плачевно побачити, як у один чудовий день їх вогняні коні почнуть лягатися та зламають власну шию, що цілком неминуче у майбутньому. У Еоценський період, навіть у його «самій найпершій половині», великий цикл четвертої раси – Атланти – вже досяг власної найвищої точки і великий континент, батько майже всіх існуючих наразі континентів, вказав на перші ознаки зниження, процес який стався 11446 років тому, коли його останній острів, за досить точною назвою того часу Посейдоніс, занурився у воду з жахливим гуркітом. Між тим, той хто написав рецензію на «Атлантиду» Донеллі цілком правий: Лемурія не може бути переплутаною з Атлантичним континентом, як і Європа з Америкою. Обидва занурилися та були потоплені разом з власню культурою та «Богами», всеж, між цими катастрофами був коротенький період біля 700000 років. Лемурія квітла та скінчила власний рух саме біля цього незначного проміжку

часу перед раннім періодом Еоценського віку тому, що її раса була третьою. Побачте залишки цієї, колись великої нації у деяких пласкоголових аборигенах Австралії. Не менше справедлива критика, що відкидає намагання населити Індію та Єгіпет залишками Атлантиди. Безсумніву, ваші геологи доволі вчені, але чому не мати на увазі, що під зміненими та вивченими ними континентами, у надрах яких вони знайшли Еоценський Вік та примусили його викласти їм власні таємниці, можуть бути глибоко приховані у безоднях океану і інші і набагато стародавніші континенти, шари яких ніколи геологічно не були досліджені і, що вони можуть у один чудовий день цілком перевернути їх сучасні теорії, ілюструючи таким чином простоту та велич істин, пов'язаних з індуктивними узагальненнями напротивагу їх уявленням. Чому не дозволити, у дійсності ніхто ніколи з них не подумав про те, що наші сучасні континенти були навпдобі до Лемурії та Атлантиди, вже багато разів потоплені та мали час знову піднятися, щоби понести нові гурти людства або цивілізації. І що з першим великим геологічним підйомом у наступному катаклізмі у серії періодичних, які проходять від початку до кінця кожного великого кола, наші вже відкриті континенти, зануряться, потому як Лемурія та Атлантида піднімуться знову. Подумайте про майбутніх геологів шостої та сьомої раси, уявіть собі їх, які розкопують глибоко у надрах того, що було Цейлоном або Сімлою, та знаходять начиння ведхів або віддалених предків цивілізованих пахарів - все начиння цивілізованої частки людства цих областей буде перетвореним на пил величезними масами льодовиків протягом наступного льодовикового періоду. Уявіть, що вони знаходитимуть лише такі грубі засоби для праці та начиння, які наразі знаходять посеред диких племен, та звідси зроблять висновок, що протягом цього періоду людина повзала та спала на деревах та смоктала мізки з кісток тварин і, як заключення, що у році 1882 від Народження Христа людство було складено з схожих до тварин людей, з чорними обличчями та бородами на висунутих щелепах, та з справжніми вовчими іклами. Правда, що представник шостої раси, можливо, не буде далеким від істини та факту у власній думці, що протягом «періоду Сімли» ці зуби застосовувалися у боях «самців» за солом'яних удов, але у цьому випадку метафора буде мати мало чого спільного з антропологією та геологією. Така ваша наука. Повернемося до ваших запитань. Дійсно, періоди вищіх цивілізацій четвертої раси, якими були Грецька, Римська та навіть Єгипетська, ніщо у порівнянні з тими цивілізаціями, які почалися з третьою расою. Приналежні до другої раси не були дикунами, але вони не могли бути цивілізованими. А зараз, читаючи один з перших моїх листів про раси (цього питання спочатку торкнувся М.) будь ласка, не звинувачуйте ні його ні мене у будь яких нових протиріччах. Перечитайте його та зрозумійте, що він цілком ігнорує питання про цивілізації та згадує лише вироджені залишки четвертої та третьої раси та надає для підтвердження останні висновки вашої власної науки. Не дивіться на неминучу неповноту, як на несумісність. Ви наразі, маєте прямі запитання і я на них відповідаю. Греки та Римляни були маленькими субрасами, Єгиптяни, частка нашого «Кавказського роду». Зверніть увагу на останню та на Індію. Досягши найвищої цивілізації та, що значно більше – вченості – обидві пішли до низу. Єгиптяни, як конкретна субраса, зникають цілком (її Копти, залишки гібридів). Індія, як наймогутніша гілка головної раси та складена з багатьох субрас, існуючих до цього часу, змагається, щоби ще раз зайняти власне місце в Історії. Історія охоплює лише декілька туманних спалахів про Єгипет, біля 12000 років тому, коли вже досягши вершини власного циклу, на тисячу років раніше він пішов до низу. Що вона знає, або може знати про Індію 5000 років тому або про халдеїв, яких вона змішує з ассирійцями, роблячи з них один день «аккадійців», другий «туранійців»! І тому ми кажемо, ваша Історія у відкритому морі. Нам заперечує Journal of Science; його слова процитовані М.А.Оксоном з захватом, гідним великого медіума, не визнають за нами права на будь яке «вище знання». Уявимо, що Брати сказали би: «Спрямуйте вашого телескопа на саме таку точку на небі і ви знайдете планету, до цього часу ще невідому; або

рийте землю … та знайдете мінерал, тощо». Чудово дійсно, і уявимо, що це буде зроблено – який ми матимемо результат? Ну, звісно, звинувачення у плагіаті, коли все схоже, «кожна планета та мінерал», які лише існують у просторі та надрах Землі, відомі та зареєстровані у наших книгах тисячі років тому; більше того, багато які істинні гіпотези чемно висувалися власними вченими та постійно заперечувалися тією більшостю, упередженій думці якої, вони заважали. Ваші наміри схвальні, та нічого з того, що я вам можу відповісти не буде сприйнятим від нас. Кожен раз коли стає ясно, що «це дійсно так», відкриття буде приписаним тому, хто обгрунтує фактами докази, як було у випадку з Коперником та Галілеєм, останній використав рукописи піфагорійців. Але повернемося до «цивілізацій». Чи знаєте ви, що халдеї були на висоті власної Окульної слави раніше того часу, який ви називаєте «Бронзовим? Що «сини Ада» (Adi) або діти Світла випереджали сотнями сторіч «вік заліза», який вже вважався стародавнім, коли те, що ви називаєте наразі, Історичним періодом (можливо тому, що те що відомо про це, зазвичай не є історія, але видумка), майже лише почався. Ми стверджуємо, що набагато більш високі цивілізації, ніж наша піднімалися та руйнувалися. Замало сказати навподобі до наших письменників, що існувала згасла цивілізація раніше, ніж були засновані Рим та Афіни. Але ми стверджуємо, що існували серії цивілізацій раніше, як і після Льодовикового періоду; що вони існували у різних місцях земної кулі, досягали апогея, слави та помирали. Будь які сліди у пам’яті були втрачені про Ассірійські та Фінікійські цивілізації, доки не були зроблені відкриття останніх років. А зараз вони відкривають знову, хоча далеко не одну з ранніх сторінок історії людства. Потому, наскільки стародавні ці цивілізації у порівнянні з найбільш стародавніми? Але навіть їх історія боїться визнати. Археологія достаньо довела, що пам’ять людства набагато глибша, ніж Історія це дозволяла, і схоронені досягнення свого часу могутніх націй, збережені їх послідовниками, ще більше гідні довіри. Ми кажемо про цивілізації до Льодовикового періоду, і не лише у розумі простака та невігласа, а навіть у думці високоосвітченого геолога наша заява звучить незграбно. Щоби ви потому, сказали на наше ствердження, що Китайці (я кажу про внутрішній Китай, про справжнього китайця, не змішаного між четвертою та п’ятою расами, займаючого престол аборигена, а який належав власною незмішаною національністю до найвищої та останньої гілки четвертої раси), досягли власної найвищої цивілізації, коли п’ята ледве виникла у Азії і коли її перші гілки лише були у проекції. Коли це було? Порахуйте. Ви не можете думати, що ми, маючі такі величезні шанці проти прийняття нашої доктрини, навмисно вигадуватимемо раси та субраси, якби вони не були беззаперечним фактом. Гурт островів Сибірського берега, відкритий Норденскольдом, був знайдений з залишками коней, биків та овець посеред гігантських кісток слонів, мамонтів, носорогів та інших чудовиськ, що належали до періоду, коли людина – каже ваша наука – ще не виникла на Землі. Яким чином можуть бути знайдені коні та барани разом з величезними допотопними? Кінь, як нас вчать у школі – цілком нова видумка Природи, і жодна людина ніколи не бачила її pedaktul предка. Група Сибірських островів може відкинути цю теорію. Область, яка закована вічною зимою та де не живе людина, найслабіша з тварин істота, мала, як швидко буде доведено, не лише тропічний клімат – дещо, що ваша наука знає та не спростовує – а так саме була підвалинами стародавньої цивілізації четвертої раси, найвищі залишки якої, ми бачимо у дегенерованому китайці, а найнижчи (для вченого невігласа) змішані з залишками третьої. Я вже казав вам, що найвищий тип людей на Землі (духовно) належить до першої субраси п’ятої корінної раси – це Арійські азійці. Найвища раса (фізичний розум) – остання субраса п’ятої раси, ви самі білі переможці. Більшість людства належить до сьомої субраси четвертої корінної раси; це китайці, малайці, монголи, тибетці, явайці тощо, та залишки інших субрас четвертої раси. Всі ці впалі та знищені подоби людства, прямі потомки високоцивілізованих націй, назва та пам’ять про які залишилася збереженою у таких книгах, як «Popalvul» та у деяких інших невідомих науці.

Запитання 4. До якої епохи має відношення континент Атлантида, та чи сталася катаклізмічна зміна, що спричинила його руйнацію у визначеному етапі еволюції його кола, та у відповідності до обскурації та власного місця у циклі манвантарної еволюції?

Відповідь. У міоценську епоху. Все стається у визначеному місці та часі у еволюції великих кілець, інакше було би неможливо для найкращого ясновидця вирахувати точний час та рік, коли ті або інші великі чи малі катаклізми мусять статися. Все, що Адепт може зробити, це вказати приблизний час; тому коли зараз події, які мають відображення у великих геологічних змінах, можуть бути визначені заздалегідь з такою математичною точністю, як і затемнення та інші явища у просторі. Занурення Атлантиди (гурти континентів та островів) почалося в часи Міоценського періоду – (як і зараз спостерігається поступове занурення деяких ваших континентів) – і воно досягло найвищої точки спочатку у повному зникненні самого великого континенту, подія, що збіглася з підйомом Альп, далі з останнім з найкращих островів, згаданих Платоном. Єгипетські жерці Саіса казали його предку Солону, що Атлантида (єдиний, що залишився великий острів) загинула за 9000 років до їх часу. Це не було вигадане число, бо вони протягом тисячоріч старанно зберігали власні досягнення. Але у такому випадку, кажу я, вони згадали лише про Посейдоніс, і ніколи не відкрили би свою таємну хронологію навіть великому грецькому законодавцеві. Тому, що немає геологічних причин сумніватися у цьому, навпаки, маса очевидностей до прийняття цієї традиції, наука нарешті визнала існування великих континентів та архіпелагів, і таким чином підтвердилася істина ще однієї «байки». Вона вчить, як ви знаєте, що Атлантида або її залишки продовжували існування до після-третичних часів та, що їх кінцеве занурення сталося у Палеозоїчні віки Американської історії! Ну то і що! Істина та факт мусять бути вдячними навіть і за такі незначні послуги, зважаючи на відсутність таких, протягом багатьох сторіч. Глибоке вивчення морів, особливо Чалленджером цілком підтвердили заяви геології та палеонтології. Велика подія – свято наших «Синів Світла», мешканців Шамбали (у той час ще острів у Ценрально-Азійському морі) над самозакоханими, та цілком зіпсованими магами Псейдонісу сталася точно 11446 років тому. Прочитайте у зв'язку з цим часткову та завуальовану традицію в «Ізиді» том 1, і деякі речі для вас стануть більш зрозумілими. Підтвердження традиції та історії, за Донеллі, я знаходжу голоним чином правильним, але ви знайде це все та значно більше і в «Ізиді».

Запитання 5. Я бачу, що звичним запитанням про окультну філософію для доволі інтелігентних людей, які почали цікавитися нею, є таке – чи надає будь яке пояснення (окультна філософія) походженню зла? Це пункт, якого ви раніше обіцяли торкнутися та який, можливо, було би добре пояснити найближчим часом?

Відповідь. Вона, безсумніву дає і я торкнувся цього предмету давно. У моїх примітках до рукопису Х'юма «Про Бога», якого він люб'язно додає до нашої філософії, дещо чого остання ніколи не мала на увазі, цей предмет згадувався достатньо. Хіба він не дав вам поглянути на нього? Для вас я можу поширити свої пояснення, але не раніше, як ви прочитаєте те, що я написав про походження добра та зла на тих полях рукопису. Мною цілком достатньо сказано для наших сьогоденних цілей. Доволі дивно, я знайшов європейського автора – великого матеріаліста свого часу, барона d,Holbah, чиї погляди цілком співпадають з поглядами нашої філософії, читаючи його «Essais sur la Nature», я міг би уявити, що читаю нашу книгу «Кін-ті». Як дещо само по собі зрозуміле та і за темпераментом, наш Універсальний Пандіт бажає схопитися за ці погляди та рознести всі аргументи на шматки. До цього часу він лише погрожує мені змінити передмову та не публікувати цієї філософії за його власним ім'ям. Cuneus couneum tradit – я просив зовсім не публікувати його нариси. М. вважає, що для ваших

цілей, краще буде мені надати ще декілька деталей по Атлантиді тому, що це занадто пов'язане зі злом, якщо не з його походженням. В наступному «Теософі» ви знайде одну або дві примітки, додані до перекладу Х'мом «Preface» Еліфаса Леві у зв'язку з зниклим континентом. Наразі, коли вже я вирішив з цих відповідей скласти перший том – несіть власний хрест з християнською мужністю і далі, можливо після того як прочитаєте все, ви на деякий час не запитуватимете. Але що я можу додати до того, що вже сказано? Я неможу надати вам виключно наукову інформацію тому, що ми ніколи не прийдемо до порозуміння з західними поглядами, а наші будуть відкинуті, як «ненаукові». Всеж геологія та палентоологія свідчать про те, що багато про що, ми мусимо сказати. Зрозуміло, що ваша наука права у багатьох узагальненях, але її мотиви не вірні, або при найні помилкові. Наприклад вона права, що під час утворення Америки, стародавня Атлантида занурювалася, поступово руйнуючись; але вона не права ні у наданих епохах, ні у розрахунках терміну цього занурення. Останнє – майбутня доля ваших Британських островів, вони перші у переліку жертв, які будуть знищені вогнем (підводними вулканами) та водою. Франція та інші країни чинитимуть за їх прикладом. Коли вони виникнуть знову, остання сьома субраса шостої корінної раси сучасного людства буде розквітати у Лемурії та Атлантиді, які знову піднімуться до цього часу, і їх нове утворення буде негайним після зникнення сучасних островів та континентів. Дуже мало морів та великих вод буде на той час на нашій Землі, води так саме як і землі виникають та зникають, періодично, кожна у свою чергу. Тремтячі у очикуванні нових звинувачень у «протиріччах», у будь якому частковому повідомленні, краще поясню, що я хочу цим сказати. Про наближення кожної нової обскурації завжди повідомляється катаклізмами – вогнем або водою. Але окрім цього, ще кожне мале коло, або корінна раса мусять бути розрізані навпіл, так би мовити тим або іншим. Таким чином, досягши вершини власного розвитку та слави, четверта раса – Атланти – були знищені водою і ви знаходите лише їх дегенератів - залишки, чиї субраси, кожна з них, мали власні переможні дні слави та відносної величі. Що вони наразі, тим будете і ви, закон циклів єдиний та незмінний. Коли ваша раса – п'ята, досягне власного зеніту фізичного та розумового розвитку, розвине найвищу цивілізацію (запам'ятайте різницю яку ми робимо між матеріальною та духовною цивілізаціями) і не буде здатна підійматися вище у власному циклі, її прогрес у напрямку абсолютного зла, буде зупинений таким самим чином, як і у попередників лемурійців та атлантів, людей третьої та четвертої раси, був зупинений катаклізмом. Її велика цивілізація буде знищена і всі субраси цієї раси підуть до низу у відповідних циклах після нетривалого періоду слави та вченості. Зверніть увагу на залишки атлантів – стародавніх греків та римлян (сучасні всі належать до п'ятої раси), якими величними та короткими були дні їх слави. Бо вони були лише субраси сімох гілок корінної раси. Корінній расі, не більше ніж її субрасам та гілкам, дозволяється Єдиним Керівним Законом порушувати прерогативи раси або субрас, що йдуть за нею, та менше за все захоплювати знання та сили накопичені для її послідовників. «Тобі не дозволено користуватися плодами дерева знань добра та зла, яке росте для твоїх спадкоємців». Це дерево охороняється нами, довірене нам Дхіані-Коганами, Захисниками нашої раси та Охоронцями тих хто йде. Спробуйте зрозуміти алегорію та ніколи не втрачайте уваги щодо натяків, даних вам у моєму листі про Планетних Духів. З початком кожного великого кола, коли людство виникає за цілком інших умов, ніж ті що були, під час народження кожної нової раси та її субрас один Планетний дух мусить увійти у контакт з цими примітивними людьми, відновити їх пам'ять та розкрити істини, які вони знали у попередніх колах. Звідси сплутані традиції про Ієгову, Ормузда, Озіріса, Брахму та tutti guanti. Але це відбувається лише для першої раси. Це обов'язок останньої обрати придатних гідних спадкоємців посеред її синів, які «обираються», застосовуючи біблійний вираз, як посуд, для знання, який буде поділений між майбутніми расами до закінчення цього кола. Чому мушу я сказати ще

більше, коли ви маєте зрозуміти все значення даного вам, і я не ризикну відкрити це цілком. Кожна раса мала власних Адептів, і з кожною новою расою нам дозволяється давати з нашого знання стільки, скільки люди цієї раси заслуговують. Остання сьома раса матиме власного Будду, як мала його кожна з попередніх. Але її Адепти будуть значно вище, ніж цієї раси, бо посед них буде Планетний Дух, Дхіані-Коган, мета якого настановити або «освіжити» пам'ять першої раси п'ятого кола людей після майбутнього затемнення цієї планети. En passant, щоби показати вам, що раси не лише видумані нами, але є кардинальними догмами буддійських ламаїстів та всіх тих, хто вивчає нашу езотеричну доктрину, я надсилаю вам пояснення до однієї або двох сторінок «Буддизму» Ріс Девіса, які інакше не зрозумілі, бездумні та абсурдні. Це написано з особливого дозволу Когана (мого Вчителя) на вашу користь. Жоден орієнталіст ніколи не мав підозр, яка істина у ньму існує – ви перша людина Заходу (за межами Тибету), якій наразі це пояснюється.

Запитання 6. Доволі пов'язане це запитання з іншим, яке так саме часто виникає: «Що за користь з всього циклічного процесу, якщо дух під кінець всього залишається таким самим чистим та не уособленим, яким був і напочатку, до того як зійшов до матерії? (Відп. – А частки з п'ятого принципу?). Я відповідаю, що на цей час я не займаюсь виправданням Природи, але її вивченням. Але можливо, буде кращою інша відповідь?

Відповідь. Те, що виявляється по завершенню всього, є не лише «чистий та не уособлений дух», а спільна особиста пам'ять з кожного нового п'ятого принципу протягом тривалого ряду існувань. І якщо, під кінець всіх речей, скажемо через мільйон років від сьогодні, дух буде відпочивати у його чистому, не уособленому Небутті, як «Єдиний або Абсолют», всеж мусить бути дещо «благодатне» у циклових процесах, якщо кожне очищене ЕГО має можливість у тривалі проміжки між об'єктивним життям на планетах, існувати як Дхіані-Коган – від найнижчого мешканця Дева Чану до найвищого Планетного Духа, насолоджуючись плодами власних спільних незчисленних життів. Але, що є «Дух» чистий та неусоблений per se? Чи можливо, що ви ще не усвідомили нашу думку? Але такий дух є «ніщо» чиста абстракція, абсолютна прогалина для наших почуттів, навіть для найдуховніших. Він стає чимось, лише у поєднанні з матерією, відповідно він завжди є чимось, і матерія безкінечна та не порушна, по за Буттям без Духу, який у матерії є Життя. Відокремлений від матерії, він стає абсолютним запереченням життя та буття, тому матерія неподільна з ним. Спитайте тих, хто заперечують, чи знають вони будь що про життя, про «свідомість» за межами того, що вони відчувають на Землі? Яке уявлення вони можуть мати, якщо лише не уроджені ясновидці, про становище та свідомість індивідуальності після того як вона відокремилася від земного грубого тіла? У чому благо всього процесу життя на Землі, можете у них запитати у свою чергу, якщо ми лише чисті несвідомі істоти перед народженням, під час сну та під кінець нашого життя? Хіба смерть, з точки зору науки, не супроводжується тим самим станом несвідомості, як перед народженням? Хіба життя, коли залишає наше тіло, не стає не уособленим, яким воно було до виникнення у плоді? Життя на кінець – величезна проблема за обрієм людської уяви – є таємниця, яку найкращі наші вчені ніколи не вирішать. Щоби бути цілком зрозумілим життя мусить вивчатися у повному обсязі власних проявів, інакше воно не може бути не лише дослідженим, але навіть зрозумілим у його найпростіших проявах – життя як стану буття на нашій Землі. Ніколи воно не може бути усвідомленим, доки вивчається у різноманітності та уособлено від світового життя. Щоби вирішити велику проблему, ви мусите стати окультистом; аналізувати та випробовувати особисто у всіх його фазах, як життя на Землі, життя за межами фізичної смерті, життя мінералу, рослини, тварини та духовне; життя у поєднанні з

конкретною матерією, так саме як і у окремому атомі. Нехай вони спробують вивчити або проаналізувати життя окремо від організму і що залишиться від нього? Просто род руху, який залишатиметься не вирішеним до того часу, доки наша доктрина про Всюдисутнє безкінечне Життя не буде сприйнята, хоча-би як гіпотеза, лише трохи розумніша, ніж їхні наукові гіпотези, які всі безглузді. Якщо будуть заперечувати, ми відповідатимемо, та застосуємо їх власну зброю. Ми скажемо – є і залишиться назавжди доведеним, що коли рух є всепротинаючим, все наповнюючим, абсолютний спокій не можливо уявити, то під будь якою формою або видом не мав би проявів рух, як світло, тепло, магнетизм, хімічна спорідненість або електрика, все це лише фази Єдиної, тієї самої світової всемогутньої Сили, Proteus - перед яким вони так саме схиляються, як перед Величним Невідомим, якого ми просто називаємо «Єдиним Життям», «Єдиним Законом», «Єдиним Елементом». Найбільш вчені розуми Землі взялися до вирішення цієї таємниці, не залишаючи не вивченою жодної бокової стежки, жодної втраченої або слабкої нитки у цьому для них найтемнішому лабіринті, і всі мусили були прийти до одного заключення –заключення окультистів, частково викладеного, точніше, що життя у його конкретних маніфестаціях є законний результат та наслідок хімічної спорідненості. Що стосується до життя у його уособленому значенні, життя чистого та простого, про нього вони знають наразі, не більше ніж знали при народженні їх Королівського Товариства. Вони лише знають, що деякі організми залишені життям, у деяких розчинах виявляють прояви життя самовільно, завдяки деяким хімічним складам субстанцій. Я можу довести вам на вашому власному столі, що життя, як життя, не лише може бути перетворене на інші фази всепротинаючої Сили, але що воно дійсно може бути вживлене у штучну людину. Франкінштейн є міф лише тому, що він герой містичної казки, у природі він можливість. Фізики та медики останньої субраси шостої раси будуть прищеплювати життя та піднімати трупи, як вони зараз прищеплюють віспу та часто менш звичайні хвороби. Дух, життя та матерія не є природні принципи, існуючи незалежно один від одного, але наслідки комбінацій, що утворюються вічним рухом у просторі - їм краще зрозуміти це.

Запитання 7. Чи можете ви, тобто чи дозволено вам будь коли відповісти на запитання по фізичним наукам? Якщо так, то є декілька пунктів з якими мені дуже кортить закінчити.

Відповідь. Без будь якого сумніву мені дозволено. Далі, найбільш важливий пункт – наскільки задовільними виявляться мої відповіді навіть для вас? Те, що жодний новий закон не вважається додатком до низки людського знання, доводиться тим недоброзичливим ставленням, яким кожен факт, з будь яких причин не вітається наукою та не сприймається її професорами. Але, якщо я зможу відповісти, я спробую, сподіваючись, що ви не відправите це як дань мого пера, «Журналу Науки».

Запитання 8. Чи мають магнетичні умови будь яке відношення до опадів, до дощу, або вони цілком залежать від атмосферних течій за різних температур, які зіштовхуються з іншими течіями різної вологості, до того всі ці течії утворюються тиском, розширенням тощо, зобов’язаним перш за все сонячній енергії. Якщо тут діють магнетичні умови, то яким чином вони це роблять, та як можна це випробувати?

Відповідь. По за будь яким сумнівом вони мають. Дощ може бути викликаний у невеликому просторі штучно і без будь якої претензії на диво або над-людські сили, хоча секрет цього не є моєю власністю, тому я не мушу його розголошувати. Наразі, я намагаюся отримати на це дозвіл. Нам не відомі феномени у природі, цілком не пов’язані з магнетизмом, або електрикою, бо там де є рух, тепло, світло, тертя, там магнетизм та його наслідки, електрика завжди присутня, як причина або

наслідки або скоріше як обидва, якщо ми дослідимо прояви до підвалин. Всі феномени земного струму, магнетизму та атмосферної електрики зобов'язані тому факту, що Земля є наелектризованим проводом, потенціал якого постійно змінюється завдяки її обертанню та щорічному руху орбітою, послідовному охолодженню повітря, утворенню хмар та дощів, буранів та вітрів тощо. Можливо ви знайдете це у підручнику. Але наука не бажає дозволити, що всі ці зміни зобов'язані власним походженням, магнетизму Акаші, який безперервно утворює електричні струми, щоби повернути порушену рівновагу. Спрямувавши наймогутнішу з електричних батарей – людську систему, наелектризовану відомим процесом, ви можете зупинити дощ у визначеному місці, зробивши «діру у дощовій хмарі», як визначають це окультисти. При застосуванні інших, сильно намагнетизованих інструментів, дощ може бути викликаний штучно у межах ізольованого тяжіння. Співчуваю, але не можу пояснити вам цей процес ясніше. Ви знаєте вплив рослин на дощові хмари і як їх сильна магнетична природа притягує та насичує хмари над вершинами дерев. Можливо наука пояснить це по іншому, та я не можу допомогти цьому, бо таким є наше знання і плоди тисячирічних дослідів та спостережень. Якби вказаний лист потрапив до рук Х'юма, він не одмінно сказав би, що я виправдовую створене ним публічно звинувачення на нас: «Кожен раз, коли вони не можуть відповісти на наші аргументи, вони (ми) без хвилювань відповідають, що їх (наші) правила не дозволяють того або іншого». Незважаючи на звинувачення, я мушу відповісти, що тому, що ця таємниця не є моєю, я не можу перетворити її на ринковий товар. Нехай фізики вираховують кількість тепла, потрібного на перетворення на пару відомої кількості води. Далі нехай вираховують скільки дощу потрібного на покриття, скажимо, однієї квадратної милі на глибину одного інча. Для виконання цієї роботи, вони зрозуміло, потребують кількість тепла, що дорівнюватиме, що найменше п'ятьом мільйонам тон вугілля. Далі – сума енергії, еквівалентна кількості вжитого тепла, відповідає (як кожен математик скаже вам) тій яка потрібна для підняття вантажу у десять мільйонів тон на одну милю висоти. Як може одна людина виробити таку кількість тепла та енергії? Безглуздо, несінитниця, ми всі божевільні, і ви хто слухає нас, так саме з тієї категорії, якщо будь коли повторите вимовлене. Та всеж я стверджую, що одна людина може зробити це, і навіть легко, якщо вона знайома з деяким психо-духовним ричагом всередині себе, набагато більш могутнім ніж ричаг Архімеда. Навіть просте мускульне скорочення завжди супроводжується електричним та магнетичним феноменом і існує могутній зв'язок між магнетизмом Землі, змінами погоди та людиною, яка є кращим живим барометром, якби лише вона вміла читати його потрібним чином. Знову таки, стан неба може бути встановлений змінами, вказаними магнітними інструментами. У нас це визначений факт, що магнетизм Землі виробляє вітер, бурю та дощ. Те, що наука знає про це, є другорядні симптоми, завжди вироблені цим магнетизмом і дуже швидко наука може відкрити власні помилки. Земне тяжіння на метеорний пил та прямий вплив останнього на неочікувані зміни температури, особливо щодо тепла та холода, не з'ясоване питання до цього дня. (Доктор Фібсон у 1867р. та Коупер Ран'ярд в 1879р. обидва запропонували цю теорію, але вона була відкинута на той час). Мала сумніви наука так саме, чи має факт проходження Землі крізь частину простору у якому більше або менше меторичних мас, будь яке відношення до впливу на нашу атмосферу у її підйомах та падіннях або навіть просто на стан погоди. Але я думаю, що ми легко можемо довести це. І тому, що вони сприймають факт, що відносний розподіл пропорцій води та землі на земній кулі можуть бути зобов'язані великому накопиченню над ним метеорного пилу, сніг, особливо у північних областях, наповнений метеоритним залізом та магнітними часточками, поклади останніх знайдені навіть на дні морів та океанів. Я дивуюся, як наука до цього часу не зрозуміла, що кожна атмосферна зміна та всі пертрубації виникають від поєднаного магнетизму двух великих мас, між якими стиснута наша

атмосфера. Я називаю цей метеорний пил «масою», бо вона дійсно така. Високо над нашою земною поверхнею повітря просякнуте і простір насичений магнітним та метеорним пилом, який навіть не належить нашій сонячній системі. Наука на щастя відкрила, що тому, що наша Земля з усіма іншими планетами рухається у просторі, вона отримує більшу частку цього космічного пилу на власну північну півкулю, ніж на південну. Так саме знає, що цим пояснюється кількісна перевага континентів у північній півкулі та велика кількість снігу та вологи. Мільйони схожих метеорів та найменших часток досягають нас щорічно та щоденно. І всі наші ножі у храмах зроблені з цього небесного заліза, яке досягає нас без змін – магнетизм Землі тримає їх у зчепленні. Схожа до газу речовина постійно додається до нашої атмосфери з безперервного падіння матеоритної, дуже магнетичної речовини, та для них це залишається відкритим питанням – чи мають будь яке відношення магнетичні умови до падіння дощу або ні? Я не знаю про будь який «вид руху, утворений тиском, розширенням тощо», «зобов'язаний у першу чергу сонячній енергії». Наука надає можливостей занадто багато та у той самий час мало «сонячній енергії» і навіть Сонцю. Сонце не має жодного торкання до дощу і дуже мало до тепла. Я був вражений тим, що наука була повідомлена, що льодовикові періоди, так саме як і періоди, коли температура відповідає «кам'яновугільному віку», виникають від зменшення або збільшення або, скоріше, розширення нашої атмосфери, розширення, яке зобов'язане саме метеоритній присутності. У будь якому випадку ми всі знаємо, що тепло яке отримує Земля від промінів сонця складає не більше тритини, якщо не менше від того тепла яке отримує вона безпосередньо від метеоритів.

Запитання 9. Чи є корона Сонця атмосферою? З будь яких відомих газів? І чому вона має променевий вигляд, який завжди можна побачити під час затемнення?

Відповідь. Воно не може мати назви ні атмосфери ні хромосфери, бо це просто магнетичний та завжди притаманний Сонцю стан, який можна побачити на мить під час затемнення, а нашими вченими у будь який час, коли вони цього бажатимуть, зрозуміло у відповідному стані. Схоже до того, що астрономи називають червоним полум'ям у «короні», можна побачити у кристалах Рейнбаха або іншому дуже намагніченому тілі. Голова людини у дуже екстатичному стані, коли вся електрика її системи сконцентрована навколо мізків, виявляє, особливо у темряві, цілковиту схожість до сонця, під час таких періодів. Перший митець, який намалював сяйво навколо голов своїх Святих та Богів, не був навернутий, а змалював їх, покладаючись на авторитет храмових малюнків та традицій святих місць та місць посвячень, де ці феномени мали місце. Чим ближче до голови або тіла, що виділяє ауру, тим сильніше сяяння еманацій (у випадках полум'я, зобов'язані водню, каже наука) – звідси не правильні червоні промені полум'я навколо сонця або внутрішньої корони. Факт, що вони не завжди виявляються у однаковій кількості, вказує лише на постійні зміни коливань магнітної матерії та її енергії, від якої так саме залежать різноманітність та кількість плям. Під час періоду магнітної інерції плями зникають, або точніше перестають сприйматися очами. Чим далі відкидаються еманації, тим більше вони втрачають у напрузі, до того часу, доки поступово зменшуються та зникають. «Зовнішня Корона», її променева форма залежить цілком від останнього феномену, променевість якого виникає від магнітної якості енергії, а не від розпечених часток, як це стверджують деякі астрономи. Все це жахливо не науково – та всеж факт, до якого можу додати ще другий факт, що Сонце, яке ми бачимо, не є центральною планетою нашого маленького світу, а лише її покровом та «відображенням». Наука має надзвичайні перешкоди у вивченні цієї планети, яких ми на щастя не маємо: насамперед нескінченне тремтіння нашої атмосфери, яке перешкоджає правильно визначити те мале, що вона

бачить. Ця перешкода ніколи не була на шляху стародавніх халдейських та египетських астрономів, так саме не є це перешкодою і для нас, бо ми маємо засіб зупинити, протидіяти таким коливанням тому, що ознайомлені з усіма умовами Акаші. Не більше ніж таємниця дощу, ця таємниця, якщо ми її оприлюднимо, буде можливою для застосування вашими вченими, хіба, що вони зробляться окультистами та пожертують роки на придбання сил. Лише уявіть Гекслі та Тиндаля, вивчаючих Йога-Відью! Звідси та кількість помилок, у які вони потрапляють, та гіпотези ваших вчених авторитетів, які протирічать одна іншій. Наприклад – Сонце насичено парою заліза – факт доведений спектроскопом, який вказав, що світло корони у більшості складене з зеленої частини спектру, дуже близької до залізної лінії. Та всеж професор Юнг та Лоскер відкинули це з причини, що якби корона була складена з найдрібніших часток, наче хмара пилу (це ми називаємо «магнітним пилом»), то ці часточки: 1)впали на сонячне тіло; 2)відомо, що комети проходять крізь цей світ без будь яких наслідків для них; 3)спектроскоп професора Юнга вказав, що лінія корони не була тотожнею з лінією заліза та тощо. Чому вважають вони ці заперечення «науковими», це більше ніж ми можемо зрозуміти. 1. Причини, чому ці часточки, як їх називають вони, не падають на сонячне тіло самоочевидні. Є сили, які співіснують з силами тяжіння, про які вони нічого не знають, окрім ще одного факту, що точно кажучи немає тяжіння, а лише притягування та відштовхування. 2. Яким чином комети можуть бути зачеплені, коли їх «проходження крізь» є оптична ілюзія? Вони не зможуть перетнути площину тяжіння, щоби не бути негайно знищеними тією силою, про яку жодний «Вріл» не можа дати відповідного уявлення, бо на Землі немає нічого, з чим можна було би її порівняти. Проходячи, як це роблять комети крізь «віддзеркалення», не дивно, що вказана пара не має впливу на ці легкі тіла. 3. Лінія корони не може видатися тотожною через найкращій «грубий спектроскоп», не дивлячись на це, корона має залізо, так саме як і інші пари. Вам немає сенсу казати, з чого вона складена, бо я не можу перекласти слова, які ми застосовуємо для цього, до того ніде більше такої речовини не існує (у будь якому випадку, у нашій сонясній системі), але лише у Сонці. Факт той, що те що ви називаєте Сонцем, є просто відображення величезного запасного складу енергії нашої сонячної системи, у якому всі її сили народжуються та зберігаються. Сонце є серце та мізки нашого пігмея-світу. Ми можемо порівняти його faculae – ці мільйони маленьких, напружено блискучих тіл, з яких складена поверхня сонця по за плямами, з кульками крові цього Світила, хоча деякі з них, як правильно припускається наукою, такі завбільшки, як Європа. Ці кульки суть електрична та магнітна речовина у її шостому та сьомому стані. Що таке довгі білі волокна, викручені навподобі до мотузок, з яких penumbra сонця складена? Що це – центральна частина, яку видно як величезне полум’я, що хитається вогняними променями, та прозорі хмари або скоріше пара, утворена з найтонших ниток срібного кольору, що висить над цим полум’ям, - що це, як не магнітно електрична аура – флогістон сонця? Наука може спекулювати і далі, але до того часу, доки вона не відмовиться від двох або трьох найголовніших помилок, вона буде блукати у темряві. Деякі з її великих помилок у її обмежених уявленнях закону тяжіння; її заперечення, що матерія може бути невагомою; її новий термін – «сила» та безглузда ідея, що сила здатна до існування per se, або впливати більш за життя по за, або незалежно, або ще якимось чином ніж як через матерію. Іншими словами, сила, дещо виключно інше ніж матерія вуодному з її найвищіх станів – останні три за шкалою до верху, відкидаються лише тому, що наука нічого про них не знає. Таке саме цілковите невігластво її щодо універсального Протею, його функцій та значенні у економії природи – магнетизмі та електриці. Скажіть науці, що навіть у часи занепаду Римської Імперії, коли татуйований британець підносив імператору Клавдію свій Nazzur «електронів», у вигляді низки бурштинових камінців, навіть у той час були люди, віддалені від неосвітчених мас, які знали більше про електрику та магнетизм, ніж вчені наших часів, і наука сміятиметься над вами так гірко, як вона

сміється над вашою люб'язною відданістю мені. Істино, коли ваші астрономи кажуть про сонячну матерію, називають вони ці вогні та промені хмарами пари та газами «невідомими науці», спрямованими могутніми вихорами та циклонами, потому як ми знаємо, що це просто магнітна матерія у своєму звичайному стані діяльності, у нас виникає бажання посміхнутися цим запереченням. Чи можна уявити собі вогні сонця насичені «чисто мінеральною речовиною» - з метеоритами, насиченими воднем, що складають сонцю на далеку відстань атмосферу з розпеченого газу? Ми знаємо, що невидиме Сонце складене з де чого такого, що не має не лише назви, але і не може бути порівняним з будь чим, відомим вашій науці на Землі, і що його «відображення» має ще менше будь що схоже до «газів», мінеральної речовини або вогню, хоча навіть ми розмовляючи на вашій цивілізованій мові, примушені застосовувати вирази схожі до «пари» та «магнітної матерії». Щоби скінчити з цією темою – зміни у короні не мають впливу на клімат Землі, хоча плями мають – і професор Лок'є у більшості випадків помиляється у власних висновках. Сонце не є дещо «тверде» або «рідке», ні навіть розпечені гази, але гігантська куля електромагнітних Сил, запас світового життя та руху, який пульсує у всіх напрямах, насичує найдрібніший атом так, як і найвеличнішого генія, тією самою речовиною до кінця Маха Юги.

Запитання 10. Чи є фотометричний розмір світла, випромінюваний зірками, вірним показником до їх фізичного розміру, і чи правильно, що астрономія сприймає faute le mieux як теорію що кожна квадратна миля сонячної поверхні випромінює таку кількість світла, яка може бути випромінена будь яким тілом?

Відповідь. Думаю, що ні. Зірки віддалені від нас щонайменше у 500 000 разів далі за Сонце, а деякі на такий розмір більші. Велика кількість метеорної речовини та атмосферні коливання завжди на їх шляху. Якби ваші астрономи могли потрапити на висоту цього метеоритного пилу, вони могли більше би довіряти власним фотометрам, ніж наразі. Як можуть вони? Ніколи дійсна інтенсивність цього світла не може бути відомою на Землі, відповідно неможливо мати правильної основи для вирахування розміру та відстані. Так саме не мають вони жодного випадку (за виключеннім однієї зірки в Касіопеї) коли би вони знали, які зірки світять власним світлом, а які відображеним. Робота кращого фотометра у визначенні подвійних зірок оманлива. У цьому я переконався ще на весні 1878 року, коли спостерігав роботу фотометра Пікерінга. Різниця у спостереженнях за зіркою (біля Gamma Ceti) досягала часом половни розміру. Лише одна планета до цього часу була відкрита ними за межами сонячної системи за допомогою всіх їхніх фотометрів, потому як ми лише за допомогою власного духовного відкритого ока знаємо багато таких. Кожна цілком доросла сонце-зірка у дійсності має, як і у нашій системі декілька супутників планет. Відомий досвід поляризації світла такий самий достовірний як і всі інші. Факт, що вони виходять з помилкового посилу, і не можна порушити їхні висновки або астрономічні попередження, якщо вони математично точні у власних відносинах та відповідають меті. Халдеї так саме, як і наші стародавні Ріші, не мали ні ваших телескопів, ні фотометрів, та їх астрономічні попередження були бездоганні; помилки незначні і у дійсності, приписані їм їхніми сучасними критиками та виникають з помилок останніх. Ви не мусите жалітися на мої занадто довгі відповіді на ваші коротенькі запитання тому, що я відповідаю вам для вашої настанови, як вивчаючому окультизм моєму світському учневі і не маю на увазі відповіді «Журналу Науки». Я не вчений щодо, або у зв'язку з сучасною вченістю. Мої знання у вашій західній науці, у дійсності доволі обмежені. І будь ласка, не забувайте, що мої відповіді засновані на східних окультних доктринах, не рахуючись з тим, співпадають вони чи ні з доктринами точних наук. Звідси я кажу:

«Сонячна поверхня розповсюджує на одну квадратну милю таку саму кількість світла (пропорційно), скільки може бути зроблено будь яким предметом. Але, що ви можете мати на увазі у цьому випадку під «світлом»? Останнє не є незалежним самостійним принципом, і я тішився з причини залучення, з метою полегшення засобів спостереження «спектру», бо знищенням всіх цих уявних існувань, схожих до тепла, актинізму, світла тощо, він надав величезну послугу Окультній Науці, виправдовуючі у очах її сучасної сестри, нашу стародавню теорію, що будь який феномен, лише наслідок зміни руху того, що ми називаємо Акашею (не ваш ефір) і, що у дійсності існує лише єдиний елемент, причинний Принцип всього. Але тому, що ваше запитання має мету вирішення суперечливого пункту сучасної науки, я спробую відповісти вам якомога ясніше. І я скажу – ні – та наведу причину, чому. Вони не можуть цього знати тому, що у дійсності у них немає досконалих засобів для обрахунку швидкості світла. Досліди, зроблені Фізо та Корну, відомих як кращі дослідники Світла у світі науки, незважаючи на загальне задоволення досягнутими результатами, не є досконалими по відношенню як до швидкості, так і кількості світла. Методи застосовані обома цими французами, дозволяють точні результати (приблизно точні, коли існує різниця у 227 миль на секунду у результатах спостережень обох винахідників, хоча і виконаних тими самими апаратами) - та це лише стосується швидкості світла між нашою Землею та верхніми шарами її атмосфери. Їх зубчасте колесо, обертаючись з відомою швидкістю, рекордує доволі точно потужний промінь світла, який проходить скрізь один з дюймів колеса, а після, ця яскрава точка затемнюється проходженням одного з зубців. Інструмент доволі винахідливий і навряд може помилятися, даючи чудові результати протягом декількох тисяч метрів туди та назад. Між обсерваторією Парижа та його укріпленями немає атмосфери, немає метеоритних мас, щоби перешкоджати проходженню проміню, і цей промінь зустрічає зовсім іншу якість проходження, ніж ефір простору, ефір між Сонцем та метеорним континентом над нашими головами, і швидкість світла, зрозуміло, буде біля 185000 з чимось, миль за секунду, і ваші фізики кажуть «Евріка»! Не більш вдалими були і інші засоби, винайдені наукою з 1887р. для виміру цієї швидкості. Все що вони можуть сказати, це те, що їх розрахунки до цього часу точні. Якби вони могли виміряти швидкість світла над нашою атмосферою, вони зрозуміли би, що помиляються.

Запитання 11. Чи є Юпітер гарячим та все ще частково світиться та якій причині, тому що сонячна енергія мабуть не має до цього відношення, зобов'язані його сильні атмосферні порушення?

Відповідь. Доки що він є таким, але швидко міняється. Ваша наука, здається має теорію, що якби Земля була розміщена у надзвичайно холодних областях, наприклад, якби вона помінялася місцями з Юпітером, то всі наші моря та річки, миттєво перетворилися би на тверді гори; повітря або скоріше частина повіряних істот, що складають його – перетворилися би з власного стану флюіду, за відсутності тепла, на рідини (які існують на Юпітері, але про які мешканці Землі не мають уявлення). Уявіть або спробуйте уявити зворотні умови, і це саме є умовами на Юпітері на цей час. Вся наша система непомітно міняє власне становище в просторі. Відносна відстань між планетами залишається незмінною та не порушується цим рухом всієї системи. Відстань між останньою та зірками та іншими сонцями занадто невимірна, щоби завдати малі або взагалі помітні зміни у майбутні сторіччя та тисячорічча. Жоден астроном не побачить її за допомогою телескопа, доки Юпітер та деякі інші планети, чиї маленькі блискучі крапки приховують від нашого зору мільйон мільйонів зірок (всі за виключенням 5-ти або 6-ти тисяч) неочікувано не дозволять нам поглянути на декілька Раджа-сонць, які вони приховують. Схожа Раджа-стар (Король зірка) існує позаду Юпітера, яку жоден з смертних не бачив фізичним оком протягом цього нашого кола. Якби вона могла бути побаченою, вона виявилася

би через найкращій телескоп силою збільшення діаметра у 10000 разів, все одно невимірно малою точкою, затемненою яскравістю будь якою з планет; та всеж це світло у тисячі разів більше ніж Юпітер. Потужне хвилювання атмосфери Юпітера і навіть його червоні плями, які так інтригують останнім часом науку, залежать:

1) від руху та

2) впливу цієї Раджа-зірки. У її сучасному стані у просторі, якою би непомітною та малою вона не була, металева речовина, з якої головним чином вона складена, розповсюджуються та поступово перетворюються на повітряні флюїди (стан нашої Землі та її шести сестер-планет перед першим великим колом), та стають часткою її атмосфери. Виводьте далі ваші висновки з цього, мій дорогий «світський учень», але стережіться, щоби роблячи таким чином, ви не принесли у жертву вашого смиреного наставника та саму окультну доктрину на вівтар вашої гнівної богині – сучасної науки.

Запитання 12. Чи є будь скільки істини у новій теорії Сіменса про Сонячне вигорання, тобто, що Сонце у власній ході крізь космічний простір збирає на полюсах паливний газ (яким насичений простір у надзвичайно розрядженому стані) та знову відкидає його на екваторі, після того як інтенсивний жар цієї області розвіяв елементи, які були тимчасово поєднанні вигоранням?

Відповідь. Боюся що мало тому, що наше Сонце є лише відображення. Єдина велика істина, вимовлена Сіменсом, у тому, що міжзоряний простір насичений дуже розчиненою матерією, схожою до тієї, яка може бути у безповітряних трубках, і яка розповсюджена між планетами та зірками. Але ця істина не торкається до головних фактів. Сонце дає все, та нічого не бере назад з власної системи. Сонце нічого не збирає «на полюсах», які завжди вільні, навіть від відомих «червоних променів», у всі моменти, а не лише під час затемнень. Яким чином, з їх могутніми телескопами, могли вони не побачити схожі «накопичення», коли їхнє скло бачить навіть найтонші перисті хмари на фотосфері? Ніщо не може досягнути Сонця у межах його власної системи у вигляді такої грубої матерії, як розріджені гази. Кожна частка матерії у всіх її сімох станах необхідна для життєдіяльності різних систем-світів у створенні сонць, що знову прокидаються до життя, тощо, і вони не мають нічого, що змогли віддати би кращим сусідам або рідні. Вони не мачухи і не віднімуть жодної крихтини від їжі власних дітей. Остання теорія про променсту енергію, яка доводить, що точно кажучи, немає у природі такої речі, як хімічне світло або тепловий промінь, є єдиною приблизно точною. Бо, істинно, існує лише одна – променева енергія, яка невичерпна та не знає зменшеня та збільшення і подовжуватиме власну самонароджуючу діяльність до кінця нашої Сонячної Мануантари. Поглинання сонячних сил Землею жахливе, потому це і є, і може бути доведеним, що остання отримує майже 25% хімічної сили його променів, бо вони втрачають 75% під час проходження крізь атмосферу у момент досягнення ними зовнішньої межі повітряного океану. І навіть ці промені , як нам сказано, втрачають 20% світлової та теплової могутності. Якаж, у такому випадку, дійсна відроджуюча сила нашого Батька-Мати Сонця? Так, називайте це «променистою енергією», якщо бажаєте, ми називаємо це Життям – всепротинаючим, всюди присутнім життям в вічній праці у власній лабораторії – у Сонці.

Запитання 13. Чи може бути даний будь який ключ до причин магнетичних змін – до щоденних змін у деяких місцях і цьому, на вигляд примхливому коливанню ізгон, які виявляють рівнозначні відхилення? Наприклад, чому у Східній Азії є області, де голка не має будь яких відхилень від точної

півночи, потому як відхилення зареєстровані скрізь навколо цього місця? (Чи не мають ваші світлості будь якого відношення до цього вийняткового стану речей).

Відповідь. Нічого не може бути надане вченими вашої науки, їх пихатість примушує казати, що лише для тих, для кого слово магнетизм є таємнича сила, припущення, що Сонце є величезний магніт, може пояснити утворення цим тілом світла, тепла та магнетичних проявів, які ми бачимо на Землі. Вони вирішили ігнорувати та таким чином відкинути теорію, запропоновану Дженкінсом з К.А.Н. про існування сильно магнітних полюсів над поверхньою Землі. Але ця теорія правильна і один з цих полюсів обертається навкола північного полюса з періодом цикла у декілька сотень років. Хеллі та Хендстін, окрім Дженкінса, були вченими, які до цього мали підозри. На ваше запитання я знову відповідаю, нагадуючи вам про іншу відкинуту пропозицію. Дженкінс приблизно три роки тому доклав чимало зусиль щоби довести, що саме північний кінець компасної голки є дійсний північний полюс, а не навпаки, як стверджує загальна точна наукова теорія. Йому було повідомлено, що місцевість у Бутії, де сер Джеймс Росс визначив північний полюс Землі, була чисто уявною – він не там. Якщо він та ми помиляємося, у такому випадку магнетична теорія, що однозначні полюси відштовхуються а різнозначні притягуються, мусить так саме бути визнана помилковою, бо якщо північний кінець магнітної голки є південний полюс, то його покази на землю Бутії, як ви це називаєте, мусять утворюватися умовами тяжіння? І якщо там існує будь яке тяжіння до неї, чому у такому випадку голка у Лондоні не вказує ні на землю Бутії ні на центр Землі? Як доволі правильно помічено, якщо північний полюс голки вказує, майже перпендикулярно на землю Бутії, то це лише тому, що його відштовхував дійсний північний магнітний полюс, коли сер Дж.Росс був там приблизно пів сторіччя тому. Ні, наші «Світлості» не мають нічого спільного з нерухомістю голки. Це стається завдяки присутності деяких металів у розжареному стані у тій місцевості. Збільшення температури зменшує магнетичне тяжіння, достатньо висока температура часто знищує його. Температура, про яку я кажу, у цьому випадку скоріше аура, випромінювання, ніж будь що відоме науці. Зрозуміло, це пояснення ніколи не буде задовільним для сучасної науки. Але ми можемо почекати та подивитися. Вивчайте магнетизм за допомогою окультних доктрин і те, що вам здається не зрозумілим, абсурдним у світлі фізичної науки, виявиться цілком ясним.

Запитання 14. Чи можуть бути відкриті ще будь які планети, окрім вже відомих астрономам (я не маю на увазі лише планетоіди), за допомогою фізичних інструментів, якщо вони будуть спрямовані належним чином?

Відповідь. Вони мусять бути відкритими. Не всі. Інтра-меркуріальні планети, не ті що у орбіті Нептуна, ще не відкриті, хоча на це є підозри. Ми знаємо, що такі існують та де вони є; і що є незчисленні планети «спалені» кажуть вони – у обскурації – кажемо ми; планети при утворенні, та ще не світяться, тощо. Але «ми знаємо», мало придатне для науки, коли навіть спіритуалісти не бажають визнати наші знання. Тасіметр Едісона, який має надзвичайну чутливість, закріплений до телескопу, може бути дуже корисним у власному удосконаленому стані. Пристосований таким чином, тасіметр дасть можливість не лише вимірам тепла найдальшої зірки, але і виявить її через випромінювання, які невидимі і по іншому не сприймаються, відповідно і планети так саме. Один винахідник, член Теософського Товариства, дехто Ф.Т.С. у значній мірі підтриманий М. вважає, що якщо у будь якій точці порожнього простору неба, простір який здається порожнім навіть у наймогутніший телескоп, тасіметр вказує на підйом та робить це постійно, то це буде точним доказом, що інструмент у контакті з зірковим тілом не променистим або за межами досяжності зору. Його тасіметр, каже він, сприймає

більш високу шкалу ефірних коливань, ніж можливо побачити очима. Наука почує звуки з деяких планет, до того як побачить їх. Це пророцтво. На нещастя я не планета та навіть не «Планетний Дух». Інакше я порадив би вам взяти тасіметр та потому уникнути хвилювання писати вам. Я би просто примудрився опинитися «на лінії» з вами.

Запитання 15. Коли ви писали: «Чи відчували ви одноманітність протягом того моменту, який ви вважали та вважаєте моментом найвищого блаженства, яке ви будь коли відчували?». Чи маєте ви на увазі будь яку специфічну подію у моєму житті або ви маєте на увазі Х-кількість – найщасливіший момент, яким би він не був?

Відповідь. Ні, мій дорогий друже, я не такий вже не скромний. Я лише спрямував вас до вашої власної пам'яті. Кожна смертна тварина, навіть не шанована власною Фортуною, має такі моменти відносного щастя у власному житті. Чому не ви? Так, це була Х-кількість, що я мав на увазі.

Запитання 16. Ви кажете: «Запам'ятайте, ми самі утворюємо Дева Чан та наш Авітхі і більше за все протягом останніх днів та навіть моментів наших чуттєвих життів»?

Відповідь. Існує доволі розповсюджене посеред Індусів повір'я, що майбутній стан, як до народження так і саме народження залежать від останнього бажання перед смертю людини. Але це бажання неодмінно залежить, кажуть вони, від образів, які людина надала власним бажанням, пристрастям тощо, протягом минулого життя. За цієї самої причини, щоби наше найостанніше бажання не було би несприятливим нашому майбутньому прогресу, ми мусимо спостерігати наші дії та контролювати нанші пристрасті та бажання повсякчасно на протязі земного життя.

Запитання 17. Але хіба думки, якими розум буде зайнятий в останній момент залежать лише від переважного характеру минулого життя? Інакше може статися, що характер Авітхі особистості може залежати від випадку, несправедливо принесеної будь якої окремої думки у якості останньої?

Відповідь. Не може бути по іншому. Досвід помираючих людей через потоплення та інші випадки та повернутих до життя, підтвердили нашу доктрину майже у всіх випадках. Схожі думки не вільні, і ми маємо контроль над ними не більше ніж, над сітківкою ока, щоби сприймати відчуття кольору, який найбільше впливає на неї. У останній момент все життя відображується у нашій пам'яті, та виникає з усіх забутих куточків картина за картиною, одна подія за іншою. Помираючи, мізки виштовхують пам'ять могутнім надзвичайним імпульсом, і пам'ять точно відновлює кожне враження, що було довірене мізкам протягом діяльності. Ті враження та думки, які були найміцнішими, природно стають найяскравішими та переживають, так би мовити, всі інші, які зникають, щоби знову виникнути у Дева Чані. Жодна людина не помирає божевільною або у стані несвідомості, як деякі фізіологи стверджують. Навіть божевільний матиме мить цілковитої ясності у момент смерті, хоча не зможе сказати про це присутнім. Людина часто може вважатися померлою, потому від останнього поштовху пульсу та серця, у момент коли останній спалах живого тепла залишає тіло – мізки думають, і Его переживає у ці секунди все житя вдруге. Розмовляйте пошепки біля смертного одра та усвідомлюйте себе в урочистій присутності Смерті. Особливо ви мусите зберігати спокій у той час після того як смерть наклала власну руку на тіло. Розмовляйте пошепки, щоби не похитнути течію думки та не зашкодити діяльній праці Минулого, яке кидає власне віддзеркалення на Покрови Майбутнього.

Запитання 18. «Всеосяжна пам’ять наших життів прийде на прикінці меншого циклу». Чи значить у цьому випадку «менший цикл» одне коло або всю Мануантару нашої планетної низки? Тобто, чи пам’ятатимемо ми наші минулі життя у Дева Чані світу Z, на кінці кожного кола, або лише на кінці сьомого кола?

Відповідь. Так, «всеосяжна» пам’ять наших життів (колективних життів) повернеться на прикінці всіх сімох кілець, на порозі тривалої, тривалої Нірвани, яка очікує нас після того як ми залишимо планету Z. На кінці окремих кілець ми пам’ятаємо лише суму наших останніх вражень, тих які ми обрали, скоріше ті що заволоділи нами, відобразилися на нас та пішли за нами до Дева Чану. Всі ці життя, випробувані у широких сходженнях та нових іспитах, надаються з кожним новим життям. Але при завершенні меншого циклу, після завершення всіх сімох кілець, очікує нас не інше милосердя, як чаша благих діянь, заслуг, яка перевищує чашу злих діянь та вчинків на важелях Відшкодування Справедливості. Поганий, безповоротньо поганий, буде той ЕГО, який не дасть жодної крихти з власного п’ятого принципу, і тому мусить бути знищений, зникнути у восьмій сфері. Крихта, дріб’язок, кажу я, від особистого ЕГО, достатньо, щоби врятувати його від жахливої долі. Але не так після завершення великого циклу: або тривала Нірвана Блаженства (хоча і несвідома, відповідно до ваших грубих та не зрілих уявлень), після чого життя Дхіані-Когана на Мануантару, або інше – «Авітхі Нірвана» та Мануантара жахів та бідувань, як… ви не мусите чути цього слова і не мусите вимовляти або писати його. Але «ці» не мають жодного торкання до смертних, що йдуть крізь семеро сфер. Колективна Карма майбутнього Планетного Духа, так саме чудова, як колективна Карма, як … жахлива. Досить. Я вже сказав занадто багато.

Запитання 19. Ви кажите: «І навіть оболонки тих добрих людей, сторінки яких виявляться відсутніми у книзі життя, і навіть вони знову матимуть власну пам’ять та самосвідомість лише після того, як шостий та сьомий з есенцією п’ятого підуть у стан нарощення».

Відповідь. Істино так. Доки не почнеться боротьба між вищою та середньою дуадами (за виключеням самогубців, які не померли, лише вбили власну фізичну триаду, і чиї елементальні паразити, завдяки цьому не відокремлені природно від ЕГО, як за справжньої смерті), доки ця боротьба, повторюю, не почалася та не скінчилася, жодна оболонка не може відчувати власного становища. Коли шостий та сьомий принципи відділилися та забрали з собою найкращі духовні частки того, що колись було особистою свідомістю п’ятого, лише після цього оболонка починає поступовий ровиток, дещо схоже до власної туманної свідомості з того, що залишається у тіні особистості. Немає протиріччя тут, друже мій, лише туманність у вашому власному розумінні.

Запитання 20. І трохи далі: «Чи було особисте ЕГО добрим, поганим або ніяким, його свідомість залишає його так неочікувано, як і полум’я залишає гнот, його полум’яні здатності залишають його назавжди». (Відп. – Ну той що? Чи можуть фізичні мізки, коли вони мертві утримувати власні здатності пам’ятати: те що буде сприймати у оболонці, є дещо, що сприймає позиченим або віддзеркаленим світлом. Див. Записки). То яка природа цієї пам’яті та самосвідомості оболонки? Це стосується питання, про яке я думаю та чекаю пояснень, про рівень тотожності особи елемнтарія.

Відповідь. Все що має відношення до матерії – фізіологічним якостям та почуттям п’ятьох нижчих Сканд; все, що буде відкинутим, як покидьки знову народженим ЕГО у Дева-Чані, як не гідне та не достатньо відповідне чисто духовним потребам, високим духовним хвилюванням та почуттям

шостого принципу, цементованого частиною п’ятого, тією частиною, яка необхідна у Дева-Чані для збереження духовного та божественного «Я» в Монаді, яке у іншому випадку було би позбавлене свідомості по відношенню до предметів та суб’єктів – все це зникає назавжди, саме у момент фізичної смерті, щоби повернутися ще раз перед очима нового ЕГО на порозі Дева-Чана, та бути відкинутим. Воно повернеться втретє у всьому об’ємі під кінець малого циклу, після заключення сімох кілець, коли сума колективних існувань зважується, «заслуги» з одного боку, негідні вчиники з іншого. Але у цьому індивіді, у ЕГО гарному, поганиму або ніякому, як окремій особистості, свідомість залишає неочікувано, як полум’я гнот. Задмухайте свічку і полум’я залишить її назавжди. Але ті частки, які власним рухом утворювали об’єктивне полум’я, знищені вони чи розвіяні завдяку згасанню? Ніколи. Запаліть свічку, і ті самі частки, притягнуті спорідненістю, повернуться до гноту. Поставте ряд свічок на вашому столі. Запаліть одну та загасіть її; потому другу, третю, четверту тощо таким же чином. Та речовина, ті газообразні частки, що у нашому випадку представляють Карму особи, будуть викликані умовами, створеними вашим сірником, щоби утворити нове сяйво. Але чи можемо ми сказати, що полум’я свічки №1 зникло на завжди? Навіть у випадках помилок природи, негайного втілення дітей та уроджених ідіотів та тощо, ми не можемо вважати їх тотожніми екс-особами; хоча сума того самого життєвого принципу і тотожні, і той самий Манас (п’ятий принцип) входить до нового тіла, не може вважатися «втіленням особистості», тому що при народженні ЕГО з Дева Чана та Авітхі до кармічного життя – знову народжуються лише духовні якості монади та її Будхі. Все, що ми можемо сказати про втілені «помилки», що вони втілений Манас, п’ятий принцип пана Х. або пані А. але це жодним чином не втілення пана особисто Х. або пані А. Тому пояснення ясне та швидке (хоча можливо, менш літературне, яке ви могли би скласти), надане К.К.М у «Теософі» у відповідь на злісний напад у «Світлі», не лише відповідає дійсності але і відверте, а ви самі та К.К.М. були не справедливими до Упасіки та навіть до мене, порадившому їй, що писати, тому що навіть ви помилково сприйняли мої співчуття на сплутані пояснення в «Ізиді» (за їх недостатність, ніхто окрім нас, не відповідальний) і мою скаргу, що мені довелося застосовувати всю власну «винахідливість», щоби зробити все ясним, за відкрите визнання винахідливості у сенсі хитрісті, тому як я під цим мав на увазі відверте бажання (хоча це важко зрозуміти) виправити та пояснити неправильно усвідомлене. Я не знаю схожої речі з самого початку нашого листування, яка так не сподобалася Когану, як ця. Але ми до цього предмету не мусимо більше повертатися.

То якими є властивості «пам’яті та самосвідомості» оболонки? – питаєте ви. Як я вже сказав у вашій записці, не більше ніж відзеркалене світло. «Пам’ять» є одна річ, «здатності до навчання» інша. Божевільна людина може пам’ятати доволі ясно деяку частину власного минулого життя, але вона не здатна зрозуміти будь що у істинному світлі, бо зовнішня частина її Манасу та Будхі паралізовані у ній, залишили її. Якби тварини, собака, наприклад, могла розмовляти, вона довела би вам, що її пам’ять відповідає її собачій особистості і така ясна як і ваша. Не дивлячись на це, її пам’ять та інстинкт не можуть вважатися «навчальними здатностями». Собака пам’ятає, що хазяїн побив її, коли вона схопила його палку, у інший час вона не має пам’яті про це. Те саме і з оболонкою; лише у аурі медіума все, що вона помічає крізь позичені органи медіума та тих хто у магнетичній симпатії з останнім, вона бачить доволі ясно, але не більше того, що вона може знайти у навчальних можливостях та пам’яті медіума та його симпатиків. Звідси часто розумні та інтелігентні відповіді, звідси і забуття речей, відомих всім, за виключенням цього медіума та його кола. Оболонка високоінтелегентного вченого, але цілком не духовної людини, що померла природною смертю, існуватиме довше, та за допомогою тіні власної пам’яті – тінь є відкинута частка шостого принципу,

залишена у п’ятому, може проголошувати промови крізь того хто у трансі та повторювати наче папуга, про те, що вона знала та про що багато міркувала протягом життя. Але знайдіть мені один єдиний екземпляр у аналах спірітизму, де повернені оболонки Фарадея або Брестера (бо навіть вони були втягнуті у пастку медиумістичного тяжіння) розповіли би на одне слово більше того, що знали протягом життя. Де та вчена оболонка, яка довела би очевидність того, що приписується «невтіленим Духам», а саме, що вільна душа, Дух, звільнений від тіла, вивчає та бачить те, що приховане від живих смертних очей? Безстрашно викликайте спіритів на бій. Запропонуйте кращому найбільш благонадійному з медіумів – С.Мозесу наприклад, надати вам за допомогою цієї невтіленої оболонки, яку він сприймає за «Імператора» ранніх часів власного медіумізму, сказати вам, що ви сховали до власного ящика, якщо С.М. про це не знає, або повторити рядок з санскритського манускрипта, невідомого медіуму, або будь що у такому сенсі. Духи, називають вони їх! Духи з особистими споминами? З таким успіхом можна назвати особистими споминами, промови папуги.

Чому вам не попросити К.К.М. випробувати «+»? Чому не заспокоїти його та ваш власний розум, запропонувати йому думку та попросити будь якого друга або знайомого, який не відомий С.М. – обрати будь який об’єкт – дещо, можливе навіть для яснобачення. Нехай «дух» Зелнера, коли вже він мешкає у «четвертому виміру простору» та з’являється у багатьох медіумів, скаже їм останнє слово власного відкриття, закінчить свою астро-фізичну філософію. Ні, Зелнер викладатиме у лекції за допомогою медіума, оточеного людьми, що читали його твори та зацікавлені у них, відоме але у різноманітних тонах те, що відомо іншим (навіть не те, що можливо, було відоме йому одному) при цьому довірлива неосвічена публіка плутає post hoe з propter hos та залишається цілком впевненою у тотожності духа. Дійсно вам було би потрібно стимулювати пошуки у цьому напрямі. Так, особиста свідомість під час смерти залишає кожного; і навіть коли центр пам’яті відновлений у оболонці, вона пам’ятатиме та повідомлятиме власні спомини лише через мізки живої людської істоти, відповідно.

Запитання 21. Духовне ЕГО мандрує, здійснює кола по світах та затверджує завжди більше або менше те, чим воно володіє у самосвідомості, завжди не більше і не менше.

А. але воно постійно народжує особистості, у яких почуття тотожності, доки воно з ними поєднане, цілковите.

Б. наразі, ці особистості, як я розумію, у кожному випадку, подають абсолютно нову еволюцію (новий твір). А.П.Сіннетт, скільки би не коштував, є абсолютно новим витвором. Далі, він залишить власну оболонку, яка протягом деякого часу (після смерті) буде жити.

В. дозволяючі, що духовна монада, яка була тимчасово пов’язана з цим втіленням, знайде достатньо матеріалу у п’ятому принципі, щоби забрати його до себе.

Г. ця оболонка негайно після смерті не матиме жодної свідомості, тому, що «потрібен деякий час, щоби створити новий центр тяжіння та розвинути його власне сприйняття.»

Д. але скільки свідомості в неї буде, коли вона це робить?

Е. чи буде вона, все ще А.П.Сіннеттом, про якого духовне ЕГО буде думати навіть під час смерті, як про особистість, яку він знав, або вона розумітиме, що індивідуальність пішла? Чи буде вона у стані думати про себе та пам’ятати будь що про власні уподобання? Чи пам’ятатиме вона своє ім’я?

Ж. або вона починає пам’ятати у присутності медіума, залишаючись сплячою у інший час?

З. усвідомлює вона, що втрачає дещо схоже на життя, протягом поступового розпаду?

Відповідь. Більше або менше повне, та всеж туманне бачення власної особистості та її виключно фізичного життя. Як у випадку цілковитого божевілля, остаточний поділ двох вищіх дуад (7–6 та 5–4) у момент преходу до стану нарощення, проривається непрохідне провалля між двома. Це навіть не частка п’ятого принципу, яка забирається (менше за все 2-5 принципи, як містер Х. примітивно виклав у «Фрагментах», залишаючи за собою лише 1-5 принципи). Манас позбавлений власних найкращіх якостей, схожий до квітки, неочікувано позбавленої власного аромату, квітки вичавленої на масло для есенцій і те, що залишається, є лише запах тьмяної трави, землі та гною.

А. Я вважаю, що друге запитання достатньо висвітлене (ваш другий параграф). Духовне ЕГО надає розвиток особистостям, у яких почуття власного «Я» доволі єдине за життя. Після їх відокремлення від фізичного ЕГО, це почуття повертається дуже туманно та цілком належить пам’яті фізичної людини. Оболонка може бути довершеним Сіннеттом, коли він цілком занурений у гру картами у своєму клубі і коли виграє або програє велику суму грошей, або будь яким Бабу Смат Маркі Дасс, що намагається обдурити власного хазяїна на будь яку суму рупій. У цих випадках екс-редактор та Бабу будуть у якості оболонок нагадувати кожному, хто матиме привілеї насолоди годинної бесіди з цими яскравими невтіленими ангелами, більше мешканців будинку божевільних, яких примусили грати ролі у аматорській виставі з метоюу гігієни, ніж тих Цезарів та Гамлетів, яких вони мусили були грати. Найменший шок зіб’є їх, і вони понесуть несінитницю.

Б. Помилка А.П.Сіннетта не «абсолютно новий винахід». Він дитя та витвір його попереднього особистого «Я»; він кармічний нащадок з усім Nonius Asprena, консула імператора Доміциана (94рік нашої ери) разом з Arricinius Clementus, та друг Flamen Dealis тих часів (головного жерця Юпітера та голови Flamenes) або саме цього Flamenes, чим поясняється неочікуваний потяг А.П.Сіннетта до містики. А.П.Сіннетт друг та брат К.Х. піде до Дева Чану, а А.П.Сіннетт, редактор та гравець у лаві-теніс трошки Дон-Жуан у часи розквіту «Святих, Грішників та Пейзажів», ідентифікований нагадуванням зазвичай прихованою, родимкою або шрамом, можливо лаятиме Бабу за допомогою медіума, будь якого старого друга з Каліфорнії або Лондона.

В. Знайде «достатньо гідного матеріалу» з надлишком. Декілька років теософії нададуть його.

Г. Виключно правильно.

Д. Саме стільки, скільки особистості А.П.Сіннетта є у дзеркальному відображенні живого реального А.П.Сіннетта.

Е. Духовне ЕГО не більше думає про оболонку, ніж про останню сукню, яку воно носило, так саме воно не усвідомить, що індивідуальність зникла, бо цю єдину індивідуальність та духовну особистість воно відчуватиме лише у собі. Nosce te ipsum (осягни самого себе) є прямий наказ оракула Духовній Монаді у Дева Чані. І «єресь індивідуальності» є доктрина, висунута Татхагатою, яка має на увазі оболонку. Остання, чия самовпевненість увійшла до прислів’я так саме як самовпевненість медіума, коли їй нагадають, що вона є А.П.С. відповість: «Зрозуміло, жодних сумнівів, дайте мені консервованих персиків, які я з таким задоволенням вживав за сніданком, і склянку кларету!». І після

цього, хто з тих хто знав А.П.С. матиме сумніви щодо тотожності? А коли залишена у спокої на незначний час з причини будь якої метушні у колі, або думка медіума відволіклася до іншої особи – ця оболонка почне сумніватися, чи вона є А.П.С. чи хто інший та скінчить думкою, що вона Юлій Цезар.

Ж. На кінцевий рахунок «залишається сплячою».

З. Оболонка не відчуває втрату зв'язку, до того, таке вітчуття у оболонці безкорисне для природи. Вона ледве у стані зрозуміти те, що не дано розумінню медіума або його симпатикам. Вона смутно відчуває власну фізичну смерть, хоча і після тривалого часу – і це все. Декілька виключень з цього правила – випадки наполовину вдалих чаклунів, дуже зіпсованих людей, пристрасно прив'язаних до власного «Я» - вони складають відносну небезпеку для тих хто живе. Це занадто матеріальні оболонки, остання думка перед смертю яких була - Я-Я-Я, та жити, жити! – відчуватимуть її інстинктивно. Так саме і деякі самогубці, хоча не всі. Що потому відбувається – жахливо, бо вона стає випадком посмертної лікантропії. Оболонка так вперто чіплятиметься до власної вподоби життя, що вона шукатиме притулок в будь якому новому організмі – собаки, птаха, якщо поблизу немає людського, ніж підкориться знищенню.

Запитання 22. Яка природа життя на «Планеті Смерті»? Чи це є фізичне втілення з пам'яттю минулої особи або астральне існування у Кама Лоці? Чи є це існування з народженням, зростанням та занепадом, чи це подовження старої особи на цій Землі за умов покарання?

Відповідь. Запитання на яке я не маю права відповідати.

Запитання 23. Які інші планети, з відомих сучасній науці, окрім Меркурія, належать нашій системі Світів? Чи є більш духовні планети (A,B та G,Z) тілами які можна побачити на небі, або всі відомі астральні планети належать більш матеріальному виду?

Відповідь. Марс та чотири інших планети, про які астрономія не знає. Не лише A, B та G, Z не відомі та не можуть бути побачені фізичними засобами будь якої досконалості.

Запитання 24. А) Чи є Сонце, як Ален Кардек каже – помешканням високо духовних істот? Б) Чи є воно кульмінацією нашої Мануантарної низки? І так саме інших низок нашої сонячної системи?

Відповідь. А) Рішуче ні. Навіть Дхіані-Когани малих рівнів не можуть наблизитися до Сонця без того, щоби їх тіла не були спалені а точніше знищені. Лише найвищій «Планетний Дух» може зануритися у вивчення його.

Б) Ні, хіба що ми називатимемо його (Сонце) вершиною кута. Але воно вершина, зеніт всіх низок колективно. Всі ми, всі мешканці низок мусимо еволюціонувати, жити та сходити до низу та до верху цією шкалою, найвищою та останньою з семи-складних низок (шкалою удосконалення) до того як сонячна Пралайя згасить нашу маленьку систему.

Запитання 25. Ви кажете: «Може статися, що духовна здобич від п'ятого (принципа) виявиться занадто слабкою, щоби народитися у Дева-Чані, і у такому випадку її шостий (принцип) негайно втілиться і почне нове земне існування на цій або на іншій планеті».

Запитання 26. Це здається, потребує подальшого пояснення. Чи є такі випадки виключеннями, у яких два земних життя тієї самої монади можуть бути прожиті ближче за часом, ніж тисяча років, про що йдеться у ранніх листах, як майже невідворотній край послідовних життів?

Відповідь на 25 та 26. «У якому випадку вона» - «вона» має пряме відношення до шостого та сьомого принципів, не до п'ятого, бо Манас мусить залишитися у оболонці у кожному випадку; лише у тому про який йдеться, у нього не буде часу для відвідин медіумів, бо почне занурення у восьму сферу майже одразу. «Негайно» у вічності може вилитися у значний період. Це значить лише те, що монада не має кармічного тіла, яке вона могла повести до нового народження, тому занурюється у небуття на деякий час а потому втілюється – не раніше ніж як після одніє або двох тисяч років. За виключенням деяких випадків, коли це стосується посвячених, таких як наші Таші Лами, Бодхісатви та деякі інші, жодна монада будь кого не втілиться раніше власного визначеного циклу.

Запитання 27. Посилання на випадок з Гіто не зрозуміле. Мені ясно, що він може перебувати у стані, у якому зкоїний злочин завжди присутній в його уяві, але яким чином він призводить до збурення та перемішує долі мільйонів людей?.

Відповідь. «Яким чином призводить до збурення?»… Якщо замість того, щоби зробити сьогодні те що належно, ви відкладете це на наступний день, хіба навіть це, непомітно та невідчутно спочатку, та всеж насильно не призведе у розгублений стан багато що, і у деяких випадках не премішає долі мільйонів людей до кращого, до гіршого або просто призведе до змін – можливо не значних саміх по собі, але всеж – до змін. І ви намагаєтеся переконати, що таке жахливе вбивство не мало наслідків на долях мільйонів людей?

Запитання 28. Обскурація на цей час є предметом загорнутим у таємницю. Вона виникає коли остання людина будь якого кола перейшла на наступну планету. Але я бажаю знати як зачинаються форми наступного вищого великого кола. Коли духовні монади п'ятого великого кола приходять, які тілесні помешкання чекають їх? Повертаючись до попереднього листа, у якому ви торкалися обскурацій, я читаю:

А. «Ми простежили людину з одного кола до нірванічного стану між А та Z. «А» залишилося у останньому колі мертвим. Коли нове коло починається, воно схоплює новий струм життя, знову пробуджується та народжує всі царства з більш вищого ряду до останнього».

Відповідь. Ось ми знову прийшли. Істино, з того часу, як я мав розум торкнутися цього предмету, та запряг воза попереду коня – мої ночі полишили мене до того такого спокійного сну. Заради всього Святого, сприймміть до свідомості наступні факти та співставте їх, якщо зможете.

1. Індивідуальні одиниці людства залишаються на сотні разів довше у проміжних сферах наслідків, ніж на планетах.

2. Декілька людей п'ятого великого кола не народжують людей п'ятого, але вашого четвертого. Обскурації не є Пралаї та тривають у пропорції від 1 до10. Якщо мале коло, період протягом якого семеро корінних рас мусять розвинутися та досягти власної останньої появи на планеті під час цього кола, триває, скажемо, 10 мільонів років (триває набагато більше), то обскурація триватиме не більше одного мільйона. Коли наша земна куля вивільнится від останніх людей

четвертого великого кола і не багато хто, дуже не багато, зануряться у сон протягом відпочинку, люди п'ятого великого кола будуть відпочивати у власних Дева Чанах та духовних Локах набагато довше, ніж «ангели» четвертого великого кола у власних, бо вони набагато досконаліші. Протиріччя та «Lapsus calami M.» - каже Х'юм; тому, що М. написав дещо цілком правильне, хоча він і не більше непогрішимий, ніж я, і міг би висловитися необережно не один раз. «Я бажаю знати як зачинаються форми наступного вищого великого кола». Мій друже спробуйте зрозуміти, що питаєте про те, що має відношення до вищого посвіячення; що я можу вам надати загальний огляд, але не наважуся на деталі, хоча бажав би задовольнити вас якби мав можливість. Хіба ви не відчуваєте, що це одна з найвищих таємниць, за якою немає вищих?

А. «Мертвий», але для того щоби знову народитися у більшій славі. Хіба це не зрозуміло?

Запитання 29. Але чи мусить він починати спочатку знову у проміжку між кожним великим колом давати розвиток людським формам від тваринних, цих останніх від рослинних тощо. Якщо це так, то до якого кола належать перші недосконалі люди?

Відповідь. Зрозуміло ні, коли це не знищено, але залишається кристалізованим - статус-кво. З кожним великим колом залишається менше та менше тварин, бо вони так саме еволюціонують у більш вищі форми. Під час першого кола вони були «царями творіння». Протягом сьомого кола люди зробляться Богами, а тварини розумними істотами. Робіть власні висновки. Починаючи з другого кола еволюція тече вже на виключно іншому плані. Все набуло розвитку та мусить лише виконувати власний циклічний розвиток та удосконалення. Лише у першому колі людина з людської істоти на планеті В стає мінералом, рослиною та твариною на планеті С. Цей метод змінюється цілком з другого кола, але я вже навчився обережності з вами та не вимовлю більше нічого до часу, коли зможу сказати – він настав. Наразі у вас цілий том – коли перетравите його? У скількох протиріччах я отримаю підозри, доки ви не зрозумієте все правильно?

Не зважаючи на все, ваш – і до того цілком відверто К.Х.

ЛИСТ 93

Перекажіть містеру Сіннетту мої селямі та моє прохання прокоментувати додану до цього вирізку. Він можливо зрозуміє, чого я бажаю, щоби він написав з цього предмету на першій шпальті. Так саме скажіть йому, що часу немає, і його потрібно берегти – нехай часу не втрачає.

Нижче наведене можливо з часом матиме цікаві підтвердження нашої доктрини «обскурацій», яка так бентежить мого друга – редактора «Фенікса». Будьте ласкаві, прокоментуйте її, чим доволі зобов'яжете вашого

К.Х.

ВИРІЗКА З ГАЗЕТИ.

Думка сера Джона Лабека підтверджує або схвалює висновок, давно висунутий відомими астрономами, а саме, що у сонячній системі наразі існують багато темних тіл, тобто тіл, які не

випромінюють жодного світла, або випромінюють його у надзвичайно малих кількостях. Він у цьому випадку посилається на Проціона, коли існування невидимого небесного тіла було доведене рухом зірок. Інша ілюстрація, яку він наводить, має відношення до феномену Альгова, яскравої зірки у Голові Медузи. Ця зірка сяє без змін протягом двох діб та тринадцяти годин, далі протягом трьх з половиною години зменшується з розміра зірки другого розміру до зірки четвертого розміру; далі знову протягом трьох з половиною години поновлює власне початкове сяйво. На думку професора Лабека, на ці зміни потрібно дивитися як на свідчення присутності темного небесного тіла, яке регулярно, протягом однакових проміжків часу перехоплює частку світла Альгова.

ЛИСТ 94 К.Х. - Сіннетту.

Цей лист познайомить мого учня №1 з «світським» учнем №2- Мохіні Бабу. Його досвід та те, що він може сказати, буде цікавим для Сіннетта. Мохіні Бабу надісланий мною з відомою місією, яка пов'язана з наближенням дуже загрозливого кінця циклу (теософічного), і він не мусить гаяти часу. Будь ласка, запросіть його одразу та вислухайте.

Ваш К.Х.

ЛИСТ 95 К.Х. - Сіннетту.

Мій добрий брате!

Маленький Доктор та учень Мохіні пояснить вам мету їх візіту та серйозної наради, яку я вважаю так саме необхідною. Торішні заперечення так саме вилізають. У вас є мій лист, у якому я пояснюю, чому ми ніколи не керуємо нашими учнями (навіть просунутими); так саме ми не застерігаємо їх, дозволяючи наслідкам від ними створених причин, вчити їх шляхом власного досвіду. Будь ласка, запам'ятайте цього листа. До того як цикл скінчиться, всі помилкові уявлення мусять бути відкинуті. Я довіряю та покладаюся на вас, що ви остаточно видалите їх з мізків членів у Праягу. Вони – неспокійна публіка, особливо Адіт'ярам, який має вплив на весь гурт. Але те, що вони кажуть про вчорашній вечір, правильно. Ви були занадто захоплені власним ентузіазмом щодо окультизму і доволі нерозумно змішали його з Всесвітнім Братством. Вони вам все пояснять.

Ваш К.Х.

ЛИСТ 96 М. - Сіннетту.

Звичайні люди представляють собою маси, доволі відмінні від тих, хто є видатними. Ваші методи не відкинуті, було лише намагання показати напрям циклічних зсувів, у чому ви безсумніву допомогли. Хіба у вас не достатньо життєвого досвіду, щоби вибачати маленькі недоліки молодих учнів. Вони, своїм чином допомагають і до того у значній мірі. У вас так саме прихована сила, щоби надавати допомогу з свого боку, бо бідне Товариство, все ще потребує можливо більшої. Добре, що ви бачили працю шляхетної жінки, яка залишила все заради справи. Інші засоби та часи прийдуть для

вашої допомоги тому, що ви єдиний свідок, добре знайомий з фактами, які заперечуватимуть зрадники.

Ми не можемо переробляти Карму, мій «дорогий друже», бо у такому випадку ми прибрали би хмару з вашого шляху. Але ми робимо все, що можливо у таких матеріальних справах. Жодна темрява не може утриматися назавжди. Майте надію та віру і ми зможемо розвіяти хмару. Мало хто залишився вірними початковій програмі! І ви були багато чому навчені, і у вас багато чого, що буде корисним.

М.

ЛИСТ 97 К.Х. - Сіннетту.

Тому, що ви у власній попередній записці не «зважили предмет вичерпно», то я сказав лише те, що сказав тому, що я не лихвар. Людина, яка звикла до торгівельних справ, неодмінно зробила би висновок про увесь план, навіть з значно менших фрагментів. Але наразі, коли ви розширили запитання, я можу сказати (у той же час доволі низько цінуючи власну аматорську думку), що ваш план здається доволі розумним та розважливим. М-р Дейр, не менше за вас самого, мусить бути нагородженим за його віддані та коштовні послуги. Ваша пропозиція, що відкладені 4/12 акцій не матимуть прибутку, доки їх власники не досягнуть, щоби останні 8/12 дали справедливий прибуток – є чесною для всіх сторін.

Надрукуєте ви за кінцевим рахунком або ні, подвійний чи на чверть журнал, я всеж вважаю, що якщо це можливо, потрібно намагатися отримати більший капітал тому, що якщо ви цілком забезпечені для будь якого непередбаченого випадку, ви зможете завбачливо обрати такий план, як холоднокровне обміркування всіх шанців, що забезпечить краще рішення.

А далі, до того як я полишу власне нове амплуа, як комерційний радник, я мушу повторити, що хоча ми допоможемо підприємству з початку до кінця у можливій за нашими правилами мірі, ініціатива мусить бути з рук ваших друзів, і вам самому потрібно керувати та вболівати за це. Я поясню чому. Не дивлячись на те, що величезне благо мусить бути з вдалого заснування такого журналу, суворий закон справедливості забороняє нам робити будь що таке, що навіть у найменшій мірі применшить заслуги, на які, той хто перетворив цю мету на реальність, матиме право. Мало хто знає власне майбутнє або, що краще для нього. Без сумніву, що життя на європейському континенті та Англії має принади, яких немає у бідної Індії. Але остання з іншого боку може запропонувати привабливість та перевершеність, які не снилися звичайному містику. Я не наважуюся сказати більше, але ви не праві, мій друже, дуже не праві, погоджуючись залишитися тут, лише заради мене. Я не почуваюся таким самозакоханим, щоби згодитись на таку жертву, якби не знав, що роблю.

За вашу люб’язну згоду, у відповідності до нашого бажання, бути присутнім на святкуванні річниці, сприйміть нашу найкращу вдячність. Результати вашої присутності та вашої промови будуть кращими, ніж ви можете уявити. І, навподобі до всіх добрих справ, вони принесуть вам щіру нагороду наразі та у майбутньому. Нехай це вас втішить, що ви у значній мірі допомогли нейтралізувати

поганий вплив, який вороги Істини зконцентрували навкруги Товариства. Мертва точка зміни цикла пройшла; для Теософського Товариства, 17 грудня починається новий цикл. Дивіться та стежте.

Завжди ваш друг К.Х.

ЛИСТ 98 К.Х. - Сіннетту. 23 листопада 1882р.

PS. Заради наших цілей може статися, що медіуми та їх привиди будуть залишені не лише не потурбованими та вільними грати ролі «Братів», але навіть підробляти їх почерк. Запам'ятайте це, та у Лондоні будьте пильними. Якщо перед посланнями та повідомленнями, якими вони не були би, не буде потрійних слів: «Kin-t-an Na-lan-da Dha-ra-ni», знайте, що це не від мене.

К.Х.

ЛИСТ 99 М. - Сіннетту. Дописаний на кінці листа О.П.Б. від 26.11.82р.

Сіннетт-сахіб, ви не мусите дивуватися. Ми вболіваємо за благо всього Руху та Товариства. Навіть побажання більшості не отримають переваги - потрібно рахуватися з почуттями менш освітченої меншості. Той день мусить прийти, коли всі знатимуть краще. Тим часом akhu намагається улестити К.Х. своїм портретом.

М.

ЛИСТ 100а Отриманий у Аллахабаді взимку 1882-1883р.

Прочитайте докладене від К.К.М. спробуйте припам'ятати а потому розкажіть Сіннетту всю правду про послання, яке я вам дав у Лондоні з приводу 100 фунтів стерлінгів у присутності місіс Біллінг та Упасіки. Не забудьте викласти умови, за яких я казав. Не давайте О.П.Б. читати листа К.К.М. але поверніть його у Аллахабад з вашими зауваженнями.

К.Х.

ЛИСТ 100б К.Х. - Сіннетту.

Я взяв листа від К.К.М. та вашого та дав першого містеру Олькоту, для відповіді. Таким чином половина «ганебного» звинувачення ліквідована та пояснена доволі природно. Бідна жінка! Безперервно занурена у думки про справу та Товариство – навіть її неохайність та недолік пам'яті розглядаються у світлі злочинних дій. Я наразі «осмозував» його відповідь, щоби повернути та додав декілька слів пояснень, які мусять бути від мене.

Висновок містера Мессі, що «передбачення Адепта не було доступним» у різноманітних перерахованих випадках невдач теософів, є лише новим повтором старої помилки у тому, що відбір

членів та діяльність Засновників та учнів контролюється нами! Це часто нами відкидалося, і як я вважаю, було достатньо пояснено вам у моєму листі з Дарджилінга, але не дивлячись на все це, супротивники чіпляються за власну теорію. Ми не маємо жодного відношення до цих подій, так саме ми ними, за правилом, не керуємо. Всеж візьмемо ряд імен, які він наводить, і побачимо, що кожна людина є корисним фактором за для досягнення бажаного результату. Харі Чанд повіз гурт до Бомбею, хоча вони збиралися до Мадрасу, що було би фатальним на цій стадії Теософського Руху. Уімбрідж та місіс Бейтс надали англійського кольору Партії та спочатку принесли багато користі, тим, що викликали люті напади журналістів на Засновників, що викликало реакцію. Даянанд посилив на рухові відбиток арійської національності; і на кінець, містер Х'юм, який вже став таємним, та незабаром стане явним ворогом справи Теософії, дуже допоміг власним впливом та сприятиме наперекір самому собі завдяки кінцевим результатам власної зради. У кожному прикладі індивідуальному зраднику та ворогу був наданий шанс, і якби не його моральні відхилення від прямого шляху, він мав би незчисленну користь для особистої карми. Місіс Біллінг – медіум, цим сказано все. Окрім цього можна сказати, що між медіумів вона найчесніша, якщо не найкраща. Чи бачив містер Мессі, як вона відповіла місіс Сімпсон, бостонскому медіуму, що ці запитання (поза сумнівом компрометуючі пророчицю Н'ю Інгленда) потрібно викласти як докази її винуватості? А що, як чесна людина, вона не викрила pro bono public всіх таких фальшивих медіумів – можна запитати. Вона не одноразово намагалася застерегти своїх друзів. І який результат? «Друзі» відпали, а її саму почали вважати наклепницею – «Юдою». У випадку місіс Кук (молодшої) вона намагалася застерегти посередньо. Запитайте містера Месі, щоби він припам'ятав, як йому було у 1879 році, у той час коли він досліджував феномен матеріалізації у цієї молодої леді, коли місіс Біллінг обережно натякнула, а О.П.Б. прямо сказала, що він сприймає шматок білого мусліна за «Духа». У вашому світі маї та калейдоскопічної зміни почуттів істина є товар, на який не завжди є попит; у неї власні сезони та до того доволі невеликі. Ця жінка має більше коштовної доброчинності та чесності у власному мізинці, ніж у всіх, ніколи не втрачавших довіри медіумів разом. Вона стала відданим членом Товариства з того дня, як вступила до нього; а її квартира у Н'ю Йорку стала об'єднуючим центром зборів наших теософів. До того її відданість коштувала багатьох її захисників. Вона, так саме, якщо «Скі» не охоронятиме її уважно, може навернутися у зрадника – саме тому, що вона медіум, хоча малоімовірно, що це з нею станеться, бо у власному природному стані вона не здатна ні на неправду ні на обман.

Я не можу втриматися від почуття огиди, коли занурююсь у подробиці цього та інших феноменів, які відбувалися. Це іграшки для новачків, і якщо інколи і задовольняли цю спрагу на дива (як було з містером Олькотом та у меншій мірі з вами самим на початку, то це лише тому, що ми знали, який гарний духовний рух це викличе), ми не вважаємо, що ми постійно мусимо виправдовувати явища, які виникли як результат суміші легковажності, довірливості або сліпого скепсису, коли як. На цей час ми пропонуємо наше знання, на край випадок частину його, щоби його сприйняли або відкинули за його власної цінності, цілком незалежно від джерела з якого воно витікає. Навзаєм ми не потребуємо ні відданості ні схильності ні навіть звичайної поваги. І якби все це нам пропонувалось, ми ухилилися би від такої люб'язної пропозиції. Ми маємо на увазі користь всієї Британської асоціації серьозних теософів і нам немає справи до окремої індивідуальної думки або поваги того або іншого члена. Наш чотирирічний досвід так достатньо змалював майбутнє можливих найкращих відносин між нами та європейцями, що ми не стали більш благорозумними та менш марнотратними за особистими уподобаннями. З мене буде достатнім сказати, що «Скі» неодноразово

виконував роль посильного та навіть глашатая для декого з нас, і що у випадку, на який натякає містер Мессі, лист «Шотландського Брата» був реальним, доправити який таємним шляхом, ми, у тому числі і сам «Шотландський Брат», категорично відмовилися тому, що незважаючи на пристрасні прохання Упасіки, щоби зробити декілька виключень на користь К.К.Мессі (її «найкращого та найдобрішого друга», якого вона любила та цілком довіряла так, що пропонувала ще на рік подовжити її важку висилку та працювати, далеко від кінцевої мети, лише би ми погодилися задовольнити його бажання нашою присутністю та вченням), не зважаючи на все це нам не було дозволено витрачати наші сили так безжально. З цієї причини мадам Б. залишилося відправити листа поштою, або якби вона забажала, використовати «Скі» тому, що М. заборонив їй використовувати власні окультні сили. Звісно, жодної провини не може бути висунуто на її адресу, якщо абсолютна та пристрасна відданість величній ідеї та тим, кого вона вважає найкращими, найвідданішими друзями, не вважатиметься злочином. А зараз я сподіваюся, що можу вважати себе звільненим від необхідності занурюватися у деталі великої справи Мессі – Біллінг. Дозвольте лише мені пояснити вам яке саме те враження, що виникає у будь якої людини з неупередженим розумом, яка випадково прочитала би листа Мессі та це сумнівнене свідоцтво, що у ньму. 1). Жоден завбачливий медіум, готуючі план обману, не мав би ідіотської ідеї створити та власноручно поставити перед ним будь який предмет (протокол зборів в цьому випадку), у якому мав місце бути зарозумний феномен. Якби вона знала, що «Скі» поклав листа всередені цієї книги, то 99 шанців зі 100 за те, що вона не принесла би її сама до нього. Вже минуло більше двадцяти років, як вона перетворила медіумізм на професію. Як шахрайка та безпринципна брехуха у одному випадку, вона мала бути такою і у багатьох інших. Між сотнею ворогів та ще більшою кількостю скептиків, вона пройшла з тріумфом та неушкодженою найбільш жорстокі та суперечливі випробування, виконуючи найдивовижніші медіумістичні феномени. Її чоловік – єдина людина, що розорила її і надалі бажає плюндрувати, є єдиним, хто з документальним свідоцтвом в руках звинувачує її у обмані. О.П.Б. писала йому найлютіші листи та наполягала на вигнанні його з Товариства. Він ненавидить її. Яка користь шукати ще будь які мотиви? 2). Містер Мессі лише наполовину пророк, коли висловлює думку, що «вам скажуть, що ці речі були окультними приводами»! Ні, повідомлення, написане на зворотній стороні листа доктора Уайлда, написане її почерком, як і перша частина скопійованого листа, наразі цитованого на вашу користь – найбільш руйнівної частини, на його думку, але, як я розумію, без спричиненої шкоди, як я вже пояснив. Вона бажає, щоби він не знав, що вона використовувала «Скі», до чиєї сутності, що було для неї відомо, він не мав довіри тому, що недоліки та злочини інших «Скі» були приписані цьому «Скі». А містер Мессі не був здатний відрізняти їх. У власній безтурботній манері вона каже: «Нехай він думає що завгодно, але він не мусить мати підозри, що ви були поряд з ним, маючи у розпорядженні «Скі». На це місіс Б. «зухвала шахрайка», закореніла та «з великим досвідом», чинить саме так, як її просили не робити, тобто, вона підходить до нього та пропонує йому ту саму книгу, у яку «Скі» поклав листа! Дійсно, дуже розумно. 3). Він наводить аргумент, що «навіть якщо по іншому розуміти окультний підлог, то подальший зміст цього листа був несумісний з уявною метою, тому, що він говорив про Т.Т. та Адептів з доволі відчутною відданістю та відвертістю тощо». Містер Мессі, як я розумію, не відчуває різниці між «окультним» та звичайним підлогом, таким з яким познайомив його юридичний досвід. Окультний брехун, Дуг-па, підробив би цього листа саме у таких висловлюваннях. Він не дозволив би власній люті вплинути на себе так, щоби позбавити листа найвишуканішої детали. Він не малював би Т.Т. як «надбудову над неправдою» а саме «протилежне уявлення» є його вінцем. Я кажу – є, тому, що половина листа – підлог і досить окультний. Містер Мессі, можливо, повірив мені тому, що це не та частка, яка його стосується та відкидається (вся, за виключенням слова «таємничий» або будь якого

іншого ще більш таємничого місця), але «наступна частка», саме та, яку «Біллінг сам неохоче визнавав», що надала «цілком протилежне уявлення». «Л.Л.» - ніхто живий, або ні. Без сумніву, не «Лорд Ліндсей» тому, що О.П.Б. його не знала і не мала будь якого відношення до «Його Світлості». Ця частина листа створює уявлення до того незграбної підробки, що вона може обдурити лише таку людину, розум якої добре налаштований, щоби побачити обман у місіс Біллінг та її «Скі». Я закінчив, і можете показати цього листа вашому другу Мессі. Якою не була би його думка про мене та Братів, це жодним чином не матиме впливу на обіцяне «вчення», за вашим люб'язним посередництвом.

Ваш К.Х.

ЛИСТ 101а Теософському Товариству.

Щодо Статуту та Організації Товариства я дозволю собі висловити наступні пропозиції. Питання, на яких я наполягаю, мені здаються доволі потрібними, бо я розмовляв з багатьма тубільцями та претендую на краще знання індуського характеру, ніж його може знати іноземець. Здається, переважає загальна думка, що Товариство є релігійною сектою. Думаю, що це уявлення має власним джерелом загальну думку, що все Товариство присвячене Окультизму. Як я розумію, це не так. Якщо це так, то найкращою лінією поведінки було би зробити все Товариство таємним та зачинити двері для всіх, за виключенням небагатьох, які довели власну рішучість присвіятити все життя вивченню Окультизма. Якщо це не так, і Товариство засноване на загальному гуманістичному принципу Всесвітнього Братства, нехай Окультизм, одна з його багатьох гілок, буде цілком таємним. З найдавніших часів це священне знання з великою обережністю охоронялося від мас і тому, що деякі з нас мали величезне щастя доторкнутися до охоронців цього неоціненного скарбу, хіба з нашого боку буде правильним скористатися їх добротою та вульгаризувати таємниці, які вони вважають більш недоторканими ніж їх власні життя? Світ ще не готовий, щоби почути правду про це. Публікуючи факти перед неосвіченою, звичайною публікою, ми лише виставляємо на посміховисько тих, хто були добрими до нас та сприйняли нас як співробітників, щоби нести добро людству. Постійно наполягаючи на цьому питанні, ми звісно обридли для публіки. Ми навіть дійшли до того, що несвідомо для нас самих примусили публіку повірити, що наше Товариство існує під виключним керівництвом Адептів, у той час, коли фактично вся виконавча влада наразі у руках Засновників, і наші Вчителі дають нам поради лише у виключних, крайніх випадках необхідності. Публіка бачила, що вона перекручено зрозуміла ці факти тому, що час по часу керівництво Товариства робило помилки, до того деяких з них можна було легко уникнути за умови здорового глузду. Як наслідок публіка прийшла до висновків, що:

1) або Адепти взагалі не існують; або

2) якщо вони існують, то вони не мають жодного зв'язку з нашим Товариством, і тому ми є нечесними шахраями; або

3) якщо вони мають будь який зв'язок з Товариством, то це можливо на дуже низькому рівні, коли під їх керівництвом виникають такі помилки.

Окрім декількох шляхетних виключень, які нам цілком довіряли, наші місцеві члени робили один з цих трьох висновків. Тому, на мою думку, необхідно негайно застосувати можливості для відсторонення цих підозр. Для цього я бачу один засіб:

1) або все Товариство присвятити Окультизму, у такому випадку воно мусить бути таким таємним, як і Масонська Ложа або Ложа Розенкрейцкерів, або

2) ніхто не мусить будь що знати про Окультизм, за виключенням тих небагатьох, які власною поведінкою довели своє рішення присвятити себе його вивченню. Тому що наші «Брати» визнають першу версію небажаною і категорично забороняють її, то залишається лише друга.

Друге важливе питання – це прийняття членів. До цього часу кожному, хто виявляв бажання приєднатися та мав двох поручителів, було дозволено стати членом Товариства, і ми не розпитували його уважно, які мотиви його спонукали приєднатися до нас. Це призвело до таких наслідків. Люди думають, або роблять вигляд, що думають, що ми приймаємо членів лише за вступні внески, на які ми існуємо; і багато хто приєднався лише для того, щоби задовольнити власну цікавість, вважаючи, що сплативши вступний внесок у десять рупій, вони зможуть побачити феномени. І коли вони у цьому були розчаровані, вони оберталися проти нас та починали ображати нашу справу, для якої ми працюємо та якій віддали наші життя. Кращим, щоби виправити це зло, було би виключити цей прошарок людей. Природно, виникає питання, як це зробити, бо наш Статут такий ліберальний, що дозволяє кожного? Але у той самий час наш Статут передбачає вступний внесок у десять рупій. Це занадто незначна сума, щоби виключити шукачів дивини, які можуть дозволити собі втратити таку не значну суму, якщо їх зацікавленість не буде задоволена. Тому внески потрібно збільшити таким чином, щоби приєднувалися лише ті, які дійсно відверті. Нам потрібні люди принципові з серйозними намірами. Одна така людина здатна на більше, ніж сотні мисливців за феноменами. На мою думку, внески потрібно збільшити до 200 або 300 рупій. Можна заперечити, що таким чином ми можемо виключити дійсно гарних людей, відвертих та відданих, але не здатних сплачувати. Але я вважаю, що краще ризикнути можливою виратою одного гарного члена, ніж мати справу з натовпом нероб, один з яких може знищити роботу, виконану всіма попередниками. Та всеж навіть такий випадок можна уникнути. Бо, таким же чином як ми наразі приймаємо у члени без сплати внесків деяких, які здаються особливо гідними, можна робити і за цими змінами.

Поважно наданий на розгляд містеру Сіннетту. Дамодар К.Маваланкар, Ч.Т.Т.

ЛИСТ 101б

За виключенням внеска, який значно перебільшений, його точка зору цілком правильна. Так сприйняли це розуми тубільців. Я вірю, мій дорогий друже, що ви додасте пункт, що вкаже на Товариство у його істинному світлі. Прислухайтесь до вашого внутрішнього голосу та ще раз зробіть послугу.

Відверто ваш К.Х.

ЛИСТ 102 К.Х. - Сіннетту. Отриманий 6 січня 1883р.

Мій дорогий друже!

Я підійшов до предмета, якого умисно уникав місяці, доки не зібрав докази, які навіть на ваш погляд будуть переконливими. Як ви знаєте ми не завжди однаково думаємо, так саме те, що для нас є фактом, у ваших очах не має ваги, якщо воно жодним чином не порушує західних методів судження про нього. Але прийшов час коли ми повинні спробувати запропонувати вам краще розуміти нас, ніж до цього часу розуміли навіть деякі з кращих та найбільш серьозних західніх теософів, таких як, наприклад К.К.Мессі. І хоча я менше за все намагаюсь щоби ви йшли за мною, як за «пророком» та «натхненником», я таки був би засмучений, якби ви дійшли до того, що почали вважати мене «моральним парадоксом», дозволяючи думати, що я або винен у тому, що приписую собі сили, яких ніколи не мав, або зловживаю ними, щоби приховати негідні наміри так саме як і негідних осіб. Лист містера Мессі пояснює вам, що я бажаю сказати; те що йому здається переконливим та беззаперечним доказом для мене не є таким тому, що я знаю істину. У останній день вашого 1882р. його ім'я третє у переліку невдалих (я поспішаю сказати, побоюючись нового непорозуміння); це ніщо щодо нової філії у Лондоні, але все – щодо його особистого руху. Я глибоко цьому співчуваю, але не маю права прив'язуватися так міцно до будь якої особистості або особистостей шляхом власних симпатій або поваги, щоби позбавляти власну роботу поступового руху та стати нездатним повести інших до більш великого та шляхетного, ніж їх сучасна віра. Тому я вважаю за краще залишити їх з власними поглядами. Коротко, значення цього у наступному: містер Мессі на цей час під владою доволі дивних, неправильних уявлень та останнім часом «бачить сни», хоча він і не медіум, як його друг С.Мозес. При всьому цьому, він шляхетніший, чистіший, швидше кажучи – один з крашіх людей, яких я лише знаю, хоча за випадком занадто схильний вірити у неправильному напрямі. У нього цілком відсутня правильна інтуїція. Вона прийде до нього пізніше, коли не буде ні О.П.Б. ні Олькота. До того часу, запам'ятайте та скажіть йому це, ми не вимагаємо ні відданості ні визнання нас (ні публічного ні особистого) а так саме не бажаємо ні розмовляти, ні мати будь яких справ з Британською філією, окрім як через вас. Чотири європейця почали проходити випробування 12 місяців тому. З цих чотирьох, лише ви один були знайдені, як гідний довіри. У цьому році замість індивидів підлягатимуть іспитам Товариства. Результат залежатиме від їх колективної праці, і містер Мессі помиляється, сподіваючись, що я готуюсь приєднатися до яскравого натовпу «натхненників» місіс К. Нехай вони залишаються під личиниами Іоанна Хрестителя та інших біблійних аристократів. Якби останні вчили наші доктрини, хоча і з домішками плевел, багато чого було би досягнуто. К.К.М. бажає світла – такий пропонується через вас. Тому, що це все що він бажає, то яке значення має, дивиться він на «носія світла», який дає йому смолоскип, як на людину з руками чистими або ні до того часу доки це не відіб'ється на самому світлі? Лише дозвольте надати вам застереження. Справа ця така незначна, що здається невинним проявом жіночого марнославства, але якщо її одразу не виправити, це може призвести до дуже поганих наслідків. У одному листі від місіс Кінгсфорд до містера Мессі, умовно визнаючи домінування Британського Т.Т. вона висловлює власну впевненість – ні, вказує як на беззаперечний факт, що до появи «Шляху Досконалості» ніхто «не знав, як східна школа розуміє перевтілення», та додає, що «враховуючи, як багато сказано про цю книгу, Адепти поспішили відкрити власні скарби, з яких вони так небажано видавали до цих часів (як каже Н.Х.)». Містер Мессі, цілком погоджується з цією теорією та розквітає на це до леді вдалим компліментом який зробив би честь дипломату. «Можливо - каже він - Брати відчули, що товариство у якому виник

та був сприйнятий такий твір як «Шлях Досконалості», гідне до сприйняття Світла»! Ну а зараз, лише дати цій ідеї рух, і все це перетвориться на секту школи неоціненної авторки, яка хоча і представниця п'ятого великого кола, всеж не вільна від значної дози марнославства та деспотизму, а звідси і фанатизму. Таким чином неправильне уявлення підноситься, йому надається невідповідна важливість. Цим завдається шкода її власному духовному стану. Виникає підсилення її сплячого почуття месіанства; і ви створюєте перешкоду справі вільного, широкого та незалежного дослідження, яке її «ініціатори», так саме як і ми, бажають просунути. Напишіть тому містеру Мессі правду. Розкажіть йому, що ви володіли Східним Вченням про перевтілення за багато місяців до появи твору, про який йдеться тому, що це було 18 місяців до того, коли нас почали навчати різниці втілень а ля Алан Кардек або перевтілення особистості та перевтілення духовної монади. Різниця була вам вперше показана 5 липня у Бомбеї. І щоби заспокоїти її ще одне хвилювання, скажіть їй, що жодної відданості Братам від неї не очикують (вона навіть не буде прийнята, якщо буде запропонована) тому, що у нас на цей час немає намірів подовжити спроби з європейцями і ми не застосовуватимемо іншого каналу, окрім вас самого, для передачи нашої філософії Архатів. Планована спроба з містером Х'юмом у 1882р. була на жаль невдалою. Більш ніж ваш Врен, ми маємо право застосувати епіграф «festina lente»!

А зараз, будь ласка, пішли у більш глибокі води. Хиткий, підозрілий, вагаючийся кандидат на одному кінці лінії; оголошений безпринципним (я кажу та утримую це слово), мстивий ворог на другому кінці; і ви погодитесь, що між Лондоном та Сімлою ми не вигладатимемо дуже цікавими і так саме нас не побачать у дійсному світлі. Що стосується нас особисто, такий стан навряд чи може розраховувати полишити нас сну. Що стосується майбутнього прогресу Британського Теософського Товариства та деяких інших теософів, то струм ворожості, між цими двома місцинами, неодмінно зачепить всіх, хто на його шляху, навіть вас самого, можливо, на кінець. Хто з вас не повірив повідомленням двох «джентльменів», відзначених за власні видатні мізки, до того один з них, так саме не здатний вимовляти неправду, як літати повітрям. Таким чином, не зважаючи на кінець циклу, очевидна велика персональна небезпека для Британського Теософського Товариства та для вас самого. На цей час Товариству жодної шкоди не існує; але багато інтриг попереду для планованої філії та її прихильників, якщо не забезпечити вас самого та містера Мессі деякими фактами та ключем до дійсного стану речей. Далі, якщо за деяких, цілком поважних причин я вимушений залишити К.К.М. у його непорозумінні з приводу провини О.П.Б. та з приводу моєї власної моральної хиткості, прийшов час показати вам містера Х'юма у його справжньому світлі, прибираючи таким чином з дороги одного фальшивого свідка проти нас. Я глибоко співчуваю, що зобов'язаний за нашими правилами та за власним почуттям честі (якби мало це значило в очах європейців) замовчувати на цей час деякі факти, які одразу відкрили би К.К.М. як глибоко він помиляється. Це не буде новиною, якщо я вам скажу, що коли «Еклектик» формувався, це була зайнята позиція щодо нього містера Х'юма, що примусило наших Голів звести Ферна та Х'юма разом. Останній з жаром корив нас за відмову прийняти до учнів його самого та цього красивого, приємного, спрямованого до духовності та істини парубка Ферна. Щодено нам диктувалися закони та догани за нездатність розуміти наші власні інтереси. І це не буде новиною, хоча може шокувати та викликати огиду, що ці двоє були зведені у нійщильніші відносини, щоби навзаєм виявити їх недоліки та доброчинність, щоби кожен засяяв власним істиним світлом. Такі закони східного випробування. Ферн був більш чудовим психічним суб'єктом, за власної природи доволі схильним до духовності, але зіпсованим єзуїтськими вчителями, і до того його шостий та сьомий принципи наразі у сплячому стані, паралізовані. Жодної уяви, що правильно та що навпаки.

Коротко кажучи – безвідповідальний будь за що, окрім прямих добровільних вчинків тваринної людини. Я не завантажував би себе такою людиною знаючи, що вона неодмінно схибить. М. погодився тому, що Голови так забажали. І він вважав, що буде добрим та корисним показати вам моральну силу та ціну, того кого ви називали другом. Містер Х'юм, ви думаєте хоча і не володіє тонкими кращими почуттями джентльмена, всеж є таким за власних інстинктів так саме як за народженням. Я не претендую на дуже глибоке знання західного кодексу честі. Всеж я маю сумніви, чи є людина, що за відсутності власника деяких особистих листів користується ключем, здобутим з кишені безтурботно кинутої на веренді під час роботи жилетки, відчиняє цим ключем шухляду письмового столу, читає приватні листи цієї особи, робить виписки з них та готує зброю для власної ненависті та помсти проти автора листів, я маю сумніви, чи дивилися би навіть на Заході на таку людину, як на ідеал пересічного джентльмена. І це, і набагато більше, я стверджую, було зроблено містером Х'юмом. Якби я вам це повідомив у минулому серпні, ви мені ніколи не повірили би. А зараз я можу довести вам це за його власним підписом. Двічи спіймавши Х. за цією нечесною справою, мій Брат М. умисно написав (або умисно примусив Дамодара написати) деякого листа Ферну, поклавши до нього копію листа Х. до мене. Знання їх змісту мусило було виявити, коли прийде час, істині джентельменскі інстинкти та чесність того, хто підносить себе так високо над людством. Наразі він потрапив до власних тенетів. Ненависть та нездоланна спрага до образ у одному листі до Олькота, людини яка вище за всі власні применшення, привели містера Х'юма до визнання. Опинившись спійманим та загнаним до куту, він застосовує нахабну брехню.

Я збираюся після цього попереднього entrec en matiere у необхідних поясненнях ознайомити вас з деякими виписками з його приватних листів, не призначених для ваших очей, але потому далеко не «конфедеційних» тому, що майже у кожному з цих листів Х'юм просить адресата давати їх читати іншим теософам. Сподіваюсь, що за це все, ви не припишете мені «недженгельменських інстинктів». Що стосується всіх інших людей, то тому, що у ці часи загальновизнаним джентльменом часто є низький негідник, чия шляхетна зовнішність прикриває душу злодія, то нехай вони думають про мене як забажають. Ці виписки я даю вам тому, що стає цілком необхідним, щоби ви були правильно проінформовані про істинну натуру того, хто наразі витрачає увесь час на написання листів лондонським теософам та кандидатам у члени з конкретною метою налаштувати кожного містика Заходу проти Братства «атеїстів, лицемірів та чаклунів». Це допоможе вам спрямувати власні дії у випадку можливих непередбачених обставин та зла, що чинить ваш доброзичливий друг, який звинувачує мого Брата, мого більше ніж друга, як злодія, труса, брехуна та втілення низкості, ображає мене словами співчуттєвої хвали, яку він думає я здатний зрадницьки прийняти та бути несповна розуму, щоби не визначити цьому ціни. Запам'ятайте, що проти такого друга необхідно застосовувати такі самі перестороги, як проти дуелянта з латами під сорочкою. На його рахунку багато добрих вчинків, але негідних набагато більше. Перші завжди були викликані надмірною самозакоханістю та войовничістю; і якщо, ще не виявилося цілком, що стане тією рухомою силою, що визначить його наступне народження, ми можемо пророкувати впевнено, що у жодному випадку він не буде Адептом ні у цьому ні у наступному житті. Його «духовним» спрямуванням була дана можливість для розвитку. Він був випробуваний, як всі мусять, навподобі до бідного метелика, який був опалений полум'ям свічки у замку Ротней разом з такими як він, але переможцем у цій боротьбі за адепство завжди було «Я» и лише «Я». Його мізкові видіння завжди малювали перед ним зображення нового відроджувача людства замість «Братів», чіє невігластво та чорономагічні вчинки він побачив. Цей новий «Аватар» не живе у Алморах, але у Джеко. І таким чином, демон марнославства, той самий що

згубив Даянанда, псує нашого «бувшого друга» та готує його до нападу на нас та на Т.Т. до нападу більш лютому, ніж напад Свамі. Та всеж, майбутнє здатне потурбуватися саме за себе. Наразі мені доводиться турбувати вас лише вищезазначеним. І ви, можливо, розумієте, що примусило мене збирати докази про його брехливу, зухвалу натуру у минулому жовтні. Ніщо мій друг, навіть вчинки, схожі до абсурдних та осудних, не робляться нами по за метою.

Першого грудня містер Х'юм у листі полковнику Олькоту писав про нас: «Що стосується Братів, я маю відверту приязнь до К.Х. і завжди матиму, що стосується до інших, то, безсумніву вони дуже гарні люди та чинять у відповідності до власних розумових можливостей. Але, що стосується їх системи, я звісно, дотримуюся цілком протилежних поглядів… Але це не має жодного відношення до екзотеричних практичних спрямувань Теософського Товариства, у сприянні та досягненні яких я можу сердешно співробітничати з вашими добрими Братами, тощо».

За вісім днів до того (22 листопада) він навіть написав П.Сріневас Роу, судді С.С.С. у Мадрасі: «Я вважаю, що Братство уявляє собою збіговисько неморальних егоїстичних людей, яких не цікавить, як організацію ні що інше як лише особистий духовний розвиток (майте на увазі, що у цьому відношенні К.Х. є виключенням, але він я вважаю єдиний) і їх система - система обману, насичена чаклунством (!) у якому використовуються привиди, тобто елементали, для виготовлення феноменів. Що стосується обману, то ця людина стала їхнім учнем та надала потрібні для цього обіцянки, і ви не можете мати довіри до жодного її слова …вона брехатиме систематично. Що стосується чаклунства, то справа у тому, що до часів Дзон-ка-па … вони були збіговиськом огидних чаклунів… Кожен учень раб – раб найогиднішого типу – шахрай у думках так саме як і словах та вчинках… Наше Товариство є будівлею з шляхетним зовнішнім виглядом, але воно побудоване не на вічній скелі, а на пливуні з піску атеїзму… Всі вільні застосовувати цього листа за власним поглядом між членми Товариства…»

Дев'ятого числа того самого місяця він писав Олькоту про «очевидний егоїзм Братства, яке переслідує лише мету власного духовного розвитку».

Восьмого вересня у листі до 12 учнів (до тих самих, на яких він вказує у листі до судді Срінавас Роу, як на брехунів, потрапивших у рабство, після отримання від них роздратованої, відвертої спільної відповіді на вищезазначений дипломатичний лист) він писав як ви знаєте, що він не очикував, що будь який європеєць читатиме між рядків про його змову у листі, надрукованому у «Теософі», але «гурт брамінів, вишуканіших розумів у світі, не простих брамінів, але людей вищої та шляхетної вихованості, тощо». Вони «можуть бути впевнені , що я (він) ніколи нічого не скажу, що не буде на користь Братів, Товариства та його мети…» (Таким чином маємо, що звинувачення у чаклунстві та безчесності йдуть на користь азійським Адептам). У цьому самому листі, якщо ви пам'ятаєте, він додає, що це «найдієвіша зброя для навернення невіруючих дома», що він сподівався (шляхом друку цього листа у «Теософі») «приєднати нашу Стару Леді – я не можу приєднати її до змови», тощо.

За всього його зухвальства та дипломатії, він дійсно здається, страждає недоліком пам'яті. Він не лише не приєднав «дорогу Стару Леді» до заколоту у довгому приватному листі, написаному для неї декількома числами пізніше до того як він сказав «справжня зброя», був відправлений для публікації (лист надісланий вам від неї і який ви загубили у Сімлі під час пакування), але він фактично зійшов з власного шляху, щоби написати декілька слів пояснень на зворотній стороні згаданого «листа». Він збережений Дамодаром так саме як і інші рукописи, і там написано: «Будь ласка,

друкуйте це уважно та без змін. Воно надасть чудову відповідь на лист Девісона та інші листи з дому»…(Висловлювання з цих листів були вкладені у його рукопис). «Ми не зможемо тривало, я боюся, підтримувати, але натяки, схожі до цих, допоможуть притримати падіння» тощо.

Створивши, таким чином, найбільш дієву зброю для навернення невірних вдома, щодо нашого дійсного існування, та як наслідок не можливість заперечувати, яка ще краща протиотрута, як не додати до тих натяків, що у ньому є, цілковите та ясне звинувачення у чаклунстві та тощо.

Отримавши звинувачення від дванадцятьох учнів у навмисній фальсифікації фактів з посиланням на «дорогу Стару Леді», яку він, не дивлячись на власні ствердження про зворотне, приєднав до заколоту, він запевняє у листі до Субба Роу, що ніколи цього не робив, що його лист на адресу «мадам», пояснює їй, чому та за яких причин цей його «лист» за посередництвом Н.Х. був відправлений для неї значно пізніше того, як згаданий звинувачувальний лист вже друкувався. На це Субба Роу у власному листі, що є відповіддю на злісне звинувачення на адресу М. відповів, цитуючи ті самі слова, які написані на зворотній стороні згаданого листа, доводячи цим, яка безглузда подальша неправда. Ви можете визначити, яка наразі його любов до Субба Роу!

Наразі наближаємося до букету. У листі від першого грудня Олькоту (перший цитований лист) він явно претендує на володіння силами Адепта. «Мені дуже жаль, що я не можу тілесно приєднатися до вас у Бомбеї, але якщо дозволите, я всеж, зможу, можливо допомогти вам там»… Вже у випадку з Ферном він каже: «Це цілковитий хаос, і ніхто не здатний сказати, що від чого створюється і чого немає». І декілька листів з цього самого предмету сповнені визнанням, що він не може зрозуміти, що відбувалося протягом «минулих шістьох місяців». Цілком навпаки, здавалося би тому, що у одному листі, на цей період він змальовує себе, як «духовно не на одному рівні з ним (Ферном), Сіннеттом та іншими». Він не наважився хвалитися мені про власне духовне яснобачення, але зараз, коли він «розірвав назавжди з тибетськими чаклунами», його дрімаючи адептські можливості неочікувано набули величезного розвитку. Вони мабуть, з народження вже були на диво великими тому він повідомляє Олькоту (у тому самому листі), що «деяка кількість занять пранаямою протягом декількох місяців (всього шість тижнів) були необхідні, щоби знову забезпечити здатність зосереджуватися… Я пройшов цю стадію, і – я наразі йог»…

Звинувачення на його адресу, має такий серьозний характер, що я ніколи не вимагав би від вас, щоби ви повірили лише покладаючись на мої ствердження. Звідси розміри цього листа, та наведені докази, будь ласка, читайте уважно та робіть власні висновки, спираючись на докази.

У своєму липневому листі, він покладає на нас провину за брехливу поведінку Ферна, за його удавані видіння та натхнення від нас. А у листі містеру Олькоту від першого грудня він звинувачує М. мого Брата, начебто той чинить «найбільш безчесно», додаючи, що він «ніколи не дивився на нього як на джентльмена за те, що він примусив Дамодара… відправити Ферну копію мого конфеденційного повідомлення про нього…». На це він дивиться, як на «безчесне порушення довіри», таке велике, що М. боявся (!) навіть доводити до відомості К.Х. як він вкрав та недобре застосував мого листа. К.Х. джентльмен і дивився би з презирством на такий низький вчинок. Неодмінно, я так і дивився би, якби це було зроблено без моєї участі та якби це не було цілком необхідним з погляду на ясно передбачені події, та щоби примусити містера Х'юма викрити себе та таким чином перешкодити впливу та авторитету його мстивої натури. Скопійований лист не був зазначений як приватний та довірливий і

слова – «я готовий сказати це Ферну у обличча у будь який день» там є. Потому, невимірне зловживання та його істинне, святе та джентльменське обурення з приводу зради М. має супровід словами визнання (Ферн був у Бомбеї, і він побоювався справедливого заперечення навіть негідника), доволі вразливого, як ви побачите: «Ферн, я мушу бути справедливим до нього, не знає до цього часу, що я про це знав», тобто про листа, якого М. взяв та відправив Ферну через Дамодара. Таким чином з'ясовується, що містер Х'юм володів можливістю прочитати зміст приватного рекомендованого листа на адресу Ферна. До того, лист був надісланий через Х'юма для Ферна та зберігався у висувній шухляді письмового столу у нього дома. Доказ беззаперечний тому, що він сам його надає. Але яким чином? Зрозуміло, або шляхом читання змісту листа фізично природним зором або сприйняттям його астральної суті трансцентдентно. Якщо за допомогою останнього, то яким у такому випадку коротким насильницьким методом була психічна енергія цього «йога», який у минулому липні «духовно не був на одному рівні з вами або навіть з Ферном», неочікувано виросла до цілковитого розквіту та плодів, коли навіть нам тренованим «чаклунам», потрібно десять або п'ятнадцять років на придбання таких сил? Окрім того, якби цей та інші листи Ферну були прочитані у «астральному світлі» (як він стверджує у власному листі на запитання полковника О. яке тут додається), то як таке сталося, що благочинний геній Алморах (за допогою якого він здобув такі величезні можливості) примусив його переписувати зміст слово до слова та пам'ятати лише ті листи, які були заховані Ферном відповідно до категоричного наказу М. у письмову столі у будинку містера Х'юма? Як таке могло відбутися, коли ми просимо його, нехай він відтворить те або інше слово з більш важливих (для нього) листів, надісланих моїм Братом «учню під іспитом», у яких останньому заборонялося зберігати їх у Ротней Кастлі та наполягалося зачинити їх у письмовому столі власного будинку? Ці запитання, спрямовані силою М. виникли у розумі Олькота, і він без вагань запитав про це у Х'юма. Як учень М. що поважає його як Батька та Вчителя, він цілком правильно та прямо запитав у цього Censor Elegantiarum, чи не він самий винний у цьому надзвичайно «безчесному» порушенні джентльменської поведінки, на яке він бідкається у випадку з М.? (І до того не справедливо, як ви бачите, бо те, що він робив, було мною схвалено тому, що це була необхідна складова частина плану, щоби відкрити окрім істиної натури містера Х'юма, ганебне становище, яке утворилося як наслідок порочних схильностей, безглуздих вчинків та карми слабких людей, маючи кінцеву мету добра, як ви побачите).

У нас немає джентльменів, у будь якому випадку наразі у Тибеті, які здійнялися до рівня Сімли, хоча у нас багато чесних та правдивих людей. На запитання Олькота прийшла відповідь до того смердюча навмисною брехнею, безглуздим марнославством та до того жалюгідна, як намагання виправдатися у єдиній можливій теорії, що він без дозволу власника читав його приватну кореспонденцію, що я попросив М. добути мені цього листа, щоби прочитати вам. Як прочитаєте, будь ласка, поверніть його мені через Дхарбагірі Ната, який буде у Мадрасі через тиждень.

Я виконав неприємне та огидне завдання, але багато що буде досягнуте, якщо це допоможе вам краще нас зрозуміти – чи будуть ваші європейські стандарти правильного та неправильного схиляти ваги у вашій думці до одного чи іншого боку. Можливо, ви опинитеся у становищі К.К.М. жалкуючи, що ви примушені або сприйняти, або назавжди відмовитися від такого скорботного «морального парадокса», як я. Ніхто про це не вболіватиме більше ніж я, але наші правила виявилися мудрими та благодатними для світу на кінець, а індивідуальні одиниці цього світу опинилися до того позбавлені моралі, що з кожним або з кожною доводиться змагатися їх власною зброєю.

У якому би стані справи не були, і хоча ми не бажаємо дозволяти занадто великої затримки, всеж здається бажаним, щоби ви поїхали на декілька місяців додому, наприклад до червня. Але, якщо ви не поїдете до Лондону і за допомогою К.К.М. не поясните дійсного становища та не станете засновником Товариства самі, то листи Х'юма нароблять занадто багато шкоди, щоби надалі це відшкодувати. Таким чином, ваша тимчасова відсутність сприятиме двом гарним цілям: заснуванню справжнього теософського окультного Товариства та порятунку декількох багато обіцяючих індивідів, подальший рух яких наразі, затримується. До того ваша відсутність в Індії не є чистим злом тому, що друзі цієї країни відчують втрату від вашої відсутності, і тим більше будуть готові до вашого відкликання, особливо, якщо «Піонер» змінить тон. Частину вашого вільного часу ви могли би використати для того або іншого виду теософічних писань. У вас наразі велика кількість інформації, і якби ви спромоглися здобути екземпляри дидактичних матеріалів, наданих містеру Х'юму, то це була би завчасна пересторога. Він дуже продуктивний писака листів, і зараз, коли він відкинув все що стримує, за ним будуть щільно спостерігати. Припам'ятайте пророцтво Когана.

Ваш завжди відверто К.Х.

ЛИСТ 103 К.Х. - Сіннетту.

Мій дорогий друже!

Не звинувачуйте мене у байдужісті та забутті про нашу маленьку спекуляцію, після того як я власне сам її почав. До Когана з такими «світськими» справами неможна звертатися кожен день, і у цьому моє вибачення за неминучу затримку.

А зараз мені моїм шанованим Володарем дозволено надіслати вам меморандум Його точки зору про можливості та долю відомої газети, відносно якої, про його передбачення було запитано вашим смиреним другом та його слугою. Надаючі їм форму, я записав його думки наступним чином:

1. Видання нового журналу у такому вигляді, як він описаний, є бажаним та, за належних зусиль, цілком можливим.

2. Зусилля мусить бути докладеним вашими світськими друзями та кожним індуським теософом, який уболіває серцем за благо власної країни і не дуже боїться витрачати свій час та енергію. Це мусить бути зроблено тими, хто не належить цілком беззворотньо до нашого Ордену; що стосується нас –

3. Ми можемо спрямовувати та керувати їх зусиллями та всім рухом у загальних рисах. Хоча ми відокремлені від вашого світу дії, ми всеж не відірвані від нього цілком, доки існує Теософське Товариство. Відповідно, не дивлячись на те, що ми не можемо керувати підприємством відкрито, та до відомості всіх теософів і маючих до нього відношення, ми можемо та допомагатимемо йому, наскільки це можливо. Фактично ми вже почали це робити. До того нам дозволено нагородити тих, хто найефективніше допоможе втілити цю велику ідею. (яка обіцяє на кінцевий рахунок змінити долю всієї нації, якщо буде керована такою людиною як ви.)

4. Пропонуючи капіталістам, особливо місцевим, ризикувати (як вони напевно думатимуть) такою великою сумою, потрібно було би їх стимулювати. Тому ми вважаємо, що вам не слід вимагати великої винагороди, ніж тієї, що ви отримуєте наразі, до того часу, доки вашими зусиллями журнал не матиме беззаперечний успіх, що мусить статися та станеться, якщо я на будь що здатний. Відповідно, необхідно, щоби справа на деякий час у очах майбутніх акціонерів була позбавлена всього не бажаного. Капітал наразі може бути застосований різноманітними засобами, щоб з незначним ризиком або взагалі без нього, гарантувати помірні відсотки. Але для звичайного спекулянта існує великий ризик у виданні нового коштовного журналу, мета якого підтримувати справедливі потреби тубільців у тих занадто частих випадках несправедливості (що не можливо довести вам за звичайних умов, але що буде доведеним), які завжди трапляються, коли країною володіють іноземні завойовники. Що стосується до Індії, то ці випадки мають тенденцію до зростання з причини того, що за конкурсної системи на посади поступово все частіше призначаються службовці більш низького соціального походження, і це збільшує тертя, викликане егоїстичним обуренням проти допущення тубільців на громадську службу. Тому, вам було би бажаним запропонувати капіталістам стимул, що ви працюватимете безкорисно за ту саму платню, що і зараз, щоби зробити їх ризиковане підприємство більш прибутковим ніж зазвичай, і що ви вимагатимете частку прибутку – у відомому розмірі, з малими відхиленнями – лише у тому випадку, коли ця межа буде досягнута. Я готовий запропонувати себе самого гарантом, що це станеться швидко.

5. Тому моя пропозиція, відповідно до думки Когана, наступна: щоби ви виказали згоду прийняти згадану вами самим встановлену місячну платню (разом з необхідними особистими видатками на подорожі за справами журналу), доки капітал надає 8%. З прибутку від 8% до 12% ви отримували би чверть; з усього прибутку більше 12% - половину.

6. Зрозуміло, ви мусите мати повний контроль над журналом, з деякими застереженнями, що ці повноваження не можуть бути надані вашому спадкоємцеві без погодження більшості вкладників, і що вини закінчуються, щойно журнал буде використаний проти мети, за для якої він був заснований. Мій шанований Коган і ми так саме, вважаємо, що без декількох таких застережень глибоко закріплені упередження та підозри примусили би місцевих капіталістів, особливо раджів, коливатися не від страху великого ризика цього підприємства, а завдяки сумнівам щодо його успіху. Вся ця англо-європейска спільнота наразі втратила у очах тубільців власний престиж з причини комерційних огріхів нечистих на руку торгових фірм, які до цього часу порушували надане капіталістам слово; маються декілька раджів, які зі смутком дивляться на зникаючу фігуру сера Ешлі Ідена, який йде з однією кишенею повною ніколи не виконаних обіцянок, та другою навантаженою споминами декількох сотен тисяч рупій, позичених і ніколи не повернутих його друзям – раджам. У той самий час ці застереження потрібно формулювати таким чином, щоби і ваші потреби були захищені. Ви з свого боку мусили би висунути пропозицію, добровільну, зрозуміло, щоби час по часу, у прийнятних межах, було дозволено інспектувати книги та документи з метою перевірки звітностей тому, що ваша власна недоторканість не може бути гарантована всім вашим службовцям. Але це не мусить применшити вашого авторитета у керівництві журналом у всіх його галузях.

7. Буде кращим, якщо увесь капітал буде внесений до початку видання журналу, тому що завжди неприємно та важко вимагати додаткових сум для покриття перших збитків. Але потрібно було-би передбачити, щоби суми непотрібні одразу, були збережені під відсотками і щоби з прибутків

журналу був сформований амортизаційний фонд для непередбачених видатків. Залишковий капітал, так саме і прибуток, час по часу мусять бути розподіленими..

8. Звичайні контракти та документи товариства можуть бути зроблені з самого початку, але віддані на збереження до прийнятних для обох боків рук, які користуються довірою, і характер документів мусить бути збережений у таємниці до відомого, точно зазначеного випадку. Це продемонструвало би доброзичливість з обох боків та додало довіри.

9. Здається, що жодних зауважень на рахунок інших деталей ваща програма не потребує. Тому наразі про де що інше.

Два або три дні тому наступну розмову або швидше, прояв незалежної думки було мною почуто та схвалено, що стосується до світських міркувань. Олькот розмовляв з декількома впливовими теософами, які мають відношення та зацікавленість нашими майбутніми журнальними операціями. Ваш колега та брат, добрий та відвертий Норендро Бабу з «Mirror», промовив з цього приводу мудрі слова: «З декількох принців, яких друзі Сіннетта мають на увазі в Індії, можливо, ні на жодного не можна було вплинути, щоби він жертував капітал з патріотичних мотивів. Нізам бажає мати Берари та сподівається, що Англія буде до нього такою щирою, як і Кетвайо. Холкар бажає отримати 100% або по можливості недалеко від цієї цифри. Кашмір боїться «C. and M. Gazette» та жадоби, яка давно бажає анексувати його заможну провінцію (на це мій консервативний та патріотичний друг А.П.С. зрозуміло має заперечення); Бенарес ортодоксальний та жертував би багато, щоби заборонити забій корів (але не биків). Барода – це хлопчик з впертістю лошати та доки що без читкої уяви про життя. Належними агентами та розумними перемовинами ці 500000 можна було би зібрати, але не можна сказати, як швидко (особливо тут правий той, хто мало сподівається на нашу допомогу).

О.П.Б. надіслала мені після цього вашого листа. У випадку якщо потрібна моя порада, я би порекомендував:

1) тримати ваших хазяїв у невідомості на рахунок ваших фактичних шанців, таким чином надати вам можливість вибору робити те, що виявиться кращим. Що стосується мене, то я визнаю, що у мого лука наразі дві тятиви. Коли новий капітал буде зібраний, навіть у випадку, якщо це буде дуже швидко, не буде великої різниці, чи буде ця газета розпочата цієї зими або пізніше, доки ви голова «Піонера». Ви були би біля руля до листопада місяця, і тим часом ваші друзі мали би можливість впоратися з власними важкими та делікатними перемовинами, так саме можна висунути умови, щоби ви отримали належну частину заробітної платні, доки ви закінчите власні справи вдома, щоби почати передбачену роботу взимку 1884р. З іншого боку, якби капітал був забезпечений швидко, ви мали би можливість здати його під відсотки та не робити жодних виплат, доки не полишите «Піонер». Зрозуміло, якщо не форсувати події (тому що це є порушенням наших законів, за виключенням з дозволу Когана), все це доки що є невідомим та свого роду ділемою. Всеж я можу допомогти вашим друзям і вони зрозуміють це доволі швидко, лише почнуть діяти. Ні, якби я був на вашому місці, я не обіцяв би видавати другий журнал тому, що по-перше ви не знаєте, що може статися; і тому завжди корисно мати Дамоклового меча над такими головами, як Раттіган та Уолкер. Вони налякані до смерті, кажу вам. Вони навіть можуть зробити так, щоби вам було приємно та зручно і надалі керувати «Піонером», збільшити редакторські повноваження та заробітну платню тому, що це вони можуть швидше собі дозволити, ніж якщо ви будете змагатися з ними з 500000 за вашою спиною. Що до сенсу

такої справи, то це покаже час. Я все ще дотримуюся початкової програми, як на цей час вказано. Ви мусите бути єдиним хазяїном журналу, присвяченого проблемам моїх занурених у морок невігластва співвітчизників. «Індо-британська нація» - це той пульс, яким я керуюся. З часом повідомлю більше.

Додаю листа, люб'язно позиченого мені полковником – хоча надсилаю, його без повідомлення. Наш друг біситься найбільш не йогівським чином, і Субба Роу правий у власній думці про нього. Такі листи та, ще гірші будуть отримані К.К.М, С.М. та іншими. І це та сама людина, яка нещодавно клялася власним чесним словом, що вона ніколи не зашкодить Товариству, якою би не була її думка про нас особисто. Завершення циклу, добрий друже, найостанніші зусилля… Хто переможе? Будь хто з Дуг-па, впливу яких він наразі цілком підлягає і яких він до себе схиляє будь яким шляхом та засобом, або… Але досить!

Відверто ваш К.Х.

ЛИСТ 104 К.Х. - Олькоту.

Вам наказано їхати додому на відпочинок, який вам необхідний, тому ви мусите відхилити всі подальші справи, доки не почуєте від М. Коли Маха-Коган повідомить, вам належить відправитися до Пенджаба. Тому, що завтра відправляється англійська пошта, ви так саме могли би надати містеру Сіннетту дружнє попередження, щоби він не дивувався, що проект його газети зустрічає перешкоду за перешкодою. Становище Індії наразі дорівнює великій кількості сухої речовини, у якій тліють іскри. Агітатори обох рас докладають всіх зусиль, щоби роздмухати велике полум'я. У божевільному фанатизмі цих часів навряд чи знайдеться достатньо терпіння, щоби тверезо поміркувати будь про що, та менш за все про схоже на справу для консервативних людей. Капіталістам більше до душі, як Холкару, добирати до рук власні капітали, ніж їх вкладати у акціонерні товариства. Тому що «дива» з самого початку виключалися, як ви кажете та як відомо містеру Сіннетту, то я передбачу затримки, розчарування, випробування терпіння, але (доки що) не невдачу. Скорботний результат швидкого шкрябання Вішенлала на Гімалії з претензіями на учнівство, доволі погіршив справу. А ваш видатний кореспондент у Сімлі, ще погіршив становище. Хоча і не знав про це, він прискорив божевілля Вішенлала та (тут вже свідомо) складає заколот та вимірковує різноманітними засобами затягти нас до битви, з випарів якої буде видний гігантський привид Джеко. Він вже вам розповідає, що Сіннетт довірлива та нерозумна людина, яку можна правити за ніс. (вибачте мені, мій друже, мій поганий смак, який примусив мене дублювати для мого Сіннетта того останнього великого листа містера Х'юма до вас самого, якого ви зберігаєте на дні вашої шухляди і не бажаєте щоби О.П.Б. його побачила цілком). Для мене його уважно скопіювали, а для вашого запального друга він давно приготував смертельну міну. Містер Сіннетт наразі у стані перевірити моє попередження про те, що він мав наміри налаштувати всіх ваших друзів у Лондоні проти Товариства. Прийшла черга для партії Кінгсфорд Мейтленд. Диявольська лють, якою дихає його цей лист, йде від Дуг-па, який заохочує його марнославство та засліплює розум. Коли ви відкриєте листа М. від 1881р. ви знайдете ключа до багатьох таємниць – цієї включно. Хоча ви за природою інтуїтивні, учнівство для вас є цілковитою загадкою, а що стосується мого друга Сіннетта та інших, то вони навряд мають підозри про нього. Чому я мушу навіть наразі (щоби спрямувати ваші думки у правильному напрямі) нагадати вам про три випадки захворювання протягом сімох місяців посеред «світських учнів», не кажучи вже про те,

що один став злодієм? Містер Сіннетт може вважати себе щасливим, що його світське учнівство лише в уламках, і що я з такою наполегливістю зупиняв його бажання більш близьких відношень у якості прийнятого учня. Небагато людей, які знають власні природні можливості, лише важкі випробування початкового учнівства надають їм розвиток. (Запам'ятайте ці слова: вони мають глибоке значення).

М. надсилає вам через мене ці вази у якості вітання з дому.

Вам краще прямо сказати Сіннетту, що його колишній друг з Сімли – не важливо під чиїм впливом – явно зашкодив проекту газети не лише у Кашмірського магараджі, але і у багатьх в Індії. Все, на що він натякає у власному листі до вас та ще більш того, він вже зробив та готується зробити.

Це «лист – К.Х.», і ви можете сказати містеру Сіннетту.

К.Х.

ЛИСТ 105 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у січні 1883р. у Аллахабаді.

Наразі моя черга, люб'язний друже, просити вас про поблажливе та особливе порозуміння щодо містера Х'юма, і прошу вас вислухати мене. Ви мусите побачити елемент, який має велике значення щодо його моральної низкості, який поза сумнівом не може бути пробаченням, хоча деяким чином пом'якшує злочин. Він підштовхується та доведений майже до божевілля злими силами, які він притяг до себе та під чию владу він потрапив внаслідок природної моральної невизначеності. Поблизу нього живе факір оточений тваринною аурою; прокляття містера Ферна під час розлучення (я не наважусь сказати, що вони не справедливі та не заслужені) так саме вплинули; і до того його самозванним адепством, плодом його фантазії, він на жаль нерозумною практикою пранаями надбав медіумізм і наразі забруднив себе ним на все життя. Він широко відчинив двері впливам з негативного боку, і як наслідок став недосяжним для впливів з позитивного. Тому не потрібно судити його, як людину, що скоїла злочин з цілком обміркованою метою. Уникайте, але не дратуйте його ще більше, бо він зараз більш ніж небезпечний для кожного, хто не може, як ви самі, битися з ним його власною зброєю. Достатньо, щоби ви побачили його, який він є, щоби бути попередженим та благорозумним у майбутньому тому, що на цей час він спромогся порушити наші плани у колах на які ми розраховували. Він наразі у запалі, що буде протягом тижнів, можливо місяців, у стані найбільш егоістчного марнославства та войовничості, протягом якого він здатен на будь які вчинки. Тому двічі поміркуйте, до того як прискорювати кризу, результати якої можуть бути серьозними.

Що стосується його приналежності до теософських справ, то він у значній частині ваш учень, полонений вашого спису та луку; але тому, що ви діяли за моїми інструкціями, я беру провину на самого себе – всю провину, зрозумійте мене добре; я не бажаю дозволити, щоби будь яка плямка сьогоденних бідувань забруднила вашу Карму. Але остання у майбутньому, а доки що він може спричиняти шкоду особисто вам та Товариству. Вам коштувало забато зусиль, щоби привести його до Товариства, а наразі мусите берегтися, щоби не виштовхнути його звідти дочасно, бо ви бачили з його листів на яку лють він спроможний та з яким успіхом працює над вирощуванням невдоволення та підозр, щоби збільшити зацікавленість та лояльність до самого себе. Т.Т. щойно бех пошкоджень пройшло бурю, здійняту іншим марнославним та невдоволеним Даянандом С. і якщо результат

сприятливий, то лише тому, що у Д.С. коротка пам'ять, і його примусили забути все про документи, які він викрив. Тому розумним буде чекати, спостерігати та тримати під рукою матеріали захисту до того часу, коли цей новий руйнівник образів «вчинить атаку на наші шанці», якщо він будь коли це зробить, щодо цього часу, ще не вирішено, але що неодмінно сталося би, якби його неочікувано викрили. Я не вимагаю від вас, щоби ви були до нього доброзичливим (ні я наполегливо раджу вам, навіть самому не писати йому деякий час, і якщо вимагатиме пояснень, просіть вашу добру дружину, яку він боїться та яку примушений поважати, щоби вона чесно без околесиці сказала йому істину, як лише жінки можуть) але просто віддалили відкритий розрив до того часу, доки затримку вже неможна буде вибачити. Ніхто з нас не мусить класти під загрозу справу, просування якої, є найбільш високим боргом, ніж особисті міркування.

Мені не потрібно закінчувати свого листа цим чорним малюнком, лише потрібно сказати, що сподівання на успіх у Мадрасі кращі, ніж у Калькутті. За декілька днів ви почуєте результати Субба Роу.

Як вам подобається «М-р Айзекс»? Як ви побачите (тому що ви мусите прочитати та написати відгук), ця книга – західна луна англо-індійського «Окультного Світу». Екс-редактор «Індійського Герольда» не зовсім досяг рівня редактора «Піонера», але щось робиться у цьому напрямі. Лютий ворог у 1880р. начеб-то перетворився на прихильника у 1882. Я думаю, що доволі важко знайти людей, які визнають К.Х. «Лала Сінгха», відображеного у «Рам Лал» містером Маріоном Крауфордом, як «сірого» адепта. Якби ця книга була написана рік тому, я сказав би, що автор сам gris, тому що примусив «Рам Лала» розповідати про вічне кохання на планах духовного світу. Але з того часу, коли деяке видіння було показане йому «Скі», у яке містер К.К.М. не вірить, людина цілком кинула пити. Врятована ще одна людина. Я вибачаю йому власну дуже «сіру» зовнішність та навіть Шрі-Алі!

Відверто ваш К.Х.

ЛИСТ 106 К.Х. - Сіннетту. Отриманий 2 лютого 1883р.

Примітки по Дева Чану. Останні додатки.

Навіщо уявляти, що Дева Чан одноманітний стан лише тому, що будь який момент земного відчуття безкінечно подовжений – розповсюджений, такби мовити на протязі еонів? Ні, він не може бути таким. Це було би проти будь якої аналогії та протирічило закону наслідків, відповідно до якого результати пропорційні попереднім енергіям. Щоби усвідомити це, ви мусите мати на увазі, що існують два поля причинних маніфестацій, а саме: об'єктивне та суб'єктивне. Так більш грубі енергії, ті які діють у більш важких або щільних умовах матерії, мають об'єктивний прояв у фізичному житті, яке всередені великого циклу еволюціонуючого індивіда, є проявом у новій особі кожного народження. Моральні та духовні вчинки мають власну сферу наслідків у Дева-Чані, наприклад: вади, фізичні потяги, тощо, скажемо філософа можуть мати наслідки у народженні нового філософа, короля, купця, заможного епікурейця або іншої особи, вигляд якої буде неухильним наслідком переважних схильностей цієї істоти у попередньому народженні. Бекон, наприклад, якого поет змалював: «найвеличнішим, наймудрішим, найдріб'язковим з людей» - можливо був-би у власному наступному втіленні жадібним лихварем з надзвичайними розумовими можливостями. Але моральні та духовні якості минулого Бекона мусять так саме знайти собі сферу у якій ці сили матимуть розвиток – Дева Чан

є такою сферою. Відповідно - всі величні плани моральної реформи, розумового та морального успадкування абстрактних принципів природи, всі божественні потяги будуть виявлені, і абстрактна сутність, відома раніше, як великий Канцлер, буде зайнятою у внутрішньому світі власного приготування, переживаючи, якщо не цілком те, що називають свідомим існуванням, та всеж сон такий яскравий та живий, що нічого з реального життя не може дорівнювати йому. І цей «сон» триває, доки Карма не задовільниться у цьому напрямі. Ряди сили досягають краю циклічного резервуару, і істота просувається на наступну арену причин, яку вона може знайти у цьому самому світі, як і раніше або іншому, відповідно до рівня прогресу, крізь необхідні малі та великі кола людського розвитку.

Таким чином ви подумаєте, що лише один момент земного уявлення обирається для увічнення? Цілком правильно, «цей момент» триває від першого до останнього; але як головний тон всієї гармонії, визначений тон відчутного діапазону, навкруги якого гуртуються та набирають розвитку у прогресуючих варіаціях мелодії і, як нескінченні варіації на тему, всі потяги, бажання, мрії, які у зв'язку з цим особливим моментом будь коли пройшли крізь мізки «сплячого», протягом його життя, та ніколи не знайшли собі втілення на Землі, і які він бачить цілком здійсненими у Дева Чані, ніколи не підозрюючи, що вся ця блажена дійсність, лише породження його власної фантазії, наслідок розумових причин, утворених ним самим. Той особливий момент найнапруженіший, найголовніший у думках його помираючих мізків під час смерті, буде регулювати всі інші моменти. Всеж останні, менші, хоча і не такі яскраві, будуть так саме тут, маючи власний визначений план у цьому фантасмагоричному проходженні минулих мрій, та мусять надати різнобарв'я всьому іншому. Жодна людина на Землі не позбавлена будь якої схильності, якщо не переважної пристрасті. Ніхто, яким би скромним та бідним не був, а частіше саме завдяки цьому віддається мріям та бажанням, хоча вони і залишилися нездійсненими. Хіба це одноманітність? Чи назвали би ви такі варіації ad infinitum на одну тему і цю саму тему, що набирає колір та власну визначену форму з тієї кількості бажань, які були найбільш інтенсивні під час життя - цілковитою відсутністю будь якого знання у розумі мешканця Дева Чана, яка здається «у деякій мірі огидною та жахливою»? У такому випадку, дійсно, або вам не пощастило усвідомити сенс, викладений мною, або я мушу отримати догану. Мабуть, я опинився доволі невдалим у викладенні істинного сенсу та примушений визнати власну нездатність змалювати не прийнятне для цього. Останнє – дуже важке завдання, і до того часу доки інтуїтивні усвідомлення навернутого учня не прийдуть на допомогу, жодні малюнки та описи, якими би графічними вони не були, не допоможуть. Дійсно, немає відповідних слів, щоби відобразити різницю між станом розуму на Землі та станом його по за сферою її дії; не існує термінів, еквівалентних нашим, нічого окрім неминучих (зобов'язаних ранньому західному вихованню) упереджень, відповідно – лінія думок у хибному напрямі у розумі учня, щоби допомогти нам у цій інокуляції цілком нових думок! Ви праві, не лише звичайні люди, але навіть ідеалісти та інтелектуальні одиниці не можуть, я думаю, схопити істину думку та ніколи не занурятся у всі її глибини. Можливо з часом, ви краще зрозумієте ніж наразі, одну з найголовніших причин нашого небажання надати наше Знання європейським кандидатам. Лише почитайте містера Родена Ноеля, міркування та різку критику у «Світлі»! Дійсно, ви мусили би відповісти йому, як я вам радив через О.П.Б. Ваша мовчанка стає короткотривалим святом та виглядає як дезертирство щодо бідного містера Мессі.

«Людина на шляху до знань таємниць природи здається у більш високому стані існування спочатку на Землі, ніж у тому стані, яке природа, можливо приготувала для неї у якості нагороди за її найкращі вчинки».

Можливо «можливо» не так у дійсності, коли modus operandus природи не помилково усвідомлений. Далі інша помилка: «Чім більше заслуг, тим більше період Дева Чану. Але у Дева Чані відчуття часу втрачається: хвилина дорівнює тисячоріччу – a guoi bon потому, тощо».

Це зауваження на такий погляд на речі на таких засадах може бути застосованим до всієї вічності, до Нірвани, до Пралаї та ще будь до чого. Скажемо, що вся система буття, існування окремого та суспільного, об'єктивної та суб'єктивної природи, лише ідіотичні факти без мети, величезна омана природи, яка не зустріла співчуття у західних філософів та здобула до того, жорстоке несхвалення кращого «світського учня». A gui bon, у такому випадку, ця пропозиція наших доктрин, постійна праця сходження та плавання in advarsum flumen? Чому Захід так бажає навчитися будь чому на Сході, коли він вочевидь, не здатний перетравити те, що ніколи не може відповідати потребам особливих смаків його естетів. Сумна перспектива для нас, коли навіть ви не здатні охопити все у всій кількості та величі нашої філософії, або хоча би одну частину, Дева-Чан, малий кут, з усіх найвищіх та безкінечних обріїв «за межами життя». Я не бажаю вас знесилювати, але бажаю лише звернути вашу увагу на жахливі першкоди, що трапляються кожен раз, коли ми намагаємося пояснити нашу метафізику західним мізкам, навіть між інтелектуалів. На жаль, мій друже, ви так саме не здатні засвоїти наш метод мислення, як і перетравити нашу їжу або отримати насолоду від наших мелодій.

Немає ні годинників, ні хронометрів у Дева Чані, хоча увесь Космос є у відомому сенсі, величезний хронометр. Так саме ми, смертні на цій Землі, не дуже відчуваємо, якщо взагалі усвідомлюємо час у періоди щастя та вважаємо їх завжди швидкими. Факт, який аж ніяк не перешкоджає нам насолоджуватися щастям, коли воно приходить. Чи приходила вам думка про цю маленьку можливість, що тому, що чаша Блаженства по вінця, мешканці Дева Чана втрачають будь яке відчуття часу, це дещо таке, чого ті хто бувають у Авітхі не мають, так саме і мешканець Дева Чана, що перебуває в Авітхі не усвідомлює часу – нашого земного обчислення періодів. Я можу нагадати вам у зв'язку з цим, що час є дещо цілком утворене нами самими. Одна маленка хвилина надзвичайної агонії може здатися навіть на Землі вічністю одній людині, другій, більш щасливій, часи, дні інколи роки можуть здатися промайнувшими як мить, і, що нарешті з усіх свідомих та чуттєвих істот на Землі, людина єдина тварина, яка усвідомлює час, хоча це не робить її ні щасливішою ні мудрішою. Як можу я вам пояснити те, чого неможливо відчути, якщо ви не здатні зрозуміти? Кінцеві уподобання не придатні для пояснення абстрактного та не маючого кінця; так саме не можна об'єктивним пояснити суб'єктивне. Щоби зрозуміти блаженство Дева-Чана або жахи Авітхі, ви мусите засвоїти їх так, як це робимо ми. Західний критичний ідеалізм мусить вивчити різницю, яка існує між істиним буттям надчуттєвих об'єктів та примарною суб'єктивністю уявлень у які він його перетворив. Час не є затвердженим поняттям, тому не може бути ні доведеним ні аналізованим, у відповідності до методів поверхневої філософії. І доки ми не навчимося протидіяти негативним наслідкам цього методу, висновки наших узагальнень відповідно до так званого вчення «системи чистого Розуму», та помічати різницю між змістом та формою наших знань чуттєвих об'єктів, ми ніколи не досягнемо точних, конкретних висновків. Цей випадок, який я захищаю проти вашого (дуже природного) помилкового уявлення, гарний доказ вузькості та, навіть помилковості цієї «системи чистого (матеріалістичного) розуму». Простір та час можуть бути, як каже Кант, не подовженням, а регуляторами почуттів, але не далі наших переживань на Землі, не тих, що у Дева Чані. Там ми не бачимо ідеї a priori «простору та часу», контролюючих уявлення мешканців Дева-Чана по відношенню до об'єктів почуттів; навпаки ми бачимо, що цей мешканець абсолютно сам створює обох та знищує їх

у той самий час. Таким чином, так звані «посмертні стани» ніколи не можуть бути правильно зрозумілі практичним розумом, бо останній може мати діяльність лише у сфері кінцевих причин або закінчень та навряд чи може бути розглянутий разом з Кантом (у якого на одній сторінці це значить розум, а на наступній волю) як найвища духовна міць в людині, маюча власною сферою силу волі. Вище зазначене не призначене, як ви можете вважати, для широкого розповсюдження, але, як ви висловлюєтесь, для «домашнього» обговорення зі студентами, а так саме прихильниками Канта та Платона, з якими вам спілкуватися.

Простіше, я скажу вам наступне і це не буде моєю провиною, якщо ви не зможете зрозуміти всього значення. Як фізичне існування має власний період зростаючої напруги від дитинства до розквіту та зменшення енергії з цього часу до другого дитинства та смерті, так і життя – сон Дева-Чану – тече аналогічно. Відповідно, ви праві коли кажете, що «Душа» ніколи не відкриє власної помилки і не знайде себе «обдуреною природою», тим більше, що все людське життя, його реалії, аж ніяк не краще, ніж такий «обман». Але ви не праві у потуранні упередженим думкам західних читачів (жоден азієць ніколи не погодиться з вами у цьому), коли ви додаєте, що у всьому цьому присутнє відчуття нереальності, що хворобливо для розуму; тому що ви є першим з цим відчуттям, то безсумніву, ви значно зобов'язані цьому недосконалому усвідомленню натури існування у Дева Чані, ніж будь якому недоліку у нашій системі. Звідси мій наказ одному учню відновити на додаток до вашої статті, висловлювання з цього листа, розраховані на те, щоби позбавити помилкового розуміння читачаів та зменшити за можливістю їх хворобливе уявлення, викликане вашим зізнанням. Цей абзац небезпечний. Я не відчуваю у собі права викреслити його тому, що він, вочевидь, є виразом ваших дійсних почуттів, люб'язно, хоча вибачте за вираз, трошки незграбно відбілених за ради захисту цього, на вашу думку слабого пункту системи. Але це не так, повірте мені. Природа не більше оманює мешканців Дева Чана, ніж тут, де всі умови зла та щастя проти нього, і його спадкова безпомічність, схожість до соломинки, яку люто здуває то сюди то тути кожним поривом безжального вітра, зробило не засмучене щастя на Землі неможливістю для людської істоти, якими не були би її умови та можливості. Скоріше назвіть це життя огидним, жахливим кошмаром, і ви будете праві. Назвати існування у Дева Чані сном у іншому сенсі, ніж в умовному терміні виразу, гарним щодо наших умов, насичених помилковими назвами, означає відмовитися назавжди від знання езотеричної доктрини – єдиного Стражу Істини. Спробую ще раз пояснити вам декілька станів у Дева Чані та Авітхі.

Як у дійсному земному життя, так і у Дева-Чані існує для ЕГО перше тремтіння психічного життя, розквіт, поступове вичерпання сил, що перходить у стан наполовину свідомий поступове забуття та літаргію, і – не смерть, але народження: народження у іншу особистість, та відновлення подій, які щоденно день по дню, народжують нові скупчення причин, які мусять бути вироблені у іншому періоді Дева Чану та у іншому фізичному народженні нової особистості. Якими будуть відповідні життя у Дева Чані та на Землі, у кожному випадку визначається Кармою. І це обтяжливе коло народжень мусить бути знову та знову пройдене, доки істота не досягне кінця сьомого великого кола або надбає у проміжку мудрість Архата, далі осяяння Будди, і таким чином вивільниться на коло або два, навчившись як розірвати зачакловані кола та переходити періодично до Паранірвани.

Але уявимо, що питання йде не про Бекона, Гете, Шеллі, Хорварда, але про незначну, позбавлену будь якої іскри особу, яка ніколи не торкалася світу у такій кількості, щоби її відчули, що у такому випадку? Просто її стан у Дева Чані такий самий безбарвний та слабий, якою була особа. Як могло бути по іншому коли причина та наслідки рівні? Але уявимо випадок чудовиська зла, жадоби,

чуттєвості, честолюбства, пихи, лукавства тощо, але яка, потому, має зародки чогось кращого, проблиски більш божественних якостей – куди у такому випадку їй йти? Вказані проблиски, під купою бруду, будуть протидіяти, але буде доволі значним тяжіння восьмої сфери, куди потрапляють повні «помилки природи», «покидьки» за для кінцевої переробки, та божественна Монада яких відділилася від п'ятого принципу протягом їх життя (у попередньому або за декілька народжень тому – такі випадки так саме є у наших досягненнях) і які жили як бездушні людські істоти. Це особистості, шостий принцип яких залишив їх (а сьомий, без проводу, не зможе надалі незалежно існувати), тому їх п'ятий, або тваринна душа, неодмінно, йде до низу – у «безодню». Це, можливо зробить натяки Еліфаса Леві для вас ще більш ясними, якщо ви прочитаєте мої примітки на полях та поміркуєте над застосованими словами, такими як трутні тощо. Наразі, вище зазначена істота не може, не дивлячись на всю її потворність, йти до восьмої сфери, коли її потворність занадто духовна – вишуканої якості. Вона чудовисько, не лише майбутня тварина. Вона не мусить бути просто знищеною, але покараною: бо знищення, тобто цілковите забуття та факт бути викресленим з свідомого існування, не має per se покарання, і як висловився Вольтер: «le neant ne laisse pas d,avoir du bon». Тут не свічка, яку може задути вітерець, але сильна позитивна злобна та шкідлива енергія, вигодована та розвинена обставинами, деякі з них можливо були по за її власним контролем. Мусить бути у природі стан, протилежний Дева Чану і такий є у Авітхі, обидва вульгаризованиі західними мешканцями на Пекло та Рай, яких ви цілком позбавили уваги у вашому «Фрагменті». Запам'ятайте: «Щоби стати безсмертним у добрі, людина мусить ототожнювати себе з добром (або Богом), щоби безсмертним у злі, ототожнювати себе зі злом (або Сатаною). Неправильне розуміння таких слів, як «Дух», «Душа», «індивідуальність», «особистість» та «безсмертя» (особливо), викликають словесні війни між багатьма ідеалістичними полюблювачами суперечок, окрім панів К.К.М. та Роден Ноеля, та щоби завершити ваш «Фрагмент» без ризику знову потрапити під ікла критики згаданих поважних джентльменів, я бачу необхідним додати до Дева Чана – Авітхі, до якого додам так саме закони, що у Дева Чані. З вашого дозволу це зроблено у додатках.

Пояснивши достаньо становище, я можу відповісти на ваші запитання.

1. Дійсно у Дева Чані існує «зміна зайнять», постійна зміна, у такій самій кількості та набагато більше ніж у житті чоловіка або жінки, які змушені все життя займатися однією роботою, з тією лише різницею, що мешканцю Дева Чана його спеціальна вправа завжди приємна та сповнює його життя захватом. Зміна мусить бути, бо це життя – сон, лише наслідок, врожай того психічного сімені, зародки якого впали з дерева фізичного існування у хвилини наших мрій та надій, фантастичних спалахів блаженства та щастя, пригноблених у невдячному суспільному грунті та розквітаючих у рожевих зорях Дева Чана, що приносять плоди під його величним небом. Немає невдач тут, немає розчарувань!

Якщо людина мала, хоча би один момент ідеального щастя та переживань протягом всього життя, навіть у такому випадку, якщо Дева Чан існує – це не могло би бути, як ви помилково уявляєте, безкінечно тривалим «єдиним моментом», але це нескінченні гілки, різноманітні випадки та події, засновані та виникаючи з цього єдиного моменту у відповідності до випадку. Одним словом, все, на що здатна уява «сновидця». Ця одна нота у лірі життя, створює головний тон суб'єктивного стану істоти та перетворюється на нескінченні гармонічні тони та наполовину тони психічної фантасмагорії. Тут всі нездійсненні надії, мрії цілком реалізуються, і мрії об'єктивного існування стають реаліями суб'єктивного. І тут позаду завіси ілюзії, її оманлива та примарна зовнішність стає явною для Адепта, який усвідомив величне одкровення – проникненя до глибин Таємниць Буття.

Без сумніву, моє запитання, чи відчували ви одноманітність протягом того, що ви вважаєте найщасливішим моментом вашого життя, цілком вас заплутало. Таким чином, цей лист є справедливим покаранням за мої лінощі збільшити пояснення.

2. Що розуміється як цикл? «Менший цикл» є завершення сімох великих кіл, як було вирішено та пояснено. Окрім того, на кінець кожного з сімох великих кіл повертається часткова пам'ять лише про всі життя у Дева Чані, після кожного особистого фізичного життя. Але вся пам'ять всіх життів (на Землі та Дева Чані) – все знання, простіше кажучи, приходить лише наприкінці всіх сімох великих кіл (якщо до цього часу людина не стала Архатом або Бодхісатвою), на «порозі» Нірвани, що означає безкінечний період. Зрозуміло, що людина сьомого великого кола (яка завершила власні земні мандри з початку останньої раси та малого кола) чекатиме довше біля цього порога, ніж людина самого останнього з цих кілець. Життя обраних, між меншою Пралаєю та Нірваною, або точніше перед Пралаєю, є Велика Нагорода, найвеличезніша у дійсності, бо вона робить ЕГО (навіть якщо воно ніколи не було Адептом, але просто гідною моральною людиною у більшості існуваннь), реальним Богом, всезнаючою свідомою істотою, кандидатом у вічності на Дхіані-Когана… Досить я викриваю таємниці посвячень. Але яке торкання має Нірвана до цієї пам'яті об'єктивних існувань? Це ще вищій стан, і у якому об'єктивні речі забуті. Це стан абсолютного Спокою та асиміляції з Парабрахманом – це сам Парабрахман. О, сумне невігластво Заходу щодо наших філософських істин, та нездатність ваших філософських розумів усвідомити істиний дух цих вчень! Що робити нам, що можемо зробити ми?

3. Ви уявляєте відносини між істотами у Дева Чані, схожими лише до відносин у фізичному існуванні. Дві симпатизуючі душі будуть кожна виробляти власні почуття у Дева Чані, роблячи іншу спільницею власного блаженства, та всеж, кожна відокремлена одна від іншої, що стосується дійсних взаємовідносин. Бо яке товариство може бути між двома суб'єктивними існуваннями, не маючими навіть матеріальності примарного тіла – Маяві-Рупа?

4. Дева Чан є стан а не місцевість. Арупа Лока, Рупа Лока та Кама Лока – три сфери зростання духовності, в яких декілька гуртів суб'єктивних істот реалізують власні потяги-задоволення.

У Кама Лоці (наполовину фізична сфера) мешкають оболонки, жертви та самогубці, і ця сфера поділена на нескінченні області та суб-області, які відповідають думкам цих мешканців під час смерті. Це і є чудова країна «Вічного літа» спіритуалістів, обріями якої обмежені видіння їх найкращих ясновидців – видіння, недосконалі та оманливі, бо не дисципліновані, не керовані Алая Вінана (приховане знання). Хто на Заході будь що знає про істине Сахало Кадхалу, таємничий Chiliocosm з усіх численних областей якого лише три можуть бути названі зовнішньому світу – Трибувана (три світи), саме: Кама, Рупа, Арупа Локи. Та всеж дивіться, яке незадоволення викликало у західних мізках нагадування про ці три! Дивіться «Світло» від 6 січня!

Дивіться, ваш друг М.А.Оксон повідомляє коло власних читачів, що з вашого дозволу у вашій «Таємній Доктрині» «не може бути більш серйозного звинувачення, як позову до будь якої людини, її лютішим ворогом» ніж те, яке ви виставляєте проти нас – «цих таємничих невідомих». Не такою різкою критикою отримується більше знань від нас, або невідоме стає більш відомим. А тому задоволення вчити публіку, один з найбільших авторитетів якої (Роден Ноел) декільками сторінками далі каже, що теософи приписують «оболонці» симульовану свідомість. Зверніть увагу, яку різницю створює одне слово. Якби замість слова «симульовану» було «асимільовану», була би дана правильна

ідея, що свідомість оболонки асимілюється від медіума та присутніх людей, а не так як наразі. Але, зрозуміло, що це не тлумачення ваших європейських критиків, а тлумачення наших азійських учнів, «які здаються Прометеями у власній кінцевій мінливій різноманітності». Цій людині потрібно відповісти та виправити, це мусить бути зроблено через вас або містера Мессі. Але, на жаль, останній знає замало, а ви дивитесь на ваші концепції про Дева Чан з почуттям незручності. Але – підемо далі.

З Кама-Локи – далі у Chiliocosm – пробуджені від власного смертного заціпініння, знову перенесені душі йдуть всі, окрім оболонок, відповідно до власних схильностей та тяжінню до Дева Чана або Авітхі. І ці два стани знову диференціюються ad infinitum. Їх рівні духовності отримують назви від Лок, у які вони потрапляють. Наприклад, відчуття розуміння та уявлення мешканців Дева Чана в Рупа Лоці, будуть менш суб'єктивної якості, ніж вони були в Арупа Лоці; у обох з них переживання будуть різними у власних уявленнях для суб'єктивної істоти не лише по відношенню до форми, кольору, субстанції, але так саме і у їх утворюючих потенційностях. Але навіть, найвищі почуття монади у найвищому стані Дева Чана в Арупа Лоці (остання з сімох) не можуть бути порівняними з цілком суб'єктивними умовами чистої духовності, з яких монада вийшла, щоби «зануритися» у матерію, і до яких вона по завершенню великого циклу мусить повернутися. Так саме і сама Нірвана не може бути порівняною з Паранірваною.

5. Свідомість починає оживати, прокидатися після боротьби у Кама Лоці біля брами Дева Чана, і лише після періоду «нарощення». Будь ласка зверніться до моїх відповідей на це запитання, у відповідях на ваші «Протиріччя».

6. Тому що ваші висновки щодо безкінечності будь якого моменту земного блаженства у Дева Чані виявилися не обґрунтованими, то ваше запитання у останньому параграфі не потребує обговорення. Перебування у Дева Чані відбувається пропорційно незакінченому психічному імпульсу, який утворився під час земного життя. Ті особи, чиї уподобання були переважно матеріальними, будуть раніше притягнуті до нового народження силою Танха. Як правильно відзначив наш лондонський супротивник, ці теми (метафізичні) лише частково підлягають порозумінню. Більш високу здатність, яка належить до вищого буття, потрібно бачити – і дійсно це неможливо пояснити звичайними словами. Потрібно бачити духовним зором, чути духовним слухом, відчувати почуттями духовного «Я» до того, як можна цілком зрозуміти цю доктрину; у протилежному випадку вона лише додасть «смутку» і дуже мало чого додасть до знань.

7. Винагорода, передбачена, приготована природою для людей, які не сконцентрували власні схильності на одній особі або професії, наступна: якщо чисті – вони скоріше переходять, завдяки цьому, крізь Кама і Рупа Локи у більш високу сферу Трибувани, бо ця область, де формування абстрактних ідей, спостереження та обговорення загальних принципів насичує думки її мешканців. Особистість є синонімом обмежень і, чим думка більш вузька, тим щильніше вона чіплятиметься за нижчі сфери буття, тим довше «урочисте» хитання на плані марнославних суспільних відносин. Суспільний статут істоти, звісно є результат Карми: такий закон – «схоже тяжіє до схожого». Нагороджена істота притягується течією зростання, з якою переважні потяги її останнього народження асимілюють її. Таким чином, хто помер землеробом, може знову народитися королем, а померлий володарем може побачити світло у хатинці кулі. Цей закон тяжіння стверджується у тисячах «випадковостях народження», не можна знайти більш помилкової назви! Коли ви зрозумієте наступне, що Сканди суть елементи обмеженого існування, ви зрозумієте одну з умов Дева Чана, яка

наразі має для вас такий глибоко неприйнятний аспект. Так саме ваші висновки (щодо задоволень вищіх класів, начебто зобов'язаних кращій Кармі) не цілком правильні у їх загальному застосуванні. Вони мають навколо себе кільце, що веде до щастя, яке навряд може бути примиреним з кармічним законом, коли «ці задоволення» частіше стають причинами нової та обтяженої Карми, ніж продуктом наслідків останньої. Навіть, як поширене правило, бідність та помірне положення у житті виявляються менше причиною біди, ніж багатство та високе народження, але про це пізніше.

Мої відповіді знову набувать вигляду тому, ніж листа. «Писати нову книгу, або писати для «Теософа»?». Але хіба ви не вважаєте, що (тому що у вас бажання впливати не лише на велику кількість, але так саме і на більш зацікавлені розуми) вам краще писати перше, а так саме і для другого? Ви могли би викласти у «Езотеричному Буддизмі» (чудова назва книги), поміж іншого, такий матеріал, який був би продовженням або розширенням того, що друкувалося у «Теософі» - систематичне викладення того, що було та буде друкуватися у журналі у невеликих уривках та фрагментах. Я особливо турбуюся за М. щоби журнал мав по можливості великий успіх; щоби він був більш розповсюджений, ніж на цей час в Англії. Ваша нова книга притягне, як це обов'язково буде, увагу найбільш освітченої та думаючої частини публіки Заходу до «Езотеричного Буддізму» та принесе таким чином дуже багато користі, і обидві навзаєм допоможуть одна другій. Не забувайте про «Будда та ранній Буддизм» Лілі, коли писатимете її. Не дивлячись на масу помилок, не обгрунтованих стверджень, викривлень фактів і навіть санскритських та палійських слів, це снобічне видання, наразі, має величезний успіх у спіритуалістів та навіть у містично налаштованих християн. Я бажаю, щоби Субба Роу або О.П.Б. його трошки прорецензували, до того примітками для цього я забезпечу їх сам, але про це у наступному листі. У вас достатньо матеріалу для роботи з моїми примітками та статтями. Ви надали лише деякі з багатьох пунктів, яких я торкнувся та поширив у купі листів, як роблю наразі. Ви могли би обрати посеред них будь яку кількість нових статей та фрагментів для журналу, і у вас ще залишиться матеріалів з верхом для книги. І це, у свою чергу, можна пристосувати для третього тому у майбутньому. Непогано було би тримати такий план у голові.

Ваш «безумний план» щодо Дарджилінга, добрий друже, як ви його визначаєте, не безумний, а неможливий до виконання. Час ще не прийшов. Але течії ваших енергій несуть вас хоча і помірно, але впевнено у напрямку особистих відносин. Я не скажу, що я бажаю цього як ви, бо дивлячись на вас майже кожен день мого життя, я мало зацікавлений у об'єктивних відносинах; але за ради вас бажав би, якби мав можливість прискорити цю зустріч. Та всеж… доки що будьте щасливим знаннями, що зробили більше справжнього добра своєму роду протягом двох останніх років, ніж протягом багатьох попередніх. І собі так саме.

Я цілком переконаний, що ви не поділяєте тих егоїстичних почуттів, які спонукають лондонську філію утримувати навіть їх маленьку частку грошової підтримки, у декілька гіней на рік, від сплати Головному Товариству. Хто з членів будь коли надумав би, або спробував би відмовитися або ухилится від сплати внесків будь якому Товариству, клубу або науковому об'єднанню у якому йому довелося би бути членом? Але якщо цей егоїзм та незацікавленість, які дозволяють їм спокійно та майже святково стояти збоку та дивитися як ці двоє в Індії віддають останні рупії (і Упасіку, яка у дійсності продає власні коштовності – за для честі Товариства), хоча багато хто з британських членів спроможні дозволити собі необхідні пожертви. Сестра містера Олькота дійсно голодує в Америці, і ця бідна людина (Олькот) так глибоко люблячий її, не бажав виділити 100 рупій з фондів Товариства, або

скоріше «Теософа», щоби допомогти їй з шістьома дітьми, якби не наполягла О.П.Б. і якби М. не дав невеличку суму для цього.

Та всеж, я сказав Олькоту щоби він надіслав вам офіційні повноваження, щодо внесків або укладання інших угод у Лондоні, які ви знайдете потрібними. Але зрозумійте, мій високо шановний брате, що якщо бідні індуські клерки, отримуючи 20 або 30 рупій платні, мусять допомагати власними внесками забезпечувати видатки Товариства, то повне звільнення від сплати внесків заможних лондонських членів буде ганебною несправедливістю. Будьте справедливим, «хоча би впало небо». Всеж, якщо потрібні поступки місцевим упередженням, то звісно, ви більш знайомі з цим, щоби зрозуміти, ніж ми, і тому можете вести перемовини, як краще. Будь що, поставте грошові справи на більш тверду основу, ніж на цей час, якщо фінансовий вітер мусить бути пом'якшений для стриженого ягняти пелінгів. Я вірю у вашу мудрість, мій друже, хоча у вас виникне деяке право почати швидко втрачати власну віру у мою мудрість, беручи до уваги, якими важкими є перемовини про капітал «Фенікса». Ви мусите зрозуміти, що не дивлячись на те, що мій Коган доголив мого «світського учня», я всеж перебуваю під торішніми обмеженнями і тому не можу спрямовувати на зацікавлені сторони всі ті психічні сили, які за інших обставин зміг би. До того наші закони та обмеження щодо грошей та будь яких фінансових операцій, як всередині так і зовні нашого Об'єднання, надзвичайно суворі, а за деяких пунктів невідворотні. Ми мусимо чинити дуже обережно, і тому затримка. Я сподіваюсь, що ви самі думаєте, що дещо у цьому напрямку зроблено.

Так, К.Х. дійсно вважає, що огляд «Містера Айзекса» мусить бути надрукований у «Теософі», від автора «Окультного Світу», тому надішліть до того як поїдете. І заради старого «Сема Уорда» я бажав би, щоби це було відмічено у «Піонері». Але наразі це не так важливо, коли ви його залишаєте. Тому – селямі та найкращі побажання. Я надзвичайно зайнятий приготуваннями до посвячення. Декілька моїх учнів, у тому числі Джуль Кул, намагаються досягти «другого берега».

Ваш відданий К.Х.

ЛИСТ 107 К.Х. – Сіннетту. Отриманий у Мадрасі у березні 1883р.

Передайте, будь ласка, полковнику Гордону прояв моєї симпатії та дружньої пошани. Він, дійсно є лояльним другом та заслуговує на довіру. Скажіть йому, що беручи до уваги ці мотиви та його скромність, я вірю, що він натомість здатний зробити багато добра з притаманним йому тактичним методом дій. Хаурахська філія дійсно необхідна і саме він може утворити ядро її. Чому не спробувати? Він не тримається за власне службове становище та ладен у будь який час кинути службу. Але у цьому немає необхідності тому, що це надає йому авторитету та впливу у очах деяких місцевих членів Товариства, чого у іншому випадку не було би. Та і у такому випадку, його переведуть до Сімли і у нього буде багато вільного часу. Чому не використати його сприятливі можливості, щоби привести до ладу «Еклектик» та «Гімалайський», звісно, у його офіційній посаді як члена Ради та віце-президента «Еклектика». Я накажу Олькоту з цього приводу надіслати йому офіційний папір, та сам напишу для нього інструкції. Мені дуже кортить щоби Англо-Індійський «Еклектик» перевели до Калькути і, щоби через журнал зробили об'яву, що його штаб-квартира (хоча би номінально та тимчасово) у столиці – щоби місцеві члени «Еклектика» були причислені до Гімалайського, так саме, щоби була розміщена примітка, що всі ті, хто бажають приєднатися до Англо-Індійської Філії у вашу відсутність, мають

звернутися до полковника У.Гордона, виконуючого обов'язки Президента. Є люди, народжені для дипломатії та інтриг, але я думаю, що це не моя сфера діяльності. По між того, я вірю, що це підприємство розраховане на те, щоби перешкодити наслідкам інтриг містера Х'юма та його намаганням поховати «Еклектик», доводячи цим, що він його творець та охоронець і, що його вихід для Товариства опинився поховальним дзвоном. Дякую за листа пану Гордону.

Тридцяте число, так саме гарне, як і будь яке інше після двадцять сьомого. Ні, з самого початку немає абсолютної необхідності у філії у Мадрасі. Але само пособі зрозуміло, якщо Мадрас надасть більшу частину капіталу, то йому так саме мусить бути наданий пріоритет після Калькути. Доки гроші не вкладені, немає сенсу визначати будь яку дату. Коли наша газета буде створена, я ніколи більше не перейматимуся будь яким світським підприємством. Так, у мене дійсно є неприємності, але цього потрібно було очікувати, і жодна риба, що наважилася на прогулянку берегом, не мусить скаржитися, що схопила люмбаго. Так чи інакше, ми наближаємося до завершення, і коли я стрибну назад у свою хрустальну хвилю, мало хто матиме можливість побачити мене знову. Людство не завжди є таким, яким воно здається, і я втратив багато оптимізму під час останнього скандалу. Людство десь назване поезією Всесвіту, і жінка поезією Землі. Коли вона не є янгол, вона мусить бути фурією. У цьому останньому аспекті я зустрів її на власному шляху, коли раджі та земіндари були готові надати необхідні суми. Добре, бійка все ще лютує, і ми таки можемо отримати блискучу перемогу.

Відверто ваш К.Х.

ЛИСТ 108 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Мадрасі у березні 1883р.

Мій дорогий «Підопічний»!

Ми не займатимемося наразі, якщо ви не проти, положенням, яке стосується «зірок та обскурацій», з причин, які без ухилянь, були вам повідомлені сьогодні вранці О.П.Б. Моє завдання з кожним листом, стає все більш небезпечним. Стає надзвичайно важким вчити вас та у той самий час дотримуватися програми: «До цього місця, та не далі». Дотримуватися цього ми мусимо і будемо.

Ви не правильно зрозуміли мою телеграму. Слова «більше у Ад'ярі» мали відношення до істинного пояснення вашого видіння та жодним чином до обіцянки будь яких психологічних дослідів, виконаних цьому напрямі мною особисто. Видіння зобов'язане власним походженням, намаганням Д.К. який надзвичайно зацікавлений у вашому просуненні. У той час коли йому пощастило вивільнити вас з вашого тіла, він отримав невдачу у спробі відкрити ваш внутрішній зір з причин, про які ви у той час висловили правильну здогадку. Я не приймав активної участі у цій спробі. Звідси і моя відповідь: «Здогадка правильна – більше у Ад'ярі». Я саме зараз у хибному становищі і мені, щоби не ризикувати можливостями майбутнього, доводиться бути удвічі обережним.

Можлива дата вашого від'їзду? Або сьомого квітня, або близько до того. Якщо ваша нетерплячість не збігається з моїм бажанням, ви вільні робити як вам заманеться. Все ж я дивився би на це, як на особисту послугу. Я глибоко обурений апатією моїх земляків загалом. Більше ніж коли, я вірю лише у декілька стійких працівників невдалого нещасного Т.Т. Лист віце-короля дуже допоможе, якщо його розсудливо застосувати. Але у таких справах я бачу, що я не суддя, як наразі передбачаю за

відбитком залишеним у ваших мізках Р.Шринаваса Рао та іншими. Тому, що інцидент сьомого лютого пояснений, то ваше запитання, щодо «більш ранніх обмежень» вже покрите.

Чи можу я просити вас про ще дві особисті послуги? Перша – завжди пам'ятати, що якщо будь коли, будь що можливо бути зробленим, це завжди буде зробленим без примусу; звідси ніколи самі не вимагайте, не втлумачуйте нам тому, що цим самим ви примушуєте мене до надзвичайно неприємної справи – відмовити у проханні другу, більше того без можливості пояснити причину відмови. Друга – пам'ятати, що хоча особисто для вас я готовий багато що зробити, але я жодним чином не зобов'язаний робити будь що схоже для членів Британського Теософського Товариства. Я дав слово вам вчити їх через ваше люб'язне посередництво нашій філософії, сприймуть вони її або ні. Але я ніколи не намагався переконувати будь кого з них про можливості наших сил, та навіть про наше існування. Їх віра або навпаки в останнє, має для нас дійсно мале значення. Якщо будь коли вони будуть поблажені нашими обіцянками, це мусить бути лише через ваші особисті зусилля. Так саме ви ніколи не зможете побачити мене (у тілі), або навіть у ясному та чіткому видінні, якщо ви не готові надати ваше чесне слово цього факта ніколи, нікому не відкривати, доки живі (за виключенням дозволу). Те, що наслідками такого вашого чесного слова буде завжди не задоволення та постійні сумніви у розумах ваших британських членів – є саме те, що ми на цей час бажаємо. Занадто багато або занадто мало було сказано або доведено про нас, як М.А.Оксон справедливо засвідчив. Нам наказано взятися за працю, щоби замести декілька слідів – новий метод діяльності, за який ви зобов'язані нескінченним таємним вчинкам нашого екс-друга містера Х'юма (який, наразі цілком під владою братів темряви) і чим більше наше існування буде під сумнівом, тим краще. Що стосується до перевірок та переконливих доказів для європейських садукеїв взагалі а для англійських особливо – це є чимось таким, що мусить бути цілком виключеним з нашої великої програми. Якщо нам і дадуть можливість застосовувати наше власне розуміння та засоби, рух майбутніх подій жодним чином не буде безхмарним. Тому вам не потрібно застосовувати такі фрази, як «заради сили зв'язків з друзями на батьківщині» тому, що вони не лише не принесуть користі, а ще і дратуватимуть інших «владу утримуючих». Незавжди лестить, дорогий друже, бути розташованим, навіть з боку тих хто подобається, на тому самому рівні, що оболонки та медіуми – з метою перевірки. Я сподівався, що ви щасливо виросли з цієї стадії. Краще будемо дотримуватися просто інтелектуального аспекту у наших відносинах та перейматимемося лише філософією та вашою майбутньою газетою, а інше надамо часу та непередбаченим подіям.

Виключно тому, що я відчуваю подвійну роботу вашого розуму під час звернення з такими проханнями я неодмінно ставлю підпис - Ваш люблячий друг К.Х.

ЛИСТ 109 К.Х. - Сіннетту.

Тому, що у «сина» М. було враження, що випуклі лінзи ще не відшліфовані досконало, то він викладає справу у дещо викривленому вигляді. М. не бажав, щоби він сказав, що мається дещо схоже на можливість невдачи, але лише можливість затримки, звичайної у будь якій комерційній справі, залишеній у руках одних наших співвітчизників, на додаток – недоброзичливе (або якщо ви вважаєте кращим ексцентричне) втручання Ротнейського Сведенборга та інших злощасних артистів. З усього, що я знаю про ситуацію, і я стверджую, що стежу за нею так уважно, як мені дозволено – шанці такі,

що гроші будуть зібрані під кінець березня; але тому, що згідно з прислів'ям «Щастя – косооке дівчисько», то час внесення грошей, ще не вписаний у меморандум Долі. Багато що залежить від непередбачених обставин, але ще більше від йога Сімли, щоби він на деякий час не турбував нас. 300000 рупій майже втрачені завдяки листу, надісланому ним одному видавцеві у Калькутті з описом нашого справжнього характера (єзуїти, чаклуни, зрадницька, егоїстична компанія тощо) та показаного одному раджі, до того часу доброзичливого та готового виконати наказ «Братів Махатм». Так, патріотизму у цій справі буде дуже мало, якщо взагалі буде. Я надішлю вам за день або два факти які покажуть обличча у істинному світлі.

Поміж того, якщо я вам раджу цілком діяти за особистим уподобанням, що стосується вашого від'їзду, то це тому, що майже всі наші дії розглядуються у помилковому світлі європейцями, які хоча би посередньо зв'язані з нами. Я не бажаю, щоби ви навіть на мить, думали про мене неправильно. Але якими би дивними та збоченими наші звичаї не здавалися би на перший погляд, я сподіваюся, що ви ніколи не дозволите, щоби на ваш європейський розум впливав ваш Ротнейський друг. Далі буде.

Завжди відверто ваш К.Х.

ЛИСТ 110 К.Х. - Сіннетту.

Щоби виконати план навподобі до цього, потрібно застосувати багато які засоби, і невдача у будь якому одному напрямі створює небезпеку для результатів, хоча і не може зруйнувати увесь план. У нас були різноманітні перешкоди і можуть бути ще більші. Але зверніть увагу: по-перше, що два пункти завдяки доброму Передбаченню, є сприятливими; Ален зробився дружнім і одним нашим другом (мені здається) є резидент у Кашмірі. І по-друге, що доки думка магараджі Кашміра – першого принца за програмою – не відома, ми не торкнулися до самого важливого пункту. Він перший за програмою, як я вже сказав, залишений останнім! Від інших не багато очикувалося, і до цього часу всі інші, до яких зверталися, не відгукнулися. Чому учні (?) не роблять як їм наказано? Якщо учні не виконують наказів, та втручається перекручене відчуття вибагливості, як без дива можна очикувати результатів! Я вам телеграфував, щоби ви зачекали приїзд Олькота тому, що краще якщо у Калькутті ви працюватимете разом, щоби спробувати рушити справу з місця. Одного вашого слова резидентові було би достатньо – але ви гордий, як вся ваша раса. Олькот буде у Калькутті біля 20-го. Не слухайте стару жінку – вона стає нерозумною, коли надана сама собі. Але М. візьме її до рук.

Ваш К.Х.

ЛИСТ 111 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Лондоні біля липня 1883р.

Приватне, але не дуже таємне.

Я, як ви побачили залишив місце для окремого приватного листа на випадок, якщо ви забажаєте прочитати той інший, вашим британським «Братам та Сестрам», та для декількох натяків, що передбачає мій новий журнал про перспективи якого полковник Гордон писав вам так обнадійливо. Я навряд чи знав, доки не почав стежити за розвитком цієї спроби утворити бастіон в

інтересах Індії, як глибоко впав мій бідний нарід. Схоже до людини, яка біля кроваті помираючого спостерігає за ознаками зникаючого життя та рахує слабі подихи, щоби зрозуміти, чи є ще місце для надії, так і ми арійські вигнанці у нашій сніговій схованці уважно стежимо за кінцем цієї справи. Не маючи права застосовувати будь які надприродні сили, які можуть зашкодити Кармі нації, але цілком законними та звичайними засобами намагаючись стимулювати потяг тих, хто рахується з нашою думкою, ми бачили як тижні перетворювалися на місяці, але мета залишалася недосягнутою. Успіх ближче ніж будь коли раніше, та все ще під сумнівом. Лист Гвіндана Лала, який проситиму Упасіку надіслати вам, вказує на прогрес. Через декілька днів у Мадрасі мусять відбутися збори місцевих капіталістів, на яких буде присутнім Олькот і які можуть принести плоди. Він побачиться з Гейкваром у Бароді та Холкаром в Індорі, та зробить все, що за його сил, як він це вже робив у Біхарі та Бенгалії. Не було ще часу, коли Індія потребувала такої людини як ви. Ми це передбачали, як ви знаєте, і з патріотичних мотивів намагалися полегшити ваш шлях для швидкого повернення. Але на жаль! Потрібно визнати: слово «патріотизм» наразі навряд чи має будь яку електризуючу силу над серцем індусів. «Країна – Колиска Мистецтв та Вірувань» кишить нещасними істотами, погано забезпеченими та збудженими демагогами, які все мусять досягати наполегливостю та зухвалістю. Ми все це знали у загальних рисах, але ніхто з нас арійців не дослідив всієї глибини індійського питання, як ми це робили останнім часом. Якби було дозволено символізувати суб'єктивні речі, об'єктивними феноменами, я сказав би, що психічному оку Індія здається вкритою задушливим сірим сморідом – моральним атмосферним явищем – одичною еманацією її порочного соціального стану. То там, то тут спалахує крапка світла, яка визначає будь скільки духовну істоту, людину яка спрямована та намагається досягти вищого знання. Якщо маяк арійського окультизму мусить будь коли знову запалати, то ці розкидані іскри мусять бути зібрані для його полум'я. І це завдання Т.Т. – це приємна частина його роботи у якій ми з таким задоволенням прийняли би участь, якби не були затримані та відкинуті самими уявними учнями. Я вийшов за наші звичайні межі, щоби допомогти специфічному проекту, переконаний у його необхідності та потенційній корисності; коли я почав, то і продовжу доки не стане відомим результат. Але у цьому неприємному досвіді втручання у комерційну справу я ризикнув наблизитися до самого дихання горнила світу. Я так страждав від цього виимушеного зазирання з невеликої відстані у моральний та духовний стан мого народу та був таким враженим цим більш близьким знайомством з егоїстичною низкістю людської природи (яка завжди супроводжує проходження людством цієї сходинки еволюційного кола); я так ясно побачив безсумнівний факт, що тут неможливо допомогти, що у подальшому утримаюсь від будь якого повторення цього експерименту. Чи буде ваша газета мати успіх, чи ні – а в останньому випадку це буде виключно завдяки вам особисто, завдяки нещасній думці від 17-го числа, оприлюдненій у «Таймс», я більше не матиму нічого спільного з фінансовим боком цих світських справ, але обмежусь нашим головним обов'язком – здобувати знання та сіяти за всіх можливих умов крихти, які людство загалом здатне асимілювати. Я, звісно буду цікавитись вашою журналістською кр'єрою тут, якщо зможу подолати гірке відчуття, яке ви збудили у тих, хто більше за всіх довіряв вам, цим нещасним та несвоєчасним визнанням, якою би чесною не була його мета, і ви завжди маєте можливість покладатися на мою відверту симпатію; але геній містера Дейра мусить керувати вашими розрахунками так саме, як ваш – редакторським бюро. Велика гіркота, яку ви мені спричинили, ясно вказує, що або я нічого не розумію у політиці і тому навряд чи зможу бути комерційним та політичним «контролем», або, що людина яку я вважаю справжнім другом, якою би чесною та доброзичливою вона не була, ніколи не підніметься над англійськими упередженнями та гріховною антипатією до нашої раси та кольру. «Мадам» скаже вам більше.

Хоча ви не «просите зайнятися цим знову», я всеж хочу сказати ще декілька слів про проблеми містера Мессі щодо листа нашого Брата Х. бувшого на той час у Шотландії, відправленого йому окольним шляхом через «Скі». Будьте справедливим та милосердним хоча би по відношенню до європейця. Якби містер Мессі «сказав англійським спіритуалістам, що він має відносини з Братами окультним шляхом», він сказав би звичайну істину. Тому, що не лише одного разу, а двічі, він мав такий окультний зв'язок: один раз з рукавицею свого Батька, відправленою йому М. через «Скі», і далі знову з запискою, про яку йде мова, під час доставки якої було застосоване те саме практичне посередництво, хоча без такої втрати сил. Його випадок, як ви бачите, є ще одним прикладом тієї легкості, з якою навіть високий інтелект, самонароджений Маєю, може помилитися сам по собі у окультних справах. І, що стосується другого випадку, хіба не можна поглянути - я не адвокат тому висловлююсь обережно – як на пом'якшуючи обставини для звинувачення, що містер Мессі навіть до цього часу не впевнений, що д-р Біллінг не перехопив листа Сімпсон до його дружини, не залишив його у себе, щоби використати його проти неї за випадком, і фактично не використав його? Або навіть погодившись, що листа доставлено адресату, не знав яка була відповідь, якщо така взагалі була написана? Чи не прийшла вашому спостережливому другу на розум думка, що у той самий час там була жіноча лють – набагато гірша, ніж одіум теологів, лють медіумів: між місіс Сімпсон та місіс Холліс-Біллінг з приводу претензій їх обох на доброзичливість її «Скі»? В результаті чого місіс Біллінг називала «Скі» її «друга» місіс Сімпсон «підробним привидом», а д-р Біллінг гірко жалівся Олькоту та О.П.Б на обман, створений місіс Сімпсон, яка намагалася видавати несправжнього Скі за справжнього – старшого та найнадійнішого «контроля» його дружини. Суперечка навіть потрапила до газет. Дивно, що на той час, коли місіс Біллінг публічно її докоряла за претензії бути контрольованою її Скі, місіс С. просила би її про таку делікатну та небезпечну послугу! Я повторюю, висловлюючись обережно, я ніколи серйозно не занурювався у це звинувачення та знаю про нього лише тому, що миттю побачив цю ситуацію у голові Олькота, коли він читав листа містера К.К.М. Але цей натяк може бути корисним. Одне я знаю та кажу: ваш друг мав підозри та несправедливо засудив невинну і тим самим зашкодив собі духовно. Він дійсно не має права звинувачувати навіть О.П.Б. у навмисному обмані. Я дуже наполегливо протестую, проти того, що з цією жінкою чинять так немилосердно. У неї не було намірів обдурити, якщо лише замовчування факту не вважати прямим обманом, за теорією suppression very suggestis falsi – юридичний принцип про який вона нічого не знає. Але у такому випадку, на нас всіх (Братів та Учнів) потрібно дивитися як на брехунів. Їй було наказано потурбуватися, щоби лист був доставлений; у неї на той час не було іншої можливості це зробити, як лише через «Скі». У неї не було сили надіслати його безпосередньо, як це було з рукавицею. М. не бажав допомогти за деяких власних поважних причин, про що я взнав пізніше. Вона знала, що містер К.К.М. не мав довіри до Скі, та була достаньо нерозумною повірити, як це доводить її лист, що містер Мессі відрізняє медіума від «духа». У власній чистій та не егоїстичній відданості до нього вона дуже бажала, щоби він побачив, що нарешті відмічений істиним Братом. Тому, вона спробувала приховати той факт, що Скі приймав участь у цій справі. Більше того, через годину після відправки листа місіс Б. для передачи його через Скі – лист, читаний на той час, та випадково знайдений, як стверджували, вона забула про нього, як все забуває. Жодна ідея, жодна думка про найменшу оману з її боку ніколи не приходила їй до голови. Якби містер Мессі попросив її сказати чесно всю правду, піля того як лист був йому показаний, вона, можливо або відправила його у одне гаряче місто та не сказала нічого, або чесно сказала всю правду. Вона просто вирішила за краще, щоби благий вплив Брата повідомленням, не був знищений збудженням ворожого ставлення, плоду такої необґрунтованої підозри, у мізках містера К.К.М. Ми,

мої дорогі сери, завжди судимо про людей за їх мотивами та моральними наслідками їх діяльності; до неправильних стандартів та упереджень світу ми не маємо поваги.

К.Х.

ЛИСТ 112 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Лондоні у липні 1883р.

У яких би недоліках мій завжди поблажливий «світський учень» мене не звинувачував, він, здається, віддасть належне за те, що я надав йому нове джерело задоволення. Бо навіть сумне пророцтво сера Чарльза Тернера, що ви навернетесь у римське католицтво, що стане неминучим результатом ваших вправ з теософії та віри у ілюзію К.Х. не зменшило жару вашої пропаганди у розгульному лондонському світі. Якби альтруїст з Ротнея поклався на це тяжіння, щоби підтримати власну заяву, що ваші сірі клітини перевантажені Акашею Шигатзе, то всеж без сумніву, бальзамом для ваших зачеплених почуттів було би визнання, що ви у стані збудувати моста, яким британські метафізики могли би наблизитися на можливу відстань до нас!

У звичку багатьох добрих людей увійшло звертати погляд назад, на минулий життєвий шлях, з пагорбів часу, на які вони щорічно здіймаються. Таким чином, якщо мої сподівання мене не підвели, ви подумки порівнювали ваше сьогоденне «величезне задоволення» та «постійні вправи» з тикими у минулому, коли ви топтали вулиці власної столиці, де будинки виглядають, наче «зафарбовані китайскою тушшю», і поява сонця вдень, вважається значною подією. Ви порівняли себе з собою та прийшли до висновку, що ви наразі, як теософ, є моральним «гігантом» у порівнянні з «стариною» (чудовим танцюристом вальсів); хіба не так? Це, можливо ваша нагорода – її початок; її кінцем ви скористуєтеся у Дева Чані, «літаючи» у хвилях ефіру, а не у брудних хвилях Британського Каналу, хоча цей стан може здаватися вашому погляду думки, туманним. Лише потому, ви «побачите самого себе» та надалі знатимете істинне значення Атманам, Атман Пасія: «Знання себе таке саме, як сяюче світло, не потребує світла, щоби відчути себе…» - велика філософія Вед.

Знову робиться спроба розвіяти будь скільки великий туман, який я бачу у «Дева Чані» містера Мессі. Ця стаття з’явиться у серпневому номері «Теософа», і я до неї відсилаю містера Мессі та вас самого. Цілком можливо, що «затемнення» цим не буде видалене, і, можливо подумають, що пояснення невідповідає потрібному і, що замість того щоби завести часи, незграбна рука зламала декілька зубців. Це наша біда, і я маю сумніви, чи позбавимся ми будь коли цих «затемнень» та так званих протиріч тому, що немає можливості звести лецем до лиця тих хто запитує та відповідає. Всеж потрібно погодитись, що деякою втіхою буде факт, що наразі у річці існує брід і що ви будуєте прогонии для чудового мосту. Цілком правильно, що вам потрібно охрестити породження вашого розуму у воді надії і що цим, за можливостю «буде надісланий ще один та доволі відчутний імпульс сучасному рухові». Але друже, навіть «зелений сир» сяючого місяця періодично потрапляє на сніданок дракону, тому не вважайте себе вище за випадкову можливість такої розповсюдженої мінливості, яка може згасити світло на користь будь якого «грошового потягу» будь якої нової людини. Культура суспільства більше схильна до філософії теніса, ніж до філософії (що під анафемою) «Адептів», чия більш масштабна гра у якості м’яча застосовує світи а замість галявини – ефірний простір. Ваша перша книга була приправлена феноменами, щоби лоскотати спіріатуалістичне небо; друга уявляє з себе блюдо холодної філософії, і навряд ви знайдете у вашій «більшій частині

Лондонського Суспільства» достатньо вина співчуття, щоби його запити. Багато які, що вважають вас майже божевільним, куплять книгу, щоби переконатися, чи не потрібне втручання комісії для з'ясування, при розумі ви чи ні, щоби таким чином утримати вас від спричинення подальшої шкоди. І мало хто з ваших читачів підуть за вами до вашого ашраму. Всеж борг теософа, як і у землероба: проводити борозди та сіяти сім'я по можливості краще. Результат залежить від природи, а вона – рабиня закону.

Я не витрачатиму співчуття на бідних «світських учнів» з приводу «слабкого озброєння» їх роботи. То був би день суму для людства, якби більш гостра та більш смертоносна зброя була вкладена до їх незвиклих рук! Ви би приєдналися до моєї думки, мій друже, якби побачили те каяття, до якого впав один з них внаслідок муки, принесеної результатами отруєної зброї, якою він заволодів у недобрий час завдяки допомозі чаклуна. Морально розчавлений власними егоїстичними потягами, розкладаючись фізично від хвороб, створених задоволенням фізичної хтивості, задоволенням здобутим за допомогою «демона», маючи за собою сумну пам'ять про безкорисно витрачені можливості та пекельні успіхи, а попереду – завісу відчаю Авітхі, цей нещасний звертає свою безсилу лють на нашу «зіркову науку» та на нас самих, кидає безсилі прокльони тим, кого він дарма просив про надання йому більше сил під час учнівства та кого він полишив заради некроманта – Гуру, який наразі представляє жертву власної участі. Задовольняйтеся друже вашим «слабким озброєнням», якщо воно не таке смертоносне, як диск Вішну, здатний зруйнувати багато перешкод, якщо застосовувати його з силою. Нещасний, про якого йде мова, визнається винним у наступній діяльності «брехня, порушення довіри, ненависть, спокуса, або обман інших, несправедливість, наклепництво, зрада, невідповідні оманливі претензії тощо». «Ризик» «був добровільно ним прийнятий на себе», але він додає, «якби вони (ми) були добрими, а так саме мудрими та могутніми, безсумніву, не дозволили би мені братися за завдання, яке, як вони знали, було мені не по силах». Одним словом, ми які надбали наші знання природними засобами і не маємо права перешкоджати будь кому намагатися зробити те саме (хоча ми маємо право застерігати, і у дійсності застерігаємо кожного кандидата) - ми мусимо нести покарання за кожну невдалу спробу кандидата або, щоби цього уникнути, мусимо з нездатних робити Адептів проти їх волі! Тому, що ми цього не робимо, він наразі «кинутий, щоби тягти жалюгідне існування навподобі живого мішка з отрутою – мішка сповненого мантальним, моральним та фізичним розпадом». Ця людина у відчаї перетворилася з «язичника, атеїста та вільно думаючої на християнина», і наразі смиренно «підкоряється Йому (поза космічному Богу, для якого вона навіть відкрила місце перебування) та всім делегованим від Нього з відповідними повноваженнями». А ми, бідні тварини, є зрадниками, брехунами, дияволами, і всі мої (його) злочини (вище згадані) суть блискучий одяг слави, у порівнянні з Їх славою». Наразі друже, відкиньте думку, що вас не слід рівняти з ним, бо я цього не роблю. Я лише надаю вам можливість поглянути на пекло цієї загиблої душі, щоби сказати вам, яка біда може впасти на «світського учня», який заволодіє передчасно забороненими силами, коли його моральна сторона не ровинулася достатньо, щоби володіти ними. Ви мусите добряче поміркувати над статею «Учні та світські учні», яку ви знайдете у додатках до липневого «Теософа».

Так, великий майстер Крукс вже перейшов однією ногою поріг заради того, щоби прочитати матеріали Товариства? Добре та мудро вчинив і це, дійсно хоробрість з його боку. До цього часу йому ставало сміливості робити такі кроки, і він був такий вірний істині, що не забоявся розчарувати своїх колег оприлюдненням фактів коли він читав власну безцінну доповідь, яку намагалися замовчати у

«Розділах», і Королевське Товариство спробувало утворити йому обструкцію, хоча і не справжню але метафоричну, так саме як схожа організація вчинила у Америці з мучеником Хейром. Він мало думав, яке чудове відшкодування за нього приготувала Карма. Повідомте його, що її багатства ще не спустошені і що західній науці належить відкрити ще три додаткових стани матерії. Він не мусить сподіватися, що ми зійдемо до такого, доступного стетоскопу стану, як його Кеті, бо ми люди та перебуваємо під впливом законів молекулярної спорідненості та полярного тяжіння, які не були перешкодою для цієї цікавої істоті. У нас немає обраних, ми правил не порушуємо. Якщо містер Крукс бажає потрапити у таємниці по той бік коридорів, вже зроблених зброєю сучасної науки, нехай намагається. Він намагався і відкрив радіометр; знову спробував та відкрив променеву матерію; він може знову спробувати, та відкрити «Кама-Рупа» матерії. Але щоби відкрити її Манас, йому довелося би дати значно міцнішу обіцянку збереження таємниці, шо він схильний зробити. Ви знаєте наш девіз, а так саме те, що його практичне застосування видалило слово «неможливо» зі словника окультистів. Якщо він не стомиться від спроб, то зможе відкрити найвищій з усіх фактів - власне істинне «Я». Але доведеться перетнути багато які шари, до того як від досягне до Нього. Та спочатку нехай він позбавиться ілюзії, що будь яка жива людина може висунути Адептам «вимоги». Він може створювати зацікавленість та притягувати їх увагу, але ця привабливість мусить бути духовною, а не ментальною або інтелектуальною. І ця порада має відношення та надається деяким британським теософам, і їм корисно буде це знати. Ніщо не приваблює нас в людині по за межами Теософського Товариства, як її прогресуюча духовність. Вона може бути Беконом або Арістотелем за власними знаннями та всеж не бути у стані примусити нас відчути її струм, хоча би як торкання пушинки, якщо сила її обмежена Манасом. Найвища енергія перебуває у Буддхі. Вона у сплячому стані коли поєднана лише з Атманом. Вона активна та непереможна, коли гальванізована есенцією Манаса і коли жодні шлаки останнього не додаються до цієї чистої есенції, щоби переважити її своїм власним єством. Манас чистий та простий рівнем нижчий – він від землі та земний, тому ваші найвеличніші люди вважаються занизькими на арені, де вплив виміряється мірою духовного розвитку. Коли стародавні засновники ваших філософських шкіл приходили на Схід за Знаннями наших попередників, вони не висували жодних вимог, вони мали єдину відверту спрагу до істини. Якщо наразі, будь хто намагається заснувати нові школи науки та філософії, то пануватиме така сама схема – якщо бажаючи матимуть у собі елементи успіху.

Так ви праві відносно Товариства Психічних Досліджень. Його праця мусить відбитися на суспільній думці шляхом демонстрації дослідів по елементарним фазам окультної науки. Х.С.Олькот намагається перетворити кожну індійську філію на таку школу досліджень, але не вистачає здатності для тривалого вивчення за ради знань. Така здатність мусить бути розвинута. Успіх Товариства Психічних Досліджень у цьому напрямі надасть велику допомогу, і ми бажаємо йому цього успіху.

Я так саме приєднуюсь до ваших поглядів, що стосується обрання нового голови Британського Теософського Товариства, в принципі я погодився раніше, ніж був зроблений вибір.

Немає причин, чому би вам не спробувати виконати месмеричні зцілення не за допомогою вашого медальону, але використовуючи власну силу волі. Без останньої в енергетичній функції жоден медальйон не принесе користі. Волосся у ньому самі по собі лише «акумулятор» енергії того, у кого вони виросли, і самі по собі не можуть більше лікувати, ніж накопичена електрика може повернути колесо, доки воно не спрямоване на об’єкт. Призведіть вашу волю до руху і одразу наблизьте ту особистість, на якій це волосся (волосся, не воля) росло за допомогою психічного струму, який завжди

існує між локоном та особистістю. Під час лікування хвороб не обов'язково але бажано, щоби лікар був цілком чистий. Багато цілителів у Європі та інших місцях, які не такі. Якщо лікування відбувається за імпульсом цілковитої доброзичливості, вільної від прихованого егоїзму – цілитель створює струм, який пройде як тонке тремтіння, по шостому стану матерії і відчуватиметься тим, кого ви звете на допомогу, якщо останній у цей момент не занурений у будь яку справу, потребуючу від нього ізоляції від всіх зовнішніх впливів. Володіння локоном волосся будь якого Адепта, є значною перевагою, як і для воіна – володіння загартованою шаблею; але розміри реальної допомоги психотерапевта пропорційні до того рівня сили волі, яку він збудить у собі, а так саме рівню психічної чистоти його мотиву. Талісман та його Буддхі перебувають у симпатичному зв'язку.

Наразі, коли ви у центрі сучасних буддійських тлумачень та маєте особисті зв'язки з деякими розумними коментаторами (від яких та позбавлять нас святі Деви!), я зверну вашу увагу на деякі явища, які у дійсності такі самі дискредитуючи у сприйняттях навіть не посвячених, як і оманливо впливають на широку публіку. Чим більше читаєш Ріса Девіса, Ліллі та тощо, тим меншу маєш віру у те, що не відроджений західний розум будь коли досягне суті наших важких для розуміння доктрин. Всеж, яким би безнадійним це не здавалося, вартувало би випробувати інтуїцію ваших лондонських членів – деяких з них, на всяк випадок - шляхом викладення наполовину через вас, однієї або двох таємниць, чим надати їм можливість самим додавати відсутні частини. Візьмемо Ріса Девіса у якості першого та доведемо, що, хоча і посередньо, але всеж це він сам підсилив абсурдні ідеї містера Ліллі, який вважає, що він довів існування віри у особистого Бога у стародавньому Буддизмі. «Буддизм» містера Девіса повен іскор нашого езотеризму, але завжди здавалося би, не лише за межами його розуміння, а навіть за межами здатності його інтелектуального сприйняття. Щоби уникнути «абсурдної метафізики» та її винаходів, він створює непотрібні перешкоди і ппотрапляє у безвихідну плутанину. Він схожий до мешканців Кейпленда, які жили над діамантовими розсипами, самі того не підозрюючи. Я лише наведу у якості приклада визначення «Авалакітешвара» на стор 202 та 203. Там ми бачимо автора який каже таке, що будь якому окультисту видається абсурдом: «Ім'я Авалокітешвара, що значить «Господь, що дивиться з висоти» - чисто метафізичний винахід. Цікаве застосування частки минулого часу пасивного дієприкметника «авалокіта» у значенні дійсного дієприкметника очевидне з перекладу на тибетську та китайську мови.

Далі сказати, що значить «Господь, що дивиться з висоти» або як він люб'язно далі пояснює – «Дух Будд, присутній у церкві» - значить витлумачити цілком навпаки. Це рівнозначно висліву – «Містер Сіннетт дивиться з висоти (своїх «Фрагментів окультної істини») на Британське Теософське Товариство», потому як насправді останнє дивиться знизу уверх на містера Сіннетта, або точніше на його «Фрагменти», як на єдиний можливий у їх стані вираз та кульмінацію знання, якого вони шукали. Це не надумане порівняння - воно точно змальовує становище. Простіше, Аволокіта Ішвар, буквально перекладене, значить – «Господь якого видно». «Ішвара» більше того, має на увазі, скоріше прикметник ніж іменник, чудовий, само існуюче чудо, не Господь. Це є коли правильно перекладено, у одному значенні «божественне Я, усвідомлене та побачене Собою», Атман, або сьомий принцип, вивільнений від власної майявічної відмінності, від свого Всесвітнього Джерела, який стає об'єктом вивчення для індивідуальності, сконцентрованої у Буддхі, шостому принципі – дещо, що стається у найвищому стані Самадхі. Це, щодо мікрокосма. У другому значенні під Авалакітешвара мається на увазі сьомий Всесвітній Принцип, як об'єкт, вивчаємий Всесвітнім Будхі, Розумом, який є синтетичною сукупністю всіх Дхіані-Коганів, так саме як всіх інших розумів, великих або не великих, які будь коли

були, або будуть. Так саме це не «Дух Будд, присутній у церкві», а Всюдиприсутній Всесвітній Дух у храмі природи – у одному випадку; та сьомий Принцип – Атман у храмі-людині – у другому. Містер Ріс Девіс міг би на край випадок, припам'ятати знайоме йому уподобання християнського Адепта, кабалістичного Павла: «Хіба ви не знаєте, що ви суть храми Бога та, що Дух Божий присутній у вас», та таким чином уникнути створення плутанини навколо цього імені. Хоча як граматик, він і застосував «частку минулого часу пасивного дієприкметника», всеж він виявив себе на відстані від натхненного «Паніні» тим, що не побачив дійсних засад та, рятуючи граматику, наголосив «караул!» проти метафізики. Та всеж, він цитує «Катена» Біля, як власне авторитетне джерело цього винаходу, хоча у дійсності цей твір, мабуть що буде єдиним на англійській мові, який дає приблизно правильне пояснення цього слова, наразі на стор. 374. «Само-проявлений» - Яким чином – запитаємо? «Мова – або Вак, визначене як Син, або прояв Вічного Я, і йому вклонялися під ім'ям Авалакітешвара (проявлений Бог)». З цього цілком зрозуміло, що Авалакітешвара є і не проявлений Батько, і проявлений Син; останній виходить з нього та тотожній з ним, а саме: Парабрахм та Дживатман, Універсальний та індивідуалізований сьомий Принцип – Пасивне та Активне, де останнє є Слово, Логос, Глагол. Назвіть його як завгодно, лише нехай ці нещасні, введені у оману християни знають, що дійсний Христос кожного християнина є Вак «містичний Голос», потому як людина – Ієшу – був лише смертним, як будь який з нас, Адепт, більш за власного походження, чистотою та не знанням дійсного Зла, ніж за знанням, яке він надбав у своїх посвячених равінів і вже на той час, швидко дегенеруючих єгипетських ієрофантів та жерців. Велика помилка була так саме зроблена Білєм, який сказав: «Це ім'я (Авалакітешвара) у китайській мові перетворилося на Гуань-Ши-Інь, та божество, якому вклонялися під цим ім'ям, зазвичай визначалося як жіноче». Гуань-Ши-Інь, або всесвітньо проявлений голос, «активний – чоловічого роду та мусить бути не сплутаним з Гуань-Інь, або Буддхі, Духовною Душею (шостий принцип) носієм власного «Господа». Саме Гуань-Інь є жіночим принципом, або проявленим пасивним началом, яке проявляється при «кожному створенні Всесвіту, щоби позбавити всіх людей від наслідків гріха», як це викладає Біль, на цей раз цілком правильно (383), у той час коли Гуань-Ши-Інь – «Син, тотожній до власного Батька», є абсолютна активність, відповідно, не має безпосереднього відношення до предметів почуттів, є Пасивність.

Яка це звична уловка з боку ваших арістоліянців! З завзятістю собак вони вишукують ідею до самого краю «непрохідного провалля», а потому притулені до стіни, надають метафізикам знайти слід, якщо ті можуть, або дозволяють йому загубитися. Це так природно, що християнський теолог місіонер дотримується цієї лінії поведінки, як це можна легко побачити навіть за тієї малої частки, що я наразі відкрив; занадто правильне викладення нашого Авалакітешвари та Гуань-Ши-Інь може призвести до доволі поганих результатів. Це просто призвело би до демонстрації перед християнським світом істинного та беззаперечного походження «благосних та неосяжних» таємниць його Трійці, Буття, Безгріховного зачаття, а так саме звідки їх ідеі про Батька, Сина, Духа та Матерію. Важко ще гірше переплутити al placcera карти буддійської хронології, ніж карти про Крішну та Христа. Вони не можуть розмістити, як би не бажали, народження нашого Володаря Сангіяс Будди після Народження Христа, як вони примудрилися це зробити з Крішною. Але заради чого атеїсту та матеріалісту, такому як Ріс Девіс, уникати правильного викладення наших догм, навіть коли йому випадає зрозуміти їх (що буває не кожен день) – це дещо надзвичайно цікаве! У такому випадку, сліпий та винний Ріс Девіс веде сліпого але не винного Ліллі до рову, де останній хапаючись за запропоновану соломинку, радіє при думці, що Буддізм дійсно проповідує особистого Бога!

Чи знає ваше Т.Т. про значення білого та чорного трикутників, сплетених між собою на печатці Головного Товариства, прийнятої так саме і ним? Мушу я пояснити? Цей подвійний трикутник, що подається єврейськими кабалістами як печатка Соломона, є як відомо багатьом з вас, Шрі-Антара

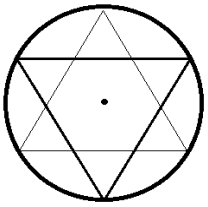

архаїчного арійського Храму «Таємниця Таємниць», герметичний синтез всієї окультної доктрини. Два сплетені трикутника є Buddhangums Творіння. Вони мають у собі «квадратуру кола», «філософський камінь», проблеми Життя та Смерті, і - Таємницю Зла. Учень, який може пояснити всі аспекти цього знака, є фактичний Адепт. Чому, єдина людина посеред вас, яка так близько підійшла до відкриття цієї таємниці, є єдиною, яка жодної з власних ідей не отримала з книг? Несвідомо вона видається тому, у кого є ключ – перший склад Невимовного Імені! Так, ви знаєте, що подвійний трикутник є Саткірі Чакрам Вішну, або шести кінцева зірка, є досконале сім. У всіх стародавніх санскритських творах – у ведичних та тантричних – ви бачите що число 6 згадується частіше ніж 7, ця остання цифра згадується як центральна точка, бо вона зародок шістьох та їх народжуюче черево. Таким чином: Центральна точка символізує сьомий і коло Махакаша – безмежний простір – сьомий Всесвітній Принцип. У одному значенні обидва розглядаються як Авалакітешвара, бо вони відповідно є макрокосм та мікрокосм. У сплетених між собою трикутниках той, що спрямований до верху, відповідає прихований Мудрості, а той, що до низу – Мудрості відкритій (у феноменальному світі). Коло визначає обмежену, охоплюючу властивість Всього, Універсальний принцип, який від будь якої точки розповсюджується так, що має у собі все, втілюючи у той самий час потенціал кожної діяльності у Космосі. Тому що точка є центром навколо якої коло – вони тотожні і складають одне, хоча з точки зору Маї та Авідї (ілюзії та незнання) одне відокремлене від другого проявленим трикутником, три боки якого представляють три гуни – кінцеві атрибути. У символізмі центральна точка є Дживатма (сьомий принцип) відповідно Авалакітешвара, Гуан-Ши-Інь проявлений «Голос» (або Логос), точка зародження проявленої активності; звідси за фразеології християнських кабалістів – «Син Батька та Матері», а за нашої – «Я, проявлене у Я-лі-сін», «єдина форма існування» дитина Дхармакаї (розвіяна всесвітня есенція, чоловіча та жіноча). Парабрам, або «Адібуддха», діючий крізь цю зародкову точку назовні у якості сили, яка відбивається від кола всередину, як найвища, але спляча потенційність. Подвійні трикутники символізують Великий Активний та Великий Пасивний Принципи, чоловічій та жіночий, Пуруша та Пракріті. Кожен трикутник є Трійця тому, що подають потрійний аспект. Білий трикутник власними прямими лініями символізує Жнанам (Знання), Жната (вивчаючий) та Жнаям (можливе до вивчення або осяжне). Чорний трикутник символізує форму, колір, субстанцію, а так саме сили утворюючу, зберігаючу та руйнуючу у взаємовідносинах, тощо.

Ви цілком можете бути у захваті та мати подив щодо чудової проникливості ясновидиці , яка не знаючи ні санскритської ні палійської мов і, таким чином не маючи доступу до їх скарбниць, всеж побачила велике світло, сяюче за темними пагорбами екзотеричних релігій. Яким чином, ви думаєте «Творці шляху досконалості» мали можливість знати, що Адонай був Син а не Батько, або, що третя особа християнської Трійці – жіноча? Дійсно у цьому творі вони декілька разів покладають руки на засади окультизму. Та чи знає ця леді, яка наполягає на застосуванні помилкового терміну «Бог» у власних творах, не надаючи цьому слову пояснення, як близько вона підійшла до нашого Вчення, коли сказала: «Маючи за Батька Дух, який є життя (безмежне коло або Парабрам), та матір'ю Велику Безодню, яка є Субстанція (Пракріті у її недиференційованому стані), Адонай володіє потенціалом обох та подвійною силою всього». Ми сказали би потрійною, але у такому значенні, як викладено, це

підходить. Піфагор мав причини, щоби ніколи не застосовувати кінцеве безкорисне число 2 та на кінець цілком його відкинути. Єдине під час проявів може стати лише трьома. Невиявлене, як звичайна дуада, залишається пасивним та прихованим. Подвійна монада (7 та 6 принципи), мусить щоби виявитися як Логос, Гуан-Ши-Інь, спочатку стати триадою (7,6 та половина 5); далі у глибинах «Великої Безодні», виявивляє з себе Єдине Коло та утворює досконалий квадрат, створивши таким чином «квадратуру кола», найвищу з усіх таємниць, неочікувано – пише у середені його Слово (невимовне ім'я) – інакше дуада як дуада не утрималася би та була затягнута назад до Єдиного. «Безодня» є простір - і жіночій і чоловічій. «Пуруша» (як Брама) дихає у вічності; коли «він» вдихає – Пракріті (як проявлена субстанція) зникає у його глибині; коли видихає – Вона знову виникає, як «Майя» - сказано у Шлоці. Єдина реальність є Мулапракріті (недиференційована субстанція) «Безкорній Корінь»… Але ми мусимо зупинитися, щоби будь що залишити для вашої інтуїції.

Цілком можливо, що герметик Королівского Товариства не знає, що очевидна абсурдність намагання вирішити квадратуру кола, приховує невимовну таємницю. Навряд чи можливо її знайти між каміння основ міркувань містера Роден Ноеля про «повітряне тіло» «нашого Господа» або посеред уламків «Нових Основ Віри у Безсмертя» містера Фернера; для багатьох таких метафізичних розумів було би цілком безкорисним приховувати факт, що непроявлене Коло – Од або Абсолютне Житття не існує по за трикутником та досконалим квадратом та виявляється лише у Сині; і коли здійснюється зворотній рух, його повернення у абсолютний стан єдності, і квадрат знову вирівнюється у коло – «Син повертається до лона Батька». Там він залишається до нового поклику його Матері «Великої Безодні», щоби знову виявитися як Тріада, під час чого він бере частину сутності Батька та частину сутності Матері – активну субстанцію, Пракріті у її диференційованому стані. «Моя Мати (Софія – проявлена Мудрість) взяла мене» - каже Ісус у трактаті гностиків та наказує своїм учням чекати його приходу… Істине «Слово» може бути знайдене лище якщо простежити таємницю руху Вічного Життя зовні та всередину через стани, символізовані у цих геометричних фігурах.

Критична стаття «Вивчаючого Окультизм» (чії мізки загострені гірським повітрям його рідного дому) та відповідь «С.Т.К… Чері» у червневому номері «Теософа» з приводу однієї частини тлумачень колом обертаючихся, жодним чином не мусять руйнувати вашого філософського спокою. Як наш учень з Пондішері зазначив, ні вам ні будь кому іншому з того боку порогу ніколи не була та не буде відкрита «закінчена теорія» еволюції, якщо він сам не досягне її власними здогадками. Якщо будь хто може добути її з тих переплутаних уривків, які йому дані, то це дуже добре; це дійсно було би чудовим доказам її або його духовновної проникливості, деякі доволі близько підійшли до цього. Але всеж навіть у найкращих з них достатньо помилок; тінь Манаса завжди падає на поле Буддхі, доводячи вічний закон, що лище вільний дух побачить духовне без затемнення. Жодний не навчений аматор ніколи не був здатний змагатися у цій області пошуків зі знавцем. Істиних одкровень для світу мало, а неправдивих рятівників легіон. Щастя, якщо їх напівспалахи Світла не нав'язуються світу, навподобі до Ісламу мечем, або християнській теології посеред палаючих багать та у камерах тортур. Ваші «Фрагменти» мають деякі помилки, та всеж їх дуже мало; вони виникли виключно від ваших двох настановників у Ад'ярі, один з них не бажав, а другий не міг вам сказати всього. Останнє не можна вважати за помилки, скоріше неповне пояснення. Вони виникли частково внаслідок вашої недостатньої освітченності, щодо вашої останньої теми (я маю на увазі ці загрозливі обскурації), частково внаслідок недостатніх мовних можливостей, частково внаслідок накладеного на нас правилами, мовчання. Все ж, судячи з всього помилок мало і вони не значні: що стосується тих на які

вказує «Вивчаючий Окультизм» у вашому №5, то вам буде приємно знати, що всі помилки, якими би заперечливими вони вам не здавалися, легко можуть бути (і якщо вам здається необхідним, будуть) замирені фактами. Біда у тому що, а) вам не можна давати дійсні цифри та різницю кіл і б) що ви не достатньо відкриваєте двері для шукачів. Сяюче світило Британського Теософського Товариства та розуми які його оточують (я маю на увазі втілені), можуть вам допомогти побачити помилки – на всяк випадок спробуйте. «Спроба ніколи не призводила до втрат». Ви поділяєте тенденцію всіх початківців робити занадто суворі висновки з натяків та догматизувати на них так, наче у цій справі сказано останнє слово. Ви виправитесь коли прийде час. Ви можете нас неправильно розуміти, і це більш ніж можливо, тому що наша мова мусить бути завжди мовою приказок та наведення на думку, коли ми стаємо на заборонений грунт. У нас є власні особливі методи висловлень і те, що на тій стороні паркану слів, навіть важливіше ніж те, що ви читаєте. Та всеж намагайтесь. Можливо якби містер Мозес був у стані точно знати сенс того, що було йому сказано, про його здатності, він найшов би, що все це цілком правильно. Тому що він людина внутрішньо прогресуюча, його день може прийти, і його замирення з «окультистами» може відбутися.

Доки що з вашого дозволу закінчую перший том.

К.Х

ЛИСТ 113 К.Х. - Сіннетту. Виключно конфеденційно.

Прийшов «guart d'heure de Rabelais». Від вашої відповіді – відмови або згоди – залежить воскресіння «Фенікса» що лежить у майже мертвому Самадхі, якщо не у дійсній смерті. Якщо ви вірите моєму слову, залишити ройотів на наші турботи, і готові у деякому сенсі на нечисту (з європейської точки зору) роботу та згодні удавати супротив нашій роботі, а фактично служити нашим цілям та таким чином, рятувати наші країни від великого нещастя, яке нависає над ними, то погоджуйтесь на пропозицію, яка зроблена з боку Індії.

Ви можете діяти проти Бенгальського Арендного Законопроєкту у всіх відношеннях тому, що би ви або інші не робили, ви ніколи не будете здатні зашкодити нашій роботі у протилежному напрямі. Тому – одним докором сумління менше і одним недозволеним конфеденційним повідомленням більше. Загадка дійсно.

А далі, добрий друже, я мушу пояснити. Але ви мусите бути готовим, що ваші європейські культурні уявлення про правильне та не правльне отримають удар. Тут перед вами викладається чисто азійський план дій; і тому, що я не маю можливості рухати жодним пальцем і у цьому випадку не зробив би це, навіть якщо би міг, щоби керувати вашим розумом або почуттями, то план може бути знайдений досить єзуїтським, щоби відповідати вашому смаку. На жаль для всіх! Ви так мало знайомі з окультними протиотрутами, що не можете побачити різницю між єзуїтським «tout chemin est bon gui mine a'Rome» доданим до підступного та зухвалого «мета виправдовує засоби», та необхідностю практичного застосування наступних величних слів нашого Волордаря та Вчителя: «О ви, Бхіккху та Архати, будьте дружніми до раси людської – наших братів! Знайте ви всі, що той хто не пожертує одним власним життям для порятунку життя своєї спів-істоти і той хто не наважиться віддати більше ніж життя - власне незаплямоване ім'я та честь - для порятунку незаплямованих імен та честі багатьох,

негідний безсмертної, позбавляючої гріхів, трансцендентальної Нірвани». Ну добре, нічого не поробиш.

Дозвольте мені пояснити вам ситуацію. Вона дуже складна. Але тому, хто без попереднього тренування був здатний так добре асимілювати деякі з наших доктрин, щоби написати «Езотеричний Буддизм», внутрішні пружини, якими нам доводиться користуватися, повинні були би зрозумілими.

1. Бехарські главарі пропонують майже 150000 рупій для «Фенікса», та таку саму кількість коли побачать вас знову в Індії, якщо нова газета виявить супротив Бенгальському Арендному Законопроєкту і ви обіцятимете їм власну підтримку. Якщо ця пропозиція не буде прийнята, ми можемо готуватися до кінцевої кремації нашого «Фенікса» і, до того назавжди. За виключенням цієї суми – 150000 рупій – ми доки що можемо розраховувати лише на 45000 рупій у акціях. Але нехай лише земіндари вкладуть гроші, всі підуть за цим прикладом.

2. Якщо ви відмовитесь, вони знайдуть іншого редактора. Якщо у цьому буде деяка загроза для ройотів і законопроєкта, то вони – земіндари від цього нічого не втрачають, за виключенням обдарованості редактора; але вони сподіваються та не мають жодних підозр, що на кінцевий рахунок вони приречені на невдачу. Єдиною, хто втратить у випадку відмови буде Індія і, на кінець ваша власна країна. Це пророцтво.

3. Супротив та інтриги земіндарів проти законопроекту, безчесні за власної природи, хоча і зрозумілі. Ті, що відчувають суть речей, бачать істинного винуватця у лорді Корнуолісі та його послідовниках. Якби безчесно, як я казав, це не було, але це так, і тут нічого не поробиш, бо це сама природа людська, і тут немає великого безчестя для редактора підтримати їх претензії з юридичної точки зору, коли він знає, що вони приречені, ніж як для адвоката захищати свого клієнта – великого злочинця, засудженого до смертної кари через повішення. Я намагаюся аргументувати з вашої європейської точки зору, та побоююсь що ви не зможете дивитись з нашої азійської, або скоріше, у тому світлі, у якому ми, маючи можливість передбачити майбутні події, дивимося на них.

4. Консервативний редактор, поле діяльності якого виявиться паралельним полю діяльності консервативного віце-короля, побачить, що він фактично нічого не втратив від незначної опозиції, яка на кінець не може бути довготривалою. У зазначеному законопроєті є значні помилки, якщо на них дивитися з юридичної точки зору, з точки зору мертвої букви.

5. Завдяки ідіотськи несвоєчасному «законопроекту Ільберта» та ще більш ідіотській справі «Saligram-Surendro», збудження довело населення Індії до межі саморуйнації. Вам не потрібно вважати, що я прибільшую, якщо скажу ще більше: аглійці а особливо англо-індійці біжать по одному шляху у протилежних напрямках. Ви вільні заперечити моє застереження, але ви виявитесь мудрим, якщо не робитимете цього. Та повернемося до нашого безпосереднього предмету…

6. Ми маємо декілька дуже інтелектуальних та талановитих англійців, які готові захищати земіндарів (і навіть об’єднатися з ними) та чинити спротив законопроекту на докір їх власним принципам та почуттям – просто тому, що земіндари ненавидять та створюють спротив людині, якій інші індуси на цей час явно вклоняються та кого вони підносять з усім жаром простодушних, недалеких дикунів. Таким чином, ройоти не можуть уникнути власної долі ще на декілька місяців, незалежно від того, приймете ви пропозицію чи ні. У останньому випадку проекту газети кінець.

7. Між тим, краще, щоби ви були готовим знати неминучи результати: існують 99 шанців проти одного, що у випадку відхилення пропозиції земіндарів, «Фенікс» ніколи не почне існування, при найні доки збудження існує. І коли проект цілком припинить існування, як це мусить статися, якщо ми не візьмемо ситуацію під контроль, нам доведеться розлучитися. Щоби отримати від Когана дозвіл на захист мільйонів бідних та пригноблених в Індії, застосовуючи все наше знання та силу, я мушу обіцяти – у випадку невдачі з «Феніксом» - більше не втручатися у такі світські справи, навіки розлучитися з європейським елементом. У такому випадку моє місце займе М. та Джул Кул. З іншого боку, якби ви погодилися на цю пропозицію, ваша опозиція Арендному Законопроєкту мала би такий великий вплив на нашу роботу на користь ройотов, як соломинка для порятунку корабля. Поміж того, якщо обирається інший редактор, ми не матиме жодного приводу, щоби застосовувати наш вплив на їх користь. Така ситуація. Це дивна мішанина будь яких розумних підстав, на вашу думку. Навряд ми можемо очикувати, що ви ясно побачите на цей час ситуацію наскрізь. Немає так саме великої вірогідності, що ви справедливо судитимете про неї, завдяки такій егіпетської темряві протилежних цілей. Немає також і спеціальної потреби у цьому, якщо пропозиція відкидається. Але якщо ваша відповідь так, то я з таким же успіхом можу додати декілька деталей. Знайте потому, що незважаючи на опозицію або навіть завдяки, ви доведете великий національний нарив до дозрівання раніше, ніж можна було очикувати. Таким чином, виконуючи власну програму разом з обіцянкою земіндарам, ви допоможете подіям, які мусять бути викликані, щоби врятувати нещасне населення, яке постійно гнобили з 1793 року – року великої політичної помилки лорда Корнуоліса. У той самий час ви можете зробити величезне благо у будь якому іншому напрямі. Припам'ятайте минуле, і це допоможе вам ясніше поглянути на наші наміри. Коли ви прийняли Бенгалію від тубільних керівників, там існувала відома кількість людей, які за власного уряду виконували обов'язки податківців. Ці люди, як ви знаєте отримували відсотки від зібраної орендної плати. Ост-Індійська Компанія ніколи не розуміла сенсу оброку та данини за мусульманських керівників, менш за все право ройотів чинити спротив вільній зміні Закону Вузіфа та Мукасімаха. Коли зімендари побачили, що британці не зовсім розуміють ситуацію, вони цим скористалися, саме так як англійці скористалися власною силою; вони оголосили, що є власниками землі. Тому, що були достаньо слабі, англійці визнали цю претензію, дозволили її, незважаючи на застереження мусульман, які розуміли істину ситуацію та не були куплені, як більшість компаній, ви зіграли на руку небагатьом проти багатьох, результатом чого стали документи «Постійного Земіндарства». Саме це призвело до всіх подальших бідувань у Бенгалії. Дивлячись як ваша пихата нація у цілковитому прогресі 19-го сторіччя, ігнорує нещасних ройотів, коштовність яких набагато менше ніж коней та рогатої скотини, не важко уявити як на них дивилися ваші співвітчизники на той час, сторіччя тому, коли кожен англієць у глибинах власної душі був благочестивим християнином, якому Біблія наказує бачити велику різницю між нащадками Хама та ними самими – нащадками обраного народу. Угода, укладена між лордом Корнуолесом та земіндарами, яка наголошувала, що земіндари з «чорним людським скотом» повинні чинити справедливо і, що вони мусять збільшувати ройотам арендну сплату тощо, була юридичним фарсом. Коган був на той час в Індії та став свідком початка жахів. Лише власники землі забезпечили собі Угоду Постійного Земіндарства, вони почали нехтувати власними обов'язками. Не виконуючи жодних, вони несли нещасним ройотам щорічно розорення та голод. Вони вимагали податки, продавали селян на торгах, чинили неправдиві звинувачення проти них під назвою Абваб. Ці «двері» та «шпарини» вели їх куди лише вони бажали, і вони більше ніж 50 років збирали будь які незвичайні податки. Земіндари робили все це і ще на багато більше, і вони неодмінно відповідатимуть за це. Справи занадто жахливі, щоби згадувати, були скоєні перед очима слуг Компанії та часто з їх санкції, доки повстання сіпаєв не

внесло правки та принесло, як наслідок, іншу форму керування. Щоби виправити великі образи, лікувати невиліковне, лорд Ріпон взяв собі до голови створити новий Запконопроєкт. Його радники (не ті яких ви знаєте) не вважали доцільним знищити систему земіндарства, не забезпечивши у той самий час власної популярності перед більшістю у іншому напрямі; звідси «Законопроєкт Ільберта» та інші дрібниці. Таким чином ми кажемо, що скоріше за все, метою сучасного Бенгальського Арендного Законопроєкту є виправлення помилок минулого. Мій друже, ви доволі розумний редактор та уважний, спостережливий політик, і, можливо у всій Індії ніхто не відчуває так глибоко внутрішню сутність цього англо-індійського coups d'etat. Та всеж ви не йдете достатньо глибоко, і верхні примітивні шари політичного грунту, як утворення деяких законів милорда Ріпона, були та залишаються для вас terra incognita, так саме як і для багатьох інших, можливо значно давніх політичних діячів, ніж ви. Ні лорд Ріпон, ні його радники (ті за завісою) не передбачають будь яких значних результатів під часи їх влади в Індії. Вони більші окультисти, ніж ви можете собі увити. Їх ліберальні реформи не для Індії, чиє щастя або горе для них цілком байдуже: вони дивляться далеко наперед, на майбутні результати, та - закони преси, Законопроєкт Ільберта, Бенгальський Арендний Законопроект та інші мають на увазі протестантську Англію, яка дуже швидко, занадто швидко, якщо Хтось або Щось не втрутиться, побачить себе ледве дихаючою у невидимих тисках римського Apophis. Друг та Брат, один з тих з вашої раси на якого я дивлюся з теплом, відвертою прихильністю, бережіться! Не відкидайте занадто легко мою пропозицію тому, що вона серйозна та лише натяк, який мені дозволено зробити. Політичний скепсис, навподобі до будь якого іншого, не зважає та висміює зауваження тих, хто не належить до його фракції. Він бачить власні помилки лише після того, як потрапив до стічної канави. Бережіться, тому що не звичайна канава, а прірва приготована для вас!

Але подивимось, на яких засадах чесний англієць може чинити спротив Арендному Законопроєкту. Якими би значними не були бідування ройотів навіть на цей час, якими справедливими не були би репресії, які готові для земіндарів, одним словом, якою людяною та великодушною зовні не була мета Арендного Законопроєкту, всеж, чесно кажучи, жоден чесний уряд не має права, за власної волі та бажання, порушувати урочисті обіцянки та обов'язки. Факт, що земіндари не виконували свою частину Угоди, не дає права іншій стороні відмовитися від власного підпису та розірвати на шматки Угоду Постійного Земіндарства. Неможна карати більшість за гріхи меншості. У сучасному Арендному Законопроєкті є важливі помилки, які були у старій системі; і у старому документі немає умови, що угода анулюється за бажанням британців. Я не хочу занурюватися у дефекти значення мертвої букви ні того ні другого, але обмежусь зауваженням, що там є помилки і, доки вони не виправлені, ви маєте право заперечувати проти них. Від вас не чекають, що ви примусите забрати Законопроєкт назад, але, що ви просто підтримаєте аналіз його недоліків, зроблений земіндарами. І це ви можете вільно обіцяти. Та всеж, не мусить здаватися, що я намагаюсь впливати на вас у будь якому напрямі. Деякі претензії землевласників є ганебними, і жодну чесну людину неможна примусити їх підтримати, у той час коли інші – не без юридичних підстав, на їх користь. Керуюча влада, наприклад, ще ніколи та жодним чином не була власником країни Кхірадж, навіть за влади мусульман. Таким чином ви можете зайнятися тлумаченням питання Кхірадж та Ушр, щоби виконати власну обіцянку землевласникам та потішити їх декілька місяцев до дня «могутнього удара», який вже готовий для них. Все, про що вас просять за для блага моєї (і так саме вашої) країни – це не придивлятися до незграбного фасаду будинку, але приймати до уваги лише істиний характер ситуації та майбутні гарні результати – на випадок, якщо ви зможете пересилити власну вибагливість. За декілька днів ви можете отримати формальну пропозицію. Обміркуйте її уважно. Не дозволяйте

впливати на вас жодній думці у зв'язку з моїми бажаннями. Якщо ви чесно вважаєте, що пропозиція не сумісна з вашими європейськими уявленнями та критеріями правди та честі, то без будь яких коливань відмовтесь прийняти її, та дозвольте мені сказати вам сумне, хоча завжди вдячне та дружнє прощавай. Я не можу очікувати, що ви подивитесь на речі з моєї точки зору. Ви дивитесь зовні, я бачу з середини. Це не час для сентиментів. Все майбутне «самого блискучого (!) та коштовного каменя» - яка сумна сатира у цій назві! – корони Англії поставлене на карту, і я винен власній країні на цей одинадцятий час її страждань. Я можу працювати лише з тими хто бажає цього. Не звинувачуйте мене, мій друже, тому що ви не знаєте, ви не можете знати розмір тих обмежень, яким я підлеглий. Не вважайте, що я намагаюся вас спокушати, переконуючи прийняти те, що ви відкинули би за звичайних обставин, бо я цього не роблю. Після урочистого чесного слово Йому, якому я зобов'язаний за все, що я є та що знаю, я просто безпомічний у випадку вашої відмови і – ми мусимо розпрощатися. Якби Арендний Законопроєкт не був супроводжений шумом та гаміром Законопроєкту Ільберта та «справи за образу», я був би першим, хто порадив би відмовитися. Потому, за цієї ситуації та тому, що мені заборонено користуватися будь якими іншими, за виключенням звичайних, силами, я не маю можливості робити і те і інше та примушений обирати між допомогою власній безпомічній батьківщині та нашою майбутньою обіцянкою. Вирішити мусите ви. І якщо моєму цьому листу доля бути останнім, я прошу вас пам'ятати – за ради вас, не за ради мене - те повідомлення, яке я у Сімлі надіслав вам та містеру Х'юму через О.П.Б.: «Лорд Ріпон не є вільним діячем, справжній віце-король Індії не у Сімлі, а у Римі; дійсна зброя, якою користується останній - це духовник віце-короля».

Передайте будь ласка мої найкращі побажання вашій дружині та «Морсель». Будьте певні, що не дивлячись на непомічені помилки та прогалини, ваш «Езотеричний Буддизм» є єдиним правильним, хоча і не всеохоплюючим викладенням наших Окультних доктрин. Ви не зробили жодної кардинальної помилки; і щоби не було вам дано у майбутньому, це не матиме розбіжностей з жодною сентенцією у вашій книзі, а навпаки пояснить уявні протиріччя. На деяку помилковість теорії Х'юма, було вказано «Учнем» у «Теософі». Разом з цим, ви можете бути впевненим, що ні М. ні я не протирічили один одному у наших відповідних формулюваннях. Він мав на увазі внутрішне коло, а я зовнє. Існує багато речей, які ви ще не знаєте, але можете знати з часом; так саме ви не зможете зрозуміти процес обскурацій, доки не засвоїте математичний прогрес внутрішніх та зовнішніх кіл та не знатимете більше про різницю між всіма сімома. Таким чином, відповідно до філософських висновків містера Мессі у нас немає Бога? Він правий, бо він застосовує це поняття до поза космічної аномалії, а ми, не знаючи про останню, находимо: кожна людина свій Бог – всередині себе у своєму власному особистому та у той самий час безособистому Авалакітешвара. Наразі, прощавайте. І, якщо доля, нам не листуватися далі, пам'ятайте про мене з тими відвертими, добрими почуттями, з якими завжди пам'ятатиме вас

К.Х.

ЛИСТ 114 К.Х. - Сіннетту. Отримано у Лондоні, 8 жовтня 1883р.

Тимчасова відсутність за невідкладними справами не дозволила мені протягом декількох днів будь що знати про ваші справи, і лише сьогодні у мене було небагато вільного часу, щоби трошки поміркувати про них. Коли я прочитав вашого листа, ситуація стала перед очі у таких кольорах, що я

вирішив, вам негайно потрібно надати свободу, і тому відправив цю телеграму. Це було зроблено з метою зняти з вашої душі будь яке почуття примусу, морального або іншого, і залишити можливість обирати: відхилити чи прийняти подальші пропозиції, що могли надійти з тієї або іншої частини Індії. Якби, будь яка думка могла допомогти у іншому напрямі подій, то це було би знищене тоном вашого листа від 16 серпня. Захист Бенгальського підприємства у сучасному стані справ, на вашу думку, унеможливив би будь яку надію на комерційний успіх планованого журналу: «неможливо щоби «Фенікс» у такому вигляді як планується, користувався комерційним успіхом. І газета, як комерційна невдача, матиме дуже малий політичний вплив». Наполягати, значило би, на вашу думку, примусити відому кількість людей безкорисно розпорошувати велику кількість грошей тому, що «такий скалічений проект, майже цілком позбавлений великих фінансових можливостей». Всеж не дивлячись на це, ви готові надалі, якщо я цього бажаю, покласти на мене моральну відповідальність та «проковтнути доволі огидну обіцянку».

Мій друже не робіть нічого схожого. Відповідальність, не дивлячись на те, що міг би я та, що згоден зробити, лягла би на вас тому, що вам (у моєму останньому листі) ясно було надане право обирати. Якщо надалі, ви ще матимете будь яке відношення до цієї нещасної справи, то це мусить відбуватися лише за вашої власної думки та на вашу відповідальність. Ви не зрозуміли закон Карми (та мого останнього листа), якщо могли уявити, що я зважився би викликати жахливу відповідь його, примушуючи вас або будь кого іншого діяти з таким почуттям у серці. Знаючи вас, було легкою справою передбачити ваше (ні, почуття будь якої чесної людини, яка постала би перед такою ситуацією) відчуття огиди до задуманої роботи. Тому я у власному листі так намагався втлумачити вам, що ви цілком вільні у вашому рішенні. Я звинувачую себе лише у одному, а саме, що я натякнув на можливі наслідки вашої відмови, що я у цьому випадку, як обіцяв Когану, надалі утримаюсь від співпраці з європейцями до можливого майбутнього більш кращого часу. Саме це, більш за все інше сказане, і стало тим, що примусило вас «проковтнути огидну обіцянку». Це лягає і на мою Карму. Але, окрім іншого, коли перечитаєте мого останнього листа, ви побачите, що я наполягав на необхідності вільної, безпристрасної діяльності з вашого боку. Я сподівався, навіть навпаки безнадійному моральному стану моїх співвітчизників, і я примусив себе майже повірити, що на засадах цілком задовільних для вас та всіх причетних осіб, можливо видавати журнал так очевидно необхідний у цій великій кризі. Я забув, що у вашому світі зовнішній вигляд – це все, і що я просто наражаю вас на презирство. Але будьте певні: якби навіть гроші були зібрані, як спочатку вважалося, і на вас не було жодного тиску робити за вказаним напрямом і якби ви були цілком самостійні у проведенні вашої лінії дії, всеж у цей час гострої ненависті, суцільної злоби та презирства, один факт, що ви захищаєте справу пригнобленого презирством та наразі, більш ніж коли ненависного «чорношкірого», позбавило би «Фенікс» навіть тіні будь яких великих фінансових можливостей». Всеж, ще менше ніж місяць тому, я був таким впевненим, дивлячись на все ще глибокі, сильні почуття, приховані у національній душі, що я дозволив вам стати так саме, та навіть більше переконаним, ніж я сам. Інші, чия інтуїція та передбачення не були засліплені їх керівництвом, думали по іншому, і деякі бажали мене переконати; але тому, що мета була такою гідною і можливості дійсно існували, то мені дозволили наглядати за проектом та застосовувати природні зовнішні засоби, щоби допомогти його здійсненню. Якби невизначене очикування було прийнятним для нас, то початковий план можна було здійснити, але це не так, і я тому мушу відкинути останній уявний тиск над вашою можливістю обирати, та подякувати вас за те, що ви так лояльно підтримували спробу чинити добро для Індії, навіть за рахунок ваших добрих почуттів та грошей. Мені не дуже бажалося би, не кажучи про правила нашого

Ордену відносно Карми, затягти вас у становище, де я не мав би можливості нагородити вас за втрату соціального престижу або фінансові розчарування. Робити це вище моїх сил. Я не міг би дивитися на вас, якби ви щогодинно відчували, що вас вважають не більше ніж «покидьком», і у вас «у зв'язку з цим не було би політичного впливу у суспільстві». Якби вашій долі було визначеним бути зв'язаною з нашою, то такі міркування не мали би ваги ні на мить. Для всіх нас, як для Когана, так і учнів, які є обов'язковими працівниками між нами, першою та останньою думкою є – чи можемо ми створити добро нашому ближньому, яким би скромним він не був; і ми не дозволяємо собі навіть думати про небезпеку або про будь яке образливе відношення або несправедливість проти нас. Ми готові бути «обпльованими та розіп'ятими» щоденно – не лише одного разу – якщо у зв'язку з цим може статися істине добро для іншого. Але з вами справи виглядають по іншому; ви мусите прямувати власним шляхом у більш «практичному світі» і не потрібно ризикувати вашим становищем у ньому.

До того, окрім вас особисто, справедливо потрібно чинити і до жертовників капіталу. Між ними є заможні земіндари, але так саме і бідні патріоти, які доклали чималі зусилля. Щоби пожертувати невеликі суми з чистої поваги до нас та любові до батьківщини. Що найменше, п'ятьдесят таких людей чекають останнього повороту подій і до останнього моменту заощаджують власні гроші, до того як надіслати їх до Калькутти. Віддані теософи у різних частинах Індії енергійно збирали внески, розраховуючи на можливий прибуток від капіталу, як це викладено у циркулярі містера Моргана. Проєкт палко захищали Олькот, полковник Гордон, Норендро та інші, знайомі та незнайомі вам – такий фінансовий крах «Феніксу», який ви бачите, скомпрометував би їх всіх. До того з такими перспективами і ваш помічник містер Дейр не забажав би вам допомогти, навіть якщо би містер Ален дозволив йому. І на самкінець, якщо лише ваша віра у мене не така сліпа, щоби поглинути останній інстинкт обережності, ви не ризикнули би викласти ваш власний, важко зароблений капітал у заздалегідь приречену на банкрутство справу і за сумлінням не могли би дозволити це робити іншим. Та все ж, якби вам дозволили «покласти моральну відповідальність на мене», одним словом, примусити мене дивом, якби це було дозволено, примусити вдачу, журнал був би вже заснований, і голос його був би чутним посеред мішанини сучасних індійських справ.

Я міг би навіть викласти це послання у більш жорстких виразах, порадивши вам кинути цю справу, але я знову взяв би на себе відповідальність за насилля над вашою власною волею. Вам краще за все надати можливість бенгальським спільникам конкретно та у закінченому стані викласти власні умови та потому відповісти їм «так» або «ні». Щоби заощадити ваш час та витрати, я попросив Олькота написати Норендро Бабу, щоби землевласники надіслали власні пропозиції і щоби він токож не гаяв часу, знаючи вашу точку зору та характер, вирішив би, чи підходять вони вам. І якщо ні, то він негайно повідомив би про це калькуттським адвокатам, як ви просили. Така наразі ситуація у справах, і дуже не приємна вона для Індії. Доки що передчасно роповідати вам більше про таємний вплив, що викливав її, але ви можливо почуєте про це пізніше. Не бажаю я так саме пророкувати майбутне, бажаю лише більше ніж будь коли звернути вашу увагу на чорні хмари, що збираються на політичному небі. Ви знаєте, я давно вам казав, що доведеться очикувати багато великх розладів різного роду тому, що один цикл завершується і другий починає свою доленосну діяльність. У недавніх сейсмологічних подіях ви вже бачили деякі докази; незабаром ви побачите більше. І якщо нам доводиться співчувати про загибель гуманного проекту, то гостроту вашого розчарування нехай, на край випадок, пом'якшує почуття, що у такий грозовий час, як цей, доводиться битися проти видимих та невидимих впливів дуже ворожого характеру.

А зараз, до того як я закінчу, скажу більш приємні слова. Ваше рішення слідувати моєму водійству у справі «Фенікса», навіть за впевненості у соціальному приниженні та грошових втратах, вже дало нагороду Карми. Такі я, наразі, роблю висновки за результатами. Хоча це не передбачалося як іспит (таке ненависне вам слово), ви всеж були те саме, що випробувані, і ви не схибили. Наказ про можливе закінчення відносин між нами частково відкладений. Заборона щодо інших європейців така жорстка, як і завжди, але у вашому випадку вона знята. І цей дозвіл, я знаю, має пряме відношення до вашої згоди – великої жертви вашого особистого почуття у такій ситуації. Було знайденим, що «цей пелінг» має «дійсно спокутуючи якості». Але будьте застережені мій друже, що це не останнє з ваших випробувань. Не я їх створюю, але ви самі власною боротьбою за світло проти темних впливів світу. Будьте більш обережні, коли кажете про заборонені теми. Таємниця «восьмої сфери» - дуже сокровенний предмет, і ви далекі від розуміння навіть його загальних аспектів. Ви були вдруге застережені, і вам не потрібно було згадувати про це. Ненавмисно ви зробили посміховиськом серьозне питання. Я не маю жодного відношення до «Відповідей» містеру Мейєрсу, але ви можливо впізнаєте там суворий вплив М.

Мені порадили попросити вас надсилати призначені мені повідомлення або через Дамодара, або Генрі Олькота. Розсудливість мадам Б. не покращується пропорційно фізичному заслабленню її.

К.Х.

ЛИСТ 115а 25.11.1883р. 10.15.

«Вчителі взяли Дамодара. Повернення не обіцяно» (Олькот) «Ми повернемо його назад» (К.Х.)

ЛИСТ 115б 25.11.1883р. 17.30. Телеграма Олькота – О.П.Б. Ад'яр.

Редактору «Теософа»

Дамодар пішов до світанку біля восьмої години. Листи від нього та К.Х. знайдені на моєму столі. Не сказано, повернеться чи ні. Дамодар прощається з нами та каже, що всі брати теософи мусять відчувати себе натхненними, що він знайшов благословенних Вчителів та був покликаний ними. Нещодавні досягнення хлопця чудові. Хуні радить мені чекати наказів.

ЛИСТ 116 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Лондоні біля грудня 1883р.

Мій дорогий та відданий друже, викладене тут пояснення ніколи не було би наданим, якби останнім часом я не відчув, яким занепокоєним були ви протягом ваших розмов з приводу «плагіата» з деякими друзями, особливо К.К.Мессі. Зараз, особливо після отриманого вашого останнього листа, у якому ви так делікатно згадуєте цей «нещасний маленький інцидент Кідла», було би жорстокістю не сказати вам правду; але, видавати цю правду широким колам упереджених та вороже налаштованих спіритуалістів було би просто безглуздим. Тому ми мусимо підти на компроміс: ви та містер Уорд, якому також довіряю, мусите пообіцяти нікому ніколи не пояснювати викладені мною факти, без

особливого на це дозволу, навіть М.А.Оксону та К.К.Мессі, так саме з причин, які я поясню і які ви легко зрозумієте. Якщо будь хто з них буде наполягати, ви можете просто відповісти, що ця «психологічна таємниця» була пояснена вам самому та декільком іншим. Якщо вони задовольняться цим, ви можете додати, що ті «паралельні уривки» не можуть бути названі «плагіатом», або іншими словами такого сенсу. Дозволяю вам розповідати що завгодно – навіть причину, чому краще буде приховати від широкої публіки і більшості лондонських членів дійсні факти. Як бачите, я навіть не зобов'язую вас захищати мою репутацію, якщо лише ви самі не відчуєте себе задоволеним моїми поясненнями до остаточного зникнення будь яких сумнівів. А далі, можу розповісти вам, чому надаю перевагу, щоби ваші друзі вважали мене «грубим плагіатором».

Неодноразово названий своїми ворогами «софістом», «міфом», «місіс Харіс» та «низчим розумом», я би обрав, щоби уявні друзі не дивилися на мене як на брехуна та хитруна – я маю на увазі тих, які прийняли би мене як небажаного, навіть у випадку якби я здійнявся до рівня їх власного та за їх оцінкою, ідеалу замість зворотнього результату як наразі. Особисто мені, звісно, не важливо, що вони подумають. Але заради вас та Товариства я можу зробити ще одне зусилля, щоби прибрати з обрія одну з «самих чорних» хмар. Спробуємо ще один раз поглянути на ситуацію та подивимося, що наші західні розумники про неї кажуть. К.Х. – встановлено – є плагіатором – і якби це так було, то це на кінець, є питанням про К.Х. а не про двох «західних жартівників». У першому випадку деякий визнаний «Адепт», нездатний розвинути з власних «маленьких східних мізків» будь яку ідею гідну Платона, звернувся до такого глибокого скарбу філософії, як «Знамена Світла», та запозичив звідти фрази, найбільш придатні, щоби викласти власні доволі заплутані ідеї, фрази які вийшли з натхненних вуст містера Генрі Кіддла. У другому випадку справа стає більш важкою для розуміння, якщо лише не припустити теорії про безвідповідальний медіумізм пари західних жартівників. Якою не була би вражаючою та неможливою теорія, що дві людини, достатньо розумні, щоби здійснити протягом п'ятьох років не викритий обман, подаючи себе як декількох Адептів, з яких жоден не схожий на іншого; для людини, одна з яких так чудово володіє англійською мовою, що навряд її можна запідозрити у відсутності оригінальних ідей; і ці дві людини звернулися до такого журналу, як «Знамена Світла», широко відомого більшості знаючих спіритуалістів, головним чином для того, щоби поцупити з нього власні фрази та міркування, відомого щойно навернутого, чиї публічні промови саме на цей час читалися та віталися кожним медіумом та спіритуалістом. Яким би неймовірним не було все це та інше, всеж будь яка альтернатива з двох наведених, здається людям Заходу більш бажаною, ніж проста правда. Вирок зроблено: «К.Х. де би він не був, поцупив уривки з матеріалів Кіддла. І не лише це, але як висловився «Ошелешений Читач», він (тобто К.Х.) відкинув незручні для нього слова і цим спотворив запозичені ідеї, щоби позбавити їх первісної задумки автора та застосувати до власних, цілком інших потреб».

Ну на це, якби в мене було бажання аргументувати, я відповів би, що те що є плагіатом, скоріше є плагіатом ідей, але не слів та фраз, а тому що фактично цього не було, то я наразі виправданий особисто тим хто звинувачує. Як каже Мільтон «такого роду запозичення, якщо воно не покращено тим хто запозичив, вважається плагіатом». Але якщо, як опубліковано я викривив «привласнені ідеї» та «позбавив первісного авторського сенсу», а далі «застосував їх до власних, цілком інших цілей», то літературна «крадіжка», зважаючи на зазначене, не виглядає такою значною? І навіть, якби жодних інших пояснень не було би додано, самим великим, що могло бути сказано з цього приводу, що за наслідком недостатньості слів у Сіннеттовського кореспондента, та його

неосвіченості у мистецтві написання англійських творів – він пристосував декілька невинних висловів містера Кіддла, а так саме декілька чудово утворених його фраз, щоби викласти власні протилежні ідеї. Вищесказане є єдиною лінією аргументації, яку я надав та дозволив використати для статті «талановитому редакторові» «Теософа», яка цілком втратила голову з причини цих звинувачень. Істино жінка – велике лихо П'ятої раси! Та всеж, вам та тим небагатьом, яких я дозволив обрати з середовища найбільш гідних довіри теософів, потурбувавшись до того, щоби вони дали слово честі зберігати у таємниці це одкровення, я поясню дійсні факти цієї «дуже заплутаної» психологічної таємниці. Викриття цієї історії таке просте, а обставини такі потішні, що визнаю, я сміявся, коли мою увагу звернули на це. Я і зараз посміхався би над цією історією, якби не знав, яку вона спричиняє біль моїм істиним друзям.

Лист про який йде мова, був створений мною у той час коли я їхав верхи на коні. Він диктувався подумки молодому учневі та «осаджувався» ним, ще не досвідченому у цій галузі психічної хімії, який мусив переписувати його з ледве помітного відбитку. Тому половину листа цей «митець» пропустив, а іншу викривив. Коли він у той час спитав, чи буду я перевіряти написане та виправляти помилки, я визнаю не благорозумно відповів: «Якось пройде, мій хлопчик. Не має великого значення, якщо ти втратив декілька слів». Фізично я був дуже стомлений дводобовую їздою без відпочинку, та (знову фізично) був майже сонним. Окрім того психічно я мусив приділяти увагу дуже важливій справі, і тому мало від мене залишалося, щоби займатися листом. Він, я вважаю, був приреченим. Коли я отямився, то зрозумів, що він вже відісланий, і тому, що на той час я не очікував, що він буде опублікований, з того часу про нього я ніколи не думав. І ще – я ніколи не викликав духовної фізіономії містера Кіддла, ніколи не чув про його існування та не знав його імені. Відчуваючі, внаслідок нашого листування та вашого оточення та друзів у Сімлі, зацікавленість до інтелектуального прогресу феноменалістів, які по трохи прогресують, я побачив, що американські спіритуалісти рухаються у зворотньому напрямі. За два місяці до великого зібрання останніх, моя увага була спрямована у різних напрямах, так саме як і на озеро та гору Плезант. Деякі з цікавих ідей та фраз, які виражають загальні надії та спрямування американських спіритуалістів, відбилися у пам'яті і я запам'ятав лише ці окремі фрази, цілком по за тими особистостями які їх вимовляли та виховували. Саме звідси і виникло моє абсолютне не знання того лектора, якого я не умисно позбавив авторських прав, як це наразі виглядає, та який здійняв галас: «Хапай! Тримай!». Всеж, якби я продиктував свого листа у такому вигляді, у якому він наразі у пресі, то він безсумніву, виглядав би доволі підозрілим, і хоча він далекий від того, що називають плагіатом, всеж присутність лапок не викликала би догани. Але я нічого схожого не зробив, як це ясно вказують, присутні біля мене, первісні відбитки оригіналу. До того як продовжити розповідь, я мушу вам надати які зможу пояснення, що собою уявляє метод осадження. Нещодавні експерименти Товариства Психічних Досліджень допоможуть вам зрозуміти загальний принцип цього «ментального телеграфу». Ви читали у журналі цього Товариства, як передача думки залежить від накопиченого впливу. Зображення геометричної або іншої фігури яку активні мізки відбили на собі, поступово відбивається на сприймаючих мізках пасивного суб'єкта, як видно з ряду репродукцій. Щоби створити досконалий миттєво діючий ментальний телеграф, потрібні два фактори: сильна засередженість оператора (тобто того хто відсилає думку) та повна пасивність приймача. При порушені будь якої з цих умов пропорційно порушується і результат. «Приймач» не бачить зображення таким, яким воно є у мізках «телеграфуючого», але бачить таким, яким воно виникає у власних. Якщо думки останнього будуть відволікатися та блукати, психічний струм стає розірваним, повідомлення подрібнюється, зв'язок думок руйнується. У моєму випадку учень мусив

брати, що міг, з струму, надісланого мною, як я вище розповів, і потому єднати разом окремі шматки за можливістю. Хіба ви не спостерігаєте того самого у звичайному месмеризмі – майя, відбита на уяві месмерізуємого суб'єкта оператором (месмерізатором) стає то сильнішою то слабшою відповідно до того як останній тримає задумане ілюзорне зображення більш або менш непохитно пред власним ментальним зором. І як часто ясновидці докоряють магнетизера за те, що він зняв їх думки з предмету уваги? А месмеричний цілитель завжди підтвердить вам, що якщо він дозволить собі подумати про будь що інше, від того струму, який він вливає у пацієнта, то він одразу мусить поновити струм, або припинити лікування. Так саме і я, маючи (у цьму випадку) на цей момент у власному розумі більш яскравий психічний діагноз сучасної спіритуалістичної думки, у якій промова біля озера Плєзант була одним з більш помітних симптомів, не навмисно надіслав цей спомин більш яскраво, ніж мої власні зауваження з цього приводу а так саме висновки з них. Так би мовити, «викрадені жертви» тобто висловлювання містера Кіддла, увійшли як деякий головний момент і були більш читко сфотографовані спочатку на мізках учня, а звідти на папір – подвійний процес, та більш важкий ніж звичайне «читання думок», у той час коли інше - мої зауваження з цього приводу та аргументи, як я наразі побачив, лише ледве відрізняються та цілком розпливаються на шматку паперу переді мною. Покладіть до рук загіпнотизованого суб'єкта аркуш білого паперу і скажіть йому, що на цьому аркуші накреслено (або написано) зміст визначеної глави з будь якої книги, яку ви читали та зосередьте ваші думки на словах, і ви побачите, як (за умови що він сам не читав цієї глави) він братиме її лише з вашої пам'яті – його читання відобразить більш або менш яскраво послідовне викладення мови вашого автора. Те саме відбувається під час осадження учнем наданих думок на (скоріше – у) папір; якщо отримана ментальна картина не яскрава, слаба, то і її репродукція мусить бути відповідною. Картина виявляється пропорційною силі засередженої думки. Він (учень) зміг би, якби лише був особистістю з справжнім медіумомістичним темпераментом, бути використаний власним «Вчителем» у якості де чого схожого до станка для друку літографічних або психографічних відбитків того, що оператор мав на думці; його нервова сила була би машиною; його аура - фарбою, до того кольри виймалися би з невичерпного складу фарб, (як і всього іншого) чим є Акаша. Але медіум та вчення діаметрально протилежні, і учень діє свідомо, за виключенням надзвичайних обставин під час власного розвитку, на яких немає необхідності зупиняться.

Щойно я почув про звинувачення проти мене (метушня між моїх захисників долетіла до мене крізь вічні сніги), я одразу наказав провести вивчення первісних записів та відбитків. Одразу побачив, що єдиною та найбільш винною стороню був я сам – бідний хлопчик зробив лише те, що йому було сказано. Після того як були відновлені букви та рядки – ті які були пропущені або розповзлися до того, що можливо було їх прочитати лише тому хто їх створив, і коли були відновлені їх кольори та міста, я побачив, що мій лист читається зовсім по іншому, як ви побачите. Коли я звернувся до книги «Окультний Світ», того екземпляру, який ви мені надіслали, до цитованої сторінки (а саме 149 першого видання), я після старанного вивчення її був вражений великою різницею у фразах між думками першої частини (від 1 до 25рядка) і другої, так званої «позиченої» (плагійованої) частини. Здавалося, що там немає жодного зв'язку між цими двома; бо, що дійсно спільного між рішенням наших Голів довести скептичному Світу, що фізичні феномени так саме підлеглі законам, як всі інші до ідей Платона, які «керують світом», та здійсненим на практиці «Братством Людства»? Боюся, що саме одна лише ваша особиста дружба до писавшого була причиною, що зробила вас сліпим до відсутності зв'язку ідей у цьому навдалому «осадженні», і що сліпота тривала до цього часу. Інакше ви не могли не побачити, що щось на цій сторінці не так: що є значний дефект у взаємозв'язку. До того я мушу

визнати себе винним, ще у іншому гріху: я ніколи не дивився у власні листи після їх друку до дня цього змушеного слідства, лише читав ваші власні оригінальні писання, вважаючи непотрібною витратою часу на перевірку власних швидко записаних шматків та уривків думок. Але наразі, я мушу просити вас прочитати уривки у такому вигляді, як вони були спочатку придиктовані мною та порівняти їх з «Окультним Світом».

На цей випадок я переписую їх власною рукою, у той час як той лист, що у вас написаний учнем; я прошу так саме порівняти цей почерк з почерком деяких ранніх листів, які ви отримали від мене. Пригадайте також наполегливе заперечення Старої Леді у Сімлі, що першого листа я писав сам. У той час мені було сумно за її плітки та зауваження; зараз це може бути корисним. На жаль! Жодним чином ми не «Боги»; особливо якщо ви пригадаєте, що з часів розквіту «відбитків» та «осаджень» К.Х. відродився у новому та більш високому світлі, і навіть це світло жодним чином не найсвітліше, яке можна отримати на цій Землі. Світло Всезнання та безпомилкового Передбачення на цій Землі те, що світить вищому Когану, ще таке далеке від мене.

Докладаю копію з відновлених фрагментів, підкреслюючи червоним пропущені фрази, щоби легше було порівняти. (стор.149.Перше видання).

…Феноменальні елементи, до цього недосяжні уяві, увісні не бачені… нарешті почнуть проявляти таємниці власних сокровенних якостей. Платон був правий, що знову визнав всі елементи припущень, від яких Сократ відмовився. Проблеми універсального буття не є недосяжними або не гідними дослідження. Але останнє можливо вирішити лише осягнувши ті елементи, які наразі вимальовуються на обрії непосвяченого. Навіть спіритисти з власними помилковими, безглуздо викривленими поглядами та уявленнями смутно усвідомлюють нову ситуацію. Вони пророкують і їх пророцтва не завжди бувають позбавлениі істини, такби мовити інтуїнтивного передбачення. Деякі з них знову стверджують стару, стару аксіому, що «ідеї керують світом»; і у відповідності до того як люди почнуть отримувати нові ідеї, відкидаючи старі та безплідні, світ рухатиметься вперед; могутні революції спалахнуть від них; інститути суспільства (навіть вірування та держави – вони можуть додати) будуть руйнуватися перед їх переможною ходою, зруйновані їх власною силою, а не непереможною силою «нових ідей», запропонованих спірітистами! Так, вони праві і неправі. Коли прийде час, буде саме так неможливо протистояти їх впливу, як зупинити прилив! Але, що спіритистам не щастить осягнути, як я бачу, та що їх «духи» не у стані пояснити (тому що останні не знають більше того, що вони знаходять у думках перших), є те, що все це прийде поступово, і щодо того як це прийде, вони як і ми мусимо виконати борг, завдання, що перед нами, а саме – змести якомога більше сміття, залишеного нам нашими благочестивими прадідами. Нові ідеї мусять бути насаджені на чистих місцях, бо ці їдею торкаються найважливіших тем, не фізичні феномени або посередництво, під назвою спіритизм, а саме ці всесвітні ідеї ми повинні вивчити: ноумени а не феномени, бо щоби зрозуміти останні ми мусимо зрозуміти перші. Вони дійсно стосуються істинного становища людини у Всесвіті, та лише по відношенню її майбутніх а не минулих існувань. Фізичні феномени, якими би вони дивними не були, ніколи не зможуть пояснити людині її походження, не кажучи вже про кінцеву долю, або як один з (спіритистів) вимовив, відношення смертного до безсмертного, тимчасового до вічного, кінцевого до безкінечного тощо. Вони кажуть занадто багатослівно про те, на що дивляться як на нові ідеї, які «більше», більш узагальнені, грандіозні, більш зрозумілі, та у той самий час вони визнають місце вічного царювання непорушного Закону – всесвітнє царювання закону, як прояву божої волі (!). Втративши пам’ять до власних минулих вірувань і до того,

що «жалкував Господь, що створив людину», ці уявні реформатори будуть тлумачити власним слухачам, що «прояв вище пригаданої божої волі» є незмінним по відношенню до того, що існує лише одне вічне сучасне, у той час коли для смертних (непосвячених?) час є або минулий або майбутній, у зв'язку з їх обмеженим існуванням на цьому матеріальному плані, про який вони знають так саме мало, як і про власні духовні сфери – плямі бруду, останнє вони зробили схожим на нашу Землю, а майбутне життя вони змалювали таким, що істиний філософ швидше-би спробував його уникнути, ніж його домагатися. Але я бачу сни з відкритими очима. У будь якому випадку це не їхні привілейовані вчення. Більшість цих ідей взяті частками у Платона та олександрійських філософів. Це те, що ми вивчаємо та що багато хто з нас вже вирішив…тощо.

Це правильна копія первісного документу у тому відновленому вигляді, це «Камінь Розетти» інциденту Кіддла. А зараз, якщо ви правильно зрозуміли мої пояснення про процеси, як вони були викладені раніше, вам немає необхідності питати мене, як це сталося, що хоча і декілька сплутані, ці фрази переписані учнем, за більшості саме ті, що наразі вважаються плагіатом, а у той час коли «частини яких не стало» точнісінько є тими фразами, які вказали би, що ці фрагменти є лише споминами, якщо не цитатами – головним тоном, навколо якого гуртувалися мої власні думки тим ранком. У ті дні ви, ще побоювалися визнавати у Окультизмі та феноменах Старої Леді дещо більше, ніж різновиди спіритизму або медіумізму. Вперше у житті я виявив увагу промовам поетичних «медіумів» та так званим «натхненим» промовам англійських та американських лекторів, їх якості та обмеженості. Я був вражений цим блискучим, але порожнім слововиливом та вперше цілком зрозумів його шкідливу інтелектуальну тенденцію. М. знав про них все, яле я тому, що ніколи не мав до них відношення, то і мало ними цікавився. Саме їх брутальний огидний матеріалізм, незграбно прихований під примарним духовним покровом, притяг на той час до них мої думки. У той час коли я диктував вищенаведені фрази – малу частку з цього багатства, над чим я міркував у ті дні, ці думки були найбільш рельєфні, та примушували зникати мої власні зауваження. Якби я подивився на негатив то ще однієї зброї було би позбавлено ворога. Тому, що я зневажив цим моїм обов'язком, то Карма заклала сім'я того, що медіуми майбутнього та «Знамена» можуть називати «Святом Кіддла». Майбутні часи поділять суспільство навподобі до ваших сучасних беконістів та шекспірістів на два ворожих табори «Кіддл-істів» та «Кут-Хумістів», які змагатимуться над важливою літературною проблемою: хто з цих двох позичив у іншого? Мені можуть зауважити, що тим часом американські та англійські спіритисти вже таємно радіють над седаном «Сіннетт – К.Х.». Нехай їх великий оратор та вони самі насолоджуються власним тріумфом у мирі та щасті, бо жоден Адепт ніколи не кине власної гімалайської тіні на них, щоби засмутити їх невинне блаженство. Вам та небагатьом іншим відданим друзям я вважаю своїм обов'язком надати пояснення. Всім іншим я надаю право дивитися на містера Кіддла, ким би він небув, як на натхненника вашого смиреного слуги. Я закінчив, і наразі ви робіть з цими фактами все, що вам завгодно, за виключенням використання їх у пресі або навіть у повідомленнях вашим опонентам не інакше як у загальних рисах. Ви мусите зрозуміти з яких міркувань я так чиню. Мій друже, Адепт цілком ніколи не полишає бути людиною; так саме він не втрачає почуття гідності тому, що він Адепт. У якості останнього він, безсумніву, у всіх випадках залишається цілком незачепленим думкою зовнішнього світу. Людина, потому завжди має межу між неосвітченим уявленням та навмисною особистою образою. Від мене неможна очикувати, що я скористаюся перевагою першого, щоби завжди приховувати сумнівного Адепта під спудом двох уявних «жартівників»; а як людина, я останнім часом мав забагато досвіду у схожих образах з боку панів С.Мозеса та К.К.Мессі, щоби ще надати для них приємну можливість не мати довіри до К.Х. або

бачити у ньому брутального винуватця, щось навподобі до злочинного хитрого Бабу перед присяжними з суворих європейських юристів та суддів.

У мене немає часу, щоби цілком відповісти на вашого останнього листа у справах, але надам відповідь пізніше. Також не буду відповідати містеру Уорду тому, що це безкорисно; я дуже схвалюю його приїзд до Індії і так саме схвалюю його примху привезти з собою сюди містера К.К.Мессі. За результатами мого листа сталася би шкода нашій справі між англійцями. Недовіра та упереджені думки заразні. Його присутність у Калькутті так саме впливала би на справу, для якої я існую, як присутність та послуги містера Уорда: вона матиме гарні наслідки. Але я наполягаю, щоби він деякий час мав змогу провести у штаб-квартирі, до того як почав улюблену справу праці посеред чиновників.

Безсумніву, доволі лестиво почути від нього, що місіс К. «намагалася зустрітися зі мною у власних трансах»; та доволі сумно знати, що «хоча вона викликала вас (мене) всією власною духовною силою, не отримала відповіді». Дійсно, дуже жаль, що цій «чарівній дамі» було причинено неспокій та вона блукала у просторі, шукаючи незначного мене. Мабуть, що ми з нею пересуваємося у різних астральних «колах», та її випадок не перший, коли люди стають скептичними, щодо речей по за межами їх власного середовища. Ви знаєте, існують «Альпи над Альпами», і з двох різних вершин неможливо отримати той самий вигляд! Потому, я кажу, що для мене не приємно знайти, що вона викликає мене на ім'ям у той самий час коли готує для мене самого та моїх колег руйнівне Ватерлоу. Правду кажучи, я не був ознайомленим з першим, хоча хворобливо усвідомлював останнє. Всеж, якби цей сумний заколот не увійшов до її духовного розуму, то правду кажучи, я не думаю, що будь коли відповів на її поклик. Як сказав би американський спіритист, здається замало спорідненості між нашими двома натурами. Вона для мене занадто зверхня, владна, занадто самовдоволена; окрім того вона занадто молода та «чарівна» для такого бідного смертого як я. Серйозно кажучи, мадам Герхард – зовсім іншого роду людина. У неі відверта, надійна натура; за власною інтуіцією вона уроджена окультистка, і я провів з нею декілька експериментів, хоча це скоріше обов'язок М. ніж мій і, як ви сказали-би, «це не було заздалегідь передбачено», щоби я відвідував всіх сивілл та сирен теософського закладу. Моя власна перевага примушує мене триматися більш безпечного боку обох статей у власних окультних вправах з ними, хоча за деяких причин навіть такі відвідини – у власній природній шкірі – мусять бути надзвичайно обмежені. Докладаю телеграму від містера Брауна до Старої Леді. Через тижднь буду у Мадрасі en route до Сінгапуру, Цейлону та Бірми. Я відповім вам через одного з учнів у Головній Квартирі.

Бідна Стара Леді у немилісті? Та що ви – ні! Ми нічого не маємо проти цієї старої жінки, лише щоби вона була одна. Щоби позбавити нас образ, як вона це називає, вона готова надати наші дійсні адреси та таким чинов призвести до катастрофи. Дійсна причина у тому, що це нещасне створіння занадто багато компрометували, занадто брутально ображали з причини нашого існування. Все це падає на неї, і це буде лише корисним, якщо вона буде дещо прикрита.

Так! Я бажав-би побачити вас Президентом, якщо це буде можливим. Якщо Коган (він надсилає вам власне благословіння) не дозволить діяти за іншою лінією, тобто психологічно, то я відмовляюсь віддати відродження «Фенікса» добрій волі власних співвітчизників. Відношеня між двома расами доволі напружені і будь що запропоноване наразі індійцями напевно зустріне палкий супротив індійських європейців. Залишим це на деякий час. На ваші запитання я відповім у наступному листі. Якщо ви знайдете час для «Теософа» та притягнете ще де кого, як наприклад,

містера Майєрса, ви мене особисто зобов'яжете. Ви не праві у тому, що не довіряєте написаному Субба Роу. Він пише з задоволенням, будьте певні, і він ніколи не зробить неправдивого повідомлення. Прочитайте його останній твір у листопадовому номері. На його повідомлення, щодо помилок генерала Кенінгхема, можна дивитися як на справжнє одкровення, яке веде до революції в індійській археології. Десять шанців проти одного, що воно ніколи не отримає тієї уваги, на яку заслуговує. Чому? Лише тому, що воно має тверезі факти, а те що для вас європейців є переважним, є звичайна видумка, яка для вас є переважною до того часу, доки вона збігається з упередженими теоріями та їм відповідає.

К.Х.

Чим більше я про це думаю, тим більш розумним мені видається ваш план про утворення товариства у середені Лондонського Товариства. Намагайтесь, бо щось з цього може утворитися.

ЛИСТ 117 К.Х. - Сіннетту.

Мій дорогий друже!

Поміж різноманітних та складних справ шановний Коган наказав мені зайнятися тим, про що я цілком забув – «інцидентом Кіддла». Ви отримали мої пояснення. Коли я вас просив зберігати таємницю, я мав на увазі, щоби ви не видавали деякі моменти, які як наслідок незнання нашими опонентами наукового пояснення процесу осадження, створили би з цього привід для глузувань над окультними науками та звинувачень мене у брутальній брехні, а вас – у легковажності та культі героїв, як висловилася золотоволоса німфа з будинку священника. Але якщо ви готові витримати вогонь палких заперечень та ворожої критики, то використайте мого листа та пояснення найкращим чином, як лише зможите. Декілька листів та статей розміщених з мого дозволу у останньому номері «Теософа» генералом Морганом, Субба Роу та Дхарані Дху, можуть бути гарним підґрунтям. Я не бажав би, щоби «розповсюдження теософії» постраждало від мене, та не бажаю оберігати власне ім'я від ще декількох ударів.

Ваш нашвидкоруч К.Х.

ЛИСТ 118 М. - Сіннетту.

Мій скромний Pranamas, Сахіб. У вас пам'ять слабка. Хіба ви забули нашу домовленість, укладену у Праягу і пароль, який мусить бути присутнім у кожному справжньому повідомленні, від нас через Chopt-dak або медіума? Яким на вигляд справжнім, був сеанс 15 грудня – картка з короною, мій лист та інше! Дуже схоже, як сказав би пандіт пелінгів. Так, спочатку люб'язне привітання від Старої Леді, на адресу Лоні, до того це ім'я написане не правильно – Лоніс, далі привіт К.К.Мессі, чиє ім'я наразі, вона не вимовляє, і цей привіт приходить після вечері, коли К.К.М вже пішов. Далі моє послання написане читким почерком, з яким я постійно змагаюся. І знову моє уявне послання від 16 грудня, з Ладаку, коли я у той час, клянуся, був у Ч-ин-кі (Лхассі) та палив вашу люльку. Але краще за все було моє прохання до вас: «Приготуйтесь до нашого приїзду, щойно ми схилимо на наш бік сахіба

Еглінтона!». Однієї суботи у лорда Данрейвена нічого не вийшло – чому не спробувати ще раз. Темний сумний суботній вечір на Пікададіллі у старого Сузерена, старомодного торговця книжками. Будинок я знав добре, це мене тішило і я спостерігав з вашого дозволу. Чому так обурюватися? Привиди працювали чудово, аж ніяк не зважаючи на мою присутність, про яку ні У.Е. ні його тілоохоронець не знали. Моя увага була прикута до підробки почерку О.П.Б. Потому я відклав люльку та почав спостерігати. Занадто багато світла для цих тварин потрапляло з вулиці Пікаділлі, хоча еманації Сузерена значно допомогали. Я би бажав звернути увагу вашого друга містера Маєрса на психологічний факт еманацій моральної зіпсованості. Вирощуйте гарний врожай. Так, кімната з видом на Пікаділлі – гарне місце для психічних проявів. Занурений у транс бідолага.

«Щоби уникнути непорозумінь у майбутньому, ми робимо заяву, що які би то не були показані вам феномени у той вечір, ми жодним чином не є відповідальними за них, та не приймали жодної участі у їх створенні». Це чисте самозречення. Скромність не гідне для цього слово. Він крокував по кімнаті і я так саме за ним на деякій відстані. Він підійшов до письмового столу містера Уорда та взяв аркуш паперу з його монограмою. І я припас одного, просто щоби довести вам, що бачив. Щодо всіх вас – ви не зовсім уважно дивилися, коли він пішов, щоби покласти папір до конверта між сторінками книги, і коли він поклав її на стіл, то ви побачили би дещо цікаве для науки. Сріблиста стрілка годинника рухається 10-15, а фігура К.Х. верхи на коні, що спускається з пагорбу (він наразі у далеких лісах Камбоджі) начеб-то перетинає обрій бачення «Дядька Сема» та турбує діяльність пішач (одна з назв елементаріїв, тобто астральних істот, зазвичай позбавлених тіл душ, гіршого гатунку). Збудження астралу зашкодило подальшому розгортанню іх нудної діяльності, але їх дзвіночки гарні – дуже.

А далі, сахіб, ве не мусите бути занадто суворим щодо цієї жалкої молодої людини. Цим вечером він був цілком безвідповідальним. Зрозуміло, приналежність його до вашої Л.Л.Т.Т. – цілковита безглуздість тому, що платний та під підозрою медіум не рівня англійським джентльменам. Всеж він по свойому чесний, і якби К.Х. не глузував з нього у власній карточці на адресу Гордонам, до чого ви всі віднеслися серйозно, у той час він насправді чесний і його потрібно жаліти. Він бідний епілептик, підлеглий нападам, особливо у ті дні коли від нього чекають, що він обідатиме у вас. Я маю намір поговорити з К.Х. щоби він просив про послугу від містера Уорда: врятувати цю бідну нещасну людину від цих двох елементаріїв, які прив’язалися до нього, як два кліщи. Для доброго «Дядька Сема» легко знайти для нього призначення будь куди та таким чином врятувати його від ганебного життя, яке його вбиває, чим він (Дядько Сем) зробить похвальне та теософське діяння милосердя. Містер Уорд не правий. У.Е. не винний у будь якому свідомому штукарстві у той вечір. У нього пристрасне бажання приєднатися до Л.Л. а тому, що бажання є батьком діяння, його астральні кліщі сфабрикували того мого листа своїми власними засобами. Якби він сам це зробив, він не забув би, що це не мій почерк тому, що він знайомий з ним через Гордонів. Горе спіритуалістам! Їх Карма стала важкою зіпсованими чоловіками та жінками, яких вони звабили у медіумізм, а після викинули на голодну смерть, як беззубих собак. У будь якому випадку попросіть у нього картку з начеб-то написаним Упасікою там текстом. Її потрібно зберігати і за випадком показати подружжю Мессі з Л.Л. які вірять нахабній брехні та підозрюють неправду там де її немає. Ви можете вважати мене «чорношкірим» та дикуном, сахіб. І хоча я був першим, хто порадив переобрання місіс К. всеж скоріше вірив би ясно-баченню У.Е. ніж місіс К. точніше тлумаченню її видінь. Але це скінчиться. Субба Роу відновить справедливість щодо вас. Пишу відповідь австралійському ново-навернутому.

М.

ЛИСТ 119 К.Х. - Сіннетту. Отриманий через М. та показаний А.Б.

Я відверто занепокоїний, що ви можете бути схвильованим уявними протиріччями між записами, отриманими вами від мого Брата М. та від мене особисто. Знайте мій друже, що у нашому світі, хоча ми можемо відрізнятися за методами, нас ніколи не можуть протиставляти за принципами діянь, і найширше та найпрактичніше застосування ідеї Братства Людства не є несумісним з вашою мрією про створення ядра з чесних наукових дослідників з іменами, які могли надати ваги організації Т.Т. у очах широких прошарків та послужити щитом проти лютих та недолугих нападів скептиків та матеріалістів.

Навіть посеред англійських вчених є такі, які вже готові визнати, що наше вчення гармонійне з результатами та рухом їх досліджень, та хто небайдужі до пристосування їх до духовних потреб у масштабах Людства. Можливо вашим завданням є розповсюдження поміж них сімені істини та визначення напряму шляху. Та всеж, як мій Брат нагадав вам, ніхто з тих хто намагався сприяти роботі Товариства, якими-би недовершиними та помилковими не були їх намагання, не залишаться працювавшими дарма. Це положення поступово вам буде пояснене незабаром більше.

Тим часом докладіть всіх зусиль налагодити такі відносини з А.Безант, щоби ваша робота йшла паралельно та узгоджено. Це більш легке прохання, ніж деякі, які ви завжди віддано виконували. Якщо ви вважаєте це можливим, можете показати цю записку їй, але лише їй. Я знову кажу вам про мужність та надію на вашому тернистому шляху. Це не відповідь на вашого листа.

Завжди ваш К.Х.

ЛИСТ 120 Отриманий у січні 1884р.

Добрий друг, ловлю вас на слові. У одному з ваших листів до С.Л. ви висловили вашу готовність діяти за моїми порадами майже у всьому про, що би я вас не попросив. То щож, прийшов час довести вашу готовність. І тому, що у цьому особливому випадку я сам просто виконую бажання мого Когана, то сподіваюся що для вас не буде важким розділити мою долю, та чинити як я. «Чарівна» місіс К. мусить залишитися Президентом – qusgu,a nouvel ordre. Так саме після того як я прочитав її листа на адресу О.П.Б. з пробаченнями, я не можу відверто сказати, що не приймаю її сторони багато у чому, про що вона пише на власне виправдання. Зрозуміло, що багато що з цього – значно пізніші міркування; всеж сама її палкість та бажання утримати власну посаду має у собі добру надію на гарне майбутне Лондонської Ложі, особливо якщо ви допоможете мені у здійсненні духу моїх настанов. Таким чином Лондонське Теософське Товариство більше не буде для неї як «хвіст, яким можна вихляти» на власний розсуд, а тому, що вона сама опиниться частиною цього «хвосту», та чим більше вона зможе «вихляти» ним, тим краще буде така активність для вашого Товариства. Надати у цьому випадку пояснення, мабуть, що буде тривале та важке завдання. Достатньо того, щоби ви знали, що її атививісікаційна боротьба та сувора вегетаріанська дієта схилили на її бік нашого старого Вчителя. Він менше ніж ми звертає увагу на будь який зовнішній або навіть внутрішній прояв почуття неповаги до «Махатм». Нехай вона виконує власний борг працею у Товаристві, а все інше буде у свою чергу. Вона дуже молода, і її особисте марнославство та інші жіночі недоліки потрібно визнати як провину містера Мейтленда та грецького хору її обожнювачів.

Доданий до цього документ мусить бути доправлений вами запечатаним одному з радників або віце-голів вашого Товариства. Я вважаю, що містеру К.К.Мессі тому, що на мій погляд, він найкраща для цього завдання людина, бо він є відвертим другом обох зацікавлених сторін. Та вибір за вашим особистим судженням та баченням. Все що від вас потрібно, це те, щоби документ був прочитаний на загальних сборах, якомога найбільшої кількості теософів та чим раніше тим краще. Він має у собі та несе на власному папері деякий окультний вплив, який мусить дійти до якомога найбільшої кількості теософів. Що це таке, ви можливо зрозумієте з часом за його безпосереднім та посереднім впливом. Доки що прочитайте та запечатайте його і нікому не дозволяйте запитувати, чи ви читали його зміст, бо знання цього змісту вам потрібно тримати у таємниці. У тому випадку, якщо ця обставина здаватиметься вам небезпечною тому, що примусить вас не визнавати факту знання змісту, краще залишити листа не читаним. Не бійтесь, я буду там, щоби охороняти виші права. У будь якому випадку программа наступна: пам'ятна записка (меморандум) написана вашим смиренним кореспондентом, мусить бути прочитана теософам на урочистих зборах та надалі зберігатися у протоколах Товариства. У ній викладені наші погляди до питань, що виникли з приводу керівництва Товариством та його засад для праці. Наші симпатії до Товариства залежатимуть від здійснення програми складеної після серьозного обмірковування.

Повернемося до деяких з ваших філософських запитань (готуючись до подорожі, я не можу відповісти на всі). Мені важко зрозуміти які відносини (або зв'язки) ви бажаєте впровадити між різними рівнями суб'єктивності у Дева Чані та різними станами матерії. Якщо дозволити, що у Дева Чані це проходить крізь всі стани матерії, то відповідь була би, що існування у сьомому стані матерії є Нірвана, а не Дева-Чан. Людство, хоча і на різних стадіях розвитку, всеж належить до тривимірного стану матерії, і немає приводу вважати, що у Дева-Чані ЕГО міняє власні виміри.

Молекула, що займає місце у безмежності – неможливе ствердження. Ця плутанина виникає від західної схильності застосувати об'єктивну конструкцію до виключно суб'єктивного. Книга Кхіу-те вчить нас, що простір є сама вічність. Він по за формою, незмінний та абсолютний. Схожий до людського розуму, який є невичерпним джерелом ідей. Всесвітній розум, або Простір має власні засади для думок, які виникають у об'єктивність у визначений час, але на самий простір це не впливає. Навіть ваш Гамільтон довів, що безмежність не може бути зрозумілою як ряд доповнень. Кожен раз коли ви кажете про місце у безмежності, ви скидаєте з трону безмежність та деградуєте її абсолютний безумовний характер.

Яке відношення має кількість втілень до талановитості або тупості індивіда? Сильне пристрасне бажання фізичного життя може призвести до проходження більшої кількості втілень. Та всеж це може не ровинути вищіх якостей. Закон Спорідненості діє через притаманний ЕГО Кармічний імпульс та керує його майбутнім існуванням. Розуміючи закон Дарвіна про тілесну спадковість, неважко зрозуміти, як спрямоване до нового народження ЕГО у момент народження може бути притягнутим до тіла, народженого у родині, яка володіє тими самими схильностями та пристрастями які притаманні істоті, що втілюється.

Ви не мусите жаліти, що накладені мною обмеження включають і містера К.К.Мессі. Один пункт, виправлений та пояснений, лише призводить до іншого, ще більш суворішого пункта, які постійно виникають у його не спокійних мізках. Ваш друг – трохи мізантроп. Його розум захмарений купою сумнівів, і його психологічний стан викликає співчуття. Всі більш світлі наміри пригнічуються;

його буддхічна (не буддійська) еволюція затримана. Потурбуйтесь про неї, якщо він сам цього не робить для себе. Як жертва ілюзій, створених для самого себе, він ковзає до ще більших глибин духовних злиднів, і можливо, що він шукатиме прихисток від світу та самого себе у межах теології; яку він колись пристрасно зневажав. Всі можливі спроби були зроблені, щоби врятувати його; особливо намагався Олькот, чия братська любов примусила його віддавати найсердечніші звернення. Бідна, бідна людина! Мої листи написані рукою О.П.Б. і у нього немає сумнівів, що я «обманом видалив» ідеї містера Кіддла з її голови. Але полишимо його у спокої.

Наш друг Самуіл Уорд жалкує про поразку свого друга Еліса. Це я мушу потурбуватися коли повернуся, чи не можна придбати пару рогів «бажаних рогів», скинутих твариною природним шляхом. Якщо не таким чином, то «Дядько Сем» не може якщо справедливо, очикувати, що я допоможу йому вийти з становища; ви ж не бажаєте, щоби я взяв не плече гвинтівку, та полишив «Езотеричний Буддизм» біля скелястого підніжжя помешкання серн!

Я співчуваю, що ви потурбувалися сповістити мене на рахунок Бредло. Я добре знаю його та його парнера. У його характері є не одна риса, які я ціню та поважаю. Він не без моралі. Ніщо, що може бути сказаним за нього або проти з боку місіс К. або навіть вас самих - не зможе змінити або вплинути на мою думку про нього, як і про місіс Безант. Всеж видана ними книга «The Fruits of Philosophy» ганебна та дуже згубна за власними наслідками, якими би не були шляхетними та сповненими любові до людини намірами, що викликали її публікацію. Я співчуваю, я глибоко співчуваю, мій дорогий друже, що я зобов'язаний мати такі широкі розбіжності з вами у думках щодо цього питання. Я би бажав ухилитися від цього неприємного обговорення. Як завжди, О.П.Б. помилилась під час передачи місіс К. того, що їй було дорученим сказати. Але загалом вона передала правильно. Я не читав цієї праці і читати не буду; бо я бачу її нечистий дух, її огидну ауру, і ще раз скажу, що на мій погляд поради, що містяться у цій праці огидні; це скоріше плоди Содома та Гомори, ніж філософії, саме ім'я якої вони ганьблять. Чим скоріше ми полишимо цю тему, тим краще.

Наразі мені потрібно відправитися у подорож. Подальші мандри тривалі та важкі, і місія майже безнадійна. Всеж, дещо корисне буде зроблено.

Завжди відверто ваш К.Х.

ЛИСТ 121

Одному з віце-голів або радників «Лондонської Ложі» Теософського Товариства від К.Х.

Членам «Лондоської Ложі», Теософському Товариству, друзям та противникам.

Я щойно наказав, щоби були відправлені дві телеграми: місіс А.Кінгсфорд та містеру Сіннетту з повідомленням, що перша мусить надалі залишитися Президентом «Лондонської Ложі» Теософського Товариства.

Це не є бажанням будь кого з нас відомих містеру Сіннетту, але визначенним бажанням Самого Когана. Обрання місіс Кінгсфорд не є справою особистих почуттів будь кого з нас щодо цієї леді, але цілком засноване на міркуваннях, що головою Товариства у такому місті як Лондон, потрібно

мати особу, цілком відповідну до стандартів та спрямувань (на цей час) не обізнаної у езотеричних істинах і тому ворожої публіки. Так саме не має значення, відчуває талановита Президент Лондонської Ложі Теософського Товариства почуття поваги або неповаги до смирених та невідомих індивидів, що у голові Тибетського Благого Закону, у тому числі і до того, хто пише ці рядки або будь до кого з його Братів. Але питання у тому, чи відповідає вище зазначена леді меті, яку ми всі носимо у наших серцях, а саме: розповсюдженю істини шляхом езотеричних доктрин будь якими релігійними каналами та видаленню брутального матеріалізму, упереджень та скепсису. Як ця леді правильно зазначила, що Теософське Товариство є філософською школою, заснованою на стародавніх герметичних засадах тому, що публіка ніколи не чула про тибетську філософію та має доволі викривлені уявлення про езотеричну Буддійську Систему. Тому, до цього часу ми згодні з зауваженнями, викладенними у листі місіс К. до мадам Б. у якому вона просила останні «доправити до К.Х.»; і ми бажаємо нагадати нашим членам Л.Л. що Герметична Філософія універсальна та не сектантська, у той час коли на Тибетську Школу люди, мало або взагалі не знаючи про неї, завжди дивитимуться як на дещо більш менш сектантське. Проти першої, яка не знає ні каст, ні кольору шкіри, ні конкретного вірування, жодний аматор езотеричної мудрості не матиме заперечень, які можуть виникнути, якщо Товариство, до якого він належить, рекламувалося за назвою, будь якої визначеної релігії. Герметична Філософія не суперечить жодним релігіям. Вона – безмежний Океан Істини, центральна точка, звідки витікають, та де зустрічаються всі річки та потоки, неважливо де їх витоки на Сході, Заході, Півночи або Півдні. Як напрям течії річки залежить від характеру природи її басейну, так і канал співвідносин Знання мусить збігатися з оточенням. Єгипетський ієрофант, халдейський маг, Архат та Ріші у дні стародавньої сивини були вимушені рухатися тим самим шляхом відкриттів і нарешті прийшли до тієї самої мети, хоча і різними шляхами. У сучасні часи навіть існують три центри Окультного Братства, географічно значно віддалені один від одного та так саме і езотерично, але істинна доктрина у них однакова, хоча відрізняється за термінами. Всі вони спрямовані до тієї самої мети, але зовні не співпадають у деталях методів дії. Кожен раз натрапляєш на випадок, коли два учня, що належать до різних шкіл окультної думки, сидять поряд біля ніг одного Гуру. Упасіка (О.П.Б.) і Субба Роу, хоча учні одного Вчителя, але не послідовники однієї філософії: одна – буддист; другий – адвайтист. Багато хто бажають звати себе буддистами не тому, що це слово належить релігійній системі, побудованій на засадах та ідеях філософії нашого Господа Готами Будди, а від санскритського слова «Буддхі», яке означає мудрість, осяяння, та як тихий протест проти непотрібних ритуалів та порожніх церемоній, які у багатьох випадках стали причинами значних бідувань. Таке саме походження халдейського слова «Маг».

Таким чином, ясно, що методи окультизму, хоча і не змінні загалом всеж мусять пристосовуватися до нових часів та обставин. Становище Головного Товариства Англії відрізняється від становища Товариства Індії, де наше існування загальновизнане і, так-би мовити, є уродженим переконанням народу і, у багатьох випадках його знанням, та потребує інших засобів у викладанні окультних наук. Єдина мета до якої потрібно спрямовувати сили, у тому щоби покращувати якості людини, шляхом розповсюдження істини, відповідно до різних щаблів розвитку людини та умов тих країн, де вона мешкає та до якої належить. У істини немає ознак відмінності, і вона не потерпає від назв, за якими розповсюджена, аби лише мета була досягнута. Склад Лондонської Ложі Теософського Товариства дозволяє сподіватися, що незабаром буде введений правильний метод. Загальновідомо, що магніт припиняє бути магнітом, якщо його полюси стають не антагоністичними. Спека з одного боку мусить зустрітися з холодом з іншого, що за результатом створює корисну температуру для здоров'я всіх людей. Місіс Кінгсфорд і містер Сіннетт обидва корисні, обидва потрібні і схвалюються

нашим шановним Коганом та Вчителем саме тому, що вони є два полюси, розраховані на утримання організації у магнетичній гармонії тому, що благорозумна поведінка обох, створює деяку рівновагу, чого не можна досягти будь якими іншими засобами, тому один буде врівноважувати другого. Керівництво та добрі послуги обох необхідні для впевненого просування Т.Т. в Англії. Але обидва вони не можуть бути Президентами. Тому, що погляди на окультну філософію місіс Кінгсфорд загалом (за виключенням деталей) тотожні з поглядами містера Сіннетта, але за причини їх асоціації у місіс Кінгсфорд з назвами та символами, звичними християнському слуху та зору, вони краще ніж у містера Сіннетта співпадають з притаманною англійській нації схильністю розуму та духу до консерватизму. Таким чином місіс Кінгсфорд більше пристосована, щоби керувати теософським рухом Англії. Тому, якщо наше бажання та порада приймаються до уваги членами «Лондонської Ложі», то крісло президента посяде саме вона, на наступний рік при найні. Нехай лише члени під її керівництвом рішуче намагаються здолати власним прикладом життя та поведінки ту непопулярність, яку всі езотеричні вчення та реформи завжди зустрічають на початку шляху, і успіх буде з ними. Товариство зробить велику послугу Світові та стане у ньому великою силою. Також як і каналом за яким йтиме філантропічна діяльність його Президента. Її постійна та не безуспішна антививісікаційна боротьба та наполегливий захист вегетаріанства вже самі по собі достатні, щоби звернути увагу нашого Когана та всіх істиних буддистів та адвайтистів. Ось звідки перевага, що надається для неї у цьому напрямі з боку Маха-Когана. Але тому, що заслуги містера Сіннетта у справі служіння Добру дійсно значні, набагато більші ніж у будь якого іншого теософа на Заході, то визнана корисною нова конфігурація.

Здається, для належного вивчення та правильного розуміння нашої філософії та користі тих, чия прихильність примушує їх шукати езотеричних знань з джерел північного буддизму, а також і для того, щоби таке вчення не було, навіть у загальній сутності, нав’язаним та пропонованим тим теософам, погляди яких можуть мати розбіжності з нашими, потрібно, щоби всередині Л.Л. був створений під керівництвом містера Сіннетта особливий гурток, складений з тих членів, які бажають виключно дотримуватися Вчення тієї школи, до якої Ми, Тибетське Братство належим. Таким фактично є бажання Маха-Когана. Досвід минулого року достаньо виявив небезпеку від такого безрозсудного допуску непідготовленого світу до наших священих доктрин. Тому ми очікуємо та вирішили, якщо це потрібно, наполягяти на тому, щоби наші послідовники виявляли більше обережності, ніж будь коли, під час видачі наших сокровенних вчень. Відповідно, багато з останніх, як і містер Сіннетт та його співучні час по часу отримуватимуть від нас, мусять бути цілком приховані від Світу, якщо вони бажають, щоби ми допомогали у цьому напрямі.

Вважаю за непотрібне пояснювати, що запропонований засіб розрахований на забезпечення гармонійного розвитку Лондонської Ложі Т.Т. Є визнаним фактом, що великі успіхи Теософського Товарства в Індії цілком зобов’язані мудрій та поважній терплячості до поглядів та переконань інших. Навіть Президент-Засновник Товариства не має права прямо або опосередковано втручатися у свободу думок самого смиреного члена та менше за все намагатися вплинути на його особисті переконання. Лише за відсутності цього шляхетного принципу навіть найменша тінь розбіжності у поглядах озброює відвертих пошуковців істини скорпіоновою ненавистю до своїх братів, таких самих відвертих та серьозних. Обмануті жертви викривленої істини, вони забувають або ніколи не знали, що різномовність є гармонія Всесвіту. Тому у Теософському Товаристві кожна частина, як у блискучих фугах безсмертного Моцарта, безупинно переслідуватиме іншу у гармонічному різноголоссі на шляху вічного руху, щоби зустрітися і, нарешті, об’єднатися на порозі мети у єдине гармонійне, ключову ноту

Природи. Абсолютна Справедливість не визнає жодної різниці між багатьма та одиницями. Тому, у той час коли ми вдячні більшості теософів Л.Л. за їх «відданість» по відношенню до нас вчителів, ми у той самий час мусимо нагадати, що їх Президент, місіс Кінгсфорд, також віддана тому, що вважає за істину. І тому, що вона така віддана власним переконанням, то якою би великою не була та меншість, яка схильна до її істини, більшість керована містером Сіннеттом, нашим представником у Лондоні не може за справедливістю вважати за її провину, яка, як вона сама палко відреклася від будь якого наміру порушувати букву або дух статті 4 Статуту Головного Теософського Товариства (яку будь ласка прочитайте), є провиною лише у очах тих, хто бажав би бути занадто суворим. Кожному західному теософу потрібно знати та запам'ятати, особливо тим, які бажають бути нашими послідовниками, що у нашому Братстві всі віддані одній ідеї – теоретичній правоті та абсолютній справедливості на практиці та для всіх. І хоча ми не можемо сказати разом з християнами: «Чини добром на зло», ми говоримо з Конфуцієм: «Чини добром на добро, а на зло – справедливістю». Таким чином теософи, які поділяють погляди місіс Кінгсфорд, навіть якби вони були нашими особистими супротивниками до кінця, мають право на таку саму повагу та увагу (до того часу доки вони відверті) з нашого боку та боку членів Товариства з протилежними поглядами, на яку мають право ті, хто здатні разом з містером Сіннеттом діяти виключно лише за нашим особливим Вченням. Свідоме дотримання цих правил у житті буде завжди сприяти кращім результатам всіх тих, хто у цьому зацікавлений. Для паралельного просунення гуртків під водійством місіс К. та містера С. потрібно, щоби ні той ні інший не втручалися у вірування та права іншого, у той самий час зберігали власну єдність як монолітне ціле, шляхом до мети Головного Т.Т. а так саме до мети Л.Л. з її незначними зовнішніми змінами. Ми бажаємо, щоби Лондонське Товариство не втратило власну гармонію у поділі навподобі до Індійських філій, де представники різноманітних шкіл Індуізму спрямовані на вивчення езотеричних наук та Стародавньої Мудрості, не відмовляючись обов'язково від власних переконань. Кожна філія, і доволі часто члени однієї філії, так саме як і навернені до християнства у деяких випадках, вивчають езотеричну філософію кожен за власним методом, та всеж по братському сплітають руки у зусиллях для досягнення цілей Товариства. Щоби здійснити цю програму бажано, щоби Л.Л. керувалася не менше ніж 14 радниками; одна половина з яких прихильники християнського езотеризму, під керівництвом місіс К. а друга половина з прихильників езотеричного буддизму під представництвом містера С.; всі важливі справи мусять вирішуватися більшістю голосів. Ми цілком усвідомлюємо складність такого порядку. Всеж він здається нам цілком необхідним, щоби відновити втрачену гармонію. Конституція Л.Л. мусить бути покращена, щоби її члени забажали спробувати і таким чином надати більше сили такому дружньому поділу, ніж силовому єднанню. Таким чином, якщо обидва, місіс Кінгсфорд та містер Сіннетт не погодяться не мати суперечок за дрібницями та не працюватимуть у порозумінні та взаємоповазі, маючи за головне, цілі викладені у Статуті Головного Товариства, то ми не зможемо докласти руки до подальшого розвитку та руху Лондонської Ложі.

К.Х. 7 грудня 1883р. Майсор.

ЛИСТ 122 К.Х. - Сіннетту. Конфедеційно.

Мій дорогий друг!! Докладений до цього лист А.Х. потрібно передати Л.Л.Т.Т. через вас на посаді Віце-президента Головного Товариства, і тому ви передайте як представник Президента-Засновника, а не як член Л.Л.

Нещодавні події, у яких ви приймали не зовсім приємну участь, могли бути гіркми для одних і нудними для інших, та всеж це краще, ніж залишався би мертвий спокій. Спалах лихоманки у людському тілі є свідоцтвом природи, що вона намагається позбавитися зародка захворювання та відвернути можливу смерть. Так, як йшло до цього часу, Лондонська філія лише животіла, і величезні можливості психічної еволюції в Британії залишалися не використаними. Мабуть, що Карма вимагала, щоби цей спокій був порушений з боку людини, яка більше за все відповідальна за нього – К.К.Мессі, і таким чином, саме він довів місіс К. до цього становища. Вона не досягла мети, але Карма бере своє; з цього часу Лондонський гурток, прокинувся та стимульований і попереджений, матиме чисте поле для діяльності. Ваша власна Карма, друг мій, передбачає вам зіграти ще більш видатну роль у європейських теософічних справах, ніж до цього часу. Майбутній візит Олькота матиме важливі результати, у виявленні яких ви мусите прийняти участь. Моє бажання у тому, щоби ви зібрали всі ваші резервні сили та залишилися у гідному стані на час цієї кризи. Якими малими не здавалися би вам ваші психічні досягнення у цьому народженні пам'ятайте, що ваше психічне зростання триває кожну мить, і під кінець вашого життя, так саме як і у наступному втіленні, ваші накопичені заслуги принесуть вам все, до чого ви докладали сил.

Не розумно, якби Х.С.Олькот був виключно вашим гостем під час перебування в Британії; його час потрібно поділити між вами та іншими, що дотримуються інших поглядів, якщо вони бажають запросити його на незначний час. Його супроводжуватиме Мохіні, якого я обрав своїм учнем та з яким я інколи спілкуюся безпосередньо. Чиніть з цим хлопцем ласкаво, не забувайте, що він бенгалець, і пам'ятайте, що він мій учень. Робіть все, що за ваших сил, щоби надати гідності місії Олькота тому, що він представляє у власній особі Товариство цілком та також з причини його офіційного становища; він стоїть на рівні з Упасікою, ближче всіх до Нас у ряду теософічної праці.

Ассірваклам К.Х.

ЛИСТ 123 7лютого 1884р.

Лондонській Ложі Теософського Товариства – привіт!

Тому, що телеграми на адресу місіс Кінгсфорд і містера Сіннетта та мій лист з Майсора не цілком зрозуміли, мені було наказано Маха-Коганом порадити вам відкласти вибори цього року, щоби уникнути будь чого непорозумілого та мати час на обговорення цього листа. Після холодного прийому з боку членів Л.Л.Т.Т. 16 грудня пропозиції, викладеній на 29 сторінці друкованого та конфедеційного циркуляра від місіс Кінгсфорд та містера Мейтленда (у примітках та пропозиціях останнього) а саме: про необхідність формування особливої організації або угрупування всередені Л.Л.Т.Т. яка (пропозиція) якщо не ідентична то близька до того що викладено у моєму листі від сьомого грудня з одного боку та відомі помилкові уявлення, надії та невдоволення з іншого боку, зробили відкладення виборів необхідним.

Як видно з мого останнього листа, під час вищезгаданого повідомлення палким запитанням дня є не буквальний або алегоричний характер останньої праці містера Сіннетта, а лояльність або ні, вашого Президента та її співпрацівника щодо нас особисто, яких багато хто з вас вважають гідними, щоби обрати у якості ваших вчителів езотеризму. З цієї точки зору і тому, що до того часу (21жовтня)

жодна інша скарга не була надана, то виникла наполеглива необхідність зберегти, за мудрими словами місіс Кінгсфорд, за її власним відголоском голосу Татхагати, політику «відокремлення авторитету імен, чи то минуле або сучасне, від абстрактних принципів» (Вступна промова Президента 21 жовтня 1883р.). Якщо справедливо, необізнаність місіс Кінгсфорд у дійсному характері нашої діяльності, про наші доктрини та статут, яка стала причиною всіх її нелестивих зауважень щодо автора цього листа та його колег, робить ці зауваження легкими, легше пушинки бавовни, у питанні про її переобрання. Поєднання притаманній її індивідуальності шляхетності та милосердя до нещасних тварин, а так саме того факту, що вона просила мадам Блаватську «надати мого (її) листа на розгляд Кут-Хумі», виправдали її попередній метод дій.

Подальший рух подій від часу відправлення телеграми, можливо, виявив деяким з вас дійсну причину такого незвичайного, щоби не сказати свавільного вчинку, як втручання у виборчі права філії. Час часто нейтралізує найважчи бідування, прискорюючи кризу. Окрім того, судячи з її промови, у якій ваш Президент, виходячи з мого приватного листа містеру Уорду, натякала на «очевидне незнання нами фактів, що і не дивно», про нас можуть подумати, що ми не знали змісту приватного та таємного листа, розповсюдженого між членами Л.Л.Т.Т. 16 грудня. Тому, вона навряд мусить бути здивованою, що саме цей лист у значному змінив становище. Тому, що ми завжди керуємося принципом об'єктивної справедливості, ми не вважаємо себе зобов'язаними ратифікувати наше рішення про її переобрання, але додамо до цього рішення конкретні пункти з тим, щоби зробити неможливим Президенту або членам неправильно розуміти наші взаємовідносини. Ми далекі від думки створити нову ієрархію для майбутнього гноблення під владою духовенства світу. Наше бажання було – викласти власну думку, що людина може бути активним та корисним членом Товариства, не приєднуючи себе до числа наших послідовників або до того самого вірування, це бажання таким і залишається. Але саме тому, що цей принцип мусять виконувати обидві сторони, ми, не дивлячись на наше бажання про її обрання вдруге, відчуваємо та бажаємо, щоби це стало відомо, що ми не маємо права впливати на вільну думку членів у будь якому питанні. Таке втручання було-би запереченням головного закону езотеризму, що особисте психічне зростання супроводжує так саме і зростання індивідуального зусилля, та є свідоцтвом накопичення особистих досягнень. Окрім того, у повідомленнях ми бачимо великі розбіжності щодо наслідків, викликаних між членами «Кінгсфорд-Сіннетт інцидентом». Перед лицем цього факту я не можу погодитися з декількома бажаннями місіс Кінгсфорд, викладеними у її листі до мадам Блаватської. Якщо містер Мессі та містер Уорд віддають «вслані симпатії та схвалення цілком» цій леді, то здається, що більшість членів співчувають містеру Сіннетту. Тому, якби я чинив за порадами містера Мессі, як викладено місіс Кінгсфорд у її листі від 20 грудня, у якому вона наводить його думку, що «одного слова від Махатми К.Х. було достатнім, щоби замирити містера Сіннетта з моїми (цієї леді) думками по справі та налагодити між ним та Ложею сердечність та розуміння», то я дійсно був би там, схожим на Папу Римського, якого вона засуджує, та окрім того зчинив би несправедливість та свавілля. Я, у такому випадку, дійсно, виставив би себе та містера Сіннетта беззахисними під не справедливу критику, навіть більш сувору, ніж ту яка була у її промові, у тих деяких, дивних висловлюваннях, де вона підтверджує власну зневіру «до всіх звернень до авторитету». Людина, яка сказала до цього: «Я з сумом та стурбованістю дивлюсь на тенденцію до зростання у Теософському Товаристві, методів перебільшеної поваги до осіб та особистого авторитету, невідворотнім результатом чого, буде рабська відданість героям. Між нами багато розмов про Адептів, наших «Вчителів» та тощо. Занадто велике значення надають їх висловлюванням та вчинкам тощо» - не повинна просити мене про таке втручання. Та всеж, я впевнений, що мій відданий друг

містер Сіннетт, на це не образився би. Якби я погодився на бажання цієї леді призначити її «апостолом східного та західного езотеризму» та намагався би силою нав'язати її обрання хоча-би одному не бажаючому та, користуючись непохитним та палко дружнім до мене ставленням містера Сіннетта почав би впливати на нього, щоби схилити його на користь її самої та її руху, то я дійсно відповідав би тому, щоби мене посмішки звали «Оракулом теософів» та дивилися на мене як на «Джо Сміта мормонів та Томаса Лейк Харріса», трансцентдентальних меседжистів двох світів. Я не можу повірити, що людина яка декілька днів тому стверджувала, що «наш мудрий та істино теософський курс не спрямований на те, щоби навертати людство до нових Пап та проголошувати нових Володарів та Вчителів», коли справа торкнулася саме її, просила би допомоги та зверталася до «авторитету», який зможе виявитися лише за гіпотези власної сліпої відмови від особистої думки. А тому, що я бажаю приписати бажання місіс Кінгсфорд до необізнанності щодо істиних почуттів її колег, характер яких, можливо, приховувується під вишуканою невідвертістю життя Заходу, то я рекомендую для неї та для інших зацікавлених у цьому диспуті, звернутися до рішення шляхом голосування, за допомогою якого всі зможуть втілити власні бажання, не ризикуючи наразитися на звинувачення у нелюб'язності. Це буде, лише за тієї переваги, яка надається відповідно до третьої статті їх Статуту.

Далі подивимовся на інше. Як би мало ми не турбувалися про особисту покору нам, визнаним керівникам та Засновникам Головного Теософського Товариства, ми ніколи не можемо дозволити порушення відданості головним принципам, діючим у Головній Організації, від будь якого члена або філії. Правила Головного Товариства мусять виконуватися особистим складом всіх філій за умови, що вони не порушують напрямок руху до трьох головних цілей організації. Досвід Головного Товариства доводить, що успіх будь якої філії, якщо не цілком, то у значній частині залежить від лояльності, розсудливості та старанності її Президента та Секретаря; скільки би їх колеги не робили, щоби допомогти їм, успіх діяльності їх гурту має пропорційний розвиток до успіху цих посадовців.

На кінець, я мушу повторити, що радив притримати щорічні вибори посадових особ вашої Ложі до прибуття цього листа саме для того, щоби попередити діяльність на переобрання місіс Кінгсфорд, доки не зникнуть викривлені тлумачення, викликані моїми попередніми повідомленями. До того, очикується, що Президент-Засновник (Олькот), який знає наші думки з цього приводу та користується нашою довірою, незабаром приїде до Англії, тому немає потреби у поспіху. Йому викладений загальний стан справ, щоби він безпристрасно розібрався та діяв як представник свого Вчителя, зберігаючи найкращим чином, інтереси Товариства.

(За наказом мого Високошанованого Гуру-Дева Махатми К.)

Було би розумним прочитати цього листа членам, у тому числі місіс Кінгсфорд, до нових виборів. Я бажав би, щоби ви, якщо це можливо, попередили другий такий «cour de teatre». Якими природними не були би такі сенсаційні сюрпризи у політиці, коли партії складаються з прихильників, душі яких швидко віддаються партійним інтригам, їх хворобливо спостерігати у товаристві людей, які присвятили себе найбільш величним проблемам, які стосуються всього людства. Нехай більш низькі натури сперечаються, якщо бажають. Мудрі утримують власні розбіжності у взаємоповазі. На зауваження та огляд Езотеричного Буддизму, написані містером Мейтлендом відповів Субба Роу та другий, ще більший вчений. Вони будуть надіслані на наступному тижні у вигляді брошур. Просимо містера Сіннетта розповсюдити їх між членами, яких ця критика може зацікавити. К.Х.

ЛИСТ 124 М. - Сіннетту.

Мої селямі Сіннетт-сахібу, якого повідомляю, що його «охоронець» зайнятий офіційними справами до того, що не зможе приділити жодної хвилини уваги справам Л.Л. або її членам; так саме не зможе йому написати індивідуально ні пером ні методом осадження. З цих двох методів, останній більш важкий, якщо не сказати коштовніший, у будь якому випадку щодо наших репутацій на Заході.

Мохіні не може залишатися у Лондоні безкінечно та так саме протягом тривалого часу тому, що у нього є обов'язки у іншому місці – обов'язки по відношенню до його сім'ї та також Теософського Товариства. Окрім того, у якості учня, а не вільної людини у звичайному розумінні цього слова, він мусить годувати багато ротів у Калькуті, і окрім того йому потрібно заробляти гроші, щоби повернути борг другу, який дав йому 125 фунтів на видатки цієї місії; щоби не міг, або не бажав для нього зробити К.Х. – на це йому, як і будь якому учню, заборонено розраховувати. Нахай також вам буде відомо, що у цей самий час він потребує зміни клімату. Він дуже страждав від холоду у тій високій кімнаті вашого будинку, де немає каміну, і К.Х. мусив його оточити подвійним покриттям, щоби він не помер від смертельної застуди, яка йому загрожувала. Не забувайте, що індуси є екзотичними рослинами у вашому суворому кліматі і ті, хто їх потребує, мусять турбуватися про них. (Якщо у минулу неділю, коли я доручив Олькоту передати вам інформацію, не дозволяв додавати цього, то лише тому, що знаю ваші упередження щодо Олькота, та не бажав, щоби ви подумали, що він сам видумав це з власної голови). Знову таки, якщо ви потребуєте допомоги від Мохіні у Лондоні, то теософи Парижа потребують її ще більше, тому що їх окультна освіта ще нижча за вашу. План вироблений такий, що він мусить ділити власний час між всіма європейськими «центрами духовної активності», і наразі потрібно щоби він був у Парижі 11 числа цього місяця, йому буде дозволено повернутися до Лондона, щойно рух на континенті буде належним чином розпочатий. У будь якому випадку у вас буде Олькот, який може віддати вам значну частину всласного часу. Але не бійтеся, якщо Херні дозволено подовжити власне перебування у Лондоні, він не «турбуватиме» будь кого появою у своїх азійських костюмах, бо він не зупиниться у вас, а у Арундельських дам, як було наказано раніше, і наказ був мною повторений, коли мадам сахіба висловила думку, що було-би краще, якби він залишився там, де був після того як поїхала Упасіка. Олькот не гірше багатьох інших людей. І хоча деякі особи можуть з цим не погодитися, є гірші полюблювачи суперечок ніж він.

Я не можу закінчити, та не сказати вам, що у суперечці з Кінгсфорд правда більше не на вашому боці. Хоча ви не бажаєте погодитися, ви сахіб маєте прояви злоби, особистої злоби. Ви нанесли поразку і наразі бажаєте принижувати та карати її. Це неправильно. Вам потрібно навчитися більш відокремлювати вашу свідомість від вашого зовнішнього Я ніж до цього часу, якщо ви не бажаєте втратити К.Х. Бо він дуже засмучений тим що відбувається. Вибачте за мої зауваження, бо це для вашої власної користі. Прошу вибачення.

М.

ЛИСТ 125 К.Х. - Сіннетту.

А наразі ви закінчили один з ваших менших циклів. Ви страждали, змагалися та перемогли. Маючи спокуси, ви встояли; маючи слабкість, ви надбали сили, і важкість долі та випробувань

кожного, спрямованого до окультних знань, безсумніву, вам буде більш зрозумілою. Ваша втеча з Лондона від самого себе була потрібна так, як обрання місцевості, де ви могли краще скинути з себе шкідливі впливи вашого суспільного «сезону» та власного дому. Це не було би найкращим, якби ви не повернулися до Ельберфельду раніше: самий час повернутися наразі тому, що на цей час ви більш здатні стримувати напругу сучасного становища. Повітря сповнене пагуби та зради, надумані образи падають на Товариство, неправда та підробки застосовуються, щоби його зруйнувати. Церковна Англія та офіційна Англо-Індія поєднали руки, щоби підтвердити наші найгірші підозри, і якщо буде можливим, застосувати першими, маючий вигляд правди привід, щоби зруйнувати рух. Різноманітні ганебні наклепи будуть застосовані у майбутньому, також як і наразі, щоби дискредитувати нас як охоронців та натхненників Товариства, а вас як підтримуючого, бо зацікавленість опозиції величезна і її з задоволенням підтримують Дуг-па у Бутані та Ватікані.

Посеред «випромінюючих світло знаків», у які заколотники намагаються поцілити, стоїте і ви. У десять разів більше, ніж до цього часу, зусиль буде докладено, щоби зробити з вас посьмиховисько, особливо вашу віру у мене, а так саме, щоби заперечити ваші аргументи на користь езотеричного вчення. Вони можуть ще більше намагатися розхитати вашу віру, ніж раніше застосовуючи підробні листи, буцімто вироблені лабораторією О.П.Б. або підробні документи, які визнають та виявляють неправду, пристосовану до повтору. Так це було завжди. Ті, хто протягом сотен років цього циклу спостерігали людство, постійно бачили подробиці цієї смертельної боротьби між Істиною та Невіглаством, яка завжди виникала. Деякі з вас теософів, наразі лише поранені у власній честі або гаманцях, але ті, хто тримали світильник у попередніх поколіннях сплатили життям за своє знання.

Будьте мужніми бажаючи стати воїнами за єдину Божественну Істину, тримайтесь сміливо та впевнено, бережіть вашу моральну силу, не витрачайте її дарма, але притримайте її для таких подій, як сьогоднішня. Я вас всіх попереджав через Олькота у минулому квітні місяці про те, що готується у Ад'ярі, і сказав йому, щоби не дивувався, коли бомбу підірвуть. Все відбудеться саме завчасно, та лише ви великі та видатні голови руху, залишитесь стійкими, пильними та у єднанні. Ми досягли нашої мети щодо Л.К.Х. Вона значно поздоровішала і все її подальше життя піде на покращення, завдяки тренуванню, яке вона пройшла. Перебування у вас принесло би для неї не виправну психічну шкоду. Вона вже це продемонструвала їй, до того, я погодився втрутитися між вами за її власної пристрасної молитви. Вона була готова втікти до Америки, і якби не моє втручання, так би і вчинила. Гірше за це: її розум швидко розхитується та стає безкорисним у якості окультного інструменту. Не справжні вчителі отримали її під власний вплив і фальшиві одкровення обманювали її та тих, хто з нею радився. У вашому будинку, дорогий друже, оселилася колонія позбавлених тіла духів (елементаріїв), і для сенсетива схожого до неї, це таке саме небезпечне місце для життя, як малярійний цвинтар для суб'єкта підлеглого хворобливим фізичним впливам. Коли повернетесь, ви мусите бути більш ніж зазвичай обережним, щоби не заохочувати сенситивності посеред ваших домашніх та не дозволяти, за можливості, відвідувати відомих вам медіумістичних сенсетивів. Так саме було би гарним час по часу у кімнатах палити дрова та носити кімнатами відкриті посудини з палаючими дровами у якості задимлення. Ви також можете попросити Дамодара надіслати вам декілька в'язок паличок для паління. Це допоміжні засоби, але найкращим з усіх засобів, щоби виставити непроханих гостей такого ґатунку – це вести чисте життя та тримати чистими думки. Талісман який вам даний, також може значно допомогти, якщо віра у нього та нас непохитна.

Ви чули про крок, який дозволено О.П.Б. здійснити. Велика відповідальність покладена на містера Олькота; ще більша (з за «Окультного Світу» та «Езотеричного Будизму») – на вас. Бо цей її крок безпосередньо пов'язаний з проявами та результатами цих двох творів. Ваша Карма, добрий друже, на цей раз. Сподіваюся, що ви правильно розумієте, що я хочу сказати. Але, якщо залишитеся вірним Теософському Товариству та стоятимете за нього, ви можете розраховувати на нашу допомогу і так саме можуть інші, у тій кількості на яку заслуговують. Головна лінія Т.Т. мусить бути виправданою, якщо ви не бажаєте, щоби воно зруйнувалося та поховало під собою ваші репутації. Я вам давно вже казав; Товариство не встоїть у найближчи роки, якщо воно базуватиметься лише на «Тибетських Братах» та феноменах. Все це було би обмежити до внутрішнього та доволі таємного кола. Ясно вимальовується тенденція культа героїв, і ви самі, мій друже, не зовсім вільні від цього. Я цілком обізнаний про зміни, що сталися у вас самому останнім часом, але це не може змінити головне питання. Якщо ви бажаєте просунутися у вивченні окультизму та літературних працях, навчиться бути більше відданим ідеї, ніж моїй скромній особі. Коли будь що потрібно робити, ніколи перед цим не думайте, бажаю я цього чи ні. Я хочу всього того, що у будь якій кількості сприяє агітації. Але я далеко не досконалий, відповідно не безгрішний у всьому, що роблю, хоча і все не зовсім так, як вам здається, що ви відкрили. Бо ви знаєте, або думаєте, що знаєте одного К.Х. і ви можете знати лише одного, у той час коли існують дві персони, які відповідають на це ім'я у тому якого ви знаєте. Ця загадка лише уявна і її легко розгледіти, якби ви лише знали, що таке Махатма у дійсності. Ви бачили у інциденті Кіддла, якому було дозволено мати розвиток, можливо з метою, до самого кінця, що навіть «Адепт», коли не діє у тілі, не позбавлений помилок, як наслідок людської безтурботності. Ви наразі розумієте, що він цілком можливо, може виглядати абсурдним у очах тих, хто не має правильного розуміння феномена передачі думки та астрального осадження, і все це за недоліком звичайної обережності. Ця небезпека завжди присутня, якщо не переконатися, чи приходять на розум слова та фрази з середини або деякі виникли під зовнішнім впливом. Мені жаль, що поставив вас у таке становище перед лицем ваших численних ворогів та навіть перед деякими друзями. Це була одна з причин, чому я мав сумніви, погодитися на друк моїх приватних листів і лише деякі з всієї серії виключив, як заборонені. У мене не було часу перевірити їх зміст, як і наразі. У мене звичка часто цитувати без лапок з тієї мішанини до якої я маю доступ у незчисленних фоліантах наших акашних книгарень, так би мовити, з закритими очима. Інколи я можу бачити думки, які побачуть світ лише з роками. У інших випадках – думки, які оратор, будь який Цицерон, міг сказати сотні років тому. Та ще у інших випадках – такі які не лише вимовлялися сучасними вустами, але вже були надруковані та накреслені, як у випадку Кіддла. Все це роблю (тому що не тренований журналіст) без будь якої турботи, про те звідки могли з'явитися ці фрази або рядки слів, лише би вони співпадали з власними думками та служили їх викладенню. Наразі я отримав урок на європейському плані, як небезпечно листуватися з західним літератором! Але мій «натхненник» містер Кіддл не може ображатися, тому що завдяки лише мені одному він зобов'язаний особливої честі стати відомим, до того його висловлювання вживають навіть серьозні вуста Кембріджских деканів. Якщо слава приємна йому, то чому він не тішиться думкою, що випадок з «Кіддл – К.Х. за схожими уривками перетворився на голосну справу у розділі «Хто є хто» та «Хто з кого зробив плагіат?», як у таємниці Бекона та Шекспіра, і за інтенсивності наукових досліджень, якщо не за цінності, наш випадок на тому самому рівні, що і випадок з нашими великими попередниками.

Але становище, хоча воно забавне у одному сенсі, серьозне для Товариства. «Схожі уривки» мусять поступитися місцем заколоту «Християнських місій та Колумбів». Спрямуйте до останнього всі

ваші думки, добрий друг, якщо ви друг, не дивлячись на будь що. Ви дуже не праві, якщо збитаєтесь бути відсутнім у Лондоні наступної зими. Але я не буду вас примушувати, якщо думаєте, що не впораєтеся з становищем. У будь якому випадку, якщо ви залишите «внутрішній гурток» доведеться пребудовуватися по іншому: не може бути і мови, що я зможу вчити та листуватися. Або ви будете моїм рупором та секретарем у Гуртку, або мені доведеться застосувати іншого у якості мого представника і, таким чином, у мене не буде часу на листування з вами. Вони (їх більшість) дали мені обітницю на життя та на смерть – копія обітниці у руках Маха-Когана, і я зв'язаний з ними.

Я наразі можу з повною впевненістю пересилати власні випадкові настанови та листи лише через Дамодара. Але до того як, я зможу навіть стільки зробити, Товариство, особливо штаб-квартира, мусять подолати кризу, що наближається. Якби ви все ще намагалися відновити вивчення окультизму, то збережіть для початку нашу поштову контору. До О.П.Б. я повторюю, не можна більше наближатися без її згоди. Вона так багато зробила і її потрібно залишити у спокої. Їй дозволено віддалитися за трьох причин:

1. Щоби відокремити Т.Т. від її феноменів, які намагаються виставити як неправду.

2. Щоби допомогти Т.Т. видаленням головної причини ненависті до нього.

3. Щоби відновити її здоров'я таким чином, щоби воно послужило ще декілька років.

А далі, що стосується деталей, порадьтеся всі разом тому, що я просив їх послати за вами. Небо, наразі чорне, але не забувайте підбадьорююче motto – «Post nubita Phoebus!». Благословіння вам та завжди відданій вам дружині.

К.Х.

ЛИСТ 126 К.Х. - Сіннетту.

Мій добрий друг!

Шекспір правильно написав: «Наші сумніви – наші зрадники». Чому ви мусите сумніватися, та увесь час народжувати у власному розумі чудовиська? Трохи більше знання окультних законів давно заспокоїло би ваш розум та дозволило уникнути сліз вашої лагідної дружини та болі вас самого. Знайте, що навіть учнів того самого Гуру, часто примушують розлучатися та тримають кожного окремо протягом тривалих місяців, доки триває процес розвитку – просто з причини двох різних магнетизмів, які впливають один на одного та перешкоджають індивідуальному та взаємному розвитку у деяких напрямках. Нічого образливого тут немає і не може бути. Незнання цього спричинило останнім часом величезні страждання з усіх боків. Коли ви повірите у моє серце, якщо не у мою мудрість, для якої я не вимагаю визнання з вашого боку? Надзвичайно важко вас бачити блукаючим у темному лабіринті, створеному вашими власними сумнівами, вихід з якого, ви самі зачиняєте власними руками. Я сподіваюся, що ви наразі задоволені моїм портретом, у виконанні Шміхена, та не задоволені тим, що у вас. Всеж вони всі схожі, кожен по своєому. Лише, у той час коли інші створені учнями, останній був написаний рукою М. за допомогою митця.

К.Х.

Будь ласка, прошу вас залишится на зборах у середу – якщо ви відчуваєте, що вам не потрібно залишати внутрішнього гуртка. У іншому випадку – ідьте та пам'ятайте, що моя дружба попередила вас. Лише уникайте, якщо підете на збори, чипляти почуття тих, хто грішить великою відданістю, а не недоліком такої.

ЛИСТ 127 К.Х. - Сіннетту. Отриманий 18 липня 1884р.

Мій бідний, сліпий друг!

Ви не придатні для практичного окультизму! Його закони невідхильні: і ніхто не може відступити від одного разу відданого наказу. Вона не може далі виконувати пересилку листів до мене, і листа потрібно було віддати Мохіні. Та всеж, я його прочитав і вирішив зробити ще одне зусилля (останнє дозволене мені), щоби відкрити вашу приховану інтуїцію. Якщо мій голос, голос того, хто у власному принципі людської істоти завжди був до вас дружнім, і на цей раз не досягне вас, як це бувало раніше, то наше розлучення на цей час та назавжди стане невідворотнім. Мені боляче з за вас, у чиєму серці я так добре все читаю, не дивлячись на всі протести та сумніви вашого холодного західного розуму та виключно інтелектуальної натури. Але мій перший обов'язок – це борг до мого Вчителя, і борг, дозвольте мені сказати вам, для нас вище, ніж будь яка дружба або навіть любов тому що без цього постійного принципу, що є найміцнішим цементом, який цементував протягом багатьох тисячоріч розкиданих охоронців великих таємниць природи, наше Братство, ні! – навіть саме наше Вчення давно розсипалося би на атоми. На нещастя, яким би великим не був ваш чисто людський інтелект, ваша духовна інтуїція слабка і туманна тому, що вона не мала розвитку. Звідси – кожен раз, коли ви зустрічаєтеся з уявним протиріччям, або складністю, наче якоюсь безглуздістю окультного характеру, яка викликана нашими, освяченими часом законами та правилами (про які ви нічого не знаєте тому, що ваш час ще не прийшов) – у вас негайно виникають сумніви, виникають підозри, що над кращою частиною вашої натури сміються, і краща частина натури підпадає, на кінець під ці оманливі зовнішні явища! У вас немає віри, яка потрібна, щоби дати вашій волі піднятися з викликом та зневагою проти вашого чисто світського інтелекту та дати вам краще розуміння сокровенних речей та невідомих законів. Я бачу, що ви не здатні примусити ваші кращі спрямування, що підживлюються з потоку істиної відданості тій майї, яку ви створили з мене (це одне з ваших почуттів, яке глибоко мене торкає), підняти голову проти холодного, духовно сліпого розсудку; ви не здатні дозволити вашому серцю голосно проголосити те, що йому до цього часу дозволялося лише шепотіти: «Терпіння, терпіння. Велика мета ніколи не досягалася одним ривком». Але вам було наголошено, що на шляху до окультних наук потрібно рухатися наполегливою та кропіткою працею та перетинати його з небезпекою для життя; що кожний новий крок до кінцевої мети, оточений пастками та терніями; що мандрівника зважившогося на цей шлях, спочатку примушують стати лицем до лиця та перемогти тисячу та одну фурію, які охороняють адамантову браму та вхід – фурії на ім'я Сумніви, Скепсис, Презирство, Глузування, Заздрощі та на кінець – Спокуса. Спокуса – особливо остання; хто бажає побачити те, що з іншого боку, мусить спочатку знищити цей живий мур; він мусить володіти серцем та душею, вкритими сталлю та залізом, бути завжди рішучим та у той самий час лагідним, скромним та зачинившим серце для всіх людських пристрастей, що ведуть до зла. Чи є ви володарем всіх цих якостей? Чи починали ви будь коли тренуванння, які до цього всього ведуть? Ні, ви знаєте це як і я. Ви не для того народилися. Як сімейна людина, якій потрібно підтримувати дружину та дитину, якій

потрібно працювати, ви не пристосовні для життя аскета або навіть життя Мохіні. Навіщо тому жалітися, що вам не надані сили, що ви навіть починаєте втрачати віру у наші власні сили, тощо. Правда, що ви декілька разів пропонували, кинути їсти м'ясо та питво, а я відмовляв вам у цьому. Навіщо вам це, коли ви не можете стати регулярним учнем? Я вважав, що ви вже давно це зрозуміли та підкорилися власній долі, задовольняючись терплячим очикуванням подальшого розвитку подій та моєю особистою свободою дій. Ви занєте, що я був єдиним, хто намагався та наполягав на власній ідеї про необхідність, хоча-би меленької реформи, хоча-би невеличкого відхилення від надзвичайної непохитності наших правил, якщо ми бажаємо, щоби європейські теософи чисельно збільшилися та працювали на просвіту та користь людства. Я отримав поразку у власній спробі, як вам відомо. Все, чого досяг, був дозвіл на відношення з декількома особами, з вами головним чином тому, що я обрав вас у якості голоса нашого Вчення, яке ми вирішили відкрити світові, хоча би частково. Не маючи можливості подовжувати надавати вам вчення регулярно з причини моєї роботи, я вирішив поновити викладання Вчення після того як буде зроблена моя робота і коли у мене будуть вільними декілька годин. Я був пов'язаний по руках та ногах коли спробував надати вам можливість видавати вашу власну газету. Мені не було дозволено застосовувати по цій справі будь які психологічні сили. Ви знаєте результати. Всеж я впорався би і з тими малими можливостями для діяльності, що були у моєму розпорядженні, якби не збудження по законопроєкту Ільберта Білля. Чи думали ви або мали підозри про істину причину моєї невдачі? Ні, бо ви нічого не знаєте детально про роботу Карми, про «бокові удари» цього жахливого закону. Але ви добре знаєте, що був час, коли ви відчували глибоке презирство до нас, приналежних до темних рас, та дивилися на індусів як нижчу расу. Я більше нічого не скажу. Якщо ви маєте будь скільки інтуїції, ви зробите висновки про причини та наслідки і, можливо зрозумієте звідки невдача. Далі, проти вас був наказ нашого Верховного Володаря не втручатися у природний процес росту Л.Л. та психічний і духовний розвиток її членів, а особливо – ваш. Ви знаєте, що навіть писати вам інколи було дозволено лише у вигляді особливої милісті після того як, справа «Фенікса» провалилася. Що стосується проявів будь яких психічних або окультних сил, то про це не було та не могло бути мови. Ви були здивовані нашим втручанням у суперечку Л.Л. та Кінгсфорд? Та ви не у стані зрозуміти, чому ми робили те та це? Вірте мені, що коли небудь ви знатимете, що все це було викликане саме вами. Ви так саме обурені, уявною недолугістю відправки Х.С.О. з місією, для якої ви вважаєте його негідним, для Лондона, на край випадок соціально та інтелектуально. Але колись ви можливо також знатимете, що ви не праві у цьому, як і у багато чому іншому. У майбутньому результати принесуть вам гарний урок.

А зараз підійшли до останньої частини, до доказу, що з вами не «вчинили несправедливо», як ви жалієтеся у вашому листі, хоча ви вчинили з Х.С.О. та О.П.Б. дуже жорстоко. Ваш великий привід до невдоволення викликаний вашим непорозумінням. Болісно, ви кажете, коли вас завжди тримають поза інформацією. Ви почуваєтеся глибоко ображеним з приводу того, що ви вирішили називати очевидним та все більшим «недоброзичливим та зміненим тоном» тощо. Ви помиляєтеся з початку до кінця. Не було ні недоброзичливості, ні зміни у почуттях до вас. Ви просто помилялися щодо природної різкої мови М. кожен раз коли він казав серйозно.

Що стосується моїх коротких зауважень, сказаних мною про вас О.П.Б. яка звернулася до мене і була правою, вам ніколи не приходила до голови думка про дійсну причину цього: у мене не було часу, я лише на мить міг про вас та Л.Л. подумати. Як вона добре сказала: «Ніхто ніколи не думав звинувачувати вас у будь якій навмисній неправоті» по відношенню до нас самих або учня. Що

стосується не навмисної неправоти, нащастя вчасно зупиненою мною, то вона без сумніву, була безтурботність. Ви ніколи не думали про різницю складу тіл між бенгальцем та англійцем, про виносливість одного та іншого. Мохіні був залишений вами протягом багатьх днів у холодній кімнаті без каміну. Він не вимовив жодного слова скарги, і мені довелося охороняти його від серьозного захворювання, віддавати йому мій час та увагу – йому, якого я так потребував для здобуття відомих результатів, йому, хто пожертував всим для мене… Звідси і тон М. на який ви жалієтеся. Наразі вам пояснено, що з вами «не вчинили несправедливо» але, що вам потрібно просто було прийняти зауваження, яке для вас було неминучим тому, що у іншому випадку така помилка могла статися вдруге. Далі, ви заперечуєте, що у вас завжди була злоба проти К. Дуже добре назвіть це по іншому, якщо вам до вподоби; всеж це було почуття, яке стало перешкодою для справедливісті та примусило О. зробити значно більшу помилку, ніж він вже зробив, але яка (помилка) отримала дозвіл на розвиток у власному напрямі, бо це відповідало меті та не приносило великої шкоди, за виключенням лише йому самому – якого за це так безжально ганили. Ви звинувачуєте його у шкоді, спричиненій вашому Товариству і до того шкоді «невиправній»? Де ця спричинена шкода? Ви знову помиляєтеся. Ця ваша нервовість примусила вас написати О.П.Б слова, які я бажав би, щоби ви ніколи не промовляли – заради вас самого. Мушу я чи ні, привести вам докази, на всяк випадок за однієї справи, до чого ви були не справедливим, підозрюючи будь кого з них, що вони скаржилися нам на вас, або сказали про вас те, чого не було? Я вірю, що ви ніколи не повторите того, що я вам скажу, тобто хто був (або міг бути, але не був, бо вона прийшла занадто пізно) моїм невинним скаржником про Мохіні. Ви вільні це перевірити у будь який день, яле я не бажав би, щоби ця чудова жінка відчула себе нещасною з моєї провини. Це була мадам Гебхард, якій я обіцяв відвідати її суб'єктивно. Я побачив її одним ранком, коли вона йшла сходами, доки я був зайнятий Мохіні, роблячи його захист. Вона почула, як цокотіли його зуби тому, що він так саме сходив з третього поверху. Вона знала, що він все ще живе у маленькій кімнаті без каміну після того як Олькот поїхав, хоча його легко можна було оселити у іншій. Вона зупинилася, щоби зачекати його, а я поглянув всередену її та почув, як вона подумки промовила: «Добре, добре… Якби лише вчитель це знав…» - і далі вона запитала його, чи немає у нього ще будь якої теплої одежі, та додала ще схожі ласкаві слова. «Його Вчитель знав» і вже виправив зло і, знаючи що це не умисне зло, жодних недружніх почуттів не мав, бо дуже добре знав європейців, щоби очикувати від них більше, ніж вони можуть дати. Так саме це не єдина догана на вашу адресу у серці мадам Гебхард, так саме як і в мізках деяких інших ваших друзів; і це правильно, що вам потрібно знати та пам'ятати, що вони, як ви самі судять майже про все за зовнішностю.

Я більше нічого не скажу. Але якби ви забажали ще раз поглянути на Карму, то подумайте про це та пам'ятайте, що вона чинить найбільш неочікувано. А далі запитайте самі себе, чи виправдані ваші підозри щодо Олькота, який нічого не знав про ці обставини, та по відношенню до О.П.Б. яка була у Парижі та знала ще менше. Та всеж підозра вибудувалася у впевненість та прийняла форму писаних доган та дуже негарних висловлювань, які з початку до кінця були не заслужені. Не дивлячись на все це, ви гірко жалілися вчора місіс А. на відповідь вам від О.П.Б. яка приймаючи до уваги обставини та її темперамент, була на диво толерантна, якщо порівняти з вашим листом до неї. Також я не можу схвалити вашого відношення до Олькота – якщо ви потребуєте моєї поради та думки. Якби ви були на його місці та були винні, навряд чи ви дозволили би йому звинуватити вас у таких виразах, як фальсифікація, наклеп, обман та найбільш ідіотична непридатність до роботи. Олькот цілком не винний у таких гріхах! Що стосується його роботи, то дозвольте нам краще знати. Що нам потрібно, це добрі результати, і ви побачите, що вони у нас є.

Істино, «підозра руйнує те, що довіра будує!» і якщо, з одного боку, у вас є причини цитувати нам Бекона та сказати, що «немає нічого більшого, що примусило би людину мати підозри, ніж мале знання», то з іншого боку, вам не завадить пам'ятати, що наша наука та знання не можуть досягатися виключно беконовськоми методами. Будь що, нам не дозволено пропонувати нашу науку як засіб від підозр або для їх лікування. Потрібно самому це заробити, і той хто не знайде нашої істини у власній душі, всередині самого себе, той має мало шанців на успіх у окультизмі. Безсумніву не підозра вразить становище, бо вона є «важким обладунком, яка більше заважає, ніж навпаки».

На цьому останньому зауваженні, я вважаю ми полишимо цю тему незавжди. Ва притягли страждання на самого себе на вашу дружину та багатьох інших, що було непотрібним, та можна було уникнути, якби ви лише утрималися самі від створення більшості причин. Все те що місіс Арендаль вам сказала, було правильним та добре сказаним. Ви самі руйнуєте те, що так важко будували. Але далі, ця дивна ідея, що ми самі не здатні бачити і, що нашим єдиним джерелом інформації є лише те, що ми читаємо у мізках наших учнів і відповідно, ми не є тими могутніми істотами, якими ви нас для себе уявляли, ця думка здається з кожним днем все більше вас захоплює. Х'юм починав так саме. Я з радістю допоміг би вам та захистив вас від його долі, але якщо ви самі не скините з себе цього страшного впливу, під яким ви наразі, я дуже мало можу зробити.

Ви мене питаєте, чи можна вам розповісти місс Арендаль те, що я вам повідомив через місіс Х. Ви цілком вільні пояснити для неї становище, та тим виправдатися у її очах в уявній невідданості та повстанні проти нас, як вона вважає. Ви це можете робити тим більше, що я ніколи вас ні у чому не зобов'язував через місіс Х. Я ніколи не сполучався з вами або з будь ким ще, через неї, також і мої і М. учні, як я знаю, за виключенням Америки – одного разу уПарижі та будинку місс А. Вона чудова, але не розвинена провидиця. Якби їй не завадили не розумно, і якби ви прийняли поради Сарої Леді та Мохіні, то, дійсно до цього часу я міг би розмовляти з вами через неї – і таким був наш намір. І це знову ваша провина, мій дорогий друг. Ви пихато претендували застосовувати ваші власні судження у окультних справах, про які ви нічого не знали і не могли знати, і окультні закони, яким ви надумали кинути виклик та гратися безкарно – повернулися проти вас та нанесли велику шкоду. Все є так, як мусить. Якби ви спробували затямити глибоку істину, що інтелект сам по собі не всемогутній, що для того щоби «рухати гори», йому спочатку потрібно сприйняти життя та світло від власного вищого принципу – духу, а далі фіксувати ваш погляд на все окультне, духовно намагаючись розвинути цю здатність за правилами, то у такому випадку ви скоріше почали би бачити та розуміти цю містерію. Ви не мусите говорити місіс Х. що вона завжди бачить не правильно, бо це не так. Багато разів вона бачила правильно; коли належала сама собі, вона ніколи не викривила жодного повідомлення.

А зараз я скінчив. Перед вами лежать два шляхи: один по доволі важкій стежці до знання та істини, другий… Але я дійсно не мушу впливати на ваш розум. Якщо ви не приготувалися розірвати з нами, то я просив би вас не лише бути присутнім на зборах, але і говорити, інакше це матиме дуже негативний вигляд. Я прошу вас це зробити заради мене, а також заради вас самого. Лише – щоби ви не робили, прийміть мою пораду – не зупиняйтеся на половині шляху: це може опинитися для вас бідуваннями.

До цього часу моя дружба до вас залишається такою самою як і завжди, бо ми ніколи не буваємо невдячними за послуги. К.Х.

ЛИСТ 128 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Лондоні влітку 1884р.

Цілком таємно, за виключенням Мохіні та Ф.А.

Добрий друг!

Це не відповідь на ваш останній лист. Лист на мою адресу надісланий вами через Мохіні, ні як не написаний вами самим. Істино він був написаний кимось, під впливом Аттавади на той час.

«Гріха «Я», який у Всесвіті, Наче у дзеркалі, бачив її миле обличча» - і лише її; до того сліпо на той час вірив кожному її слову.

Можливо, (і це у дечому є виправданням) тому, що ніякого наполовину очікуваного втручання або попередження з нашого боку не було. Таким чином, жодної відповіді на нього, бо нам краще відкрити нову сторінку.

Ох, як довго таємниці учнівства будуть відхиляти зі шляху істини мудрих та проникливих так саме як нерозумних та довірливих! Як мало з тієї великої кількості пілігримів, які мусять підти без мапи та компасу у плавання по безмежному Океану Окультизму, досягають бажаної землі. Повірте мені, вірний друг, що ніщо окрім абсолютної віри у нас, у наші добрі наміри, якщо не у нашу мудрість, у наше передбачення, якщо не у наше всезнання – яке не можна знайти на цій землі – може допомогти доправитися з країни снів та видумок у нашу країну Правди, у царство суворої реальності та факту. Інакше цей океан, дійсно, опиниться без берегів; його хвилі більше не понесуть водами надії, але кожну бриж перетворять на сумніви та підозри; і ці хвилі виявляться ще гіршими для того, хто попливе по цьому суворому морю невідомого сповнений упереджених думок!

Потому вам не потрібно відчувати себе занадто схвильованим. Час іспитів на половину вже по заду; намагайтеся краще зрозуміти всі «чому» та «навіщо» цього становища та вивчайте серьозні закони, які керують нашим «Окультним Світом». Я згодний з вами, що ці закони дійсно доволі часто здаються несправедливими, а інколи навіть жорстокими. Але це зобов'язане тому факту, що вони ніколи не призначалися для негайного відшкодування за спричинене зло, або для безпосередньої допомоги тим, хто на вдачу пропонує власну відданість законодавцям. Всеж, ті що здаються реальними, миттєві та швидкоплинні негаразди, створені ними, майже так необхідні для росту, прогресу та кінцевого встановлення вашого маленького ТеософськогоТовариства, як ті деякі катаклізми у природі, які часто призводять до величезних спустошень, але такі необхідні для людства. Землетрус, як відомо всьому світові, може стати блаженством, а стояча хвиля може виявитися порятунком для багатьох коштом деяких. Найбільш «скорботні» переживають знищення кожної старої раси та асимілюють нове, бо природа доросліша за Дарвіна. Краще тому скажіть собі: «Щоби не сталося, для скарг немає причин»; бо це не лише тому, що нові факти мусять бути відкриті «внутрішньому гуртку» а і тому, що старі загадки та таємниці мусять бути пояснені та зрозумілі декільком його цілком стійкими членами. Навіть безвинні лапки, що зірвалися з мого олівця та були вами заперечені, мали би величезне значення для людини менш замороченої ніж були ви, коли писали вашого останнього листа, складеного з інсинуацій вашої уявної сивіли. Було необхідним, щоби потаємна робота Карми мала прояви у полі особистого досвіду тих малочисленних стійких членів (разом з вами); щоби її більш глибоке значення реально було ілюстровано (також як і наслідки) на тих самовпевнених кандидатах на учнівство, які кидаються під темну тінь її коліс.

Так, проти вище викладеного багато хто заперечить – як і проти того, що до її великого яснобачення, її учнівства, її обрання з середовища багатьох Вчителями?

Її яснобачення – факт, її обрання та учнівство - інше. Яким би придатним психічно та фізично, щоби відповідати такому обранню учень не був, якщо він не володіє духовною а також фізичною не егоїстичністю, обраний чи ні, він мусить загинути як учень на кінець. Самість, марнославство та самозакоханість, що знайшли місце у вищіх принципах, значно більш небезпечні, ніж ті самі недоліки, що знайшли прихисток у нижчий природі людини. Вони суть ті буруни, на яких учнівство неодмінно розіб'ється на шматки у власній стадії іспитів, якщо маючий наміри стати учнем не носитиме з собою білий щит повної довіри та віри у тих кого він готовий шукати по горах та полях, щоби вони повели його до світла знань. Світ рухається та живе під тінню смертоносного отруйного дерева зла; всеж краплі його отрути небезпечні та можуть діяти лише на тих, чия вища та середня натури так саме сприймають заразу як і нижча натура. Отруйне сім'я цього дерева може зростати лише у добре оздобленому грунті. Пригадайте випадки Ферна, Мурад Алі та Бішамлала, добрий друже, та візміть це до уваги. Маса огріхів та моральної хиткості роподілюються пртягом всього життя тих людей, яких задовольняє залишатися пересічними. Ця сама маса збирається та концентрується, так би мовити, у один період життя учня – період іспитів. Те, що зазвачай накопичується, щоби принести законні плоди у наступному втіленні звичайної людини - прискорюється, роздмухується та втілюється в учневі, особливо у самовпевненому егоїстичному кандидаті, який кидається не зваживши власних сил.

«Хто риє так багато глибоких ям своїм друзям та братам, той сам до них впаде» - сказав М. О.П.Б. у ніч взаємних одкровень. Я намагався, але не зміг її врятувати. Вона стала, вірніше примусила себе стати на небезпечну стежку маючи на увазі подвійну мету:

1. Зруйнувати все створене, у якому вона не приймала участі та таким чином закрити шлях іншим, якщо вона не знайде, що система та товариство не виправдають її очикувань; та

2. Залишатися вірною, йти шляхом свого учнівства та розробляти власні природні дари, які дійсно значні, якщо лише всі її очикування виправдаються.

Інтенсивність цього рішення було перше, на що я звернув увагу. Керована поступово та обережно у потрібному напрямі, вона як індивідуальність, була би коштовним надбанням. Але існують люди, у яких ніколи не побачиш будь які зовні ознаки егоізму, але у той самий час вони надзвичайно егоістчні у власних внутрішніх духовних намаганнях. Ці підуть шляхом, одного разу обраним, з очами закритими на все, окрім самих себе і вони нічого не бачать окрім своєї власної вузької стежки, заполоненої їх власною особою. Вони до того інтенсивно поглинені спостереженням їх власної уявної «правоти», що вже ніщо та ніколи не може бути для них правим по за фокусом їх особистого погляду, викривленого їх самозадоволеним міркуванням з їх визначенням того, що правильно або неправильно. На жаль! Така сама одна з наших співпрацівниць –Л.К.Х. «Правильне у тобі основа, а неправильне – прокляття» - було сказано Володарем Буддою про таку як вона; бо правильне та неправильне «оманюють таких, що кохають самих себе», а інших, лише пропорційно потрібній користі, навіть якщо ця користь виключно духовна. Збуджена 18 місяців тому до стану спазматичного істеричного інтересу до вашого «Окультного Світу» та пізніше «Езотеричного Буддизму» до захвату та далі заздрощів, вона вирішила «знати правду», за її виразом. Вона забажала або самою стати учнем, головним чином, щоби «писати книги» та у такий спосіб перевершити свого

світського суперника, або перекинути увесь цей обман, до якого вона не має відношення. Вона прийняла рішення поїхати до Європи та розшукати вас. Її збуджена фантазія, вдягаючи маску на кожного випадкового привида, створила «Студента» та примусила його обслуговувати її бажання та цілі. Вона відверто вірила у нього. У цей критичний момент, відчуваючи небезпеку, втрутився я. Дарб Нат був відісланий до неї та тричи впливав на неї від мого імені. Деякий час її думкам надавався напрям і її яснобачення було примушене служити меті. Якби її відверті уподобання отримали верх над сильною особистістю її нижчого Я, я би додав до Т.Т. чудового працівника та значну допомогу. Ця бідна жінка за власної природи добра та моральна. Але сама її чистота такого вузького ґатунку, такого пресвітерського характеру, якщо я можу застосувати це слово, що вона не здатна побачити себе відзеркаленою у будь кому, як лише у самій собі. Лише вона одна добра та чиста, всі інші мусять та будуть під підозрою. Велике благо було запропоноване для неї, але її самовпевнений дух не дозволив прийняти будь що, чому не надана форма, яка відповідає її власній моделі. А зараз вона отримає від мене листа у якому будуть викладені мій ультиматум та мої умови. Вона їх не зрозуміє та буде гірко жалітися багатьом з вас, підкидаючи натяки та інсинуації проти однієї людини, про яку вона каже як про обожнювану. Готуйтеся. Дошка порятунку їй запропонована, але мало надії, що вона її прийме. Та всеж, я ще раз спробую, але я не маю права будь яким чином впливати на неї. Якщо бажаєте мати мою пораду, утримайтесь від будь якого серьозного листування з нею до нових подій. Спробуйте врятувати (книгу) «Людина» шляхом вивчення її разом з Мохіні та шляхом видалення з неї втлумаченого «Студентом». Маючи також на увазі «деяку мету та задум» мені довелося залишити її разом її самообманом, що ця нова книга була написана з метою «виправити помилки» «Езотеричного Будизму» (вбивство його – була дійсна думка); і лише перед самим її від'їздом Упасіка отримала наказ простежити, щоби Мохіні старанно видалив з неї всі сумнівні абзаци. Протягом перебування її у Англії місіс Х. ніколи не дозволила би вам побачити її книгу раніше за її публікацію. Але я, бажав би зберегти п'ятимісячниу працю Мохіні та не дозволив би залишити її не опублікованою.

Хоча багато що залишається не поясненим, та те мале що ви отримали з цього листа, буде корисним. Це спрямує ваші думки новим напрямом та відкриє інший кут царства психологічної Ізіди. Якщо ви бажаєте вчитися та отримати окультне знання, вам потрібно пам'ятати, мій друг, що таке навчання відкриває входи у потік учнівства для багатьох непередбачених каналів, тиску яких навіть світський учень має підкоритися, інакше опиниться на узбіччі; і знаючи це, потрібно утриматися від суджень лише за зовнішністю. Лід зламаний ще раз. Скористуйтесь цим, якщо зможете.

К.Х.

ЛИСТ 129 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Лондоні влітку 1884р.

Добрий друг!

Коли ми почали обмін першими листами, ніхто не вважав, що за цим може статися публікація отриманих вами листів. Ви задаєте на вдачу запитання, а відповіді надані у різний час на не зв'язані між собою запитання та, такби мовити дані на половину під протестом, неминуче були недосконалими і часто з різних точок зору. Коли частку листів було дозволено надрукувати для «Окультного Світу», ми сподівалися, що посеред наших читачів знайдуться деякі, здатні, навподобі до вас, поєднати різні частини та побудувати з них скелет або відображення нашої системи, хоча і не

такої точно як оригінал, бо це неможливо, але хоча-би приблизної, наскільки це можливо для не посвяченого. Але результат виявився, як лихо! Ми намагалися спробувати, але отримали гірку невдачу! Зараз ми бачимо, що ніхто окрім тих, що пройшли третє посвячення, не можуть писати про це всебічно. Будь який Герберт Спенсер у ваших обставинах все переплутав би. Мохіні викладає не зовсім правильно та у деяких подробицях він явно не правий, і так саме не праві і ви, мій старий друг, хоча сторонньому читачеві це все одно, і ніхто до цього часу не помітив суттєвих помилок у «Езотеричному Буддізмі» та у «Людиниі» та не схоже, що помітять. Ми не можемо давати подальшої інформації з предмету, вже обробленому вами і нам залишається, щоби вже повідомлені факти були вплетені у послідовну та систематичну філософію силами учнів головної квартирі. «Таємна Доктрина» пояснить багато чого та спрямує на істиний шлях не одного лише схвильованого дослідника.

Тому викладення всіх сирих та складних матеріалів, у вигляді старих листів, у яких, я визнаю, багато що було навмисно затемненим, лише більше підсилило би плутанину. Замість очікуваної користі вам та іншим, це створило би для вас ще більш важке становище, накликало би критику на Вчителів і таким чином створило би затримуючий вплив на людський прогрес та Т.Т. Відповідно, я всіма силами протестую проти вашої нової ідеї. Залишіть «Таємній Доктрині» завдання помсти за вас. Мої листи не потрібно публікувати у такому вигляді, як ви пропонуєте, але навпаки, якщо бажаєте позбавити Джуль Кула від турбот, копії деяких листів потрібно відсилати до літературного Комітету у Ад'ярі, про який Дамодар вам писав, щоби за допомогою С.І.К.Чар'я, Джуль Кула, Субба Роу та Таємного Комітету (з якого О.П.Б. умисно виключена, щоби уникнути нових підозр та наклепів) вони могли користуватися інформацією для втілення цілей, для яких комітет був створений, як це пояснює Дамодар у листі, написаному ним за наказом. Це не новий «інцидент Кіддла», якого я уникаю, не критика спрямована проти моєї особи, яку вона навряд чи може зачепити; скоріше я намагаюся позбавити вас самого та Товариство від нових неприємностей, які на цей випадок можуть бути серйозними. Простіше, листи ці не були написані для публікації та публічних коментарів на них, але для приватного користування, і ні М. ні я, не дали би будь коли згоди на такий вчинок з ними.

Що стосується вашого першого листа, Дж.К. отримав наказ, щоби він зайнявся ним. В таких тонких справах я ще менше компетентний давати поради, ніж при задоволенні «учнів» ґатунку Л.К.Х. Боюся, що «бідна мила місіс Холувей» демонструє власні біленькі зубки і навряд наразі може бути «чарівним співрозмовником». За наказом, Олькот написав листа Фінчу, який дає ключа до цієї маленької проблеми. Це знову Ферн, Мурад Алі, Бішен Лал та інші нещасливці. Чого б це, таким «уявним» учням з егоїстичними уподобаннями було намагатися потрапити до зачаклованого кола випробувань! Вибачаюсь за короткий лист, я наразі зайнятий у зв'язку наближенням нового року.

К.Х.

ЛИСТ 130 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Лондоні влітку 1884р.

Мій дорогий друг!

Ви просите мене «пролити світло» на «нову скорботну подію», що виникла з безглуздих звинувачень містера Гебхарда? Саме у тому справа, що дюжини подій більш скорботного характеру, розраховані на те, щоби розчавити нещасну жінку, обрану у якості жертви, готові вибухнути над її

головою, торкаючись так саме і Товариства. Знову таки, здавалося би, після мого блискучого провалу задовольнити ваших суворих логіків в інцидентах «Біллінг-Мессі» та «Кідл-Світ», мої персональні думки та пояснення мають мало ваги на Заході? Але, ви, здається, думаєте точно так, як Вівелл, що «кожний провал є крок до успіху», і ваша віра у мене повинна серйозно стурбувати ваших друзів?

З вашого дозволу я надав пояснення «скорботного інциденту» мадам Б. але тому, що вона написала вам просту правду, то мало шанців, що їй повірять, окрім, можливо, декількох близьких друзів, якщо хоча би один у неї залишиться до того часу, коли цей лист дійде до вас.

Ви мабуть зрозуміли до цього часу, що наша сторічна спроба відкрити очі сліпого світу майже потерпає невдачу; у Індії – частково, у Європі – за небагатьма виключеннями – цілком. Залишився лише один шанц порятунку для тих, хто ще вірить; зібратися разом та зустрінути бурю хоробро. Нехай відкриються очі найбільш думаючої частини публіки на брудний заколот, який складають проти теософії у місіонерському середовищі, і протягом року у вас буде грунт під ногами. В Індії це: «Або Христос, або Засновники (!). Давайте закидємомо їх камінням на смерть!». Вони майже вбили одного, зараз вони атакують другу жертву – Олькота. Падре так зайняті, наче бджоли. Товариство Психічних Досліджень надало їм чудову можливість скласти капітал з їх амбасадора. Містер Ходжсон легко опинився жертвою неправдивого доказу; і завдяки науковій a priori неможливості таких феноменів, які він був відправлений досліджувати та зробити доповідь, вони цілком дискредитовані. Він може наводити як вибачення особисте розчарування, яке він відчував і яке примусило його бути обуреним проти викритих авторів «величезного шахрайства»; але безсумніву, якщо Товариство впаде, то це завдяки йому. Ми можемо додати сюди ще зусилля нашого спільного друга у Сімлі (А.О.Х'юма), який не вгамувався, а також зусилля містера Лейн Фркса. Яке товариство може зберегти власну цілісність проти двух таких язиків, як у панів Х. та Л.Ф.! У той час коли перший приватно повідомляє кожному відомому теософу та запевняє його, що з самого початку існування Товариства жоден лист, поданий як від вчителів, не був справжнім, другий, містер Л.Фокс розповідає всім, що він виконує волю Вчителя М. знайомлячи всіх з дефектами Теософського Товариства та помилками його засновників, чія Карма у тому, що вони мусять зрадити сокровенні істини, отримані від своїх Гуру.

Після цього, можливо, ви менше звинувачуватимете наших учнів за їх відразу до європейців штаб-квартири та за їх ствердження, що це вони зруйнували Товариство.

Таким чином мій друже, приходить вимушений кінець проектованим настановам по окультизму. Все було обумовлено та приготовано. Таємний комітет, у завдання якого входило отримання від нас листів та настанов та передача їх Східному гуртку, був готовий, коли декілька європейців (з причин, про які бажаю промовчати) взяли на себе владу перевернути рішення всіх Рад. Вони відхилили (хоча їх причини були іншими) отримання наших настанов через Субба Роу та Дамодара (останнього ненавидять пани Л.Фокс та Хартман). Субба Роу відмовився, а Дамодар поїхав до Тибету. Чи можна наших індусів за це докоряти?

А зараз Х'юм та Ходжсон довели Субба Роу до сказу, розповівши йому, що він як друг та окультний працівник мадам Блаватської, підозрюється урядом у шпигунстві. Історія графа Сен Жермена і Каліостро перекладається знову. Але я можу сказати вам, як людині яка завжди була відданою мені, що плодам вашої відданості не буде дозволено розкладатися та осипатися з дерева діяльності. А далі, чи неможу я сказати декілька слів, які можуть опинитися корисними?

Це старий труїзм, що ніхто з вас ніколи не мав точної уяви ні про «Вчітелів», ні про закони окультизму, які ними керують. Наприклад, я тому, що я отримав трохи західної освіти, маю виглядати як людина типу «джентльмен», який строго чинить у відповідності до законів етикету та за правилами вашого суспільства та світу! Ніщо не може бути більш помилковим; про абсурдність картини індо-тибетського аскета, граючого у сера Грандісона, навряд чи потрібно говорити. Та всеж, опинившись невідповідним цьому опису, я в зображенні був публічно затаврований та деградований, як сказала би мадам Б. Що за жахлива пародія! Коли ви зрозумієте, що я не схожий на це? Що, якщо я у дечому, знайомий з вашими особливими поняттями про те або інше та про обов'язки західного джентльмена, то також і ви деяким чином знайомі з поведінкою та звичаями Китаю та Тибету. При всьому тому, так саме як ви відмовилися би пристосовувати власні звички та жити за нашими, я так саме вважаю наш спосіб життя кращим за ваш також як і наші ідеї кращими за Західні. Мене звинувачують у «плагіаті». Ми люди з Тибету та Китаю, не знаємо, що ви розумієте під цим словом. Я знаю, але це не причина, що мушу прийняти виші літературні закони. Будь який письменник має привілеї застосовувати цілі речення з словника «Бай-Вень-Ієн-Фу», найбільшого у світі, з цитатами від кожного відомого письменника та маючого у змісті всі фрази, які будь коли були сказані, та вживати їх для викладення власних думок. Це не має відношення до випадку з Кіддлом, який стався саме так, як я вам розповів. Але ви можливо знайдете на протязі всіх моїх листів двадцять окремих речень, які можуть опинитися вже застосованими у книгах або рукописах. Коли ви пишите з будь якого предмету, то оточуєте себе книгами для довідок та таке інше; коли ми пишимо про будь що, про що думка Заходу нам відома, ми оточуємо себе сотнями уривків з цієї теми з дюжини різноманітних творів, відбитки яких є у Акаші. Що дивного у тому, що не лише учень, якому доручена робота і який не винний у незнанні значення плагіату, але навіть я сам міг випадково вжити вже існуючу фразу, пристосувавши її до іншої, нашої ідеї? Я вже раніше вам про це розповідав, і це не моя провина, якщо ваші друзі та вороги не задовольняються цим поясненням. Коли я візьмуся за написання нариса на приз, то можу бути більш обережним, бо справа Кіддла – ваша власна провина. Чому ви надрукували «Окультний Світ», не надіславши мені, щоби я перечитав? Я би ніколи не прогавив цього уривка та так саме і «Лала Сінга», безглуздо зображеного, як наполовину nom de plume Джул Кулом та легковажно дозволеного мною затвердитися, не думаючи про наслідки. Ми не є безпомилковими «Махатмами» у кожну годину дня, дорогий друже, ніхто з нас також не вчився так багато пам'ятати . А далі про окультизм.

Від нас очикували, що ми дозволимо чинити з окультними силами так саме як чинять з їх шкарлупою – фізичними силами природи. Нас лають за те, що ми не даємо всім вченим, що працюють з Теософським Товариством, плодів добутих поколіннями дослідників окультистів, які присвятили цьому власні життя та які часто їх втрачали, силою добираючи таємниці з серця природи. Якби ми так не робили, окультизм не визнали би – він мав би залишитися у межах магії та забобонів, як спіритизм – у очах деяких, та як неправда – у очах інших. Хто замислився хоч на мить, що окультний закон, як відкритий та оприлюднений, не стає більше окультним, якщо лише він не наданий окультисту, який скоріше помре, ніж зрадить власну таємницю.

Яке незадоволення, яка критика з приводу Дева-Чана та споріднених йому тем з причини часткової інформації та уявних протиріч! О, сліпі недоумки! Вони забувають або ніколи не знали, що той, хто має ключи від таємниць смерті, також володіє ключами життя? Що якби кожен міг бути Богом-творцем у цій расі, так легко надбавши знання, то не було би потреби у 6 та 7 расах? І що ми зламали би програму Буття, змішали би рахунки Книги Життя та порушили би Вічну Волю!

Мені залишилося не багато що сказати, якщо взагалі залишилося. Я маю глибокий жаль, щодо власної нездатності задовольнити чесні та відверті намагання деяких обраних посеред вашого гурту, на край випадок на цей час. Якби ваша Л.Л. могла зрозуміти, або мати підозри, що ця криза, що струснула Теософське Товариство до самих підвалин, є питанням або загибелі або порятунку тисяч, питанням прогресу або регресу людської раси, її слави або навпаки, а для більшості цієї раси – питанням бути чи небути знищеними, то дійсно, що багато хто з вас поглянули би у самий корінь зла, і замість того, щоби керуватися оманливою зовнішністю та науковими заключеннями, взялися би за працю та врятували становище, відкриваючи ганебні справи вашого місіонерського світу.

Доки що прийміть мої найкращі побажання.

К.Х.

Вважаю, що краще мені ще раз сказати вам, що я бажав би, щоби ви завжди пам'ятали. Я був би радий, якби на кожне запитання можна так саме легко відповісти, як на ваше запитання про «скорботну подію». Чому сумніви та брудні підозри, як здається оточують кожного, спрямованого до учнівства? Мій друже у масонських ложах старих часів неофіт підлягав серії іспитів на страх, відданість, відвагу та присутність духу. Психологічним впливом, підсиленим механічними та хімічними засобами, його доводили до думки, що він падає у прірву, скинутий скелями, йде містками з павутиння висячого у повітрі, йде крізь вогонь, тоне у воді та атакований дикими тваринами. Це була програма з Єгипетських містерій. Захід загубив таємниці Сходу, тому мусить застосовувати штучність. Але у ці дні вульгаризація науки зробила схожі іспити застарими. На претендента зараз тиснуть виключно з психологічного боку його природи. Його курс іспитів у Європі та Індії відповідає системі Раджа Йоги і результатом їх, як було пояснено, є розвиток у ньому, його темпераменті кожного зародка добра та зла. Правило це непохитне і ніхто не уникне його, напише нам листа або у схованці серця сформує сильне бажання окультного знання та сполучення. Навподобі до того як злива не може запліднити скелю, так і окультне вчення не має наслідків на несприятливий розум. І як вода здіймає жар у вапні, так і вчення викликає до полум'яної дії кожну не підозрювану потенційність учня.

Не багато європейців витримали цей іспит. Підозри, як наслідок самосформованої впевненості у обмані, вочевидь, зробилися порядком дня. Я кажу, за дуже малими виключеннями, ми не були успішними у Європі.

Звідси витікає необхідність для Теософського Товариства зберігати абсолютний нейтралітет у окультних вченнях та феноменах: щоби не повідомлялося, мусить передаватися індивідуальними членами від індивідуальних членів. Наприклад, якщо мадам Б. знайде у собі необхідну силу, щоби жити (а це залежить цілком від її волі та сили, її напруги) та забажає під керівництвом свого Гуру або навіть мене служити у якості писаря для вас (для Сіннетта, не для гуртка), вона зможе, якщо забажає, щотижня або щомісяця слати вам настанови. Мохіні міг би зробити те саме, але за умови, що ні наші, ні імена надсилаючих ніколи не будуть публікуватись; також Т.Т. не мусить нести відповідальність за ці вчення. Якщо Східний гурт витримає, що небудь, ще можливо буде зробити. Але надалі ніколи Товариству в Індії не буде дозволено знову компрометувати себе дивами, які навколо вважаються обманом. Добрий корабель тоне, друже мій, бо його скарб був запропонований широким масам; частка його забруднена негідниками і золото його було сприйняте за мідь. Наперед я кажу, жодні негідні очи не побачуть цього скарбу, а зовнішні палуби корабля мусять бути вичещеними від бруду та

сміття, накопичених внаслідок необережності його членів. Намагайтесь виправити спричинене зло. Кожен крок зроблений будь ким у нашому напрямі, примушує нас робити крок назустріч. Але мандрівка до Ладаку не є засобом, що приведе до нас, як містер Л.Фокс уявляє.

Ще раз прийміть моє благословіння та прощальний привіт, якщо їм доля бути останніми.

К.Х.

ЛИСТ 131 К.Х. - Сіннетту. Отриманий у Лондоні 10 жовтня 1884р.

З причин доволі гідних, хоча і без потреби деталізувати, я не міг не відповісти на вашого листа з Еберфельда, ні надіслати вам його через Л.К.Х. Тому, що стало неможливим використовувати головний канал – О.П.Б. через яку я до цього часу спілкувався з вами, з причини ваших особистих відносин, я звернувся до звичайної пошти. Навіть це потребувало від одного друга більшої трати сил, ніж ви у можете уявити.

Було би не гідним для друга замовчати правду, коли мова про неї може принести користь, тому я мушу сказати, що вам потрібно уважно стежити за собою, якщо не бажаєте назавжди припинити наше листування. Непомітно для себе, ви оздоблюєте у собі тенденцію до догматизму та несправедливим та неправильним уявленням про особи та мотиви. Я добре ознайомлений з вашими ідеями про те, що ви називаєте «святеницькою абсурдністю»; і у мене важка впевненість, що тому що у вашому світі нікому не дозволяється читати мораль іншим, то і ви, можливо, будете обурені цим, і ці слова імовірно пишуться дарма. Але я так саме знаю ваше відверте бажання, щоби наше листування не припинилося; і знаючи це, я доведу до вашої уваги те, що може мати ці наслідки.

Так ось, стережіться немилосердного духа, бо він стане на вашому шляху як голодний вовк та з'їсть кращі якості вашої натури, що почали з'являтися. Розширюйте замість звуження ваші симпатії; намагайтесь ототожнювати себе з вашими побратимами, ніж зменшувати коло рідні. Чим би не була викликана, помилками Ад'яра або Аллахабада, неохайністю або помилковістю О.П.Б. – криза прийшла, і прийшов час, для якого лише можливо, розповсюдження вашої моральної сили. Наразі не час для докорів та мстивих звинувачень, але для боротьби об'єднаними силами. Хто би не посіяв сім'я цієї бурі, вихор сильний і все Товариство пожинає цю бурю, яка скоріше роздмухується ніж пригнічується з Шигатзе. Ви смієтеся над іспитами – це слово здається вам смішним щодо вас? Ви забуваєте, що той хто наближається до наших кордонів навівть у думках, вже потрапляє в колооберт іспитів. У будь якому випадку ваш храм хитається, і якщо ви не підсилите його стіни власними сильними плечима можете розділити долю Самсона. Пиха та «сповнене гідності презирство» не допоможуть вам у цьому випадку. Існує дещо, алегорично звісно, як скарби, що охороняються вірними гномами та бісами. Скарб – це наше окультне знання, надбати яке намагаються багато хто з ваших – ви більше за всіх. І можливо не О.П.Б. або Олькот, або ще будь хто індивідуально розбудив цих охоронців, але ви самі і до того більше ніж вони та Товарство колективно. Такі книги як «Окультний Світ» та «Езотеричний Буддизм» не проходять непоміченими у очах цих вірних охоронців, і абсолютно необхідно, щоби ті хто спрямовані до такого знання, були щільно перевірені та випробувані. Робіть які забажаєте висновки, але пам'ятайте, що мій Брат та я єдині посеред Братства, яким дорого розповсюдження (у відомих межах) нашого Вчення, і О.П.Б. була до цього часу нашою

єдиною зброєю та розумним агентом. Дозволяючи, що вона є всім тим, що відповідає вашому опису, до того я вже вам казав, що ця розхитана стара істота дійсно стає небезпечною, я заявляю, що це все ще не може бути вибаченням для найменшого послаблення зусиль, щоби врятувати становище і тим швидше просунути роботу вперед (особливо охороняти наше листування). Поміркуйте, яка це значна перевага для вас, що вона була тим, чим є тому, що цим вона дала вам величезний стимул до завершення, недивлячись на перешкоди у яких ви її звинувачуєте. Я не кажу, що ми обрали би її, якби у нас був інший кращій агент; всеж тому, що ви самі були більше зацікавлені, це була перевага, але ви самі вже на тривалий час, якщо не назавжди, відійшли від неї і тим створили величезні перешкоди на моєму шляху. Припам'ятайте, що я вам сказав років зо два тому – «якби О.П.Б. померла до того як ми знайшли для неї заміну» - сили якими ми користуємося для відносин з зовнішнім світом, дозволили нам надіслати вам два-три листи, і далі все це згасло би та більше листів від мене не приходило би. Але вона по суті мертва, і це ви самі – вибачте мені ще одну правду – хто вбив цього грубого але відданого агента, тим більше такого, який дійсно вам був відданим. Полишимо цю тему, якщо вона вам огидна. Я робив все, що міг, щоби зупинити зло, але у мене немає для неї ні юрисдикції ні влади та також мої шанці з місіс Х. не кращі. Вона чудовий суб'єкт від природи, але така недовірлива до себе та інших, до того здатна сприймати дійсність за галюцинацію та vice versa, що буде потрібно багато часу, до того як вона почне собою володіти. Вона далека від потрібної якості, тим більше що не розуміє ні себе ні нас. Дійсно, наш метод дій, не ваш і відповідно на Заході мало надій для нас.

Не приписуйте, будь ласка, вище зазначене будь якому впливу О.П.Б. Безсумніву вона гірко скаржилася своєму Вчителю та відверто про це каже, але це не міняє Його думки про вас і також не чіпляє мого відношення до вас. Не лише ми двоє, а навіть вона знає, яке важливе значення для блага Товариства мала ваша діяльність, і жодні її особисті образи не можуть перешкоджати у наданні вам повної справедливості, також як і для неї. Її Вчитель та я спрямували її та наказали їй зробити все, що вона зробила що до місіс Х. Будь які неприємності, що виникли від цього, зобов'язані своїм утворенням тому, що вона виконувала накази. Місіс Х. була знайдена нами у Америці. Ми вплинули на неї, щоби вона підготувалася для написання книги, яку вона писала за допомогою Мохіні. Якби вона погодилася залишитися у Парижі ще на декілька днів, як її просили, а не переїхати до Англії з О.П.Б. то наступне ускладнення могло би буте відбитим. Наслідки її приїзду до вашого будинку вже нею описані вам раніше; і обурені тим, що Мохіні і О.П.Б. казали вам та місіс Х. ви просто обурювалися нашими особистими бажаннями. Ви будете обурені моїми словами навіть зараз, коли я скажу вам, що ви несвідомо, я згоден, заважали мені розвивати її. Та всеж ви були би першим, хто мав би з неї користь. Але, не розуміючи наших окультних методів дій, ви наполягали на тому, що мусите знати причини всього що робиться, особливо у речах які вам не підходять. Ви навіть вимагали, щоби вам у подробицях пояснили причину, чому вас просили приїхати до Еберфельду. Це не розумно з окультної точки зору, мій друг. Ви або майте довіру до мене або ні. Ще я мушу відверто сказати вам, що мої дружні почуття до вас отримали шок, коли я почув про ваш «ультиматум», який можна коротко викласти таким чином: «Або місіс Х. перебуватиме біля тижня у вашому будинку або я (ви) виходжу з Л.Л. і нехай вона робить, що може». Це майже значить наступне: «Чого би не бажали «Вчителі», я мушу та покажу Л.Л. що все, що вони мали почути про цю справу – неправда і що «Вчителі» ніколи не погодяться на будь яку дію, яка торкатиме мою пиху; вона мусить охоронятися у будь якому випадку». Мій друг, це входження у небезпечну зону. Тут, у наших горах, у небезпечних місцях та стежках, де бувають часто наші учні, Дуг-па кладуть шматки старих ганчірок та інші предмети, розраховані на зцікавленність необачних; ці ганчірки та предмети насичені їх злобним магнетизмом; якщо стати на

них, сильний психічний шок отримає той хто став, такий, що він не встоїть на ногах і, до того як отямиться, опиниться у безодні. Друже стережіться пихи та егоїзму, двух величезних пасток, для тих, хто намагається просуватися крутими стежками Знання та Духовності. Ви відкрили щелину на стику нашої броні для Дуг-па, і тому не жалійтеся, що вони знайшли її та поранили вас. Місіс Х. у дійсності не бажала їхати до вашого дому, бо як вона сама вам відверто сказала, я сказав їй цього не робити з причин, які ви самі зараз мусите знати. Ви також мусили знати, що якщо ми чогось варті як індивіди, а не безсилі маріонетки, то ми не могли наражатися на вплив О.П.Б. і жодні погрози не у стані примусити нас зробити будь що не за нашими судженнями та необхідностями Карми. Мені дуже жаль, що ви не припам'ятали цих фактів до того як розмовляти, і це ще більше робить важким моє становище перед моїм Володарем, який, звісно, зареєстрував ваш «ультиматум». Ви заперечуєте, що ви будь коли пропонували себе у якості учня: о мій друже, з такими «слабкими струнами» у вашому серці, ви не могли би стати навіть «світським учнем». Але я ще раз кажу, кинемо цю тему. Слова не можуть згасити діяння, що зроблено те зроблено. Мій Брат М. у якого більше влади, ніж у мене, нещодавно написав обіцяного листа «Внутрішньому Гуртку». Ваша «честь», добрий друг, врятована, але яким коштом - про це читайте і ви побачите.

Деякі мої нещодавні листи та нотатки, у тому числі лист казначею Л.Л. ви вбачаєте «не філософськими» та не у моєму звичайному стилі. Навряд чи цьому можна допомогти: я писав лише за справою цього моменту, як і наразі пишу і у мене немає часу для філософії. Коли Л.Л.та більшість західних філій Т.Т. знаходяться у такому стані, філософію не можна застосувати у якості засоба, що стримулює нетерплячість, але головна вимога наразі – виробити практичний план, як впоратися з становищем. Деякі намагаються несправедливо, визнати всю відповідальність за стан справ лише за Х.С.О. та О.П.Б. Ці двоє, скажимо, далекі від досконалості і у деякому відношенні, прямо навпаки. Але у них є те, (вибачте за повтор, бо на це постійно не звертають уваги), що ми так надзвичайно мало бачимо у інших – неегоїстичність та гаряча готовність до самопожертви на користь інших. Яка «велика кількість гріхів» не буде покрита цим! Це труїзм, тавсе ж я його повторюю – лише у стражданнях можна побачити справжню сутність людини. Це мужність, коли людина сміливо приймає власну долю колективної Карми того гурту, з яким вона працює та не дозволяє собі ображатися та бачити інших більш чорними, ніж вони насправді є, або у всьому звинуватити будь якого «козла спокути» спеціально обраного. Таку правдиву людину ми завжди захищатимемо, не дивлячись на недоліки, допоможемо їй розвинути гарне, що у неї є. Така людина піднесено не егоїстична: вона занурює власну особистість у ту справу, якій служить, та не звертає уваги на особисті образи та незручності.

Я скінчив, мій добрий друже, і мені немає що більше сказати. Ви достатньо розумні, щоби не бачити ясно, як американці кажуть – «палітуру до якої потрапили» а також і те, що я особисто мало чого можу зробити. Сучасне становище, як ви це знатимете з листа М. поступово створювалося всіма вами так саме і нещасними «Засновниками». Всеж, ми навряд чи зможемо обійтися без будь кого з них протягом ближчих декількох років. Ви дуже жорстоко повелися з цією старою людиною, і наразі прийшов її день. З цим ви ніколи зі мною цілком не погодитеся, але це факт. Все, що я особисто можу для вас зробити, зроблю якщо ви не погіршите становище, змінивши поведінку. Хто бажає мати вищі настанови, той мусить бути істиним теософом душею та серцем, а не лише зовнішністю.

Доки що прийміть моє скромне благословіння.

К.Х.

Листи без визначеної дати відправки та отримання.

ЛИСТ 132 К.Х. - Сіннетту.

Майте терпіння. Через день або два і я зможу взятися за ваші листи та відповісти на них. Я бачу, що кращій план – це діяти через нашого спільного друга. Покладіть свої листи до її кишені або під її подушку. Бачу, що наш спільний друг все ще вважає власні первинні засади беззаперечними як кажуть клерки.

Поспіхом К.Х.

ЛИСТ 133 К.Х. - Сіннетту.

Не будьте нетерплячим добрий друже. Я відповім завтра. Коли ви знатимете складності на моєму шляху, ви зрозумієте, як ви часом помилялися у розумінні моїх дій.

К.Х.

ЛИСТ 134 К.Х. - Сіннетту.

Хіба я не попереджав вас у своєму листі, що він зробить ганебний комплімент і, що це буде єдиною подякою, яку можна очикувати від медіума?

К.Х.

ЛИСТ 135 К.Х. - Сіннетту.

Надзвичайно важко забезпечити доставку листів через Пенджабську адресу. Але Б. та я дуже розраховували на молоду людину, сентиментальність якої ми знайшли не зовсім гідною для корисного виконання посади посередника. Всеж я не припиню спроб, сподіваюся надіслати вам назву почтової контори у Пенджабі або у Північно-Західних провінціях, де один з наших друзів буде проїзджати один або два рази на місяць.

К.Х.

ЛИСТ 136 К.Х. - Сіннетту.

Моєму шановному другу А.П.Сіннетту з повагою надсилається прохання уважно прочитати зміст двох доданих листів та дати власну чесну думку щодо них з англійської точки зору, чим зробите своєму другові велику послугу.

К.Х

ЛИСТ 137 К.Х. - Сіннетту.

Мій дорогий друг!

Я смертельно втомлений та сповнений огиди з причини всіх цих заперечень. Будь ласка, прочитайте це, до того як віддати Х'юму. Якби він вимагав фунт плоті як вдячність, я не заперечував би, але фунт безкорисної балаканини, це дійсно більше, ніж навіть я можу витримати!

Завжди ваш К.Х.

ЛИСТ 138 К.Х. - Сіннетту.

Це шахрайське втручання у приватне листування. Немає часу, навіть відповісти на ваші запитання – зроблю це завтра або післязавтра. Вже декілька днів я помічаю у думках вашої дружини щось схоже на хвилювання за «Дена». Дитячи хвороби майже небезпечні, навіть якщо вони запущені, якщо у дитини від природи міцно складено тіло. Незагартовані діти, природно, стають жертвою зарази. Днями я побачив у будинку містера Х'юма її побоювання принести з собою додому заразу, тому, що «Позбавлений Спадку», який був на чергуванні, звернув на неї мою увагу. Не бійтеся, за будь якого випадку. Я сподіваюся, що ви мене вибачите, якщо я вам дам пораду зашити додане у маленьку ладанку – досить частки цього – та повісити на шию дитини.

Тому, що я не можу принести у ваш будинок магнетизм моєї особистості, то я роблю найкраще, що можу, надсилаю вам локон, як провід для передачи моєї аури у концентрованому стані. Не дозволяйте нікому іншому брати його до рук за виключенням місіс Сіннетт. Ви вчините добре, якщо тимчасово не наближатиметися до містера Ферна на близьку відстань.

Нікому нічого не кажіть про цю записку. К.Х.

ЛИСТ 139 К.Х. - Сіннетту.

Докладені до цього волоси носіть на собі у бавовняній мотузці (або, якщо бажаєте у металевому браслеті) трохи нижче вашої пахви під лівим плечем. Виконайте пораду, яку вам пропонуватиме Г.Олькот. Порада добра і ми не проти її. Не майте дурних почуттів (неприязні, образи, ворожості) навіть проти ворога та людини, яка вчинила вам зло, бо ненависть діє як протиотрута, та здатна зашкодити впливу навіть цього волосу.

К.Х.

ЛИСТ 140

Правило витлумачене правильно. Жодний член одного Товариства не має права голосувати у іншому Товаристві. Так саме не може одна людина бути членом декількох Лож, якщо лише з цього приводу немає окремої постанови Ради. Буддисти, наприклад, не можуть бути членами у будь якому Брамінському Товаристві.

М.

ЛИСТ 141 К.Х. - Сіннетту.

Дякую, мій друже. Ваша програма, складена та написана, як мені добре відомо для розгляду, зафіксована, і ми розглянемо її у один з цих днів. Не ганьте мене за відтермінування, ситуація серйозна та небезпечна нещодавніми безглуздими вчинками, і Хубілган розгніваний; якими не були би результати, я залишуся вірним власному слову вам, але час для нових наших зусиль ще не прийшов. Робіть все, що ви можете, щоби уникнути подальших помилок.

Завжди відверто ваш К.Х.

ЛИСТ 142 Наприкінці листа для «Теософа» від N.D.K. Отриманий 24.07. Почерк К.Х.

Відішліть це містеру Сіннетту. Він отримав наразі всі необхідні пояснення від мене та не відмовить мені у особистій послузі, яку я прошу наразі. Нехай він у свою чергу просвітить своїх братів теософів відповіддю на це у наступному «Теософі» та підпишіться «Світський учень».

ЛИСТ 143 К.Х. - Сіннетту.

Розкажіть йому, що ви щойно почули від Упасіки. Я був з вами. Члени, що виявилися бажаючими, після обрання Президента, мусять цілком переорганізуватися, і потрібно їм надіслати новий Статут на нових засадах, як задумано вами. Напишіть та порадьтесь з Олькотом. Нова організація доволі скромна за кількоістю членів, та всеж навіть менше за 50 гідні для спільної праці! Напишіть містеру Мессі та викажіть подяку від мене. Він знатиме за що. Що я можу сказати? Ваша присутністьсть у Бомбеї врятувала би все, та всеж, я відчуваю, яке небажання ви маєте, тому не буду наполягати. Сьогодні ввечері, я сподіваюся у мене буде більше часу для відповіді.

К.Х.

ЛИСТ 144 К.Х. - Сіннетту.

Чи не зможете ви підібрати для мене три камінці гальки? Вони мусять бути взяті з берегів Адриатики – бажано з Венеції та як можливо ближче до Замку Дожей, а найбажаніше під містком Позіхань (якщо багно віків не завадить). Ці камінці мусять бути трьох різних кольорів: один червоний, другий чорний, третій білий або сіруватий. Якщо вам пощастить їх мати, бережіть їх від будь яких впливів та торкань, за виключенням вас самих, чим ви чимало зобов'яжете завжди вашого К.Х.

ЛИСТ 145 М. - Сіннету.

Так саме добре, як і все, що він пише. Чи маєте ви будь які заперечення, щоби запитати його – чи немає у нього самого будь яких заперечень проти публікації цього у «Теософі»? Дякую за те, що написали ці дві статті.

М.

ЛИСТ 146 К.Х. - Сіннетту.

Правда на її боці. Ваші звинувачення надзвичайно несправедливі і тим більше хворобливі для мене тому, що виходять від вас. Якщо після цього ствердження ви всеж триматиметеся тієї самої позиції, я буду змушений висловити власне глибоке співчуття з приводу цієї нової нашої невдачи та побажати вам від всього мого серця успіхів у більш гідних вчителів. В неї безсумніву, не вистачає милосердя, але дійсно, вам замало проникливості.

З співчуттями ваш К.Х.

ЛИСТ 147 К.Х. - Сіннетту. (Оригінал пошкоджено)

…не маю взагалі жодних заперечень проти того, що ви кажете… картинах, які, як вважається, зображають мою персону. Всеж….які вони, вони достатньо представляють мене, щоби…відчути незручність, коли чужі руки, не ваші, торкаються до них. Я подивлюся, що можна зробити…en fase.

Будь ласка, погляньте за тією рецензією на працю Мейтленда. У мене є причини бажати, щоби це було зроблено таким чином, щоби звернути увагу…спіритуалістів.

К.Х.

ЛИСТ 148 М. - Сіннетту. (Почерк М.)

Людина, яку я вчора ввечері доправив, була ладакским ученем, і не мала жодного відношення до вас. Те що ви щойно сказали про «посвячення» правильно. Будь який член, який відверто та чистосердно покаявся, мусить бути прийнятий назад. Як бачите, я постійно з вами.

ЛИСТ 149

Мужність, терплячість та надія, мій Брат. К.Х.

ЛИСТ 150 Людина та всесвіт. (Семеро принципів)

ЛЮДИНА

Тибетські: 1.AKu. 2.Zer (життєвий промінь). 3.Chhu-long (одне з трьох устремлінь). 4.Nga-Zyi (сутність дії). 5.Ngi (фізичне Его). 6.Lana/ Sem-Nye (Духовна Душа). 7.Hlun Dhub (Само-Сутній).

Санскритські: 1.Рупа. 2.Прана: Дживатма. 3.Лінга Шаріра. 4.Кама Рупа. 5.Лінга Деха Бхут. 6.Атман Маяві Рупа. 7.Махатма.

Українські: 1.Тіло. 2.Життєвий Принцип. 3.Астральне Тіло. 4.Сила Волі. Форма. 5.Тваринна Душа. 6.Духовна Душа. 7.Дух.

ВСЕСВІТ

Тибетські: 1.Sem-Chan (живий всесвіт) S.Sa-земля. 2.Zhihna (життєва душа). 3.Yor Wa (ілюзія). 4.Od (світло сяюче, активне). 5.Nam Kha (пасивний ефір). 6.Kon Chhog (нестворений принцип). 7.Nyng (час у просторі та вічночті).

Санскритські: 1.Брахм. Всесвіт Пракріті. 2.Пуруш. 3.(Майя) Акаша. 4.Вак (камакаша). 5.Яджна (латентна форма). 6.Нараян-Дух над водами. 7.Сваямбува у просторі.

Українські: 1.Організована Матерія. 2.Животворний Дух. 3.Астрал або Атмосфера. 4.Всесвітня Сила Воллі. 5.Вірадж Всесвітня Ілюзія. 6.Всесвітній Розум. 7.Латентний Дух Ейнсоф.

ЛИСТ 151 Космологічні нотатки з рукопису А.П.Сіннетта.

Запитання 1. Які різновиди знання?

Відповідь. Дійсне (Dgyu) та недійсне (Dgyu-mi). Dgyu, стає Фохатом, коли активне – активний посередник волі – електрика – немає іншої назви.

Запитання 2. Яка різниця між цими двома різновидами знань?

Відповідь. Дійсне знання займається вічними істинами та первинними причинами та не залежить від віри або зневіри людини. Недійсне займається лише ілюзорними наслідками та потребує віри та авторитету.

Запитання 3. Хто володіє дійсним знанням?

Відповідь. Лха, або Адепт, лише він один володіє дійсним знанням, його розум у відповідності en rapport з Всесвітнім Розумом. Лха створив досконале поєднання власної Душі з Всесвітнім Розумом, що робить його тимчасово божественною істотою, яка існує у сфері абсолютного розуму та володіє знанням природніх законів або Dgyu. Профан не може стати Данг-ма (очищеною душею) тому, що він позбавлений засобів сприйняття Chhag, Генези або початку речей.

Запитання 4. Чи існує будь яка різниця між створюючим первісні причини та створюючим їх кінцеві наслідки?

Відповідь. Жодної. Все у окультному Всесвіті, охоплюючому всі первісні причини, засноване на двох принципах – Космічній енергії (Фохат, або дихання мудрісті) та Космічній основі думки.

Thyan Kam (знання викликань) надає імпульс Космічній енергії у правильному напрямі. У Фохаті все, що існує на Землі як ultimates, існує як primates.

Запитання 5. Що є єдине вічне, незалежне від всього іншого?

Відповідь. Простір.

Запитання 6. Що співіснує з простором?

Відповідь:

1. Розмір, довжина часу або простору.

2. Матерія.

3. Рух, бо це є вічне життя (свідоме або несвідоме, залежно від обставин) матерія, навіть під час Пралай, або ночей розуму. Коли Chyang або всезнання, та Chyang mi shi khon – незнання сплять, це латентне несвідоме життя підтримує матерію, робить її живою у беззупинному нескінченному русі.

4. Акаша (Bar-nang), або Космічна атмосфера, або Астральне світло, або небесний ефір, яка або у власному латентному або активному стані, оточує та пронизує всю матерію у русі, результатом якої вона є та одночасно посередником, за допомогою якого Космічна енергія впливає на її джерело.

5. Пуруш, або сьомий принцип всесвіту. Лінг Шарір створений з ефірних елементів його організму, ніколи не кидає тіло, окрім як після смерті та далі залишається поблизу.

Запитання 7. Чи мусимо ми розуміти Пуруш як іншу назву простору, чи як дещо інше, що займає кожну частку Простору?

Відповідь. Те саме. Сваямбу займає кожну частку безкінечного та вічного Простору, тому мусить розумітися у одному сенсі з Простором. Сваямбу стає Пуруш, коли торкається матерії.

Запитання 8. Чи є всесвітній розум сукупністю всіх розумів Дхіані-Коганів або Планетних Духів, результат впливу Пуруш на матерію, так саме, як і духовна душа людини результат впливу духу на матерію?

Відповідь. Так.

Запитання 9. Чи повинні ми дивитися на семеро принципів як всі матерія та всі дух у єднанні; з духом, так би мовити на одному полюсі, а матерією на другому?

Відповідь. Так, саме так.

Запитання 10. Якщо так, чи мусимо ми дивитися на них як нарізні стани матерії або духу або ще якось інакше?

Відповідь. Стан кондиції, звіть це як бажаєте. Я називаю це Kyen – причина; сама результат попередньої або первісної причини.

Запитання 11. Вся матерія складається з молекул. Як можна уявити собі різні стани матерії?

Відповідь. У процесі зменшення та розчинення молекул, вони стають пропорційно розрядженими, і чим більше відстань між нашою кулею та ними – я не маю на увазі тут сферу у межах досяжності вашої науки – тим більше змінюється їх полярність – негативний полюс набирає більшої якості відштовхування і позитивний поступово втрачає силу тяжіння. (саме настав час для ваших людей Dgyu обізвати мене тибетським віслюком, а для мене повернути цей комплімент).

12. Примітки. Дивись лист 150.

Запитання 13. Sem Chan, живий або оживлений Всесвіт; S.Sa. земля як елемент. Де у такому випадку класифікується космічна або неорганізована матерія?

Відповідь. Zhi gyu (космічна матерія), Thog (простір), Nyng (розмір або довжина), Rhor wa (рух), все одне. Вогонь, так саме як все інше, має семеро принципів. Од, один, але не самий матеріальний – шостий.

Запитання 14. Вся матерія, космічна або організована, має притаманний для неї рух. Що у такому випадку для неї виконує Zhshna, життєва душа або принцип оживлення?

Відповідь. Нарзі ви бачите. Аналогічно можна запитати, що робить для людського тіла життєвий принцип, коли він у складі разом з іншими п’ятьма. Мертве тіло складене з молекул сповнених життя, так? Всеж коли життєва душа залишила тіло – що воно є, як не мертве тіло. Залиште вашу пансофію, та зійдіть до нашої Dgyu. Ми віримо в спонтанне зародження, ви – ні. Ми стверджуємо, що Zhima – позитивна, і Zhi-gyu (gyu (матеріальна) земля у цьому сенсі) – негативна; лише коли ці обидві починають контактувати, коли перша примушена впливати на другу, створюється жива самодіюча матерія. Все невидиме, невідчутне (дух речи) – позитивний, бо він належить до світу реальності; так саме як все щільне, видиме – негативне. Примат та ультимат, позитивне та негативне.

Так у нашому проявленому світі. У процесі руху сил відстань між організованою та неорганізованою матерією стає більшою, виникає тенденція до протилежного. Сили тяжіння та відштовхування стають поступово слабшими. Далі стається цілковита зміна якостей, і тимчасово рівновага утворюється у протилежному порядку. З кожним кроком вперед або у бік їх первісного хаотичного стану, якості більше не змінюються взаємно, а стають слабшими поступово, доки не досягнуть світу небуття, де існує вічний механічний рух, нестворена причина, звідки сходять, навподобі до беззупинного обертання колом доверху та донизу, джерела буття з небуття, останнє – реальність, перше – майя, тимчасове з вічного, наслідок від причини, до того цей наслідок стає причиною ad infintum. Під час Пралаї цей рух доверху та донизу зупиняється, залишається лише притаманне несвідоме життя – всі сили творіння паралізовані і все у спокої ночі розуму.

Запитання 15. Чи мусимо ми дивитися на якийсь з принципів як на не молекулярний?

Відповідь. Настає час, коли полярність перестає існувати та діяти, як і все інше. Вночі розуму все врівноважене у безмежному всесвіті у стані бездіяльності, або не-буття.

Запитання 16. І чи є космічна матерія не молекулярною?

Відповідь. Космічна матерія може бути не молекулярною не більше ніж організована. Сьомий принцип такий самий молекулярний як і перший, але сьомий відрізняється від першого не лише тим, що його молекули на більшій відстані одна від іншої та більш розріджені, але так саме відрізняються і втратою власної полярності. Спробуйте зрозуміти та осягнути цю думку, і інше буде легким.

Панспермічні та теоспермічні концепції – обидві будуть першкодою на нашому шляху у такому вигляді, як їх викладають ваші школи. Ви ніколи не зможете усвідомити останні як абсурдність, якщо лише ви хочаби поверхово не зрозумієте беззупинну діяльність того, що Окультною Наукою називається Центральною Точкою, як у її активному так і у пасивному стані. Як я сказав, ми віримо у спонтанне зародження, у незалежне створення матерії, як живої так і не живої, і ми доводимо це, що є більшим, ніж ваші Пастери, Уаймени та Гекслі можуть сказати. Якби лише їм було відомо, що Zhima не може бути відрізана або викачана з скляного сосуду як повітря, та ще де є Пуруш, там немає теплового обмеження для органічного життя – вони менше би опікувалися, та менше говорили би світові абсурду, ніж наразі. Швидче кажучи, рух, космічна матерія, довжина, простір – є всюди, і заради ясності уявимо цю різноманітність всередені або на поверхні кола («необмеженого»). Вони пасивні, негативні, несвідомі, та всеж рухаються притаманним для них латентним життям або силою. Під час дня активності ця циклічна сила, викидаючи з причинного латентного принципу космічну матерію, навподобі до того, як водопідйомне колесо викидає велику кількість мілких крапель води навколо диску та ставить їх у контакт з тими самими принципами, але вже у іншому стані, завдяки руху колеса. Таким чином ті самі принципи починають набувати зародки полярності. Далі, всесвітній розум, Dyan am надає їм розвитку та надаючі імпульс, передає Фохату, який вібруючи разом з Акашею Од (стан космічної матерії, руху, енергії тощо) йде шляхами космічних маніфестацій та будує все та вся; безглуздо – згоден, але так саме точно у відповідності з прототипами наданими вічним розумом, як у гарному дзеркалі ви бачите себе.

Запитання 17. Про гіпотетичний Абсолют та Необмежену Кінцеву Причину.

Відповідь. Абсолютне та безмежне складається з обмеженого та кінечного. Причини обумовлені у власних образах існувань та атрибутах, і як індивідуальні сукупності – необмежені та вічні сумарні, або як колективна сукупність.

Запитання 18. Якщо Абсолют є сліпий закон, то яким чином він може народити розум?

Відповідь. Але пасивний, латентний, розум, або той принцип розсіяний у всьому всесвіті, який у власній чистій нематеріальності є не розум та не свідомість та який, щойно поєднався з матерією, одразу перетворився на обох – може.

Запитання 19. Абсолют, якщо він розумний, мусить бути всемогутнім, всезнаючим та абсолютно добрим? Поясніть чому.

Відповідь. На Сході Абсолют, як несвідомий, зв'язаний з розумом еманаціями, імовірно обумовленими. «Чи зможе ця гіпотеза задовольнити розум, щодо виникнення розуму з не-розуму», залежить від того самого розуму, до якого звертаються. Що вам відомо про посуповий розвиток мізків, починаючи з силурійського періоду?

Запитання 20. Важко усвідомити Походження Зла у порівнянні з рафінацією цукору.

Відповідь. Чим рафінованіший цукор, тим більше бродіння і тим більше хробаків.

А.П.С. або Х. Безкорисно…

Вчитель. Покажіть мені філософа, який доведе, що це безкорисно!

А.П.С. або Х. …говорити, що зло так саме потрібне для того, щоби зробити добро очевидним, як темрява – щоби побачити світло. Для обумовленого – можливо, для всемогутнього немає нічого необхідного.

Вчитель. Спочатку його доведіть.

А.П.С. або Х. Але зрозуміло, що обумовлене посередництво не є кінцева причина. Над цим стоїть закон або принцип, який обумовлює це…

Вяитель. Чому так? Де? Ні, якщо лише ви не створите будь що по за абсолютним та безмежним.

А.П.С. або Х. Проблеми по той бік покрову, що відрізняють кінцеву причину від всесвіту існують по за усвідомленням розумом, обумовленим цим всесвітом?

Вчитель. Істино, ні!

А.П.С. або Х. Абсолютне та безмежне не можна уявити, зрозуміти та виправдати його шляхи перед людиною.

Вчитель. Навіщо у такому випадку витрачати час на це? Хто доручив вам це робити? Ваша все протинаюча верховна сила існує, але це саме і є матерія, життя якої є рух, сила волі та енергія нервів, електрика. Пуруш може думати лише разом або у Пракріті.

Запитання 21. Ви бажали сказати наступне: «Так це або ні (що стосується гіпотези Абсолютного за обумовленим), це є та мусить залишатися гіпотезою. Вищі розуми у Всесвіті нічого про нього не знають – і як вони можуть дослідити, всесвіт безмежний. Наша філософія сприймає лише те, що відомо та осяжне. Це, за загальним визнанням, неосяжне, навіть для Планетних Духів, і це є екс-гіпотеза, неіснуюча – навіщо у такому випадку міркувати про неї… Навіть якщо би ця концепція була правильною, яким чином це стосується нас? Протягом тисячоріч найвищі Планетні Духи досліджували всесвіт; вони не знайшли жодних меж його, і нічого у ньому не керується зовнішнім імпульсом, все навпаки, виникає від внутрішніх імпульсів, які вони розуміють та чого достатньо, щоби пояснити все, про що вони будь коли знали». A gui bono у такому випадку застосовувати цю непотрібну концепцію будь чого (яке, як не існуюче, для нас ніщо) що по за нас, по той бік, що для нас безмежне та вічне , коли існує воно чи ні, не має жодної мислимої ролі у будь чому, що стосується нас.

Відповідь. «Факт у тому, що ваші західні філософські концепції монархічні; наші – демократичні. Ви здатні лише думати про всесвіт, як керований царем, у той час як ми знаємо він – республіка, у якій керує сукупність розумів, мешкаючих всередені її». Ми могли би сказати більше – але ніколи краще. Це саме те, що ми бажали сказати.

Запитання 22. Хто винахідники цього світу?

Відповідь. Дхіані-Когани – Планетні Духи. Gyu-thog – Феноменальний або Матеріальний Всесвіт (таємна назва) Аja-шакті. Visman Zigten-Jas – космогонія, від Zigten – живий світ та Jas – робити. Chh-rab – ґенеза.

Запитання 23. Всесвіт початково може бути уявлений як простір, сповнений безмежною, однорідною та вічною масою молекул, яким притаманний рух, їх латентне несвідоме життя. (У цьому власному пасивному не проявленому стані її можна вбачати як хаос?)

Відповідь. Так; якби лише люди могли уявити, що таке справжній хаос, чого вони не можуть.

Роздуми. Хоча він дійсно єдність, його можна у різних аспектах уявити як (Thog) простір, відносно його безмежного розміру, співіснуючого з (Nyng) вічністю, відносно її безмежної довжини (Zhi-gyu), як космічну матерію, відносно її молекул, як Khoriva – космічну силу, відносно її вічного руху. Але ці чотири концепції потрібно зберігати, щоби вказати не на чотири елементи, складаючі єдине, а швидше на чотирі якості єдиного, так саме як на землі один предмет може бути гарячим, блискучим, важким та рухатися. Тому, що цей всесвіт єдиний та неподільний у його пасивній, не проявленій формі, цей хаос для нас є неіснуючий (Відповідь. Для вас, але навіщо говорити за інших?) у ньому розкидані центри активності або еволюції, і де лише ця активність перевершує пасивність, ці частки цілого диференціюються і тому закінчується однорідність. Таким чином диференціація виникає завдяки: 1. Більшої або меншої близкості молекул; 2. Їх більшому або меншому виснаженню.

Відповідь. Що значить 2? Як можуть первісні молекули стати більш худими або гладкими – ex nihil? Я не вважав, що на атоми ви дивитесь як на дещо nihil. Хіба наука не дивиться на молекули як на складені з атомів? Ваша наука знає лише про такі складені молекули і первісний атом є для неї гіпотетична абстракція. Наука нічого не може знати про природу атомів за межами наслідків на земній кулі, і навіть цей атом вона називає неподільним, а ми – ні, бо ми знаємо про існування та властивості універсального розчинника пьятьох елементів – сутності Панчамахабхутам. Навіть

існування атомів, невидимиго посередника, крізь які енергія, яка миттєво магнітезує залізний стрижень, покладений поперек центру кола у два ярди діаметром, навкруги якого намотаний дріт, щильно вкритий каучуком, навіть існування таких атомів, кажу я, залишається для неї відкритим питанням, і наука залишається у непорозумінні, чи це дія зовні за таємничого посередника - або що?

Запитання. Змінами у їх полярності. Ця діференціація у активності є проявом, і все, диференційоване таким чином, починає існувати або ми починаємо це уявляти. Кожний центр активності (а ці центри незчисленні) визначає одну сонячну систему, але вони всеж rari nantes in gurgite vassto, що висять у океані непровленого всесвіту з якого мають розвиток нові прояви, і у забуття якого повертаються ті, чий цикл завершений.

Чергування активності та пасивності складають циклічний закон всесвіту. Як у мікрокосмі – у людини є дні та ночі, години сну та активної діяльності, так саме як і у Землі, яка є макрокосмом відносно до людини, є мікрокосмом відносно сонячної системи, і яка у свою чергу є мікрокосмом відносно Всесвіту. Що Всесвіт сам мусить схожим чином мати дні та ночі активності та пасивності, і якщо це так, то це охоплює майже неуявні періоди часу, і цей факт залишається неосяжним вищіми розумами, обумовленими у всесвіті.

Чи правильно це? Якщо ні, як у той час коли весь всесвіт йде у Пралаю (яка ваша тибетська назва?) як може будь хто або будь що знати про неї?

Відповідь. Maha bar do – період між смертю та народженням має також назву Chhe bar do. Вони можуть знати про це, бо це є наші щільні дослідження, або, як ви кажете – за аналогії.

Роздуми. Ніч сонячної системи, Пралайя індусів, Maha bar do або велика ніч розуму тибетців складає у собі розпад всіх форм та повернення частини всесвіту, до стану без форм – простір насичений рухаючимися атомами. Все інше зникає тимчасово, але матерія, яка у вигляді цих первинних атомів (хоча часом об'єктивна, часом потенційна або суб'єктивна, організована або неорганізована) – вічна та непорушна, і рух є її вічне життя (свідоме чи не свідоме, дивлячись за обставинами). Тому навіть під час ночі розуму, коли всі інші сили паралізовані, як Chyang – знання, так і Chyang mi syi kon – незнання, сплять, і все інше у спокої, це латентне, несвідоме життя безупинно утримує молекули, яким воно притаманне у сліпому безрезультатному та без мети рухові inter se.

Відповідь. Чому йому бути більш без мети та без результату, ніж несвідомому сліпому рухові атомів у будь якому зародку, що готується до народження?

Роздуми. Сонячна система зникла навіть для вищіх розумів у інших сонячних системах. Чи це так? Чи можуть Планетні Духи спостерігати частини небуття у всесвіті?

Відповідь. Так, вони можуть.

Запитання. Я знаю, що Адепти можуть за бажанням створювати форми з космічної матерії, але імовірно, ця космічна матерія на багато рівнів віддалена від матерії, яка існує в пасивному латентному Всесвіті, яку можливо, потрібно називати потенційною, ніж космічною матерією.

Відповідь. Потенційність є можливість, а не дійсність. Найдіть більш відповідне слово.

Роздуми. Але будь що знищене не більше ніх створене; лише ця нещодавно активна, організована, проявлена частина всесвіту, втративши всю диференціацію, перейшла у власний первинний, пасивний, непроявлений, однорідний, по відношенню до всіх розумів, не існуючий та неосяжний стан. Вона повернулася до хаосу.

Відповідь. Якщо запитання, звідки ці чергування активності та пасивності, то відповіддю буде, вони закон Всесвіту.

Запитання. Тут, як зауваження під рядком, була би суть цього аргументу, схваленого вами, проти непотрібного створення будь якого розуму за межами самокерованого Всесвіту.

Відповідь. Якщо ви можете показати мені одну істоту або об'єкт у всесвіті, який не виникає та не має розвитку крізь та у згоді з сліпим законом, лише у такому випадку ваш аргумент буде потрібним та зауваження під рядком необхідним. Доктрина еволюції є вічний протест. Еволюція визначає відкриття еволюта з інволюта, процес поступового зростання. Єдине що було, можливо спонтанно створене, це космічна матерія, та над-начала (primordium) у нас має значення як не лише першо-родство (primogenitureship), але і вічність (eternalism), бо матерія вічна та одна з Hlun dhub, не Kyen – причина, сама результат первісної причини. Якби було так, то на кінці кожної Маха Пралаї, коли увесь всесвіт рухається у бік колективного удосконалення, і кожний атом (який ви називаєте первинним, ми – вічним) еманує з себе ще більш тонкий атом – кожний індивідуальний атом має у собі потенційність надавати розвиток мільярдам світів, більш досконалих та ефірних – чому у такому випадку немає жодних ознак такого розуму за межами самокерованого всесвіту? Ви берете останню гіпотезу – частка вашого бога перебуває у кожному атомі. Він поділений ad infinitum, він залишається прихованим in absondito і логічний висновок до якого ми підійшли, такий – що Безмежний Розум Дхіані-Коганів знає, що щойно емановані атоми не здатні на будь яку свідому або несвідому діяльність, якщо вони не отримують імпульс думки від них. Відповідно, ваш бог нічим не кращий, ніж бог сліпої матерії, який рухається тією самою сліпою вічною силою або законом, яка є ця матерія, бог – можливо. Та годі, не гаятимемо часу на такі розмови.

Роздуми. Період пасивності закінчується, ніч розуму закінчується, сонячна система прокидається та виявляється до існування, і все у ній таке саме як було до початку ночі. Хоча пройшов період , малоуявний для людського розуму, він пройшов лише як міцний сон без сновидінь. Знову починає працювати закон активності, центр еволюції поновлює власну діяльність, джерело буття починає литися знову.

Я роблю висновок, що це мусить бути так, інакше матерія викинута з колооберту або центральної точки, не знайде нікого у диференційованому стані, від кого отримати імпульс або диференціацію.

Відповідь. Коли приходить час, космічні атоми вже у диференційованому стані, statu guo, також як і небесні тіла та все інше у процесі формування. Так що ви зрозуміли цю думку.

Роздуми. У всій, ще пасивній частині всесвіту, у якій зависає знову сонячна система: у не-бутті, де здійснюється вічний механічний рух, її не створена причина, утворюється колооберт, який у власному беззупинному обертанні постійно викидає у поляризований, активний, не проявлений та несвідомий елемент Всесвіту.

Відповідь. Назвіть все це разом, космічною матерією, просторм або довжиною бо це є всим цим та єдиним, це Всесвіт, проявлений та не проявлений, і більш нічого немає у Всесвіті. Але у той час коли це виходить з пасивності (або не-буття) у активність, воно починає міняти власний стан та диференціюватися від дотику з тим, що раніше вже змінилося, і таким чином це вічне коло починає обертатися, і наслідок цього дня стає причиною наступного, та так далі вічно. Але завжди потрібно пам'ятати, що це не-буття – пасивне, є вічне сучасне; буття активне, тимчасове та не дійсне. Бо у залежності від тривалості його життєвого шляху, відповідно до імпульсів, які воно отримує, проявлене раніше або пізніше розчиняється у непровленому, і буття занурюється у не-буття.

Запитання. Але як на рахунок вищіх Планетних Духів? Вони без сумніву не повертаються у не-буття, але переходять на більш високі або інші сонячні системи.

Відповідь. Вищій стан Нірвани, є вищій стан не-буття. Приходить час, коли вся безкінечність спить або відпочиває, коли все знову занурюється у єдину вічну суму всього. Суму латентної несвідомої потенціальності.

Роздуми. Було сказано, що дефенціація первісного елементу є основою провленого Всесвіту, і наразі ми мусимо подивитись на семеро різних принципів які утворюють та керують цим Всесвітом, або іншими словами, семеро різних станів, у яких цей елемент існує у ній.

Відповідь. Немає кінцевого або первісного плану, окрім як у сполученні з організованою матерією. План є Kyen причина, що виникає з первісної причини. Цей латентний план існує від вічності у єдиному не народженому вічному атомі, або центральній точці, яка є скрізь та ніде, яка має назву … (наша найтаємніша назва, яка видається під час посвячення вищому Адепту). Тому я можу дати назви шістьом принципам нашої сонячної системи, але мушу утримати при собі останнє та назву сьомого. Назвіть його невідомим та поясніть чому ze (брамін) не повідомить вам навіть назви вінку Акаші, а розмовлятиме про шість первісних сил у природі, наданих Астральним світлом. Я дам вам ці принципи з часом. Спочатку вивчить добре це.

ЛИСТИ О.П. БЛАВАТСЬКОЇ ДО А.П.СІННЕТТА

ЛИСТ 1 О.П.Б. - Сіннетту.

Мій дорогий Сіннетт.

Дуже дивно, що ви так охоче погодилися обманювати самого себе. Минулої ночі я бачила того, кого мусила бачити та, коли отримала потрібні мені пояснення, закріпилася у думці, та вже не вагаюся проти прийняття. І слова у першому рядку є ті самі, які я мушу повторити як застереження, і також тому, що вважаю вас своїм кращим другом. Наразі ви обманюєте та далі це робите, якщо на жаргоні, надуваєте самого себе відносно листа, отриманого мною вчора від Махатми. Лист від нього, незалежно від того, писав це учень або ні та яким би «абсурдним» та «приголомшливим» він не здавався вам, є висловлюванням його поглядів, і він стверджує те, що там сказано. Для мене

надзвичайно дивним є те, що ви з того що сказано ним, сприймаєте лише те, що співпадає з вашими власними поглядами та відкидаєте все, що протиречіть вашим уявленням, що до придатності або ні. Олькот поводився як віслюк, цілком позбавлений такту: він визнає це та готовий сказати mea culpa перед всіма теософами, а це набагато більше того на, що здатний будь який англієць. Ось чому, можливо, не дивлячись на недолік такту та дивакуваті вчинки, які справедливо шокують вашу чутливість, як і мою – небо знає чому він, не дивлячись на те, що йде проти всіх умовностей, все одно подобається Вчителям, які не високо ставлять квіти європейської цивілізації. Якби минулої ночі я знала, що з того часу стала знати тобто, що ви уявляєте, вірніше примушуєте себе уявляти, що цей лист Махатм не є цілком ортодоксальний та був написаний учнем на моє бажання або, щось схоже, я не звернулася би до вас, як до єдиного засобу порятунку. Оточення стає темним та туманним. Вчора ввечері мені пощастило позбавити Товариство Психічних Досліджень від його жаху – Олькота, і я можу зробити так, що Англія позбавиться від свого страховиська – теософії. Якщо ви, найвідданіший, кращий за всіх теософів, вже готові впасти жертвою власних упереджень та здатні повірити у нових богів, та позбавитись старих, то у такому випадку, не дивлячись ні на що – теософія занадто рано прийшла до цієї країни, і нехай ваша Л.Л.Т.Т. чинить як і почала, я не можу цьому допомогти, а що я маю на увазі – скажу, коли побачу вас. Але я не бажаю мати нічого спільного з цією новою перебудовою та відхрещуюся від неї цілком, якщо ми не погодимося більше не розходитися.

Ваша О.П.Б.

ЛИСТ 2 О.П.Б. - Сіннетту. Дехра Дан. П’ятниця 4.

Лише вчора приїхала майже вночі з Сахараіпура. Будинок дуже добрий але холодний, вогкий та похмурий. Отримала багато листів та першим відповідаю на вашого. Нарешті побачилася з М. та показала вашого останнього листа, вірніше листа Бенемадхаба, на якому ви надряпали запитання. На останнє М. відповідає. Це я написала під його диктовку і наразі диктую: «Я написав Сіннетту мою думку про Аллахабадських теософів (всеж не через мене?). Адет'яр Б. написав безглуздого листа Дамодару, і Бенемадхаб пише таке саме безглузде прохання містеру Сіннетту. Тому, що К.Х. вирішив листуватися з двома особами, які виявилися найкориснішими та потрібними Товариству – вони всі розумні або не зовсім, можливо корисні або цілком не потрібні – так саме претендують на безпосереднє листування з нами. Скажіть йому (тобто вам) що це потрібно припинити. Віками ми ні з ким не листувалися і наразі не збираємося. Що зробили Бенсмадхад або будь який інший претендент, щоби висувати таку вимогу? Нічого. Вони стають членами (Теософського) Товариства і, хоча залишаються такими самими впертими прихильниками власних старих забобонів, як завжди, не відмовляючись ні від касти, ні від жодного звичаю у власному уособленні, розраховують нас побачити, з нами листуватися та отримувати нашу допомогу. Мені буде приємно, якщо містер Сіннетт скаже кожному, хто намагатиметься звернутися до нього з такими вимогами, наступне: «Брати» бажають, щоби я довів до уваги кожного з вас, що якщо будь яка людина не здатна стати справжнім теософом, тобто не здатна чинити так, як вчинив Д.Малаванкар, який цілком відмовився від касти, від старих забобонів та став справжнім реформатором (особливо щодо дитячих шлюбів), то він залишиться пересічним членом Товариства без будь якої надії будь що почути про нас. Товариство, діє у відповідності до наших настанов та ні кого не примушує стати членом другої секції. Це кожному вирішувати особисто. Члену безкорисно доводити: я веду чисте тверезе життя, не вживаю м’яса та

утримуюся від гріху, всі мої спонукання спрямовані до доброго тощо - та у той самий час створювати власними справами величезний мур на шляху між нами та собою. Яке відношення маємо ми, послідовники Архатів, езотеричного Буддизму і Сангіас, до шастр та ортодоксального браманізму?

Існують сто тисяч факірів, саніясинів та садху, які ведуть найбільш чисті життя, та всеж, навіть такі як вони є, вони на не правильному шляху, і не мають можливості з нами зустрітися, або бачити або чути про нас. Їх прадіди вигнали з Індії послідовників єдиної істинної філософії на Землі, і зараз ці останні мусять приходити до них, ні це вони мусять приходити до нас. Хто з них здатний стати буддистом, настіком, як вони нас називають? Ніхто. Ті, хто вірили у нас, та були послідовниками, отримали свою нагороду. Містер Сіннетт та Х'юм – виключення. Їх вірування не є перешкодою, бо у них немає жодних вірувань. Вони можуть бути оточені поганим впливом, поганими магнетичними еманаціями, як наслідок вживання алкоголю, необережних фізичних зв'язків (які виникають навіть від стискання руки морально нечистої людини), але все це лише фізичні та матеріальні перешкоди, яким ми можемо протидіяти невеликим зусиллям та навіть здатні цілком позбавитися їх без значної шкоди для нас. Але не такі справи з магнетизмом та наслідками які виникають з неправильних але відвертих вірувань. Віра у богів та у Бога та інші упередження притягують у їхнє оточення мільйони чужих факторів, живих істот та могутніх сил, для видалення яких нам довелося би застосовувати набагато більше сил ніж зазвичай. Ми вважаємо це за непотрібне.

Ми не вважаємо необхідним та корисним витрачати наш час на ведення війни з нерозвиненими планетним духами, яким дає задоволення грати ролі богів, а інколи славетних особистостей на Землі. Існують Дхіані-Когани та «Когани темряви» не ті, яких називають дияволами, але не досконалі «розуми», які ніколи не народжувалися ні на цій, ні на будь якій іншій Землі або сфері, як Дхіані-Когани, і які ніколи не увійдуть до числа «будівельників» Всесвіту, чистих Планетних Розумів які керують під час кожної Манвантари, у той час коли Когани темряви керують під час Пралаї. Поясніть це містеру Сіннетту (я не можу) - скажіть, щоби він прочитав сказане мною, та пояснене містеру Х'юму і нехай він пам'ятає, що так саме як і все у цьому Всесвіті має протилежне, так саме чистому світлу Дхіані-Коганів є протилежними «мамо Когани» та їх руйнівний розум. Вони ті боги, яким індуські, християнські, магометанські та інші фанатичні релігії та секти вклоняються. І до того часу, доки їх прихильники під їх впливом, ми не більше думаємо про приєднання до них у їх роботі або про протидію їхній праці, ніж ми думаємо про Червоні Шапки на Землі, результати злісної діяльності яких ми намагаємося пом'якшити, але у діяльність яких ми не маємо права втручатися, доки вини не перетинають нашого шляху. Я вважаю, що ви цього не зрозумієте, але добре поміркуйте над цим і вам стане зрозумілим, що М. має на увазі, а саме, у Братів Світла немає права та навіть влади протидіяти природному руху або роботі, яка визначена кожному класу істот та всьому існуючому, законом Природи. Брати наприклад, можуть подовжити термін життя, але не можуть уникнути смерті, навіть для самих себе. Вони можуть частково пом'якшити зло та зробити меншими страждання, але вони не можуть знищити зло. Не більше Дхіані-Когани можуть перешкоджати роботі мамо-Коганів, бо їх законом є темрява, невігластво, руйнація тощо, у той час коли законом Дхіані-Коганів є світло, знання та творчість. Дхіані-Когани відповідають Буддхі – Божественній мудрості та життю у блаженому знанні, а мамо є уособленням схожим до Шиви, Ієгови та інших видуманих чудовиськ з невіглаством у їх хвості. Остання фраза М. яку я перекладаю така: «Скажіть йому (тобто вам), що заради тих, хто бажає знань, я готовий відповісти на 2-3 запитання Бенінадхаба з шастр, але

листуватися з ним або будь з ким іншим я не буду. Нехай він чітко та ясно викладе запитання до нас містеру Сіннетту, і потому я відповім через нього (вас)».

Надсилаю вам листа мого дядька, щойно отриманого мною. Він каже (як ви побачите з мого перекладу його російською написаного листа), що він те саме пише і вам. Отримали ви його чи ні, я не знаю, але я вам надсилаю власного; якщо він такий самий як ваш, то поверніть мені мого. Я вважаю, що на цей час достатньо добре доведено, що я є я, а не хтось інший; що мій дядько, який на цей час є помічником міністра внутрішніх справ, є персоною яка після того як вона назвала власне ім'я, без сумніву, може мати довіру, якщо лише С, М. та ваш друг Праймроуз у дійсності не винайдуть будь якої нової версії та не скажуть, що документи підроблені. Але у власному офіційному листі мій дядько каже, що князь Дондовхов надішле мені офіційного документа, який засвідчить мою особистість, тому ми почекаємо. Його інший приватний лист я не можу перекласти тому, що його фразеологія далека від компліментів, особливо на адресу містера Праймроуза та всіх англо-індійців взагалі, які мене ображають та бруднять. Я проситиму князя, щоби він написав лорду Ріпону або Гладстону.

Ваша в любові до Ісуса О.П.Блаватська.

Розуму не докладу, чому «Хазяїн» бажає щоби я поїхала до Аллахабада? Не можу витрачати гроші на подорож тому, що потрібно їхати повз Джайпура та Бароди, і він це знає. Що це значить – не знаю. Він примушує мене їхати до Лахору, а зараз це – Аллахабад.

ЛИСТ 3 О.П.Б. - Сіннетту.

Мій дорогий містер Сіннетт!

З побоювань, що ви «простежите у зворотному напрямі» до мене нову зраду, дозвольте мені сказати, що я ніколи не говорила Х'юбе Шлейдену та Францу Джехарду, що існування об'єктивних планет було алегорією. Я сказала, об'єктивність та дійсність семи-складної низки не має жодного відношення до правильного розуміння сімох кіл, що окрім посвячених ніхто не знає mot findl цієї таємниці, що ви не зрозуміли та не пояснили би це цілком, тому Махатма К.Х. сотню разів казав, що не можна вам розповідати всю доктрину; що ви знали, що Х'юм запитував Його та чинив перехресний допит, доки його волосся не посивіло, що були сотні уявних невідповідностей лише тому, що у вас не було ключа до К.Х. і вам не можна було його дати. Простіше, ви публікували істину, але далеко не всю, особливо щодо кіл та колес, яка у кращому випадку, була алегорична.

ЛИСТ 4 17 березня.

Мій дорогий містер Сіннетт!

З подивом читала ваше запрошення. Не «подив» тому, що мене запрошують, але тому, що ви знову запрошуєте мене, неначе я вам не набридла! Що гарного я уявляю собою для будь кого у цьому світі, за виключенням того, що примушую декого дивитись на мене широко відкритими очима, інших – мати думку про мою хитрість та невелику меншість – дивитися на мене з подивом, який зазвичай

виникає при погляді на «чудовиська» у музеях та акваріумах. Це факт; у мене до цього достатньо доказів, щоби знову голова не потрапила у те ярмо, якщо я це зможу. Мій приїзд до вас, щоби бути у вас декілька днів, був би для вас самого лише джерелом розчарувань та мукою для мене.

Вам не потрібно сприймати ці слова за mavvaise part. Я просто відверта з вами. Ви є та були, особливо місіс Сіннетт тривалий час моїми кращими друзями тут. Але саме тому, що я вважаю вас такими, я вимушена обрати, скоріше спричинити вам миттєву ніж тривалу неприємність; скоріше відмова ніж прийняття люб'язного запрошення. Окрім того, у якості засобів сполучення між вами та К.Х. (тому я вважаю, що ви не запрошуєте мене лише pjus mes beauv yeux) я наразі цілком безкорисна. Існують межі витривалості, існує і межа для самопожертви. Я роками працювала для них віддано, а результат той, що я зруйнувала власне здоров'я, позбавила честі ім'я своїх предків та стала предметом образ з боку кожного торговця овочами з вулиці Оксфорд та кожного торговця рибою з ринка Хангерфорд, та не принесла їм користі і жодної або зовсім мало Товариству та бідному Олькоту, так саме і собі. Повірте мені, ми будемо набагато кращими друзями, коли між нами буде декілька миль а не кроків. Окрім того Хазяїн каже, що нова подія збирається над нашими головами. Він та К.Х. схилили мудрі голови разом та збираються працювати, як вони мені кажуть. У нас залишилося декілька місяців до листопада і якщо справи до того часу не вимиються до білого та свіжа кров не увіллється у Братство та Окультизм, то ми всі так саме можемо лягати спати. Особисто для мене це має мало значення, так це буде чи ні. Мій час так саме швидко наближається, коли прийде година мого свята. У такому випадку буде те, що я можу довести тим, хто будували про мене уявлення, як тим хто вірив, так і тим хто не вірив, що жоден з них не наблизився на 100 миль до помешкання істини. Я вистраждала пекло не Землі, але до того як я полишу її, я обіцяю собі таке свято, яке примусить Регіонів то його католиків, Бейлі та єпископа Сарджента з його протестантськими віслюками плакати так голосно, як дозволять легені. А наразі ви дійсно думаєте, що знаєте мене, дорогий Сіннетт? Чи вірите ви, що тому, що ви виміряли, як ви думаєте мою фізичну шкіру та мізки, що такий уважний аналітик людської природи, яким би ви не були – можете будь коли зануритися хоча би під перші покрови мого дійсного Я? Якщо ви вірите, то дуже помиляєтеся. Всі ви вважаєте мене неправдивою тому, що цього часу я показувала світу лише дійсну зовнішню мадам Блаватську. Це так саме, якби ви жалілися на неправду скелі, вкриту мохом, бур'яном та багном, за те що вона мала зовні напис: «Це не мох і не багно, що мене вкривають; ваші очі вам брешуть, і ви не здатні побачити те, що є під шкірою та тощо». Ви мусите розуміти цю алегорію. Це не мова хвалька тому, що я не кажу, що всередині цієї безпристрасної скелі є шикарний палац або скромна хатинка. Те, що я кажу наступне: ви не знаєте мене; бо щоби не було всередині мене – це не те про, що ви думаєте, і тому судити про мене, як про брехливу, є величезна помилка, та до того величезна несправедливість. Я (моє внутрішнє «Я») ув'язнена та не можу виглядати такою якою є насправді, навіть якби я забажала цього сама. Чому, у такому випадку мене, тому, що я кажу про себе, яка я, якою почуваюся – мусять вважати відповідальною за зовнішні двері моєї буцегарні та її зовнішність, коли я її не будувала та не обробляла? Але все це для вас не буде кращим, ніж дратування духу. «Бідна стара бариня знову божеволіє» - скажете ви. І дозвольте мені пророкувати, що прийде день коли ви і К.Х. так саме звинуватите у тому, що він каже вам неправду умисно, і це лише тому, що він вам не каже того, чого не має права будь кому казати. Так, ви будете казати проти нього тому, що ви завжди таємно сподівалися, що він для вас зробить виключення.

Для чого така безкорисна тирада, що у цьому листі? А для того, що час наближається; і після того як я доведу те, що мушу, я розкланяюся з вишуканим західним товариством – і мене більше не буде. І потому, ви всі можете свистіти по Братах. Свята Істина! Звісно, це був жарт. Ні, ви не ненавидите мене, ви лише відчуваєте до мене дружнє почуття, щось навподобі поблажливого презирства до О.П.Б. Ви тут праві, тому що знаєте у ній лише ту, яка готова розвалитися на шматки. Можливо ви ще побачите вашу помилку з приводу тієї другої, добре прихованої частини. Зараз біля мене Деб; Деб «Шортрідж», як ми його називаємо; він має вигляд хлопчика років 12, хоча йому за 30. Ідеальне маленьке обличчя з тонкими рисами, зуби як перлини, довге волосся, мигдалеві очі та китайсько-татарська тюбетейка на маківці голови. Він мій «heir of Salvation» і я з ним мушу провести роботу. Я не можу його полишити наразі, не маю права на це. Я мушу закінчити свою роботу з ним. Він – моя правиця (а К.Х. – ліва рука) у штукарстві на шляху неправди. А далі – нехай Бог благословить вас. Краще не ображайтеся на те, щоби я не зробила та не сказала; лише як другу, я кажу вам, як справжньому другу, що до того часу доки ви не зміните спосіб життя – не чекайте для себе виключень.

Відверто ваша О.П.Б.

Привіт від серця місіс Сіннетт та поцілунок для Дені.

ЛИСТ 5 Клан Друммонд, Алжир, Неділя, 8.

Мій дорогий Сіннетт!

Ви бачите – я тримаю слово. Минулої ночі, коли нас без надії кидало по сторонах у нашому Клані-цебрику для прання, з'явився Джуль Кул та від імені Вчителя запитав, чи не відправлю я вам одну записку. Я сказала, що так. Далі він просив мене приготувати папір, якого у мене не було. Він сказав, що будь який папір підійде. Мені довелося просити папір у пасажирів тому, що тут не було місіс Холуей, щоби забезпечити мене ним. І ось! Я би бажала, щоби ті пасажири, які сперечалися з нами кожен день про можливість створення феноменів, могли побачити те, що відбувалося у моїй каюті біля ліжка! Як руки Джуль Кула, такі самі реальні, як і живі, проявляли під диктовку Вчителя зміст, який виникав реально між стіною та моїми ногами. Він сказав мені, щоби я прочитала цього листа, але я від того розумнішою не стала. Я дуже добре зрозуміла, що це випробування та все до кращого; але мені дуже важко зрозуміти, чому це мусило робитися над моєю багатостраждальною спиною. Вона листується з Джебхардами та багатьма іншими. Ви побачите які бризки здіймуться на мою долю внаслідок причин, створених цією справою випробувань. Краще би я ніколи не бачила цієї жінки. Такої зради та неправди я у сні не побачила би. Я так саме була учнем та була винна у багатьох безглуздих вчинках, але я скоріше подумала би про вбивство людини, ніж почала вбивати морально друзів, як чинила вона. Якби Вчителі не пояснили, я би пішла (на той світ) та залишила гарненьку пам'ять про себе у серцях місіс Сіннетт та вашому. У нас на борту місіс Бартон з Сімли. Вона поїхала звідти за день до мене і з того часу постійно намагається зустрітися зі мною. Вона бажає приєднатися до нас; вона чарівна маленька жінка. У нас декілька прихильних до мене англо-індійців. Пароплав наш – це цебрик для прання з бортовим хитанням, а стюард ганьба. Ми всі голодуємо та живемо власним чаєм та печивом. Напишіть пару слів у Порт Саїд на вимогу. Ми будемо у Єгипті, можливо тижня зо два. Все це залежить від листів Олькота та новин з Ад'яру. Не можу писати, бо хитає. Привіт всім. Завжди відверто ваша О.П.Блаватська.

ЛИСТ 6 Ад'яр, 17 березня.

Мій дорогий Сіннетт!

Мені дуже жаль, що Махатма обрав мене, щоби я змагалася у цій новій битві. Але тому, що мусить бути прихована мудрість навіть у акті обрання майже, мертвого індивіда, який лише встав після вісьмох тижнів у ліжку, до якого він був прикутий хворобою, і наразі навряд здатен зібрати розкидані думки до того, щоби сказати те, що краще було би залишити несказаним – я корюся.

Ви не могли забути того, що я вам неодноразово казала у Сімлі і що Вчитель К.Х. писав вам, а саме, що Т.Т. є насамперед, Всесвітнім Братством, а не товариством заради феноменів та окультизму. Останній мусить триматися у таємниці. Я знаю, що внаслідок моєї наполегливості принести користь справі та ваших запевнень, що Товариство ніколи не розквітне, якщо у ньому не буде окультного елементу та не буде оголошено про існування Вчителів – я більш винна, ніж будь хто інший тому, що послухала вас. Всеж всі ви за це мусите понести Карму. Ну а далі, всі феномени, за свідоцтвом падре та інших ворогів, які уявляють собою (за словами містера Ходжсона) неправду – всі починаючи з «феномену брошки» та далі; і Вчителі наразі перед публікою, їх імена ганьбляться кожним шахраєм у Європі. Падре витратили тисячі на наклепників та інших свідків, а мені не було дозволено звернутися до суду, де я могла надати власні докази; а далі Ходжсон, який до цього дня виглядав дружнім та приходив кожного дня до нас, змінив фронт. Він поїхав до Бомбею, та зустрівся там з Уіморіджем та всіма моїми ворогами. Коли він повернувся, він запевняв Х'юма, що на його думку, свідчення наших конторських та інших свідків такі суперечливі, що після відвідин Бомбея він прийшов до висновку, що всі наші феномени – неправда. Амінь. А далі – що за користь писати та виводити з омани Артура Джебхарда? Коли лише оракул Товариства Психічних Досліджень проголосить мене величезною шахрайкою, а вас всіх простаками (як Х'юм тут кепкує) – ваше Товариство напевно впаде. Чи можете навіть ви, істинний та вірний, витримати цей шторм? Щасливий Дамодар! Він поїхав до країни блаженства Тибету, і мусить бути далеко у межах Вчителів. Вважаю, що вже його ніхто не побачить.

Ось куди привели нас феномени. Через три дні Олькот повернеться з Бірми – гарненькі справи він знайде тут. Спочатку Х'юм був цілком дружній. Потому прийшли одкровення. Ходжсон, буцімто простежив брошку! Я начебто віддала брошку або схожу булавку у ремонт Серваю до того як їхати до Сімли, йому сказали, і це була та брошка. Чи пам'ятає місіс Сіннетт, що я розповідала, як у мене була булавка, дуже схожа на цю, з перлинами і, що я надіслала її разом з іншою, придбаною у Сімлі, дітям моєї сестри? Про цю схожість я казала навіть містеру Х'юму. Я просила містера Х'юма, щоби він надіслав його булавку до ювеліра, (лише не Сервая, спільника Уімбріджа, та мого ворога), який встановить або ні тотожність її. Цілком можливо, що встановить. Чому ні? За сто або більше рупій.

Містер Х'юм бажає врятувати Товариство та знайшов засоби. Вчора він скликав збори, складені з Рагуната Рао, Субба, Роу, Сринаваса Рао, шановного Субраманія Айєра та Рама Айєра. Всі вожді індусів. Далі обрав Рагана Рао головою, до того аудиторія була з двох Суклаїв, Хартмана та учнів; він дав їм документ; у ньому він радив рятувати Товариство (він вважає, що Товариство зруйнується на шматки після «одкровень», хоча жоден з членів не надав заяви про вихід); примусити полковника Олькота, його по життєвого Президента, мадам Блаватську, Дамодара (відсутнього), Баваджи, Бхавані Рао, Ананду, Рама Свамі тощо – разом 16 персон скласти з себе обов'язки тому, що всі вони були неправдивими та спільниками у неправді, бо багато хто з них стверджував, що вони

самостійно, незалежно від мене, знали Вчителів, а вчителів не існує. Штаб-квартира мусить бути проданою, на її місті потрібно збудувати нове науково-філософське гуманітарне Теософське Товариство. Я не була присутньою на цих зборах тому, що хворіла та не мала змоги полишити кімнати. Але збори після засідання прийшли до мене. Замість прийняття пропозиції містера Х'юма, навіть якщо би всі феномени були названі обманом, як казав містер Х'юм, вони відповіли цілковитою відмовою – Раганат Рао з обуренням відкинув цей документ. Вони всі вірять у Махатм, він сказав, і вони самі були свідками феноменів і бажають щоби їх (Вчителів) імена більше не ганьбилися. Наперед феномени мусять бути заборонені, і якщо вони стануться самостійно, про них не потрібно говорити під страхом виключення з Товариства. Вони відмовилися вимагати відставки Засновників Товариства, та не вбачають необхідності у цьому. Містер Х'юм дуже дивний «рятівник».

Ergo, більше жодних феноменів, хоча би в Індії. У той час коли Маскул та Кук виробляють штуки набагато краще та отримують за це платню, ми на другому місці, і нас за це ще і лягають.

Містер Х'юм менш вишуканий ніж падре. Останні називають Олькота «довірливим дурнем, але безперечно чесною людиною», а він (Х'юм) каже тому, що Олькот клянеться у тому, що він бачив Вчителів, то він напевно не чесна людина; а тому, що він отримав свою булавку у ломбарді Бомбея, він мусить бути так саме і злодієм, хоча Х'юм це заперечує. Таким є коротко кажучи становище. Воно почалося у Сімлі, де відбувся перший акт, а зараз все підходить під підлог, який незабаром закінчиться моєю смертю. Бо усупереч лікарям (які визначили для моєї агонії чотири дні та жодної можливості одужання), я швидко одужала завдяки руці Вчителя, але я ношу у собі дві смертельні хвороби, які не виліковні – у серці та нирках. У будь який час у першому може утворитися розрив, а другі можуть покінчити зі мною за декілька днів. Я вже не побачу наступного року. Все це за п'ять років постійних страждань, хвилювань та пригнічених емоцій. Будь якого Гладстона можуть назвати брехуном, і він сміятиметься над цим. Я не можу, кажіть будь що, містер Сіннетт.

А зараз повернемося до наших справ. До того як почати робити послугу вам та містеру Х'юму передачею листів, я ніколи не передавала листів, окрім як від себе Вчителям та від Них. Якби ви мали уявлення про перешкоди цього або його modus operandi, ви не погодилися би бути на моєму місці. І всеж я вам ніколи не відмовляла. Схованка була задумана як полегшення для передач тому, що дюжини та сотні людей приходять та просять покласти їх листи до неї. Як ви вже знаєте та як доведено всім, за виключенням містера Ходжсона, який бачить протиріччя – всі отримали відповіді, часто різними мовами, до того я не полишала приміщення. Це саме і є те, що містер Х'юм, не маючи можливості пояснити, називає цілковитою колективною брехнею тому, що Вчителі не існують та вони ніколи не писали цих листів, які були отримані, і звідси логічна думка, що весь наш штат головної квартири, тобто Дамодар, Боваджи, Субба Роу та всі ті, хто допомагають мені, пишуть листи та просовують у отвори. Навіть Ходжсон вважає цю ідею безглуздою.

А далі про обман, начебто застосований щодо містера Артура Джебхарда, про який я знаю від Махатм та з листа самого Джебхарда. Яке обличчя вишуканої чесності О.П.Б. можливо запам'яталося у місіс Джебхард від цього «обману» одкровень з натяками, від схожої на кошеня місіс Холуей!

Добре, люди, напередодні смерті, зазвичай не кажуть неправди. Я сподіваюся, що ви повірите мені, що кажу правду. Артур Джебхард не єдиний, хто має підозри та звинувачує мене у обмані. І тому скажіть «друзям», які отримують листи від Махатм через мене, що я ніколи не була неправдивою; що

я ніколи не робила трюків по відношенню до них. Я часто полегшувала для себе феномен пересилки листів більш легкими та всеж окультними засобами. Тому, що ніхто з теософів, за виключенням окультистів, нічого не знають як про важкі так і легкі засоби окультних пересилок, і також не знають окультних законів, то все їм здається підозрілим. Візьмемо цю ілюстрацію у якості приклада: засіб механічної передачі думки (на відміну від свідомої). Перша починається з виклику уваги учня або Махатми. Лист мусить бути розгорнутим, та кожний його рядок мусить бути проведений над чолом за утриманого подиху, не знімаючи цієї частки листа з чола до того часу доки дзвоник не повідомить, що рядок прочитаний та записаний. По іншому методу кожна фраза запам'ятовується (свідомо) всеж механічно у мізках а потому посилається фраза за фразою особі на іншому боку проводу. Це зрозуміло у випадку, якщо автор дозволяє вам читати листа та має довіру до вашої чесності, що ви читатимете його лише механічно, відтворюючі лише форми слів та рядків у ваших мізках, та не усвідомлюєте зміст. Але у тому та іншому випадку листи мусять відкриватися а потому палитися тим, що ми називаємо первісним вогнем (запаленим не від сірника, а тертям за допомогою смолистого прозорого маленького камінця, кульки, до якої жодна оголена рука не мусить торкатися). Це робиться заради попілу, який доки папір горить, миттєво стає невидимим, чого не було би, якби папір був підпалений по іншому тому, що він (попіл) власною вагою та щільністю залишився би у атмосфері навколо, замість того, щоби бути миттєво відправлений одержувачу. Цей подвійний процес робиться заради подвійної забезпеченості: бо деякі слова передані від одних мізків до інших, або до Акаші навколо Махатми або учня, можуть бути пропущені, випадають цілі слова та тощо, і попіл також може бути не цілком переданий, та таким чином одне виправляє друге. Я не можу цього робити, тому кажу про це лише для прикладу, щоби ви побачили як легко тут можуть утворитися думки про неправду. Уявимо собі, що А. дає Б. листа для відправки Махатмі. Б. йде до іншої кімнати і відкривши листа, з якого він не має запам'ятати жодного слова, якщо він справжній учень або чесна людина – передає його власним мізкам одним з двох методів, відсилаючи одну фразу за іншою струмом і після цього бажає почати палити листа. Уявимо, що він забув «камінь первісного вогню» у власній кімнаті. Залишивши за необережності відкритого листа на столі, він відходить на декілька хвилин. У цей час А. втративши терпіння і, можливо вже маючи підозри заходить до кімнати. Він бачить відкритого листа на столі. Він або візьме власного листа та звинуватить у обмані, або залишить та пізніше запитає Б. після того як лист вже спалений – чи відправив він листа. Зрозуміло, Б. відповідає, що відправив. Після чого викриття, які ви лише можете уявити, або А. притримає язика та вчинить як багато хто, тобто буде вважати Б. шахраєм. Цей приклад один з багатьох, та даний Вчителеми як застереження.

Є одне місто, дуже повчальне, у листі містера А.Дж. де він викладає у подробицях, як він дав мені листа, і шість годин потому я сказала йому «він пішов»; він додає, «за четверо днів Полковник писав О.П.Б. та казав, що його Вчитель показався» і К.Х. сказав (подивіться оригінал повернутий вам), але такому випадку добрий «Полковник так саме мусить бути брехуном», заколотником та моїм спільником? Або цей мій вчитель містифікує його, містера Артура Джебхарбта, або що? А далі знову: «О.П.Б. брехуха, хоча я ніколи не буду заперечувати її чудових якостей». Ці «чудові якості» брехухи самі по собі є чимось вражаючим, на край випадок оригінальним.

Тому будь ласка скажіть містеру А.Джебхарду, що якщо хто і є «брехуном», то їх двоє; а також скажіть, що Махатма К.Х. отримав його листа, але ніколи його не читав тому, що він зв'язаний обітницею Когану не читати листів від будь якого теософа до того часу доки він не повернеться після виконання своєї місії у Китаї, де він на той час був. Він вшанував мене цим повідомленням, щоби

допомогти моєму виправданню, як він сказав. Він суворо заборонив пересилати йому будь які листи до отримання на це дозволу. Тому, що Вчитель за наполегливого прохання Артура Дж. взяв це на себе з причин відомих лише йому самому, то я тут не можу будь що сказати і я була вимушеною лише коритися. Я взяла цього листа та поклала до висувного ящика повного паперів. Коли я шукала його то побачила, що він вже пішов, на край випадок, я не бачила цього листа та сказала про це йому. Але до того як лягати спати, виймаючи конверта я побачила, що його лист все ще був там, хоча вранці він дійсно пішов. Наразі, якщо моя пам'ять не кинула мене, я показала мадам Джебхард листа від Олькота, у якому він каже про те, що йому сказав Вчитель. Я не читала листа Джебхард і могла сприйняти ці слова як відповідь на цього листа. Як наразі справи – у мене не залишилося жодного спомину про весь зміст цього послання. Одне я знаю, і мадам Джебхард це підтвердить; вона казала про жахливі суперечки між Артуром Дж. та його батьком; це вона говорила мені у Лондоні перед тим як поїхати до Парижу, а так саме неодноразово казала Олькоту. Вона виказала надію, що Махатма втрутиться на її користь, і ці слова можуть мати відношення до цього а не до того листа. Як я можу пам'ятати? Олькот міг не все почути, або я наплутала. Могли виникнути сотні комбінацій. Єдиною неправдою може бути лише те, чого я сама не знаючі, сказала йому неправду про листа, що він пішов шість годин тому, у той час коли він відправлений лише вранці. У цьому я визнаю власну «провину». Але тому, що у справі Х'юма з «булавкою», тут у виробництві феноменів є дещо більше, ніж звичайний обман. Якщо я казала неправду мадам Джербхард та йому самому, то я таки чорна душа та шахрайка. Місяць я користувалася гостинністю у їх вдома: вони піклувалися про мене доки я хворіла і навіть не дозволяли мені сплачувати лікарю, осипали мене багатими дарунками, почестями та люб'язністю, і за все це я відповіла обманом. О, сили небесні! Істина та Справедливість! Нехай Карма містера Артура Джебхарда буде легкою. Я вибачаю йому заради його батька та матері, яких я буду поважати та любити до останнього часу. Будь ласка, передайте ці мої слова мадам Джебхард. Мені більше немає чого сказати.

Безкорисно, містер Сіннетт. Теософське Товариство мусить жити в Індії. Здається у Європі воно назавжди приречене тому, що я приречена. Воно висить на вашому «Езотеричному Буддизмі» та «Окультному Світі». І якщо Махатми є міфами, і я автор всіх цих листів, які виставляються як неправда представниками Т.П.Д. то як може існувати Лондонська Ложа? Я вам говорила, бо я відчувала це, як і завжди відчуваю, що дослідження містера Ходжсона буде фатальним. Він цілком правдива, знаюча молода людина. Але як він відрізнить правду від неправди, коли навколо нього тенети заколоту? Спочатку, коли він відвідав нашу Головну Квартиру і коли падре ще не могли заволодіти ним, він мав гарний вигляд. Його звіти були благими. А далі його зловили. У нас є власні інформатори, які уважно стежили за місіонерами. Ви там в Англії можете сміятися – ми ні.

Ми знаємо, що цей заколот не такий, над яким можна сміятися. 30000 місіонерів (падре) поєдналися проти нас. Протягом тижня у Бомбеї було зібрано 72000 рупій, «щоби вести дізнання проти Засновників Теософського Товариства». Всі судді країни (подумайте про сера С.Тернер) проти нас. Саме моє ім'я смердить у носі скептиків, номінальних християн, вільно думаючих та снобів CS. І наразі на сцену виходить стара спляча красуня – я, накінець російська шпигунка! Вчора Окслі разом з Х'юмом вечеряли у Джарстінів та їм повідомили з самим серйозним виглядом, що за інформацією, що у них є, (чи не від Колумбів?) за мною «потрібно наглядати». Дарма Х'юм сміявся над цим, а Окслі протестував. Це було «дуже серйозно» тому, що росіяни перейдуть Кабул, Афганістан або щось схоже.

Стара та помираюча жінка, яка не може залишити власну кімнату; їй заборонено зробити декілька кроків щоби не розірвалося серце; вона не читає газет, щоби не побачити там ганебні особисті образи; вона отримує листи з Росії, але лише від рідні, і вона – шпигунка, небезпечний суб'єкт! О, британці Індії, де ваша шляхетність?!

Всупереч Х'юму, їх другу Ходжсону та всім свідченням, Окслі не вірить, що я шахрайка. У них повна віра у Вчителів, і щоби їм не казали, ніщо не примусить їх мати сумніви, щодо їх існування та за виключенням декількох неприємностей внаслідок пліток про приватні справи, вони стійкі теософи, і як вони кажуть, мої кращі друзі. Ну добре. Я вірю, о Боже допоможи моїй зневірі. Як я можу вірити у будь кого з власних друзів у такий момент? Лише він знає, як він знає, що він живе та дихає, що наші Махатми існують та феномени дійсні; він той хто співчуває мені та дивиться на мене як на мученицю. Брошури, що видаються священиками, книги та статті, що викривають мене з голови до п'ят, з'являються кожен день. «Теософія викрита», «Мадам Блаватська викрита», «Теософський обман перед лицем світу», «Христос проти Махатм» та тощо. Ви той, хто знає Індію добре, містер Сіннетт, хіба ви думаєте, що тут важко придбати свідків за гроші? У них всі переваги проти нас. Вони (вороги) працюють вдень та вночі, занурюючи країну у літературу проти нас, а ми сидимо без руху та лише сваримося у головній Квартирі. Олькота вважають зовсім дурнем; Окслі його ненавидять (за деякі помилки, які він не міг не скоїти), а індуси його обожнюють. А зараз після приїзду Х'юма, я прихожу за власною долею. Хоча Окслі мої друзі, вони радять мені відмовитися від моєї посади, у той час коли індуси кажуть, що вони всі підуть, якщо я відмовлюсь. Я мушу відмовитися тому, що мене вважають «російською шпигункою» і я наражаю на небезпеку Товариство. Таке моє життя під час оздоровлення, коли кожна емоція за словами лікаря може стати фатальною. Тим краще. Я так саме відмовлюсь де факто. Але у такому випадку вони забувають, що я залишаюся єдиною між європейцями та Махатмами. Індусам однаково. Дюжини їх є учнями, сотні знають їх, але так саме, як у випадку з Субба Роу, вони скоріше помруть ніж скажуть про Вчителів. Х'юм нічого не отримав від Субба Роу, хоча всі знають, що таке Субба Роу. Нещодавно він отримав довгого листа від мого Вчителя у кімнаті зборів, коли Х'юм ставив на голосування мою відставку. Вони саме голосували,щоби не було більше феноменів та щоби про Махатм не говорили. Кажуть лист був на мові телугу. Хоча вони індуси стоять за мене та стоятимуть до останнього, вони звинувачують мене, що споганила Істину та Вчителів тому, що я послужила засобом до написання «Окультного Світу» та «Езотеричного Буддизму». Не розраховуйте ви, Лондонську Ложу на індусів. Я – мертва, скажіть Товариству. «Прощавай» Вчителям скажіть уже зараз – всі за одним виключенням, бо я дала слово своїм індійським братам окультистам ніколи не згадувати їх (Вчителів) імена, інакше як лише між своїх, і це слово я буду тримати.

Це можливо буде моїм останнім листом до вас, дорогий містер Сіннетт. Мені знадобився майже тиждень щоби написати його – я така слаба, і я не думаю, що в мене буде інша можливість. Не можу я вам сказати чому, але імовірно ви не будете про це жаліти. Ви не зможете залишатися вірним значно довго, живучи як ви, за світськими правилами. Мейєри та Товариство Психічних Досліджень сміятимуться з вас. Х'юм, який їхатиме до Лондона у квітні, підніме всіх проти Махатм та мене. Потрібні іншого ґатунку чоловіки та жінки ніж ті, що є у Л. Ложі, за виключенням міс Арундейл та ще двох трьох інших, щоби вистояти таке переслідування та шторм. І все це тому, що ми видавали Істину без вийнятків, профанували її, та забули девіз істинного окультиста: знати, сміти та мовчати.

Прощавайте мої дорогі містер та місіс Сіннетт. Помру я за декілька місяців або залишусь ще на два три роки поодинокою – я вже майже як мертва. Вибачте та спробуйте заслужити особистих

відносин з Вчителем. У такому випадку ви матимете можливість проповідувати його, і якщо ви зможете, як я змогла, вас будуть ображати та освистувати, як було зі мною і ви побачите, чи можете ви це витримати. Окслі спонукають мене написати власній тітці та сестрі, щоби вони надіслали мені малюнок булавки яку я вислала їм у 1880 році. Я відмовляюся. Для чого? Доведи їм факт феномену брошки – вони миттю за допомоги куплених свідків, висунуть нове звинувачення. Я тричі стомилася та до того мені це огидно, що сама смерть з її першими годинами жаху мені видається кращою. Нехай увесь світ, за виключенням декількох друзів та моїх індійських окультистів думає, що я неправдива. Я не буду цього заперечувати – навіть їм у обличчя. Скажіть це містеру Мейєр та іншим.

Прощавайте ще раз. Нехай ваше життя квітне та буде щасливим, і нехай старість місіс Сіннетт буде більш здоровою ніж молодість. Вибачайте мені ті незручності, які я вам можливо спричинила та – забудьте.

Ваша до кінця О.П.Блаватська.

ЛИСТ 7 (початок відсутній)

…нам безкорисно намагатися будь що розпочинати. Я ще не встигла розкрити рота для відповіді та протесту, як побачила його відображення над письмовим столом та почула слова: «Будь ласка, пишіть зараз». Я не прислухалася до слів – я сприймала якось механічно, але я знаю, з якою увагою та підвищеною цікавістю я стежила за «кольорами думок та почуттів» та аурою, якщо ви розумієте про що йдеться. Я вважаю, що Махатма саме цього і бажав від мене; інакше його думки та внутрішня робота залишилися би для мене непоміченими. І кажу, що ніколи з того часу як ви його знаєте, ніколи у ньому не було по відношенню до вас такої кількості доброти, істинної ласки та повної відсутності критики або докору, як на цей час. Не будьте невдячним, не дозволяйте непорозумінь. Розкрийте ваше внутрішнє серце, розкрийте почуття, та не дивіться крізь ваші холодні, світські окуляри. Спитайте графиню, для якої був прочитаний цей лист та для якої я розповіла те, що наразі розповідаю вам та те, що почути вона була такою радою, бо вона співчуває вам та вашому становищу та схвалює, як і я, все те що ви зробили. Все, що ви кажете цілком правильно і це саме те, як я думаю, що я побачила у аурі Махатми. Жовто-сіруваті риски були спрямовані Олькоту (це Лондонський період, не зараз), Мохіні, Фінчу (більш червоні) та до інших, яких я не буду називати. Ваш портрет на весь зріст або сін-лека отримав цілий потік синього чисто сріблястого кольору; Зала Княгині, інцидент з Кінгсфорд і навіть з Холуей – всі були далеко від вас у тумані, і це є беззаперечним доказом, що ви були замішані до них по за вашою волі, та затягнуті спільною Кармою. Де там була критика або докір? Жодна людина не здатна зробити більше того, що у неї є. Ми не могли уникнути зборів у Залі Княгині, тому що Товариство обрало шлях, яким воно мусило піти. Але якби всі, та ви перший, завчасно до цих зборів врятували становище тим, що кожен з вас проголосив промову, ви навіть могли прочитати її, що було би краще – прочитати або проголосити промову яка досягла би свідомості публіки, а не те що сталося.

Ваша промова була єдиною, проти якої нічого неможна заперечити, але від вашого небажання (хіба вас не затягли у цю справу?) вона була така холодна, до того позбавлена звитяги або навіть серйозності, що завдала тон іншим. Промова Олькота була регулярним безглуздям янки, до того найгіршим. Промова «Янгольського Мохіні» була доволі нерозумна, це були квіти риторики Бабу

тощо. Але це справа минулого. Зрозуміло це була невдача, але вона могла бути вдачею, не дивлячись на протидію, якби попередньо підготувалися. Сприйняття з боку публіки йшло своїм шляхом і мусило статися, бо було би ще гірше, якби воно не відбулося. Холуей була надіслана та спрямована у програму штукарства та руйнацій. Вона принесла вам у десять разів більше шкоди, ніж Товариству, але це була цілком ваша провина, і наразі вона виконує військовий танок навколо Олькота, який для неї такий самий відданий друг, яким ви були для неї та навіть більше. Вона надає щоденні кореспонденції, безкінечні та цікаві, чарівна – на неї любо дивитися і вона його дорогий агент в Брукліні по окультним справам тощо. Полишимо це. Про учнів – це більш серйозне питання. Жоден з них не дурень. Якщо вони ще не знають, то відчувають, що провалля між ними та Вчителем з кожним днем стає більшим. Вони відчувають, що знаходяться на не правому, а лівому боці, і відчувають, що вони повернуть до того, до чого всі такі «невдахи» повертають. Якби наразі Вчителі наказали їм повернутися до Індії, я не думаю, що зараз, за натхненням Боваджі, вони повернулися би. Мохіні втрачений ним, без сумніву. А міс … у їх компанії поїде до усіх чортів. Ви мусите діяти незалежно від них, не рвати з ними зовні, але діяти таким чином начебто їх не існує. Послухайте, я бажаю, щоби ви написали Артуру Джебхарду серйозного листа та розповіли йому все, що ви знаєте про Боваджі. Він листується з американцями та дурить їх так саме як і Джебхардів. Я писала йому, і графиня писала. Але він нам не повірить, якщо ви нас не підтримаєте. Йому точно на цей час розповіли, що вона під моїм впливом.

Франц, нещасний, я у цьому цілком переконана. Якщо ви не застережете його, ці двоє або один з учнів неодмінно поїдуть до Америки. Якби ви могли переконати другого вимагати його відправки до Індії, як запобіжний захід, то у такому випадку у нього не було би жодних виправдань для подальшого перебування. Але як це зробити? Якби я лише знала як підійти до цієї особи, я була би готовою принести себе у жертву. Згодна на все, що завгодно, аби очистити Теософське Товариство від всієї цієї отруйної рослинності. Але ви можете працювати цілком незалежно від них всіх – це безсумнівно.

До 15 квітня ми будемо недалеко від вас з того боку потоку. Графиня приїде разом зі мною та спробує себе на вдачу до половини травня. Я мушу бути біля вас на випадок, якщо будь що станеться, щоби врятуватися, так я вважаю, що у цьому широкому Світі немає у мене іншого справжнього друга, окрім вас самого та місіс Сіннетт. «Подоба» теософського містера Хайда (лікаря Джекіла) зробила все, що можна. Я могла би зупинити це протягом однієї години, якби лише могла це зробити неочікувано. Клянуся у цьому. Але як це зробити? Якби лише я могла непоміченою приїхати та зупинитися на два дні у Лондоні, я би це зробила, пішла би до них о восьмій годині ранку. Але спочатку мушу побачитися з вами та обміркувати. Якби я лише володіла тим здоров'ям якого у мене немає. Ці «не більш двох років життя» лондонського лікаря, від містера Джебхард, а так саме мого лікаря в Ад'ярі вже закінчуються. Якщо Вчитель не втрутиться ще раз, то – прощавайте. Ви нічого не сказали про маленькі трюки Гладстона. Хіба ви у це не вірите? Смішно. Мені казали, що з цього приводу ви отримали листа ще під час скандалу Ліберта Білла. Добре, я можу розповісти вам гарненькі штучки про єзуїтів та їх витівки. Але, звичайно, це безкорисно. Та всеж на справді, це дійсно серйозно.

Ну, до побачення! Пишіть вже. Ваша, завжди віддана О.П.Б.

ЛИСТ 8 6 січня 1886 р. Віцбург.

Мій дорогий Сіннетт!

Мені навіяно повідомити вам наступне. Спочатку дозвольте мені розповісти вам, що мила графиня стрімко відправилася до Мюнхену, щоби спробувати врятувати Хіюбе від його слабкості, а Товариство від розпаду. Увесь вечір вона була у трансі то виходила то заходила до тіла. Вона бачила Вчителя та відчувала його присутність увесь вечір. Вона - велика ясновидиця. Потому, після того як я прочитала декілька сторінок Доповіді, я була такою обуреною добровільною неправдою Х'юма та безглуздими висновками Ходжсона, що майже була готова кинути все у відчаї. Що могла я зробити або сказати проти доказів очевидності природного світського плану! Все було проти мене і мені залишалося лише померти. Я лягла спати і мені було доволі незвичайне видіння. До цього я дарма кликала Вчителів, які не приходили до мене, доки я була у бадьорому стані, але під час сну я побачила обох; я знову була (сцена яка була багато років тому) у домі Махатми К.Х. Я сиділа у куточку на циновці, а він крокував по кімнаті у костюмі для їзди верхи; і Вчитель розмовляв з кимось за дверима. «Не можу припам'ятати» - промовила я у відповідь на одне з його запитань про померлу тітку. Він посміхнувся та сказав: «Дивною англійською ви розмовляєте». Далі мені стало соромно, мою пиху зачепили, і почала думати (зверніть увагу – це було у моєму сні або видінні, яке було повним відтворенням того, що виникло слово до слова 16 років тому) «Наразі я тут та не розмовляю на жодній іншій мові, окрім англійської розмовної і, напевно розмовляючи з ним (Махатмою), навчусь розмовляти краще». (Поясню – з Вчителем я також розмовляла англійською, гарно чи ні, для Нього це було байдуже тому, що Він не розмовляє англійською але розуміє будь яке слово, що виникає у моїй голові; і я розумію Його, яким би чином я не змогла це пояснити, хоч вбий, але розумію. З Джул Кулом я також розмовляю англійською, він розмовляє цією мовою навіть краще ніж Махатма К.Х. Далі, все ще під час сну, три місяця тому, як мені було дано зрозуміти у цьому видінні, я стояла перед Махатмою К.Х. біля старого зруйнованого будинку, на який він дивився, а тому, що Вчителя не було вдома, я принесла до нього декілька фраз які я вивчила мовою сензару у кімнаті його сестри, і просила його сказати мені, чи правильно я їх переклала, та дала йому аркуш папіру, де ці фрази були написані англійською. Він взяв та прочитав, виправляючи переклад, ще раз перечитав та промовив: «Наразі ваша англійська стає кращою – спробуйте взяти з моєї голови хоча би ту кількість знання англійської якою володію я». І Він поклав свою руку мені на чоло в області пам'яті та стиснув над нею власні пальці (і я навіть відчула трошки той самий біль як того разу, та холодне тремтіння, яке я вже раніше відчувала), і починаючи з цього дня, він чинив так щоденно протягом двох місяців, приблизно. Знову сцена міняється і я йду з Вчителем, який відправляє мене назад до Європи. Я прощаюся з його сестрою та її дитиною та всіма учнями. Я слухаю, що мені кажуть Вчителі. Потому я чую прощальні слова К.Х. як завжди з посміхом до мене. Він каже: «Таким чином, ви дечому навчилися з Сокровенної Науки та практичного окультизму – хто може очікувати цього від жінки, але на всяк випадок, ви трошки навчилися англійській. Ви наразі розмовляєте англійською лише трошки гірше ніж я» – він засміявся. Знову сцена міняється, я на 48-й вулиці Н'ю Йорку, пишу «Ізіду», і Його голос диктує мені. У тому сні або в ретроспективі я ще раз переписала всю «Ізіду» і могла показати наразі всі сторінки та фрази, продиктовані Махатмою К.Х. і сторінки та фрази продиктовані Вчителем та записані моєю до того слабкою англійською мовою, що Олькот у відчаю смикав жменями волосся з власної голови, не маючи можливості осягнути справжній зміст написаного. І знову я бачила себе саму у ліжку вночі – я писала «Ізіду» у власних снах у Н'ю Йорку – насправді писала увісні та відчувала фрази, які Махатма

К.Х. відбивав на моїй пам'яті. Далі, після того як я приходила до себе після видіння (зараз у Віцбурзі) я почула голос Махатми К.Х. «А зараз зроби висновки, бідна сліпа жінка. Слабку англійську та побудову фраз ви вже знаєте, хоча навіть цьому ви навчилися у мене… Зніміть пляму, накинуту на вас цією введеною в оману, пихатою людиною (Ходжсоном): поясніть істину тим небагатьом друзям, які вам повірять, бо публіка не повірить до того часу, доки не вийде з друку «Таємна Доктрина». Я прокинулася і це було як спалах блискавки, але я все ще не розуміла, до чого це мало відношення. Але через годину прийшов лист Хіюбе Шлейдена до графині, коли трапилося, що Ходжсон побачив та зазначив таку схожість між моєю англійською мовою та декількома виразами Махатми К.Х. побудовою виразів та своєрідними галліцизмами, що я залишусь назавжди звинуваченою у неправді. Так, дійсно власної англійської я навчилася від нього! Це навіть Олькот зрозуміє. Ви знаєте, і я це розповідала багатьом друзям та ворогам, моя вихователька, так звана гувернантка, навчила мене жахливому Йоркширському акценту. З того часу, як мій батько привіз мене до Англії, думаючи, що я чудово розмовляю англійською (мені на той час було 14 років) і люди питали у нього, де я отримала освіту – у Йоркширі або Ірландії, та сміялися над моїм акцентом та манерою мовлення - я цілком покинула англійську та намагалася уникати розмовляти англійською як лише можна. З 14 років та до того часу, коли мені стало 40, я ніколи не розмовляла англійською, не кажучи про те щоби писати, і цілком її забула. Я могла читати, але дуже мало читала, не вміла розмовляти цією мовою. Я пам'ятаю, як важко мені було зрозуміти гарно написану англійську книгу ще у 1867 році у Венеції. Все, що я знала коли у 1873 році приїхала до Америки, було вміння трошки розмовляти, і про це можуть засвідчити Олькот та Джадж та інші хто мене у той час знали. Я бажала би, щоби люди побачили статтю яку я одного разу намагалася написати для «Знамен Світла» і де замість «сангвіністичний» написала «кривавий» та тощо. Я навчилася писати англійською коли писала «Ізіду» (тобто засобом написання); це саме так і професор Уайлдер, який кожен тиждень приходив допомагати Олькоту у розподілі глав та писати індекс, може це засвідчити. І коли я закінчила «Ізіду» (сучасна це лише третина того, що я написала та знищила) – я могла писати англійською так саме як наразі – не гірше не краще. Моя пам'ять та можливості здаються втраченими з того часу.

Що у такому випадку дивного у тому, що моя англійська та англійська Махатми виявилися схожими! Мова Олькота та моя також мають схожість у американізмах, яких я набралася від нього за останні десять років. Я, подумки, перекладаючи з французької, не писала би слово «скептик» через К, хоча Махатма написав, і коли я написала його через С, Олькот та Уайлдер, а так саме коректор виправили його. Махатма К.Х. дотримується цієї звички, а я ніколи з того часу як поїхала до Індії. Я би ніколи не поставила «carbolic» замість «carbonic», і була першою хто помітив цю помилку у листі Х'юма, у Сімлі де вона зустрілася. Ганебно та безглуздо було з його боку публікувати його, бо якщо він каже, що це має відношення до однієї фрази, знайденої у якомусь журналі, то це слово правильно написане було перед очима та перед очима будь якого учня, який осаджував листа, і тому ця помилка є lapsus calami, якщо там взагалі було будь яке calami під час осадження. «Різниця у почерках» - яке велике диво! Хіба Вчитель К.Х. сам писав власні листи? Скільки учнів осаджували та писали їх – одне лише небо знає. Таким чином, якщо існує така помітна різниця між листами, написаними механічно однією людиною (як наприклад у мене – у мене ніколи не було стійкого почерку), то яким чином така різниця може виникнути при осадженні, яке є фотографування з голови і я впевнена, що жоден учень (Вчителі можуть) не здатен двічі осаджувати почерк абсолютно так саме, як жоден митець не може перемалювати картину, зберігаючи цілковиту схожість (подивіться портрети Вчителя, написані Шміхеном). Все це може бути легко зрозумілим теософами (не всіма) і тими, які дещо знають з (нашої)

філософії. Хто повірить всьому тому, що я кажу у цьому листі, окрім тих небагатьох? Ніхто. Та всеж від мене вимагають пояснень, і коли вони будуть надані (я надам факти), ніхто їм не повірить. Всеж ви мусите довести до них хоча би одне: окультні дії, писання листів, тощо не можуть бути судимі на засадах звичайних, щоденних стандартів, звичайними експертами та засобами. Є не троє рішень, а лише двоє: або я видумала Вчителів та їх філософію, написані від них листи тощо, або ні. Якщо я видумала та Вчителі не існують, то у такому випадку їх рукописи не можуть існувати; або я це так саме придумала і якщо так, то як можна мене звинувачувати у «підробках»? У такому випадку, це мої рукописи і я маю право використовувати їх, якщо я така розумна. Що стосується філософії та вчення – це визначить «Таємна Доктрина». Тут я наразі одна з графинею у якості свідка. У мене немає жодних книг та нікого, хто допоміг би. І я скажу вам, що «Таємна Доктрина» буде у двадцять разів більш вчена, філософічна та краща, ніж «Ізіда». Є сотні тем на які мені дозволено говорити та пояснювати їх. Я покажу, що може зробити російський шпигун та плагіатор. Буде доведено, що вся Доктрина – камінь заснування всіх релігій і цієї так саме; це буде доведено публікаціями індуських екзотеричних книг, символи яких будуть пояснені езотерично. Буде показаною надзвичайна ясність «Езотеричного Буддизму» і правильність його доктрин буде доведена математично, геометрично, логічно та науково. Ходжсон дуже вишуканий, але не достатньо для істини, і вона святкуватиме перемогу, після чого я можу спокійно померти. Це Бабула писав листи мого Вчителя - дійсно?! П'ятеро років потому Х'юм побачив, що конверт принесений з муніципалітету Бабулою, був «відкритий» мною. Якою гарною пам'яттю мусить володіти той хто приніс його, щоби пам'ятати, що це був той самий конверт! А лист Гарстіна, віднесений до нього Мохіні за пів години, та як цей лист був покладений до схованки та зник звідти. Це лист, запечатаний та заклеєний з усіма застереженнями, не маючи на собі будь яких ознак, які наразі приписують йому, що неначе були у час доставки, зараз через два роки, після того як він пройшов крізь тисячи рук а наразі відкритий Гарстіном та власне експертами, які намагаються побачити як він був відкритий – все це наразі проти мене! І неправда Х'юма. Він з'ясував, що такий тибетський та непальський папір можна придбати біля Дарджилінга. Він сказав, що до того, як я поїхала до Дарджилінга, Вчителі ніколи не писали на такому папері. Я докладаю до цього листа клаптик такого паперу, щоби ви уважно роздивилися і з вашою пам'яттю, ви безсумнівно впізнаєте цей папір. Це справжня частка і перший урок, який вам та Х'юму дав Вчитель у його музеї у Сімлі. Ви дивилися на нього багато разів. Будь ласка, після того як подивитесь, відправте його мені. Цей лист приватний, довірливий, і я вимагаю від вас у ім'я вашої честі – не випускайте з рук та нікому не давайте. Жоден знавець сходу не зрозуміє написаного там та побачить лише букви, які мають значення для мене одної і не для будь кого іншого. Але я бажаю, щоби ви побачили та зрозуміли, що я поїхала до Дарджилінгу рік після того, як Х'юм посварився з К.Х. і цей папір був у мене у Сімлі, коли почалися перші уроки. І вся ця доповідь - така сама неправда, та і такі самі свідчення тощо.

Ваша – вже не зламана О.П.Блаватська.

ЛИСТ 9 17 березня 1886р.

Мій дорогий містер Сіннетт!

Робіть, що бажаєте, що у ваших руках. Але я не зрозумію, яка може статися шкода, якщо сказати цим юристам, що все це неправда, я не мадам Меєрович або будь яка інша мадам, окрім

мене самої. Це застерегло би їх, і вони не адресували би мені листи на це ім'я тому, що вони напевне, не такі дурні, щоби не знати, що це відвертий наклеп і що він протизаконний. Це тому, що Бабічі неправдою переконали їх, що я маю двох чоловіків, навіть трьох, ось чому вони так вчинили. У такому випадку, можливо, дуже швидко я почну отримувати листи на адресу місіс Ледбітер або місіс Дамодар, а то, можливо, ще звинуватять мене, що я маю дитину від Мохіні або Боваджі. Хто може сказати, якщо нічого не буде відкинутим.

Але це все дріб'язок. Є дещо огидне для мене в ідеї будь якого приховування власного прізвища. Не виношу інкогніто та зміну імен. Чому я мушу робити вам більше проблем, ніж вже зробила? Чому ви мусите втрачати час та гроші, щоби поїхати зустрічати мене? Не робіть цього. Речі я відправлю раніше та спокійно виїду з Луізою другим класом, та зупинюсь на ніч у Бонні або Ахені, або будь де на шляху до Остленду; кімнати будуть дорогими не раніше червня. Окрім того, я можу заїхати будь куди поблизу. Я не знаю, коли я звідси поїду. Можливо 15-го. Я заплатила до цього числа. Чому би місіс Сіннетт не приїхати разом з Дені? Що тут поганого і чому їй не зупинитися у мене, якщо знайду гарні кімнати? Я не можу відчути себе щасливою, якщо її не буде рядом – яка користь від її перебування у інших кімнатах? Лише незручності для неї та невдоволення духу для мене.

Я написала власній тітці та сестрі, дала їм адресу Редуея. Всі листи будуть на вашу адресу для передачі лише для мадам Б. Але у дійсності мені байдуже, чи будуть листи чи ні. У російських газетах з'явилася довга стаття у якій я названа «Мученицею Англії». Це тішить та примушує мене почуватися наче я насправді «велика російська шпигунка»! Слухайте, чи знаєте ви, але ви цьому ніколи не повірите. Ну і не вірте, але колись ви визнаєте, що Гладстон таємно навернутий до католицької віри. Це без сумніву так. Думайте про це, що бажаєте, але ви без сил змінити факти. Ох, бідна Англія! Нерозумні та сліпі ті, хто намагаються зруйнувати Теософічне Товариство!

Ну, що до цього, я мушу сказати декілька слів. Ви кажете: «Ми майже безнадійні… паралізовані та безпорадні. Французькі та германські філії Теософського Товариства практично мертві. Графиня жива. Доки що два або три члени біля вас ще дихають. В Індії Товариство квітне та ніколи не помре. В Америці воно перетворюється на великий рух. Доктору Баку, професору Кауєсу, Артуру Джебхарду та деяким іншим допомагають тому, що вони роблять свою справу та проголошують власну зневагу до того, що кажуть, друкують або волають на вулицях. О, спробуйте бути інтуїтивним, молю вас, на закривайте власні очі тому, що ви не можете бачити об'єктивно, не паралізуйте допомоги суб'єктивної, яка є – жива, очевидна. Хіба все навколо не засвідчує про непорушність Товариства, коли ми бачимо як хвилі, підняті світом Дуг-па, за останні два роки розповсюджувалися та лютували, і що розбили? Лише тріски «Ноєва Ковчега». Хіба вони понесли будь кого гідного нашого руху? Жодного. Ви маєте підозри, що «Вчителі» бажають покінчити з цим рухом? Вони бачать, що ви не розумієте, що вони роблять та жалкують про це. Чи вони винні, що сталося, або ми самі? Якби засновник цього Товариства або Засновники та Президенти його філій завжди мали би на увазі, що для успіху Товариства потрібна не кількість а якість, то половина цих бідувань можна було уникнути. Два шляхи були перед Лондонською Ложею як і перед кожною філією Товариства, коли ви підняли скалічені уламки та перебудували їх на успішну зростаючу корпорацію; один шлях був до створення таємного, сокровенного товариства з учнів практичного окультизму; другий до утворення відкритого світського товариства. Ви завжди мали перевагу до останнього. Вам всім був даний шанс на організацію внутрішнього гуртка. Ви не забажали ствердити власний авторитет та залишили це для номінального Президента, який хитався на ногах від найменшого вітерцю, зовні або з середини,

зруйнував все та дезертирував. Кожна така спроба була відкинута, або якщо не реалізувалася, то у ній був такий сильний елемент невідвертості, що все скінчалося невдачею. З'ясувалося, що цьому не можливо допомогти, та все було віддано на поталу долі. Є азійське прислів'я: «Ти можеш розрубати змія мудрості на сотні шматків, але до того часу, доки його серце, яке у голові, залишається недоторканим, змій поєднає власні шматки та знову житиме». Але якщо серце та голова є скрізь, а не ніде, що у такому випадку можна зробити? Лондонська Ложа надбавши власне місце у середовищі суспільних інститутів, мусила була бути судимою за зовнішністю. Недостатньо вихваляти власну корпорацію та її філії, як школи моральності, мудрості та доброзичливості тому, що зовнішній світ завжди судитиме їх за плодами, а не за тим на що вони претендують – не за тим про що кажуть, а за тим що роблять. Ця філія завжди потребувала кваліфікованих працівників: і як у всіх організаціях праця лягла на плечі небагатьох. З цих небагатьох лише одна людина мала на увазі визначену мету та переслідувала її невідхильно та наполегливо – це були ви самі. Всеж природна стриманість та сильний елемент світського суспільства і всередині окультної корпорації почуття англійської індивідуальності у кожному члені запобігли, з одного боку ствердженню ваших прав, що вам потрібно було зробити, та примусили інших відокремитися від вас, відійти далеко до того, що кожен вирішив діяти як він або вона вважали за краще для себе для забезпечення собі порятунку та власних спрямувань, «заробити собі Карму на вищому плані», як сказано у цій безглуздій фразі, що розповсюдилась посеред них. Ви були праві коли казали, що удари нанесені рухові всі виникали від наслідків «депутацій з Індії»; ви були неправі, думаючи, що 1) ці наслідки були би такими самими невдалими, якби елемент індусів не був би підтриманий та спрямований у бік розбрату жіночим елементом Л.Л. і 2) що «вищі сили бажають призупинити зростання Товариства». Мохіні був відправлений та спочатку завоював серця, додавши нового життя Л.Л. Його зіпсували чоловічими та жіночими лестощами; так саме його зіпсувала власна слабкість і та обставина, що ваша стриманість та пиха залишила вас пасивним, коли була потрібна активність. Перший гучний снаряд прилетів з Америки. Ви вітали та гріли його на власних грудях, і неодноразово приводили мене до відчаю; ваша непохитна, відверта серйозність, ваша відданість Істині та «Вчителям» стали безсилими тимчасово, з причини відчуття дійсної правди та того, що було залишене не сказаним тому, що не могло бути сказаним, та таким чином було залишене широке поле для підозр. І останнє не було без підгрунтя. Тимчасово елемент Дуг-па цілком святкував перемогу – чому? Тому, що ви вірили у одну особу, яка була надіслана силами спрямованими на руйнацію Товариства, та якій було дозволено діяти так, як вона та інші діяли – дозволено «вищими силами», як ви їх називаєте, чиїм обов'язком було не втручатися у велике випробування до останнього моменту. До цього дня ви не у стані сказати, що було істиною, а що ні тому, що немає жодної відокремленої від Товариства крихітки, присвяченої єдиному чистому елементу у ньому, любові та відданості істині, або абстрактній або конкретизованої у «Вчителях» - крихітки, у яку не входило би елементу індивідуальності - тут мова йде про справжній внутрішній гурток. Східний гурток виявився фарсом. Місіс… більше цікавлять учні, ніж Вчителі. Вона сліпа по відношенню до факту, що ті хто були (та все ще думають, що ще є) найбільш відданими справі, Вчителям, теософії, яку би назву вони не мали, являються тими, хто підлягає найбільшим випробуванням; що вона сама наразі йде крізь іспити та не виходить з них з перемогою. «За відсутності будь яких засобів безпосереднього сполучення з ними я можу судити лише за знаками», - ви кажете. Знаки очевидні. Це вищий іспит - що відбувається навколо вас. Все це залишиться пасивним, нічого не втратить, але і нічого не придбає, коли скінчиться. Він навіть може примусити власну Карму легко ковзнути назад на шлях яким він вже піднімався. Чого вам надзвичайно не вистачає, так це благословенної самовпевненості Олькота, або, вибачте його вульгарного, але

всемогутнього нахабства. Щоби володіти останнім немає потреби покидати такт та культуру. Це багатоликий Протей, який може будь яку з власних щік (тут гра слів, нахабство та щока англійською пишуться однаково) повернути до ворога та примусити його реагувати. Якби Лондонська Ложа складалася лише з шістьох членів з Президентом сьомим, то цей героїчний «vicille garde» зустрів би ворога холоднокровно, не дозволяючи йому знати, яка ваша чисельність, і вражав би його зовнішніми ознаками багатої чисельності, кількістю друкованих брошур, зборів та іншими явними речовими доказами того, що Товариство непохитне, що воно не відчуло нанесених ударів, що воно ляскає пальцями перед ворогом – і незабаром отримав би перемогу. Ви вимотали би ворога ще до того як він позбавив Товариство останнього члена. Все це може бути легкодосяжним, і жодні «руйнуючи бідування» не спричинили би шкоди Товариству, якби його члени володіли достатньою інтуїцією, щоби зрозуміти чого «Вищі сили» насправді бажають, що вони можуть та чого не можуть попередити. Духовний погляд та можливість відрізняти на цих засадах – ось що потрібно. «Це не лише питання про порятунок того, що залишилося від Товариства, а про відновлення (теософського) руху у майбутньому». Це – згубна, фатальна політика. Відповідно до неї та до цього майбутнього, ви порвете всі невидимі але могутні життєві нитки, які пов'язують Л.Ложу з ашрамами по той бік великих гір. Ніщо не може згубити Л.Ложу окрім однієї речі – пасивності. Знайте це – ви, хто визнає, що у вас немає натхнення щоби читати лекції або проголошувати промови. «Дійте підкилимно» - це краще, що ви можете робити, але не мовчати, якщо ви не бажаєте власними руками зруйнувати Товариство та те до чого ви прагнете. Не всі оратори у Л.Ложі і це нащастя, інакше вона перетворилася би на Вавилон. Не всі мудрі, але ті хто такі, мусять поділитися з іншими. Комбінуйте як краще. Порівняйте вашу діяльність з вашими можливостями та не відвертайтесь від останніх, хоча би від тих які створені для вас. «Розкидайте головні жару навколо, і вони почнуть тліти, спалахнуть полум'ям та спрямують до неба червоний відблиск». Так саме засяє Л.Ложа якщо не буде дозволена деморалізація, якщо її вогням не буде дозволено згасати окремими та ізольованими, якщо вони будуть зібрані та сфокусовані рукою Голови і якщо ця рука втримає довірений прапор. Людський бруд ніколи не пристане а так саме не забруднить полум'я у яке він кинутий. Він міцно пристає лише до мармуру, холодного серця, яке втратило Божественне Полум'я. Так, дійсно «Вчителі» та «Владу-Утримуючі» безупинно звуть та керують багатьма сумними, поодинокими та стомленими людьми, спрямовуючи їх до цієї казкової країни окультної психічної теософії, щоби зібрати їх біля власних вівтарів. Двоє вже тілесно там, це ті хто перемогли та знайшли начебто «Невидимих» - кожен своїм власним шляхом. Бо вчення цього «Ордену» навподобі до коштовного каміння, як не поверни їх, і світло, і істина, і краса спалахнуть від них та поведуть стомленого мандрівника на пошуки їх, якщо лише він не зупиниться на своєму шляху у гонитві за блукаючими вогниками ілюзорного Світу або не залишиться глухим до голосів натовпу.

Молю Вас, спробуйте цього разу розбудити вашу інтуїцію, якщо зможете. Я вболіваю за вас, та зробила би все, що завгодно, щоби допомогти вам. Але ви перешкоджаєте мені. Вибачте за це та спробуйте відрізнити чужі слова, від моїх.

О.П.Б.

ФОТОКОПІЯ ЛИСТА МАХАТМ

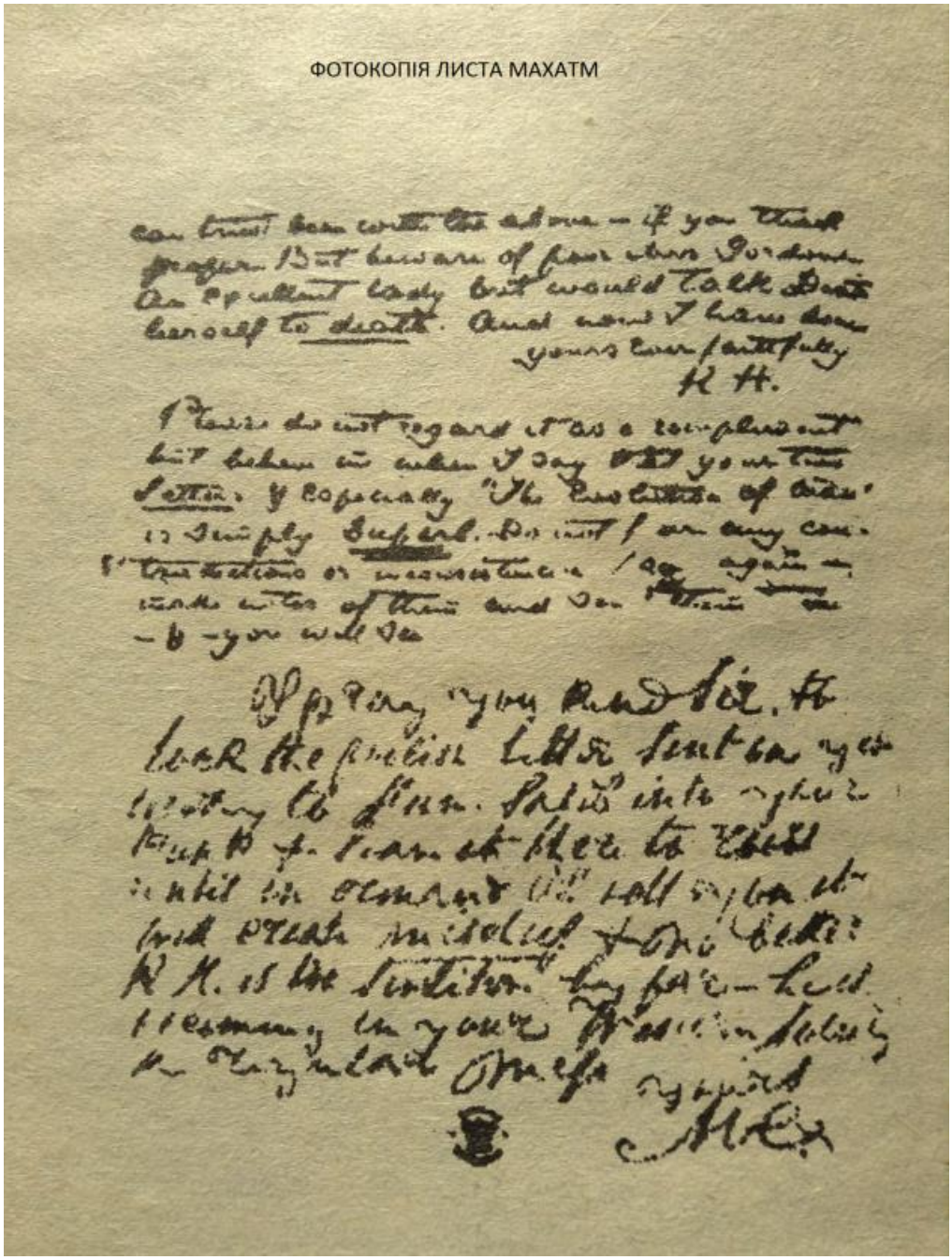

can trust him with the above – if you think proper. But beware of fear where Gordon an opulent lady but would talk Death herself to death. And now I have done

yours truly faithfully
K H.

Please do not regard it as a compliment but believe me when I say that your two letters, especially "The Constitution of Man" is simply superb. Do not fear any contradictions or misunderstanding from again – make notes of them and see – & you will see

Pray give your friend Sec. H. back the foolish letter sent to you by mistake. Send it into your keeping to return it here to Chief until he demands it. Tell him to find Peace within himself & the Master K H. is the Initiator by face-to-face meeting in your Transmission by the Crystal Orb of

yours
M.E.